S. Thomas super poste.
Cum tabula.

ANGELICI DIVI-
niq; doctoris sanctissimi Thomę aquinatis almi ordinis prę
dicatorum Aristo. clarissimi ac fidissimi interpretis in libros
perihermenias, ⁊ posteriorꝝ analeticorꝝ cum duplici textu anti
quo vz ⁊ Jo. Argiropoli bizātij p̄clarissima, ac ꝓfundissima cō
mētaria, necnō eiusdē .s. doctoris insigne fallaciarꝝ opusculū,
p. F. Thomā vincētinum eiusdem ordinis vitę regularis sacrę
theologię lectorē adamussim cū ipsis textib⁹ recognita, cūctisq;
mēdis expurgata. Adiecto insuper copioso repertorio noui-
ter excogitato, quod oia, tum phi, tum etiā .s. Thomę quęsita
notabilia alphabetice demōstrat. Sequūtur ⁊ perutiles quę-
stiōes excellētissimi artiū ⁊ .s. theologię doctoris Dñici de flā
dria eiusdē ordi. in cōmētaria dicta isigneq; fallaciarū opuscu
lū p reuē. p. fratrē Gasparē veronēsem virū bene doctū p̄fati
ordi. regularis vitę recognitę: cūctisq; erroribus emēdatę.

Ex libris Thomę ab Acua Anno Dni 1630

Joannes bex[illegible] cat marcus emit hūc librū ad suū & amicorꝝ cōmodū [illegible]
die xxiij Junij ann. 1545

Frater Thomas Vinc. ord. predicatoꝝ, vite regularis lectori.

Uãtum elaborauerim lector suauiss. vt libros perihermenias: ⁊ posterioꝝ analeticorum Arist. cum commentarijs clariss. ac fidiss. eius interpretis. S. Thome aquinatis almi ordinis predicatorum erroribus (quos tamen impressoris: non correctoris incuria parturiuit) purgarem: tei psum (si tamen priorem impressionē vidisti) censorem constituo. In lucem insuper edidi quot diuus citat loca: non modo libros: sed ⁊ textus: commētar: lectiones: ac eaꝝ partes iuxtaq; eiusdē diui Thome diuisionem: textus expositionem annotaui: quo facil e legenti cuiusq; partis expositio pateat. Repertorium etiam vt facerem satis studiosis superaddidi: quo ad man⁹ essent notabilia queq;. Suscipe igitur lector candidiss. nostrarum harum lucubrationum presens munusculum: vt sanctissimo Thoma duce quidquid de interpretatione: deq; posterioristica scientia ipse interpretatus est: tu lumine claro perspicias: ac felici fine potiaris. Uale.

Subscripti repertorij, ac posterioristici directorium.

Ue in hoc repertorio, ⁊ posterioristico annotata sunt facile inuenies lector suauiss. si subscriptum ordinem fueris cōtemplatus. Querenda, alphabetice annotaui, foliorum numerum, columnaz, sub qua litera, vel ante quā, vel post quā, in qua parte columne, quod queris situm sit. vt causa exempli, scire optas, vbi habet. S. Thomas enuntiationem esse subiectuz libri perihermenias, quere in lra E: verbo enuntiatio, ⁊ inuenies, enuntiatio est subiectuz libri perihermenias, folio. 3. columna prima. lra C. circa finem columne. Folium tunc queras: ⁊ sic sub lra. c. qđ querebas situm videbis, simul aduertens columnam ipsaz: eiusq; parte. Ut autem tue consulerem cōmoditati: quo tibi facilius occurreret, quod querebas: sic alphabeticum ordinem disposueram: vt quauis parte librū aperuisses: totus alphabeti ordo in tuo esset prospectu: ita ꝙ si folium verteres iterum ab A. incipiendum foret. Ueꝝ quū libꝝ, a me summo labore correctum videre datum est: quem prius edideram partum non cognoui: sed alienum. Elaboraui autem plurimum: vt repertorium vtrunq; predictum lectori deseruiat. Quod igitur studiosis dicaui: ⁊ tu candidiss. lector benigno suscipe vultu: bene valeas: ⁊ pro me orans.

¶ Perutile repertoriū nouiter excogitatū, cū phi. i libº periher menias, tū & eiusdē pfundissimi, ac fidissimi interptis diui Thome Aquinatis almi ordinis pdic. ac Rᵐⁱ. D. Thome de vio Caietani. tt. S. Sixti psbri cardinal' eiusdē ordinis supplemēti q̄ste singla nobilia luce clariꝰ alphabetice demrant.

A. Accn̄s.

Accidentia omnia diffiniuntur per subm. folio 3. colum. 2. ante. F. circa medium col.
Accidentia sigta in abstracto quomodo diffiniuntur. vbi supra.
Per accidens omne quomodo dicitur reduci ad per se. fol. 13. col. 3. ante. G. circa principium colum.
Quod est per accidens quare non potest reduci in cām per se in aliquā vtutem n alē. vbi s. J. circa medi. colum.
Quod est per accidens non est vnum. ibidem. post. J.
Scdm accn̄s dupl'r accipitur. fol. 21. col. 3. pᵒ. F. an̄ med. co.
Ad vnitatē p accn̄s qd reqrit. vbi s. col. 4. an̄ K. cc. me. co.
Que vnitas p accn̄s ipedit ex diuis i fere pluctū. ibid. pᵒ. K.

Actio.

Actio pt significari. 3ʳ. fol. 4. col. pª. an̄. D. circa finē colum.
De rone actionis est q inhereat. vbi s. colū. 3. F. in med. col.

Adiacens.

Tertium adiacens quid. fol. 15. col. 3. post D. in prin. colū.

Affirmatio.

Affirmatio, ⁊ negatio sunt partes subiectiue enunciationis fol. p. colum. 3. post G. circa medium colum.
Affirmatio est prior negatiōe nālr. vbi s. post. D. cir. finē col.
Affirmatio est prior negatione fm ppriam rōnē, tn̄ eqlr pticipāt rōnem enūtiationis. fol. 6. col. 3. post. J. an̄ medi. col.
Affirmatio, ⁊ negatio in indefinitis quare vident contradictorie opponi. fol. 10. colum. pma post. L. circa med. colū.
Affirmatio, ⁊ negatio possunt esse pter nomen: nō autē pter verbum. fol. 15. colum. pma. L. post medium colum.
Affirmatio veritatis est id. qd attingit cognitio in. 2. operatione intell's. fol. 30. colum. 3. D. in principio col.
Affirmatio, ⁊ negatio in seipsis contradictionem stituunt. fol. 21. col. prima post. B. circa medium col.
Affirmationes quare non multiplicantur ratione singularis. fol. 9. colum. pma ante. B. circa medium colū.
Affirmationi vni vna opponitur negatio. fol. x. colū. 3. post medium columne.
Affirmationem, ⁊ negationē stingit non pprie opponi. vbi supra. col. 4. post. N. versus finem colum.
Affirmationū tria genera, in quibus aliquid de vniuersali predicatur. fol. 9. colū. pma. A. ante medium colum.
In omni gn̄e affirmationum. ⁊ negationum non opz alterā esse veraz, ⁊ alterā falsam. fol. 14. col. 3. G. in fine col.

Affirmatiua.

Affirmatiua infinita in plus est. q̄ affirmatiua priuatiua. folio. 16. colū. pma post. A. post principium colum.
Affirmatiua simplex est in minꝰ, q̄ negatiua infinita. vbi s.
Affirmatiua singularis quare semper contradicit singulari negatiue. fol. 10. col. pma post. A. ante medium. col.
Affirmatiue vniuersalis negatio est particularis negatiua fol. 16. colum. 3. G. in med. colum.

Agentia.

Agentia absq consilio non habent dominium sui actꝰ. fol. 13. colū. prima post K. in principio colum.

Analogum.

Analogū simplr positū sumit p potiori. fol. 21. col. 4. post. D. in pnº col.

¶ Anima.

Anima per quid cognoscit res. fol. 2. colum. 2. ante. E. post pnᵐ col.

¶ Animalia.

Animalia non habentia pulmonem non habent vocem. folio. 3. colum. 3. ante. L. circa finem colum.

Antecedens

Antecedenti quomodo potest adiūgi. li. q̄. fol. 10. col. 3. post K. circa finem colum.

Aristoteles.

Arist. dictum, q non differt dicere hō est albus, ⁊ equꝰ ē albus, qūo intelligit fol. xi. col. p. post. D. circa pnci. colū.

Artificialia.

Artificialia ex pte materie sunt in genere subē, ex parte forme in genere accidentis fol. 3. co. 2. post. E. ante med. col.

B. Bonum.

Bona ordinata ad finē. fo. 14. co. p. L. circa medium colū.
Bona ordinata ad finem que sunt ex necessitate appetibilia, ⁊ que non vbi supra.
Bonum propter se appetibile, cui voluntas de necessitate inheret, est sicut felicitas ibidem.

C. Calor.

Calor quomodo per accidens potest frigefacere. fol. 27. colum. 3. post. F. circa medium colum.

Cathegorica.

Cathegorica affirmatiua di, vel negatiua rōne vbi. cditionalis rōne piunctionis negate. fo. 6. co. 3. an̄. M. cc fi. col.

Casus.

In casibus verbi includit ipsum verbum fol. 15. col. prima post. E. in principio colum.
Ex casu verbi q̄re fit enūtiatio, ⁊ non ex casu nois. vbi s. E.

Causa.

Causa posita non necessario ponitur effectus fol. 13. colū. 2. ante. F. circa finem colum.
Causam non omne quod fit, habz. vbi s. post. E.
In causa aliquid esse contingit tripliciter fol. 12. columna. 2. post. D. circa principium col.
Causarum diuersaꝝ cursus quare non reducit in causam celestem naturalr agentem, sed pōt reduci in intellectum preordinantem. fol. 13. co. 3. post. J. post medium colum.

Celeste.

Celesti vtuti q̄ nō subdunt fol. 13. co. 3. D. post pncipium col.

Cognitio.

Cognitio fit p aliquā similitudinē fo. 2. co. 2. an̄. E. an̄ med. col.
Cognitio, ⁊ error idez faciūt in pcessu intell's. qd in pcessu nature gn̄atio, ⁊ corruptio fo. 30. co. 2. post. G. in fine. col.

Cognoscere.

Cognoscere vitatē qd fo. 2. colū. 4. post. L. post mediū colū.

Cognoscibile.

Cognoscibile nihil est, vt est in potentia fol. 13. colum. 4. N. post med. col.

¶ Compositio.

Compositio accedit ad totū fol. p. col. 3. post. D. cc finē colū.
Compositionis signatio importata in hac dictione ens, nō sufficit ad vitatē, ⁊ falsitatē fol. 5. co. pª. an̄. L. cir. finē col.

Conceptio.

Conceptio intellectus quare potest dici passio fol. 2. col. pª. ante. B. ante medium colum.
Cōceptiones intell's preambule sunt ordine nature ipsis vocibus fol. 2. col. 3. post. F. circa pncipium columne.
Conceptiones anime adequate opponuntur contrarie tm̄ inadequatis fo. 29. col. 3. ante. D. in principio colum.
Conceptiones intellectus in. 2. operatione possunt tripl'r considerari fo. 31. col. pma ante. A. circa principium col.

Conditionalis.

Conditionalis dicitur affirmatiua, vel negatiua, ratione coniunctionis. fol. 6. col. 3. ante. M. circa finem col.

Coniunctum.

Coniunctum predicatum impedit inferri vnitas per accn̄s, ⁊ nug̃. fol. 22. colum. pma post. A. circa medium colum.
Coniunctum predicatum contingit fieri dupliciter. folio. 22. colum. 2. ante. C. in principio. colum.
Ex coniuncto inferre diuisim inquirit Aristo. de vtroq. vbi supra col. prima post. B. circa medium colum.
Ad coniunctum predicatum inferēdū quid requiritur. fol. 21. colum. 4. post. J. circa medium colum.

Poste. ✠ 2

Complexe.

Inter cōplexa, ꝛ incōplexa, q̄ dr̄ia in addendo negationem. fol.24.columne p̄ma post, B.circa medium.

Consequentia.

Circa ꝯn̄riā, a. diuisis ad ꝯiunctū, ꝛ ꝙ sit eadē rō de cythere do, ꝛ bono, ꝛ musico. ꝛ albo, gd fol.21.col.3.p⁹ G, p⁹ medium colum.

Contingens.

Cōtingens vt in pluribus quare nō excluditur ab Arist.fo. 12.columne prima p⁹ B, post principium colum.

Cōtingēs ꝯuertit̄ cum poss, fol.24.col.4.L.in p̄n.colum.

Cōtingētia reꝝ stat cum infallibilitate diuine sciētie, fo.13. columne.4.O, circa finem colum.

Cōtingētia ꝓꝑe ꝑtinet ad singl'aria.fo.11.co.3.p⁹ D.c̄c̄ fi.co.

Cōtigētie, an sit sufficiēs rō ponētes māe.f.13.c.2.añ E, c̄c̄ m̄.c

Cōtingentiū triplex genus, fol.11.col.4.M, circa finē col.

Contradictio.

Cōtradictio sequit̄ ad oīa opposita inter se formal'r sūpta, n̄ dūt denoiatiue, fol.22.col.2.post E, circa finem colum.

Cōtradictiōis nomē fuit impositū ab Arist.oppositiōi affir matiōis, ꝛ negatiōis, fol.8.col.p̄ª.p⁹ A, in medio colum.

Cōtradictoriaꝝ natura est, ꝙ nō p̄nt esse simul vere, neqꝫ sil false, fo.29.colum.2.E, circa medium colum.

Contraria.

Cōtraria q̄ simpl'r, 2° lec.vl.fo.31.col.2.F, circa finem colum.

Cōtrarie q' n̄ p̄nt eē sil'vē, s3 bn̄ sil' false, fo.9.co.4.N, i fi.co.

Cōtrarietas in enuntiationibus q̄n est ratione modi, fol.29. columne.2.E.circa medium colum.

Cōtrarietas enūtiationū i q̄ ꝯsistit vbi s̄.p⁹ G, in fine col.

Cōtrarietas duplex est in enūciatiōib⁹, ꝛ vnica ꝯdictio. prima vocat̄ modal', scd̄a forāl'.fo.29.co.3.p⁹ D.circa p̄n.col.

Cōtrarietas sola formal'r inuenitur inter entia realia, fol.31. columne prima ante B.circa medium.

Cōtrarietatem accipit strictissime Arist.q̄n q̄rit vꝝ ꝯrie sic affirmatiue negatio eiusdē p̄dicati, an affirmatio ex ō p̄di cato ꝯtrario, vel priuatiuo, fol.29.col.3.post I.circa fi.col.

Cōtrarioꝝ q̄ūo sit eadē opinio, fo.30.col.p̄.C, cir.me.colū.

Int̄ ꝯria mediata. ꝛ imediata q̄ dr̄ia.f.29.c.4.p⁹ M, c̄c̄, fi.c.

De v̄a ꝯrietate loqu'⁹ Arist. vnā vni in oi m̄a posuit ꝯriam. fol.vlti, col.2.post D.circa medium colum.

Conuenire.

Quod ꝯuenit alicui s̄m esse, qd̄ h3 in alio, s̄m modū, ꝛ nāz eius, in quo est ꝯuenit, fol.31.col.p̄ma añ B, circa me.col.

D.Deus.

Dei intell'us iudicat absqꝫ cōpositione, ꝛ diuisione.fol.2.col. 4.post M.in fine colum.

Dei voluntas intelligenda est vt extra ordinē entiū existens fol.13.col.4.post O.circa finem colum.

Ex diuina voluntate origiat̄ necītas. ꝛ ꝯtingētia reꝝ, vbi s̄.

Cū diuie volūtatꝫ indeficiētia stat ꝯtingētia reꝝ, fo.14.col.p̄ A.cir.p̄n.col.

Diuinum.

Diuinū itelligere cōprehēdit oē intelligibile, sil'r diuinū velle omne appetibile.fol.13.col.3.ante L.circa finem col.

Inter diuinā cognitionem, ꝛ opationem diuine volūtatis, ꝛ ea q̄ in nobis s̄t dissilitudo, vbi s̄.col.4.añ M, cir.p̄n.col.

Demonstratiua.

Demonstratiua interrogatio qd.fo.20.co.3.p⁹ D.p⁹ p̄n.col.

Demonstrator.

Demr̄ator qb⁹ enūtiatiōib⁹ vtit̄, fol.6.col.2.p⁹ E, añ me.co.

Dialectica.

Dialectica interrogatio qd, fol.20.col.3.p⁹ D.p⁹ p̄n.colū.

Dialectice interrogationi dupl'r pōt r̄ūderi vbi s̄.ante I.

Dicens.

Dicens nomen, vel verbū ꝯstituit intellectū q̄stum ad primā operationem.fol.4.col.4.post N.circa finem colum.

Dictio.

Dictio simplex, vt absolute significat simplicē intellectū, ꝑtinet ad libꝝ p̄dicamētoꝝ, fol.p̄.col.3.F, in prin.col.

Dictio cōposita quādā in significatiōe h3 simplicitatē, q2 significat simplicē ꝯceptū.fol.5.col.4.p⁹ I, in prin.colum.

Li dictio videtur fuisse impositum ab Arist.ad significādū partes orationis.fol.7.colum.2.post E, circa prin.colum.

Dictiones simplices, vt ꝑtinent ad librum ꝑiherm̄enias, q̄re tradunt̄ sub rōne noīs, ꝛ v̄bi, fol.p̄.col.3.p⁹ F, cir.p̄n.col.

Dictiones simplices, vt ex eis ꝯstituit̄ ordo syllogistic⁹, determinant̄ in libro p̄oꝝ sub ratione terminoꝝ, vbi s̄.

Dictionum triplex est consideratio, vbisupra.F.

Differentia.

Dr̄ia sumit̄, a, forma, fol.6.colum.4. post N.ante mediu3.

Differentie diuisiue generis non cadunt in eius diffinitione. fol.7.colum.3.ante I.circa medium colum.

Diffinitio.

Diffinitio dicitur terminus, q2 includit total'r rem.fol.3.co. 2.D, circa principium colum.

Diffō noīs qb⁹ ꝯuenit, fol.4.col.p̄ma.p⁹, A.post p̄nᵐ col.

Diffinitio orationis conuenit tam ꝑfecte, q̄3 imperfecte, fol. 5.colum.3.post G, circa medium colum.

Diffō ē orō q̄dā, fol.6.col.3.post.K, circa medium colum.

Diffō q̄re est vnū, ꝛ nō multa, vbi s̄.colū.4.N, ante finē colū.

Diffinitio sig' multa, que sunt vnum, fo.7.colum.p̄ma.post C.circa finem colum.

Diffōnes dicuntur positiones, q2 demonstrationes ipsas p̄supponunt, ex quibus ꝯcludunt, fo.p̄.col.2.p⁹ E.c̄c̄ fi.col.

Diffōnes coꝝ de qb⁹ agēdū est in libro ꝑihermenias sole p̄mittunt̄, q2 ex diffōnibus alia capimus ꝯsequēter, vbi s̄.

Diffinitionis vnitas que, ꝛ quot regrit̄, fol.6.col.4.post.N in medio columne.

Diffinitionis partes possunt dupl'r accipi, fol.20.col.2.ante E.circa principium columne.

In diffinitione generis sicut ponuntur sp̄es, ita nec propria specierum folio.7.colum.3.post I.versus finem colum.

Diuidens.

Diuidentium aliquod, vnum potest esse prius dupliciter, folio.6.colum.3.post I.circa p̄ncipium colum.

Diuisio.

Diuisio magis accedit ad partes, compositio ad totum fol. p̄mo.colum.3.post.D, circa finem colum.

Diuisio nāl'r ē posterior ꝯpōne.fol.6.col.2.D, circa finē col.

Diuisio enuntiationis in vnā simpl'r. ꝛ ꝯiunctione vnā que. fol.8.colum.4.ante L, ante medium colum.

Diuisum.

A.diuisio que ꝑ accñs vniuntur, quare non valet ꝯsequentia, fol.21.colum.4.post, K.post medium colum.

E.Ens.

Ens ꝛ verum quomodo ꝯuertuntur.fol.2.col.4.post.K, in medio columne.

Ens est origo eē.fol.5.col.p̄.ante.A.ante medium colum.

Ens ē id qd̄ est, vbi s̄.post B.post medium colum.

Ens non significat principaliter cōpositiōem, s3 ꝯsignificat, fol.5.col.p̄ma ante C.post medium colum.

Ens significat id, quod cadit in intellectu n̄ro per modum actualitatis absolute, ꝛ quare significat per modum verbi, vbisupra col.2.post C.in prin.col.

Ens quare non potest esse genus.fol.6.colum.3.post I.post principium columne.

Ens ꝛ vnum conuertuntur, fol.15.col.p̄ma.p⁹ A.p⁹ p̄n.col.

Inter entia realia sola contrarietas formaliter inuenitur, fo. 31.col.p̄ma ante, B, ante medium colum.

Enuntiatio.

Enuntiatio sola vocatur iter interpretatio.fol.p̄mo colum. 2.D, in medio colum.

Enuntiatio simplex pōt fieri ex solo noīe ꝛ verbo, nō autem ex aliis partibus oratiōis, fo.primo, co.3.G, añ med.colū.

Enūtiatio hypothetica ex pluribus cathegoricis cōponit̄, nec ꝯtinet absolutā veritatē, fol.p̄.col.3.añ D.post me.co.

Tabula

Enūciatio ꝯditōal sola vi hypothetica ex vbis.S.tho.vbis̄.

Enūtiatio est subm̄ libri peribermenias,fol.3.colum.pma,C,circa finem colum.

Enuntiatio quare diuiditur in simpliciter vnam ⁊ coniunctione vnam,fol.6.colum.2.G.post medium colum.

Enuntiatio affirmatiua tripl'r est prior negatiua,vbi supra.

Enuntiatio quō diuiditur s̄m Alexandꝝ in affirmationē,et negationem,fol.6.colū.2.post H,in fine colum.

Enuntiatio ex quibus de necessitate constat,vbis̄.colum.3.post K.circa medium colum.

Enuntiatio inuenitur sine nomine,non tamen sine verbo,vł casu verbi.Ibidem.L.

Enunciatio qn̄ ē simplex,⁊ vna,s̄z Boetiū,qn̄ vna,⁊ nō simplex,qn̄ plures,⁊ simplex,⁊ quādo plures,⁊ composita,fol.7.col.pima,ante A,circa principium col.

Enuntiatio ex quo iudicanda est vna s̄m Algazelē.vbis̄.colum.pime,ante C,circa medium colum.

Enuntiatio dicitur plures s̄m Algazelem duobus modis.Ibidem,post C,p⁹ medium colum.

Enuntiatio vna coniunctione est plures.fol.7.colum.pma,ante D.circa finem colum.

Enūtiatio diuiditur per vnā,que vnus de vno significat,⁊ ꝑ vnā,que est ꝯiunctione vna,qꝛ vnū est natuꝫ diuidi ꝑ simplex ⁊ cōpositum.fo.7.colū.2.F,circa finez col.

Enuntiatio s̄m Alex.non est genus affirmationis,⁊ negationis.fol.7.col.3.H,post principium columne.

Enuntiatio quatuor modis pōt variari,fol.7.colum.4.añ L,post medium colum.

Enuntiatio temporis p̄teriti,⁊ futuri quatuor modis multiplicatur,fol.8.columna.pma,post M.circa p̄n.col.

Enūtiatio particularis affirmatiua,⁊ particularis negatiua nō ꝓprie opponunt.fol.9.colum.4.post K.cir.p̄n.col.

Enūtiatio vl̄is affirmatiua,⁊ pticularis negatiua,vl̄is negatiua,⁊ particularis affirmatiua quare contradicunt,fol.9.colum.4.añ M,ante med.colū.

Enūtiatio vl̄is affirmatiua,⁊ vl̄is negatiua quare ꝯriantur fol.9.colum.4.post M,post medium columne.

Enūtiatio qn̄ dr̄ in m̄a necessaria,impossibili,⁊ cōtingenti,fol.11.col.2.ante F.in principio col.

Enūtiatio quō efficit negatiua,fo.15.co.p̄.p⁹ D,añ fi.col,

Enūtiatio quare nō diuersificat,ex hoc ꝙ est ex verbo infinito,vbi supra.E,in fine col.

Enūtiatio aliqua ad que se habet virtute,fol.15.col.4.post P,circa finem col,

Enūtiatio in q̄ ponit est 2ᵐ adiacēs,⁊ enūtiatio in q̄ ponit ē 3ᵐ adiacens,quomodo differunt ex parte oppositionum.fol.17.col.3.G,circa finem colum.

Enuntiatio affirmatiua infinita quō sequitur negatiuam finitam.fol.18.col.3.post G,circa finem colum.

Enūtiatio vl̄is,siue finita,siue īfinita solū ꝯcludit in p̄ mō p̄me figure,fol.18.col.4.ante H,circa principium columne.

Enūtiatio plures q̄tuor mōis multiplicat,⁊ q̄re Arist.nō facit mētionē de q̄rto mō.fol.20.colum.1.p⁹ F,p⁹med.colū.

Enūtiatio,iterrogatio,⁊ m̄ssio idē st.vbis̄.co.3.D,c̄c p̄n.co.

Enūtiatio nulla seqtur ad illam,cuius veritatez destruit.fol.27.colum.2.ante D.circa med.col.

Enuntiatiōes vl̄es affirmatiue,⁊ negatiue,quare sunt contrarie.fol.9.col.pma.post B,post medium colum.

Enuntiatiōes de futuro quō se hēbēt ad veritatē,falsitatez.fol.11.columna.3.G,ante med.colum.

Enuntiatiōes ita se hēbēt ad veritatē,⁊ falsitatē,sicut res ad esse,fol.14.colum.3.F,ante medium columne.

Enuntiationes de ꝯtingenti quō se hn̄t ad veritatē,⁊ falsitatem vbis̄.post F.in medio col.

Enuntiationes vl̄es ad indefinitas quomodo se habent,fo lio.16.col.4.post H.in prin.colum.

Enūtiatiōes anglares q̄.fol.16.colum.4.I.ante med.col.

Enūtiatiōes angulares idefinite taꝫ in diametro affirmationū,q̄z i diametro negationū p̄nt eē sil' v̄e.vbis̄ p⁹I.c̄c m̄.c.

Enuntiatiōes angulares s̄m diametꝝ negationū p̄nt esse sil' v̄e qn̄qꝫ.s.in materia contingenti.Ibidem.K.

Enuntiatiōes in quibus est hoc verbum est quot modis variantur,fol.17.colum.1.D,post med.colū.

Enūtiationes de tertio adiacente quot modis possunt variari.vbi supra.colum.2.post E.circa p̄ncipium col.

Enūtiatiōes i qb⁹ ponūt v̄ba adiectiua quō equalēt enūtiatiōibus de 3° adiacente,⁊ quomodo non,fol.17.colum.4.ante D.⁊ post.post p̄ncipium colum.

Enuntiationes indefinite ⁊ singulares quō opponuntur,fol.21.colum.4.L.versus finem colum.

Enūtiatiōe duob⁹ mōis vtimur.fol.7.col.2.E,añ med.col.

Enūtiatiōis affirmatio,⁊ negatio st ꝑtes subiectiue,nomen ⁊ verbū integrales,fol.p̄.col.3.post G.circa medium colū.

Enuntiatiōis absoluta vnitas q̄z subtiliter manifestatur ab Arist.fol.6.colum.4.O,in medio colum.

Enūtiatiōis tres sunt modi.fo.7.col.p̄ᵃante D,circa fi.col.

Enūtiatōis q̄re Arist.ponit 4ᵒʳ modos ibid̄ p⁹D.imediate.

Enuntiationis vnitas quomodo diuiditur,fol.7.colum.2.post F,in fine colum.

Enuntiatiōis diuisio in affirmationē,⁊ negationē,cōuenit p̄ enūtiatiōi simplici,ex ꝯn̄ti cōposite,vbis̄.col.3.G,i p̄n.co.

Enūtiatiōis p̄ma diuersitas est ex ip̄a forā,vł mō enūtiādi,scd̄a est ꝑ ꝯparatiōez ad rē,ex q̄ p̄edet v̄itas,vel falsitas intellectus,⁊ enūtiatiōis fol.7.col.4.ante L,circa med.col.

Enuntiatiōis tres diuisiones prima analogi in sua analogata,scd̄a generis in species,tertia pertinens ad q̄titatem.fol.8.col.4.ante L,ante medium colum.

Enuntiatiōis vnitas nō impeditur per multitudinē cōtentaꝫ sub vl̄i,cui⁹ est rō vna,fol.11.col.pma A,circa prin.col.

Enuntiationis diuisio triplex quomodo.fol.11,colum.2.p⁹ E,post medium columne.

Enuntiationis quinta diuisio sumitur secundum materiaꝫ.vbi supra post E,circa finem colum.

Enuntiatōis vnitas qn̄ impedit,⁊ qn̄ nō ꝑ additiōez ad p̄dicatum,⁊ subm̄.fol.14.col.4.añ I,circa mediū col.

Enuntiatiōis de inesse tres sunt sp̄es in qb⁹ ponit explicite hoc verbum est.fol.17.colum.2.C,circa p̄n.colum.

Enuntiatiōis vnitatem quid ꝓbat,fol.20.col.3,ante K.post medium columne.

Enuntiatiōis duo gn̄a.s.de inesse,⁊ modalis vnde isurgit.fol.23.col.1.D,circa medium col.

Enuntiationum in quibus nomē finitū,vel infinitū ponitur solum ex parte subiecti potest intelligi triplex differentia.fol.15.col.2.F,circa medium colum.

Enuntiationū quatuor modi ꝑtinentes ad eius quātitatez.fol.9.col.prima B,circa medium columne.

Enūtiationum vl̄ium nō est necessariuꝫ,si vna est falsa,reliq̄ sit vera,s̄z hn̄ singulariū.fol.19.col.pma añ A.in p̄n.col.

In enuntiatiōe est veꝝ,vel falsum sicut in signo intellc̄s veri,vel falsi.fol.6.col.prima p⁹A,ante med.col.

In enuntiatiōe sola inuenit veꝝ.vel falsū,vbis̄.C,p⁹ m̄.co.

In enūtiatiōe singulari de ptō,p̄nti,⁊ futuro quō se hꝫ veritas,fol.11.col.3.H,circa medium colum.

Error.

Error qn̄ habet rōnem motus,⁊ mutationis,⁊ qn̄ soli⁹ mutatiōis,fo.31.colum.pma post C,versus finem col.

Est.

Est verbū p̄ncipal'r significat actualitatēque est cōmuniter actualitas omnis forme,vel actus subalis,vel accidentalis,fol.5.col.2.post C,circa p̄n.col.

Est verbo vtimur,qn̄ volumus significare aliquā formam actual'r inesse alicui subiecto,vbi supra.

Esse.

Esse est in minus q̄z nō esse in his,que p̄nt esse,⁊ nō esse.fo.p̄.

colum.3.post D.in fine col.
Esse qd̃ significatur p verbum temporis p̃sentis, est esse sim/plr, esse vero significatũ p alia tempora est esse sm quid. fol.3.col.p̃ma post B, ante medium colum.

F. Fallacia.

Fallacia scd̃m qd ad simplr cõmittit dicẽdo. Cesar est lauda tus. g̃ Cesar est. fol.22.col.3.post G, circa finẽ col.

Falsitas.

Falsitas q̃uo põt eẽ in itellu, fol.2.col.3.p⁹ F. circa p̃n.col.
Falsitas ẽ in 2ª opatiõe itell's, vbiš. post G, circa med.col.

Falsum.

Falsum q̃uo dissimiliter fit in enuntiatõe, ⁊ in mente, ⁊ in re. fol.6.col.p̃ma post A, post p̃ncipium colum.
Falsum ɔsistit in iudicio rõnis. vbiš. B, in medio colum.
Falsum quid. fol.10.colum.p̃ma.B, ante medium colum.

Fatum.

Fatũ qd sit sm stoicos. fol.13.col.2.E, p⁹ medium colum.
Fatũ qdã dicunt esse vim sydeꝝ, vbiš.col.3.p⁹ G.p⁹ p̃n.col.

Forma.

Foĩa quelibet nata recipi in mã inquãtũ est de se est cõmuni cabilis multis, fol.8.colum.3.G, post p̃n.colum.

Futurum.

De futuro magis determinato ad vnam partem quid, fol. 12.colum.p̃ª A, circa principium columne.

G. Genus.

Gen⁹ sumit, a. mã, fol.6.col.4.N, ante medium colum.
Genus nõ oꝫ diffiniri p spẽm, nec p ea que sunt ꝓpria specie/rum. fol.7.colum.1.post I, ante finem colum.
In quolibet genere ɔsideratur qd̃ est potius in illo genere, fo.10.colum.2.E, ante medium col.
Sub genere multitudo cõtenta nõ impedit vnitatẽ enuntia/tionis. fol.11.colum.1.post A. circa principiũ colum.

H. Homo.

Homo est dñs suorũ actuũ. fol.12.colum.4.K. in fine colũ.

Hypotetica.

Hypotetica componitur ex pluribus cathegoricis. fol.1.co lumna.3.ante. D. circa medium colum.
Hypotetica nõ cõtinet absolutam veritatẽ sed significat ali/quid verum ex suppositione. vbi supra.
De hypoteticis enuntiationib⁹, ⁊ syllogismis, quare preter misit Aristo. determinare. ibidem.

I. Illatio.

De illatione ex cõiunctis diuisim vide nõr. fol.22.colum.4. post. D. per totum,
Ad illationẽ ex cõiuncto diuisiꝫ p̃ª ɔditio. vbiš. in p̃n⁹ colũ.

Illiterati.

Illiterati soni sunt q litteris significari nõ possunt. fol.3. co/lumna.3.post. K. versus finem colum.

Indefinita.

Indefinita affirmatiua ⁊ negatiua quare vident ɔtradicto/rie opponi. fol.10.colum.1.post. C. circa mediũ colum.
Indefinita affirmatiua quare summit pro particulari vbi supra, colum.2.post. E. ante mediũ colum.
Indefinitas quomodo cõtingit habere ɔtrarietatẽ. fol.9.co lum.2.post. F. in fine colum.
Indefinitis negatiuis vtunt pħi p vũb⁹, in ijs, q̃ p se remo/uentur. fol.10.colum.2.post F. ante mediũ columne.
In indefinitis duplex modus oppõnis põt inueniri, vbiš. G,

Inferius.

Inferi⁹ actu icludit suũ supi⁹, fol.26.col.4.p⁹ K.p⁹ med.co.
De iferiori qdqd vẽificat, vẽificatur ẽt de superiori, vbi supra.

Infinitum.

Infinitũ verbũ ɔsignificat tp̃s. fo.4.co.3.añ D, añ med.col.
Infinitũ vbũ q̃re nõ ẽ vbũ vbiš. ante I, circa med.col.

Impersonale.

Impersonalia verba cum obliquis significant verum, vel falsum. fol.4.col.p̃ma A, circa prin.colum.

Instrumentum.

Instrumenta naturalia virtutis interpretatiue, fol.5.col.4. ante L, circa medium columne.
Instrm diffinitur ex vsu suo. fol.6.col.p̃ma. añ A, cc̃ p̃n.col.

Intellectiuum.

Intellectiua cognitio nr̃a q̃uo cadit sub ordine temporis. fo.13.colum.4.post M, in medio colum.

Intellectus.

Intellectus duplex opatio. fol.p̃.col.p̃.A, in prin.col.
Intellectus p̃ma opatio dr̃ indiuisibilium intelligẽtia vbiš.
Intellectus scd̃a operatio. Ibidem. post A.
Intellectus tertia operatio vbiš, ante B,
Intell's opatões q̃re ordinant p̃ª ad 2ªm 2ª ad tertiã vbiš B,
Intell's opatio p̃ª, ⁊ 2ª qd, fol.2.col.3.p⁹ G, circa med.colũ.
Intell's cõprehendens qd̃ qd est, q̃uo dicitur semper verus, fo.2.colum.4.L, post medium col.
Intell's diuinus iudicat absq̧ compositiõe, ⁊ diuisiõe vbiš. colum.4.post M. circa finem col.
Intell's põt distinguere ea q̃ sunt coniuncta in reb⁹, qñ vnũ coꝝ nõ cadit in rõne alteri⁹. fol.8.col.2.p⁹ E, post med.co.
Intell's apprehendit rem intellectam sm propriaꝫ essentiã, vbiš. colũ.3.ante G. circa principium colum.
Intellectus, ⁊ voluntas non sunt actus organi corporalis. fol.13.col.3.D, ante medium colum.
Intellũ, ⁊ voluntas quare nõ subduntur directe virtuti cor/poris celestis, ⁊ quomodo indirecte vbiš.
Intell's quib⁹ assentit de necessitate percepto ordine, ⁊ qui/bus non. fol.14.col.p̃ma. ante C, circa mediũ col.
Intellectus iudicium quãdo veꝝ est, ⁊ quãdo falsum. fol.2. col.4.ante M, post med.col.
In intellu exñtia duplr pñt considerari. s. sm se, ⁊ sm rõnes reꝝ, quaꝝ sunt silitudines. fol.2.col.3.p⁹ G, post med.col.
In intellũ quãdo semp est cõpositio, ⁊ qñ nõ. vbiš, ante D,
Ad intellm aliqua res cõparatur duplr. s. vt mensura, ⁊ vt mensuratum. fo.2.colum.4.post I. post prin.colum.

Intentio,

Intentiones secundas pertinentes ad logicum format intel lectus. fol.8.col.3.ante K, circa finem colum.

Interpretari.

Interpretari ꝓprie qd. fol.p̃.col.2.D, circa med.col.

Interpretatio.

Interpretatio sm Boe. dicitur vox significatiua, que per se aliquid significat, siue cõplexa, siue incomplexa sit. fol.p̃. columna.2.ante D, circa mediũ colum.
Interpretatio ꝓprie sola oĩo enuntiatiua dicit, vbiš.
Interpretatiue virtutis instr̃a sunt gutur, pulmo lingua, dẽ/tes, ⁊ labia. fol.5.colum.4.ante L, circa med.col.

L. litera.

Litere non sunt, a, natura, ⁊ quo ad formaꝫ, ⁊ quo ad impo sitionem. fol.2.col.p̃ma C. circa finem colum.
Litere quomodo sunt signa vocum, vbi supra colum.2.ante E, ante medium colum.
Literaꝝ cõsideratio pertinet ad cõsiderationẽ logice remo/tam. fol.p̃.col.4.ante L. post mediuꝫ col.
Literarum significatio non est eadem apud oẽs, fol.2.col.p̃ª post C, versus finem colum.

Logica.

Logica dr̃ rõnal' scia, fol.p̃.col.p̃ma post B, circa fi.col.
Logica versatur circa ea que pertinẽt ad tres opationes ra tionis vbi supra. post B, in fine col.
Logica ordinatur ad sumendã cognitionem de rebus. fol.p̃ col.4.post K, circa medium col.
Logice pars correspondens prime operatiõi intellectus est pars predicamentalis. folio. primo, columna.2.ante C, in p̃ncipio columne.
Logice pars, que versatur circa ea que pertinent ad scd̃am operationem intellectus, est liber perihermenias vbiš.

Logice p̄o, que versat̄ circa ea que p̄tinent ad tertiā operatio/nē intellc̄s, est liber p̄or, ⁊ ɔsequētes ad ip̄m Jbidem L.

Logice librorum ordo quis vbi supra.

M. Magnitudo.

Magnitudo infinita nunq̄ȝ est i actu, fol.28.colum.4.post D, ante mediuȝ colum.

Materia.

Mā ſm se sūpta sumit̄ p̄ peiori ſm Plat. nō autē ſm Arist. fol.10.colum.2.ante E, in p̄n.col.

Materie possibilitas an sit sufficiens ratio contingentie. fol.13.colū.2.ante E, circa medium colum.

Mobile.

Mobilia quomodo sunt p̄ora, ⁊ posteriora seipsis, fol.28. colum.4.ante D, p̄n.col.

Modalis.

Modal̄ qd enūciat, fol.23.col.3, añ D, circa medium col.

Modalis enūciatio qd. vbi ſ̄. D, in medio col.

Modal̄ q̄ est vn̄a. fol.24.col.3.post K, circa fine columne.

Modalis affirmatiua de dicto, ⁊ de modo dicitur affirmatiua simpliciter, affirmatiua autem de modo, ⁊ negatiua de dicto affirmatiua ꝯclinata, negatiua aūt de dicto ⁊ de mō negatiua simplr. fol.25.col.2.ante D, circa mediū colū.

Modalis que simplr vn̄s, fo.28.col.4.pꝰ K, circa finē col. ⁊ fol.29.col.p̄ma post A, post principiū col.

Modales que fuerunt bene ordinate ab antiquis, folio.25. colum.3.post E, in fine col.

Modales que bene illate, ⁊ que nō ſȝ antiquos, vbi supra colum.4.post F, in medio colū.

Modalis subm̄ quid dicat, ⁊ quid predicatum, fo.28.colū. 4.post J, post medium columne.

Modalis quantitas q̄uo est passio subiecti, ⁊ deriuatur, a, modo, fo.29.col.p̄ma ante B, circa medium columne.

Modaliū alia vn̄s affirmatiua, alia vn̄s negatiua, alia particularis affirmatiua, alia p̄ticularis negatiua, vbi supra. colum.p̄ma B, in medio colum.

De modali h̄ n̄te ocm̄ affirmatū, ⁊ de eiꝰ opposita q̄re Arist. nō facit mētionē. fol.24.col.4.post L, versus finem col.

Jn modali q̄libet est duplex q̄litas. vȝ. dicti, ⁊ mōi. ⁊ triplex q̄titas. s. subci dicti, ⁊ mōi. fol.28.col.4.añ K, cir. me.col.

De modalibus que necessitas tractandi. fol.23.colū.3.post D, post medium columne.

De modalibus notata ab Arist. vbi supra.

De modalibus de cōtingenti non facit mētionē Arist, quia cōtingens ɔuertitur cuȝ poss, fol.24.colum.4, L,

Jn modalibꝰ vbi debet apponi negatio, vt fiat contradictio fol.24.col.3.post D, circa p̄n. ⁊ ante mediū colum.

Jn modalibus idem facit negatio addita modo, ⁊ cum verbo vbi ſ̄. colū.3.post K, circa finem columne.

Jn modalibus causa errorum antiquorum, fol.26.co.p̄ª.A, circa p̄ncipium columne.

Jn modalibꝰ predicatū simplr q̄tificat, ⁊ qualificat. fol.25. colū.4.post K, circa finem col.

Jn modalibus ratio equipolentiarum, fol.29.colum.p̄ma, post B, post mediū columne.

Jn modalium ordinibus in quibus peccauerunt antiqui. fol.25.col.4.post F, circa mediū col.

Jn modalium ordinatione q̄uo Arist. imitatus est ordinem vniuersi. fol.25.col.4.pꝰ D, ante medium col.

Circa modalium ordinationes in q̄bus differt Arist. ab antiquis, fol.27.col.p̄ma.post B, post mediū colū.

Modificari.

Modificari p̄p̄rie qd, fol.23.col.2.post E, in fine colum.

Modificatur compositio, ⁊ que, fol.23.colum.3.ante G, circa p̄ncipium colum.

Modus.

Modus in modalibus quem teneat locum, fol.24.colum. 4.post J, versus finem.

Modus continet vim distributiuam. fol.28, colum, 4.post J, circa mediū colum.

Modus quare habet virtutem distributiuā ſm partes temporis, fol.29.colum.p̄ma A, circa principium colum.

Modi qui appellantur appositiones intelliguntur ipsa tota predicata, fol.24.colum.4.post K, in fine colum.

Modi proportio est eadem ad dictū, q̄ verbi ad subȝ, vbi ſ̄. col.4.ante K. versus finem.

De modo quare facit mentionem Arist. potius q̄ȝ de verbo fol.25.col.p̄ma B. circa finem col.

De modis vero, ⁊ falso quare non facit mentionem Arist. fol.23.colum.3.post F, circa principium colū,

De modis vero, ⁊ falso quare ſ̄ Arist. non fecit mentioneȝ, ⁊ postea facit. fol.25.colum.p̄ma.post B, circa fineȝ colū,

Motus.

Motus nunquam est actu, fol.28.columna.4.post D, ante medium columne.

Multitudo.

Multitudo cōtentorum sub vniuersali, cuius ratio est vna, non impedit vnitatem enunciationis, fol.11.col.p̄ma.post A, circa p̄ncipium col.

N. Natura.

Nature virtus se habet ad vnum, fol.13.col.3.post J, circa medium colum.

Necessarium quid scd̄m Arist. fol.13.colum.2.ante D, ante medium columne.

Necessarium est multiplex, folio, 28.colum.2.post D. ante medium columne,

Necessarium est pars subiectiua possibilis. vbi ſ̄.colum.2. E, post medium columne.

Necessarij diuersa opinio, fol.28.col.2, D.

Necessitas,

Necessitas per disiunctionem super quo principio fundatur fol.14.colum.2.post E, circa finem colum.

De necessitate suppositionis, quum dicitur omne quod est, dum est, necesse est esse. fol.14.colum.2, pꝰ E, añ med, col.

Negatio.

Negatio, ⁊ affirmatio sunt partes subiectiue enunciationis fol.p̄mo.colum.3.post G, circa medium colum.

Negatio ſm vocem superaddit affirmationi. fol.5.colū.2. ante F, post medium columne.

Negatio duobus modis remouet affirmationem, fol.10.colum.p̄ma. A, ante mediū colum.

Negatio vna quare sit vnius affirmationis. fol.10.colum.3. post K, post medium columne.

Negatio quomodo est vnum ſm quid, fol.15.colum.p̄ma. post A, post principium columne.

Negatio addita verbo in enunciatione quid facit vbi supra D, circa finem columne.

Negatio fit per appositionem negationis ad verbuȝ, fol.15. col.3.post J, circa medium columne.

Negatio infinitans cur nunquaȝ addita est super signo vniuersali, aut particulari, fol.18.columna p̄ma post J, in principio columne.

Negatio infinitans cui addenda est, vbi ſ̄.

Negatio cui addenda est in modalibus. fol.25.columna p̄ma B, post mediū colū.

Negationes ⁊ sincathegoremata ſm se non significant aliquid absolutum, sed solum habitudinem vnius ad alterꝫ. fol.5.colum.2. E, circa medium columne.

Negatiua.

Negatiua simplex in plus se habet, q̄ȝ affirmatiua infinita. fol.16.colum.p̄ma ante A, in prin.columne.

Negatiua simplex in plus se habȝ q̄ȝ affirmatiua priuatiua. vbi supra, post A, post p̄ncipiū columne.

Negatiua priuatiua in plus est, q̄ȝ negatiua infinita. Jbidē. ante B, ante medium columne.

Nomen.

Nomen, ꝛ verbū sunt partes integrales enuntiationis.fol. p̄mo.colum.3.ante D.circa medium colum.

Nomē, ꝛ verbū tripl'r hñt esse.in ꝯceptiōe.in platione, ꝛ in scripto.fol.p̊.col.4.post L.versus finem colum.

Nomē.ꝛ verbum ꝑ se posita nō significant verum.neq; falsum.fol.3.col.prima post A.ante medium colum.

Nomē differt.a.vocibus significatiuis nāl'r, eo ꝙ significat ad placitum,fol.3.col.2.post F,post med.colum.

Nomen nullum quare est nāl'r significatiuum,vbi supra.colum.3.K,versus finem colum.

Nomē omne significat aliquā nām determinatā, vt homo, aut personam.vt pronomen.aut vtrūq;, vt Socrates,fol,3.colum.4.M.ante medium colum.

Nomen infinitum quare nō significat determinatam naturam,nec personam,vbi s̄.post M.ante medium colum.

Nomē ifinitū ipositū fuit ab Arist.ibidē N,circa med.col.

Nomen quare non consignificat tempus,fol.4.colum.2.p⁹ E.ante medium colum.

Nomen communiter sumptum quid,vbi supra,colum.4.post L.ante medium columne.

Nomen ꝓut,a,verbo distinguitur significat rem sub determinato mō,ꝓut pōt intelligi,vt per se subsistens.fol.4.colum.4.post L.ante medium colum.

Nomen dicens ꝯstituit intellectum audientis q̄ntum ad primam operationem intell's.vbi s̄.post N.circa finem colum.

Nomen non importat compositionem.fol.6.colum.4.post D.in principio columne.

Nomen quādo dicitur significare singulare.fol.8.colum.2.ante F.circa finem colum.

Nomen infinitum quid nominat,fol.14.colum.4.post K.circa finem columne.

Nomen infinitum quomodo significat vnum.fol.15.colum.prima post A,circa principium colum.

Nomen tripliciter potest predicari,fol.15.colum.3.M,circa finem columne.

Nomen infinitum deficit,a,ratione subiecti,sicut ꝛ nominis fol,17.colum.2.post C,circa medium colum.

Nomen infinitum caret natura nominis, fol.19.colum.prima B,circa medium colum.

Nomen duobus modis imponitur pluribus.ex q̄bus non fit vnum,fol.20.colum.p̄me post C,in fine colum.

Nomen non est impositum ad significandum partes sue diffinitionis,vt distincte sunt.vbi supra,colum.2.ante E.circa principium columne.

Nomen hoc homo s̄m Plat.significat immediate hominē singularem,nō autem s̄m Arist.fol.2.colum.p̄ma post A,circa principium columne.

Nomina,ꝛ verba,ꝛ orationes tm̄ dicuntur interp̄tationes.fol.p̄mo.col.2.ante D,circa medi.col.

Noīa ꝛ verba sunt magis interp̄tatiōis p̄ncipia,vbi supra.

Nomina sola,ꝛ verba,sunt p̄ncipales partes oratiōis,ꝛ sb nominibus cōprehenduntur pronomina,fol.p̄mo.colum.3.post G.ante medium colum.

Nomina,ꝛ verba.ꝛ orationes,quare significāt immediate ꝯceptum intell's.fol.2.colum.p̄ma post A,circa prin.col.

Noīa,ꝛ v̄ba diuisim accepta assimilant' intellectui.q̄ ē sine compositione,fo.3.col.p̄ma p⁹ A,ante med.colum.

Noīa cōposita quare videntur habere partes significātes, ꝛ non habent.fol.3.colum.3.I.post principium col.

Nomina multa possunt imponi vni rei.ex diuersis ꝓprietatibus illi⁹ rei.fol.3.col.4.ante M.in principio col.

Nomina.ꝛ verba transposita idem significant,fo.19.col.2.post E.post medium colū.

Nominis forma est significatio, ꝛ quomodo,fol.3.colum.2.G,circa finem colum.

Nominis compositi quare pars nihil significat separata, vbi supra.colum.3.ante I.post principium colum.

Noīs cōpositi ps q̄re non sig' ꝑtem ꝯceptionis cōposite.a.q̄ ipositū est ad significādū.fol.3.col.3.post D,post prin.col.

Nominis diffinitio quibus cōuenit fol.4.colum.p̄ma post A,post principium colum.

Nominis proprium est, vt significet rem aliquā,quasi per se stantem,fol.4.col.p̄ma ante D.circa finem colū.

Nominis primus modus.quo impositū est pluribus.ex q̄bus nō fit vnū.fol.20.col.p̄ma.ante D.circa finē colum.

Nominis sc̄ds modus,quo impositū est pluribus,ex q̄bus non fit vnum vbi s̄.col.2.ante F.circa medium col.

Nominum simplicium,ꝛ cōpositorum differētia,q̄ntum ad hoc,ꝙ pars significat.fol.3.col.3.p⁹ D.post p̄n.colum.

Nominum significatiōis diuersa opinio,fol.3.colum.3.post L.circa finem colum.

Nomini,vel verbo q̄ñ cōpetit significare ve℞, vel falsum.fol.7.col.2.post E,circa medium colum.

De noīe,ꝛ verbo agitur in libro perihermenias.inquātum sunt partes enuntiatiōis.fol.p̊.col.2.añ E.post medi.col.

De nomine quare prius determinat Arist.q̄; de verbo,fol.3.col.2.añ D.in principio colum.

Per nomen significatum ex duplici cā non est aptum natū p̄dicari de pluribus.fol.8.col.3.post G.ante med.colum.

Nominari.

Noīari p̄t vna res multis noīb⁹,q2 ex diuersis ꝓprietatibus p̄t vni rei multa noīa iponi,fol.3.col.4.post L.in p̄n.col.

Nominatiuus.

Nominatiuus dicitur rectus,eo ꝙ nō cadit,s̄m aūt stoicos quos sequunt' gramatici dr̄ ēt cāus.eo ꝙ cadat ab interiori ꝯceptu mentis.fol.3.col.4.post N.post medium col.

Nugatio.

Nugatio duobus modis committitur.fol.21.columna p̄ma post B.circa finem columne.

Numerus.

Numeri infinita augmētatio nunq̄; est in actu.fol.28.colū.4.post D,ante medium colum.

O.Obliquus.

Obliqui dicuntur casus noīs,q2 cadunt ꝑ quādā declinationis originem,a,noīatiuo,qui dicitur rectus,eo ꝙ nō cadit fol.3.colum.4.post N.versus finem colum.

Omnis.

Oīs q̄d significat,fol.9.col.2.post D.post principiū colum.

Nō omnis eq̄polet signo particulari negatiuo,fol.9.col.4.post L.ante medium col.

Opinio.

Opinio que magis vera,ꝛ que magis falsa in vno quoq; ordine.fol.30.col.4.ante M.ante medium colum.

Opinio.ꝛ enuntiatio pōt dici ꝑ se vera,ꝛ per se falsa,fol.31.col.2.ante E,in principio colum.

Opiniones que vere ratiōe sui,ꝛ que rōne alterius,fol.30.colum.4.post K.in principio colum.

Opiones q̄ false rōne sui,ꝛ rōne alterius.vbi s̄.ante L.

Opionē seu enūtiationē eē ꝑ se verā,ꝛ ꝑ se falsam,quid est dicere.fol.31.colum.p̄ma post D.circa finem colum.

Ad opinionē,que dicit,ꝙ oē qd̄ fit,habet cām,ꝛ posita cā,ponit' effect⁹.q̄d seq̄tur.fol.13.col.2.F,circa finē col.

Int' opiones oppositas q̄d ā tm̄ mot⁹ ē.fo.31.co.p̊.C.p⁹m.c.

Inter opiones scilicē ꝑimētes nll'a alia oppositio ē nisi ꝯrietas,fol.31.colum.2.ante F,circa medium columne.

Circa opinionū ꝯrietatē dubia.fo.30.co.4.p⁹ N,circa fi.c.

Opposita.

Opposita p̄nt accipi forāl'r,ꝛ sb̄iue.fo.22.co.2.p⁹ E,p⁹m.c.

Opposito℞ opposite sunt ꝓprietates fol.27.co.3.p⁹ D.in fi.colum.

Oppositio.

Oppositio in adiecto quare impedit sequi illationē diuisim fol.22.columna.2.post,C,post principium colum.

Ad oppositionem requiritur vnitas predicati,ꝛ subiecti so

lio.10.columna.4.L.in principio col.

Oratio.

Oratio significat cōceptionem compositam,fol.3.colum.3.
post,J,post principium columne.
Oratio diffinitur in cōmuni ab Arist.fm Alexādrū,ꝛ Am/
monium.fol.3.columna.2.post.F,in fine columne.
Oratio,ꝛ eius partes sunt effectus artificiales.fol.5.colum
na.4.L,versus finem columne.
Oratio est instrumentū rationis,ꝛ nō alicuius virtutis nālr
operantis.fol.6.col.pma ante,A.post pncipiuz columne.
Oio optatiua reducit ad dep̄catiuā.fol.6.co.p̄a,D,c̄c fi.co.
Oiones alie ab enūciatōe magis ordinant ad exp̄mēdū affe
ctum,q̄ȝ ad interpretandum id,quod in intellectu habetur
folio primo,colum.2.post,D,post medium colum.
Orationis principales partes sunt sola nomina,ꝛ verba,fo
lio primo.colum.2.post,G,ante medium colum.
Orationis alie partes,a.nomine,ꝛ verbo vbis̄ post.G.
Orationis ps significat partem ɔceptionis,qr oratio signifi
cat ɔceptioneȝ cōpositam,fol.3.col.3.post,J,post p̄n.col.
Orationis diffinitio conuenit tam pfecte,q̄ȝ impfecte,fol.5.
colum.3.post,G,ante medium colum.
Oionis vsus,sicut ēt ois vocis significatiue est significare cō
ceptum intell's fol.6.col.prima.A.post pncipium colum.
Orationis perfecte sunt quinqȝ species.vbis̄ post.B.
Orationis quatuor spēs nō significant ipsum ɔceptum intel
lectus.in quo est veꝝ,vel falsum,sȝ quendā ordinē ad hoc
cōsequentem.fol.6.col.pma post.D.circa finem colum.
Oionis quatuor spēs q̄uo cadunt sub ɔsideratiōe rethorice
vel poetice.ꝛ quomodo sub ɔsideratione grāmatice fol.6.
columna.2.F.ante medium colum.
Orationi simplici,ꝛ composite est commune habere ptes si/
gnificantes aliquid per modum dictionis,vt cuȝ affirma/
tio,solū cōpetit oīoni cōposite.fol.5.col.3.an̄,G.in pn° co.
Orationem,ꝛ eius partes significare naturalr aliqui dixe/
runt.fol.5.colum.4.K,ante medium columne.
Orationum aliarum ab enunciatiōe necessitas,fol.6.colum
na prima,C.post medium columne.
Orationum sufficientia,vbi supra.
In oratiōis diffōne q̄re ponit Arist.q̄daȝ,que posita sunt in
diffōne nois,ꝛ q̄dā nō,fol.5.col.2.post.D,ante med.colū.
Per orationem vocatiuam quid significatur.fol.6.columna
prima post,B,circa medium columne.

P.Pars.

Pars nominis cōpositi quare nō significat partem ɔceptus
a,quo impositum est.fo.3.co.3.ante,J.post principiū col.
Pars alicuius proprie est,qȯ immediate venit ad ɔstitutio
nem totius.fol.5.col.3.post,D,ante finem colum.
Partes ɔpositoꝝ st̄ pncipia eoꝝ,fo.p̄.co.2.p⁹,E,c̄c fi.col.
Partes quedam referuntur imediate,quedam mediate ad
totum,fol.5.columna tertia,G,ante medium columne.
Partes nominū cōpositorum,que noia sunt imposita ad si/
gnificandū rē simpliceȝ,scd̄m appentiā aliq̄d significāt,qr
imponunt ad significandum ab aliquo intellectu compo/
sito.fol.5.columna.4.ante,K.post principium columne.
Partes st̄ nālr priores toto,fol.23.col.3.p⁹,D.c̄c med.colū.
Ad partem subiectiuam sequitur suum totum cōstructiue,
fol.28.columna.1.E,circa medium colum.

Participium.

Participiū qȯ ɔsignificat t̄ps cōprehēdit sub v̄bo,ſȝ ēt hē/
at ɔuenictiā cū noie,fol.p̄.col.3.post,G.an̄ mediū colum.

Passio.

Passio ē ex imp̄ssiōe alicui⁹ agēt̄,fo.p̄.co.4.an̄ R,an̄ m̄.co.
Passiones anime hn̄t originē ab ipsis rebus,vbi supra.
Passiōes anime cōmuniter dici solēt appetitus sensibilis af
fectiōes,vt gaudium.fol.p̄.col.4.ante,A,in fine colum.
Passiōes aie dn̄r ab Arist.i lib.pihermēias ɔceptiōes itell's.
q̄s nois,ꝛ v̄ba,ꝛ oīones significāt imediate.fol.2.colū.p̄a
p⁹,A.c̄c p̄n.col.

Permanens.

In pmanentibus seqtur sit.q̄.nō est,nō autem in successiuis.
fol.10.columna.2.post,D,versus finem colum.

Perihermenias.

Perihermenias liber ordinat ad librum priorum,ꝛ sequen
tium,fol.p̄.columna.2.C,ante medium colum.
Perihermenias dicitur quasi de interpretatione.vbi supra.
Perihermēias liber ad quā pteȝ pħie ordinat vbi supra.E.
Perihermēias lib̄ ordiat pncipalr ad ōmſatiōeȝ.fo.p̄.col.
3.an̄,D,c̄c me.col.

Plato.

Platōis positio ȯ significatōe oīonis,ꝛ ei⁹ ptib⁹,fol.5.co.4.
K,an̄ med.col.

Pluralitas.

Pluralitas opponit vnitati,fol.6.col.4.p⁹ P,c̄c finē colū.

Possibile.

Possibile vt est modus,an sit ad vtrumlibet,fol.24.colum
na.2.post E,p⁹ principium columne.
Poſe eē,ꝛ poſe n̄ eē q̄uo se ɔsequūt fo.25.co,p̄a an̄ A,i p̄n.c.
Poſe sumit duplr,fol.26.col.3.post,F,post principium col.
Poſe sumptum in cōmuni est supius ad necessarium,vbi s̄.
Poſe i cōi neutrū pte sibi ȯtermiat,fol.26.co.4.p⁹K,i fi.co.
Poſe eē,ꝛ n̄ neċe n̄ eē q̄uo se ɔseq̄nt vbis̄.col.4.p⁹L,i fi.co.
Poſe logicū ē cōius physico,fol.28.colū.p̄a,p⁹ C,c̄c fi.col.
Possibile omne nō est ad vtrūlibet,vbis̄.in pnci.colum,2.
Poſe physicū p̄t sic,ꝛ alr eē,fol.28.col.2,p⁹ D.p⁹ p̄n.colū.
Possibile logicum nihil necessitatis admit.vbi supra.
Nō de poſi omni est verum dicere,q̄ semper actu est,fol.28.
columna pma post A,ante medium colum.
De tali possibili,quare veꝝ est dicer̄,poſe esse ꝛ nō eē,vbis̄.
De possibili cōtradictorias ɔuersim sequuntur ɔ̄dictorie de
impossibili,fo,26.columna prima p⁹ B,ante med.colum.

Potentia.

Potētia actiua q̄d.fo.27.col.3.an̄,F.ante medium colum.
Potentia rationalis quid,vbi supra.
Po^a rōnal' p̄t i opposita ɔ̄dictorie ꝛ ɔ̄rie,fol.17.col.3.p⁹ F.
Po^a irrōnal' duplex,fol.27.col.4.p⁹ J.circa pncipium col.
Potentia irrōnalis passiua pōt in opposita nō autem actiua
vbi supra immediate post.
Po^a mathematica ꝛ logica q̄d,fol.28.co.p̄a.an̄ A.p⁹p̄n.co.
Po^a equoce dcā ɔtinet sb logica.fo.28.co.p̄.an̄ A.p⁹p̄n.co.
Potentie equoce ꝛ vniuoce sub q̄bus mēbris possibilis cō/
tinent,fo.28.col.p̄a.post B.circa medium colum.
Po^a scd̄i mēbri q̄re dn̄r equoce,fo.28.co.p̄a.A,an̄ med.col.
Potentie diuisio.vbis̄.an̄ A,colum.pma,in principio.
Potentiarum rōnalium ꝛ irrōnalium diuisio,fol.27.colū.
tertia post E.ante medium colum.
Que po^e cōprehēdāt sb p̄ mēbro.fo.28.co.p̄.an̄ A.i p̄n.col.
Qȯ est in po^a passiua in eo ē similitas potētie,nō aūt potētia
simultatis.fol.27.col.4.ante K,circa medium colum.
De potentia simultatis ꝛ simultate potentie,vbi supra.

Predicamentum.

Predicamenta ptinent ad pmam operationem intellectus,
fol.pmo,colum.2.ante C,in principio colum.
Predicamentoꝝ liber ordinat ad librū pihermenias,vbis̄.

Predicatio.

Predicatio ois fit p v̄buȝ rōne ɔpōnis ipoꝛtate.siue p̄dicet
aliq̄d eēntialr siue accn̄talr,fol.4.colū.2.p⁹ G.c̄c finē col.

Predicari.

Predicari vlr q̄re aliq̄d dī,fo.8.col.4.p⁹ M,in fine colum.
Predicari pticulr q̄re aliq̄d dī,fol.9.col.p̄.an̄ A.p⁹ p̄n.col.
Predicari de pluribus ex duplici causa aliq̄d nō est aptum
natum.fol.8.col.3.post G.post principium colum.

Predicata.

Predicatoꝝ plurium distinctio,fol.21.colū.2.p⁹ D.post me
dium colum.

Prepositiones.

Prepōnes q̄re nō dn̄r iterpretatiōes,fo.p̄.co.2.p⁹ C.an̄ me.co.

Principia.

Principia sbcti p̄cognoscunt in scia,fol.3.col.p̄.p⁹ G,c̄c fi.col.

Tabula

Pronomina.

Pronomina cōprehensa sub nominibus & si non nominent naturam personam, tñ determinant, & ideo loco nominum ponuntur fol. p̄. col. 3. post. G. ante medium colum.

Prouidentia.

In prouidentiā diuinam omnia reduci opinio affirmatiua, & vera. fol. 13. col. 3. post. K. circa finem colum.

In puidētiā diuinā oia reduci opio negatiua & falsa. vbi s.

Q. Questio.

Questionis an enuntiationi affirmatiue ɔtraria sit negatio eiusdē p̄dicati an affirmatio de p̄dicato ɔtrario vel priua- tiuo tituli notandū fol. 29. col. 2. post. D. circa mediū colū.

Ad primam questionem rñsio in quo cōsistat fol. vltimo. colum. p̄me ante. B. circa medium colum.

Quid est.

Quid est nō est interrogatio dialectica fol. 20. col. 4. pᵛ. L. in medio colum.

R. Ratio.

Rō. i. intell's est sup omnē naturam corpoream quum nō sit actus alicuius corporis. fo. 5. co. 4. post. L. circa finē colū.

Rō mouet vtutem corpalē motiuā ad opa artificialia. vbi s.

Ratio quomodo vti potest oratione & eius partibus quasi instrumentis q̄uis non nālr significent. ibidem.

Ratio pprie alicuius forme duplr impedit q̄ nō sit in pluri bus, cui tñ non repugnet. fol. 8. col. 3. añ. G. circa p̄n. colū.

Regula.

Regulis huius dicti in quātiscūq̄ p̄dicatis &c. fol. 22. col. 4. post. J. post medium colum.

Res.

Res nālis qn̄o dicatur vera. fol. 2. col. 4. post. J. p⁹ p̄n. colū.

Res artificiales quomodo dicuntur vere vbi supra.

Res p qd cognoscunt ab aīa fol. 2. col. 2. añ. E. post p̄n. col.

Res quomodo diuiduntur ab Arist. in primo pihermenias fol. 8. colum. 2. E. post medium colum.

Rerum cursus quare non mutetur propter nostruȝ affirma re & negare fol. 12. col. 4. J. circa medium colum.

Responsio.

Rñsio q̄ vocat ɔdictiōis altera ps fol. 20. col. 3. J. c̄c me. col.

Responsio enunciationis multiplicis quare non potest esse dialectica. vbi supra post J.

Rñsio vna nō pōt dari. quādo id de quo querit pōt de oib⁹ vere affirmari fol. 20. in fine col. 3. & in p̄ncipio. 4. post K.

Responsio subtilis ad propositum illationis ex diuiso con- iunctum. fol. 23. col. p̄ma post. B. circa finem colum.

S. Scientia.

Sciētia vnaqueq̄ tradit partes sui subiecti sicut & passiōes. fol. primo. colum. 2. E. circa finem colum.

Scientia premittit que de principijs sunt. vbi supra.

Scientie vniuscuiusq̄ quid proprium vbi supra. E.

Scriptura.

Scripture necessitas vnde prouenit homini. fol. primo. col. 4. post. K. ante medium colum.

Sensus.

Sensus dicitur verus qn̄ per formam ɔformat rei extra ani mam existenti fol. 2. col. 4. ante. L. in medio colum.

Sēsus nō pōt cognoscere v̄itatē sȝ solus intell's. vbi s. p⁹. L.

Secundum se.

Secundū se pōt accipi duplr. s. positiue & negatiue fol. 22. colum. 4. ante. J. ante medium colum.

Signa.

Signa vl̄ia & particularia ad quid sunt instituta. fol. 8. colū 4. post. L. post medium colum.

Signa vl̄ia & ptic'laria qd significāt. fol. 18. co. 2. D. c̄c p̄n. co.

Signum vl̄e neq̄ particulare ɔueniēter addit p̄dicato. fol. 9. col. 3. añ. D.

Significatio.

Significatio vocum in verbo vox.

Significatio literarum in verbo litera.

Sig̃ est quasi forma nominis fol. 3. col. 2. G. circa fi. colum.

Significatiōis nois diuersa opio. fol. 3. col. 3. L. cir. finē col.

Significare.

Significare tempus aliud est, a, significare cuȝ tempore. fo- lio. 4. colum. 2. post. E. ante medium colum.

Signum.

Signum particulare quare aliquando applicatur predica- to. fol. 9. colum. 2. D. circa medium colum.

Signum vl̄e negatiuum & particulare affirmatiuū qn̄o pos sunt apponi predicato. fol. 9. col. 3. post. J. post mediū col.

Signum distributiuum quomodo sig' modum vniuersali- tatis. fol. 18. colum. p̄ma. C. post medium colum.

Sincathegoremata.

Sincathegoremata qd significant. fol. 5. col. 2. E. p⁹ me. col.

Singulare.

Singulare & vl̄e quare Arist. diffinit per actum anime. fol. 8. colum. 2. F. in fine colum.

Singulari aliquid attribuitur tripliciter. folio. 8. colum. 4. post K. post principium colum.

In singulari quolibet est aliquid proprium, & aliquid com- mune. fol. 8. col. 2. post. E. versus finem colum.

Subcontrarie.

De subcontrarijs q̄re Arist. tacet fo. 10. col. 4. N. post med.

Subici.

Subici in enuntiatione est ppriuȝ nominis. p̄dicari vero cō mune nomini & verbo. fol. 17. col. 3. F. in medio columne.

Subiectum.

Subiectum enuntiationis quare Arist. distinguit p diuisio- nem rex. fol. 8. col. 2. post. D. circa medium columne.

Subiectop pluriū distinctio fol. 21. col. 2. post, D, p⁹ me. col.

Ad subiecti vnitateȝ qualis vnitas nois sufficit & qualis nō fol. 20. colum. prima ante, B, ante medium colum.

Successiuum.

Successiuis repugnat exire in actum, fol. 28. colum. 4. post D, ante medium colum.

Superius.

Superius continet potestate suuȝ inferius, fol. 26. colum. 4. post, J, post principium columne.

T. Tempus.

Tp̄s & mot⁹ infinita diuisio magnitudinis & infinita augmē- tatio numeri nunquam sunt actu, sed potestate tñ, fol. 28. colum. 4. post, D, post principium colum.

Circa tp̄s tria psit ɔsiderari, fo. 3. co. 2. pᵛ, F, v̄sus finē colū.

Terminus.

Inter terminos cathegorematicos & syncathegorematicos differentia. fol. 18. col. p̄ma post, G, versus finem colum.

Totum.

Totum est compositius & posterius suis partib⁹, folio vlti- mo, colum. 2. post, C, in p̄ncipio colum.

V. Verbum.

Verba qn̄o dicunt interpretatiōes similiter & nomina & ora tiones, folio p̄mo, colum. 2. ante, D, in medio colum.

Verba sola & nomina sunt principales partes orationis, fo- lio p̄mo, columna tertia, G, post principium colum.

Verba & nois & ōones significāt imediate ɔceptiōes intell's s̄m Arist. & nō ipsas res, fo. 2. col. p̄ᵃ post, A, in p̄nᵒ colū.

Verba, & nomina diuisim accepte assimilantur itellectui, q est sine compositione, fol. 3. col. p̄ma post, A, post p̄nᵐ col.

Verba impsonalia cum obliquis verborum significant vex vel falsum, fol. 4. columna p̄ma, A, in principio columne.

Verba infinitiui modi quādo in subto ponunt hn̄t vim no- minis, fol. 4. colūne p̄ma ante, D, post medium colum.

Verba ifinitiui modi qn̄ hn̄t vi v̄bi vbi s post, D, i fi. col. p̄ᵃ.

Verba infinita quare vocantur verba infinita, fol. 4. col. 3. ante, D, ante medium columne.

Verba infinita quare indifferenter possunt dici de eo quod est & de eo quod non est vbi supra.

Tabula

Verba infinita differũt, a, verbis negatiuis, q: verba infinita sumuntur in vi vnius dictionis: negatiue vero in vi duarum. fol. 4. col. 3. post I, circa medium columne.

Verba significantia tempus preteritum, vel futuruz, quare non sunt verba. fol. 4. col. 3. post K, versus finez columne.

Verba tp̄is preteriti, vl' futuri quare dicunt' rõnabilr casus verbi. fol. 4. col. 3. post K, ante finem columne.

Verbum silr, & nomen tripl'r habet esse. fol. 1. col. 4. post L, versus finem columne.

Verbum per se dictum non significat verum neque falsum. fol. 3. columna p̄ma. post A, ante medium columne.

Verbum, & participium significant cuz tempore, quia significant actionem, & passionem. follo. 3. columna. 2. ante G, versus finem columne.

Verbum, quia importat compositionem, maiorem ɔuenientiam habet cum oratione, q̃z nomen. fol. 4. col. prima. post C, post medium columne.

Verbum consignificat tempus, quia significat actionem. fol. 4. columna. 2. post E, ante medium columne.

Verbum quare ponitur ex parte predicati. fol. 4. columna. 2. F, post medium columne.

Verbum quare dicitur nota eorum que de altero predicantur. vbi supra, post F, immediate.

Verbum infinitum consignificat tempus. fol. 4. columna. 3. ante H, ante med. columne.

Verbum omne finitũ implicat esse: infinitum vero non esse. fol. 5. columna prima. añ A, circa principium col.

Verbum infinitum, & negatiuum habent eundez vsum. fol. 6. col. 3. post K, circa medium columne.

Verbum quomodo importat compositionem. fol. 6. columna. 4. post M, in p̄n. columne.

Verbum infinitum, quare non potest poni loco verbi in enũtiatione. fol. 15. col. 1. post C, post medium columne.

Verbum cum nomine predicato facit vnum predicatum. fol. 15. col. 3. ante I. post p̄n. colũ.

Verbuz est, quomodo potest dici nomen. fol. 15. colũ. 3. post K, circa medium columne.

Verbum quod predicatur in adiectiuis, non potest infinitari. fol. 17. colũ. 4. post H, in medio columne.

Verbum adiectiuum quare tenet locum esse. fol. 24. colũ. 1. ante B. post p̄ncipium columne.

Verbi proprium est, vt significet actionem, vel passionem. fol. 4. columne prime. ante D, circa finem col.

Verbi diffinitio quomodo data est de verbo cõmuniter sumpto. fol. 4. columne. 3. ante I, ante medium col.

Verbi casus nõ sunt verba, sicut nec verba infinita. follo. 4. colũ. 3. ante K, versus finem col.

Verborum variatio que constituit casus verbi. fol. 4. col. 3. post K, in fine columne.

De verbo agitur in libro perihermenias, inquantũ est pars enuntiationis. fol. 1. col. 2. ante E, versus finem col.

In v̄bis prime, & scḋe persone, & excepte actionis, intelligit' certus, & determinatus ntūs. fol. 3. columne p̄ma. post A, ante medium columne.

Veritas.

Veritas dupl'r inenit' i aliq̄. vno mõ sic in eo qḋ est veꝝ: alio mõ sicut in dicente, vel cognoscente veruz. fol. 2. colum. 4. ante I, circa p̄ncipium columne.

Veritas, sicut in eo, quod est verum inuenit' tam in simplicibus. q̃z in compositis: sicut autem in dicente, vl' cognoscẽte verum, solum s̄m compositionem, & diuisionem. fol. 2. columne. 4. añ I, circa p̄n. col.

Veritas, & falsitas quomodo diuersimode dicatur de diuersis. vbi supra. post I.

Veritas, & falsitas sicut in cognoscente, & dicente, nõ est nisi circa compositionem, & diuisionez. fol. 2. columna. 4. ante M, circa finem columne.

Veritatis affirmatio est quod primo attingit cognitio in secunda operatione intellectus. fol. 30. columna. 3. post D, in principio columne.

Verum.

Verũ vel falsum, q̃uo diuersimode est in enuntiatione, in intellectu, & in re. fol. 6. colum. 1. ante B, ante med. colum.

Verum consistit in iudicio rationis. vbiś. post B,

Verum, & falsum, quare in sola enuntiatione inuenitur, & non in alijs orationibus perfectis. fol. 6. columna. 1. ante C. post medium columne.

Verum, quid est, & falsum. fol. 10. columna. 1. post B, ante medium columne.

Veruz esse quod dr̄ & ita esse in re ɔuertibil'r se ɔsequuntur. fol. 11. columna. 4. post K, post principium columne.

Verum quid significat. fol. 12. columna. 2. D, circa p̄ncipiuz columne.

Veꝝ quid, & falsum. vbiś. post E, circa medium columne.

Verum nullum alteri vero contrarium est. fol. vltimo. post E, in fine vltime columne.

Vera duplicia. fol. 14. colum. p̄ma. post B, ante med. col.

Veri, & boni duplex dr̄ia. vbiś.

Verorum p alias notoꝝ duplex ɔditio. fol. 14. col. p̄. post B, circa medium columne.

In v̄i significatõe qd icludit'. fol. 12. col. p̄. p⁹ C, c̄c finẽ colũ.

Per se v̄a. & p se falsa q̃uo vtitur Arist. in regula de ɔ̃rietate opinionum, & enũtiationum. fol. 31. col. p̄. p⁹ D, c̄c finẽ col.

Virtus.

Virt⁹ iterp̄tatiua qb⁹ instr̄is vtit'. fol. 5. col. 4. añ L, c̄c m̄. co.

Virtus motiua qbus instr̄is vtitur. vbiś, immediate post.

Unitas.

Unitas vocis quãdo sufficit, & quando non ad vnitatẽ enũtiatiõis. fol. 11. columna. 1. post A, circa p̄ncipiũ columne.

Uniuersale.

Vl'e, & singl'r, q' Arist. diffinit p actũ sic. fo. 8. co. 2. F. i fi. c.

Vl'e sb̄sistẽs s̄z Plat. qd. fol. 8. col. 4. ante M, versus finem.

Vl'e nõ p̄dicat' vl'r. fol. 9. columna. 3. post G, post p̄n. col.

Uniuersalis negatiua includit particularem negatiuam, et superaddit. fol. 10. columna. 3. post I, circa medium colũ.

Ad vl'e qd reqrit'. fol. 8. columna. 3. post H, circa med. colũ.

De v̄ñ aliquid enũtiatur quatuor modis. vbiś. post I.

Uniuersum.

Uniuersi triplex gradus. fol. 28. columna. 3. G, in fine colũ.

Uniuocatio.

Uniuocatio stat cum prioritate s̄m propriam naturam. fol. 6. col. 3. post I. circa principium columne.

Uniuocationem quid tollit, & quid non. vbi supra.

Unum.

Unum natum est, diuidi per simplex, & compositum. fol. 7. columna. 2. F, versus finem columne.

Unum fit ex partibus rationis, & ex partibus integralibus. fol. 11. columna p̄ma. post C, circa medium columne.

Vocatiue.

Per vocatiuam orõnem quid. fol. 6. col. 1. p⁹ B, c̄c med. col.

Vox.

Vox est sonus ab ore animalis platus cũ imaginatiõe quadam. fol. 3. col. 2. post D, post p̄ncipium columne.

Vox est quodam nãle. fol. p̄. col. 4. post L, circa finem colũ.

Vox sumitur ad constitutionem orationis, sicut res naturalis ad ɔstitutionem rerum artificialium. fol. 1. columne. 3. post H, versus finem columne.

Vox est vera, que significat verum intellectum, falsa que falsum, & quare. fol. 2. col. 4. M, circa finem columne.

Vox literata, & nõ articulata est sicut biltrix, illiterata, & nõ articulata, sicut sybilus pro nihilo factus. fol. 3. columne. 2. ante E, post principium columne.

Voces significãtes naturaliter non dicuntur interpretationes. folio. 1. columna. 2. ante D, circa medium columne.

Voces non omnes sunt significatiue, ⁊ significatiuarū quedā significāt naturaliter, quedā ad placitum. fol.1.columna.4.post L, versus finem columne.

Voces, quare sm̄ Arist. significant immediate cōceptus intellectus, ⁊ eis mediantibus, res. folio.2. columna prima. post A, post principium columne.

Voces non sunt, a, natura quo ad impositionē tm̄. fol.2. columna.1. post C, versus finem columne.

Voces naturaliter significantes sunt eedem apud omnes. vbi supra. in fine columne.

Voces proferuntur ad exprimendum interiores anime passiones. fol.2.col.2. post D. post principium columne.

Voces, quare dicuntur signa passionum, vbi supra. ante E,

Voces significant primo simplices conceptiones intellect⁹, fol.2.col.2. post E, post medium columne.

Voces comparantur ad intellectum, vt signa, res autem sicut ea quorum sunt similitudines. fol.2. columna quarta. post J. post principium columne.

Vocis necessitas vnde proueniat homini. fol.1. columna.4. ante K, ante medium columne.

Vocis significatiue proprium est, vt generet aliquem intellectum in animo auditoris. fol.4. columna.4. post M, post medium columne.

Vocis significatio duplex, vna qua refert ad intellectū cōpositum, alia qua ad intellectum simplicem. prima conuenit orationi, scd̄a parti orationis. fol.5. columna.2. post E, circa medium columne.

Vocis significatiue vsus, est significare cōceptū intellectus. fol.6. columne.1. A, post principium colum.

Vocum sig̃ refertur ad conceptionem intellectus, sm̄ q̄ oritur ab ipsis rebus per modum cuiusdam impressionis, vel passionis fol.2. columna prima. ante B, ante medium columne.

Vocum sig̃ pertinet ad principalem considerationem logice. fol.1. columna.4. post K, circa medium columne.

Vocum sig̃ quomodo refertur ad conceptū intellectus fol. 2. columna.1. ante B, circa medium columne.

Vocum sig̃ non est eadem apud omnes, vbi supra, post C, versus finem columne.

Voluntas.

Voluntas non est actus organi corporalis. fol.13. columna. 3. H, ante medium columne.

Voluntas quare non subditur directe, virtuti corporis celestis. ⁊ quomodo indirecte. vbi supra. post H, circa medium columne.

Vtrūlibet.

Vtrūlibet quid proprium. folio.12. columna prima. ante B, post principium columne.

Finit repertorium perutile sup libro perihermenias.

A, Abstractio.

Abstractio mathematica est, a, materia sensibili, nō autem ab intelligibili. folio.82. columna p̄ma. litera A, in principio columne.

Abstractorum principia, ex quibus demonstrationes in eis procedunt, quō manifestantur nobis. fol.56. columna.3. post H, circa finem columne.

Accidens.

Accidens in respectu ad aliquid, potest esse subm̄ respectu alterius. folio.34. columna prima. ante B, ante medium columne.

Accidens propriū duobus modis predicatur de subiecto. fol.40. columna.3. F, post principium columne.

Accidens, quod de necessitate, ⁊ semper inest, est duplex. fol.43. colum.3. G, ante medium col.

Accidens nullum, est subiectum alterius accidentis, per se loquendum: sed sola substantia. fol.60. columna.2. post F, in fine columne.

Accidens diffinitur inquantum se habet ad substantiam. fol.79. columna p̄ma. post A, post principium columne.

Accidens quare non facit nos scire, quid sit suum subiectū. folio.79. columna quarta. O, in fine columne, ⁊ in principio sequentis.

Accidentia omnia habent de sui ratione, q̄ dicant̄ de subiecto. fol.61. col.1. C, v̄sus finem col.

Accidentia propria demonstrantur p̄ diffinitionem speciei. fol.85. columne.4. ante A, post principiū columne.

Accidentia communia, ⁊ nō propria ponuntur in diffinitione speciei. vbi supra.

Accidentalia.

Accidentalia predicata. que sint. fol.60. columna prima. p⁹ B, circa medium columne.

Accidētis esse, est inesse subiecto. fol.33. colum.4. post M, circa finem columne.

Per accidens.

Per accidens, aliquid predicatur dupliciter. fol.57. colūna 2. post D, in principio columne.

Per accidens predicatum, quando accidens predicatur de subiecto: quomodo differt ab alio modo, quando subiectum predicatur de accidente, vbi supra post D.

Per accidens predicationis tres modi: quare sunt alteri, et diuersi ab inuicem. fol.59. columna.3. post F, in fine col.

In per accidens predicatio, triplex est modus vere predicationis, vbi supra, circa finem columne.

Addiscere.

Addiscere proprie est scientiam in aliquo generari. fol.35. columna p̄ma. post B, ante medium columne.

Addiscere est reduci de cognitione potentiali, seu virtuali, aut vniuersali, ad propriam, ⁊ actualem, vbi supra, circa medium columne.

Quod addiscit quis, non erat omnino prius notum (vt Plato. posuit) nec omnino ignotum: sed notum in potētia, seu virtute in principijs. fol.35. columna prima. post B, in medio columne.

Affirmatio.

Affirmatio quomodo precedit naturaliter negationē. fol. 67. columna prima. post A. in medio columne.

Affirmatiua.

Affirmatiua propositio, quare est prior, ⁊ n̄ dignior negatiua. vbi supra.

Agens.

Agens causa: quare est quodammodo causa forme, ⁊ diffinitio diffinitionis. fol.80. columna.4. ante J. circa medium columne.

Agens causa naturalis mouendo perducit ad suū effectū. fol.83. colum.2. ante D. in principio columne.

Ex agente causa qualibet, non sequitur ex necessitate effectus. fol.79. col.3. ante D, circa principium columne.

Anaxagoras.

Anaxagore positio. de preexistentia formarum naturalium. folio.34. columna quarta. post K, post principium columne.

Analogatum.

In analogatis oportet esse medium vnum scd̄m analogiam. folio.90. columna secunda. post C, ante medium columne.

Anima.

Anima (scd̄m Platonem) erat substantialiter numerus, sicut ⁊ quelibet alia res. fol.76. columna scd̄a. post E. in medio columne.

Aia fm Platonē, quare erat numerus seipm mouēs. vbi s. post med. col.

Animal.

Animal totaliū quid dr. fol. 86. col. 4. ante J, in pn. col.

Animalis multa sunt, que nō respirant, vt pisces. fol. 51. col. 2. post D, post principium columne.

Animalia, que non respirant, non habent pulmonē. fol. 51. columne. 2. post E, post medium colūne.

Aialia hñtia cornua, quare nō habēt dentes in vtraqꝫ mandibula. fol. 88. colum. 4. post K, ante medium columne.

Aialia oia hñt quādā ꝯnālē potētiā ad iudicandū de sensibilibus, que vocat sensus. fol. 91. col. 3. D.

Aialia in qbꝰ oino nulla impssio remanet: ꝛ ēt illa in qbꝰ nata est remanere talis impssio: si nō remanet circa aliq̄ sensibilia: nullā cognitōez hñt, nisi dū sentiūt: vbi s. K. pꝰ pn. co.

Animalia in qbꝰ abeūte sensibili remanet impssio sensibil. hñt quādā cognitionē in aia pter sensum, ꝛ habent memoriam. fol. 91. columne. 3. post K. imediate pꝰ mediū col.

Animalium primus gradus est: habere ꝯnālē potentiaz ad iudicandū de sensibilibꝰ: vbi s. D. circa principiū colūne.

Animaliū scōs gradus est: in qbꝰ abeunte sensibili remanet aliq̄ impressio sensibilis. Ibidē J, añ me. co.

Animaliū tertius gradus: est eoꝝ, in qbꝰ est rōcinatio d̄ his que remanent: in memoria. vbi supra, post mediū colūne.

Aialiuꝫ habentiū memoriā: quedā hñt rōnē, q̄dā nō. vbi s.

Aialibꝰ imꝑfectis: sicut in his que nō mouent motu pgressiuo: abeūte re sensibili nō remanet aliq̄ impssio sensibil: nisi forte q̄tū ad aliqua sensibilia vehemētiora. fo. 91. col. 3. pꝰ J, in med. col.

Apparitio.

Apparitio speciei in speculo fit propter hoc ꝙ imutatio medij repcutit ad speculū. fol. 89. col. 1. añ A, circa pn. colum.

Appetere.

Appetit vnumquodqꝫ vnitatem sicut ꝓpriuꝫ bonū. fol. 77. col. 4. añ L, cc fi. col.

Arbores.

Arbores fluunt folijs: qꝛ humidū est ꝯdensatum. ꝛ sic facilius desiccabile. fol. 89. col. 4. post J, post mediū columne.

Argumentatio.

Argumentationes dialectice: qūo dicunt sophistice. fol. 42. col. 4. post M, post principium columne.

Aristoteles.

Aristotelis positio qūo cātur in nobis scia, ꝛ forme nāles in rebus naturalibꝰ. fol. 33. col. 2. post G, circa finē col.

Aristotelis positio est ꝙ forme nāles añ gñationē ꝑexistūt in potētia i mā, ꝛ nō simplr. fol. 34. col. 4. post K, cc pn. co.

Aristoteles frequēter in libris logice vtit opinionibꝰ alioꝝ phoꝝ ad propositum manifestandum, per modum exempli. fol. 68. col. pma. B, ante medium columne.

Aristotelis positio, ꝙ qui delectatur, quiescit. fo. 69. columna pma post A, circa principium columne.

Arithmetica.

Arithmetica. q̄re sit certior musica. fol. 68. col. p. A, i pn. co.

Ars.

Ars: est certa ordinatio rationis, qua p determinata media ad debitū finē actꝰ humani pueniunt. fol. 33. col. p. post A.

Ars immitat naturā inquātum potest: vbi supra ante C.

Ars importat rectitudinem cognitionis circa factibilia. folio. 72. columna. 4. D. circa principium columne.

Ars ꝛ nā sīlr operant pp fi. fol. 83. col. 1. B. pꝰ medium colū.

Artes diuerse deseruiunt ad faciliter, ꝛ ordinate pficiendos humanos actus. fol. 33. col. p. A. post principium colum.

Ab arte quedā sunt, que nunq̄ fiūt, a, cāu, quedā vo pñt fieri ab arte. ꝛ a fortuna qñqꝫ. fol. 83. col. p. A, ante med. col.

Ad artē ptinet vlē acceptū circa q̄cūqꝫ factibilia. fol. 91. col. 4. pꝰ O. pꝰ med. col.

B. Bonum.

Boni, ꝛ vnius: est eadem ratio fm Platonē. fol. 77. col. 4. añ L, circa fi. col.

C. Causa.

Causa omnis est naturalr prior. ꝛ notior suo effectu. fol. 36. columne. 1, post B, in fine columne.

Cā pcōnis demonstratiue est notior, q̄tū ad qd. ꝛ qr. vbi s.

Causa est notior effectu simplr. ꝛ fm nām: lꝫ effectꝰ aliqñ sit notior causa quo ad nos. ꝛ fm sensum. fol. 50. colū. 2. post F, circa finem columne.

Causa essendi rei, aut est eadem ipsius rei, aut alia. pma. vt forma. ꝛ materia: scōa vt efficiens, ꝛ finis. fol. 79. columna. 2. G, in fine columne.

Causa quomodo vna est quodammodo causa alterius. fol. 80. columne. 4. post D, ante medium columne.

Causa finalis, quomodo sit causa causaꝝ vbi supra, ante J.

Causa superior semp se hēt vt formalis, respectu inferioris. fol. 80. col. 4. K. post medium columne.

Cā in his q̄ st i motu qūo ē sil̄ cū suo effectu, ꝛ qūo nō vbi s.

Cā qūo ꝯtingat ꝙ nō sit sil̄ cū suo effectu. ibidē ante D.

Causa in his, que sunt extra motum, est simul cū suo effectu. fol. 83. col. 2. post D. ante medium columne.

Cā qūo sit simul cuꝫ suo effectu. vbi s. post mediū columne.

Cā in actu nō noiat p li edificator, sꝫ p li edificās, vbi supra.

Cā ꝛ cātum. an sint sil̄. intelligit q̄tū ad simultatē nō temporis, sꝫ cōsecutionis. fol. 89. col. p. B, circa finem columne.

Cā ē pꝰor eo, cuiꝰ est cā. fol. 89. col. 3. post F, ante mediū col.

Causa ꝛ causatum in quibus sit necesse, ꝙ se consequantur. fol. 89. col. 4. J, circa medium columne.

Causa alicuiꝰ effectus aliquid tripl'r assignatur. fol. 90. colūne primo. A, circa principium columne.

Cause ad inuicem ordinem habent. nā ex vna sumit ratio alterius. fol. 44. col. 4. post N, in fine columne.

Cause diuerse qūo multiplicant qōquidest in eodem re. fol. 79. columne. 3. ante K, circa medium columne.

Cām aliquā nō esse quorūdā. pōt intelligi tripliciter. fol. 80. columna. 4. ante D, pꝰ pncipiū col. vsqꝫ in finē expōnis.

Cām sui esse non hre simplr. ꝛ absolute soli p̄ pncipio conuenit quod est causa esse, ꝛ virtutis in omnibus. vbi supra.

Cās quasi plures quomodo contingat accipere vnius effectus. fol. 90. columna pma. post A, ante mediū columne.

Cāe ꝛ cāti ꝯsecutio q̄lis sit. fol. 90. col. 2. D, circa finē col.

Causaꝝ ordo in rebꝰ hñtibꝰ q̄tuor causas. fol. 88. colum. 4. post D, ante medium columne.

Cāꝝ circuitus, quare nō potest inueniri fm ordinem, qui inuenitur in causis per se. fol. 85. col. p. post pncipium colū.

In causaꝝ generibus nō est pcedere in infinitum. nam finis est causa causarum. fol. 80. colum. 4. J, circa mediū colū.

In causarum singulis generibus potest fieri demrātio, a posterioribus ad pora, vbi supra.

In cāis, quoꝝ effectꝰ pñt ipediri: posito pori nō seqtur ex necessitate posterius. fol. 84. col. p. ante A, in pn. columne.

Certitudo.

Certitudo iudicij q̄ p resolonē hēt, est vel ex ipsa forma syllogismi: vel ēt cū hoc ex mā, ꝛ ad hoc ordinat liber posterioꝝ. fol. 33. columna. 2. ante D, post principium columne.

Certitudinis cōparatio i sciētijs accipit fꝫ duo ab Arist. in capite, de certitudine scieꝝ. fol. 68. col. 1. C, post med. col.

Circuitus.

Circuitꝰ cāꝝ, q̄re nō pt inueniri fꝫ ordinē. q inuenit i cāis p se. fo. 85. co. 1. i pn. col.

Circularis.

Circl'aria vulnera pp qd tardiꝰ sanant. ptinet ad geometraꝫ dicē de q cyrugicus scit qꝛ. fol. 52. col. 1. pꝰ C, circa fi. colū.

Circl'aris sylls qñ dr fieri. fol. 38. col. 2. añ C. pꝰ pn. colum.

Circularis demostratio qūo ꝯcedat. fol. 84. col. 4. pꝰ K. pꝰ med. columne.

Circulariter.

Circul'r demrāre ē ꝯdemrāre ex inicē. i. qd p̄ fuit pnm̄ pꝰ modū sit ꝯclo, ꝛ ecōuerso. fol. 37. col. 4. post D, in fine colum.

Circulatio.

Circulatio non est in causis per se. fol. 85. col. 1. pꝰ pn. col.

Cognita.

Cognita quecunqꝫ. a. nobis per posteriora: que sunt prima quoad nos, ꝛ si in seipsis simplicia sunt, fm tñ ꝙ. a. nostra

cognitione accipiuntur, componuntur ex aliquibus p̄mis quo ad nos. fol.68.col.2.J, circa medium col.

Cognitio.

Cognitio primoꝝ p̄ncipioꝝ est certior oi scia. ⁊ cā certitudinis scie. fol.69. columna.4. post medium col.

Cognitio respectu, quia ⁊ propter quid quomodo se habet. fol.79.colū.4.M, circa principium columne.

Cognoscens.

Cognoscens vniuersalem ꝓpositionem, quare cognoscit in potentia particularem. fol.66.colum.1.añ B. post p̄n.col.

Cognoscēs, qd ē aliqd sufficit, ꝙ cognoscat oia alia in cōi, nō aūt in speciali. fol.87.col.1.post B, circa med.col.

Cognoscere.

Cognoscere si est, est cognoscere esse simplr, quia autem in parte. fol.76.col.3.D, in medio columne.

Cognoscimus magis vnūqōq; qñ cognoscimus ip̄m fm se, q̄z qñ cognoscimus fm aliud. fol.64.col.2.C, añ med.col.

Composita.

Composita questio qñ. fol.73.col.2.ante D. post p̄n.col.

In cōpositis possum⁹ scire qd est rei impfecte inq̄tū cognoscim⁹ aliqd de eēntia rei. fol.79.col.4.post N, in med.col.

Commune.

Cōes animi conceptiones quō ꝯueniunt cū alijs principijs demr̄ationis, ⁊ quō differāt. fol.46.col.4.post L, in fi.col.

Commune minus, quare facilius est diffinire, q̄z magis cōmune. fol.88.col.1.post D. circa finem columne.

Cōe analogum quedā ꝯsequitur pp vnitatē ꝓportionis, sic si cōicarēt, i vna nā gn̄ls, vl spēi. fo.88.co.4.p⁹ L, cc̄ fi.co.

Conceptio.

Cōceptiones animi cōes, quō ꝯueniāt, ⁊ differāt ab alijs p̄ncipijs demr̄ationis. fol.46.col.4.post L, in fine col.

Conclusio.

Conclusio est, id cuius scientia per demonstrationem queritur. fol.33.col.4.L, post medium columne.

Conclusio, quando simul tempore cognoscitur cū minori, ⁊ qñ non. fol.34.col.2.post E, post medium colum.

Conclusio, quare precognoscitur solum fm quid. fol.34.columna.2.post D, circa medium columne.

Cōclusio fm Platonem erat simpliciter precognita. fol.34. colum.4.K, in principio col.

Conclusio sequitur ex premissis contingentibus necessitate ꝯsitie, ⁊ non absolute. fol.43.col.4.ante K. in p̄ncipio col.

Conclusio demonstrationis simplr̄ est perpetua. fol.44.columna.4.post L, ante medium columne.

Conclusio demonstratiōis non potest esse corruptibilis. vbi supra post M. post medium columne.

Conclusio falsa non concluditur nisi falso syllogismo. fol.53 columna.3, G. in medio columne.

Conclusio vna, quādo potest demonstrari per plura media, ⁊ quando non. fol.68.⁊.69.

Conclusio vera, vt in paucioribus non sequr ex propositionibus veris, vt frequenter. fol.69.col.2.D, circa p̄n.colū.

Conclusio vna non concluditur nisi ex duab⁹ ꝓpositionib⁹, tñ vna propositione potest qs vti ad inferendas plurimas ꝯclōnes, fm ꝙ sub subiecto, aut p̄dicato multa accipi possunt. fol.70.colum.3.post G. in fine col. ⁊.col.4.in p̄n.co.

Conclusiones demr̄ationis includunt duplicem modum. s. 2m, ⁊ 4m modos per se. fol.4.col.2.post E, in fine colūne.

Conclusionis demr̄ate cā est notior quātum ad qd, ⁊ quantum ad quia. fol.36.col.p̄ma.post B, in fine col.

Conclusionis ad principia habitudo. fol.67.colū.3.post J. circa finem columne.

Conclusionū cognitio fit ex preexistēti cognitione intellectiua p̄ncipiorum. fol.91.col.2.post G, in fine columne.

Condensatio.

Condensatio, ⁊ augmentatio mediorum fit solum per p̄mā figuram. fol.52.colum.3.post G, circa medium colum.

Consequens.

Consequentis fallacia fit sylls in scdā figura ex puris affirmatiuis. fol.49.col.3.post M, in fine columne.

Consequentis fallacia non accidit in dmonstratione, ⁊ q̄re. fol.50.col.p̄ma.ante A, in principio columne.

Consequenter.

Consequenter se hn̄tia que dr̄. fo.84.co.1.p⁹ B, cc̄ finē co.

Contingens.

Ex ꝯtingentibus propositionibus quō pōt inferri ꝯclusio. fol.43.columna.4.ante K, in principio col.

Contradictio.

Contradictio est oppositio cuius non est medium fm se. fol.36.col.3.post D, in fine columne.

Contradictio simpliciter in omnibus caret medio. vbi supra col.4.cc̄ p̄n.co.

Contrarium.

Contraria immediata quomodo habeant medium. fol.36. col.3.post D, circa finem columne.

Contraria pertinent ad philosophiam primam, vel ad dialecticam. fol.44.col.3.post J, circa medium col.

Conuertibile.

In cōuertibilibus quō non est accipere aliquid prius, ⁊ posterius. fol.57.col.4.M, circa finem col.

Creatura.

In creaturis aliud est quiditas et esse. fol.78.col.3.post F, post p̄n.col.

Crystallus

Crystallus quō gñat. fol.83.col.3.F, post principium col.

Cubus.

Cub⁹ numer⁹ qs dī. fol.44.col.3.post J. circa med.col.

D. Decipi.

Decipi aliquem p syllm ꝯtingit duplr. fol.49.col.1, ante B, p⁹ p̄n.col.

Demonstratio.

Demonstratio procedit ex immediatis, vl statim, vl per aliqua media. fol.36.col.p̄ma.post A, ante mediū col.

Demr̄atio semp debz esse de vlibus, vbi supra post M.

Demonstratio neq; scientia est corruptibilium. fol.44.col. 4.post L. ante medium columne.

Demr̄atio, q̄re nō pōt hre ꝯclōnē corruptibilem, Ibidem.

Demonstratio est sempiternoꝝ per se, corruptibiliū vero p accidens. fol.45.colū.1, post C, post medium col.

Demonstratio, quare non vtitur hoc p̄ principio nō contingit, ⁊c̄. fol.47, col.4.post D, vsq; ad K. Inclusiue.

Demr̄atio faciēs scire, qr, ⁊ non pp qd. pōt fieri p effectū notiorem causa. fol.50.col.2.post F. in fine col.

Demr̄atio q̄ p̄us erat qr. accepto medio remoto, quō fiat pp qd: accipiēdo mediū ꝓpinquū. fol.51, col.2.p⁹ E, p⁹ m̄.col.

Demonstratio pp quid, quare maxime fit in prima figura. fol.52.colum.2.E, post medium col.

Demōstratio q̄re vtit diffinitiōe subiecti, q̄i medio, ad dmōstrandū passiōez de subo. fol.58.col.1.añ A, in p̄n° colume

Demonstratio addit super syllm ꝙ facit scientiam. fol.63. columna.3.F, circa medium columne.

Demr̄atio diuiditur triplr. fol.64.col.1.ante A. in p̄n.col.

Demr̄atio vlis pcedit ex ꝓpōnibus vlibus, particularis ex aliqua particulari. fol.66.col.1.A, post p̄n.col.

Demr̄atio negatiua dī pcedere ex pluribus q̄z affirmatiua, fz ꝓpōnū qualitatē. fol.66.col.3.post G, ante med.col.

Demr̄atio ad ipōle qd reqrit. fol.67.col.2.F, circa med.co.

Demr̄atio solū demr̄at, qr ē. fol.78.col.3.D, vsus finē col.

Demr̄ationes, que fiūt in sciētijs subalternis supponūt ꝯclusiones superioꝝ scieꝝ. fol.61.col.3.post G, circa med.col.

Demr̄atio, q̄re aliqñ non pōt fieri per cām, que est alia ab essentia rei. fol.79.col.2.⁊.3.ante D, circa prin.colum.

Demr̄atio fit, a. posteriori respcū fieri, ⁊ factum esse. fol.83. columna.4.ante K, circa principium columne.

Demr̄atio circlāris quō ꝯcedat. fo.84.co.4.p⁹ K, p⁹ m̄.co.

Demr̄ationes in nālib⁹, vtplurimū fiūt p effect⁹, q sūt notiores quo ad nos, ⁊ nō simplr. fo.36.col.2.p⁹ D, p⁹ med.col.

Demonstrationes quales propositiones habent.fol.39.co/lumna.2.D,circa medium columne.
Demrationes quo sunt ordinade in his in qb9 pt esse defect9 ex pte tpis tm,vl' et ex pte cae,z tpis.fo.46.co.pa.p9E.i fi.
Demratioes no vtunt hoc pncipio:q affirmatio,z negatio non sunt simul vera,neq3 ex parte predicati,neq3 ex parte subiecti.fol.47.columna.4.post K,post medium colune.
Demratioes no vtunt pdicatioib9 subiecti de accnte,z accidentis de accidente.fol.59.colum.4.post J,ante fine col.
Demratioes sunt o reb9 in ma extntib9,nobis notis,de qb9 scia in nob acqrit p demratione.fol.60.co.2.p9E,cc m.co.
Demonstratio quo est de his que sunt frequenter.fol.69.columna.2.post D,ante medium columne.
Demonstrationes non sunt de singularibus,quum eoꝝ non sit scientia.fol.63.columna pa.post B,circa mediu colum.
Demrationes sunt de his,que non sunt sube,nec p modum sube significant.fol.75.columna pa.ante A.circa pn.col.
Demratioes pcedetes p media vt freqnter,no faciut simplr scire veꝝ esse qd cocluditur,sed sm qd.i.q fit verum vt in pluribus,z sic principia que assumuntur,veritatem habent.fol.85.columna.2.in principio.
Demostrationis medium sumitur ex diffinitione subiecti,et passionis.fol.34.col.pma.ante A.in principio columne.
Demonstrationis ppositioes quo dicuntur imediate,z prime.fol.35.columna.4.ante L,post principium columne.
Demrationis pna esse ppones imediatas,vel oes,vel vles,quo intelligitur.fol.63.col.1.ante B,circa med.colum.
Demonstrationis diuisibilis inquatum est sylls,vnum indiuisibile est ppositio immediata:ex pte aut scie qua cat vnu est eius intellectus.fol.63.col.3.post F,post mediu colune.
Demostrationis virtus que est.fol.64.col.2.p9B,an m.col.
Demonstrationis medium est ratio maioris extremitatis.fol.80.coluna.1.E,in principio columne.
Demratiois mediu,q fit diffo minoris extremitat.vbis,
Demratiois medium,q fit diffinitio passionis.Ibidem.
Demonstrationem pcedere in infinitum ascendendo,vel descendendo:quid,fol.57.coluna.3.post K,in fine columne.
Demostrationu3 principia simpliciter,que sunt.fol.63.coluna pma.post B,circa medium columne.
Per demrationem pcluditur propria passio,de pprio subiecto.fol.44.coluna pma.post B,circa medium colune.
In demostratioe cotinentur primus,scds,z quartus modi per se.fol.42.coluna.2.post D,circa finem columne.
In demonstratione,quare non accipitur medium assumendo extrinsecus.fol.62.coluna.3.post D,post pn.columne.
In demonstratione medium est diffinitio passionis.folio,80.columna.3.post E,circa principium colune.
In demratioe potissima.diffinitio subiecti est mediu3.vbis.
In demratioib9 ad impole pcedit ptra positiones aliquas,ex aliqb9 ppoib9 datis.fol.61.col.3.G,circa med.colu.
In demonstrationibus non vtimur nisi predicatioibus p se.fol.61.colum.4.post K,ante medium colune.
Demonstratiua.
Demonstratiua scientia.que resoluendo ad principia per se nota,iudicatiua dicit:zest pars logice.que etiam sub se continet dialecticam.fol.61.col.4.K,post principium col.
Demonstratiua scia quelibet est circa tria.s.gen9,comunes dignitates.ex qbus sicut ex pmis demostrat,z passioes.de quibus vnaqueq3 scientia accipit qd significent.fol.46.columna.3.post J,circa finem columne.
Demratiua pars logice,z si circa oes intetioes versat,docedo quo fiant demostratiue scie,no tm pcededo ex coib9 intentionibus ad aliquid ostedendu de rebus,que sunt subiecta aliaꝝ scientiaꝝ.fol.48.columna,1.post E.circa fi.col.
Demonstratiua disputatio vtit solum paralogismo quo ad mam.fol.53.col.3.ante D,post mediu3 colune.
Demratiua ppositio quare accipit altera pte determinata,z et no interrogat.fol.36.col.3.G,circa medium colune.
Demostratiuus sylls,quare non potest esse circularis,dialecticus autem sic.fol.38.coluna.2.C,vsque in finem colum.
Demratiu9 sylls ordinat ad sciam veritatis,ideo ad ipsum ptinet,vt pcedat ex veris.fol.57.col.pa.C.post med.colu.
Demonstratiui syllogismi finis,est scientie acquisitio.fo.33.coluna.2.post F,immediate.
In demostratiuis,quare no potest esse fallacia equiuocationis.fol.49.col.2.D,circa finem colune.
In demonstratiuis,quare no fert instantia,nisi vniuersalis.vbi supra.columna.3.ante K,ante mediu3 columne.
In demonstratiuis nulla fallacia esse potest extradictione3.fol.49.col.3.post L,versus finem colune.
In demostratiuis,quare non accidit fallacia consequentis.vbis.fol.50.col.1.ante A,in principio columne.
Demonstrator.
Demostrator quo vtit dici o oi.fol.39.col.3.D,in prin.col.
Demrator demrat ppria passione de ppo subto:z si de aliq alio si nisi in qtu pertinet ad illo sb3.f.41.co.1.A.p9 pn.co.
Demostrator qre no interrogat.fo.48.col.2.F.circa me.col.
Demonstrator non interrogat de premissis,sed bene dialecticus.fol.48.col.3.ante.J.circa prin.col.
Demostrator procedit ex his que neutro modo sut p accns,no aut dialeticus.fol.57.col.2.post.E.ante mediu colu.
Demonstrator quare oportet q sciat si cause non existentes simul cum suis effectibus sint consequentes tempore continuo,vel non.fol.83.col.3.post.D.versus finem.col.
Descensus.
Descensus in aliud genus fit quodammodo quado aplicantur.que sunt linee ad lineam visualem.non aute3 quando q sunt trianguli ad isocbele.fol.44.col.2.p9F,cc med.col.
Deus.
Deus quare non est in gne.fol.78.col.3.ante D,p9 me.col.
Dialectica.
Dialectica,z pma philosophia,sunt de comunibus.fol.48.columna.1.C,ante finem columne.
Dialectica,quare pcedit ex coibus.vbis.col.2.D.in pn.col.
Dialectica est de comunibus:non solum q2 pertractet rones comunes (quod toti logice est comune) s3 etiam quia circa comunia reꝝ argumentat,vbis.post D,immediate.
Dialectice argumentationes.si appareant demonstratiue pbare,z non probent,sophistice sunt:inquantum videntur sue argumentationes scientes,z non sunt.fol.42.colu.4.post M,post principium columne.
In dialecticis contingit decipi.peccando in forma,z in materia.fol.49.colum.1.post B,ante medium columne.
Dialecticus syllogismus est ex probabilibus,fol.33.columna.2.E,ante medium columne.
Dialecticus syllogism9,quare potest esse circularis.fol.38.columna.2.post D,versus finem colune.
Dialecticus,quo vtat dici de omni.fol.39.col.3.D,i pn.co.
Dialecticus,quare interrogat de premissis.fol.48.columna.2.F,in medio columne.
Dialecticus syllogismus ad quid tendit.fol.57.columna.1.B.circa mediu col.
Dici de ol.
Dici de omni,vt sumitur in libro prioru3.quid est:z quomodo vtitur eo dialecticus:z quid est:vt sumitur in libro posterioꝝ,z quo vtit eo demrator.fol.39.col.3.D,cc pn.col.
Differentia.
Differentia vltima non esset in plus,q3 species,si accipi posset differentia que notificaret ipsam formam substantiale speciei.fol.85.columna.4.ante A,post pncipiu columne.
Differentia ordinis facit differentiam in quodquidest,z ideo que diuidi,no solum oportet quod supponat ea que accipiuntur ad diffiniendum,sed etiam petat ordinem eorum.fol.86.columna.3.post F.ante medium columne.
Differentia aliqua ad diffinitione3 pretermittitur.fol.86.co

lumna.3.ante D,circa finem columne.
Differentia quelibet.non facit talem alteritatem,quã fit necesse cognoscere ad diffiniendum.fol.86.columna.4.post L,in fine columne.
Differentie sumpte ab accidentibus communibus,quomodo dicuntur substantiales,& quomodo sunt cõmuniores specie.fol.85.columna.4.ante A,post pn.colũ.
Differentie.pro constituenda diffinitione quomodo accipiuntur.fol.86.colũ.2.C,circa principium colũne.
Differentie superiorum generum pertinent ad quodquidest alicuius speciei.fol.86.colum.3.post G,circa finez colum.
Differentie multe:accidentales sunt in eadem specie:que nõ diuersificant substantiam speciei:fol.86.columna.4.post L,in finem colũne.
Differentie,que sunt immediate,si comparentur ad genus inferius:non sunt immediate:si comparentur ad genus superius.fol.87.columna.1.post C,versus finem columne.

Diffinitio.

Diffinitio per causam finalem,in his que sunt propter finẽ est ratio diffinitionis:que est per causam materialem.fol.35.col.2.ante E,in principio columne.
Diffinitio scire,quid notificat.fol.35.columna.3.ante D,circa pncipium columne.
Diffinitio,quare licet in se nõ sit suppositio in actu:est tamẽ in virtute,fol.37.colũna.1.post A,post pncipiũ columne.
Diffinitio sumpta,a,fine,est probatius aliarum,fol.45.columna.1.post A,post principium columne.
Diffinitio continens causam materialem,& finalem:est demonstratio,positione differens:vbi sũ.post B,in med.col.
Diffinitio,tam subiecti,q̃z passionis,in scientijs pro principio habetur.fol.46.col.1.F,versus finẽ colũne.
Diffinitio & proprium:ambo sunt conuertibilia cum eo,de quo predicantur:& quomodo differunt,fol.58.columna.1,ante A,in pncipio columne.
Diffinitio significat totam essentiam subiecti:genus autem,& differentia,partem.fo.60.colum.1.post A,in medio col.
Diffinitio,quare est notificatio subie.folio.74.columna.4.N.in fine columne.
Diffinitio significat vnũ aliquid:ideo que ponuntur in diffinitione ad significandam vnitatem,debent poni absque copula.fol.78.columna.1.post B,in medio columne.
Diffinitio quid rei,nil aliud superaddit diffinitiõi quid nominis:nisi quod significat essentiam alicuius rei.fo.78.columna.4.post K,versus finem columne,
Diffinitio nihil differt,a,ratione exponente significationem alicuius nominis:si non sit aliqua res cuius essentiam diffinitio significet,fol.78.columna,4.post K,versus finem columne.
Diffinitio principaliter est subiectaliorum autem,inquantũ se habent ad subiem.fol.79.columna prima.post A,circa principium columne,
Diffinitio sumpta a forma:quare est causa diffinitionis sumpte a materia.fol.80.col.4.ante.I.ante mediũ columne.
Diffinitio sumpta ab agente:quare est quodammodo causa diffinitionis sumpte a forma vbi supra ante. I.añ me.col.
Diffinitio que sumitur a fine : quare est quodãmodo causa diffinitionis que sumitur a causa agente.fol.80. colum.4.ante.I,ante medium columne.
Diffinitio que datur per causam formalem:non potest vlterius demonstrari per aliquod intrinsecum rei,qđ proprie pertineat ad quodquidest,vtpote intrans essentiã rei:vbi supra ante K,post medium columne.
Diffinitio formalis si demonstretur per causam efficientẽ,& finalem:causa superior se habet vt formalis respectu inferioris.fol.80.columna.4.K,post medium colũne.
Diffinitio immediata rerum non habentium causas est sicut quedam indemonstrabilis positio eius qđquidest,fol.81,columna.2.G,circa finez columne.
Diffinitio omnis datur de aliquo:vt consideratur in vniuersali:fol.88.colũna.1.C,circa medium columne,
Diffinitio:quare non debet dari per metaphoras:vbi supra columna.2.post G,circa mediuz columne,
Diffinitio subiecti quomodo sit mediuz per quod probatur propriam passionem inesse inferioribus.fol.88.col.3.post I,post medium columne.
Diffinitio subiecti est medium ad demonstrandum passionẽ de subo.fol.90.columna.1,post A,ante medium columne.
Diffinitiones non sunt non entium.fol.34.columna.1.post A,ante medium columne,
Diffinitiones diuersas contingit dari de eadem re,sumptas ex diuersis causis.fol.44.colũna.4.post N,circa fi.colũ.
Diffinitiones,in quo cõueniunt cũ suppositiõibus,& in quo differunt.fol.47.colũ.2.post D,post principiuz columne.
Diffinitiones nõ sunt petitiões,neq̃z suppositiões per se sumpte,sed in propositionibus assumpte:sunt suppositiones.fol.47.columna.2.post D,circa principium columne.
Diffinitiones debent dari per causam primam.fol.80.colũna.4.post I,circa medium columne.
Diffinitiones date per causaz mere materialem,possunt demonstrari per diffinitionem datam per causam formalez.vbi supra ante K,post medium columne.
Diffinitionis partes.quare non adiunguntur sibi inuicem p predicationẽ:fol.75.columna.2.post D,circa med.colũ.
Diffinitionis quodquidest:fol.75.col.3.F,post med.colũ.
Diffinitionis ratio,& syllogismi:se habent in diffiniendo,& syllogizando:sicut regule artis,fol.77.col.4.post D,post principium columne.
Diffinitionis triplex genus in cõparatione ad demõstrationem.fol.81.colũ.2.post G,in fine colũne.
Diffinitionem inuestigandi,quis primus modus.fol.86.columna.1.post B,post medium columne.
Diffinitionem inuestigandi,scđs modus. fol.87.colum.4.post I,ante medium columne.
Diffinitionum omniũ est: pn^m,genus cõmune,cui per se insunt accidentia,que cõmuniter inueniuntur in multis.fol.86.columna.2.post C,post principiuz columne,
In diffinitione,quare nõ accipiuntur propria illius speciei.fol.85.col.4.ante A,post pncipium colũne,
In diffinitionis totius vniuersalis inuestigatione,quid seruandum:fol.86.colum,1.post B,post principiũ columne.
In diffinitionis inuestigatione oportet cauere quid prius,& quid posterius predicatur.inter ea que ponuntur in diffinitione.fol.86.col.3.ante F,circa pnciṗiuz columne.
In diffinitionis inuestigatione.debet caueri diminutio:nullam differentiarum superiorũ pretermittendo.vbi supra.post G,in fine columne.
In diffinitione,vltima differẽtia addita, hoc, cuius diffinitio queritur,in nullo differt spẽ,a,ratione cõgregata ab omnibus partibus accepta.fol.87.colũna.3.p^9 G,p^9 pn.colũ.
Ad diffõnem cõstituendam,via diuisionuz quo obseruetur: sm Arist.fol.87.col.2.F,post medium columne,
Ad diffõnem cõstituendam via diuisionis,quomodo obseruetur tertium.fol.87.colum.3.G,in pncipio columne.
Ad diffõnem cõstituendam quomodo tria sufficiant:fol.87.columna.3.D,circa medium columne.

Diffinire.

Diffinire:quare facilius est minus commune.fol.88.columna pme.D,circa finem columne.
Diffiniri nõ conuenit:neq̃z diffinitionez cognoscit nisi descẽdendo perueniatur vsq̃z ad vltimum,& ascendendo perueniatur vsq̃z ad primum:fol.59.columna.2.post E,cir.fi.co.

Diffinitiuum.

Diffinitiue rõnes non declarant q illud,de q̃ assignant,aut sit,aut possibile sit esse:fol.75.col.4.post I.circa med.col.

Disciplina.
Disciplina est receptio cognitionis ab alio, fol.33.colum.3. post D,post principium columne.
Diuisio.
Diuisio, et inductio,in quo conueniant. fol.76.columne.4. ante J.ante mediũ columne.
Diuisionis via,quid valeat,vbi supra post J,circa medium columne.
Diuisionis via,ratio conclusa,non oportet q̄ sit diffinitio, et si sit,non tamen per syllogismum probatur q̄ sit diffinitio. fol.77.col.2.post E,circa finem columne.
Diuisionis via non indiget, vt petatur,si diuisio fiat per immediata, et prime differentie accipiantur alicuius generis. fol.87.columna p̄ma.C.circa finem colũne.
Diuisionis via,ad hoc,q̄ cõstituatur diffinitio,requirit tria. vbi supra.columna.2.ante E,circa principiũ columne.
Per diuisionem nõ probatur sufficienter quodquidest. fol. 77.colum.p̄ma.post B,ante medium columne.
Diuisiuum.
In diuisiuis terminis non fit syllogismus:quia semp restat interrogatio propter quid.fol.77.columna.2.ante E,p⁹ medium columne.
Dubitatio.
Dubitatio,an quodquidest possit syllogizari, vel demõstrari:quare fuerit necessaria,fol.75.columna.3.post F. versus finem columne.
Doctrina.
Doctrina est actio eius,qui aliquid cognoscere facit.fol.33. colum.3.ante J,post principium columne.
E,Effectiua.
Effectiua causa, et finalis,contrario modo se habent in via generationis. fol.82.columna.3.G,ante finem columne.
Effectus.
Effectus aliquãdo est notior sua causa quo ad nos,licet causa simpliciter sit notior.folio.50.columna.2.post F, circa finem columne.
Effectus vnius non potest esse nisi vnica causa propria per quã est,fol.50.colũ.p̄ma.ante C,ante finem columne.
Effectus vnius quomodo cõtingit accipi quasi plures causas,in diuersis.fol.90.col.p̄ma,post A,post p̄ncipiũ col.
Effectum eundem contingit esse propter aliquem finem. et ex necessitate alicuius prioris cause.fol.82.colũ.4.post D, ante mediũ columne.
Per effectũ non conuertibilem, quomodo fiat syllogismus, vel non.fol.51.columna prima.post A.circa prin.colum.
Ab effectu,qui,a,pluribus causis potest procedere, nõ potest vna illarum cõcludi, vbi supra,post B,ante med.colũ.
In effectibus contingentibus propter aliquem finem, et ex necessitate alicuius cause prioris, possibile ẽ dupliciter argumentari,fol.82.col.4.J.in medio colũne,
Efficiens.
Efficiens. et finis quomodo sunt cause materie, et forme.fol. 79.colum.3.ante D,in principio columne.
Efficiens causa se habet vt formalis,quando demonstratur per ipsam diffinitio formalis, fol.79. columne.3.ante D, in principio columne.
Per efficientem causam,quare aliquando non potest fieri demonstratio, vbi supra.
Ens.
Ens est prima conceptio intellectus,fol.36.colũ.4.post K. post medium columne.
Ens non est genus.folio.78.columna.3.ante D,post medium columne.
Entis solum est quiditas, vel essentia,non autem non entis. vbi ẽ,columna.2.post E,ante finem columne.
Entium, quedam fiunt ab arte, et nunquam,a,casu,quedam vero ab arte, et aliquando,a,fortuna,fol.83.colum.p̄ma, A,ante medium columne.
Enthimema.
Enthimema est quidam syllogismus detruncatus, et exemplum est inductio imperfecta.fo.33.columne.4.ante L,in principio columne.
Enuntiatio.
Enuntiatio,quare sola est scibilis , fol.73.columna.2.C,in principio columne.
Enuntiatio dupliciter formatur. vbi ẽ.
Equiuocatio.
In equiuocationis fallatia, idem est medium s̄m vocẽ,non s̄m rem.fol.49.colum.2.G,circa medium colũne.
Esse.
Esse,prius est, q̄z non esse.quãuis in vno et eodem,quod de non esse in esse procedit,non esse sit prius tempore,esse tamen est prius natura, et simpliciter:prius etiam tempore, et quare.fol.67.columna p̄ma.post A, circa med.colum.
Esse, et quiditas, in solo primo principio,quod est essentialiter ens:sunt vnum, et idem.fol.78.columna.3.post F,post principium columne.
Essendi.
Essendi causa,aut est eadem cum essentia ipsius rei,aut est alia.prima vt forma, et materia:secunda, vt efficiens, et finis.fol.79.colũ.2.G,in fine columne.
Essentia.
Essentia vniuscuiusq; est,que inuenitur in indiuiduis illius speciei,fol.86.columna p̄ma.post A,añ mediũ columne.
Eueniens.
Euenientium, vt frequenter quomodo sit demonstratio.folio.69.col.2.post D,ante medium columne.
Exemplum.
Exemplum est quedam inductio imperfecta.fol.33.columna.4.ante L,in principio columne.
Existimatio.
Existimatio, q̄ possit aliter se habẽ, potest esse circa media,quorum est scientia, et demonstratio.fol.72.colũna prima.post A.ante medium columne.
Experimentum.
Experimentũ quomodo fit in nobis.fol.91.col.4.post M. ante medium columne.
Experimentum est accipere aliquid ex multis in memoria retentis,fol.91.columna.4.post M,ante medium colum.
Experimentum indiget aliqua ratiocinatione circa particularia,per quã confertur vnum ad aliud,quod est propriũ rationis, vbi supra.
F,Factum.
Factum esse est causa precedens ipsum fieri,cuius est principium, et est consequens illud fieri,cuius est terminus.folio.83.colũ.4.circa principium columne.
Fallacia.
Fallacia equiuocationis , quare non potest esse in demonstratiuis,fol.49.colum.2.D,circa finẽ columne.
Fallacia extradictionem,non potest esse in demonstratiuis. vbi supra,columna.3.post M,in fine columne.
Fallacia consequentis fit syllogismus in secunda figura,ex puris affirmatiuis.folio.49.columna.3.post M,in finem columne, et in principio quarte columne.
Fallacia consequentis,quare non accidit in demonstratiuis. fol.50.colum.prima.ante A,in p̄ncipio columne.
Falsa.
Falsa non demonstrantur.non tamen sicut principia. folio 46.col.p̄ma.post C,circa finem columne.
Fieri.
Fieri, et moueri est quodam continuum,mutatum esse, et factum indiuisibile.folio,83.columna.4.in principio colũ.
Fieri,ad factuz esse, sic se habet.sicut linea ad punctum.fol. 84.columna.2.ante D,in principio columne.

Figura.

Figura prima semper habet minorem affirmatiuam, fol. 55. colum. 4. circa principiū columne.

Figura prima corporea est Pyramis triangularis, fol. 68. columna p̄ma. post C. in medio columne.

In figura prima maxime fit demōstratio propter quid, fol. 52. colum. 2. ante E, circa medium columne.

In figura prima quomodo vtendū est propositionibus im mediatis in syllogismis negatiuis, fol. 63. columna. 4. D, in principio columne.

In figura secunda quomodo vtendum est propositionibus imediatis in syllogismis negatiuis vbi supra. f. añ me. col.

In figura tertia quomodo vtendum est propositionibus im mediatis in syllogismis negatiuis Ibidē. K, post me. col.

Finalis.

Finalis causa cōtrario modo se habet in via generationis, ꝛ causa q̄ est in p̄ncº motus, fol. 82. col. 3. G, versus fi. col.

Finis.

Finis est duplex. s. quantum ad fieri, ꝛ quantum ad esse, fol. 65. columna. 2. E, post medium columne.

Finis quomodo est causa rei alia ab essentia rei, fol. 79. columna. 2. G, in fine columne.

Finis ꝛ efficiēs, quomodo sūt causa materie, ꝛ forme. vbi s̄. columna. 3. in principio columne.

Finis est causa causarum, folio. 80. columna. 4. I, circa medium columne.

Finis se habet vt formale, quando per ipsum demonstratur diffinitio formalis vbi s̄. K, post mediū columne.

Finis est vltimum in via generatiōis cuius gratia est aliqd. fol. 82. columna. 3. post G, circa finem columne.

Ex finis suppositione sequitur ꝙ fit, id quod est ad finem, fol. 79. col. 3. D, circa p̄ncipium colūne.

Ex fine quomodo demonstratio fit, vbi supra.

Folium.

Folia ꝙ fluant que causa est, fol. 89. columna. 4. post I, ante finem columne.

Folia fluere quid est, fol. 90. col. 3. post E, post p̄n. columne.

Forma.

Forma est simplex, ꝛ habet rationem finis inquantum terminat infinitatē materie, fol. 65. col. 3. post D, in med. colū.

Forma est magis ratio cognoscendi, q̄ʒ materia. vbi supra.

Forma ꝛ materia que sunt causa essendi rei, quomodo sunt eadem cum essentia rei. fol. 79. col. 2. G, in fine columne.

Forma, ꝛ mā sunt partes essentie rei cuius sunt cā, vbi s̄.

Forme vniuersales preexistunt in materia sm Arist. in potentia, ꝛ non simpliciter, sm Anaxagoram vero simpliciter, fol. 34. colū. 4. post K, circa principium columne.

Forme essentiales sunt nobis ignote, ꝛ ideo oportet, vt manifestentur per aliqua accidentia, que sunt signa illarum, fol. 85. colum. 4. circa principium columne.

Fortuna.

Fortuna licet contingat in iis que fiunt propter aliquid, tamen quod dicitur. a. fortuna fieri non est intentum tanquā finis, sed preter intentionem accidit, folio. 83. colū. prima. post B, ante finē columne.

Frequenter.

Frequenter quedam fiunt, ꝛ non semper. fol. 85. in med. col.

G, Genus.

Genus non saluatur in vna tantum specie, fol. 41. columna prima, post C, in fine columne.

Genus scibile quando est simpliciter idem, ꝛ quando sʒ qd fol. 44. colū. 2. ante F, circa medium columne.

Genus est immediate in proximis speciebus in quas p̄mo diuiditur, fol. 54. col. 2. post E, post p̄ncipium columne.

Genus quare per se predicatur de specie, ꝛ quare immediate. de specie proxima, vbi supra.

Genus scibile, a. nobis oportet ꝙ habeat principia priora ex quibus ratio procedere possit, fol. 68. colūna. 2. post G, ante medium columne.

Genus nō predicatur in eo, quodquidest de differentia, nec econuerso, fol. 73. col. 2. post D, circa medium columne.

Genus est cuius potentia continet sub se plures species. fol. 86. col. p̄ma. ante A, circa principium columne.

Genus inferius constituitur per differentiam diuisiuam superioris, fol. 86. colū. 3. post G, circa finem colūne.

Genus quando predicatur de proxima spē est principium indemonstrabile, fol. 63. colum. 2. post C, post p̄ncipiū col.

Genera scibilium distinguuntur sm diuersum modum cognoscendi, fol. 68. colum. 3. post N, ante finem columne.

Generis scibilis, a, nobis, scda conditio. vbi supra. col. 2. I. post mediū columne.

Generis scibilis inquantum est scibile vnitas, ꝛ principiorum sibi correspondent, folio. 68. columna. 4. post O, post principium columne.

In genere vnoquoqʒ primum, ꝛ maximum est causa omnium eorum, que sunt post. folio. 36. columna. 2. post D, versus finem columne.

In genere quolibet primum est mensura, folio, 63. columna 3. E, ante finem columne.

In genere existentis esse non est substantia, vel essentia, fol. 75. col. 3. post G, post principium columne.

In generibus, ꝛ speciebus, quare multa sunt innominata, fol. 86. columna. p̄ma, ante A. in principio columne.

Generari.

Generari est educi de potentia in actum, fol. 35. colū. p̄ma, post B, ante medium columne.

Generatio.

In generatione qualibet, quod est in potentia est prius tempore, ꝛ posterius natura, completum vero in actu est econuerso, fol. 36. colum. 2. C, ante medium columne.

In generationibus est quedam circulatio, fol. 84. columna. 4. K, ante medium columne.

Generatum.

Generatum consequitur formam per actionem generantis, fol. 80. colum. 4. ante I, ante medium columne.

Generatur.

Quod generatur ante generationem non fuit omnino non ens, sed quodammodo ens. ꝛ quodāmodo non ens. Ens quidem in potentia, non ens vero in actu. fol. 35. columna prima. post B, ante medium columne.

Geometra.

Geometra, quomodo non supponit falsum, fol. 47. columna. 2. post E, post medium columne.

Geometra ea que sunt in materia sm esse, abstrahit sm considerationem, fol. 52. colum. p̄ma. post A, ante med. colū.

H. Habitus.

Habitus principiorum est absoluta, ꝛ simplex acceptio principij per se noti. fol. 63. columna. 3. post F, post med. col.

Habitus quinque se habentes ad verum semper qui sunt, ꝛ qui ad verum, ꝛ falsum, ꝛ qui important habitudinem circa necessaria, ꝛ que necessaria, ꝛ que contingentia, fol. 72. colūna. 3. post G, circa finem columne.

Habitus principiorum quomodo preexistunt, ꝛ quomodo non. Et quomodo fiunt de nouo ab aliquibus notioribus habitibus preexistentibus, folio. 91. columna. 4. ante P, post medium columne.

Homo.

Homo rationis iudicio in suis operibus dirigitur, fol. 33. columna p̄ma. A, circa principiū columne.

Hominum genus arte, ꝛ ratiōibus viuit, vbi supra. ante A. in p̄n. col.

I. Idea.

Idee quare posite fuerunt, a, Plat. ꝛ quid sunt sm eundeʒ. fol. 45. columna p̄ma. ante C, ante medium columne.

Idearum positioni quomodo obuiat Arist. vbi s̄. post C.

Ignorantia.

Ignorantia sm negationem quid est, fol.53.columna.2.post C.ante medium colũne.

Ignorantia sm dispositionem quid est, vbi supra.

Ignorantia prave dispositionis potest contingere circa prin/cipia, et circa conclusiones. pma opponitur cognitioni in/tellectiue. scda cognitioni scientie, fol.53.columna.2.post D, post medium columne.

Ignorantia dispositiõis siue sit de iis que sunt prima, vel de iis que nõ sunt prima, potest prouenire homini dupliciter vbiſ. post D, versus finem columne.

Ignorantia simplicis negationis quare fit vno modo tm̃, alia aũt multis modis. fol.53.col.3.F.post pncipiũ col.

Ignorantia negationis ex defectu sensus. intelligitur, si nun quã habuit sensum, fol.56.col.2.post E, circa finẽ colũ.

Ignorantia negationis contingit haberi de aliquibus que possunt cognosci per sensum quem habemus, vbi supra. in fine columne.

Ignotum.

Ignotum penitus nobis, non possumus scire, si est, aut non est, fol.81.col.pma.post B, circa mediũ colũne.

Immediata.

Immediata propositio sola est vere vna. fol.63.colũ.2.post D, in fine columne.

Immediata propositio datur, que non est necessaria, fol.71. columna.4.L, post principiũ columne.

Immediata principia cognoscuntur per cognitionẽ ꝓprio rum terminorũ. fol.38.colũna.pª.B.post mediũ col.

Immediata et si sint vera, non tamen habẽt mediũ, fol.73. colũna.3.ante D, circa mediũ colũne.

Immediata quũ sint manifesta non cadũt sub q̃stione, vbiſ.

Ad imediata quare oportet reducere, folio.38.columna pª. post A, circa mediũ colũne.

De immediatis non fit questio, folio.73.ante D, circa me/dium columne.

Incertitudo.

Incertitudo causatur per transmutationẽ materie sensibi/lis, vnde quanto acceditur ad eam, scientia tanto est minꝰ certa, fol.68.colũna pª.A, in principio colũne.

Indemonstrabile.

Indemonstrabile principiũ est, quũ passio predicatur de proprio, et immediato subiecto, et cũ genus predicatur de propria specie, fol.63.col.2.post C, post principiũ colũne.

Inducens.

Inducens per singularia ad vniuersalia, quare nec demon/strat, nec syllogizat ex necessitate, folio.76. colũna.4.ante I, ante mediũ colũne.

Inducens nõ probat syllogistice, sed tm̃ aliquid manifestat fol.77.col.2.post D, in medio colũne.

Inductio.

Inductio, et diuisio, in quo conueniant, fol.76.columna.4. post I, circa medium columne.

Infinitas.

Infinitatẽ questio circa media, reducitur ad infinitatẽ extre morum, fol.58.colum.2.ante C, circa principium colum.

Intellectus.

Intellectus proprium est vt in seipso reflectatur, fol.33.colũ. pma, post A, circa medium columne.

Intellectus prima actio, que ẽ, vbi supra. post B, pꝰme.col.

Intellectus secunda operatio, que est, Ibidem. post B, ver/sus finem columne.

Intellectus tertia operatio, que est, vbi supra. ante C, ver/sus finem columne.

Intellectus per quem actum cognoscit principia, et per quẽ subiectum, et passionem, fol.34.colũna pma. post C, circa finem columne.

Intellectus est principiorum, fol.40.colũ.2.E, circa fi.colũ.

Intellectus cõparatur ad scientiaẽ sicut indiuisibile ad mul ta, fol.63.col.3.F.post medium columne.

Intellectus qui est habitus principiorũ, est absoluta, et sim plex acceptio principii per se noti, vbiſ. post F,

Intellectus respondet imediate propositioni, scia vero ꝯclu/ni, que est ꝓpõ mediata, fol.63.col.3.post F,

Intellectus ꝑ pmaẽ operationem potest intelligere aliquid eoꝝ que sunt ꝯiũcta sm rẽ, sine hoc ꝙ actu intelligat aliũ, nec tñ est falsus. fol.65.col.pª.post A, circa pn.columne.

Intellectus qui est principium sciẽtie, quare non põt esse cõ tingentium. fol.71.colum.4.K, in principio columne.

Intellectus possibilis est susceptiuus cognitionis vniuersa/lis, fol.92.colum.pma.ante A, in principio colũne.

Intellectus agens facit intelligibilia in actu per abstractio/nem vniuersalium, a singularibus, vbiſ.

Intellectus importat rectitudinem cognitionis circa princi pia, fol.71.columna.4.ante D, in principio columne.

Intellectus et ratio, sm ꝙ significant potẽtias quosdã, per/tinent ad considerationem naturalis vbiſ. post D,

Circa intellectum sunt duo genera habituũ, quidã semper veri quidam aliquando veri. aliquando falsi, sunt ẽt qui/dam erronei. fol.92.col.2.post D, circa medium columne.

Instantia.

Instantia qualis debet esse in demonstratiuis. fol.49.col.3. ante K, ante medium columne.

Instari.

Instari quare possit quibusdam principiis ratiõe exteriori, non autem interiori. fol.47.col.p.B, post principiũ colũ.

Interrogatio.

Interrogatio aliter est in demonstratiuis, et aliter in dialecti cis, fol.48.colum.3.ante I, post principium columne.

Interrogatio aliqua potest dici non talis dupliciter. fol.49. colum.pma.E, in fine columne.

Irrationalia.

Irrationalia animalia quodam naturali instinctu ad suos actus aguntur. fol.33.colũ.pma.ante A, circa pn.colum.

Iris.

Iris qũo fit, fol.89.colum.pma, circa principium columne.

De Iride physicus dicit qz, perspectiuus autẽ propter qd. fol.52.columna pma.post E, post medium colũne.

L. Linea.

Linea est ex punctis, nõ tamen componitur ex punctis, sed quia punctum est de ratione linee, fol.39.columna.4.post F, circa finem columne.

Linea que dicitur rationalis, et que irrationalis, vel surda, fol.46.columna.3.I, ante finem columne.

In linea non possunt esse duo puncta consequenter se haben tia, fol.84.col.1.ante D, circa principium columne.

Logica.

Logica q̃re necessaria est. fol.33.col.pª.ante B.añ med.col.

Logica quare est rationalis vbiſ.

Logica est circa actũ rõnis sicut circa ꝓpriã mãm. Ibidem.

Logica q̃re dr̃ ars artiũ, Ibidẽ imediate añ B.cc med.colũ.

Logica, alia rõne est de cõmunibus, et alia rõne prima philo sophia. fol.48.colũm.pma, post C. versus finẽ columne.

Logica quomodo est de cõmunibus, vbi supra.

Logica non est de ipsis rebus cõmunibus sicut de subiectis, vbi supra circa finem columne.

Logica quid considerat sicut subiectum, Ibidem.

Logice partes sumuntur sm diuersitatẽ actuum rationis. fol.33.colũ.pma.B, post medium columne.

Logice pars prima, primo deseruiens processui quare iudi/catiua dicitur: et analetica, fol.33.colũ.1.añ D, cir.pn.col.

Logice secunda pars, deseruiens processui rationis dicitur inuentiua, vbi supra. D,

Logice tertia pars, tertio deseruiens processui dicitur sophi stica: vbi supra ante F. circa medium columne.

Logice rationes que dicantur, fol.29.col.2.post E, añ fi.col.
Ad logicam communiter pertinet considerare predicationes vniuersalem ſm q continet sub se predicationem que est p se z que non est p se.fol.61.col.4.K, post principium colũ.

Lomen.

Lomen esse corpus qoidam posuerunt. z quidam corpora transparentia pro subtilis quedam foramina que porri di cuntur, fol.70.col.pma.post principium columne.
Lumen ſm qoosdam est corpus subtile, fol.82.columna.4. D, circa medium columne.

Magnanimos.

Magnanimi dicti sunt Hercules, Achiles. Aiar. Lixáder, z Socrates, fol.88.col.pma.A, in principio col.

Magnanimitas.

Magnanimitatis ratio in qoo consistit vbi supra, post B,

Mathematica.

Mathematica abstrahit.a, mã sensibili non autẽ ab intelligibili, fol.82.col.pma.post A.post principiũ columne.
Mathematica pura hec linea que ẽ in materia sensibili inquantuʒ est indiuiduata abstrahi nõ potest, qz indiuiduatio eius est ex hac materia, fol.76.colũ.3.p⁹ D, añ fi.colũ.
Mathematice scientie quedam dicuntur, que sunt de subiecto abstracto, vt geometria, z arithmetica, quedam per applicationem principiorom mathematicoꝝ ad res naturales, vt astrologia.fol.51.colũ.4.post L, post principiũ colũne,
Mathematice scientie quedam pure sunt, quedam medie. fol.67.colum.4.post M, circa finem columne.
In mathematicis quãdo demonstratur aliquid de toto per partes. videtur esse demonstratio per causam materialeʒ, qz partes se habent ſm proportionem materie. fol.82.col. pma post A, post principium columne,

Mathematicus.

Mathematicus qoi demonstrat propter qoid, aliquando nescit qz.fol.52.col.pma, ante A, in principio colomne,

Materia.

Materia non est principiom cognoscendi, sed magis forma fol.63.colum.3.post D, circa mediom columne,

Materia.

Materia sensibilis est causatiua incertitudinis scientiaruʒ fol.68.columna pma.A, circa principiom columne.
Materia est duplex alia sensibilis alia intelligibilis que est ipsa continuitas, fol.68.columna p⁴.ante D, post med.co,
Materia que est causa rei, z forma, quomodo est eadem cũ essentia rei.fol.79.col.2.G, in fine columne.
Materia z forma sunt partes essentie rei cui⁹ sunt cãe vbiꝭ.
Materia quomodo assumitur vt medium vt sequatur aliquid ex necessitate. z quomodo non. fol.81.colom.4.post K, ante medium columne.
Materia intelligibilis consideratur ſm q aliquid diuisibile accipitur. vel in numeris, vel in continuis.fol.82.col. pma.post A, post principium columne.
Ex materia non omnia que sunt habent ex materia necessitatem, fol.81.col.4.post K, in medio columne.

Media.

Media vt frequenter quomodo faciunt scire, fol.85.col.prima.post medium columne.

Mediate.

Mediate propositiones dupliciter reducuntur ad immediata, fol.54.col.3.G, ante mediuʒ columne.
Circa mediata omnia, quorum est scientia z demonstratio, potest aliqois existimare q possibile sit aliter se habere, fol.72.columna prima.ante B, post principiom columne,

Medium.

Medium in demonstratione sumitur ex diffinitione subiecti z passionis, fol.34.col.p.ante A, in principio col.
Medium quando extraponi dicetur, fol.51.col.prima, post C, post medium columne.
Medium propinquum constituit demonstrationem ꝑpter quid, remotum qz.fol.51.colũ.2.post E, post medium col;
Medium quare non assumitur extrinsecus in demõstratione.fol.62.colom.3.post D, circa principiũ colomne,
Medium diuersum demostrationis aliqoando pertinet ad eandem scientiam, aliquando ad diuersas, fol.69.colum. prima.B, post principiom columne.
Medium in demonstratione quid sit, fol.74.colũna.1, ante B, post principium columne.
Medium in demonstratione est ratio alterios extremitatis, fol.80.colum.2.post D, ante finem columne.
Medium in demonstratione ostendens propter qoid est ratio diffinitiua pmi termini.i.maioris extremitatis.fol.80. colom.3.E, in principio columne.
Mediom respectu eorum qoe sont semper z oebʒ accipi semper, z eorum que sunt frequenter, sicut frequenter, fol.85. colum.pma.post medium columne.
Mediuʒ in demonstratione est diffinitio maioris extremitatis, fol.90.columna pma post A, in principio columne.
Mediorom questio de infinitate, reducit ad infinitatem extremorom, fol.58.colum.2.circa principium columne.
Per medium non necessarium habens rationeʒ, dupliciter potest esse dispositus.fol.91.colum.3.J, ante medium col.

Memoria.

Memoria in quibus aialibus est, fol.91.col,3.J, añ me.co.
Memoria fit ex sensu in illis animalibus in quibus remanet impressio sensibilis, abeũte sensibili vbi ꝭ.columna.4. M, post principium colomne.

Mensis.

Mensis finis lunaris, quare est magis pluuialis, fol.89.columna pma.post A, in medio col.

Mensora.

Mensura id quod est quomodo sit primũ, z simplicissimũ, z aliud, z aliud in diuersis.fol.63.col.3.p⁹ E, añ med.col.
Mensura syllogismi est propositio simplicissima, que est immediata, vbi ꝭ.F, circa medium columne.

Metaphysica.

Metaphysica habet ens pro subiecto, z considerat que sequuntur ens, vt proprias passiones, fol.48.colom, pma. C, ante finem columne.
Metaphysica est de ente, vel de subã, folio.68.colum.2.post F, post principium colũne.
Metaphysica cõsiderat ens simpliciter, z ea que sunt entis. fol,36.colum.4.L, ante finem columne,

Metaphysicus.

Ad metaphysicum proprie pertinet quodquidest, a, quo omnes alie hoc accipiont, fol.46.col.2.p⁹ D, p⁹ pn.colũ.

Mobile.

Mobile sicut per totum motum perducitur ad terminum, ita per primam partem perducitur ad secundam, z sic deinceps.fol.83.colum.2.ante D, circa principium colum.

Motus.

Motus qoãuis in suis partibus soccessionem habeat, tamen simul est cum causa mouente.fol.83.colom.2.D, post principium columne.
Motus est actus mobilis, a, mouente, ſm quem mouens dicitur mouere, z mobile moueri, vbi supra,
Motus celi circularis est causa generatiõis in istis inferioribus, fol.84.colum.4.K, ante medium columne.
Motus cuiuslibet vnitas ex ter⁹ pncipaliter consideratur. fol.68.columna.2.ante F.in principio columne.

Mouens.

Mouens simul oum mouet mobile z mouetur.fol.83.col.2. D, post principium columne.

Natura.

Natura in actibus sois habet triplicеʒ diuersitatem.fol.33. colum.pma, an, versos finem colum.

Natura in quibusdam de necessitate agit, ita ꝙ non potest deficere, vbi supra.
Natura in quibusdam operatur, vt frequenter. Ibidem.
Natura quando potest deficere, in ea duplex actus inuenitur, vnus qui fit vt in pluribus sicut quum ex semine generatur animal perfectū, alius quando deficit ab eo quod est sibi conueniens, vt quū ex semine generatur monstrū aliquod. Ibidē.
Natura quedam facit propter finem, et quedam propter necessitatem priorum causarum, fol. 82. columna. 4. post K, in fine columne.
Natura et ars similiter operantur propter finem, vbi supra.

Naturalia.

Naturalia agentia sm Plat. non causabant formas, sed solum preparabant materiam, fol. 33. colum. 2. G, añ fi. col.
Naturalium quedam sunt semper per comparationem ad causam, sed non sm tempus. fol. 45. colum. p̄ma. ante E, ante finem columne.
In naturalibus, demonstrationes fiunt vt plurimum per effectus, qui sunt notiores quo ad nos, et non simplr. fol. 36. colū. 2. post D, post medium columne.
In naturalibus, aliter est necessarium, et aliter in mathematicis, fol. 69. col. 2. post D. ante medium columne.

Necessarium.

Necessarium potest syllogizari ex contingentibus, non tamen sciri, fol. 39. col. 2. post B, post principium columne.
Necessarium contingit syllogizari ex non necessarijs, sicut verum, ex non vero, non tamen econuerso, fol. 43. colū. 2. ante D, circa p̄ncipium columne.
Necessarium quomodo est in naturalibus, et quomodo in mathematicis, fol. 63, colū. 2. post D, ante medium colum.
Necessarium est quod non cōtingit aliter se habere, fol. 72. colum. 3. post G, post principium columne.
Necessaria quedam habent causam sue necessitatis. fol. 80 colum. 4. D, post principium columne.

Necessitas.

Necessitas cuiuslibet rei ordinate ad finē, ex suo fine sumitur fol. 33. colum. 2. post F, immediate post medium columne.
Necessitas priorum causarum est duplex, fol. 83. colū. p̄ma. ante A. in prin. columne.

Negatiua.

Negatiua propositio quando est immediata, fol. 52. colū. 4. post K, post medium columne.
Negatiua demonstratio quomodo procedit ex plurib⁹, q̄ꝫ affirmatiua, fol. 66. colum. 3. post G, post prin. columne.

Nix.

Nix quare vniuersaliter est alba, fol. 86. columna. 2. post C, ante medium columne.

Nomina.

Nomina significant ad placitum, fol. 79. columna prima. C, circa medium columne.

Nomen.

Nominis significatio, quomodo accipienda est. fo. 35. co. 3. circa principium columne.
Nominis significatio, vel ratio ex pluribus nominibus nō entis, nō pōt sciri, fol. 78. columna. 2. post E, ante finē col.

Numerus.

Numerus par est numerus medium habens, fol. 40. colū. p̄ma, post A, ante medium columne.
Numerus primus quis, vbi supra.
Numerus compositus, quis, fol. 40. colum. p̄. ante B.
Numerus cubus. quis. fol. 44. col. 3. post I. circa med. col.
Numerus ternari⁹ est radix numeri cubi. qui est 27. vbi s̄.
Numerus senarius est radix. 216. qui est numer⁹ cub⁹. vbi s̄.
Numerus aliquis dupliciter dicitur primus, fol. 85. colum. 3. ante finem columne.
Numeri sm Plat. sunt forme magnitudinum. nam formam puncti dicit vnitatem, linee binarium. superficiei ternariū. corporis quaternarium, fol. 68. col. p̄ᵃ. C, circa mediū col.

Obiectum.

Obiectum sensus, quid. fol. 69. colum. 2. circa finē columne.
Obiecti formalis diuersitas diuersificat habitum, non autē materialis, fol. 68. colum. 3. ante M, post p̄ncipiū colūne.

Opinari.

Opinari potest homo de quolibet cognito, ꝙ possit aliter se habere, nisi forte de principijs per se notis, fol. 72. colum. p̄ma. post A, post principium colūne.
Opinari quare non possumus de principijs per se notis, ꝙ possint aliter se habere, vbi supra.
Opinari esse aliquid, et idem scire, a. diuersis: quare non est inconueniens. fol. 72. colum. 2, D, in fine colūne.

Opinio.

Opinio, quid. fol. 71. co. 4. L, circa medium columne.
Opinio est existimatio propositionum mediatarum contingentium, vbi supra.
Opinio sic se habet circa contingentia, sicut scientia. et intellectus, circa necessaria, fol. 71. co. 4. post L, circa med. co.
Opinio non est solum de ijs que sunt contingentia sm naturam, sed etiam de ijs que accipiuntur vt contingētia aliter se habere, fol. 72. colum. p̄ma. B. ante medium columne.
Opinio vera, et falsa. eiusdem, quomodo possunt esse, vbi s̄. columna. 3. ante E, post principiū columne.
Opinio dicentium ꝙ non potest cognosci differentia alicui⁹ ad omnia alia entia, nisi omnia alia entia cognoscantur. fol. 86, colū. 4. K, circa medium columne.
Opinioni pertinet, ꝙ fit circa contingentia aliter se hēre. siue in vl̄i, siue in particulari. fol. 71. col, 3. D, ante finē col.

Opposita.

Opposita priuatiue, et contrarie, quomodo habent mediū, vel non. fol. 36. colū. 3. post D. in fine columne.
Opposita quomodo insunt subiecto, sicut par et impar respectu numeri, fol. 42. colum. . post G, ante finem col.

Oppositio.

Oppositio contradictoria, quid, follo. 36. col. 3. D, cir. fi. col.
Oppositio contradictoria, ex se, et simpliciter, caret medio. vbi supra. colum. 4. circa p̄ncipium columne.

Ordo.

Ordinis differentia facit differentiam in quodquidest, et id qui diuidit non solum oportet ꝙ supponat ea que accipiuntur ad diffiniendum, sed etiam petat ordinem eorum. fol. 86. colum. 3. post F, ante medium columne.

P. par.

Par est numerus medium habens, fol. 40. colū. p̄ma, ante B, post p̄ncipium columne.

Paralogismus.

Paralogysmus discipline procedit ex conuenientibus discipline, fol. 53. colum. 4. post K, circa mediū col.

Pars.

Partes se habent ad totum sm rationem materie, fol. 82. colum. p̄ma. post A, post p̄ncipium colūne.

Particularia.

Particularia, sensu percipimus, fol. 56. columna. 3. post D, circa finem columne.
Particularia sunt corruptibilia sꝫ principia indiuiduātia, non sm rationem speciei. que est cōmunis omnibus, et cōseruatur per generationem, folio. 64. columna. 4. post D, ante finem columne.
Particularia sunt magis entia, q̄ꝫ vniuersalia quātum ad naturalem subsistentiam, vbi s̄.
Particularia sunt in potentia in vniuersali sicut partes in toto. fol. 66. col. p̄ma. ante B, post principium columne.

Passio.

Passio quo actu intellectus intelligitur, et q̄ꝫ differenter. a. subiecto. fol. 43. col. prima. post C, ante finem columne.
Passio propria inest inferiorib⁹ per cōmune, quod est pro-

primum subiectum, per cuius diffinitionem accipitur causa illius passionis. fol. 88. colum. 3. post J. ante finem colume.

Passio quomodo demonstratur per diffinitionē subiecti, de subiecto, fol. 78. col. pma. circa prin. columne.

Passiones proprie possunt alicui attribui dupl'r. s. per se, et non per se. fo. 68. col. 2. K. ante finem columne.

Passionis esse est inesse subiecto, fol. 33. colum. 4. post M, circa finem columne.

Passionis et subiecti diffinitio in scientijs pro principio habentur, fol. 46. colum. 2. post F. ante finem columne.

Passionis diffinitio concluditur de subiecto per diffinitionē subiecti, fo. 74. colum. pma. C, ante medium colū.

Passionis diffinitio quomodo fit mediū in demonstratione, fol. 80. col. 3. post E, circa principiū columne.

Passionis diffinitionem oportet demonstrari per diffinitionem subiecti, vbi supra.

Passionis diffinitio demonstratur per diffinitionez subiecti si indigeat demonstrari. fol. 90. col. p^a. post A, p^9 pn. colū.

Quum passio predicatur de proprio et adequato subiecto est pncipium indemonstrabile, fo. 63. col. 2. p^9 C, p^9 pn. col.

Peribermenias.

Peribermenias liber ordinatur ad scdaz operationez intellectus, fo. 33. colum. pma. post B, ante finem colūne.

Per.

Per prepositio quot habitudines dsignat, fol. 39. colum. 4. post E, circa mediū columne.

Per prepositio quā habitudinem designat quando constituit pmum modum per se, vbi supra.

Per prepositio designat habitudinē cause materialis quando constituit scdm modū, fol. 40. col. p^a. añ A, in pn. colū.

Permutata.

Permutata pportio, qd, fol. 41. col. 3. ante J, in medio colū.

Per se.

Per se quomodo se habet ad de omni et vniuersale, fol. 39. col. 1. post D, circa medium columne.

Per se dicitur aliquid predicari per comparationez ad ipm subiectuz, qz ponit' in eius diffinitione, vel ecōuerso, vbis. post medium columne.

Per se primus modus, quis est, fol. 39. columna. 4. ante F, ante finem columne.

Per se secundus modus dicendi, quis est, fol. 40. columna. pma. ante A, in pncipio columne.

Per se, vt constituit tertiuz modum, significat aliquid solitarium, fol. 40. columna. pma. ante C, ante finem columne.

Per se tertio modo, sunt que nō pdicant' d subiecto vbis. C,

Per se tertius modus, est modus existendi, et non predicādi vbis, post C, in fine columne.

Per se quart^9 modus, est hz q hec prepositio, per, designat habitudinem cause efficiētis, fol. 40. col. 2. D, añ med. col.

Per se quod est, est prius eo, quod est per aliud, et causa ei^9. fol. 64. col. 2. C, ante medium columne.

Phílosophus.

Ad philosophum primuz pertinet determinare aliqualiter quid sit sapientia, et quomodo se habeat, et de sciētia, et intellectu, et arte, fol. 71. col. 4. post D, post pn^m colū,

Physica.

Physica est de corpore mobili, fol. 68. columna. 2. post F, p^9 pncipium columne.

Pythagorici.

Pythagoricorum opinio de tonitruo, fol. 81. colū. 4. post J, post medium columne.

Plato.

Plato quare posuit ideas, et quid sunt idee, fol. 45. colū. p^a ante C, ante medium columne.

Platonis positio, quomodo causatur in nobis sciētia, et forme naturales in rebus materialibus, fol. 33. colūna. 1. G, post medium columne.

Platonis positio, q agentia naturalia solum preparant materiam, vbi supra. post G.

Platonis positio, q per studiuz tm̄ remouentur impedimēta, et reducitur homo quasi in memoriam eorum, que naturaliter scit, ex impressione formaz separataz, Ibidem.

Platonis dubium in Menone. fol. 34. col. 3. J, añ finez col.

Platonis positio, q conclusio erat simpliciter precognita. fol. 34. colū. 4. post K, circa pncipiū columne.

Platonis positio, q nos habeamus scientiam de reb^9, per species participatas ab ideis. fol. 56. colum. 4. post J, circa principium columne,

Platonis pō, de numero, q erat suba reruz, et quare sic ponebat, fol. 76. colum. 2. post E, circa mediū columne.

Platonis pō, de anima, fol. 76. col. 2. E, circa medium colū,

Platonis positio, q ratio vnius, et boni, est eadem. fol. 77. col. 4. ante L, ante finez colūne.

Platonis positiōi de ideis, quomodo obuiat Arist, fol. 45. colum. pma, post C, circa medium columne.

Poeta.

Poete est inducere ad aliquod virtuosuz, per aliquam precedentem repsentationem, fol. 33. col. 2. ante F, p^9 med. col.

Posteriorum.

Posteriorum liber qui est de syllogismo demonstratiuo, ordinatur ad certitudinem iudicij habendam ex ipsa forma syllogismi, et materia, vbis. D, post principium columne.

Posterius.

Posterius, respectu preteritorum, et futurorumt quomodo. fol. 84. colum. 2. F, ante finem colūne.

Praticum.

In praticis scientijs intenditur quasi finis, cōstructio ipsius subiecti, fol. 68. col. 2. F, circa principiuz columne.

Predicamenta.

Predicamenta, q sunt in pmixta. fol. 53. col. p^a. circa pn. col.

Predicamentorum doctrina ordinatur ad primū actum intellectus, fol. 33. colum. pma, post B, ante finem columne.

Predicatum.

Predicatum vniuersaliter de passione, non potest remoueri vniuersaliter, a, subiecto, fol. 55. colum. 3. D, ante finē colū.

Predicata per accidens remouent', a, demonstratore, nō autem, a, dialectico, fol. 57. col. 1. post E, ante medium col.

Predicata accidentalia, que, fol. 60. columna pma. post B, post medium columne.

Predicatorum de aliquo, vt semper quedam excedunt, nō tamen extra genus: quedam etiā extra genus, fol. 85. colūna. 2. in fine columne,

In predicatis per accidens est triplex modus vere predicationis, fol. 59. col. 3. post F, circa finem colum.

Predicatio.

Predicatio per accidens, triplex, fol. 57, co. 3. p^9 F, cir. fi. co.

Predicatio quare multiplicari posset in infinitum, si multa predicarentur de vno, fol. 60. col. p^a, añ A, circa prin. col.

Predicatio quomodo possit procedere in infinitum. vbis.

Predicationis per accidens tres modi, quare sunt alteri et diuersi ab inuicem, fol. 59. colum. 3. post F, in fine colum.

Predicari.

Predicari de omni dicitur aliquid, per comparationem ad ea, que cōtinentur sub subiecto, fol. 39. columna. 2. post D, post medium columne.

Predicari dicitur aliquid per se, per comparationem ad ipz subiectum: quia ponitur in eius diffinitione, vel ecōuerso, fol. 39. colum. 2. post D, post medium columne.

Predicari primo, dicitur aliquid de altero, per comparationem ad ea, que sunt priora subiecto, cōtinentia ipz, vbis, ante finem columne.

Predicari, soluz dicimus, quod dicitur non ratione alteri^9. s. subiecti, fol. 59. col. 4. J. post medium columne.

Quod predicatur in quid, aut est gen^9, aut diffinitio. fol. 86.

columna pma, ante A, circa principium columne.

Prima.

Prime philosophie, quare consideret principia communia omnibus. fol. 45. columna. 4. post L, in medio columne.

Prima principia ex quibus demonstratur. sunt communia omnibus scientijs. principia autez circa que sunt scientie. sunt propria cuilibet scientie. folio, 71. columna. 2. post E, post medium columne.

Prima principia cognoscuntur inductione, fol. 92. columna prima. post C, circa finez columne.

Primum.

Primum in vnoquoqz genere, et maximum est causa omniū eorum, que sunt post. fol. 36. col. 2. post D. ante finē colūne.

Primum principiuz, quod est deus, est essentialiter ens, alia a deo sunt per participationem, fol. 78. columna. 3. post F, post principium columne.

Primum principium, quod est deus, est causa esse, et veritatis in omnibus, fol. 80. columna. 4. post G, circa pn. colū.

Principia.

Principia omniū sunt hec, nō contingit etc. et De quolibz est vera etc. fol. 47. col. 4. post G, circa principium colūne.

Principia probantur aliquando, a scientia, inquantum assumit principia alterius scientie, fol. 48. columne, 3. post K, ante finem columne.

Principia abstractorum ex quibus demonstrationes in eis procedunt, non manifestantur nobis, nisi ex particularibus aliquibus, que sensu percipimus, fol. 56. columna. 3. post D, ante finem columne.

Principia, quare, que maxime vera sunt, non pertinent nisi ad habitus, qui semper sunt veri, qui sunt scientia, et intellectus, fol. 92. columne. 2. post D, post medium columne.

Principium.

Principium ad cōclusionem, quā habitudinem habet, fol. 67. columna. 3. post J, circa finem colūne.

Principium artis, et scientie, vnde, et quomodo accipiatur, fol. 91, columna. 4. ante N.

Principium artis, et scientie est in anima ex experimento, et vniuersali accepto per experimentum, vbi s. O.

Principiorum alia propria, alia cōmunia. fol. 46. columna 2. post E, circa medium columne.

Principiorum indemonstrabilium, quedam sunt affirmatiua, quedam negatiua, fol. 63. col. 2. post C, post pn. colum,

Principiorum cognitio quare non eodem modo fit ex preexistenti cognitione sicut accidit in ijs que cognoscuntur per demonstrationem. fol. 91. col. 2. post G, circa finē colū.

Principiorum cognitio, qz non causatur ex sola cognitione sensus, et memoria singularium, et quid requiritur. fol. 91. col. 4. post P, in fine columne.

Principiorum quare non potest esse scientia. fol. 92. columna. 2. post E, ante finem columne.

Principijs quibusdam quare possit insteri ratione exteriori nō autem interiori. fol. 47. colūne. pe. B, post prin. colū.

Prioritas.

Prioritas duplex, temporis. s. et nature. fol. 34. columna, 2. D, circa medium columne.

In priuatiue oppositis, et contrarijs immediatis, quō sit medium. vel nō. fol. 36. columna. 3. post D, circa finem col.

Proportio.

Proportio est habitudo quantitatis vnius ad alteram, fol. 41. colūna. 3. post D, ante medium colūne.

Proportionalitas.

Proportionalitas est colectio duarum proportionum, fol. 41. colū, 3. post D. ante medium colūne.

Propositio.

Propositio maior precognoscitur cōclusione natura, et tempore, fol. 34. col. 2. E, circa medium colūne.

Propositio minor precognoscitur conclusione natura tantū de necessitate, fol. 34. colūne. 2.

Propositio propter quid separatur. a. pblemate. fol. 34. columna. 1. F. circa medium colūne.

Propositio vna per quid separatur ab enuntiatione, que dicitur plures, vbi supra. post F.

Propositio demonstratiua, quare accipit alteram partem determinatam, et etiam nō interrogat, fol. 36. colūna. 3. G, post medium columne.

Propositio quelibet cuius predicatum est in rōne subiecti est immediata. et per se nota quantum est de se. fol. 36. col. 4. K, post medium columne.

Propositio negatiua quando est mediata, et quando est immediata, fol. 52. colūne. 4. post K, post mediū colūne.

Propositio negatiua est immediata, quando neutruz extremorum est in quodam toto. folio. 53, columna. pe. post B, circa finem columne.

Propositio immediata quare est sola vere vna. fol. 63. colūna. 2. post D. circa finez columne.

Propositio mediata quare est vna actu. et multa in potētia, fol. 63. columna. 3. ante E, in principio colūne.

Propositio affirmatiua prior, et notior est negatiua. fol. 67. columne pma, post A, ante medium columne.

Propositio immediata datur que non est necessaria. fol. 71. columna. 4. L, post principium columne.

Propositio immediata dicitur quecunqz p aliquod mediuz pbari nō potest vbi supra post L.

Propositio contingens mediata redducitur ad aliquas ppositiōes immediatas, fol. 71. colū. 4. post L, ante me. col.

Propositiones demonstratiōis, quare immediate, et prime dicuntur, fol. 35. columna. 4. ante L, circa pncipium col.

Propositiones ex terminis vniuersalissimis. quare sunt note in se, et quo ad nos, fol. 36. col. 4. post K. post mediū col.

Propositiones quedam sunt immediate, et habent predicatum, quod est de ratiōe subiecti, et tamen non necessario cōceduntur ab omnibus, quia diffinitio subiecti non est nota omnibus, vbi supra. L,

Propositiones quedam dicuntur suppositiones, quia non possunt pbari nisi per principia alterius scientie. fol. 37. colūne pma. ante A. circa principium colūne.

Propositiōes mediate dupliciter reducuntur ad immediatas, fol. 52. columne. 1. G, ante mediū columne.

Propositiōes, suppositiōes, et petitiones, et pōnes qd, et quō differunt, fol. 66. columna, 2. E, post medium columne.

Propositiones que consistunt in terminis primis, et cōmunibus, sicut ens, et non ens. sunt prime, et immediate, immediate autem que sunt circa posteriores terminos, et minus cōmunes sunt secunde respectu primarum, fol. 71. colūne pma, p9 B, ante finem columne.

Propositiones immediatas, vel omnes, vel vniuersales esse principia demōstrationis, quō intelligitur, fol. 63. columna pma. ante B, circa medium colūne.

Propositiones immediate egregia notificatio, fol. 36. colūne. 3. ante F, circa principiū colūne.

Propositionis vniuersalis, et particularis comparatio. fol. 66. columna pma, post A. post principium columne.

Propositionem esse immediatam, et nō necessariam, potest intelligi dupliciter, fol. 71. col. 4. L, post principium colū.

Propositionum cōtingentium, aliqua est mediata, aliqua immediata. vbi supra, post L. circa medium columne.

Ex propositiōibus veris, vt frequenter quare nunquam sequitur cōclusio vera, vt in paucioribus. fol. 69. columna. 2. D. circa pncipium colūne.

Propter quid.

Propter quid scire quare est idem qz scire causam quia est. fol. 79. colum. 2. ante G, circa finem columne.

Propter qd dicere, et quid quō differat. fol. 81, col. 2. post F, in medio columne.

Propter quid primus modus investigãdi, quis est accipiẽdo commune vniuocum. fol.88.col.3.D, ante med. colum.
Propter quid investigandi primi modi, & documenti ratio. vbi supra. post I, post medium colũne.
Propter quid modus secundus investigandi, reducendo in commune, quod non sit genus nominatum, fol.88. columna.4.K, circa principium columne,
Propter quid modus investigandi, reducẽdo in commune analogum, vbi supra. L, in medio columne.
Propter quid cognoscere de aliqua re, antequã cognoscatur, quod est impossibile. fol.79.col.4.M, circa prin.col.
Ad propter quid cognoscendum, dupliciter aliquis se habet vbi supra. ante M, circa principiũ columne.

Q. Quantitas.

Quantitates, que dicuntur cõmensurabiles, fol.35.columna.4. ante M. ante finem columne.

Questio.

Questio an est, precedit questionem quidest. fol.34. colũna prima. post A, post principium columne.
Questio de infinitate mediorum, reducitur ad questionem de infinitate extremorum, fol.58. columna.2. ante C, circa principium columne.
Questio, quando est simplex, & quando composita. fol.73. columna.2. post C, circa principium columne.
Questio quia: non dicitur quasi sit nota interrogatiõis, sed quia ad hoc querimus, vt sciamus, quia ita est. vbi supra. D,
Questio an est, & questio quidest, sunt questiões simplices, vel non ponentes in numerum, fol.73. columna.2. F, ante finem columne,
Questio an est, & quia est, ambo querunt medium, & quomodo, vbi supra. columna.3. post G, ante mediũ colũne.
Questio non sit de immediatis, que, & si sint vera, non tamẽ habent medium, vbi supra ante D,
Questio quid, & propter quid, redeunt in idem subiecto, quãvis differant ratione. folio.74. columne prime. ante B, post principium columne.
Questiões, sive problemata, quare aliter dividuntur in primo topicorum in quatuor, que omnia comprehenduntur sub vna questione quia. fol.73.col. prima. post B, ante fi.col.
Questionis, qua queritur verum, possit esse syllogismus, aut demõstratio eius quodquidest, quis sensus. fol.75. columna.3. F, ante finem columne.
Questione quia est terminata, querimus propter quid. fol. 73. colum.2, E, circa medium columne.
Questione an est terminata, querimus quidest vbi supra, post F, circa finem columne.
Questionum differentia, an in demonstrationibus procedatur in infinitum ascendendo, vel descendendo. fol.57. columna.3. post D, ante medium colũne.
Questionum numerus, quare est equalis numero vere scitorum, fol.73. colũna prima. B, post medium columne.

Quia est.

Quia est, est totum quod demonstratio demonstrat. fol.78. colũna.3. G, post medium columne.
Quia est, si esset falsa alicuius rei, simul quum aliquis ostenderet, quia est: ostenderet quid est: & ita non totum quod demonstratio demõstrat esset quia est. fol.78. columna.3. ante D, ante finem columne.
Quia est, cognoscitur per demonstrationem: quid, per diffinitionem. fol.88. columna.2. post E, post principium colũne.

Quid est.

Quid est: & propter quid, redeunt in idem subiecto, licet differant ratione. fol.74.col. prima. ante B, post prin.col.
Quid est scire: quare est idem, quod scire causam questionis an est. fol.79. columna.2. post F, ante finem columne.
Quidest, scire impossibile est, ignorato si est. fol.79. columna.4. post M, post principium colũne.
In quid: omne quod predicatur, aut est genus, aut diffinitio fol.86. colum. prima. ante A, circa principium columne.

Quiditas.

Quiditas, vel essentia, non est non entis. fol.78. columna.2. post E, ante finem columne.
Quiditas, & esse in solo deo sunt vnum, & idem. fol.78. colũna.3. post F, circa principium colũne.

Quodquidest.

Quodquidest, proprie pertinet ad philosophiam primam, & qua omnes alie scientie hoc accipiunt. fol.46. colũna.2. post D, circa principiũ colũne.
Quodquidest, & propter quid, scire, est idem. fol.74. columna.2. ante G, post medium columne.
Quodquidest, an possit syllogizari, vel demonstrari, quomodo intelligatur. fol.75. colũna.3. post F, ante finẽ colũ.
Quodquidest, non probatur sufficienter per divisionem. fol.77. col. prima. post B, ante medium columne.
Quodquidest, nõ potest demonstrari, nec per terminos cõvertibiles, nec per viam divisionis. fol.76. columna.4. D, post principium columne.
Quodquidest, habet duas conditiones, prima quod sit proprium, secunda quod predicetur in quid. fol.75. columna.4. post G, post principium columne.
Quodquidest, non est obiectum sensus, sed intellectus. fol. 78. colũna.2. D, post principium columne.
Quodquidest, quare non potest sciri de eo, quod non est, folio.78. columna.2. post E, ante finem colũne.
Quod quidest, quare multipliciter potest assignari eiusdem rei, secundum diversas causas, folio.79. columna.3. ante K, ante medium columne.
Quodquidest, quomodo manifestatur per syllogismum, et demonstrationem. fol.80. colũna.3. post F, in medio col.
Quodquidest, potest accipi per demonstrationem, non tamen demonstrari. fol.81. col.3. D, ante medium colũne.
Quodquidest manifestativum quodlibet, est in plus, non omnia simul. fol.85. col.3. ante medium colũne.
Ad quodqdest manifestandũ, qualia accipienda sunt vbi s.
In quodquidest ponuntur solum que semper, & vniversaliter predicantur. fol.85. col.2. in fine colũne.

R. Ratio.

Ratio non solum dirigere potest inferiorum partium actus, sed etiam actus sui directiva est, folio.33. columna prima. post A, circa medium colũne.
Ratio vniversalis est incorruptibilis, fol.64. colũna.4. post D, ante finem colũne.
Ratio formalis scibilis, accipitur ex principiis, quibus aliquid scitur. fol.68. col.3. M, ante medium colũne.
Ratio pertinet ad deductionem principiorum in conclusiõe. fol.72. col.2. D, circa principium colũne.
Ratio secundum quod significat potentiam quãdam, pertinet ad cõsiderationem naturalem. vbi s. post D, post prin.col.
Ratio, alia invenitur preter diffinitionem, que est, vel ratio expositiva significationis nominis, vel ipsius rei nominate. fol.81. col.1. post B, circa medium colũne.
Ratio alia si non posset haberi de re, quam diffinitio, impossibile esset scire rem illam esse, nisi sciremus quid esset, vbi s. B, ante medium columne.
Ratio dupliciter potest dici vna, fol.81. columna prima. C, post medium columne.
Ratio expositiva significatiõis nominis, vel manifestativa ipsius rei nominate, dicitur vna, sola coniunctione, vbi s.
Ratio primi modi, & documenti investigandi propter quid, fol.87. col.3. post I, ante finem colũne.
Rationis tres sunt actus, quorum primi duo sunt, secundum quod est intellectus quidam. fol.33. col. prima. post B, post med.col.
Rationis tertius actus, est secundum id, quod est propriũ rationis scilicet discurrere ab vno in aliud. vbi s. ante C, versus finẽ col.

Rationis actus sunt similes quãtum ad aliquid, actibus nature, fol. 33. columna ꝑma. ante L, versus finem columne.

Rationis processus aliquis est necessitatem inducens:ꝑ q̃ certitudo scientie acquiritur:vbi supra. pꝰ L, in fine col.

Rationis aliquis processus est in quo vt in pluribus verũ concludit; nec tamen necessitatem habens: fol. 33. columna. 2. ante D, in principio columne.

Rationis tertius processus, est in quo ratio, a, vero deficit: propter alicuius principij defectum: quod in ratiocinando erat obseruandum: vbi s.

Rationis secundus processus, graduatur ad modum naturalium: fol. 33. col. 2. post D, ante medium columne.

Rationis secundi processus: primus, gradus ad quem ordinatur topica, vel dialectica: vbi s. E, circa med. columne.

Rationis processus scđi scđs gradus, ad quẽ ordinatur rethorica. ibidem post E, in medio columne.

Rationis scđi processus, tertius gradus, ad quẽ ordinat poetica. fol. 33. col. 2, post E, in medio columne.

Rationis est solũ, procedere de vno in aliud, fol. 33. columna. 3. post J, post principiũ columne.

Rationis proprium est conferre vnum ad alterum: folio. 91. col. 4. post M, ante medium columne.

Rationi cuilibet non est nomen impositũ. fol. 86. columna ꝑma. ante A, in principio columne.

Rationes, que logice dicuntur, fol. 59. columna. 1. post E, pꝰ medium columne.

In rationis actibus, tria conformia actibus nature, inueniuntur. fol. 33. columna ꝑma. ante L, circa finẽ columne.

Regula.

Regula illa, propter quod vnumquodq; tale, quomodo intelligatur. fol. 37. columna. 2. L, circa medium colum.

Res.

Res aliqua q̄ fit, est aliqua causa. causatum enim quid est, quia habet causam sui esse. fol. 79. columna. 2, ante G, circa finem columne.

Rem aliquã esse, impossibile est q̄ sciamus, nisi per aliquã eius rationem. fol. 81. columna. 1. post B, circa med. colũ.

Rethorica.

Rethorica, ꝛ poetica pertinent ad philosophiã rationalẽ ꝛ quare. fol. 33. columna. 2. post E, in medio colũne.

Rethorica: quare procedit per enthymema, aut per exemplum. fol. 33. colũ. 3. post K, in fine columne.

S, Sapientia.

Sapientia quid importat. fol. 72. col. 4. ante D, in fin. col.

Sapientia cõprehendit in se scientiam, ꝛ intellectum. fol. 92 columna. 2. E, post medium columne.

De sapientia determinare quid sit, ꝛ quomodo se habet, ꝛ de scientia, ꝛ intellectu, ꝛ arte, pertinet aliqualiter ad philosophum primum. fol. 72. columna. 4. post D, pꝰ fin. col.

Scibile genus, a, nobis, oportet q̄ habeat principia priora ex quibus ratio procedere possit. fol. 68. colũna. 2. post G, ante medium columne.

Scibile genus habere partes, de quibus partibus magis videtur esse intelligendum. vbi s. ante K, post mediũ col.

Scibilis genera quomodo distinguuntur. fol. 68. columna. 3. post N. versus finem columne.

Scibilis generis. a, nobis. ꝑma ꝯditio, vbi supra, colũna. 2. D, circa medium colũne.

Scibilis generis, a, nobis, scđa ꝯditio, Ibidem, J.

Scibilis rõ formalis: accipitur ex principijs quibus aliquid scitur. fol. 68. columna. 3. M, ante medium columne.

Scibilis generis, inquantum est scibile vnitas, ex quo accipiebatur vnitas scientie: ꝛ vnitas principiorum, ſm que accipiebatur diuersitas, sibi mutuo correspondent. vbi s. columna. 4. post O, post principium columne.

Scibilis est sola enunciatio, quia sola verum significat. fol. 73. colum. 2. L, circa principium columne.

Sciens.

Scientes, propter quid: multotiens nesciunt, quia. fol. 57. columna ꝑma. ante A, circa principium columne.

Scientia.

Scientia queritur de conclusione: fol. 33. columna. 4. L, circa medium columne.

Scientia est conclusionum: intellectus autem principiorũ. fol. 40. colũna. 2. post E, in fine columne.

Scientia quattuor modis amittitur. fol. 43. columna ꝑma. post A, ante mediũ columne.

Scientia demonstratiua est circa tria: ꝛ que sunt. fol. 46. colũna. 3. post J, in fine columne.

Scientiam vnam esse sub altera: contingit dupliciter. fol. 51. columna. 3. ante K, post medium columne.

Scientia acquiritur duobus modis, fol. 56. columna. 3. G, in medio columne.

Scientia de rebus quomodo habetur, a, nobis, ſm Plat. vbi supra. col. 4. J, post principium columne.

Scientia est per discursum, a, principijs ad cõclusiones: intellectus autem est absolute, ꝛ simpliciter principij per se noti. fol. 62. col. 3. post F, post medium columne.

Scientia que prior, ꝛ certior, q̃ alia. fol. 67. columna. 4. pꝰ L, post mediũ columne.

Scientia quare dicitur vna ex vnitate subiecti. vbi s. fol. 68. columna ꝑma E, in fine columne.

Scientia vna dicitur cõmunior, q̃ alia: sicut vnitas generis subiecti est communior. fol. 68. col. 2. post F, pꝰ pn. col.

Scientia importat certitudinem cognitiõis per demonstrationem acquisitam: intellectus vero absq; demonstratiõe. fol. 71. col. 3. post J, circa finem columne.

Scientia importat rectitudinem cognitionis circa conclusiones. fol. 72. columna. 3. post G, in fine columne.

Scientiam fieri in nobis per syllogismum, quid, fol. 33. columna. 2. G, ante finem columne.

Scientiam si haberemus de rebus per species participatas ab ideis. (vt posuit Plat.) vniuersalia fierent nobis nota absq; inductione. fol. 56. col. 4. post J. post prin. columne.

In scientia qualibet, sunt quedã principia subiecti, de quibus est proxima consideratio. fo. 68. colũna. 2. ante K, post medium columne.

In scientia qualibet est aliquid vltimum, ad quod terminatur ꝯsideratio scientie: vt. s. passiones subiecti manifestent. vbi supra.

Ad scientiam pertinet vniuersale consideratũ circa ea que semper eodẽ modo se habent. fol. 91. columna. 4. post O. ante finem columne.

Per scientias speculatiuas, quid potest sciri de substantijs separatis. fol. 68. col. 2. post D, in medio columne.

Scientiarum diuersitatem, quare accipit Arist. ex diuersitate principiorum: ꝛ non ex diuersitate subiecti. fol. 68. col. 3. post L, circa principium columne.

Scientie quedam, quare non faciunt mentionem expressã de subiecto, ꝛ passione, ꝛ de communibus principijs. fol. 46. col. 4. post K, circa medium columne.

Scientie mathematice, que dicuntur, fol. 51. colũna. 4. L, post pncipiũ columne.

Scientie quedam sunt pure mathematice: quedam medie. fol. 67. columna. 4. post M, circa finem columne.

Scientie speculatiue, quare non sunt de essentijs substantiarum separatarum. fol. 68. col. 2. ante D, circa mediũ columne.

Scientie, per media vt frequenter, differunt, a, scientijs que sunt de necessarijs abſq; quantum ad certitudinem demonstrationis. fol. 85. col. 2. in principio columne.

Scientie incertitudo causatur ex materia sensibili. fol. 68. columna prima. A, in principio colũne.

Sciẽtie processus, est quasi quidam motus rationis. fol. 68. columna ꝑma. post E, in fine columne.

Sciētie cuiuslibet finis siue terminus, quis. fol. 68. columna. 2. ante F, in principio colũne.
Scientie progressus in quo consistit, fol. 68. columna, 2. post G, post principium columne.
Ad scientiarum diuersitatem, requiritur diuersitas primorum principiorum. fol. 68. col. 3. N, post med. colum.
Ad scientie diuersitatem sufficit diuersitas principiorum: ad vnitatem vero vnitas subi. & p̃ncipiorum, vbi supra añ N.
Ad scientie vnitatem, requiritur vnitas primorum p̃ncipiorum, nõ simpliciter, sed in aliquo genere. vbi sũ. post N.
Scire simpliciter quando dicamur, & quando s̃m quid. fol. 35. columna. 2. ante E, post p̃ncipium columne.
Scire non simpliciter, quid. vbi supra. post F, ante finẽ colũ.
Scire q, est inferioris sciẽtie: scire autem propter quid. superioris. fol. 45. col. 3. post E, ante finem colũne.
Scire ex causatis, causas: non est scire ex prioribus simpliciter, sed quo ad nos. fol. 45. col. 4. post M, circa finẽ col.
Scire simpliciter, qd est. fol. 61. col. 3. añ D, post med. col.
Scire, circa aliquid: idem. & opinari, a. diuersis, quare non inconueniens. fol. 72. col. 2. D, in fine columne.
Scire quod quid est, & propter quid: est idem. fol. 74. col. 2. ante B, ante finem columne.
Scire quid est: quare est idem q̃ scire causaʒ questionis an est. fol. 79. columna. 2. post F, circa finem columne.
Scire propter quid: quare est idem q̃ scire causam questionis, quia est. vbi supra. ante G,
Sciri non potest de aliquo, quid sit, nisi sciatur, an sit, quia non entiuʒ non est diffinitio. Ideo Arist. in primo tex. scđe lec. dixit quid est. quod dicitur. loquẽs de passione. fo. 34. columna p̃ma. post A, post principium columne.
Sciri non potest quod quid est, de eo quod non est. fol. 78. columna. 2. post E, ante finem columne,
Per scire diffinitionem, quid ostenditur, fol. 35. columna. 3. circa p̃ncipiũ columne,
Quando scimus de aliquibus quia sunt, per aliquod accidens ipsorum per hoc non possumus scire de ipsis, qd sunt & qr. fol. 79. col. 4. O, in fine columne.

Senarius.

Senarius numerus est radix. ccxvi, qui est numerus cubus fol. 44. col. 3. post I, in medio columne.

Sensus.

Sensus obiectum non est suba. & q̃d quid est: sed aliqua sensibilis qualitas. fol. 69. columna. 2. circa finem columne.
Sensus est quodammodo ipsius vniuersalis. fol. 92. columna. 1. post B, post medium columne.
Sensus si tm̃ apprehenderet id quod est particularitatis, et nullo modo vniuersale in particulari: nõ esset possibile q̃ causaretur in nobis ex apprehensione sensus, cognitio vniuersalis, vbi supra. L,
Sensus facit vniuersale p̃ viam inductionis. vbi supra, post L, circa finem columne.
Quod sentitur est hoc aliquid, & singularis sube, & est alicubi, & in determinato tempore, & loco. fol. 69. colũna. 3. post principium columne.

Significatio.

Significatio nominis quomodo accipienda est. fol. 35. colũne. 3. circa principium columne.
Significatio nominis potest sciri de non ente. fol. 78. col. 2 post E, ante finem columne.

Signum.

Signum vniuersale non ponitur ad predicatum, fol. 49. columna. 2. G, post medium columne.

Syllogismus.

Syllogismus circularis, quãdo dicitur fieri. fol. 38. columna. 2. ante L, post principium columne.
Syllogismus dialecticus, quare potest esse circularis, non autem demonstratiuus. vbi sũ. post D, circa fineʒ columne.
Syll's peccans in materia est syll's: nõ autem peccans in forma. fol. 49. colũna p̃ma. B, post principiuʒ columne.
Syllogismus quomodo fiat conuenienter per effectum non conuertibilem. & quomodo non. fol. 51. columna prima. post A, post principiuʒ columne.
Syllogism⁹ potest esse falsus dupliciter. fol. 53. columna. 3. G, circa medium columne.
Syllogismus omnis est per tres terminos. fol. 56. columna 4. L, ante finem.
Syllogismus demonstratiuus, & dialecticus, quomodo differunt, quo ad propositiones mediatas, que ab ipsis assumuntur. fol. 57. columna. 1. B, in med. colũ.
Syllogismus dialecticus ad quid ordinatur, fol. 57. colũna p̃ma. post B, post medium columne.
Syll's demonstratiuus ad quid ordinatur. vbi supra. C,
Syllogismi mensura est propositio simplicissima, que ẽ immediata. fol. 63. columna. 3. F, in medio columne.
In syllogismo per signa, cõclusio non cognoscitur per se, nec propter quid. fol. 43. colũna. 1, post L, ante finem colum.
Syll'orum falsorum, & verorum, diuersa sunt principia. fol. 70. columna. 1. ante finem columne.

Syllogizari.

Syllogizari potest necessarium ex cõtingentibus: non tamẽ sciri. fol. 39. columna. 2. post B, post principium columne.
Syllogizari contingit necessarium ex non necessarijs, sicut verum ex non vero: nõ tamen ecõuerso. fol. 43. columna. 2. ante D, post principium columne.

Singulare.

Singulare sentitur proprie, & per se, sensus tamen est quodã modo ipsius vniuersalis. cognoscit enim calliã in quãtũ est hic homo. fol. 91. col. 1. B, post mediũ columne,
Singularia quõ opponuntur vniuersalibus. fol. 36. colũ. 2. ante L, post principiũ columne.
Singularium ex quibus procedit inductio: est solum cognitio sensus, fol. 56. col. 4. ante I, in principio columne.

Simplicia.

Simplicia quõ cognoscantur, a, nobis, a, posteriori. fol. 68. columna. 2. I, ante medium columne.
In simplicibus substantijs, quare nõ possumus scire aliqd de suba rei, nisi totuʒ. fol. 79. colũna. 4. post N, in med. co.

Solertia.

Solertia est quedam subtilis, & facilis cõiecturatio, medij, p̃pter quod aliquid euenit, quando nõ habetur maximuʒ tempus ad prospiciendum, & deliberandum, fol. 72. col. 4. I, ante finem columne.
Solertia quid proprie. & quõ est ex naturali aptitudine, & ẽt exercitio. fol. 73. columna. 1. in principio columne,
Solertia potest esse in omnibus habitibus intellectualibus. vbi supra.

Sophista.

Sophiste quõ aliter sumũtur ab Arist. in primo posteriorũ quum dicit argumentationes dialecticas sophisticas esse, & aliter in libro elenchorum. fol. 42. columna quarta, M, post principium columne.

Species.

Species vna diuiditur in diuersa indiuidua p̃ diuisionẽ materie. Et ideo contingit vnum tm̃ indiuiduum sub vna specie esse. fol. 41, col. 2. D. circa principium colũne,
In speciebus, & generibus, quare multa sunt innominata. fol. 86. col. 1. ante A, in prin. columne.

Speculum.

In speculo, apparitio fit per hoc, quod immutatio medij repercutitur ad speculum. fol. 89. col, 1, ante A, circa p̃n. col.

Stella.

Stelle fixe scintillant per hoc, quia visus in comprehensione earum caligatur propter earum distantiam. fol. 50. columna, 3, D, post medium colũne.

Studium.

Per studium non causatur in nobis scientia fm Platonem, sed tm̄ removetur impedimentum. fol. 33. columna. 2. post G, ante finem columne.

Subalternans.

Subalternans sciētia ea que sunt in materia fm esse abstra bit fm considerationem, subalternata econverso. fol. 52. columna. 1. post A, post principium columne.

Subiectum.

Subiecta propria non solum ponuntur in diffinitione accidentium, sed etiam sunt cause eorum. fol. 40. columna. 2. post E, circa finem columne.

Subiecta scientiarum, quare dicuntur prima. fol. 71. columna. 2. post E, ante finem columne.

Subiectum quo actu intellectus intelligitur. fol. 34. columna. 1. post C, ante finem columne.

Subiectum proprium, quare ponitur in diffinitione accidē tis quandoq; in recto, quandoq; in obliquo. fol. 40. colūna. 1. ante A, circa principium columne.

Subiectum alicuius sciētie duplices partes habere potest. fol. 68. columna. 2. post I, post medium columne.

Subiectum non dicitur predicari de accidente, neq; accidēs de accidente, vel si dicitur predicari, non dicitur predicari simpliciter, sed fm accidens. fol. 59. columna. 4. I, post medium columne.

Subiectum est causa proprie passiōis, que & per se inest. fol. 64. columna. 1. D, ante finem columne.

Subiectum proprium est causa proprie passionis. fol. 88. columna. 3. post I, ante finem columne.

Subiecti ratio soli subē per se convenit. fol. 60. columna. 2. post F, in finem columne.

De subiecto non oporteret precognoscere q̄d est, nisi diffinitio passionis cōcluderetur de subiecto per diffinitionem subiecti. fol. 74. columna. 1. C, in medio columne.

Substantia.

Substantia principaliter diffinitur. fol. 74. columna. 4. N, in fine columne.

Substantia principaliter diffinitur alia autem inquantum se habent ad substantiam. folio. 79. columna. 1. post A, circa principium columne.

Subē simplices quomodo non possunt cognosci quo ad aliquid essentiale & quo ad aliquid non. fol. 79. columna. 4. p⁹ N, circa medium columne.

Suppositio.

Suppositiones omnes in quo cōveniunt, & in quo differūt. folio. 47. columna. 1. C, ante finem columne.

T. Ternarius.

Ternarius numerus est radix numeri cubi, qui est 127. fol. 44. columna. 3. post I, circa medium columne.

Tonitruum.

Tonitruum quid est fm Anax. & Emped. & Arist. fol. 80. columna. 2. post D, circa finem columne.

Tonitruum fm Pythagoricos fit ad comminandum his, qui sunt in tartoro. fol. 82. columna. 4. post I, post medium columne.

Triangulus.

Triangulus cadens in semicirculo est rectus, & quare fol. 82. columna prima. post A, post principium columne.

V. Verum.

Verum potest syllogizari ex non vero, non tamen ecōverso. fol. 43. columna. 2. ante D, circa principium columne.

Verum solum significatur per enunciationem. fol. 73. columna. 2. C, in principio columne.

Virtus.

Virtus uniuscuiusq; dicitur id quod ultimum potest. fo. 64. columna. 2. B, post principium columne.

Vita.

Vite longitudinis quid sit causa in quadrupedibus, & in volatilibus. fol. 90. columna. 4. post G, ante mediū columne.

Vivere.

Vivere fm Plat. est quodam moveri. fol. 26. columna. 2. post E, post medium columne.

Universale.

Universale addit supra de omni, & per se. fol. 39. columna. 2. D, circa medium columne.

Universale, ut de ipso tractatur in libro posteriorū. cap. de universali sumitur fm quandā adaptationem, vel adequationem predicati ad subiectum. folio. 40. columna. 3. post G, post medium columne.

Universale quō cognoscitur prima pars documenti. fol. 42. columna prima. post C, post medium columne.

Universale, quomodo cognoscitur secūda pars documenti vbi supra. D, ante finem columne.

Universale esse vbiq; & semper intelligitur non fm viam affirmationis, sed per modum negationis, siue abstractiōis. fol. 69. columna. 3. circa principium columne.

Universale dicitur quiescens in anima inquantum consideratur preter singularia. folio. 91. columna quarta. D, in medio columne.

Universale est vnum|& idem, in omnibus singularibus, non quidem numero, sed fm rationem speciei. vbi supra. añ D.

Universale accipitur experimento singularium. fol. 92. colūna prima. A, circa medium columne.

Universale fit, a. sensu per viam inductionis. vbi supra post C, circa finem columne.

Universalia sunt priora, ut. a, quo non cōvertitur consequētie essendi. fol. 57. columna. 4. N. circa finem columne.

Universalia sunt magis entia quantum ad id q̄d ē rationis, quantum vero ad universalem subsistentiam particularia sunt magis entia. fol. 64. columna quarta. post D, ante finem columne.

Universalis ratio est incorruptibilis, particularis autē sunt corruptibilia. fol. 64. columna quarta. post D, ante finem columne.

Universalis ratio sumitur ex parte forme, que est simplex, & habet rationem finis inquantum terminat infinitatem materie. fol. 65. col. 3. post D, in medio columne.

Universalis, & particularis propositionum comparatio. folio. 66. columna. 1. post A, post principium columne.

Versus universale quanto magis itur tanto magis itur ad aliquid simpliciter, & in ipsum finem. folio. 35. columna. 3. post D, in medio columne.

In universalis acceptione primus modus errandi. fol. 41. columna. 1. post C, circa finem columne.

In universalis acceptione, secundus modus errandi. vbi supra. columna. 2. post D, circa principium columne.

In universalis acceptione, tertius modus errandi. Ibidem ante E.

Universaliter.

Universaliter multa predicantur, de aliquo que non conveniunt ei per se, & fm quod ipsum. fol. 40. columna. 3. post G, ante finem columne.

Universaliter quando cognoscitur aliquid fm speciem. fol. 41. columna. 4. post L, ante finem columne.

Universaliter quedam sunt quo ad tempus, & quantum ad subiectum quorum quedam sunt mobilia: quedam immobilia. fol. 85. columne prima. in medio columne.

Unum.

Unum fm Platonem, quare est subē cuiuslibet rei. fol. 68. columna prima. post B, post principium columne.

Unum q̄ cū ente convertitur significat substantiā rei. vbi supra. post B, post principium columne.

Unu3 qd est pncipiu numeri abstrabit.a,materia sensibili, et intelligibili.fol.68.colum.pma,ante D.post med.colu.
Unum qd conuertitur cu ente significat substantiam eius de quo dicitur.fol.76.col.2.post E,post mediu3 columne.
Unum quod est pncipiu3 numeri,non est idem quod vnum qd 9uertitur cu ente,vt tenuit Plato,vbisupra.
Unum est idem quod indiuisibile.fol.77.columna.4.ante L.ante finem columne.
Unius,et boni est eadem ratio fm Platonem,vbi supra.
Unitatem vnumquodqz appetit sicut proprium bonum.fo. 77.columna.4.ante L.ante finem columne.

Uolatilia.

In volatilibus quid sit causa longitudinis vite.fol.90.colu na.4.post G,ante medium columne.

Uulnera.

Uulnera circularia quare tardius sanantur pertinet ad geometram dicere propter quid,de quo cirugicus scit quia. fol.52.columna prima.post C,circa finem columne.

¶ Finit repertorium perutile super libro posteriorum.

¶ Dilecto sibi filio preposito Lauaniensi frater Thomas de Aquino Sal.et vere sapientie incrementa.

Iligentie tue:qua,iuuenili etate,non vanitati,sed sapientie studio intendis, prouocatus:et desiderio satisfacere cupiens:libro Aristotelis,qui Perihermenias dicitur,multis obscuritatibus inuoluto,inter multiplices occupationum mearum sollicitudines expositionem adhibere curaui:hoc gerens animo,sic altiora pro posse perfectioribus exhibere:vt tamen iunioribus proficiendi auxilia tradere non recusare. Suscipiat igitur studiositas tua,presentis expositionis munus exiguu3.ex quo si profeceris:prouocare me poteris ad maiora. Uale.

Aristotelis stragyrite Peripateticoꝝ principis Textus primi libri Perihermenias.

Rimo definire opꝫ quid nō sit nomen: ꝛ quid verbū: deinde qd negatio: quid affirmatio: quid enunciatio: quid deniqꝫ oratio sit.

Tex. I. Rimū oportet cō stituere qd sit nomē: ꝛ quid sit verbuꝫ, postea quid negatio, ꝛ affirmatio, ꝛ enuntiatio, ꝛ oro.

Diui Thome Aquinatis sacri ordinis Predicatoꝝ in primum librum Perihermenias Aristotelis Cōmentaria preclarissima. LECTIO. I.

Tex. co. II. lec. II. Operatio in/tel. 3°. A

Icut dicit Phs in tertio de anima, duplex est operatio intellectus. Una quidē que dr indiuisibiliuꝫ intelligentia: per quā. s. apprehendit eēntiā vniuscuiusqꝫ rei i seipsa. Alia est opatio intellectus. s. cōponētis ꝛ diuidentis. Additur aūt ꝛ tertia operatio. s. rōcinandi fm q rō procedit a notis ad inquisitionē ignotoꝝ. Harum aūt opationū pma ordinatur ad scdāꝫ: qꝛ nō pōt eē cōpositio, ꝛ diuisio: nisi simpliciū apprehēsoꝝ. Scda vo ordinatˀ ad tertiā: qꝛ videlꝫ opꝫ q ex aliquo vero cognito cui itellꝰ assentiat pcedatˀ ad certitudinē accipiendā de aliqbꝰ ignotis. Cū aūt logica dicatˀ rōnalis scia: necesse est q eius ꝯsideratio versetˀ circa ea que ptinēt ad tres pdictas opationes rōnis. De his igitur que pertinēt ad primā operationē intellectus. i. de his que simplici intellectu ꝯcipiūtˀ: determinauit Arˢ in libro pdicamentoꝝ. De his vo que ptinēt ad scdam opationē. s. de enunciatione affirmatiua: ꝛ negatiua: determinauit Phs in libro perihermenias. De his vo que ptinent ad tertiam opationē determinauit in libro prioꝝ: ꝛ i ꝯsitibus: in qbus agitˀ de syllo simplr: ꝛ de diuersis sylloꝝ ꝛ argumētationum spēbus: qbus rō de vno procedit ad aliud. Et iō fm pdictū ordinē triū opationū liber pdicamētoꝝ ordinatˀ ad librū perihermenias: qui ordinatur ad libruꝫ prioꝝ ꝛ sequētes. Dr ergo liber iste qui p manibꝰ habetur perihermenias qsi de interptatione. Dr aūt interpretatio fm Boeᵐ vox significatiua que per se aliqd significat: siue sit cōplexa: siue incōplexa. Unde ꝯiunctiones: ꝛ ppositiones: ꝛ alia huiꝰ nō dicūtur iterptationes: qꝛ non per se aliquid significāt. Similiter ꝛ voces significātes nālıter non ex pposito: aut cū imaginatione aliquid significādi: sicut voces brutoꝝ aialium: interpretationes dici nō psūt. Qui. n. interptatˀ: aliqd exponere intēdit. Et ideo sola noia ꝛ verba ꝛ orōnes dicutur interpretationes: de qbus in hoc libro determinatˀ. Sꝫ tn nomen ꝛ verbū magis interptationis pncipia esse videntur qꝫ iterptationes. Ille. n. interptari vr: qui exponit aliqd esse veru vel falsum. Et ideo sola oratio enūtiatiua: in q verū vel falsum inuenitˀ: interpretatio vocatˀ. Cetere vo orōnes: vt optatiua ꝛ impatiua magis ordinantˀ ad exprimendū affectū: qꝫ ad interpretādū id qd in intellectu habetˀ. Intitulatˀ ergo liber iste de interptatione: ac si diceretur de enūtiatiua orōne: in qua veꝝ vel falsum inuenitur. Nō aūt hic agit de noie ꝛ verbo nisi inquātū sunt ptes enūtiationis. Est. n. propriū vniuscuiusqꝫ scie ptes subiti tradere: sicut ꝛ passiones. Pꝫ igitˀ ad quā partem phie ptineat liber iste: ꝛ q sit necessitas istius: ꝛ quē ordinē retineat iter logice libros. Premittit aūt huic opi Phs phemiū: in quo sigillati exponit ea q in hoc libro sunt tractanda. Et qꝛ ois scia pmittit ea que de pncipiis sunt tractanda. Et qꝛ ptes aūt cōpositoꝝ sunt eoꝝ pncipia: iō opꝫ intēdēti tractare de enūtiatione pmittere de ptibꝰ eius. Un dicit [pmū opꝫ ꝯstituere ꝛc.] i. diffinire [qd sit nomen ꝛ qd verbū.] In greco hr. Primū opꝫ poni: ꝛ idē significat. Quia. n. demōstrationes diffōnes psupponūt: ex qbus ꝯcludūt: merito dicūtur pōnes. Et ideo pmittuntur hic

Additur 3°.

Ordo illarū B

Log. ctr ca que De gnl. ad rationem

Ad scdam

Ad tertiam

C Ordo lib.

Interp. fm Boetium

Interp. que

D

De no. et ver. quo dic pncip.

E

Premit. in textus.

Expo. ps text.

sole dictiones eorum: de quibus agendum est: quia ex dictionibus
Questio alia capimus pariter. ¶ Si quis autem querat cum in libro predica-
F mentorum de simplicibus dictum sit: que sit necessitas: vt hic
Responsio rursum de nomine et verbo determinaretur ad hoc dicendum: quod simp-
pº plicium dictionum triplex potest esse consideratio. Una quidem secundum
quod absolute significant simplices intellectus: et sic earum considera-
2º tio pertinet ad librum predicamentorum. Alio modo secundum rationem prout
sunt partes enuntiationis: et sic determinatur de eis in hoc libro:
et ideo traduntur sub ratione nominis et verbi: de quorum ratione est quod
significent aliquid cum tempore: vel sine tempore: et alia huiusmodi: que perti-
3º nent ad rationem dictionum secundum quod constituunt enuntiationem. Ter-
tio considerantur secundum quod ex eis constituitur ordo syllogisticus: et
sic determinatur de eis sub ratione terminorum in libro priorum.
Dubi. 2. ¶ Potest iterum dubitari quare pretermissis aliis orationis partibus:
Responsio de solo nomine et verbo determinat. ¶ Ad quod dicendum est: quod
quia de simplici oratione determinare intendit: sufficit vt solas
partes enuntiationis pertractet: ex quibus ex necessitate simplex
G oratio constat. Potest autem ex solo nomine et verbo simplex enuntia-
tio fieri: non autem ex aliis orationis partibus sine his: et ideo suffi-
Alia ratio ciens ei fuit de his duabus determinare. ¶ Uel potest di-
Orationis partes cere: quod sola nomina et verba sunt principales orationis partes. Sub
puta. nominibus enim comprehenduntur pronomina: que etsi non nominant naturam:
personam tamen determinant: et ideo loco nominum ponuntur. Sub ver-
bo vero participium quod consignificat tempus: quamuis et cum nomine con-
uenientiam habeat. Alia vero sunt magis colligationes partium
orationis significantes habitudinem vnius ad aliam: quam orationis par-
tes: sicut claui et alia huiusmodi non sunt partes nauis: sed partium na-
uis coniunctiones. His igitur premissis quasi principiis subiungit de
Expo. 2º. his que pertinent ad principalem intentionem dicens. [Postea quid ne-
gatio: et quid affirmatio:] que sunt enuntiationis partes: non quidem
integrales: sicut nomen et verbum: alioquin oporteret no-
men enuntiationem ex affirmatione et negatione compositam
esse: sed partes subiectiuas: id est species. Quod quidem nunc sup-
Questio ponatur: posterius autem manifestabitur. ¶ Sed potest dubita-
ri cum enuntiatio diuidatur in cathegoricam et hypotheticam: quare
de his non facit mentionem sicut de affirmatione et negatione.
Res. pº. ¶ Et potest dici quod hypothetica enuntiatio ex pluribus cathe-
goricis componitur. Unde non differunt nisi secundum differentiam vnius et
Res. 2. multi. ¶ Uel potest dici et melius: quod hypothetica enuntia-
Finis li. perih. tio non continet absolutam veritatem: cuius cognitio requiritur in
demonstratione: ad quam liber iste principaliter ordinatur: sed signi-
ficat aliquid verum esse ex suppositione: quod non sufficit in scientiis
H demonstratiuis: nisi confirmetur per absolutam veritatem simpli-
Cur Aris. pre- cis enuntiationis. Et ideo Arist. pretermisit tractatum de hypo-
termi. de enun. theticis enuntiationibus et syllogismis. Subdit autem [et enuntia-
et syllo. hypo. tio] que est genus affirmationis et negationis: [et oratio] que
Lec. 18. li. 2. est genus enuntiationis. ¶ Si quis vlterius querat quare non
po. c. 7. facit vlterius mentionem de voce: dicendum quod vox est quoddam natu-
Questio rale: vnde pertinet ad considerationem naturalis philosophie: vt patet in 2º de
anima: et in vltimo de generatione animalium. Unde etiam non est proprie
orationis genus: sed assumitur ad constitutionem orationis: sicut
res naturales ad constitutionem artificialium. ¶ Uidetur autem ordo enun-
tiationis esse preposterus. Nam affirmatio naturaliter est prior
negatione: et his prior est enuntiatio sicut genus: et per consequens
oratio enuntiatione. ¶ Sed dicendum: quod quia a partibus inceperat
Res. pº enumerare: procedit a partibus ad totum. Negationem autem que
diuisionem continet eadem ratione preponit affirmationi: que consistit
in compositione: quia diuisio magis accedit ad partes: compositio vero
magis accedit ad totum. ¶ Uel potest dici secundum quosdam: quod pre-
2º mittitur negatio: quia in iis que possunt esse: et non esse: in
plus est non esse: quod significat negatio: quam esse quod significat affir-
3º matio. Sed tamen quia sunt species ex equo diuidentes genus sunt si-
mul natura: vnde non refert quod eorum preponatur. LECTIO. II.

¶ Ea igitur que in voce consistunt: signa sunt
affectuum qui in anima sunt: et ea que scribuntur
note sunt eorum: que in voce consistunt.

¶ Sunt ergo ea que sunt in voce: earum que
sunt in anima passionum note: et ea que scri-
buntur eorum: que sunt in voce.

Premisso prohemio Phs accedit ad proposi-
tum exequendum. Et quia ea de quibus promiserat
se dicturum sunt voces significatiue complexe
vel incomplexe: ideo premittit tractatum de signifi- 1
catione vocum: et deinde de vocibus significa-
tiuis determinat: de quibus in prohemio se dicturum promi-
serat. Et hoc ibi [Nomen ergo est vox significatiua etc.] Cir- Le. 4ª.
ca primum duo facit. Primo determinat qualis sit significatio vo-
cum. Secundo ostendit differentiam significationum vocum complexarum
et incomplexarum. ibi [Est autem quemadmodum etc.] Circa primum Le. 5ª.
duo facit. Primo quidem premittit ordinem significationis vo-
cum. Secundo ostendit qualis sit vocum significatio: vtrum sit ex natura
vel ex impositione. ibi [Et quemadmodum nec littere etc.] Est er- Nota. pº
go considerandum: quod circa primum tria proponit: ex quorum vno intelli-
gitur quartum. Proponit enim scripturam: voces: et anime passiones:
ex quibus intelliguntur res. Nam passio est ex impressione ali- Passio ex quo
cuius agentis: et sic passiones anime originem habent ab ipsis re-
bus. Et si quidem homo esset naturaliter animal solitarium: sufficerent sibi
anime passiones quibus ipsis rebus conformaretur: vt earum notitiam Uocis signi. ne.
in se haberet. Sed quia homo est animal naturaliter politicum et sociale: ne-
cesse fuit quod conceptiones vnius hominis innotescerent aliis: quod
fit per vocem. Et ideo necesse fuit esse voces significatiuas ad hoc K
quod homines inuicem conuiuerent. Unde illi qui sunt diuersarum lingua-
rum non possunt bene conuiuere adinuicem. Rursum si homo vteretur Scrip. neces-
sola cognitione sensitiua: que respicit hic et nunc: sufficeret sitas
sibi ad conuiuendum aliis vox significatiua: sicut et ceteris
animalibus: que per quasdam voces suas conceptiones inuicem sibi
manifestant: Sed quia homo vtitur etiam intellectuali cognitione: que
abstrahit ab hic et nunc: consequitur ipsum sollicitudo non solum
de presentibus secundum locum et tempus: sed etiam de his que distant loco
et futura sunt tempore. Unde vt homo conceptiones suas etiam his que
distant secundum locum: et his qui venturi sunt in futuro tempore mani- Finis logi.
festet: necessarius fuit vsus scripture. Sed quia logica or-
dinatur ad cognitionem de rebus sumendam: significatio vo-
cum que est immediata ipsis conceptionibus intellectus per-
tinet ad principalem considerationem ipsius: significatio autem
litterarum tanquam magis remota non pertinet ad eius consideratio-
nem: sed magis ad considerationem grammatici. Et ideo expo-
nens ordinem significationum non incipit a litteris: sed a vocibus: Expo. pº par-
quarum primo significationem exponens dicit [Sunt ergo ea que tex.
sunt in voce note] id est signa earum passionum: que sunt in anima.
Dicit autem [ergo] quasi ex premissis concludens: quia supra dixe-
rat determinandum esse de nomine: et verbo: et aliis predictis: hec
autem sunt voces significatiue. ergo oportet vocum significatio-
nem exponere. Utitur autem hoc modo loquendi: vt dicat ea que L
sunt in voce: et non voces: vt quasi continuatim loquatur cum pre-
dictis. Dixerat enim dicendum esse de nomine: et verbo: et aliis hu-
iusmodi. Hec autem tripliciter habent esse. Uno quidem modo in con- Nois et ver. triplex esse.
ceptione intellectus. Alio modo in prolatione vocis. Tertio modo
in conscriptione litterarum. ¶ Dicit ergo [ea que sunt in vo-
ce etc.] ac si dicat. Nomina: et verba: et alia consequentia: que tamen sunt in
voce: sunt note. Uel quia non omnes voces sunt significatiue: et
earum quedam sunt significatiue naturaliter: que longe sunt a ratione nominis:
et verbi: et aliorum consequentium: vt appropriet suum dictum ad ea de
quibus intendit: ideo dicit ea que sunt in voce id est que continentur Uox est quid
sub voce: sicut partes sub toto. Uel quia vox est quoddam naturale: nale.
nomen autem et verbum significant ex institutione humana: que
aduenit rei naturali sicut materie: vt forma lecti ligno. ideo ad
designandum nomina et verba: et alia consequentia dicit ea que sunt in
voce: ac si de lecto diceretur: ea que sunt in ligno. Circa id Nota. 2ª.
autem quod dicit earum que sunt in anima passionum: considerandum est:
quod passiones anime communiter dici solent appetitus sensibilis af-
fectiones: sicut ira: gaudium: et alia huiusmodi: vt dicitur in 2º ethicorum. Le. 5. ca. 5.

A

Per passiones anime qd intellig

Et verum est q huiꝰ passiones significant nāliter q̄dāz voces boium: vt gemitus infirmoꝝ: ⁊ alioꝝ aialiū. vt dī in p̄ politice. Sed nunc sermo est de vocibus significantiuis ex institutione humana: ⁊ iō opꝫ passiones aie hic intelligere intell'e ꝯceptiones: quas noia: ⁊ verba: ⁊ oōnes significāt imediate ſm ſniam Arꝫ. Nō.n. pōt esse: q significent imediate ipsas res: vt ex ipso mō significandi apparet. Significat.n. h̄ nomē hō nām humanā in abstractione a singularibus. Vñ nō pōt eē q significēt hominem imediate singularē vt Platonici posuerunt q significaret ipsam ideā hoīs separatā. Sed qꝛ h̄ ſm suaꝫ obstractionē nō subsistit reali'r ſm sniāꝫ Arꝫ. sed est in solo intellu: iō necesse fuit Arꝫ. dicere q voces significant intell'e ꝯceptiones imediate ⁊ eis mediātibus rēs. Sed qꝛ nō est ꝯsuetū q ꝯceptiones intellectus Arꝫ. noiet passiones: ideo Andronicus posuit hūc libꝫ nō esse Arist.

Andronicus

Sed manifeste inuenitur in p̄ de aia. q passiones aie vocat oēs aie opationes. Vñ ⁊ ipsa ꝯceptio intellectus passio dici pōt. Uel qꝛ intellīgere nřm nō est sine phātasmate qd̄ nō est sine corporali passione. Vñ ⁊ imaginatiuam Phs in 3° de aia vocat passiuū intellectū. Uel qꝛ extēso noie passionis ad oēm receptionē: etiā ipsum intelligere intellectus possibilis quoddā pati est. vt dī in 3° de aia. Utit' aūt potius noie passionū q̄ȝ intellectuū. tū qꝛ ex aliqua aie passiōe ꝓuenit. puta q ex amore vel odio vt hō interiorē ꝯceptū per vocē alteri significari velit. tuꝫ etiā qꝛ significatio vocū refert' ad cōceptionez intell'e. ſm q oꝛit' a rebus per modū cuiusdā ipressionis vel passiōis.

¶ Scdo cū dicit [Et ea que scribūtur] agit de significatione scripture. ⁊ ſꝫ Alexādꝫ hoc iducit ad manifestādum p̄cedētē sniam per moduꝫ silitudinis: vt sit sensus. Ita ea que sunt in voce sunt signa passiōis aie sicut ⁊ l're sunt signa vocis. Qd̄ ēt manifestat p sequētia. cum dicit [Et qmēadmodū nec l're.] iducēs h̄ q̄si signū p̄cedētis. Qꝛ.n. l're significēt voces: significat' per hoc q sicut sunt diuerse voces apud diuersos: ita diuerse l're. Et ſm hāc expōnē iō non dixit. ⁊ l're eoꝝ q̄ sunt in voce: sed ea que scribunt': qꝛ dicūt' l're ēt in ꝓlatione ⁊ scriptura: q̄uis magis ꝓprie ſm q sunt in scriptura dicantur l're. ſm aūt q sunt in ꝓlatione dicātur elemēta vocis. Sed qꝛ Aristoteles nō dicit sicut ea que scribunt'. sed cōtinuam narrationē facit: melius est vt dicatur sicut Porphyrius exposuit q Arꝫ. ꝓcedit vlterius ad cōplēdū ordinē significationis. Postq̄.n. dixerat q noia ⁊ verba q̄ sunt in voce sunt signa eaꝝ q̄ sunt in aia: ꝯtinuatim subdit. q noia et verba que scribūtur. signa sunt eorum nominum ⁊ verborum que sunt in voce. ¶ Deinde cum dicit.

B

Impro. exp. Alex.

exp. porphy.

¶ Atqꝫ vti non eedem sunt apud oēs homines littere: sic neqꝫ voces eedem sunt.

¶ Et quemadmodum nec littere eedem omnibus: sic nec eedem voces.

C

Expo. tex.

Sig. verum ⁊ vo. qualis.

¶ Ondit diūam p̄missoꝝ significātiū ⁊ significatoꝝ quātū ad h̄ qd̄ est eē ſm nāꝫ vel nō esse. Et circa h̄ tria facit. Primo.n. ponit qddā signū quo manifestatur q nec voces nec l're nāl'r significāt. Ea.n. que nāl'r significāt sunt eadē apud oēs. Significatio aūt l'raꝝ ⁊ vocū de quibꝰ nūc agimus nō est eadē apud oēs. Sꝫ h̄ qdēꝫ apud nullos vnq̄ȝ dubitatū fuit quātū ad l'ras quaꝝ nō solū rō significādi est ex ipōne: sed ēt ipsaꝝ formatio fit per artē. Uoces aūt nāl'r formātur. Vñ ⁊ apud quosdā dubitatū fuit vtrū nāl'r significēt: Sed Arꝫ. hic determinat ex silitudine l'raꝝ que sicut nō sunt eadē apud oēs: ita nec voces. Vñ manifeste relinqt' q sicut nec l're: ita nec voces nāl'r signāt: sed ex institutione humana. Uoces aūt ille que nāliter significant sicut gemitus infirmorum ⁊ alie huiusmodi sunt eedem apud oēs. ¶ Secundo ibi.

¶ Affectus tñ quoruꝫ hec signa sunt primo: apud oēs hoies iidē sunt. Res quoqꝫ quarū hi silitudines sunt: easdē itidē esse cōstat.

¶ Quorum autem he primorum note sunt: eedem omnibus passiones aie sunt: ⁊ quoꝝ he similitudines sunt: res etiam eedem.

D

Expō tex.

Uoc. pia. ad quid.

Notan. 3m.

Res pquid cog. ab aia.

¶ Ostēdit passiones aie nāl'r esse sicut res: per h̄ q eedēꝫ sunt apud oēs. Vñ dicit [Quoꝝ aūt] .i. sicut passiones aie sunt eedē oibus quoꝝ p̄moꝝ .i. quaꝝ passionū p̄marum he .s. voces sunt note. id est signa. cōparantur.n. passiones aie ad voces sicut p̄m ad scdm: voces.n. nō ꝓferūtur nisi ad exprimēdū iteriores aie passiones. ⁊ res etiā eedē .s. apud oēs quoꝝ id est quaruꝫ reꝝ he .s. passiones aie sunt silitudines. Ubi attēdendū est q l'ras dixit eē notas. id est signa vocū ⁊ voces passionū aie sil'r. passiones aūt aie dicit esse silitudines reꝝ: ⁊ h̄ iō qꝛ res nō cognoscitur ab aia nisi per aliquā sui silitudinē existē vel in sensu vel in itellectu. L're aūt ita sunt signa vocum ⁊ voces passionū q nō attēdit' ibi aliqua rō silitudinis. sed sola rō institutionis. sicut ⁊ in multis alijs signis. vt tuba est signū belli. In passionibus aūt aie opꝫ attēdi rōnē similitudinis ad exprimēdas res: qꝛ nāliter eas designāt nō ex instōne.

E

Obiectio p̄a

¶ Obijciunt aūt qdam ostēdere volētes contra hoc q dicit passiones aie quas significāt voces eē in oibus easdē. Primo qdēꝫ: qꝛ diuersi diuersas snias hn̄t de rebus. ⁊ ita nō videtur esse eedē apud oēs aie passiones.

Rñsio Boetij

¶ Ad qd̄ rñdet Boetius q Aris. hic noiat passiones aie cōceptiones intellectus: qui nunq̄ȝ decipit': ⁊ ita opꝫ eius ꝯceptiōes eē apud oēs easdē: qꝛ si qs a vero discordat: hic nō intelligit. Sed qꝛ ēt in itellectu pōt eē falsum ſm q cōponit ⁊ diuidit: nō aūt ſm q cognoscit qd̄ qd est: id est essentiā rei: vt dī in 3° de aia: referendū est h̄ ad simplices intellectus ꝯceptiones quas significāt voces incōplexe q̄ sunt eedē apud oēs. qꝛ si qs vere intelligit qd est hō quocūq̄ȝ aliud aliqd q̄ȝ hoiem apprehendit nō intelligit hoiem. Huiꝰ aūt simplices ꝯceptiones itellectus sunt quas p̄ voces significāt. Vñ dī in 4° meta. q rō quā significat nomen. est diffō. Et ideo signāter dicit' [Quoꝝ primoꝝ he note sunt] vt .s. referat' ad primas ꝯceptiones vocibus p̄ significatas.

Obiectio 2a.

¶ Sed adhuc obijciunt aliq de noibus equocis in qbus eiusdē vocis non est eadem passio que significatur apud oēs.

Rñsio p̄ma Porphy.

¶ Et rñdet ad hoc Porphyrius: q vnus hō qui vocē ꝓfert: ad vnā intellectus ꝯceptionē significādā eam refert. Et si aliqs alius cui loqtur aliqd aliud intelligat: ille qui loqtur se exponēdo faciet q referet ad idem.

Rñsio 2a melior.

¶ Sed melius dicēdum est q intētio Arꝫ. non est asserere idētitatem conceptionis aie per cōparationē ad vocez: vt .s. vnius vocis vna sit ꝯceptio: qꝛ voces sunt diuerse apud diuersos: sed itēdit asserere idētitatē ꝯceptionū aie per cōparationes ad res quas simil'r dicit esse easdem. ¶ Tertio ibi.

¶ Verū de his in libro de aia dictū ē. Ad aliā enī facultatē huiuscemodi ꝯsideratio ptinet.

¶ De his quidem dictū est in his que dicta sunt de anima. Alterius enim est negocij.

Expō tex.

¶ Excusat se a diligētiori hoꝝ ꝯsideratione. qꝛ q̄les sint anime passiones: ⁊ quomodo sint rerum silitudines: dictum est in libro de aia. Non enim hoc pertinet ad logicum negociū: sed ad nāle.

LECTIO. III.

¶ Quēadmodum autez in anima cōceptus est interduꝫ sine veritate: aut falsitate: interdum est talis: vt horum alteruꝫ ei necessario competat: sic ⁊ in voce esse videtur.

¶ Est autem quẽadmoduꝫ in anima aliquotiens quideꝫ intellectus sine vero ⁊ falso: aliquotiens autem cum iam necesse est horuꝫ alterum inesse: sic etiam in voce.

F

POstq̃ꝫ Ph̃s tradidit ordinẽ significationis vocũ: hic agit de diuersa vocũ significatiõe quarꝫ q̃dã significant verꝫ vel falsum: q̃dã nõ. Et circa h̃ duo facit. Primo p̃mittit o͞ilaꝫ. Scd̃o manifestat eaꝫ. ibi [Circa cõpõnem eniꝫ ⁊c̃.] Quia v̊o ꝯceptiones intell̃s p̃ambulę sunt ordine nãe vocibus q̃ ad eas exp̃mẽdas ꝓferunt᷑: ĩõ ex similitudine o͞ile q̃ est circa itellectuꝫ assignat o͞iam q̃ est circa significationes vocũ. vt. s. hec manifestatio nõ solũ fit ex sili: sed ex cã quã imitat᷑ effectus. Est ergo ꝯsiderãdum ꝙ sicut in p̃n° dictũ est duplex est opatio intell̃s. vt tradit᷑ in 3° de aĩa. in quarũ vna nõ iuenit᷑ verꝫ ⁊ falsuꝫ: in altera aũt iuenit᷑. Et hoc est qd̃ dicit ꝙ in aĩa aliquotiens est itell̃s sine vero ⁊ falso: aliquotiẽs aũt ex nec̃itate hꝫ alterꝫ horꝫ. Et q: voces significatiuę formant᷑ ad exp̃mẽdas ꝯceptiões itell̃s: ĩõ ad h̃ ꝙ signũ ꝯformet᷑ signato: nec̃e est ꝙ ẽt vocũ significatiuaꝝ sil̃r q̃dã significẽt sine vero ⁊ falso: q̃dã cũ vero ⁊ falso. ¶ Deinde cũ dicit.

Ordo ꝯcep. intell̃s ⁊ vo. — *In p̃ohe. Lec. ii. ⁊ ic. cõ. 21. ⁊ 26.* — *Expo. tex.* — *Verũ vel falsum in voce.*

¶ Nã verꝫ falsumq̃ꝫ i cõpõne diuisiõeq̃ꝫ ꝯsistit.

¶ Circa compositionem enim: ⁊ diuisionem est veritas falsitasq̃ꝫ.

¶ Manifestat qd̃ dixerat. Et p̊ quãtum ad id qd̃ dixerat de itellectu. Scd̃o quãtũ ad id qd̃ dixerat de assimilatione vocũ ad itell̃m. ibi [Noĩa igit᷑ ipsa ⁊ verba ⁊c̃.] Ad ostẽdẽdũ igit᷑ ꝙ itellectus q̃nq̃ꝫ est sine vero ⁊ falso: quãdoq̃ꝫ aũt cum altero horꝝ: dicit p̊ ꝙ veritas ⁊ falsitas cõsistit circa compõnem ⁊ diuisionẽ. Ubi opꝫ itelligere ꝙ vna duarꝫ opationũ intell̃s est indiuisibiliũ intelligẽtia: inquãtũ. s. itellectus intelligit absolute cuiuscũq̃ꝫ rei q̊dditatẽ siue essentiã per seipsam. puta qd est hõ: vel qd album: vel qd aliud h̃. Alia v̊o opatio itell̃s est s̃ꝫ ꝙ h̃ simplicia ꝯcepta simul cõponit ⁊ diuidit. Dicit ergo ꝙ in hac scd̃a opatione intellectus. s. cõponẽtis ⁊ diuidentis: iuenit᷑ veritas ⁊ falsitas: relinquẽs ꝙ in p̃ma opatione nõ inuenit᷑: vt ẽt traditur in 3° de aĩa. ¶ Sed circa hoc p̊ vꝫ esse dubiũ. q: cum diuisio fiat per resolutionẽ ad indiuisibilia siue simplicia. vꝫ ꝙ sicut in simplicibus non est veritas vel falsitas. ita nec in diuisione. ¶ Sed dicẽduꝫ est ꝙ cũ ꝯceptiones itellectus sint silitudines rerũ: ea q̃ circa intellectũ sunt dupl̃r ꝯsiderari ⁊ noĩari p̃nt. Uno mõ s̃m se: alio mõ s̃m rões rerũ quarꝫ sunt silitudines. Sicut imago Herculis s̃m se quidẽ dr̃ ⁊ est cuprum: inquãtum aũt est silitudo Herculis noiatur hõ. Sic etiã si ꝯsideremus ea que sunt circa itellectũ s̃m se semp est cõpositio: vbi est veritas ⁊ falsitas: q̃ nũquã inuenit᷑ in intellectu: nisi p hoc ꝙ itell̃s cõparat vnũ simplicẽ ꝯceptũ alteri. Sed si referat᷑ ad rẽ: q̃nq̃ꝫ dr̃ compõ: q̃nq̃ꝫ dr̃ diuisio. Compõ qdẽ q̃n intell̃s cõparat vnũ ꝯceptum alteri quasi app̃hẽdẽs ꝯiũctionẽ aut idẽtitatẽ reꝝ quarũ sunt ꝯceptiones: diuisio aũt q̃n sic cõparat vnũ ꝯceptũ alteri vt app̃hendat res esse diuersas. Et per hũc ẽt modũ in vocibus affirmatio dr̃ cõpositio: inquãtũ ꝯiũctioneꝫ ex parte rei significat: negatio v̊o dr̃ diuisio iquantũ significat rerũ separationẽ. ¶ Ulterius aũt vꝫ ꝙ nõ solũ in cõpositione ⁊ diuisione veritas ꝯsistat. Primo qdem. q: ẽt res dr̃ vera vel falsa: sicut dr̃ aurũ verũ vel falsum. Dr̃ ẽt ꝙ ens ⁊ verũ cõuertitur. Unde vꝫ ꝙ etiam simplex conceptio intellectus q̃ est silitudo rei non careat veritate ⁊ falsitate. ¶ Preterea Ph̃s dicit i libro de anima. ꝙ sensus propriorꝫ sensibiliũ semper est verus. Sensus auteꝫ non cõponit vel diuidit. Nõ ergo in sola cõpõne ⁊ diuisione est veritas. ¶ Itẽ i intellectu diuino nulla est cõpõ: vt ꝓbat᷑ in 12° meta. ⁊ tñ ibi est p̃ma ⁊ sũma veritas. nõ ergo veritas est solũ circa cõpõnẽ ⁊ diuisionẽ. ¶ Ad h̃ igitur euidẽtiã ꝯsiderãdũ ꝙ veritas in aliquo inuenitur dupl̃r. Uno mõ sicut in eo qd̃ est veruꝫ. Alio mõ sicut in dicẽte vel cognoscẽte verꝫ. Inuenit᷑ aũt veritas sicut i eo qd̃ est verũ taꝫ in simplicibus q̃ꝫ in cõpositis: sed sicut in dicẽte vel cognoscẽte verũ nõ inuenit᷑ nisi s̃m cõpõneꝫ ⁊ diuisionẽ. Qd̃ qdẽ sic pꝫ. Verꝫ. n. vt Ph̃s dicit in 6° ethicorꝝ est bonũ itell̃s. Un̄ de quocũq̃ꝫ dicat᷑ verꝫ. opꝫ ꝙ h̃ sit per respectũ ad itellectũ. Cõparãtur aũt ad intellectũ voces qdẽ sicut signa: res aũt sicut ea quorꝫ intell̃s sunt silitudines. ¶ Cõsiderãdũ aũt ꝙ aliqua res cõparatur ad intellectũ dupl̃r. Uno mõ sicut mẽsura ad mẽsuratũ. Et sic cõparãtur res nãles ad intell̃m speculatiuum humanum. Et iõ intellectus dr̃ verus s̃m ꝙ cõformat᷑ rei. falsus aũt s̃m ꝙ discordat a re. Res aũt nãlis nõ dr̃ esse vera per cõparationẽ ad intell̃ꝫ nr̃m sicut posuerũt quidam antiq nãles extimãtes reꝝ veritatẽ esse solũ in hoc qd̃ est videri. Scd̃ꝫ hoc. n. seq̃ret᷑ ꝙ ꝯdictoria eẽnt simul vera: q: ꝯdictoria cadũt sub diuersorꝫ opinionibus. Dicũtur tñ res aliquę vere vel false per cõparationẽ ad intellectũ nr̃m nõ essential̃r vel formal̃r: s̃ꝫ effectiue: inquãtum. s. nate sunt facere de se verã vel falsaꝫ extimationẽ. ⁊ s̃m h̃ dr̃ aurũ verꝫ vel falsuꝫ. Alio aũt mõ res cõparãtur ad itell̃m sicut mẽsuratũ ad mẽsurã: vt pꝫ in itellectu practico qui est cã rerũ. Un̄ opus artificis dr̃ esse veruꝫ inquãtũ attingit ad rõnẽ artis. falsum v̊o iquãtũ deficit a rõne artis. Et q: oĩa ẽt nãliter cõparãtur ad intellectũ diuinũ sicut artificiata ad artẽ. ꝯsis est vt quelibet res dicatur esse vera s̃m ꝙ hꝫ propriã formã s̃m quaꝫ imitat᷑ artẽ diuinã. Nã falsum aurꝫ est verꝫ auricalcũ. Et hoc mõ ens ⁊ verꝫ ꝯuertũtur. q: q̃libet res nãlis per suã formã arti diuine cõparat᷑. Un̄ Ph̃s in p̊ phyꝭ. formaꝫ nominat quoddã diuinũ. Et sicut res dr̃ vera per cõparationẽ ad suã mẽsuram. ita ẽt ⁊ sensus vel intellectus: cuius mẽsura est res extra aĩam. Un̄ sensus dr̃ verus q̃n p formã suã ꝯformat᷑ rei extra aĩaꝫ existẽti. Et sic intelligit᷑ ꝙ sensus ꝓprij sensibilis sit verus. Et hoc ẽt mõ intell̃s app̃hẽdẽs qd̃ q̊d est absq̃ꝫ cõpõne ⁊ diuisione: semp est verus. vt dr̃ in 3° de aĩa. ¶ Est aũt ꝯsiderãdũ ꝙ quãuis sensus proprij obiecti sit verus: nõ tñ cognoscit h̃ veruꝫ. Nõ. n. põt cognoscere habitudinẽ ꝯformitatis sue ad rẽ: sed solã rem app̃hẽdit. intellectus aũt põt h̃ habitudinem ꝯformitatis cognoscere. ⁊ iõ solus itell̃s põt cognoscere veritateꝫ. Un̄ ⁊ Ph̃s dicit in 6° meta. ꝙ veritas est solũ in mẽte sicut. s. in cognoscẽte veritateꝫ. Cognoscere autẽ predictã cõformitatẽ habitudinẽ nihil est aliud q̃ꝫ iudicare ita esse in re vel nõ esse: quod est cõponere ⁊ diuidere. Et iõ intellectus nõ cognoscit veritatẽ nisi cõponendo vel diuidẽdo per suũ iudiciũ. Qd̃ quidẽ iudiciũ si ꝯsonet rebus erit verꝫ: puta cũ intellectus iudicat esse qd̃ est: vel nõ esse quod nõ est. Falsum autẽ q̃n dissonat a re: puta cũ iudicet nõ esse qd̃ est. vel esse qd̃ non est. Unde pꝫ ꝙ veritas ⁊ falsitas sicut in cognoscẽte ⁊ dicẽte nõ est nisi circa cõpõnem ⁊ diuisionẽ. Et hoc mõ Ph̃s loquitur h̃. Et q: voces sunt signa intellectuũ: erit vox vera q̃ significat verũ intellectum: falsa auteꝫ que significat falsum intellectũ: quãuis vox inquãtũ est res quedã dicatur vera sicut ⁊ alie res. Un̄ h̃ vox hõ est asinus est vere vox ⁊ vere signum: sed q: est signũ falsi. ideo dicit᷑ falsa. ¶ Sciẽdum est aũt ꝙ Ph̃s de veritate h̃ loquitur s̃m ꝙ ptinet ad intell̃m humanũ q iudicat de ꝯformitate rerũ ⁊ intell̃s cõponẽdo ⁊ diuidẽdo. Sed iudiciũ intell̃s diuini de hoc est absq̃ꝫ cõpõne ⁊ diuisione: q: sicut ẽt itell̃s nr̃ itelligit mãlia imãliter: ita ẽt intell̃s diuinus cognoscit cõpõnẽ ⁊ diuisionem simpl̃r. ¶ Deinde cum dicit.

G — *Veri. ⁊ fal. in cõpo. ⁊ diui. ꝯsi.* — *Expo. tex.* — *Questio. Lec. iiij. c. 21. 22. ⁊ 26.* — *Rñsio.* — *Que circa intel. s᷑ ꝯsi. p̃nt.* — *H* — *Questio.* — *Lec. 3. ⁊ c. 152. Lec. 4. ⁊ c. 160. Lec. 6.*

Le. 8. ⁊ c. 51. Rñsio — *I* — *Lec. 2. ⁊ c. 3.* — *Res voc. ad intellectũ. Notã p̃m. Veritas diuersimode dr̃ diuersis modis.* — *Res nãlis* — *Veri. vel fal. re.* — *Res arti.* — *K* — *Res ad diuinũ intellectũ.* — *Mõ ens ⁊ ve. conuer. Lec. 15. ⁊ c. 81.* — *Sẽsus verus* — *L* — *Lec. ii. ⁊ c. 36. Nota 2ᵐ.* — *Intel. tñ cognoscit veri. Le. 4. ⁊ c. 8.* — *Cognoscere habi. ꝯformi. Intel. iudicat ve. vel falsũ.* — *M* — *Vox q̃n vera vel falsa.* — *Notan. 3ᵐ.* — *Diff. inter diuinũ intell̃ꝫ ⁊ humanũ.*

¶ Ipsa igit̃ noia: ⁊ verba silia sane sunt ei ↄceptui: qui sine cōpōne: diuisioneq; est: velut hoc nomē albū vel hō: qum nihil addit̃ ipsi. Nondū enim verum est: aut falsum.

¶ Noia igitur ipsa: ⁊ verba cōsimilia sunt si/ne cōpositione vel diuisione itellectui: vt est homo: vel album: qñ non additur aliquid. Neq; enim adhuc verū: vel falsum est.

A

Expo. pme par. 1.

Noia ⁊ ver. i quo silia in/telle.

Tacite obie/ctioni.

No. ⁊ ver. so lum nō sign. ve. vel fal.

¶ Manifestat qd̄ dixerat de silitudine vocū ad itellectū. Et p̄ manifestat propositū. Scđo manifestatū ꝓbat per signum. ibi [Huius aūt signū.] Concludit ergo ex pre/missis ꝙ cū solū circa cōpōnē ⁊ diuisionem sit veritas ⁊ falsitas in intellectu: ↄñs est ꝙ ipsa noia ⁊ verba diuisi; accepta assimilēt̃ intellectui qui est sine cōpōne ⁊ diui/sione. sicut cū hō vel albū dr̄. si nihil aliud addat̃. Nō. n. veꝝ adhuc vel falsum est. Sꝫ postea qñ additur esse vel nō esse: fit veꝝ vel falsum. Nec est istātia de eo qd̄ ꝑ vni/cū nomē verā rñsionē dat ad interrogationē factā. vt cū querēti: qd natat in mari: aliqs rñdet: piscis. Nā itelli/git̃ verbū qd̄ fuit in iterrogatione positū. Et sic nomē ꝑ se positū nō sigñat veꝝ vel falsum. ita nec v̄bū ꝑ se dictū. Nec est istātia de v̄bo p̄ᵉ ⁊ scđe ꝑsone: ⁊ de v̄bo excepte actionis. qꝛ i his itelligit̃ certᵒ ⁊ determinatᵒ noiatiuᵒ. Vñ est iplicita cōpōꝛ: ꝫ nō explicita. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Cuius quidē hoc indiciū est: Hippocētau/rus. n. aliqd qdē significat. At nōdū verū est aut falsum: nisi esse aut nō esse additum: aut simpliciter: aut respectu temporis fuerit.

¶ Huius autē signum hoc est. Hircoceruus. significat aliquid: sed quod nōdum verum vel falsum sit: si non vel esse vel nō esse adda/tur: vel simpliciter: vel ſm tempus.

B

Expo. pme

Expo. vlti.

Esse simplr vel ſm qd.

¶ Inducit signū ex noie cōposito. s. hircoceruus. qd̄ com/ponitur ex hirco ⁊ ceruo. ⁊ qd̄ in greco dr̄ tragelaphus. Nā tragos est hircus: ⁊ elaphos ceruus. Huiᵒ. n. noia significāt aliqd. s. quosdā ↄceptus simplices i; reꝝ com/positarū. ⁊ iō non est veꝝ vel falsum nisi qñ addit̃ eē: vel non esse: per que exprimit̃ iudiciū intell'. Pōt aūt addi esse vel nō esse vel ſm pñs tp̄s qd̄ est esse vel non esse in actu. ⁊ iō hoc dr̄ esse simplr̄. vel ſm tp̄s preteritū aut fu/turum: qd̄ nō est esse simplr̄. sed ſm quid. vt cū dr̄ aliqd fuisse vel futurū esse. Signāter aūt vtitur exēplo ex no/mine significāte qd̄ non est in rerū nā: in quo statim fal/sitas apparet. Et ꝙ sine compositione ⁊ diuisione nō pos/sit verum vel falsum esse. LECTIO. IIII.

¶ Nomē igit̃ vox est sigñatiua ex istituto: sine tp̄e: cuiᵒ nulla ps significat sepata.

Cō. 1.

Omen ergo est vox significatiua ad placitū sine tēpore: cuius nulla pars significatiua est separata.

C

Subm huiᵒ lib.

Priūᵃ subti precogno.

Lec. 7.

Lec. 6.

Ostq; Phs determinauit de ordine signifi/cationis vocū: h accedit ad determinādū de ipsis vocibus significatiuis. Et qꝛ ꝓnci/paliter itēdit de enuntiatione que est subm huius libri: in q̄libet aūt scia o꞉ pꝫ ꝓnoscere ꝓncipia subti. ideo p̄ determinat de ꝓncipijs enūtiatio/nis. 2ᵒ de ipsa enūtiatione. ibi [Enūtiatiua v̄o nō ois.] Circa p̄ᵐ duo facit. Primo. n. determinat ꝓncipia quasi m̄alia enūtiationis. s. partes itegrales ipsius. 2ᵒ determi/nat ꝓnᵐ formale. s. oīonē que est enūtiationis genus. ibi [Oro aūt est vox significatiua ⁊c̃.] Circa p̄ᵐ duo facit.

Cur hus de no. ⁊ verbo.

Lec. 5.

Primo determinat de noie qd̄ significat rei subaꝫ. 2ᵒ de/terminat de verbo qd̄ sigñat actionē vel passionē ꝓcedē/tem a re. ibi [Verbū aūt est qd̄ ↄsignat tp̄s.] Circa p̄ᵐ tria facit. Primo diffinit nomē. 2ᵒ diffōnem exponit. ibi [In noie n. qd̄ est eqferus.] 3ᵒ excludit q̄dā q̄ pfecte rō/nē nois nō hñt. ibi [Nō hō v̄o nō est nomē.] Circa p̄ᵐ

D

Diffō dr̄ ter/minus.

Expo. pme

Vox quid

Le. 18. ⁊ c. 90

vox lrāta ⁊c̃.

ↄsiderādū est ꝙ diffō iō dr̄ terminus: qꝛ icludit totalr̄ rē: ita. s. ꝙ nihil rei est ext̄ diffōnē cui. s. diffō ꝯ ↄueniat: nec aliqd aliud est infra diffōnē cui. s. diffō ↄueniat. Et ideo qnq; ponit in diffōne nois. Pmo ponit̃ [vox] ꝑ modū gñis: ꝑ qd̄ distiguit̃ nomē ab oibᵒ sonis q nō sunt voces. Nā vox est sonᵒ ab ore aialis plātus cū imaginatione q̄/dam. vt dr̄ in 2ᵒ de aia. Addit̃ autē p̄ᵒ dr̄ia. s. [significati/ua] ad drīam quarūcūq; vocū nō sigñantiū: siue sit vox lrāta ⁊ nō articulata sicut biltris: siue lrāta ⁊ nō articu/lata sicut sibilus pro nihilo factus. Et qꝛ de sigñatione vo/cū in supiorībᵒ actū est. iō ex p̄missis ↄcludit ꝙ nomē est vox sigñatiua. ¶ Sed cū vox sit q̄dā res nālis: nomē āt nō est aliqd nāle ꝫ ab hoibᵒ istitutū vr̄ ꝙ nō debuit ge/nus nois ponere vocē q̄ est ex nā: sed magis signū qd̄ est ex instōne: vt diceret̃ nomē est signū vocale. sic ēt ↄuenien/tius diffinit̃ scutella si qs diceret ꝙ est vas ligneū q̄; si qs diceret ꝙ est lignū formatū in vas. ¶ Sꝫ dōm ꝙ artifi/cialia sunt qdē in gñe subē ex pte mãe. in gñe āt accñtiū ex pte forme. Nā forme artificialiū accñtia sunt. Nomē ergo sigñat formā accñtalē vt ↄcretā subo. Cū aūt i dif/finitione oīum accñtiū oporteat poni subm: necē est ꝙ si qua noia accñtis in abstracto diffiniant̃ ꝙ in eoꝝ diffō/ne ponat̃ accñs in recto q̄si genᵒ: subꝫ aūt i obliquo q̄si dr̄ia: vt cū dr̄ simitas est curuitas nasi. Si q̄ v̄o noia acci/dēs significāt i ↄcreto: in eoꝝ diffōne ponit̃ m̄a vel subꝫ q̄si genus: ⁊ accñs q̄si dr̄ia: vt cū dr̄ simū ē nasus curuᵒ. Si igit̃ noia reꝝ artificialiū sigñant formas accñtales vt ↄcretas subiectis nālibus. ↄueniētius est vt in eoꝝ diffi/nitione ponat̃ res nālis q̄si genus: vt dicamᵒ ꝙ scutella est lignū figuratū: ⁊ silr̄ ꝙ nomē est vox sigñatiua. Secᵒ aūt eēt si noia artificialiū acciperēt̃ q̄si sigñantia ipsas formas artificiales in abstracto. Tertio ponit 2ᵃᵐ drīam cū dicit [ſm placitū] .i. ſm instōnem humanā a bñpla/cito hoīs ꝓcedētē. Et ꝑ h̄ nomē differt a vocibᵒ sigñanti/bus nālr̄ sic sunt gemitus ifirmoꝝ: ⁊ voces brutoꝝ aia/liū. Quarto ponit tertiā drīam. s. [sine tp̄e] ꝑ qd̄ differt nomē a v̄bo. ¶ Sꝫ vr̄ h̄ eē falsuꝫ: qꝛ h̄ nomē dies vel an/nus sigñat tp̄s. ¶ Sꝫ dōm ꝙ circa tp̄s tria pñt ↄsidera/ri. Primo qdē ip̄m tp̄s ſm ꝙ est res q̄dā: ⁊ sic pt̄ sigñari a noie sicut q̄libet alia res. Alio mō pōt ↄsiderari id qd̄ tp̄e mēsurat̃ iquātū h̄ꝫ: ⁊ qꝛ id qd̄ p̄ᵒ ⁊ ꝓncipalr̄ mēsura/tur est motᵒ in q̄ ↄsistit actio ⁊ passio. iō verbū qd̄ sigñat actionē ⁊ passionē: sigñat cū tp̄e. Subā āt h̄ꝫ se ↄsidera/ta put sigñat̃ ꝑ nomē ⁊ ꝓnomen nō h̄ꝫ iquātū h̄ꝫ vt tp̄e mēsuret̃: ꝫ solū ſm ꝙ subijcit̃ motui: put ꝑ participiū si/gnificat̃. Et iō verbū ⁊ pticipiū sigñant cū tp̄e. nō aūt no/men ⁊ ꝓnomē. Tertio mō pt̄ ↄsiderari ipsa hitudo tp̄is mēsurātis q̄ sigñat̃ ꝑ aduerbia tp̄is vt cras heri ⁊ huiᵒ. Quito ponit 4ᵃᵐ drīaꝫ cū subdit [cuiᵒ nulla ps ē sigña/tiua sepata] .i. a toto noie: cōparat̃ tñ ad sigñationē nois sꝫ ꝙ est i toto. Qđ iō est: qꝛ sigñatio est q̄si forma nois. nul/la āt ps sepata h̄ꝫ formā totiᵒ. sic manus sepata ab hoie nō h̄ꝫ formā hūanā. Et ꝑ h̄ distiguit̃ nomē ab oīone cᵒ ps sigñat sepata. vt cū dr̄ hō iustus. ¶ Deinde cū dicit.

E

Obiectio

Rñsio

artificiaᵗ qūo in gñe subᵉ vel acciden.

Diffō acci. i abstrac.

In cōcreto

F

Expo. 3.

Obiectio

Rñsio

Tria circa tē pus cōsi. pñt. 2ᵐ

Cur ver. tñ ⁊ ptici. cum tp̄e sign.

3ᵐ

G

Significaᵗ.

¶ Nā hoc in noie eqferus nihil ꝑ seip̄m equᵒ significat: sicut hac in oīone equus est ferus.

¶ In nomine enim quod est eqferus: ferus per se nihil significat: quēadmodum in ora/tione que est equus ferus.

H ¶ Manifestat p̄missam diffōnē. Et p̄ quātū ad vltimam p̄ticulā. 2° quātū ad scd̄am ibi [Sm vo placitū rc.] Nā p̄me due p̄ticule manifeste sunt ex p̄missis. 3° aūt particula. s. [sine tpe] manifestabit in sequētibus i tractatu de verbo. Circa p̄m duo facit. Primo manifestat p̄positum per noīa cōposita. 2° ondit circa hoc dr̄iaʒ inter noīa simplicia r cōposita. ibi [At vo nō queadmodū.] Manifestat ergo p̄ φ pars noīs separata nihil signat: p noīa cōposita: in q̄bus h̄ magis vi. In hoc. n. noīe qd̄ est eqserus h̄ pars serus per se nihil significat sicut significat in hac oratione q̄ est equus serus. Cuius rō est φ vnuʒ nomē ponit ad significādū vnum simplicē itellectū: aliud aūt est id a quo imponit nomen ad significādū ab eo qd̄ nomen significat. sicut hoc nomen lapis imponit a lesione pedis: quā non significat. qd̄ tn̄ imponitur ad signandū cōceptum cuiusdaʒ rei. Et inde est φ pars noīs cōpositi qd̄ imponitur ad significādum cōceptū simplicē non significat partem conceptionis composite a qua imponitur ad significandum. Sed oratio significat ipsam conceptionem compositam. vnde pars orationis significat partem cōceptionis composite. ¶ Deinde cum dicit.

Expō tex. — Cur pō no. separa. nil significat. nō vero 8. — I

¶ Neq3 nō vt est in simplicib⁹ noib⁹: sic r i cōpositis ē. In illis. n. nullo pacto ps ē signatiua: in cōpositis vo vł qdem: nihil tn̄ separata significat: vt in exēplo patet antea dicto.

¶ At vo nō queadmodū in simplicib⁹ noib⁹ sic se hn̄t r in cōpositis. In illis. n. nullo mō pars significatiua est: in his aūt vult qdē: sed nullius sepati est: vt in eo qd̄ est equiserus.

Expō tex. — Rō dr̄ie inter no. sim. r cō.

¶ Ondit quātū ad hoc dr̄iaʒ inter noīa simplicia r cōposita: r dicit φ nō ita se h3 in noibus simplicibus sicut r i cōpositis: q2 in simplicibus pars nullo mō est significatiua: neq3 sm veritatē: neq3 sm apparētiā: sed in cōpositis vult qdē. i. apparētiā h3 significādi. nihil tn̄ ps eius signat. vt dictū est de noīe eqserus. Hec aūt rō dr̄ie est: q2 nomē simplex sicut iponit ad signandū ɔceptum simplicē: ita ēt iponit ad signandū ab aliquo simplici ɔceptu. Nomē vo cōpositūʒ imponit a cōposita ɔceptione ex q̄ h3 apparētiā qd̄ pars eius signet. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex istituto āt diximº: q2 nullū nomē ē signū nāl: s3 cū ē positū. Nā signant r hi soni q scribi nō pn̄t: vt bestiaꝶ: quaꝶ nullū est nomen.

¶ Scd̄m vo placitū: qm̄ nāliter nomen nihil est: sed qn̄ fit nota. Nam designant r illiterati soni: vt ferarum: quoꝶ nihil est nomen.

K — Expō 3°. — Cur 3 Placitum.

¶ Manifestat tertiā partē p̄dicte diffōnis. r dicit φ lō dictū est φ nomē significat sm placitū: q2 nullū nomen est nāliter. Ex h̄. n. est nomē qd̄ signat. Nō aūt significat nāliter sed ex institutione. Et h̄ est qd̄ subdit: [sed qn̄ fit nota.] i. qn̄ imponit ad significandū. Id. n. qd̄ nālr significat nō fit: sed nālr est signū. Et h̄ signat cū dicit. Illiterati enim soni vt feraꝶ. q2. s. lr̄is significari non pn̄t. Et dicit potius sonos q̄3 voces: q2 q̄dā aīalia non hn̄t vocē eo φ carēt pulmone: sed tn̄ q̄busdā sonis p̄prias passiōes nāliter signant. Nihil aūt hoꝶ sonorum est nomē. Ex quo manifeste dat itelligi φ nomē nō signat nālr. ¶ Sciendū tn̄ est φ circa h̄ fuit diuersa quorūdā opinio. Quidā enim dixerūt φ noīa nullo mō nālr signant: nec differt q̄ res quo noīe significētur. Alij vo dixerunt φ noīa oīno nāliter significāt: quasi noīa sint nāles silitudines reruʒ. Quidā vo dixerunt φ noīa non nāliter signant quātuʒ ad h̄ φ eoꝶ significatio nō est a nā: vt Ar. h̄ itēdit. quātū vo ad hoc nālr signant φ eoꝶ significatio ɔgruit nature rerū: vt Plato dixit. Nec obstant φ vna res multis noibus significat: q2 vnius rei pn̄t eē multe silitudines. r silr ex diuersis p̄prietatibus pn̄t vni rei multa diuersa noīa iponi. Nō est aūt itelligēdū qd̄ dicit quoꝶ nihil est nomē: q̄si soni aīaliū nō hēant noīa: noīant. n. quibusdā noib⁹: nā dr̄ rugitus leonis: r mugitus bouis: s3 q2 nullus talis sonº ē nomē. vt dcm̄ ē. ¶ Deide cū dicit.

Expo. vl. Illitera soni. — Aīalia sine voce. — L — Notandum Opiniões de signi. no. — 1° — 2° — 3° Aristo. — Plato — 2° inst. Res vna mlt̄ipli. no.

¶ Hoc aūt non homo: non dico esse nomen. At neq3 nomē est positū: quo ipsuʒ appellare opꝫ. Neq3 enim est oro: neq3 negatio. S3 infinitū nomē vocet: qm̄ r qd̄ est: r qd̄ nō est in rōne rerū sine discrimine vllo significat.

¶ Nō hō vo nō est nomē. At vo nec positū ē nomē: quo illud oporteat appellari. Neq3 enim oro: aut negō est: sed sit nomē infinitū.

M — Expo. 1e p. 2e Nois signum

¶ Excludit q̄dā a noīs rōne. Et p̄ nomē infinitū. 2° casus noiuʒ. ibi [Catonis āt vel catoni.] Dic̄ ḡ p̄ φ nō hō nō ē nomē. Dr̄. n. nomē signat aliquā nāʒ determinatā vt hōi: aut p̄sonā determinatā vt p̄nomē: aut vtrūq3 determinatū vt sortes. S3 h̄ qd̄ dico nō hō: neq3 determinatā nāʒ: neq3 determiatā p̄sonā signat. Imponit. n. a negōne hoīs q eqlr dr̄ de ente r nō ente. Vn̄ r nō hō pōt dici idifferenter r de eo qd̄ nō est i reꝶ nā: vt si dicamº chimera est nō hō: r de eo qd̄ est in reꝶ nā: sic̄ dr̄ equº ē nō hō. Si āt iponeret a p̄uatiōe reqreret saltē ad minº exn̄s. S3 q2 iponit a negōne pt dici de ente r d̄ nō ente vt Boeº r Amonius dicūt. Quia tn̄ signat p modū noīs qd̄ pt subijci r p̄dicari: reqrit ad minº suppom̄ in app̄hensione. Nō aūt erat nomē positū tpe Ar. sub quo hº dictiones ɔcluderent. Nō. n. est oro: q2 ps eiº nō signat aliqd separa. sic̄ r i noibus cōpositis. Silr aūt nō est negō. i. oro negatiua: q2 hº oro supaddit negōnē affirmationi qd̄ nō ɔtingit h̄. Et iō nomē iponit hº dictioni vocās eā nomē infinitū p̄p indeterminationē signationis: vt dictū est. ¶ Deinde cū dic̄.

Nō. M. signi. — Boetius Amonius. — Expo. 2e. — Expo. 3e. — N — No. infin. ob Ari. impo.

¶ Hoc etiam Philonis: aut philoni: r hisce similia nō nomina sunt: sed nominis casus.

¶ Catonis autem: vel catoni: r quecunq3 talia: sunt non nomina: sed casus nominum.

Expō tex. — Recti est no

¶ Excludit casus noīs r dic̄. φ catōis r catoni r alia hº: nō sunt noīa: sed solus noiatiuus dr̄ p̄ncipaliter nomen per quē est impō noīs: ad aliqd signandū. Huiº aūt obliqui vocātur casus noīs. q2 cadūt per quādā declinationis originē a noīatiuo q dr̄ rectus eo φ nō cadit. Stoici aūt dixerūt ēt noīatiuos dici casus q̄s grāmatici sequūtur: eo φ cadūt. i. p̄cedūt ab iteriori cōceptiōe mētis. Et dr̄ rectus: eo φ nihil p̄hib3 aliqd cadēs sic cadere: vt rectū stet: sic̄ stilus q cadēs ligno ifigit. ¶ Deinde cū dic̄.

Casus Stoici

¶ Atq3 ratio eius in ceteris quidem est: illo autem differt. Si enim addideris est: vel erat vel erit: hoc quidem neq3 verum: neq3 falsum euadet: nomen autem semp: veluti philonis est: aut non est. Nōdum enim verum est: aut falsum.

¶ Rō aūt eius est in alijs qdem eadē: sed differunt: qm̄ cum est: vel fuit: vel erit adiūctus: neq3 verū: neq3 falsum est: nomen vo semp: vt Catonis est: vel non est. Nondum enim neq3 aliquis dicit verum neq3 falsum.

Expo. 1e

¶ Ondit ɔnr̄ q̄uo se habeāt obliq casus ad nomē r dicit φ rō quā signat nomē est eadē r in alijs. s. casib⁹ noīs: s3

A

in hoc est dña φ nomē adiūctū cū hoc verbo est: vel nō est: vel fuit: semp signat veꝝ vel falsum: qđ nō ↄtingit in obliqs. Signāter aūt īducit exēplū de verbo substantiuo. qꝛ sunt q̄dā alia verba. s. impſonalia q̄ cuꝫ obliqs significāt veꝝ vel falsū: vt cū dī penitet sortē: qꝛ act⁹ verbi itelligit̄ ferri sup obliquū: ac si diceret̄ pnia hꝫ sortē. ℂ Sꝫ si nomē infi^m ꝛ casus nō sunt noia incōueniēter data est p̄missa noīs diffō q̄ istis cōuenit. ℂ Sed dōm fm Amoniū qđ supra cōius diffinit nomē. postmodū vō significationē noīs artat subtrahendo hec a noie. ℂ Uel dōm φ p̄missa diffō nō simplr̄ ↄuenit his. Nomē. n. infinitū nihil determinatū signat: neqꝫ casus noīs signat sꝫ b^m placitū instituētis. vt dictū est. LECTIO. V.

Uerba impſonalia

Obiectio

Rñº pª Amonius

2ª

ℂ Uerbū aūt est id qđ insup tp̄s significat: ꝛ cuius nulla ps seorsum significat: atqꝫ semper eorum que de alio dicuntur est signum.

Com. 3.

Verbum autem est quod cōsignificat tēpus: cuius pars nihil extra significat: ꝛ est semper eorum que de altero predicantur nota.

B

Ostq̄ꝫ Phs determinauit de noie. hic determinat d̄ v̄bo. Et circa h̄ tria facit. Primo diffinit v̄bū. Scđo excludit q̄dā a rōne verbi. ibi ⌈Nō currit āt ꝛ nō laborat ꝛc̄.⌋ Tertio ondit ↄueniētiā v̄bi ad nomē. ibi ⌈Ipsa vō fm se dicta v̄ba ꝛc̄.⌋ Circa p^m duo fac̄. Primo ponit diffōnē verbi. Scđo exponit. ibi ⌈Dico aūt qm̄ ↄsignat ꝛc̄.⌋ Est aūt ↄsiderādum φ Arꝫ. breuitati studēs nō ponit in diffōne v̄bi ea q̄ sunt noi ꝛ verbo cōia: relinquēs ea itellectui legētis ex his q̄ dixerat in diffōne noīs. Ponit aūt tres pticulas in diffōne v̄bi. q̄ꝫ p^a distīguit verbū a noie in h̄. s. qđ dicit φ ⌈ↄsignificat tp̄s.⌋ Dictū est. n. i diffōne noīs φ nomē significat sine tp̄e. Scđa vō pticula est per quā distinguit̄ verbū ab oōne: cū dī ⌈cui⁹ ps nihil extra significat.⌋ ℂ Sed cū h̄ ēt positūꝫ sit in diffōne noīs vī hoc debuisse p̄termitti: sicut ꝛ qđ dictū est vox significatiua ad placitū. ℂ Ad qđ rñdet Amonius φ in diffōne noīs hoc positū est vt distinguat̄ nomē ab oōnibus q̄ cōponūtur ex noīb⁹: vt cū dī hō est aīal. Quia vō sunt ēt q̄dā oōnes q̄ cōponunt̄ ex v̄bis: vt cū dī ambulare ē moueri. ꝛ vt ab his distīguat̄ verbū oportuit h̄ ēt in diffinitione v̄bi iterari. ℂ Pōt ēt alr̄ dici φ qꝛ verbū importat cōpōnē in qua pficit̄ oōo significans veꝝ vel falsum: e maiorē ↄueniētiā videbat̄ hr̄e v̄bū cū oōne q̄si q̄dā ps formalis ipsi⁹ q̄ꝫ nomē qđ est q̄dā ps mālis oōnis. ꝛ iō oportuit iterari. Tertia vō pticula est p quā distiguitur verbū: nō solū a noie sꝫ ēt a pticipio qđ signat cum tp̄e: ꝛ dicit ⌈ꝛ est semp eoꝝ q̄ de altero p̄dicātur nota⌋ i. signūꝫ: qꝛ. s. noia ꝛ pticipia p̄nt poni ex parte subti ꝛ p̄dicati: sꝫ verbū semp est ex pte p̄di. ℂ Sed h̄ vī hr̄e instātiā i verbis infinitiui modi q̄ iterdū ponunt̄ ex pte subti vt cum dī ambulare est moueri. ℂ Sed dōm est φ verba ifinitiui modi q̄n in subo ponunt̄ hn̄t vim noīs. Un̄ ꝛ in greco ꝛ in vulgari locutione latina suscipiūt additionē articuloꝝ sicut ꝛ noia. Cui⁹ rō est: qꝛ ꝓpriū noīs est vt significet rē aliquā q̄si p se existē. ꝓpriū aūt verbi est vt significet actionē vel passionē. Pōt aūt actio significari tripl̄r. Uno mō p se in abstracto. velut q̄dā res ꝛ sic signat̄ per nomē: vt cū dī actio passio ambulatio cursus ꝛ similia. Alio mō per modū actionis. vt. s. est egrediens a subā ꝛ inherēs ei vt subiecto: ꝛ sic signatur p verba alioꝝ modoꝝ q̄ attribuunt̄ p̄dicatis. Sed qꝛ ēt ipse pcessus vel inherētia actionis pōt appꝛehendi ab intellectu ꝛ signari vt res quedā. inde est φ ipsa verba ifinitiui modi q̄ significant ipsaꝫ inherētiā actionis ad subm p̄nt accipi vt verba rōne ↄcretionis: ꝛ vt noia prout significāt res q̄sdaꝫ.

Notandum Cur ꝑermittitur no. ꝛ v̄.

Expo. pᵉ. 2ᵉ.

Obiectio

Rñº pª. Amonius

C

2ª Verbū importat cōpōnem

Expo. vltᵉ.

Dubiᵘ

Rñsio Verbū infi^m mo. hr̄e vim no.

Propriū no. ꝛ ver.

Actio 3ᵉ.

D

Infi. mo. qn̄ vꝫ no. vel v̄.

C

ℂ Pōt ēt obijci de hoc φ ēt verba alioꝝ modoꝝ videntur aliq̄n in subto poni vt cū dī: curro est verbū. ℂ Sed dōm est φ in tali locutione h̄ verbū curro nō sumit̄ formaliter fm φ eius signatio refert̄ ad rē: sed fm φ mālr̄ significat ipsam vocē q̄ accipit̄ vt res q̄dā. Et iō tam verba q̄ꝫ oēs orationis partes quando ponuntur materialiter: sumūtur in vi nominum. ℂ Deinde cum dicit.

Obiectio Rñsio

Partes ora. qñ mālr̄

ℂ Dico autē ipsum insup tēpus significare: qꝛ valitudo quidē est nomen: valet autē verbum. Significat enim insuper nunc esse.

ℂ Dico autē quoniam consignificat tēpus: vt cursus quidem nomen est: currit vō verbum. Consignificat enim nunc esse.

E

ℂ Exponit diffōnē positā. Et p̄ quātū ad hoc qđ dixerat φ ↄsignificat tp̄s. Scđo quātū ad h̄ qđ dixerat φ ē nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicātur cū dicit ⌈ꝛ semp est ꝛc̄.⌋ Secūdā aūt pticulā. s. ⌈cuius nulla ps extra significat.⌋ non exponit: qꝛ supra exposita est i tractatu noīs. Exponit ḡ p^m φ verbū ↄsignat tp̄s p exēplū: qꝛ videlꝫ cursus qꝛ significat actionē nō p modū actionis sed p modū rei p se existētis nō ↄsignat tp̄s: eo φ ē nomē. Curro vō cū sit verbum signans actionē ↄsignat tp̄s: qꝛ ꝓprium est motus tp̄e mēsurari. actiones aūt nobis note sunt in tp̄e. Dictū est autē supra φ ↄsignificare tp̄s est significare aliqd in tp̄e mēsuratū. Un̄ aliud est significare tp̄s p̄ncipaliter vt rem quādā. qđ pōt noi ↄuenire. aliud est significare cuꝫ tp̄e quod nō ↄuenit noi sed verbo. ℂ Deinde cum dicit.

Scđa pticula ꝑermittitur. Expo. 1ᵉ.

Nomē nō cōsignificat tēpus. ver. aūt sic.

Signifi. tp̄s vel cum tp̄e.

ℂ Atqꝫ semper eoꝝ que de alio dicuntur est signū. vt eorum que de subiecto dicūtur: aut eorum que in subiecto dicimus esse.

ℂ Et semp est eoꝝ q̄ de altero p̄dicant̄ nota: vt eoꝝ que de subiecto: vel in subiecto sunt.

Notandum

F

Verbū semp ex p. p̄dica.

ℂ Exponit aliā pticulā. Ubi notādū est φ qꝛ subm enunciationis signatur vt cui iheret aliqd: cū verbū significet actionē p modū actionis de cuius rōne est vt inhereat: semp ponit̄ ex pte p̄di. nunq̄ꝫ aūt ex pte subti nisi sumat̄ i vi noīs: vt dictū est. Dī ḡ verbū semp esse nota eoꝝ q̄ dicūtur de altero: tū qꝛ verbū semp signat id qđ p̄dicatum: tū qꝛ in oī p̄dicatione opꝫ esse verbū: eo φ verbū importat cōpōnē q̄ p̄dm cōponit̄ subto. ℂ Sed dubiū vī qđ subditur: vt eoꝝ ⌈q̄ de subo vel in subto sunt.⌋ Uī. n. aliqd dici vt de subo qđ essentialr̄ p̄dicatur. vt hō est aīal. In subto aūt sicut accn̄s de subo p̄dicat̄ vt hō est albus. Si ergo verba signant actionē vel passionē q̄ sunt accūtia: ↄñs est vt semp significāt ea q̄ dicūtur vt in subto. Frustra igitur dī in subto vel de subto. ℂ Et ad hoc dicit Boeti⁹ φ vtraqꝫ ad idē pertinent. Accn̄s. n. ꝛ de subiecto p̄dicat̄ ꝛ in subiecto est. Sed qꝛ Aristoteles disiūctione vtit̄: vr̄ aliud per vtraqꝫ significare. Et iō pōt dici φ cuꝫ Aristoteles dicit φ verbū semp est nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicatur nō est sic intelligēdū q̄si significata verboꝝ sint q̄ p̄dicātur: qꝛ cū p̄dicatio videat̄ magis ꝓprie ad vocē pertinere ip̄a v̄ba sunt q̄ p̄nt̄ magis q̄ꝫ significēt p̄dicata. Est ḡ itelligēdū φ v̄bū semp ē signūꝫ φ aliq̄ p̄dicētur: qꝛ ois p̄dicatio fit p verbuꝫ rōne cōpōnis iportate: siue p̄dicet̄ aliqd essentialr̄ siue accidētaliter. ℂ Deinde cum dicit.

Expo. 1ᵉ.

Obiectio

Rñº pª. Boetius

Rñsio 2ª.

G

Predicaᵗ verbum.

ℂ Nō valet aūt: ꝛ nō egrotat non dico verbū esse. Nā insup q̄dē tp̄s significat: semp q̄ꝫ de aliquo dr̄. At drĩe nullū nomen est positūꝫ. Sed verbū infinitū vocet̄: q̄m de quocūqꝫ: ꝛ de eo qđ est: ꝛ de eo qđ non: similr̄ dicitur.

¶ Non currit aũt: ⁊ nõ laborat: non verbũ di co. Cõsignificat qdem tẽpus: ⁊ semp de ali quo est. Dr̃e aũt huic non est positũ nomẽ: sed sit infinitũ verbũ: quoniã similiter i quo libet est: vel quod est: vel quod non est.

¶ Excludit quedã a rõne verbi. Et p̃ verbũ infinitũ. Se cũdo verba p̃teriti tp̃is vel futuri. ibi [Sũt aũt vel cur ret vel currebat.] Dicit ergo p̃ q̄ nõ currit ⁊ non labo rat: nõ ꝓprie dr̃ verbũ. Est enim ꝓprium verbi significa re aliqd per modũ actionis vel passionis: qd̃ p̃dicte di ctiones nõ faciũt. Remouẽt.n. actionẽ vel passionez po tius q̄ȝ aliquã determinatã actionẽ vel passionẽ signifi cent. Sed quãuis nõ ꝓprie possint dici verbũ: tñ conue niunt sibi ea que supra posita sunt i diffõne verbi. Quo rum p̃m est q̄ ꝯsignificat tẽpus: q2 significat agere ⁊ pa ti: que sicut sunt in tẽpore: ita priuatio hoꝝ. Un̄ ⁊ quies tp̃e mẽsurat̃: vt hr̃ in 6° phys̄i. Scd̃z est q̄ semp ponitur ex parte p̃dicati: sicut ⁊ verbũ. Et hoc ĩõ: q2 negatio re ducit̃ ad genus affirmationis. Un̄ sicut verbũ qd̃ signi ficat actionẽ vel passionẽ: significat aliqd vt in altero exi stẽs: ita p̃dicta significãt remotionẽ actionis vel passio nis. ¶ Si qs aũt obijciat si p̃dictis dictionibus ꝯuenit diffõ verbi: ergo sunt verba. ¶ Dr̃z est q̄ diffõ verbi su pra posita datur de v̓bo cõiter sumpto. Huiꝰ aũt dictio nes negãtur esse v̓ba. q2 deficiũt a ꝑfecta rõne v̓bi. Nec ante Aristotelẽ erat nomẽ positũ huic gñi dictionum a verbis differẽtiũ. Sed q2 hꝰ dictiones in aliquo cũ ver bis ꝯueniũt: deficiũt tñ a determinata rõne verbi vocat ea verba ĩfinita. Et rõnẽ nois assignat: q2 vnũqd̃q3 eorũ indifferẽter põt dici de eo qd̃ est: vel de eo qd̃ nõ est. Su mitur.n. negatio apposita nõ in vi p̃uationis: s3 in vi sim plicis negationis. Priuatio.n. supponit determinatum subiectũ. Differũt tñ huiꝰ verba a verbis negatiuis: q2 verba infinita sumũtur in vi vnius dictiõis: verba v̓o ne gatiua in vi duarum dictionum. ¶ Deinde cũ dicit.

Expo.p̃e
Ver°. infinita
Proprium ver bi.
Expo.2°.
Le 10.⁊ le.5. ⁊ cõ 30.31.32.
H
Obiectio
Rñsio
Ver. in diffi. po.m̃.
Expo. vlti.
I
Nega° infini tans ver.
Dr̃a iter ver. infin̄ª ⁊ ver. ne ga°.

¶ Simili modo valuit: atq3 valebit: nõ verba: sed verbi casus appello: qm̃ illud qdem pre sens significat tẽpus: hec autez id qd̃ est cir ca presens: exactũ in quã atq3 futurum.

¶ Similiter autem curret: vel currebat nõ est verbum: sed casus verbi. Differt autẽ a ver bo: quoniam hoc quidem presens tempus significat: illa v̓o quod complectitur.

¶ Excludit a verbo verba p̃teriti ⁊ futuri tp̃is, ⁊ dicit q̄ sicut verba ĩfinita nõ sunt simplr̃ v̓ba: ita ẽt curret qd̃ est futuri tp̃is: vel currebat qd̃ est p̃teriti tp̃is nõ est verbũ: sed sunt casus verbi. Et differũt in hoc a verbo: q2 v̓bũ ꝯsignificat pñs tp̃s. illa v̓o significãt tp̃s hinc ⁊ inde cir cũdans. Dicit aũt signãter p̃sens tp̃s ⁊ nõ simplr̃ p̃sens: ne intelligat̃ pñs indiuisibile qd̃ est instãs: q2 in instanti nõ est motus nec actio aut passio: sed op3 accipe presens tp̃s qd̃ mẽsurat actionẽ que incepit ⁊ nõdũ est determi nata ꝑ actũ. Recte aũt ea que ꝯsignificãt tp̃s p̃teritũ vel futurũ nõ sunt verba ꝓprie dicta. Qũ.n. verbũ ꝓprie sit qd̃ significat agere vel pati: hoc est proprie verbũ qd̃ si gnificat agere vel pati in actu qd̃ est agere vel pati sim pliciter: s3 agere vel pati in p̃terito vel futuro: est s̓m qd. Dicũtur ẽt verba p̃teriti vel futuri tp̃is: rõnabilr̃ casus verbi qd̃ ꝯsignificat pñs tp̃s: q2 p̃teritũ vel futuꝝ dr̃ per respectũ ad pñs. Est.n. p̃teritũ qd̃ fuit p̃sens: futurũ aũt qd̃ erit p̃sens. Cũ aũt declinatio tp̃is varieẗ ꝑ modos tẽ pora numeros ⁊ ꝑsonas. variatio q̄ sit ꝑ numerũ ⁊ ꝑso nã nõ ꝯstituit casum vel casus v̓bi: q2 talis variatio non est ex pte actionis: s3 ex pte subiecti: sed variatio que est ꝑ modos ⁊ tp̃a respicit ipsam actionẽ. ⁊ ĩõ vtraq3 consti tuit casus v̓bi. Nã verba imꝑatiui vel optatiui modi ca sus dicunt̃: sicut ⁊ v̓ba p̃teriti vel futuri tp̃is. S3 verba indicatiui modi p̃sentis tẽporis nõ dicũtur casus cuius cũq3 sint persone vel numeri. ¶ Deinde cum dicit.

Expo.t.
Casus verbi
K
Ver. p̃teritũ vel futurum
Casus v̓boꝝ
A

¶ Ipsa igit̃ verba: quũ ꝑ se dicunt̃ noia sunt.
¶ Ipsa v̓o s̓m se dicta verba nomina sunt.

¶ Ondit ꝯueniẽtiã verboꝝ ad noia. Et circa hoc duo fa cit. Primo ꝓponit qd̃ itẽdit. Scd̃o manifestat ꝓpo m̃. ibi [⁊ significat aliqd ⁊c̃.] Dicit ergo q̄ ipsa v̓ba s̓m se di cta sunt noia: qd̃ a qbusdã exponit̃ de v̓bis q̄ sumunt̃ i vi nois vt dc̃m est: siue sint ĩfinitiui modi: vt cũ dico cur rere est moueri: siue sint alteriꝰ modi vt cũ dico: curro est verbũ. S3 hec nõ vr̃ esse itẽtio Ar̃. q2 ad hãc intẽtionez nõ r̃ndent ꝯñtia. Et ĩõ aliter dc̃m est q̄ nomẽ hic sumit̃ ꝓut cõiter significat quãlibet dictionẽ impositã ad si gnificãdũ aliquã rem. Et q2 ẽt ip̃m agere vel pati est q̄ dam res: inde est qd̃ ⁊ ipsa verba iquãtũ noiant. i. signi ficãt agere vel pati sub noibus cõprehẽdunt̃ cõiter acce ptis. Nomẽ aũt ꝓut a verbo distinguit̃ significat rẽ sub determinato mõ: prout. s. põt intelligi vt per se exñs. Un̄ noia possunt subijci ⁊ predicari. ¶ Deinde cum dicit.

L
V. rba ẽt no mina. quidã male.
Expo. vera.
Quid nomẽ vt distin. a ver°.

¶ Et aliquid sane significãt. Nã qui dicit mẽ tem vtiq3 affirmat: ⁊ qui audiunt quiescunt. S3 si est: aut nõ est nõdũ sane significãt. Nec.n. esse: aut nõ esse signũ est rei: neq3 si ipsum qd̃ est per se dixeris nudu3. Ipsum.n. nihil est. Significat aũt insuper cõpõnem quandam: que quide3 sine compositis intelligi nequit.

¶ Et significant aliquid. Cõstituit enim qui dicit intellectum: ⁊ qui audit: quiescit. Sed si est vel non est nondum significat. Neq3.n. signum rei esse: vel nõ esse. Nec si hoc ipsu3 est purum dixeris: ipsum quidem nihil est. Consignificat autem quãdam compõnem quam sine compositis non est intelligere.

¶ Probat ꝓpositũ p̃ per h̓ q̄ verba significãt aliqd si ⁊ noia. Scd̃o q̄ nõ significãt veꝝ vel falsu3 sicut nec noia. ibi [Sed si est aut nõ est ⁊c̃.] Dicit g̃ p̃ qd̃ in tantũ dc̃m est. q̄ verba sunt noia iquãtũ sigñant aliqd. Et h̓ ꝓbat: q2 supra dictũ est q̄ voces significatiue sigñant intellꝰ. Unde ꝓpriũ vocis significatiue est q̄ generet aliquẽ in tellectũ in animo audiẽtis. Et ĩõ ad ostẽdẽdũ q̄ verbu3 sit vox significatiua assumit q̄ ille q dicit verbũ ꝯstituit intellectũ in animo audiẽtis. Et ad hoc manifestãdũ in ducit q̄ ille q audit qescit. ¶ Sed h̓ vr̃ esse falsum: q2 so la oro ꝑfecta facit qescere intellm̃: nõ aũt nomẽ neq3 ver bum si ꝑ se dicat̃. Si.n. dicã hõ: suspẽsus est animus au diẽtis qd de eo dicere veli3. Si aũt dico curro: suspẽsus est eius animus de quo dicã. ¶ S3 dc̃m est q̄ cũ duplr̃ sit intellꝰ opatio vt supra habitu3 est: ille q dicit nomen vel verbũ s̓m se ꝯstituit itellm̃ quãtũ ad p̃mã opationez q̄ est simplex ꝯceptio alicuiꝰ. Et s̓m h̓ qescit audiẽs qui in suspẽso erat anteq̄ȝ nomẽ vel v̓bu3 ꝓferret̃: ⁊ eiꝰ ꝓla tio terminaret̃. Nõ aũt ꝯstituit intellm̃ quãtũ ad scd̃am opationẽ q̄ est intellꝰ cõponẽtis ⁊ diuidẽtis ip̃m verbũ vel nomẽ ꝑ se dictũ: nec q̄ȝtũ ad h̓ facit qescere audiẽtez. Et ĩõ statim subdit [sed si est aut nõ est nõdũ significat] id est nondũ significat aliqd ꝑ modũ cõpõnis ⁊ diuisio nis: aut veri vel falsi. Et h̓ est 2m̃ qd̃ ꝓbare intẽdit. Pro bat aũt ꝯñter ꝑ illa v̓ba q̄ maxime vident̃ sigñare veri

M
Expo. p̃e.
Propriũ vo cis significa.
Expo. 2°.
Obiectio.
N
Rñsio
Le c. 1.
Dicẽs no. vł ver. quo con stituat itellm̃.
p̃ expo. 3°.
O

tatem vel falsitatē.s.ipm verbū qd̄ est esse: verbū infi/
nitū qd̄ est nō eē: quorū neutrū p se dictū est significatiuū
2ª veritatis vel falsitatis in re. Un̄ multominus alia. Uel
pōt intelligi h̄ gn̄aliter dici de oib⁹ v̄bis. Quia.n. dixe/
rat q̄ verbū nō significat si est res vel nō est. h̄ ɔn̄r mani
festat q: nullū verbū est sign̄atiuū rei eē vel nō esse. id est
Uer. finū eē implicat. q̄ res sit vel nō sit. Quāuis.n. oē verbū finitū iplicet eē:
q: currere est currētē esse: oē verbū infinitū iplicet nō
esse: q: nō currere est nō currentē esse: tñ nullū v̄bū signi
ficat h̄ totū rē esse vel nō esse. Et h̄ ɔn̄r pbat p id de quo
Expo.4. magis vr̄ cū subdit [nec si hoc ipm est: purū dixeris ipz
qdē nihil est.] Ubi notādū est q̄ in greco h̄r: neq3 si ens
Ens origo eē. ipsum nudū dixeris: ipm qdē nihil est. Ad probādū.n.
q̄ verba non significāt rem eē vel nō esse: assumit id qd̄
est fons et origo ipsius esse.s.ipm ens de quo dicit q̄ ni/
Expo. Alex. hil est (vt Alexāder exponit) q: ens equoce dr̄ de decē
p̄dicamētis. Oē aūt equocū per se positū nihil sign̄at ni
si aliqd addat q̄ determinet eius sign̄ationē. Unde nec
Improb. ipsum p se dictū sign̄at qd̄ est vel nō est. ¶ Sz hec expō
A non vr̄ ɔueniēs. tum q: ens nō dr̄ proprie equoce. sed s̄z
Ens non proprie equiuo. prius et posterius. vn̄ simplr̄ dictū intelligit de eo quod
p prius dr̄. Tum ēt q: dictio equoca nō nihil significat.
sed multa significat: et qn̄q3 hoc qn̄q3 illud p ipsam acci/
pitur. Tū ēt q: talis expositio nō multū facit ad intētio/
Expō Porphyrii. nem p̄sentē. Un̄ Porphyrius aliter exposuit q̄ hoc ipm
ens nō significat nām alicuius rei sicut hoc nomē hō vel
sapiens. sed solū designat quādā ɔiūctionem: vn̄ subdit
q̄ [cōsignificat quādā compōnē quā sine cōpositis non
Improb. est intelligere.] ¶ Sed neq3 hoc ɔuenienter videt dici
q: si non significaret aliquā rem sed solū coniūctionē: nō
esset neq3 nomen neq3 verbū sicut nec cōpositiones aut
Expō amo. ɔiunctiones. ¶ Et ideo aliter exponēdū est sicut Amo/
nius exponit. q̄ ipsum ens nihil est id est non significat
verū vel falsum. Et rōnē huiꝰ assignat cū subdit. Consi/
gnificat aūt quandā compōnē. Nec accipit hic (vt ipse
B dicit) ɔsignificat sicut cū dicebat q̄ verbū ɔsignificat tē
pus: sed ɔsignificat id est cū aliquo significat.s.alij adiū
ctum cōpōnem significat que nō pōt intelligi sine extre/
Improb. mis cōpōnis. ¶ Sed q: hoc cōe est oibus noibus et ver
bis: non vr̄ hec expositio esse s̄m intentionē Ar̄. qui as/
Expō vera. sumpsit ipsum ens q̄si quoddā sp̄ale. ¶ Et iō vt magis
sequamur verba Aristotelis: cōsiderandū est qd̄ ipse di
xerat q̄ verbū nō significat rem esse vel non esse sed nec
ipsum ens significat rē esse vel non esse. Et hoc est qd̄ di
cit nihil est id est nō significat aliquid esse. Etenim h̄ ma
Ens quid. xime videbat de hoc qd̄ dico ens. q: ens nihil est aliud
q̄3 qd̄ est. Et sic vr̄ et rem significare per hoc qd̄ dico qd̄:
et esse per hoc qd̄ dico est. Et siquidē hec dictio ens signi
ficaret esse p̄ncipalr̄: sicut significat rem que h̄3 esse: pro/
culdubio significaret aliqd esse. Sed ipsam cōpōnē que
importatur in hoc qd̄ dico est nō p̄ncipaliter significat:
Cōsignifica° ad veritatem vel falsi. sed cōsignificat eā inquātū sign̄at rē3 h̄ntē esse. Un̄ talis
ɔsignificatio compōnis nō sufficit ad veritatē vel falsita
tem: q: cōpositio in qua cōsistit veritas et falsitas nō pōt
intelligi nisi s̄m q̄ inectit extrema cōpōnis. Si vō dicat
C nec ipsū est vt libri nostri h̄nt: planior est sensus. Quod
enim nullū verbū significat rem esse vel non esse: probat
per hoc verbū est qd̄ s̄m se dictū non significat aliqd eē
l3 significet esse. Et q: hoc ipsum esse vr̄ compositio que
dam: et ita hoc verbū est qd̄ significat esse. pōt videri si/
Expō vlti. gnificare compōnem in qua sit verū vel falsum: ad hoc
excludēdū subdit q̄ illa cōpositio quā significat hoc ver
bū est nō pōt intelligi sine cōponētibus: q: depēdet eius
intellectus ab extremis que si apponātur non est perfe/
ctus intellectus cōpōnis vt possit in ea esse verū vel fal
sum. Ideo aūt dicit q̄ hoc verbū est. cōsignificat cōposi/
tionem q: non eā principalr̄ significat: sed ex ɔsequenti.

Significat enim illud qd̄ p̄mo cadit in intellectu p mo
dum actualitatis absolute. Nam est simplr̄ dictū signifi
cat in actu esse. et ideo significat per modū verbi. Quia
vō actualitas quā principalr̄ significat hoc verbū est.
est cōiter actualitas ois forme: vel actus sub̄alis vel ac/
cidētalis. inde est q̄ cū volumus significare quācūq3 for
mam vel actū actualiter inesse alicui subiecto: significa/
mus illud per hoc verbū est. simplr̄ qdē s̄m p̄sens tp̄s.
s̄m qd aūt s̄m alia tēpora. Et ideo ex ɔn̄ti hoc verbum
est significat cōpositionē.

LECTIO. VI.

¶ Oratio est vox significatiua: cuius partiū
aliqua separata significat: vt dictio: sed nō af
firmatio: vel negatio.

Oratio autem est vox significatiua: Com.4.
cuius partium aliquid significati/
uum est separatum: vt dictio: nō vt
affirmatio: vel negatio.

Postq̄3 Phs determinauit de noie et de ver/
bo q̄ sunt p̄ncipia mālia enūciationis: vtpo D
te ptes eius existes: nūc determinat de orō/
ne que est p̄n^m formale enūciationis: vtpo/
te genus eius existens. Et circa hoc tria fa
cit. Primo.n. pponit diffōnem orationis. Scdo exponit
eā. ibi [Dico aūt vt hō &c.] Tertio excludit errorē. ibi Du°.
[Est aūt orō ois &c.] Circa p̄m ɔsiderandū q̄ Phs in Cur Ar. posuit i diff: ne orōnis vox signi.
diffōne orōnis ponit illud in quo oratio ɔuenit cū noie
et verbo cū dicit orō est vox significatiua: qd̄ ēt posuit in
diffōne nois: et pbauit de verbo qd̄ aliqd significet. Nō Qui pretermi. i diff. v.
aūt posuit in eius diffōne: q: supponebat ex eo qd̄ posi/
tum erat in diffōne nois studens breuitati: ne idem fre/
quēter iteraret. Iterat tñ h̄ in diffōne orōnis: q: significa Rn̄sio
tio orationis differt a significatione nois et verbi: q: no
men vel verbū significat simplicē intellm̄: orō vō signifi
cat intellectū cōpositū. Scdo aūt ponit id in quo orō dif Expo.2ª. Lec.4.
fert a noie et verbo: cū dicit [Cuius partiū aliqd signifi/
catiuū est separatim.] Supra.n. dictū est q̄ pars nois
nō significat aliqd p se separata: sed solū qd̄ est cōiunctū ex E
duabus ptibus. Signāter aūt nō dicit cuius pars est si/
gnificatiua aliqd separata: s3 cuius aliquid partiū est si/ Negō et syncatheg. quid signifi.
gnificatiuū: ppter negationes et alia syncathegoremata: q̄
s̄m se nō sign̄ant aliqd absolutū: sed solū habitudinem
vnius ad alterum. Sed q: duplex est significatio vocis. Uocis 2ª signi.
vna que refert ad intellectū cōpositū. alia q̄ refertur ad
intellectū simplicē. prima significatio cōpetit orationi.
scda non cōpetit orationi sed parti orationis. Un̄ subdit
[vt dictio: nō vt affirmatio.] Quasi dicat pars orōnis
est significatiua sicut dictio significat: puta vt nomen et Expo. vlti. Cur p̄termi. negatio.
verbum: non vt affirmatio que cōponit ex noie et v̄bo.
Facit aūt mētionē solū de affirmatione et nō de negatio/
ne: q: negatio s̄m vocē supaddit affirmationi. Un̄ si ps
orationis ppter sui simplicitatem non significat aliquid
vt affirmatio: multo minus vt negatio. ¶ Sed ɔ̄ hanc Obiectio Aspasij
diffōnem Aspasius obijcit q̄ videtur nō oibus partib⁹
orationis cōuenire. Sūt.n. quedā orationes quarū par/
tes significant aliqd vt affirmatio: vtputa si sol lucet su/ Rn̄sio Porphyrij.
per terrā dies est: et sic de multis. ¶ Et ad hoc respōdet
Porphyrius q̄ in quocūq3 genere inuenitur prius et po
sterius oz diffiniri qd̄ prius est. Sicut cū dat diffō alicu F
ius spēi: puta hois intelligit diffō de eo qd̄ est in actu nō
de eo qd̄ est in potētia. Et iō q: in genere orōnis p̄us est
oratio simplex. inde est q̄ Aristoteles p̄us diffinivit ora Rn̄° Alex. et Amonij.
tionem simplicē. ¶ Uel pōt dici s̄m Alexādrū et Amo/
nium q̄ hic diffinit oratio in cōi. Un̄ oz poni in hac dif/
finitione id qd̄ est cōe orationi simplici et cōposite. Habe
re aūt ptes significātes aliqd vt affirmatio hoc solū cō/

petit orationi cõpositeꝛ sꝫ habere partes significãtes aliquid p modũ dictionis ꝛ non p modũ affirmationis. est cõe orõni simplici ꝛ cõposite. Et iõ hoc debuit poni i diffinitione orõnis. Et ſm hoc non dꝫ intelligi esse de rõne orõnis ꝙ pars eius nõ sit affirmatio: sed qꝛ de rõne orõnis est ꝙ ps eius sit aliqd qð significat per modũ dictionis non per modũ affirmationis. Et in idẽ redit solutio Porphyrij quãtũ ad sensuꝫ lꝫ quãtũ ad verba parũper differat. Quia.n. Aristoteles freqũẽter ponit dicere p affirmare: ne dictio pro affirmatiõe sumat̃ subdit ꝙ ps orõnis significat [vt dictio.] ꝛ Addit nõ [vt affirmatio.] q̃si diceret ſm sensum Porphyrij: nõ accipit̃ nunc dictio ſm ꝙ idẽ est ꝙ affirmatio. ℭ Phs aũt qui dicit̃

Sol. Jo. grãmati.

Joãnes grãmaticus voluit ꝙ hec diffõ orõnis daret̃ solum de orõne perfecta eo ꝙ partes nõ vident̃ esse nisi alicuius pfecti. sicut oẽs partes domus referuntur ad domum. ꝛ ideo ſm ipsuꝫ sola oratio pfecta hꝫ partes significatiuas. Sed ñ hic decipiebatur: qꝛ quãuis oẽs ptes

Improb. G

referant̃ ad totũ pfectũ. q̃dã tñ partes referunt̃ ad ipm imediate sicut paries ꝛ tectũ ad domũ: ꝛ mẽbra organica ad animal. quedã do mediãn bus partibus pncipalibus sicut lapides referuntur ad domũ mediãte pariete. nerui aũt ꝛ ossa ad aial mediantibus mẽbris organicis sicut manus ꝛ pedes ꝛ hꝫ. Sic ḡ oẽs ptes orõnis pncipaliter referunt̃ ad orõnẽ pfectã: cuiꝰ ps est orõ imperfecta: ꝛ q̃ etiã ipsa hꝫ ptes significãtes. Vñ ista diffõ ꝯuenit tam orõni pfecte q̃ꝫ imperfecte. ℭ Deinde cum dicit.

Diuersa rela. partiũ ad totum.

Diffõ orõnis quibus conue.

ℭ Homo nãqꝫ significat quidem aliquid: at non esse: aut non esse. Sed erit affirmatio: aut negatio: si aliquid ipsi addideris.

ℭ Dico autem: vt homo significat aliqd: sed non quoniã est: aut nõ est. Sed erit affirmatio: vel negatio: si quid addatur.

Expo. 1ª. pt. diff.

ℭ Exponit ppositã diffõnẽ. Et p̃ manifestat verum esse qð dr. Secũdo excludit falsuꝫ intellectũ. ibi [Sed non vna hois sylla.] Exponit ergo qð dixerat aliquid partium orationis esse significatiuũ sicut hoc nomẽ homo quod est pars orationis significat aliqd: sed non significat vt affirmatio aut negatio. qꝛ nõ signãt esse vel nõ esse. Et hoc dico non in actu. sed solum in potẽtia. Põt.n. aliquid addi per cuius additioneꝫ fit affirmatio vel negatio. s. si addatur ei verbum. ℭ Deinde cum dicit.

Expo. t

Expo. litt.

ℭ Una do syllaba hois nihil signãt. Nec enĩ hac in dictione musica: mus significat aliqd: sed vox tñ est. In compositis aũt significat quidem: sed non per se (vt antea diximus.)

ℭ Sed nõ vna nois syllaba. Nec in hoc quidem qð est sorex: rex significat: sꝫ vox est nũc sola. In duplicibus do significat quidẽ: sed non ſm se: sed quemadmodum dictum est:

H

Sensus falsus.

Uerus

ℭ Excludit falsuꝫ intellectũ ꝛ posset hoc referri ad imediate dictũ vt sit sensus ꝙ nomẽ erit affirmatio ꝛ negatio si quid ei addat̃. sed nõ si addat̃ ei vna nois sylla. Sed qꝛ huic sensui nõ ꝯueniũt verba sequẽtia: opꝫ ꝙ referatur ad id qð supra dictũ est in diffõne orõnis. s. ꝙ aliqd partium eius sit signãtiuũ separatim. Sed qꝛ ps alicuiꝰ totius dr ꝓprie illud qð imediate venit ad ꝯstitutioneꝫ totius: nõ aũt ps ptis. iõ hoc nõ itelligẽdũ est de partibus nois vel dbi q̃ sunt sylle vel lre. Et iõ dr ꝙ ps orõnis est signãtiua sepata: nõ tñ talis pars q̃ est vna nois sylla. Et hoc manifestat in syllabis que qñqꝫ pñt esse dictiones p se significãtes. sicut hoc qð dico rex. qñqꝫ est vna dictio per se significantes: inquãtũ do accipitur vt vna quedã syllabe huius nois sorex soricis non significat aliqd per se. sed est vox sola. Dictio enĩꝫ quedã cõposita est ex pluribus vocibus: tñ in significãdo hꝫ simplicitatẽ inquantum. s. significat simplicẽ intellectũ. Et ideo inquãtũ est vox cõposita põt habere partẽ q̃ est rex. inquãtũ aũt est simplex in significãdo non põt hẽre partẽ significãtẽ. Vnde sylle quidẽ sunt voces: sed nõ sunt voces per se significãtes. Sciendũ tñ ꝙ in noibus cõpositis que iponunt̃ ad significãdum rem simplicẽ ex aliquo intellectu composito: partes ſm apparẽtiã aliqd significãt: lꝫ nõ ſm veritatẽ. Et iõ subdit ꝙ in duplicibus. i. in noibꝰ cõpositis: sylle que pñt eẽ dictiones: in cõpõne nois veniẽtes: significãt aliqd. s. in ipso cõposito. ꝛ ſm ꝙ sunt dictiones. nõ aũt significãt per se prout sunt huiꝰ nominis partes: sed eo modo sicut supra dictum est. ℭ Deinde cum dicit.

Pars ꝯpletiua.

Expo. pª.

2ª

I

Dictio cõposita, simplex i signi.

Partes nõ. segate signi.

Expo. litt.

ℭ Aut do omnis oratio significatiua quideꝫ est: at non vt instrumentum: sed ex instituto: quemadmodum dicimus.

ℭ Est autem oratio omnis quidem significatiua: non sicut instrumentum: sed (quemadmodum dictum est) ſm placitum.

K

Error dicẽ. orõ. ꝛ partes eiꝰ nãlr signi.

ℭ Excludit quedã errorẽ. Fuerunt.n. aliq̃ dicẽtes ꝙ orõ ꝛ eius ptes significãt nãlr nõ ad placitũ. Ad probãduꝫ aũt hoc vtebãtur tali rõne. Virtutis nãlis opꝫ esse nãlia instrã: qꝛ nã nõ deficit in necessarijs. Potẽtia aũt interptatiua est nãlis. ergo instrã eius sunt nãlia. Instrm autẽ eius est orõ. qꝛ per orationẽ virtus interpretatiua interpretatur mentis ꝯceptũ. Hoc enim dicimus instrm quo agens opatur. ergo oratio est aliqd nãle: nõ ex instituto nec humana significãs sed nãliter. Huic autẽ rõni q̃ dr eẽ Platonis in libro qui intitulatur Cratilio: Aristoteles obuiãdo dicit ꝙ oratio est significatiua nõ sicut instrm virtutis. s. nãlis: qꝛ instrã nãlia virtutis iterptatiue sunt guttur ꝛ pulmo qbus formatur vox ꝛ lingua ꝛ dentes ꝛ labia qbus literati soni ac articulati distinguũtur. oratio aũt ꝛ partes eius sunt sicut effectus virtutis interptatiue per instrumẽta predicta. Sicut enim virtus motiua vtitur nãlibus istrumẽtis sicut bracchijs ꝛ manibus ad faciẽdum opera artificialia: ita virtus interpretatiua vtitur gutture ꝛ alijs instris nãlibus ad faciẽdũ orationem. Vñ oratio ꝛ partes eius nõ sunt res nãles. sed quidam artificiales effectus. Et iõ subdit ꝙ oratio significat ad placitũ id est ſm institutionẽ humane rõnis ꝛ voluntatis. vt supra dictũ est. sicut ꝛ oia artificialia causant̃ ex humana volũtate ꝛ rõne. ℭ Sciẽdũ ergo ꝙ si virtutem interptatiuã nõ attribuamus virtuti motiue sed rõni sic nõ est virtus nãlis. sed supra oẽm nãꝫ corporeã: qꝛ intellẽs non est actus alicuius corpis. sicut pbat̃ in 3º de aia. Ipsa aũt rõ est que mouet virtutẽ corporalẽ motiuã ad opa artificialia qbus ẽt vt instrumẽtis vtitur rõ. Nõ sunt aũt instra alicuius virtutis corporalis. Et hoc modo põt ẽt vti oratione ꝛ eius partibꝰ quasi instris: quãuis non nãliter significent.

Rõ ad plato.

Instra nã. vir. interp.

Expo lr.

Instra vir. moᵉ.

L

Orõ ꝛ ptes.

Expo. litt.

Lec. 4.

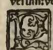
Rõ supra naturã corpo.

Le. 7. ꝛ cõ. 4. ꝛ 6.

LECTIO. VII.

ℭ Nõ ois aũt enũtiatiua: sed ea tñ q̃ vera est: aut falsa. Qð qdẽ nõ oibus orõnibꝰ cõpetit.

ℭ Enuntiatiua do non omnis: sed illa in qua verum: vel falsum est.

Ostq̃ꝫ Phs determinauit de pncipijs enũtiationis hic icipit determinare de ipsa enũtiatione. Et diuidit̃ pars hec in duas. qꝛ in pº determinat de enũtiatione absolute: in secũda de diuersitate enuntiationũ q̃ ꝯuenit ſm ea q̃ simplici enũtiationi addunt̃. ꝛ h in 2º libro. ibi [Qm̃ aũt est enũtiatio de aliquo affirmatio.] Pmo aũt

M

Lec. 1.

Lec. 8. Lec. 9.

para diuidit in ptes tres. In pma diffinit enūtiationē. In scda diuidit eā. ibi [Est aūt vna pma oratio.] In tertia agit de oppōne partiū eius adinuicē. ibi [Qm̄ autē est enūtiare rē.] Circa pm̄ tria facit. Primo ponit diffōnem enūtiationis. Scdo ostēdit q per hāc diffōnem differt enūtiatio ab alijs spēbus orationis. ibi [Nō autē in oibus rē.] Tertio oñdit q de sola enūtiatiua est tractandū. ibi [Et cetere qdē relinquant.] Circa pm̄ considerādū q oratio quāuis nō sit instrm̄ alicuius virtutis nāliter operātis: est tñ instrm̄ rationis vt supra dictū est. Omne autē instrm̄ opz diffiniri ex suo fine qui est vsus instri. Usus aūt orationis sicut & omnis vocis significatiue est significare ɔceptum intellectus. Due autē sunt opationes intellectus in quarum vna nō inuenitur veritas & falsitas: in alia aūt inuenit verū & falsum. Et ideo orōnē enūtiatiuā diffinit ex significatione veri & falsi dicens q [nō ois orō est enūtiatiua: sed in qua verū vel falsum est.] Ubi ɔsiderandū est q Ar. mirabili breuitate vsus & diuisionem orationis inuit in hoc q dicit: nō ois orō est enūtiatiua. & diffōnem in hoc q dicit: sed in qua verū vel falsum est. Ut intelligat q hec sit diffō enūtiationis enūtiatio est orō in qua verū vel falsum est. Dr aūt in enūtiatione esse verū vel falsum sicut in signo intell'ꝰ veri vel falsi. Sed sicut in subiecto est verum vel falsum in mēte. vt dr in sexto metaphysice. In re autē sicut in causa: qr vt dr in libro pdicamētorum: ab eo q res est vel nō est: oratio vera vel falsa est. ¶ Deinde cum dicit.

Notandum
Oro, instrm̄ ra.
Diffō, instri.
A
Expo. pe
Enun° quid
Lec. vltima & cō. 8.
In post pdi.

¶ Nam sit quidem oratio cum quispiā optat: non tamen vera est: aut falsa.

¶ Non aūt in omnibus: vt deprecatiua oratio quidē est: sed neqz vera: neqz falsa.

B
Ve. vel fal. in quo cōsist.

¶ Oñdit q per hāc diffinitionē enūtiatio differt ab alijs orationibus. Et qdē de orōnibus impfectis manifestum est q nō significāt verū vel falsum: qr cū nō faciāt pfectū sensum in animo auditoris: manifestū est q perfecte nō exprimunt iudiciū rōnis in quo cōsistit verū vel falsum. His igitur ptermissis sciēdum est q perfecte orationis que cōplent sniam quinqz sunt spēs: videlicet enūtiatiua: deprecatiua. impatiua: interrogatiua: & vocatiua. Non tñ intelligendū est q solū nomē vocatiui casus sit vocatiua oratio: qr opz aliqd partiū orationis significare aliquid separatim. sicut supra dictū est. sed p vocatiuū prouocatur siue excitat animus audiētis ad attēdēdū. Nō aūt est vocatiua orō nisi plura ɔiungant. vt cū dico o bone Petre. Harū orationū sola enūtiatiua est in qua inuenitur verū & falsum: qr ipsa sola absolute significat ɔceptū intell'ꝰ in quo est verū vel falsum. Sed qr intell'ꝰ vel rō non solū ɔcipit in seipso veritatē. sed ēt ad eius officium ptinet sm suū ɔceptū alia dirigere & ordinare: ideō necesse fuit q sicut per enūtiatiuā orationē significatur ipse mentis cōceptus: ita ēt essent alique alie orationes significātes ordinē rōnis sm quā alia dirigūtur. Dirigitur aūt ex rōne vnius hoīs alius hō ad tria. Primo quidem ad attēdendū mentē: & ad hoc ptinet vocatiua oratio. Scdo ad respōdēdū voce & ad hoc pertinet interrogatiua. Tertio ad exequēdū in opere: & ad hoc pertinet quātum ad inferiores oratio imperatiua. quātum autē ad supiores orō depcatiua ad quā reducitur orō optatiua: qr respectu superioris homo nō hz vim motiuā nisi per expssionē sui desiderij. Quia igit iste quattuor orōnis spēs nō significāt ipsum ɔceptū intellectus in quo est verum vel falsum sed quēdā ordinē ad hoc ɔsitē: inde est q in nulla eaꝝ inuenit verū vel falsum. sed solū in enuntiatiua q̄ significat id qd de rebus cōcipitur. Et inde est q oēs modi orōnum in qbus inuenit verū vel falsum sub enūtiatione ɔtinētur quā qdā dicūt indicatiuā vel suppositiuam. Dubitatiua aūt ad interrogatiuā reducit sicut & optatiua ad deprecatiuā. ¶ Deinde cum dicit.

Perfecte orationis que sunt spēs.
Oro vocat°.
Ver. & fal. in sola enun.
C
Necessitas aliarū ora.
Suffi° ora.
D
Significatio. 4. spērum ora.
Cur in sola enū. ve. & fal.
Dubi° & opt°

¶ Orōnes igitur cetere omittantur. Ad oratoriam enim artem: aut poesim illarū magis consideratio pertinet. Enuntiatiua vō presentis est propria contemplationis.

¶ Et cetere quidē relinquunt. Rhetorice. n. vel poetice cōuenientior cōsideratio est. Enūtiatiua vō presentis speculationis est.

¶ Ostēdit q de sola enūtiatiua est agendū. & dicit q alie quattuor orationis spēs sunt relinquēde quātū pertinet ad presentē intentionē qr eaꝝ ɔsideratio ɔuenientior est rhetorice vel poetice scie. Sed enūtiatiua oratio presentis cōsiderationis est. Cuius rō est. qr ɔsideratio huius libri directe ordinat ad sciam demōstratiuā in qua animus hoīs per rōnē inducit ad ɔsentiendū vō ex his que sunt ppria rei. Et iō demōstrator nō vtit ad suū finē nisi enūtiatiuis orōnibus significātibus res sm q earū veritas est in aīa. Sed rhetor & poeta ducūt ad assentiēdū ei qd intendunt non solū per ea que sunt propria rei: sed etiā per dispōnes audientis. Unde rhetores & poete plerūqz mouent auditores in eum: prouocādo eos ad aliquas passiones. vt Phus dicit in sua rhetorica. Et ideo consideratio dictarū specierum orationis que pertinet ad ordinationē audientis in aliquid: cadit proprie sub cōsideratione rhetorice vel poetice ratione sui significati. Ad considerationem aūt grāmatici prout consideratur in eis ɔgrua vocū ɔstructio. LECTIO. VIII.

Expo. tex.
E
Cur de sola enun.
Demō°, quibus vtatur.
F
Que oro ad rhetori, vel poe.
Ad grāmat.

¶ Est itaqz vna prima enūtiatiua oratio: affirmatio: deinde negatio. Cetere vō omnes cōiunctione sunt vna.

¶ Est autem vna prima oratio enuntiatiua affirmatio: deinde negatio: alie vero coniūctione vne.

Postqz Phs diffiniuit enūtiationē. hic diuidit eā. Et diuidit in duas ptes. In pª ponit diuisionē. In scda manifestat eā. ibi [Nece est autē.] Circa pm̄ ɔsiderādum est q Ar. sub breuilogo duas diuisiones enūtiationis ponit. Quaꝝ vna est q enūtiatio q̄dam est vna simplex: q̄dā est ɔiūctione vna. sicut ēt in rebꝰ q̄ sunt ex animā: aliqd est vnū simplex sicut indiuisibile vel ɔtinuum aliqd est vnū colligatiōe: aut cōpōne: aut ordine. Quia enim ens & vnū ɔuertunt necesse est sicut oēm rē ita & oēz enūtiationē aliqualr esse vnā. Alia vō subdiuisio enuntiatiōis est q si enūtiatio sit vna: aut est affirmatiua aut negatiua. Enūtiatio aūt affirmatiua pꝛior ē negatiua triplici rōne sz tria q̄ supra posita sunt vbi dictū est q vox est signū intell'ꝰ: & intell'ꝰ est signum rei. Ex pte igit vocis affirmatiua est pꝛior negatiua: qr est simplicior: negatiua enim enūtiatio addit supra affirmatiuā particulā negatiuā. Ex pte aūt intell'ꝰ ēt affirmatiua enūtiatio q̄ signat cōpositionē intell'ꝰ est prior negatiua q̄ significat diuisionē eiusdē. Diuisio. n. nāliter posterior est cōpōne. Nā nō est diuisio nisi cōpositoꝝ: sicut non est corruptio nisi gñatorū. Ex parte aūt rei affirmatiua enūtiatio q̄ signat esse: prior est negatiua que signat nō esse: sicut habitus nāliter pꝛior est pꝛiuatione. Dicit ḡ q orō enūtiatiua vna & pª ē affirmatio. i. affirmatiua enūtiatio. Et ɔ h qd dixerat pª: subdit [deinde negō] i. negatiua orō. qr ē posterior affirmatiua vt dcm̄ est. Cōtra id aūt qd dixerat vna simplr subdit [q̄dā alie sunt vne nō simplr. sz ɔiūctiōe vne.] ¶ Ex h aūt qd hic dr argumētat Alexā. q diuisio enūtiationis i af-

G
Notandum
Pria diui° enun.
4. meth. t. c. 3
Lec. 2.
Subdiui° enun.
Lec. 2.
Enū. affir. pꝛior nega.
H
Diuiso posterior cōpōne.
Obiectio. Alexan.

firmationē ⁊ negationem nō est diuisio gn̄is in spēs:sed
diuisio nois multiplicis in sua significata. Genus.n.vni
I voce pdicat de suis spēb⁹.nō ſm prius ⁊ posteri⁹. Unde
Ar.noluit q ens eēt genus cōe oium:q2 p prius pdica
Rn̄sio tur de subā q̄z de nonē gn̄ibus accn̄tiuz. ¶ Sed dōm q̄
Diuidēntiū vnū diuidētiū aliqd cōe pōt esse prius altero dupl'r. Uno
vnum prius 2ᵐ mō ſm ppias rōnes aut naturas diuidētiū.alio modo
ſm participationē rōnis illi⁹ cōis qd in ea diuidit. Pri
Prioritas mū aūt nō tollit vniuocationē gn̄is.vt manifestuz est in
rōne ꝯuniuo. numeris:in qb⁹ binarius ſm rōnē ppiā prior est terna
rio:sed tn̄ equal'r pticipāt rōnē gn̄is sui.s.numeri:ita.n.
est ternarius multitudo mēsurata p vnū sicut ⁊ binari⁹.
Ens nō esse Sed scōm ipedit vniuocationez gn̄is. Et pp hoc ens nō
genus. pōt esse genus subē ⁊ accn̄tis:q2 in ipsa rōne entis suba
que est ens per se prioritatē hz respectu accidētis qd est
Aff.r⁹ prior ens per aliud ⁊ in alio. Sic ergo affirmatio prior est ne
nega. gatione ſm ppiā rōnē:tn̄ equaliter pticipant rōnē enū
tiationis quā supra posuit:videlicet q enūtiatio est ora
tio in qua verū vel falsum est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Necesse est aūt enūtiatiuā oēm oronem:ex
v̄bo:aut casu verbi ꝯstare. Etenim ⁊ ipsa ho
minis rō:nisi ē:vel erat:vel erit:aut aliqd ta
le addideris:nōdū est enuntiatiua sane oro.

¶ Necesse est aūt oēm orationē enūtiatiuā ex
verbo esse:vel casu verbi. Eteni hois rōni si
nō aut est:aut fuit:aut erit:aut aliquid hmōi
addatur:nondum est oratio enuntiatiua.

¶ Manifestat ppositas diuisiones. Et p̄ manifestat pmā
s.q enūtiatio vel est vna simpl'r vel ꝯiunctione vna. Se
K cūdo manifestat scōam.s.q enūtiatio simpl'r vna vel est
affirmatiua vel negatiua.ibi [Est aūt simplex enuntia
tio ⁊c.] Circa p̄ᵐ duo facit. Primo pmittit qdaz q̄ sunt
necessaria ad ppositū manifestādū. Scōo manifestat p
Expo.pᵉ positū.ibi [Est aūt vna oratio.] Circa pmūz duo facit.
Enū⁹ ex qb⁹ Primo dicit q oēm orōnē enūtiatiuā opz ꝯstare ex ver
necessario bo qd est p̄ntis tpis:vel ex casu verbi qd est pteriti vel fu
Uerbū infin.ᵐ turi. Tacet aūt de verbo infinito q2 eundē vsum hz sicut ⁊
⁊ nega.ᵐ verbū negatiuū. Manifestat aūt qd dixerat per hoc q
nō solū nomē vnū sine verbo nō facit orōnez pfectā enū
Diffi. oratio tiatiuā:sed nec ēt oratio impfecta. Diffinitio.n.oro que
quedam. dam est.⁊ tn̄ si ad rōnem hois idest diffōnem nō addat
est.qd est verbuz:vel erat:vel fuit:que sunt casus verbi:
aut aliqd huiꝯ aliud.idest aliqd aliud verbuz seu casus
Dub⁹ verbi:nondū est oratio enūtiatiua. ¶ Pōt qūt esse dubi
tatio cū enūtiatio ꝯstet ex noie ⁊ verbo:quare non facit
Rn̄s.p⁹. mentionē de noie sicut de verbo. ¶ Ad hoc tripl'r rside
L ri pōt. Uno mō q2 nulla oratio enūtiatiua inuenitur sine
verbo vel casu verbi:inuenit aūt enūtiatio sine noie:pu
ta cū nos vtimur infinitiuis verboꝝ loco noium:vt cuz
2ᵐ. dr currere est moueri. Scōo ⁊ melius, q2 sicut supra di
Lec.5 ctū est.verbū est nota eoꝝ q̄ de altero pdicātur. Predicatū
Predicaᵐ pn aūt est pncipalior pars enūtiationis,eo q est ps forma
cipalior ps lis ⁊ cōpletiua ipsius. Uñ vocatur apud grecos ppō ca
thegorica.i.pdicatiua. Denoiatio autē fit a forma q̄ dat
spēm rei. Et iō fecit mētionē de v̄bo tanq̄z de pncipalio
Cathe.ᵃ affir ri ⁊ formaliori. Cuius signū est:q2 enūtiatio cathegori
ma⁹ vel neg⁹. ca dr affirmatiua vel negatiua rōne verbi qd affirmat
vel negatur:sicut ꝯditionalis dr affirmatiua vel negati
ua eo q affirmatur vel negat ꝯiūctio a quo denomina
3ᵒ tur. Tertio pōt dici adhuc melius q nō erat itētio Ari
stotelis ostēdere q nomē vel verbū non sufficiāt ad enū
tiationem cōplēdam:hoc enim supra manifestauit:tam
M de noie q̄z de verbo. Sed q2 dixerat q quedā enūtiatio
est vna simpl'r.quedā autē ꝯiunctione vna,posset aliqs
dicere q illa q̄ est vna simpl'r careret omni cōpōne:sed
Uerbū est ipse hoc excludit per hoc q in omni enūtiatione opz eē
nō imports verbū qd importat cōpositionem quā nō est intelligere
compo. sine cōpositis.sicut supra dictum est. Nomē aūt nō ipor
Lec.5. tat compōnē.⁊ ideo nō exigit presens intētio:vt de noie
faceret mentionē:sed solū de verbo. ¶ Secundo ibi.

¶ Quia vnum quid est:⁊ non multa:animal
gressibile bipes. Non enim q2 partibus con
iunctis pronuntiata est erit vna. Uerū id per
tractare ad aliam pertinet facultatem.

¶ Quare aūt vnū qddam est:⁊ nō multa:aial
gressibile bipes. Neqz.n.i eo q ppinq̄ dicū
tur:vnū erit. Est āt alteri⁹ h̄ tractare negocij.

¶ Ostēdit aliud qd est necessariū ad manifestationē ppo
Expo. siti.s.q hoc qd dico aial gressibile bipes q̄ est diffō hois
est vnū ⁊ nō multa. Et eadē rō est de oibus diffōnibus.
Et hꝯ rōnē assignare dicit esse [alterius negocij.] Per
Lec.12.⁊ cō. 42. tinet.n.ad metaphysicū:vt in 7ᵒ ⁊ in 8ᵒ metaphy.rō hu
Lec.3.⁊ cō.15 ius assignat:q2.s.dr̄ia aduenit generi non per accn̄s sed
N per se:tāq̄ determinatiua ipsius:p modū quo mā de
Diffō ē vnū terminat per formā. Nā a mā sumit genus:a forma aūt
Genus ⁊ diff. dr̄ia. Uñ sicut ex forma ⁊ mā fit vere vnū ⁊ nō multa:ita
ferētia a quo ex genere ⁊ dr̄ia. Excludit aūt quādā dubitationē vni⁹
vnitatis quā quis posset suspicari:vt.s.diffō dicat vnū:
q2 ptes eius sunt ppinque.i.sine aliq̄ interpōne ꝯiūctio
nis vel more. Et qdem nō interruptio locutionis neces
Regrit ad saria est ad vnitatē diffōnis:q2 si interponeret ꝯiunctio
vnitatē diffō partibus diffōnis:iam scōa nō determinaret pmā:sed si
gnificarent vt actu multe in locutione. Et iō idē operatur
interpositio more qua vtunt rhetores loco ꝯiunctionis.
Uñ ad vnitatē diffōnis reqritur q ptes eius pferant si
ne ꝯiūctione ⁊ iterpolatione:q2 ēt in re nāli cuius est dif
finitio nihil cadit mediū inter mām ⁊ formā. Sz pdicta
nō interruptio nō sufficit ad vnitatē diffōnis:q2 ꝯtingit
ēt hāc ꝯtinuitatē plationis seruari in his q̄ nō sunt sim
O pliciter vnū:sed per accn̄s:vt si dicā hō albus musicus.
Sic igit Ar. valde subtil'r manifestauit q absoluta vni
tas enūtiationis nō interponit neqz per cōpōnē quā im
portat verbū:neqz per multitudinē noium ex qbus con
Predicᵐ ad stat diffō. Et est eadē rō vtrobiqz. Nam pdicatū cōpara
subiectū tur ad subm vt forma ad mām:⁊ sil'r dr̄ia ad genus. Ex
mā aūt ⁊ forma fit vnū simpl'r. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Est autem enūtiatiua vna oratio:aut ea q̄
vnum significat:aut ea que coniunctione est
vna. Plures v̄o ea que plura ⁊ non vnū si
gnificant:aut ea que carent coniunctione.

¶ Est autē vna oratio enūtiatiua:que vnum
de vno significat:vel ꝯiunctione vna. Plres
v̄o que plura ⁊ nō vnū:vel inconiūctione.

¶ Accedit ad manifestādā pdictā diuisionē. Et p̄ mani
P festat ipm cōe qd diuidit qd ē enūtiatio vna. Scōo ma
nifestat ptes diuisionis ſm ppias rōnes.ibi [Harū aūt
hec simplex ⁊c.] Circa p̄ᵐ duo facit. Primo manifestat
ipsaz diuisionē. Scōo ꝯcludit q ab vtroqz mēbro diui
sionis nomē ⁊ verbū excludunt.ibi [Nomē ḡ ⁊ v̄bū.]
Expo p⁹. Opponit aūt vnitati pluralitas:⁊ iō enūtiationis vnita
Enun⁹ vna tem manifestat p modū pluralitatis. Dicit ḡ p̄ q enūtia
vel plu. tio dr vel vna absolute.i.q̄ vnū de vno significat:vel ſm
qd.s.q̄ est ꝯiūctione vna. Per oppositū aūt est intelligē
duz q enūtiationes plures sunt:vel ex eo q plura signi
ficant ⁊ nō vnū:⁊ hic opponit p̄ mō vnitatis. vel ex eo
q absqz cōiunctione pferuntur:⁊ tales opponunt scōo
Boe.expo. mō vnitatis. ¶ Circa qd ꝯsiderādū est ſm Boetium q

vnitas ⁊ pluralitas orationis pōt referri ad significatū. simplex aūt ⁊ cōpositū attenditur fm ipsas voces. Et iō enūtiatio qñq₃ est simplex ⁊ vna: puta cū solū₃ ex noīe ⁊ verbo cōponit in vnū significatū: vt cū₃ dico. hō est albus. Est ēt qñq₃ vna oratio. sed cōposita: q̄ qdē vnā rē significat sed tñ cōposita est vel ex plib⁹ terminis: sicut si dicā₃ aīal rōnale mortale currit. vel ex plibus enūtiationibus sicut in ↄditionalib⁹. q̄ qdē vnū significāt ⁊ non multa. Silr aūt qñq₃ in enūtiatione est pluralitas cū simplicitate. puta cū in orōne ponit aliqd nomen multa significans: vt si dicā₃ canis latrat hec orō plures est. q₂ plura significat: ⁊ tñ simplex est. Qñq₃ vō in enūtiatione ē pluralitas ⁊ cōpositio. puta cū₃ ponunt pla in subto vel in pdicato ex qbus nō fit vnū: siue interueniat ↄiūctio sive nō. puta si dicā hō albus musicus disputat: ⁊ silr est si cōiūgātur ples enūtiationes siue cū ↄiūctione siue sine cōiunctione: vt si dicā sortes currit Plato disputat. ⁊ fm h sensus lre est: q enūtiatio vna est illa que vnū de vno significat: nō solū si sit simplex: sed ēt si sit ↄiunctione vna. Et silr enūtiationes plures dicūtur que plura ⁊ nō vnū significāt: nō solū qñ iterponit aliq̄ ↄiūctio: vel iter noīa vel verba vel ēt iter ipsas enūtiationes: sed ēt si [vel incōiunctione] i. absq₃ aliqua iterposita ↄiūctione: plura significat: vel q₂ est vnū nomē equocum: vel q₂ ponūtur plura noīa absq₃ ↄiūctione ex quorū significatis non fit vnū: vt si dicā hō albus grāmaticus logic⁹ currit. ⁋ Sz hec expō nō vr esse fm intentionē Ar. Primo quidē qa per disiūctionē quā interponit: vr distinguere inter orationē vnū significātē: ⁊ orōnem que est ↄiunctione vna. Scdo q₂ supra dixerat q [est vnū quoddā ⁊ non multa aīal gressibile bipes.] Qd aūt est ↄiunctione vnū₃ non est vnū ⁊ non multa: sed est vnū ex multis. Et iō melius videt dicēdū₃ q Aristoteles: q₂ supra dixerat aliquam enūtiationē esse vnā: ⁊ aliquam ↄiunctionē vnā. hic manifestat que sit vna. Et q₂ supra dixerat q multa noīa simul ↄiūcta sunt vnū sicut aīal gressibile bipes: dicit Cōmētator Algazel: q enūtiatio est iudicanda vna non ex vnitate noīs: sed ex vnitate significati ēt si sint plura nomina que vnū significēt. Uel si aliqua enūtiatio vna plura significēt: nō erit vna simplr: sed ↄiūctione vna. Et fz hoc aīal gressibile bipes est risibile nō est vna: ↄiunctione vna: sicut prius dicebat: sed q₂ vnum significat. Et q₂ oppositū per oppositū manifestatur: ↄsequēter ostendit que sunt plures enūtiatiōes. Et ponit duos modos pluralitatis. Primus est q plures dicūtur enuntiationes q̄ plura significāt. Cōtingit aūt aliqua plura significari in aliquo vno cōi: sicut cū dico aīal gressibile bipes. sub h vno cōi qd est aīal multa ↄtinētur: ⁊ tñ hec enūtiatio est vna ⁊ nō plures. Et iō addit [⁊ non vnū.] Sed melius est vt dicat hoc esse additū pter dictiōnē₃ que multa significat que sunt vnū₃: ⁊ hic modus pluralitatis opponitur primo mō vnitatis. Scōs modus pltatis est qñ nō solum enūtiationes plura significāt: sed etiā₃ illa plura nullatenus ↄiūgunt. ⁊ hic modus pluralitatis opponitur scdo modo vnitatis. Et fm hoc pz q scōs modus vnitatis nō opponit pō mō pluralitatis. Ea aūt q̄ nō sunt opposita: pnt simul esse. Uñ manifestū est enūtiationē q̄ est vna ↄiūctione: esse ēt plures. Plures aūt inquātū significat plura ⁊ nō vnū. Scōm aūt hoc possumus accipere tres modos enūtiationis. Nā q̄dā est simplr vna: inquātū vnū significat. Quedā est simpliciter plures: inquātum plura significat: sed est vna fm qd inquātū₃ est ↄiūctione vna. Quedā sunt simplr ples: que neq₃ significant vnū neq₃ cōiunctione aliqua vniunt. Jō aūt Arist. quatuor ponit: ⁊ nō solū tria: q₂ qñq₃ est enūtiatio ples q₂ plura significat: nō tñ ↄiūctione vna. puta si ponatur ibi nomen multa significans. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Nomē igit aut verbū dictio tm̄ vocet: qp pe cū₃ fieri nequeat: vt is qui aliqd noīe vel verbo signat: sic dicat: vt enūtiet: siue iterrogatus fuerit: siue nō: sz ex sese voluerit dicē.

⁋ Nomē ergo ⁊ vbū dictio sit sola: qm̄ nō est dicere sic aliqd signantē voce enuntiare: vel aliquo interrogāte: vel nō: sed ipso pferēte.

⁋ Excludit ab vnitate orationis nomē ⁊ verbum. Dixerat enim q enūtiatio vna est que vnum significat: posset enim aliquis intelligere q sic significaret sicut nomē ⁊ verbum vnum significāt. Et ideo ad hoc excludendum subdit. Nomē ergo ⁊ verbū₃ dictio sit sola: ita dictio sit q nō enūtiatio. Et videtur ex modo loquēdi q ipse imposuerit hoc nomē ad significādū partes enūtiationis. Qd aūt nomen ⁊ verbum dictio sit sola. manifestat per hoc q nō potest dici q ille enūtiet qui sic aliquid significat voce sicut nomē vel verbum significat. Et ad h manifestādum inuit duos modos vtēdi enūtiatione. Quādoq₃ enim vtimur ipsa quasi ad interrogata respondentes. puta si querat quid sit in scholis respondemus magister. Qñq₃ autē vtimur ea prop: la sponte nullo interrogāte. sicut cū dicimus Petrus currit. Dicit ergo q ille qui significat aliqd vnū noīe vel verbo nō enūtiat: vel sicut ille q respōdet aliquo interrogāte: vel sicut iste qui profert enūtiationē nō aliquo interrogāte: sed ipso proferente spōte. Introduxit autē hoc q₂ nomē vel verbum simplex qñ rñdetur ad interrogationē: videt verum vel falsum significare: qd est propriū enūtiationis. Sed nō competit nomini vel verbo: nisi fm q intelligitur ↄiunctum cū alia parte pposita in iterrogatione. Ut si querēti quis legit in scholis. respōdeat Magister: itelligitur ibi legit. Si ergo ille qui enūtiat aliquid noīe vel verbo nō enūtiat: manifestū est q enūtiatio nō sic vnum significat sicut nomē vel verbū. Hoc aūt inducit sicut ↄnē eius qd supra pmisit. [Necesse est oēm orōnem enūtiatiuā₃ ex verbo esse vel ex casu verbi.] ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Harū autē₃ alia erit enuntiatio simplex: aliquid inquā₃ dicens de aliquo: aut aliqd ab aliquo remouens: alia autē ex his cōposita: veluti composita iam est oratio quedam.

⁋ Harum aūt hec simplex quidem est enuntiatio: aut aliquid de aliquo: vel aliquid ab aliquo: hec autem ex his ↄiuncta: velut oratio quedam est iam composita.

⁋ Manifestat pmissam diuisionē fm rōnes priorum. Dixerat enim q vna enūtiatio est que vnū de vno significat: ⁊ alia est que est ↄiūctione vna. Ratio aūt hui⁹ diuisionis est ex eo q natum est diuidi per simplex ⁊ cōpositū. Et ideo dicit [Harū aūt] s. enūtiationum in quibus diuiditur vnū: hec dicitur vna: vel q₂ significat vnū simpliciter: vel q₂ vna est ↄiūctione. [Hec quidē simplex enūtiatio est.] que. s. vnū significat. Sed ne intelligat q sic significet vnū sicut nomē vel verbū: ad excludēdū₃ hoc subdit: [vt aliqd de aliquo] i. per modū cōpōnis: [vel aliquid ab aliquo] i. per modum diuisionis. [Hec aūt ex his cōiūcta] que. s. dicitur cōiunctione vna: est velut oratio iam cōposita. Quasi dicat hoc modo enūtiatiōis vnitas diuiditur in duo pmissa. sicut aliqd vnū₃ diuidit in simplex ⁊ compositum. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Atq₃ simplex enuntiatio est vox significatiua essendi quippiam: vel nō essendi: vti tempora sunt distincta. Affirmatio vero est de

Marginal notes (left): Una ⁊ simp. — Una ⁊ non simp. — A — Plu. ⁊ simp. — Plu. ⁊ cōp. — Expō. sc. fm Boecium — B — Impugna. expon. Boe. — Expo. Algazel. — C — Prim⁹ modus plu. — Impugna. expo. algazel — Scds — 3. modi enū. — D — Cur. Ar. 4.

Marginal notes (right): Expo. pe Dictio sola. — E — Duob⁹ modis vtimur enūtiatione. — Expo. vlti. — No. ver. significari verū vel falsum. — F — Nō diuid. enūtia. in vnam simp. ⁊c. — Expo. p⁹. — 2⁹ — 3⁹ — Unitas enū.

aliquo alicuius enuntiatio. Negatio autem enuntiatio: qua aliqd ab aliquo dimouetur.

¶ Est autem simplex enũtiatio vox significatiua de eo qđ est aliqd: vel nõ est: quẽadmodũ tempora diuisa sunt. Affirmatio vero est enuntiatio alicuius de aliquo. Negatio vero est enuntiatio alicuius ab aliquo.

G

Diuiˀ enun. in affir. ⁊ ne. cui pũmo. ¶ Manifestat scđam diuisionẽ enũtiationis s3 videlz ꝙ enũtiatio diuidit in affirmationẽ ⁊ negationẽ. Hec autẽ diuisio. ꝑ qdẽ ꝯuenit enũtiationi simplici. ex ꝯñti aũt cõuenit cõposite enũtiationi. Et iõ ad insinuãdũ rõnẽ pdicte diuisionis: dicit ꝙ simplex enũtiatio est vox significatiua [de eo qđ est aliqd:] qđ ptinet ad affirmationẽ [vel nõ est aliqd] qđ ptinet ad negonẽ. *Expõ lr.* Et ne intelligat solũ ꝑm pñs tps subdit. [quẽadmodũ tpa sunt diuisa] .i. sicr hoc hz locũ in alijs tꝑibus sicut ⁊ in pñti. *Oꝑinio Alexan.* ¶ Alexãder aũt existimauit ꝙ Ar. hic diffiniret enũtiationẽ: ⁊ qa in diffõnẽ enũtiationis videt ponere affirmationẽ ⁊ negationẽ: volebat hic accipe ꝙ enũtiatio nõ esset genus affirmationis ⁊ negationis: qꝛ spẽs nũquã ponit in diffõne gñis. Jd aũt qđ non vniuoce pdicatur de multis qꝛ.s. nõ significat aliqd vnũ qđ sit vni cõe multis: non pot notificari nisi per ista multa que significant. Et inde est ꝙ qꝛ vnũ non dr equoce de simplici ⁊ cõposito: sed p prius ⁊ posterius: Aristoteles in pcedẽtibus semp ad notificãdũ vnitatẽ enũtiationis vsus est vtroqꝫ. Quia ergo vsus est affirmatione ⁊ negatione ad notificãdũ enũtiationẽ volebat Alexãder accipere ꝙ enũtiatio non dr de affirmatione ⁊ negõne vniuoce sicut genus de suis spẽbus.

H

Jmpugna. Alexan. Sed ꝯriũ apparet ex hoc ꝙ Phs ꝯñter vtit noie enuntiationis vt gñe: cuz in diffõne affirmationis ⁊ negõnis subdit ꝙ [affirmatio est enũtiatio alicuius de aliquo] p modũ cõpõnis. [negatio vero est enũtiatio alicuius ab aliquo] p modũ diuisionis. Noie aũt equoco nõ ꝯsueuimus vti ad signandũ signata eius. *Boetius* ¶ Et iõ Boetiꝰ dicit ꝙ Ar. suo mõ breuiloqo vtẽs simul vsus est ⁊ diffõne ⁊ diuisione eius: ita vt qđ dicit [de eo ꝙ est aliqd vel non est] nõ referat ad diffõnẽ enũtiationis sed ad eius diuisionẽ. *Jmpugna. Boe. Porphy.* ¶ Sed qꝛ ꝯñe diuisiue gñis nõ cadũt in eius diffinitione: nec hoc solũ qđ dr vox significatiua sufficiẽs est diffõ enũtiationis: melius dici pot ꝑm Porphyriũ: ꝙ hoc totũ qđ dr [Vox signatiua de eo qđ est vel de eo qđ non est] est diffinitio enũtiationis. Nec tñ ponit affirmatio ⁊ negatio in diffõne enũtiationis: sed virtus affirmationis ⁊ negõnis .s. esse vel nõ esse: qđ est naliter ꝑrius enũtiatione.

I

Affirmationẽ aũt ⁊ negõnem postea diffiniuit cũ dixit [affirmationẽ esse alicuius de aliquo ⁊ negõnẽ alicuius ab aliquo.] *Jmpugnã. Porphyrii* ¶ Sed sicut in diffõne gñis nõ dꝫ poni spẽs: ita nec ea que sunt propria spẽrum. Cũ igitur signare esse sit ppriuz affirmationis: ⁊ signare nõ esse sit propriũ negationis: melius vr dicenduz ꝑm Amonium *Rñ vera Amonij.* ꝙ hic non diffinitur enũtiatio: sed soluz diuidit. Supra enim posita est diffõ cũ dictum est ꝙ [Enũtiatio est oro in qua est verum vel falsum.] Jn qua qdẽ diffõne nulla *Notandum* mentio facta est de affirmatione nec de negatiõe. ¶ Est aũt cõsiderãdum ꝙ artificiosissime procedit. Diuidit.n. genus non in spẽs sed in dr̃ias specificas. Nõ enim dicit ꝙ enuntiatio est affirmatio vel negatio: sed [vox significatiua de eo quod est esse] que est dr̃ia specifica affirmationis: vel [de eo qđ non est] in quo tãgitur dr̃ia specifica negõnis. Et iõ ex dr̃ijs adiunctis gñi ꝯstituit diffinitionẽ spẽi. *Expõ lrẽ.* cũ subdit. ꝙ [affirmatio est enũtiatio alicuius de aliquo] p qđ signat ee: ⁊ [negõ ẽ enũtiatio alicuius ab aliquo] qđ signat nõ eẽ. LECTIO. IX.

Com. 5. ¶ Quoniam aũt fieri pot: vt qđ cõpetit enuntietur vt nõ cõpetens: ⁊ ecõtra qđ non cõpetit vti cõpeteret: ⁊ qđ non cõpetit vti nõ cõpetẽs: ⁊ circa ea tẽpora que sunt extra presens similiter. fieri sane pot: vt omne quod affirmauit quispiã neget: ⁊ qđ negauit qspiã affirmet. Quare pz cuilibet affirmationi negõnem: ⁊ cuilibet negõni affirmationẽ esse oppositã.

Quoniam aũt est enũtiare ⁊ qđ est nõ esse: ⁊ qđ nõ est eẽ: ⁊ qđ est eẽ: ⁊ qđ non est nõ esse: ⁊ circa ea que sunt extra presens tẽpus: similiter omne ꝯtingit qđ quis affirmauerit negare: ⁊ qđ negauerit affirmare: quare manifestuz est quoniam omni affirmationi negatio est opposita: ⁊ omni negationi affirmatio.

K

Roposita diuisione enuntiationis. hic tangit de oppositione partiũ enũtiationis .s. affirmationis ⁊ negationis. Et qꝛ enũtiationem esse dixerat orationẽ in qua est verum vel falsum. *Lec. 3.* Primo ostẽdit qualiter enũtiationes adinuicẽ opponãtur. Scđo mouet quãdã dubitationem circa pdeterminata. ibi [Jn his ergo q̃ sunt ⁊ que facta sunt.] *Lec. 13.* Circa pmũ duo facit. Primo ostẽdit qualiter vna enũtiatio opponat alteri. Scđo ostendit ꝙ tñ vna opponitur vni. ibi [Manifestũ est.] *Lec. 12.* Prima adhuc diuiditur in duas. Primo determinat de oppositione affirmationis ⁊ negationis absolute. Scđo ostendit quõ huiusmodi oppositio diuersificat ex parte subiecti. ibi [Quõ autẽ sunt.] *Lec. 10.* Circa primũ duo facit. Primo ostendit ꝙ omni affirmationi est negatio opposita ⁊ ecõuerso. Scđo manifestat oppõnez affirmationis ⁊ negationis absolute. ibi [Et sit ꝯdictio.] *Notandum* Circa primũ considerandum est ꝙ ad ostẽdendum suũ propositũ Phs assumit duplicẽ diuersitatẽ enũtiationis, quaꝝ prima est ex *Enũ. prima diuer.* ipsa forma vel modo enũtiãdi: ꝑm ꝙ dictum est ꝙ enuntiatio vel est affirmatiua per quã .s. enũtiatur aliqd esse: *1°* vel est negatiua per quã significat aliqd non esse. Scđa diuersitas est per cõparationẽ ad rẽ ex qua dependet veritas ⁊ falsitas intellectus ⁊ enũtiationis.

L

Cũ enim enũtiatur aliqd esse vel non esse ꝑm ꝯgruentiam rei: est oratio vera: aliogn est oratio falsa. *Enun. 4r varian.* Sic igit quattuor modis pot variari enũtiatio ꝑm permixtionem harũ duarũ diuisionum. Vno mõ qꝛ id qđ est in re enũtiatur ita esse sicut in re est: qđ pertinet ad affirmationẽ verã: puta cuz sortes currit: ⁊ dicimus sortez currere. *Scđo* Alio modo cum enũtiatur aliqd non esse qđ non est: qđ pertinet ad negationem verã: vt cũ dicitur Ethiops albus non est. *Tertio* Tertio modo cũ enũtiatur aliqd esse qđ in re nõ est: qđ pertinet ad affirmationẽ falsam: vt cum dicitur coruus est albus. *Quarto* Quarto mõ cũ enuntiatur aliqd nõ esse qđ in re est qđ pertinet ad negationẽ falsam: vt cum dicit. Nix non est alba. Philosophus autẽ vt a minoribus ad potiora *Cur falsas veris preponit.* procedat: falsas veris ꝑponit: inter quas negatiuas p̃mittit affirmatiue cũ dicit ꝙ ꝯtingit enuntiare qđ est in *Expõ lrẽ per 4* reꝝ natura nõ esse. Scđo aũt ponit affirmatiuaz falsam cum dicit [Et qđ nõ est] scilicet in rerũ natura eẽ. Tertio autem ponit affirmatiuã veraz que opponitur negatiue quã posuit in primo: cũ dicit. [Et qđ est] scilicet in rerũ natura esse. Quarto aũt ponit negatiuã veraz que opponitur affirmationi false: cum dicit. [Et qđ nõ est] scilz in rerũ natura non esse.

M

Nõ est autem intelligẽduz ꝙ hoc qđ dixit qđ est ⁊ quod non est sit referendum ad solã existentiã vel nõ existentiam subiecti: sed ad hoc ꝙ *Quid p esse ⁊ nõ eẽ affir. ⁊ nega.*

Multiplicitas enun.

res significata per predicatū:insit vel nō insit significate per subiectū. Nam cū dicit̄ coruus est albus:significat̄ qḋ nō est esse:quāuis ipse coruus sit res existēs. Et sicut quatuor diẽ enuntiationum inueniūtur in quibus ponitur verbū presentis tēporis:ita et inueniuntur in enuntiationibus in quibus ponūtur verba p̄teriti vel futuri tēporis. Supra enim dixit ꝙ necesse est enuntiationē constare ex verbo vel ex casu verbi. Et hoc est quod subdit.

Lec.8.

Expō 1ª.

[Quō similiter cōtigit] scilicet variari diuersimode enūtiationem circa [ea que sunt extra presens tēpus] idest circa preterita vel futura que sunt quodāmodo extrinseca respectu presentis:q2 p̄sens est mediū preteriti ⁊ futuri. Et q2 ita est:cōtingit omne qḋ qs affirmauerit negare:⁊ omne qḋ quis negauerit affirmare. Quōd quidē ostē sum est in premissis. Non enim pōt affirmari nisi aliqd qḋ est in rerum natura ꝑm aliqḋ trium tēporū:vel quod non est:⁊ hoc totū cōuenit negare. Unde manifestuz est ꝙ omne qḋ affirmatur pōt negari. ⁊ ecōuerso. Et q2 affirmatio ⁊ negatio opposita sunt ꝑm se:vtpote ex opposito cōdictorie. cōsequēs est ꝙ quelibet affirmatio habeat negationem sibi oppositam ⁊ econuerso. Cuius cōtrium illo solo mō posset cōtigere. si aliq̄ affirmatio affirmaret aliqd qḋ negatio negare nō pōt. ¶ Deinde cum dicit.

Expō 2ª.

Expō vlt.

¶ Atq3 hoc sit cōtradictio:affirmatio inquaz ⁊ negatio:que opponuntur.

¶ Et sit contradictio affirmatio ⁊ negatio opposite.

A

Expo.1.

¶ Manifestat que sit absoluta oppositio affirmationis ⁊ negationis. Et p̄mo manifestat eam per nomen. 2° per diffinitionez. ibi [Dico aūt.] Dicit ergo p̄mo ꝙ cū cuilibet affirmationi opponat̄ negatio ⁊ ecōuerso. oppositioni huiꝰ imponatur nomē hoc ꝙ d cat̄ cōdictio. Per h.n. qḋ dī [⁊ sit cōdictio] dat̄ intelligi ꝙ ipsum nomen cōdictionis ipse iposuerit opponi affirmationis ⁊ negationis. vt Amonius dicit. ¶ Deinde cum dicit.

Nomen contradictionis

Amonius

¶ Opponi aūt eā dico:que quidē de eodez: ⁊ nō equiuoce:⁊ quecūq3 alia determinauimus ad sophystarum molestias euitādas.

¶ Dico aūt oppōnez eiusdē de eodē:nō aūt equoce:⁊ q̄cūq3 cetera taliū determiauimꝰ cō argumentoꝝ sophisticas iportunitates.

¶ Diffinit cōdictionē. Quia vō vt dictū est cōdictio est oppositio affirmationis ⁊ negationis. illa requirunt̄ ad cōdictionem que requirunt̄ ad oppōnē affirmationis ⁊ negationis. Opz aūt opposita esse circa idē. Et q2 enuntiatio cōstituitur ex subiecto ⁊ p̄dicato:requiritur ad cōdictionem p̄ quidem ꝙ affirmatio ⁊ negatio sint (eiusdē p̄dicati. Si enim dicat̄ plato currit ⁊ nō disputat:nō est cōdictio. Secūdo requiritur ꝙ sint) de eodē subiecto. Si.n. dicat̄ Sortes currit ⁊ Plato nō currit:nō est cōdictio. Tertio requirit̄ ꝙ idētitas subiecti ⁊ p̄dicati nō sit solū ꝑm nomē:sed sit simul ꝑm rem ⁊ nomē. Nam si nō sit idē nomen manifestū est ꝙ nō sit vna ⁊ eadē enūtiatio. Silr aūt ad hoc ꝙ sit enūtiatio vna requirit̄ identitas rei. Dictū est.n. supra ꝙ enūtiatio vna est que vnū de vno significat. Et iō subdit [nō aūt equiuoce.] id est non sufficit idētitas nois cū diuersitate rei que facit equiuocationē. Sūt aūt ⁊ quedā alia in cōdictione obseruāda ad hoc ꝙ ois diuersitas que est affirmationis ⁊ negationis habeat̄. Nō enim esset cōdictio si non oino idē negaret negatio qḋ affirmatio affirmaret. Hec aūt diuersitas pōt ꝑm q̄tuor cōsiderari. Uno qdem mō ꝑm diuersas p̄tes subiecti. Nō eniz est cōdictio si dicatur. Ethiops est albus dentē:⁊ nō est albus pedem. Scdō si sit diuersus modus ex p̄te p̄dicati. Nō.n. est cō-

Ad cōdictionē requisita eiusdem.

De eodem

3m

B

Lec 8.

Nō equoce

Expō 2ª

Alia requisita

Scdm idem

Similiter

tradictio si dicatur. Sortes currit tarde ⁊ nō mouet̄ velociter:vel si dicat̄. Ouum est animal in potētia:⁊ nō est animal in actu. Tertio si sit diuersitas ex parte mēsure. puta loci vel t̄pis. Nō enim est cōtradictio si dicat̄ pluit in Gallia ⁊ non pluit in Italia:aut pluit heri hodie non pluit. Quarto si sit diuersitas ex habitudine ad aliquid extrinsecum. puta si dicatur decē hoīes esse plures quo ad domū. non aūt quo ad forū. Et hec oia designant̄ cū subditur [Et quecūq3 cetera taliuz determinauimus.] id est determinare cōsueuimus in disputationibus cōtra sophisticas importunitates:id est cōtra importunas ⁊ litigiosas oppositiones sophistarū. De quibus plenius facit mentionē in primo elenchoꝝ. LECTIO. X.

C

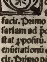
In eodē t̄pe vel loco

Respectu eiusdē.

Expo. vlt.

¶ Cū aūt rerum alie sint vl'es alie particulares:atq3 vl'e dico qḋ de pluribus aptum est predicari:quale est hō:singulare aūt id qḋ illam legem subire nequit:quale est callias.

¶ Qm̄ autē sunt qdē reꝝ hec vl'ia:illa vō singularia:dico aūt vl'e qḋ de pluribꝰ natū est p̄dicari:singulare vō qḋ nō:vt homo qdē vniuersale:plato vō coꝝ que sunt singularia.

Quia Phs dixerat oppōnem affirmationis ⁊ negationis esse cōdictionē que est eiusdez de eodē. cōsequēter intēdit distinguere diuersas oppōnes affirmationis ⁊ negationis:vt cognoscatur q̄ sit vera cōdictio. Et circa h̄ duo facit. Primo p̄mittit quādā diuisionē enūtiationū necessariam ad p̄dictā diuisionem oppōnum assignādā. 2° manifestat p̄positū. ibi [Si ergo v.r.] Premittit aūt diuisionē enūtiationū que sumit̄ ex p̄te subiecti. Un̄ circa p̄m duo facit. Primo diuidit subm enūtiationū. Scdō cōcludit diuisionē enūtiationū. ibi [Necesse est enuntiare.] Subz aūt enūt orionis est nomē vel aliqd loco nois sumptū. Nomē aūt est vox significatiua ad placitū simplicis intellectus qḋ est silitudo rei. ⁊ iō subm enūtiationis distiguit per diuisionē rerū:⁊ dicit ꝙ rerū q̄dā sunt vl'ia:q̄dā sunt singularia. Manifestat aūt mēbra diuisionis dupliciter. Primo qdē per diffōnem:q2 vl'e est qḋ est aptū natum de plibus p̄dicari:singulare vō qḋ nō est aptū natū p̄dicari de pluribus:sed de vno solo. 2° manifestat p exēplum cū subdit ꝙ hō est vl'e:plato aūt singulare. ¶ Accidit aūt dubitatio circa hāc diuisionem q2 sicut probat Phs in 7° meta. Ul'e nō est aliqd extra res exn̄s. Itez in p̄dicamētis dī ꝙ scd'e sub'e nō sunt nisi in p̄mis q̄ sunt singulares. Nō ergo vī esse cōueniēs diuisio reꝝ p vl'ia ⁊ singularia:q2 nulle res videtur esse vl'es:sed oēs sunt singulares. ¶ Dicēdū est ꝙ hic diuidūtur res ꝑm ꝙ significātur per nois que subijciuntur enūtiationibus. Dictū est enim supra ꝙ noia non significant res nisi mediante intellectu. ⁊ iō opz ꝙ diuisio ista rerū accipiat̄ ꝑm ꝙ cadit in intellectu. Ea vō q̄ sunt cōiūcta in rebus:intellēs pōt distiguere qñ vnū eoꝝ non cadit in rōne alterius. In q̄libet aūt re singulari est cōsiderare aliqd qḋ sit illi propriū:inquantū est hec res:sicut sorti vel platoni inquātū est hic hō:⁊ aliqd est cōsiderare in eo in quo cōuenit cū aliis quibusdaz rebus:sicut ꝙ sortes est aial:aut hō:aut rōnalez aut risibile:aut albꝰ. Qñ igit̄ res denoiat̄ ab eo qḋ cōuenit illi soli rei inquātū est hec res:h̄ nomē dī significare aliqd singulare. Qñ autez denoiatur res ab eo qḋ est cōe sibi ⁊ multis aliis:nomen huiꝰ dicit̄ significare vl'e: q2 significat nomen huiꝰ nām siue dispōnez aliquā que est cōis multis. Quia igitur hanc diuisionē dedit de rebus nō absolute ꝑm ꝙ sunt extra aiam:sed ꝑm ꝙ referūtur ad intellectū. nō diffinit vl'e ⁊ singulare ꝑm aliqd qḋ pertinet ad rem. puta si diceret ꝙ vl'e est extra aiam qḋ

D

Intēn. Ari.

Nō diuisio subiecti enun. ꝑ diui. rerum.

Expō p̄ª.

2ª.

3ª.

Dubiū.

Lec.14.

⁊ cō.58.

E

Rn̄sio

Lec.2.

Intel. distinguere

Propriū in re singu.

Conue.

Nō signi. singula.

Cōe

F

Cur diff. vl'e ⁊ singu. per actuz aie.

Apprehen. rei p intel.

ptinet ad opinionē Platonis:sed per actū aīe intellecti/ue qui est pdicari de multis vel de vno solo. ¶ Est autē ꝯsiderandū ꝙ intellectus apprehēdit rem intellectā fm propriā essentiā seu diffōnem. Vñ ꝛ in 3° de aīa dr ꝙ obiectum propriū intellectus est qd qd est. Cōtingit autē qñqꝫ ꝙ ꝓpria rō alicuius forme intellecte nō repugnat ei qd est esse in plibus:sed hoc ipedit ab aliquo alio siue sit aliqd accñtaliter adueniēs:puta si oibus hoibus morientibus vnus solus remaneret:siue sit ꝓpter ꝯditionem nature:sicut est vnus tm̄ sol:nō ꝙ repugnet rōni solari esse in pluribus fm ꝯditionem forme ipsius:sed qa non est alia mā susceptiua talis forme. Et ideo non dixit ꝙ vle est qd pdicatur de pluribus.sed [qd aptū natum est pdicari de pluribus.] Cū aūt ois forma que nata est recipi in mā quantū est de se cōicabilis sit multis materijs:dupliciter pōt ꝯtingere ꝙ id qd significatur per nomen non sit aptū natum pdicari de pluribus. Uno mō ꝙ nomen significat formā fm ꝙ terminata est ad hāc māstory sicut hoc nomen sortes vel Plato qd significat nām humanam ꝓut est in hac mā. Alio mō fm ꝙ nomē significat formā que nō est nata in mām recipi. Vñ opꝫ ꝙ per se remaneat vna ꝛ singularis:sicut albedo si esset forma non exñs in mā:esset vna sola.vñ esset singularis. Et ꝓpter h Phs dicit in 7° meta. ꝙ si essent spēs rerū separate:sicut posuit Plato:essent indiuidua. ¶ Pōt aūt obijci ꝙ hoc nomē sortes vel Plato est natū de plurib⁹ pdicari:quia nihil prohibet multos esse q vocentur hoc noie. ¶ Sed ad h pꝫ rñsio si attēdātur verba Ar¹ˢ. Ipse.n. nō diuisit noia in vle ꝛ pticulare:sed res. Et iō intelligēdum est ꝙ vle non solū dr qñ nomen pōt de plibus pdicari:sed ēt qñ id quod significatur per nomē est natuꝫ in pluribus inueniri. Hoc aūt nō cōtingit in pdictis nominibus. Nā hoc nomen sortes vel Plato significat naturam humanā fm ꝙ est in hac materia. Si vo hoc nomē imponat alteri homini significabit aliud:ꝛ ꝓp h nō erit vniuersale:sed equiuocum. ¶ Deinde cum dicit.

G

Lec.ii.tex. co.36.

Ꝓpria rō sol⁹ non fu in plurib⁹.

Significat⁹ no minis nō p. di. d plib⁹ 2ᵉ

H

Lec.7.t.cō. 28.

Obiectio

Rñsio.

Requisit⁹ ad vle propue

¶ Sicqꝫ necesse iterdū vliū:interdū singulariū cuidā aliqd inesse:vel nō inesse enūtiare.

¶ Necesse est enūtiare quoniā inest aliquid: aut non inest:aliquotiens quidem aliorum alicui:que sunt vniuersalia:aliquotiens quidem eorum que sunt singularia.

I

Expo.

¶ Cōcludit diuisionē enuntiationis:qꝛ enim semp enūciatur aliquid de aliquo. Rerū aūt quedā sunt vlia:ꝛ quedā singularia:necesse est ꝙ qñqꝫ enuntiet aliquid inesse vel non inesse alicui vliū:qñqꝫ vo alicui singularium. Et est suspensiua ꝯstructio vsqꝫ huc. Et est sensus. [quoniā aūt sunt qdem rerum ꝛc. necesse ē enuntiare ꝛc.] ¶ Est autē ꝯsiderandū ꝙ de vli aliquid enūtiatur qtuor modis. Nā vle pōt vno modo ꝯsiderari quasi separatum a singularibus siue ꝑ se subsistēs vt Plato posuit:siue fm sniam Ar¹ˢ fm esse qd hꝫ in intellectu. Et sic pōt ei aliquid attribui tripliciter. Qñqꝫ enim attribuitur ei aliquid sic considerato qd pertinet ad solam operationē intellectus:vt si dicatur ꝙ hō est pdicabile de multis:siue vniuersale:siue spēs. Huiꝰ enim intentiones format intellectus attribuēs eas nature intellecte fm ꝙ cōparat ipsas ad res que sunt extra animā. Qñqꝫ vo attribuitur vniuersali sic cōsiderato ꝙ.s. apprehēditur ab intellectu vt vnū:tñ id qd attribuitur ei nō pertinet ad actum intellectus sed ad esse qd hꝫ natura apprehēsa in rebus q sunt extra aīam.puta si dicatur ꝙ homo est dignissima creaturarum. Hoc enim ꝯuenit nature humane ēt fm ꝙ est in singularibus. Nāquilibet homo singularis dignior est oibus creaturis irrationalibus:sed tñ oēs hoies singu-

De vli aliqd enūtiat 4ᵒʳ modis.1°.

Nō pe.i.lec.

2°

K

lares non sunt vnus hō extra aīam:sed solū in acceptione intellectus ꝛ per hūc modū attribuitur ei pdicatum.s. vt vni rei. Alio autē modo attribuitur aliqd vli ꝓut est in singularibus. Et h dupliciter. Qñqꝫ qdem rōne ipsius nāe vlis.puta cū attribuitur ei aliqd qd ad essentiā eius pertinet:vel qd ꝯsequitur ꝑncipia essentialia:vt cū dr hō est animal:vel hō est risibilis. Qñqꝫ aūt attribuitur ei aliqd rōne singularis in quo inuenitur.puta cū attribuitur ei aliqd qd ptinet ad actioneꝫ indiuidui:vt cum dr hō ambulat. Singulari aūt attribuitur aliqd tripliciter. Uno mō fm ꝙ cadit in apprehensione:vt cum dr sortes est singulare:vel pdicabile de vno solo. Qñqꝫ autē rōne nature cōis:vt cum dicitur sortes est aīal. Qñqꝫ aūt rōne sui ipsius:vt cū dicitur sortes ambulat. Totidē ēt modis negatiue variatur:qꝛ omne qd cōtingit affirmare:ꝯtingit negare:vt supra dictū est. Est aūt hec tertia diuisio enūciationis quā ponit Phs. Prima nāqꝫ fuit ꝙ enuntiationū quedā est vna simpliciter:quedā vo ꝯiunctione vna. Que quidē est diuisio analogi in ea de qbus pdicatur fm prius ꝛ posterius. Sic.n. vnū diuidit fm prius in simplex ꝛ ꝑ posterius in cōpositū. Alia vo diuisio fuit in affirmatione ꝛ negatione. Que qdem est diuisio gñis in spēs:qꝛ sumitur fm dñiam predicati ad qd fertur negatio. pdicatū autē est pars formalis enūtiationis. Et iō huiꝰ diuisio dr ptinere ad qualitatē enūtiationis qualitatē inquā essentialē fm ꝙ dña signat quale qd. Tertia autē est huiꝰ diuisio que sumitur fm dñiaꝫ subiecti qd pdicatur de pluribus vel de vno solo. Et ideo dr ptinere ad quantitatē enūtiationis. Nam ꝛ quātitas ꝯsequitur mām. ¶ Deinde cum dicit.

3°

4°

Singulari aliqd attribuit tripliciter

Lec.4.

Tres diuisiones enuntiationis.

2°

3°

A

¶ Si qspiā vlr qdē de vlibus enūtiat cōpetere inquā:aut nō cōpetere quippiā:erūt enūtiationes iste ꝯrie. Atqꝫ de vlibus vniuersaliter enūtiare quēpiā dico hoc modo:vt est. ois homo est albus:nullus homo est albus.

¶ Si ergo vliter enūtiet in vniuersali qm̄ est: aut nō est:erūt ꝯtrarie enuntiationes. Dico aūt in vli fieri enuntiationē vniuersalem:vt ois homo est albus:nullus homo est albus.

¶ Ostendit quō enūtiationes diuersimode opponuntur fm diuersitatē subiecti. Et circa hoc duo facit. Primo distinguit diuersos modos oppositionū in ipsis enuntiationibus. Scđo ostēdit quō diuerse oppōnes diuersimode se habent ad verū ꝛ falsuꝫ.ibi [Quo circa has quidē impossibile est.] ¶ Circa primū ꝯsiderādum est ꝙ cū vle possit ꝯsiderari in abstractione a singularibus:vel fm ꝙ est in singularibus.fm hoc diuersimode aliqd ei attribuitur:vt supra dictū est. Ad designādum aūt diuersos modos attributionis inuēte sunt quedaꝫ dictiones que possunt dici determinationes vel signa qbus designatur ꝙ aliquid de vli hoc aut illo modo predicetur. Sed qꝛ nō est ab oibus cōiter apprehēsum ꝙ vlia extra singularia subsistāt.ideo cōmunis vsus loquendi nō hꝫ dictiones ad designādū illū modū pdicādi:ꝓut aliqd dr in abstractione a singularib⁹. Sed Plato q posuit vlia extra singularia subsistere:adinuenit aliqs determinationes qbus designaret quō aliqd attribuitur vli ꝓut est extra singularia. Et vocabat vle separatū subsistens extra singularia quātū ad spēm hois per se hoiēꝫ:ꝛ sic in alijs vlibus. Sed vle fm ꝙ est in singularib⁹ cadit in apphēsione hoiꝫ:ꝛ iō adinuēte sunt qdā dictiones ad signandū modū attribuendi aliqd vli sic accepto. Sicut aūt supra dictū est:qñqꝫ aliqd attribuitur vli rōne ipsius nāe vlis:ꝛ iō h dr pdicari de eo vliter:qꝛ.s. ei ꝯuenit fm totā multitudinē in qua inuenitur. Et ad h designādū i affirmatiuis pdicationibus

L

Lec.xi. Notandum vle 2ᵉʳ cōsi.

Sig⁹ vlis ꝛ particularis

Pla.opi.de vlibus.

M

Predicari vliter.

tionib⁹ adiuncta est hec dictio: ois: que designat q̄ p̄di/
catū attribuit̄ subo vl̄i q̄tū ad totū id qd̄ sub subo cti/
net. In p̄dicatiȷ aūt negatiuis adiuncta ē hec dictio: nul
lus: p quā significat̄ q̄ p̄dicatū remouet̄ a subo vl̄i fm
totū id qd̄ ↄtinet̄ sub eo. Uñ nullus dī q̄si nō vllus, ⁊ in
greco dicit̄ vdio: q̄si nec vn⁹: q: nec vnū solū est accipe sb
particularis — subo vl̄i a quo p̄dicatum nō remoueat̄. Qñq̄ aūt attri/
buit̄ vl̄i aliqd vl̄ remouet̄ ab eo rōne pticularis. Et ad
hoc designādū in affirmatiuis qdē adiuncta est hec di/
ctio: aliqs: vel qdā. p quā designat̄ q̄ aliqd attribuitur
subo vl̄i rōne ipsi⁹ pticularis. Uñ dī idiuiduū vagū. In
negatiuis aūt nō est aliq̄ dictio posita. s; possum⁹ accipe
A — non ois: vt sicut nullus vl̄r remouet: eo q̄ significat q̄si
diceret̄ nō vllus id est nō aliqs. ita ēt nō ois pticulariter
Tria gn̄a af. n. de p̄di. vl̄i — remoueat in q̄tū excludit vl̄em affirmationē. Sic igit̄
tria sunt gn̄a affirmationū in qb⁹ aliqd de vl̄i p̄dicatur.
Una qdē est in qua de vl̄i p̄dicat̄ aliqd vl̄r: vt cū dī ois
homo est aīal. Alia in qua aliqd p̄dicat̄ de vl̄i pticulari
ter: vt cū dī: qdā hō est alb⁹. Tertia v̊o est in qua aliqd
de vl̄i p̄dicat̄ absq̄ determinatiōe vl̄itatiȷ vel pticularita
tis. Uñ hmōi enūtiatio solet vocari indefinita. Totidē
aūt sunt negatiōes opposite. De singulari aūt q̄uis ali/
qd diuersa rōne p̄dicet̄, vt supra dcm̄ est: tn̄ totū refert̄
ad singularitatē ipsi⁹, q: ēt nā vl̄is in ipso singulari indi
uiduat̄, et ideo nihil refert q̄tū ad nām singularitatis:
Quattuor mo di enun. fm q̄titatem — vtr̄ aliqd p̄dicet̄ de eo rōne vl̄is nāe: vt cū dī. sortes est
homo. vel ↄuenlat ei rōne singularitatiȷ. Si igit̄ trib⁹ p̄/
dictis enūtiationib⁹ addat̄ singularis erūt q̄tuor modi
enūtiationū ad q̄titatē ipsi⁹ ptinētes. s. vl̄is: singularis:
B — indefinit⁹ ⁊ pticularis. Sic igit̄ fm has dīas Aristo.
assignat diuersas oppōnes adinuicē. Et p̄mo fz dīam
vl̄ium ad idefinitas. 2° fz dīam vl̄iū ad pticulares. ibi
Lec. xi. — [Opponi aūt affirmationē.] Circa p̄mū tria facit. Pri
mo agit de oppōne vl̄iū adinuicē. 2° de oppōne indefini
tarum. ibi [Qñ aūt in vl̄ib⁹.] 3° excludit dubitatiōnē. ibi
Expo. tex. — [In eo v̊o q̄.] Dicit ḡ p̄mo q̄ si aliqs enuntiet de subo
vl̄is afi. ⁊ vl̄is ne. cur ↄ̄rie — vl̄i vniuersalr: id est fm ↄtinētiā sue vl̄itatiȷ. qm̄ est. id est
affirmatiue: aut non est. id est negatiue: erūt ↄ̄rie enūtia
tiones: vt si dicat̄ ois homo est alb⁹: nullus hō est alb⁹.
Hui⁹ aūt rō est: q: cōtraria dr̄ que maxime a se distāt.
Nō. n. dī aliqd nigr̄ ex hoc solū q̄ non est albū: sed sup
hoc qd̄ est nō esse albū qd̄ significat cōlter remotionē al
bi, addit nigrū extremā distantiā ab albo. Sic igit̄ id
qd̄ affirmat̄ p hāc enūtiationē: ois hō est alb⁹: remouet̄
C — p hāc negationē non ois hō est alb⁹. Dz ḡ q̄ negatio re
moueat modū quo p̄dicatū dī de subo: quē d̄signat hec
dictio ois. Sz sup hāc remotionem addit hec enūtiatio
Extrema di stantia — nullus hō est alb⁹ totalē remotionē que est extrema di/
stantia. qd̄ p̄mo ptinet ad rōnē ↄ̄rietatiȷ. Et iō ↄuenienter
hāc oppōnem dicit ↄtrarietatē. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qñ aūt in vl̄ibus nō vl̄r: non sunt ↄtrarie.
Que aūt significant̄: ē eē aliquādo ↄtraria.
¶ Qñ aūt in vl̄ibus non vl̄r: nō sunt ↄtrarie.
Que autem significantur est esse contraria.

¶ Ondit qualis sit oppositio affirmatiōis ⁊ negatiōis in
idefinitiȷ. Et p̄mo ꝓponit qd̄ intēdit. Scd̄o manifestat p
exēplū. ibi [Dico aūt nō vl̄r.] Tertio assignat dīam ma
nifestiorē. ibi [Cū. n. vl̄e sit hō.] Dicit ergo p̄mo q̄ qñ
de vniuersalibus subiectis affirmat̄ aliqd vel negat̄: nō
tn̄ vniuersalr: nō sunt ↄtrarie enūtiationes, sed illa que
significant̄ ↄtingit esse ↄtraria. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dico aūt nō vl̄r enūtiare in his q̄ sunt vni/
uersalia: hoc mō. homo albus ē: hō alb⁹ non
est. Hō qdē est vl̄e: at ille non vtit̄ vt vl̄i ipsa
enūtiatiōe. Ois. n. non significat ipsum vni/
uersale: s; vniuersalis p̄dicationis est nota.
¶ Dico aūt nō vl̄r enūtiare in his q̄ sūt vl̄ia:
vt est albus hō: nō est albus hō. Cū. n. vl̄e sit
hō: non vl̄r vtit̄ enuntiatiōe. Ois nāq̄ non
vl̄e est: s; qm̄ vniuersalr consignificat.

¶ Manifestat per exēpla. Ubi ↄsiderandū est q̄ nō dixe — No⁹.
rat q̄si in vl̄ib⁹ pticulr, s; nō vl̄r. Non. n. intēdit de ptīcu — D
larib⁹ enūtiationib⁹, sed de solis indefinitiȷ. Et hoc mani — Expo. p̄ᵉ pt. Tex.
festat per exempla que ponunt̄. dicēs fieri nō vl̄em enū
tiationē in vl̄ibus subiectis: cū dī. est albus homo. non
est alb⁹ homo. Et rōnē hui⁹ expōnis ondit: q: homo q
subijcit̄ est vl̄e, sed tn̄ p̄dicatū non vl̄r de eo p̄dicat̄, q: — Omnis
non apponit̄ hec dictio: ois: que nō significat ip̄m vni/
uersale, sed modū vniuersalitatiȷ. put. s. p̄dicatum dicit̄
vniuersalr de subto. Et ideo addita subto vl̄i semp signi — Ultime
ficat q̄ aliqd d̄ eo dicat̄ vniuersalr. Tota aūt hec expo/
sitio refert̄ ad h̄ qd̄ dixerat. [Qñ in vl̄ib⁹ non vl̄r enun
tiat̄: nō sūt ↄ̄rie.] Sz h̄ qd̄ addit̄ [Que aūt significant̄ — Expositio
ↄtingit esse ↄ̄ria] non est expositum q̄uis obscuritatem
ↄtineat. Et iō a diuersis diuersimode exponit̄. ¶ Qui/
dā. n. h̄ referre voluerūt ad ↄ̄rietatem veritatis ⁊ falsi/
tatiȷ que cōpetit hmōi enūtiationib⁹. Contingit. n. qñq̄ — E
has simul esse veras homo est albus. ⁊ homo nō est al/
bus. ⁊ sic nō sunt ↄ̄rie: q: ↄ̄ria mutuo se tollūt. Cōtingit
tn̄ qñq̄ vnā eay esse verā ⁊ alterā esse falsam: vt cum dī — Impugnatō
hō est aīal. hō nō est aīal. ⁊ sic rōne significati videnī ha
bere quādā ↄ̄rietatē. ¶ Sz hoc non videt̄ ad ꝓpositū
ptinere. Tū q: ph̄s nōdū hic loqtur de varietate ⁊ falsi
tate enūtiationū. Tum ēt q: hoc ipsum posset de ptīcu- — Porphy. expositio
laribus enūtiationib⁹ dici. Alij v̊o sequentes Porphy
riū. referūt ad ↄ̄rietatē p̄dicati. Contingit. n. qñq̄ q̄ p̄/
dicatū negat̄ de subto pp hoc qd̄ inest ei ↄ̄riū: sicut si
dicat̄ hō nō est albus: q: est niger: ⁊ sic id qd̄ significat̄
per hoc qd̄ dī. nō est albus. pōt esse ↄ̄riū: non tn̄ semp
remouet̄ aliqd a subto ēt si ↄtrariū non insit: sed aliqd
mediū inter ↄ̄ria: vt cum dī aliqs non est albus: q: palli
dus: vel q: inest ei p̄uatio actus vel habitus seu potētie
vt cū dī aliqs nō est vidēs: q: est carēs potentia visiua: — F
aut hz impedimentū ne videat: vel ēt q: nō est aptus na
tus videre. puta si dicat̄ lapis non videt. Sic igit̄ illa q̄
significant̄ ↄtingit esse ↄtraria: sed ipse enūtiationes nō — Lib. 2. Lec. vlti.
sunt ↄ̄rie: q: vt in fine hui⁹ libri dicet̄. nō sunt contrarie
opiniones que sunt de ↄtrarijs: sicut opinio q̄ aliqd sit
bonū: ⁊ illa que est q̄ aliqd nō est bonū. ¶ Sz nec hoc — Impugnatō Porphy.
videt̄ ad ꝓpositū ptinere: q: non agit hic de ↄtrarietate
rer̄ vel opinionū: s; de ↄtrarietate enūtiationū. Et ideo
magis videt̄ hic sequenda expō Alexādri. fz quā dōm — Alexan. expō melior.
est q̄ in indefinitiȷ enūtiatiōibus non determinat̄ vtrum
p̄dicatū attribuat̄ subto vl̄r q̄ faceret ↄtrarietatē enun
tiationū: aut pticulariter q̄ nō faceret ↄtrarietatem enū
tiationū. Et ideo hmōi enūtiationes indefinite dn̄r: fm
modū quo pferunt̄. Contingit tn̄ qñq̄ rōne significati — In idefinitiȷ quo ↄ̄rietas
eas hic ↄ̄rietatem. puta cum attribuunt̄ ei aliqd vl̄r ra
tione vniuersal. q̄uis non apponat̄ signū vniuersale: vt
cum dī homo est animal. homo non est animal: q̄ hē
enūtiationes eandē habēt vim rōne significati ac si dice
ret̄ ois hō est aīal. nullus hō est aīal. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Si v̊o qd̄ vl̄r p̄dicat̄ si vl̄is p̄dicationis ad
dideris notā enūtiationē non efficies verā.
Nulla. n. erit affirmatio v̊a: in qua p̄dicatio/
nis nota vl̄is ei adiungit̄ quod vniuersalr
predicatur: vt omnis homo est oē animal.

¶ In eo vo q vniuersale pdicatur: id qd est vle vniuersalr pdicari non est verum. Nulla.n. affirmatio erit va: in qua de vli pdicato vniuersalr pdicet: vt ois homo est oe animal.

G ¶ Remouet qdda qd posset esse dubiu. Qa.n. posuerat quadda diuersitate in oppone enuciationu ex hoc q vle sumit a pte subti vlr vel non vlr. posset aliqs credere q silis diuersitas nasceret ex pte predicati ex h.s. qd vlr pdicari posset vel non vlr. Et ideo ad excludendu dubitatione dicit q in eo q ponit aliqd vle pdicari: q pdicet vle vlr non est verum. Cui9 qde duplex esse pt ro. Vna qde qa talis modus pdicadi videt repugnare pdicato fm ppria rone qua hz in enuciatione. Dcm est.n. supra q pdicatu est qsi pars formalis enuciationis: subm aute est pars mlis ipsius. Cu aut aliqd vle pfert vlr. ipsu vle sumit fm habitudine qua hz ad singularia que sub se otinet. sicut et qn vle pfert particulariter sumit fz habitudinem qua hz ad aliqd otentoru sub se. et sic vtraqz ptinet ad mlem determinatione vlis. Et ideo neqz signum vle: neqz particulare oueniter addit pdicato, sz magis subo. Conuenientius.n. di nullus homo est asin9 qz omnis homo est nullus asinus. Et silr ouenientius dicit aliquis homo est albus. qz homo est aliqd albu. Inuenit aut qnqz a Pho signu particulare appositu pdicato ad insinuadum qd pdicatu est in plus qz subm: et hoc pcipue cu habito gne inuestigat dfias completiuas speciei: sicut qn de aia di q aia est actus qdam. Alia vo pot accipi ex pte veritatis enuciationis. que ro specialr hz locu in affirmationib9 que false sunt si pdicatum vlr pdicaret. Et ideo manifestans id qd posuerat. subiugit q nulla affirmatio est in qua. s. vere de vli predicato vlr pdicet. i. in qua vli pdicato vtit ad vlr pdicadum: vt si diceret. ois homo est oe aial. Opz.n. fm pdicta q hoc pdicatum aial fm singula que sub ipso otinent predicaret de singulis que otinent sub hoie. Et hoc non pt esse verum: neqz si pdicatu sit plus: neqz si pdicatu sit ouertibile. Opz.n. q qlibet vnus ho esset aialia oia: aut oia risibilia: que repugnant roni singularis qd accipit sub vli. Nec est instatia si dicat q hec est vera. ois ho est ois discipline susceptiu9. Disciplina.n. non pdicat de hoie: sz susceptiuum discipline. Repugnat aut vitati si diceret. ois homo est oe susceptiuu discipline. Signu aut vle negatiuu vl pticulare affirmatiuu et si ouenientius ponant ex pte subti: non tn repugnat vitati et si ponant ex parte pdicati. Contingit.n. hmoi enuciatione in aliq ma ee vera. Hec.n. est va. ois ho nullus lapis est. Et silr hec e va. ois ho aliqd aial est. Sz hec ois ho oe aial est. in qcuqz ma pferat falsa est. Sut aut qdam alie tales enunciationes semper false. sicut ista: aliqs homo omne animal est: et alie siles sunt semp false in omnibus.n. eadem ratio est. Et ideo p hoc q Phs reprobauit ista. omnis homo omne animal est: dedit intelligere oes osimiles esse improbandas.

Margin notes: Expo. hs p.t. — p9 ra9 — Lec. 3. — Sigm vle vl par. oue. pdi. — H — Sigm par. appom pdi. 2a ra. Lec. j. et co. b. t. g. — Expo. vl. — I — Tacite obiectioni — Sigm vle vel par. affir. conue. predi.

LECTIO. XI.

¶ Affirmationem igitur et negationem opponi contradictorie quidem dico: cum vlr altera: altera non vlr significat de eodem: vt omnis homo albus est: no omnis homo albus est: nullus ho alb9 est: qda ho albus est.

¶ Opponi autem affirmatione negationi dico contradictorie: que vniuersalr significat ei que non vlr: vt omnis ho albus est: non omnis homo albus est: qdam homo albus est: nullus homo albus est.

Ostesq phs determinauit de oppone enuciationu coparado vles enuciatioes ad indefinitas: hic nuc determinat de oppone enuciationu coparado vles ad pticulares. Circa qd notadu e q pt duplex oppo in his notari. Vna qde vlis ad pticulare: et hac pmo tagit. Alia vo vlis ad vlem: et hac tagit scdo. ibi [Cotrarie vo.] Particularis vo affirmatiua et pticlaris negatiua si hnt pprie loqndo oppone: qa oppo attedit circa ide subm: subm aut pticularis enuciationis e vle pticulr suptu no p aliquo determinato singlari: sz indeterminate p qcuqz. et io cu de vli pticulr sumpto aliqd affirmat vl negat: ipe modus enuciadi non hz q affirmatio et negatio sint de eode: qd regrit ad oppone affirmationis et negationis fz pmissa. Dicit g pmo q enuciatio q vle significat. s. vlr: opponit odictorie ei q no significat vlr. sz pticulrs si vna eaz sit affirmatiua. altera vo sit negatiua siue vlis sit affirmatiua et pticularis negatiua: siue econuerso: vt cu di. ois ho est alb9, no ois ho est alb9. Hoc.n. qd dico no ois ponit loco signi pticularis negatiue. Vn eqpollet ei q est qda ho non est alb9: sic et null9 qd ide significat ac si diceret no vllus vl no qda est signu vle negatiuu. Vn he due qdam ho est alb9 q est pticularis affirmatiua. nullus ho e alb9 q est vlis negatiua sunt odictorie. Cui9 ro est qa odictio osistit in sola remotione affirmationis p negatione. Vlis aut affirmatiua remouet p sola negatione particularis nec aliqd aliud ex necessitate ad h exigitur. Particularis aut affirmatiua remoueri non pt nisi per vlem negatiua: qa iam dcm est q particularis affirmatiua non pprie opponit particlari negatiue. vn relinquit q vli affirmatiue odictorie opponit pticularis negatiua et particulari affirmatiue vlis negatiua. ¶ Deinde cu dicit.

¶ Cotrarie vo cu vlr vtraqz significat de eodem: vt ois ho alb9 e: nullus homo albus est.

¶ Cotrarie vo vlez affirmatione: et vlez negatione: vt ois ho iustus e: nullus ho iustus e.

¶ Tangit oppositione vlium enuciationu. et dicit q vlis affirmatiua et vlis negatiua sut otrie: sicut ois homo est iustus. nullus ho e iust9: qa. s. vlis no solu remouet vlez affirmatiua: sz et designat extrema distantia inqztu negat totu qd affirmatio ponit. et hoc ptinet ad rationem otrietatis. et ideo particularis affirmatiua et negatiua se habent sicut mediu inter otria. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quapropter fieri quidem no pot vt he simul sint vere. At sit vt his opposite vero nonnunqz sint de eode: veluti omnis homo albus est: et aliquis homo albus est.

¶ Quocirca has qde impossibile est simul ee veras: his vo oppositas otingit in eode: vt no ois homo albus est: et qdam homo albus e.

¶ Ostedit quo se hëat affirmatio et negatio opposite ad verum et falsum. Et pmo qtum ad otrias. Scdo qtum ad odictorias. ibi [Quecuqz igit odictioes.] Tertio qtu ad ea que vident odictoria et non st. ibi [Quecuqz aut in vlib9.] Dicit g pmo q qa vlis affirmatiua et vlis negatiua st otrie: impole est q sint sil ve. Contraria.n. mutuo se expellut. Sz pticulares que odictorie opponunt vlib9 otrijs: pnt simul verificari in eode. sicut non ois ho est albus que odictorie opponit huic ois homo est albus. et qda homo est alb9. que odictorie opponit huic nullus ho est albus. Et hmoi et sile inuenit in otrietate rerum. Na album et nigru nunqz sil esse pnt in eode: sed remotiones albi et nigri pnt esse. Potest.n. aliqd esse neqz

Margin notes: K — 2e oppo. — Oppo. pti. affir. et pti. neg. — Expo. t. — L — Non omnis — Ra9. odic. iter oppones — M — Expo. t. — Cur. vni aff. et vni neg. cotrariantur — N — Expo. t. — Cotrarie no sil ve. sed sil false

albumneqȝ nigrū: sicut pȝ in eo qȝ est pallidū. Et sic̄ ꝯrie enūtiationes non pñt simul esse vere: sȝ eaꝝ ꝯdictorie a quibus remouent̄ simul pñt esse v̄e. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Cōtradictiones igit̄ he: q̄ vliuȝ vlr̄ sunt ita sese hn̄t: vt altera ps eaꝝ sit necīo v̄a: altera falsa. Eādē ꝯditionē ⁊ in singularib⁹ esse cōstat. vt Socrates ē alb⁹. Socrates nō ē alb⁹.

¶ Quecūqȝ igit̄ ꝯdictiōes vliū sīt vlr̄: necesse est alteram esse veraȝ: alterā, eē̄ falsaȝ: ⁊ quecunqȝ in singularibus sunt: vt est. Socrates albus est. Socrates albus non est.

No. in ista Lec. expo. pᵃ.

¶ Ondit qualr̄ veritas, ⁊ falsitas, se hn̄t in ꝯdictorijs. Circa qd̄ ꝯsiderandū est, qȝ sicut dc̄m est supra in ꝯdictorijs negatio non pl⁹ facit nisi qȝ remouet affirmationē.

A

Neg⁹ duob⁹ mōis remo. affir.

Qd̄ ꝯtingit dupl̄r. Uno mō qn̄ ē altera eaꝝ vniuersalis, altera particularis, vt supra, alio modo qn̄ vtraqȝ ē singularis, qȝ tunc negatio ex necessitate refertur ad ideȝ, qd̄ non ꝯtingit in particularibus ⁊ indefinitis. Et ideo singularis affirmatiua semꝑ ꝯdicit singulari negatiue, supposita idētitate p̄dicati ⁊ subiecti. Et ideo dicit, siue acipiamus ꝯdictionē vlium vlr̄. s. q̄ȝtum ad vnā eaꝝ, siue singulariū enunciationū, semꝑ necesse est, qȝ vna sit vera, ⁊ altera falsa. Neqȝ. n. ꝯtingit eē̄ sil̄ veras, aut simul falsas, qȝ veꝝ nihil aliud est, nisi qn̄ dr̄ esse quod est, aut non esse qd̄ non est, falsum aūt, qn̄ dicit̄ esse qd̄ non est, aut non esse quod est vt patet quarto meth.

Quare sing. affir. semꝑ ꝯdicit singu. neg.

Expo. tex.

B

Veꝝ qd̄: falsum quid.

Lec. co. 27.

Lec 15. tex.

Expo. pᵃ.

¶ At he que vlium nō vlr̄ sunt: non ita se habēt: vt semꝑ altera pars ipaꝝ sit vera. altera falsa. He nāqȝ sil̄ sunt vere. hō alb⁹ est: hō albus non est. hō ꝓbus est: hō ꝓbus non est.

¶ Quecūqȝ aūt in vlibus non vlr̄ non hec qdē semꝑ vera est: alla v̄o falsa. simul. n. veꝝ ē dicere qm̄ est homo albus. non est homo albus: ⁊ est homo ꝓbus ⁊ nō est homo ꝓbus.

¶ Ondit qualr̄ se habeat veritas ⁊ falsitas in his que vident̄ esse ꝯdictoria, sȝ non sunt. Et circa hoc tria facit. Pn̄o ꝓponit qd̄ intēdit. Scd̄o ꝓbat ꝓpositū ibi [Si. n. turpis nō ꝓbus.] Tertio excludit id qd̄ facere possȝ dubitationē ibi [Uidebit̄ aūt subito inconueniēs.] Circa pn̄ū ꝯsiderādū est qȝ affirmatio ⁊ negatio in indefinitis ꝓpositionibus videntur ꝯdictorie opponi ꝑꝑ hoc qȝ est vnū subiectum non determinatū ꝑ signū pticulare, ⁊ ideo videt̄ affirmatio ⁊ negatio esse de eodē. Sȝ ad h̄ remouendum Phs dicit, qȝ q̄cūqȝ affirmatiue ⁊ negatiue dicūt de vlibus non vlr̄ sumptis non semꝑ opȝ qȝ vnū sit veꝝ: aliud sit falsum: sȝ pñt simul esse vera. Simul. n. est veꝝ dicere qȝ hō est albus. ⁊ hō non est albus: ⁊ qȝ hō est ꝓbus ⁊ hō non est ꝓbus. ¶ In quo qdem vt Amonius refert aliq Aristo. ꝯdixerunt ponentes qȝ indefinita negatiua semꝑ sit accipienda ꝑ vli negatiua. Et hoc astruebant. Primo qdē tali rōne qȝ indefinita cū sit indeterminata se hȝ in rōne mat̄e. mā aūt s̄m se ꝯsiderata magis trahit̄ ad id qd̄ indigni⁹ est. Dignior aūt ē vlis affirmatiua q̄ꝫ pticularis affirmatiua. ⁊ ideo indefinitā affirmatiuā dicūt esse sumēdam ꝑ pticulari affirmatiua. Sȝ negatiuā vlem que totū destruit dicunt esse indigniorē pticulari negatiua que destruit ptem: sicut vlis corruptio peior ē q̄ꝫ particularis. ⁊ ideo dicunt qȝ indefinita negatiua sumenda est pro vniuersali negatiua. Ad quod etiam inducunt qȝ pōt ⁊ ipse Arist. vtitur indefinitis negatiuis pro vniuersalibus. sicut dicit̄ in libro phyſi. qȝ non est motus preter res. ⁊ in libro de aia. qȝ non est sensus preter qnqȝ. Sȝ iste rōnes non ꝯcludūt. Qd̄. n. dr̄ qȝ mā s̄m se sumpta sumit̄ ꝑ peiori. veꝝ est s̄m sniam Platōis q nō distinguebat ꝑuationē a mā. Nō aūt est veꝝ s̄m Arist. q dicit in lib. physi. qȝ malū ⁊ turpe ⁊ alia h mōi ad defectū ptinētia non dr̄ de mā nisi ꝑ accn̄s. Et ideo non oȝ qȝ idefinita semꝑ stet ꝑ peiori. Dato et̄ qȝ idefinita necesse sit sumi ꝑ peiori. non opȝ qȝ sumat̄ ꝑ vli negatiua: qȝ sic in gn̄e affirmationis: vlis affirmatiua ē potior pticulari vtpote pticularē affirmatiuam ꝯtinēs. ita et̄ in gn̄e negationū vlis negatiua potior ē. Oȝ aūt in vno quoqȝ gn̄e ꝯsiderare id qd̄ est poti⁹ in gn̄e illo: non aūt id qd̄ est poti⁹ simplr̄. Ulteri⁹ et̄ dato qȝ pticularis negatiua esset potior oibus modis: non tn̄ adhuc rō sequeret̄. Non. n. ideo idefinita affirmatiua sumit̄ ꝑ pticulari affirmatiua: qȝ sit indignior: sȝ qȝ de vli pōt aliqd affirmari rōne suijpsius vel rōne ꝯtenti sub eo. Un̄ sufficit ad v̄itatē ei⁹ qȝ p̄dicatū vni parti ꝯueniat: qd̄ designat̄ ꝑ signū pticulare. ⁊ ideo v̄itas pticularis affirmatiue sufficit ad veritatē indefinite affirmatiue, ⁊ sili rōne v̄itas particularis negatiue sufficit ad veritatem indefinite negatiue, qȝ similr̄ p̄t aliqd negari de vli vel ratione suijpsi⁹. vl̄ ratione sue ptis. Utunt̄ aūt q̄nqȝ phi indefinitis negatiuis ꝑ vlibus in his que per se remouentur ab vlibus: sicut ⁊ vtunt̄ indefinitis affirmatiuis pro vlibus in his que ꝑ se de vniuersalibus p̄dicantur. ¶ Deinde cum dicit.

Lec. j. tertij libri ⁊ com. 128.

Solu⁰.

Lec. 15. pmi libri

E

In vno quoqȝ gē.

Indefᵃ affir. pro par.

F

Aliqñ idefi. neg. ꝑ vni. neg.

¶ Si enim turpis ē: nō vtiqȝ ꝓbus est. Et hō pulcher ē. hō pulcher nō est. Si. n. fedus sit hō: pl̄cher nō ē: ⁊ si qppiā sit id ꝑfecto nō ē.

¶ Si. n. turpis est: nō probus est: ⁊ est homo pulcher: ⁊ non est hō pulcher. Si. n. fedus ē non pulcher est: ⁊ si sit aliquid: non est.

¶ Probat ꝓpositū ꝑ id qd̄ est ab oibus ꝯcessum. Oēs. n. ꝯcedūt qȝ idefinita affirmatiua v̄ificat̄ si pticularis affirmatiua sit v̄a. Cōtingit aūt accipi duas affirmatiuas indefinitas quaꝝ vna icludit negationē alteri⁹. puta cū sunt opposita p̄dicata. Que qdē oppositio p̄t ꝯtingere dupl̄r. Uno mō s̄m ꝑfectā ꝯrietatē. sicut turpis. i. inhonestus: opponit̄ ꝓbo. i. honesto: ⁊ fedus. i. deformis s̄m corpus. opponit̄ pulchro. Sȝ ꝑ quā rōnē ista affirmatiua est v̄a homo est ꝓbus. quodā hoie exn̄te ꝓbo: ꝑ eādē rōnē ista est v̄a. hō est turpis quodam hoie exn̄te turpi. Sūt ḡ iste due v̄e sil̄ homo ē ꝓbus: hō est turpis: sed ad hāc homo est turpis seqtur. hō non est ꝓbus. ergo iste due sunt sil̄ v̄e homo est ꝓbus. hō non est ꝓbus: ⁊ eadē ratione iste due. homo ē pulcher, homo non ē pulcher. Alia aūt oppō attēdit̄ s̄z ꝑfectū ⁊ imꝑfectū sicut moueri opponit̄ ad motuȝ esse, ⁊ fieri ad fc̄m esse. vn̄ ad fieri seqtur non eē ei⁹ qd̄ sit in ꝑmanentib⁹ quoꝝ esse est ꝑfectū, sec⁹ aūt est in successiuis quoꝝ esse est imperfectuȝ. Sic ergo hec est v̄a homo est alb⁹ quodā hoie exn̄te albo: ⁊ pari rōne qȝ qdā hō sit alb⁹ hec est v̄a. qdā homo sit alb⁹, ad quā seqtur hō non est alb⁹. ḡ iste due sunt simul v̄e. hō est alb⁹. hō non est alb⁹. ¶ Deinde cū dicit.

G

Oppo. 2ʳ in indefi.

pᵃ

H

2ᵃ

Expo. vl̄ꝑ. t.

Secūdū ad eē in perma. vel success.

¶ At. n. absurdū ilico cuipiā hoc eē̄ videbit̄: ꝓpea qȝ he. hō alb⁹ nō est: ⁊ nullus hō albus est idem significare vident̄. At nec idē sane significant: nec sunt simul necessario vere.

¶ Uidebit̄ aūt subito incōueniēs eē̄ iccirco qm̄ videt̄. non est hō albus simul et̄ significare: qm̄ nemo est albus. Hoc autem neqȝ idem significat: neqȝ simul necessario sunt.

¶ Excludit id qd̄ faceret dubitationē circa p̄dicta. ⁊ dic̄ qȝ subito. i. p̄mo aspectu videt̄ h̄ eē̄ incōueniēs qd̄ dc̄m

Expo. t.

est. qr hoc qd dico. hō nō est alb⁹. videt idē significare. cū h qd est nullus hō est alb⁹. Sz ipse h remouet dicēs: q neqz idem significant: neqz ex necessitate sunt vera: sicut ex predictis manifestum est. LECTIO. XII.

Patet autē: z vnius affirmationis vnam esse negationem.

Manifestum est autē quoniā negatio vna vnius affirmationis est.

Ostq̃ Phs distinxit diuersos modos oppositionū in enūtiationib⁹ nūc intēdit ondere q vni affirmationi vna negatio opponit. z circa h duo facit. Primo ondit q vni affirmatiōi vna negatio opponit. Scdo ondit

I

que sit vna affirmatio vel negatio. ibi vna aūt affirmatio. Circa pmum tria facit. Primo pponit qd intēdit. Scdo manifestat ppositū. ibi h. n. idē. Tertio epilogat q̄ dicta sunt. ibi manifestū est ergo. Dicit ergo pmo manifestū eē q vni⁹ affirmationis ē vna negatio sola. z h qdem fuit necessariū hic dicere: qr cum posuerit plura oppōnū genera. videbat q vni affirmationi due negatiōes opponerent sicut huic affirmatiue ois hō est alb⁹. videt sm pdicta hec negatiua opponi nullus hō est alb⁹. z hec qdā hō nō est albus. Sz si qs recte ɔsideret huic affirmatiue ois hō ē albus. negatio est sola ista qdā hō nō est albus. q̄ solūmodo remouet ipsam: vt pz ex sua eqpollētia que ē nō ois hō est alb⁹. Ulis vo negatiua icludit qdē in suo itellectu negationē vlis affirmatiue in qzztum includit pticularē negatiuā. sz supra h aliqd addit in qztū. s. importat nō solū remotionē vlitatis. sz remouet qzlib3 ptē ei⁹. z sic pz q sola vna est negatio vlis affirmatiue: z idē apparet in alijs. Deinde cū dicit.

Expo. 1.

Neg⁰ affir.

vlis neg. icludit par. neg. z supaddit

Idē eni opz negationē negare: qd affirmauit affirmatio ipsa: z ab eodē: siue singulare sit: siue vle: aut vlr: aut non vlr sumptum.

Hoc enim idē opz negare negationem qd affirmatio affirmauit: z de eodem vel de aliquo singularium. vel de aliquo vniuersaliū: vel vniuersaliter: vel non vniuersaliter.

K

Manifestat ppositū. z pmo p rōnē3. scdo p exēpla. ibi Dico aūt vt est sor. albus. Rō āt sumit ex h qd supra dcm̄ est: q negatio opponit affirmationi que est eiusdē d eodē. in quo hic accipit q oz negationē negare id idē pdicatū qd affirmatio affirmauit z d eodē subto. siue illud subm sit aliquid singulare: siue aliqd vniuersale: siue aliqd vniuersale vniuersalr: vel non vniuersalr sumptū. sz hoc non ɔtingit fieri nisi vno mō ita. s. vt negatio neget id qd affirmatio posuit z nihil aliō. ergo vni affirmationi opponit vna sola negatio. Deinde cū dicit.

Unius affir. vna nega.

Nō si qppiā aliō ab eodem negauerit: aut idē ab alio: nō erit hec illi: sz alia sane opposita. Huic. n. Socrates ē alb⁹: illa aduersat pfecto. Socrates nō ē alb⁹. Et huic. ois hō alb⁹ ē: illa. non ois hō alb⁹ ē. Et itē huic. aliqs hō alb⁹ ē: illa. nullus hō alb⁹ ē: z huic rursus. homo albus est: illa. homo albus non est.

Dico āt vt ē Socra. alb⁹: nō ē Socra. alb⁹. Si āt aliō aliqd vl ō alio idē: nō ē opposita: sz erit ab eo diuersa. Huic vo q̄ est: ois hō albus ē: illa q̄ est: nō ois hō alb⁹ ē: illi aūt q̄ est: aliqs hō alb⁹ est: illa q̄ est nullus hō alb⁹ ē: illi q̄ ē: hō alb⁹ est: illa que est nō est hō alb⁹.

Manifestat ppositū p exempla. z pmo in singularib⁹. huic. n. affirmationi sortes est alb⁹ hec sola opponit sortes nō est alb⁹. tanqz eius ppria negatio. Si vo eēt aliō pdicatū vel aliō subm nō esset negatio opposita: sz oino diuersa. sicut ista sortes nō est musicus nō opponit ei q̄ est sortes est albus. neqz ēt illa que est Plato est albus: huic que est sortes nō est albus. Scdo manifestat idem quādo subm affirmatiōis est vniuersale vniuersalr sumptū: sicut huic affirmationi: omnis homo est albus opponit eius ppria negatio non omnis hō est albus que eqpollet particulari negatiue. Tertio ponit exēplū qn affirmationis subm est vniuersale pticulariter sumptū: z dicit q huic affirmationi aliqs ho est albus opponit tanqz eius ppria negatio: nullus hō est albus. Nā nullus di: quasi non vllus. i. nō aliqs. Quarto ponit exemplū qn affirmationis subm est vniuersale indefinite sumptū: z dicit q isti affirmationi hō est alb⁹ opponit tanqz ppria ei⁹ negatio: illa que est non hō est alb⁹. Sz videt h esse ɔtra id qd supra dcm̄ est q negatiua indefinita verificat simul cū indefinita affirmatiua. negatio aūt non pōt verificari simul cū sua opposita affirmatiōe: qr non ɔtingit de eodē affirmare z negare. Sed ad h dōm q opz qd hic di intelligi qn negatio ad idē refert qd affirmatio ɔtinebat: z h pōt esse dupl'r. Uno modo quando affirmat aliqd inesse homini rōne suijpsius: qd est per se de eodem pdicari. z h ipsum negatio negat. Alio modo qn aliqd affirmat de vniuersali ratione sui singularis: z pro eodem de eo negat. Deinde cum dicit.

L

Expo. p̄ᵉ q̄.

Regula oppo.

Expo. 2ᵃ.

3ᵃ.

M

Obiectio

Dictū ē igit vnā affirmationē vni ɔdictorie opponi negationi: z q̄ nā sint ille: z ɔtrias alias eē: z que sint ēt ille. z itē ōis ɔtradictionis alterā partē verā: alterā falsaz eē. Et qr ita sit: z qn rursus vera est: aut falsa.

Manifestū ē ergo: qm̄ negatiōi vni: vna affirmatio ē opposita. qm̄ aūt alie sūt ɔrie: alie āt ɔdictorie: z q̄ sunt he dcm̄ ē: vel qn nō ōis vera vel falsa ɔdictio: z q̄re z qn vera vel falsa ē.

Epilogat que dicta sūt: z ɔcludit manifestū esse ex pdictis q vni affirmatiōi opponit vna negatio: z q oppositarū affirmationū z negationū alie sunt ɔrie: alie ɔdictorie. z dcm̄ est que sint. Tacet aūt de subcōtrarijs: qr nō sunt recte opposite vt supra dictum est. Dcm̄ est ēt q nō omnis ɔdictio est vera vel falsa. z sumit h large ɔtradictio pro qualicūqz oppōne affirmationis z negationis: Nam in his que sunt vere ɔdictorie semper vna est vera altera falsa. Quare aūt in qbusdam oppositis h non verificet dictum est supra: qr. s. quedam nō sunt ɔdictorie: sed ɔrie: que psūt simul esse false. Contingit aūt affirmationē z negationē nō pprie opponi z iō ɔtingit eas eē veras simul. Dcm̄ est aūt q altera semp est vā altera āt falsa: qr. s. in his q̄ vere sūt ɔdictorie. Deinde cū dicit.

N

Expo. t.

De subcōtrarijs tacet

Aliqn affir. z neg. nō pprie oppo.

Ea āt vna ē affirmatio: z itē vna negatio: q̄ vnum de vno significat: siue sit: siue nō sit vlr vle: vt ois hō alb⁹ est: non ois hō alb⁹ ē: hō alb⁹ est: hō alb⁹ nō est: nullus hō albus ē: qdam homo albus ē: nō albū vnū significet.

Una āt affirmatio z negatio ē q̄ vnū ō vno significat: vl cum vle vlr: vel non vlr: vt ois hō albus ē: nō ois hō alb⁹ ē: nullus hō alb⁹ est: qdā hō albus ē. si album vnuz significat.

A Lec. 8. Unitas enũ. nõ impediri. Expo. lr. p. 2ª. B Sili. Mul. singu. nõ tollit vni tatem vni.

¶ Ostẽdit que sit affirmatio vel negatio vna. qđ q̃dẽ iaʒ supra dixerat: vbi habitũ est φ vna est enũtiatio q̃ vnũ significat. sʒ qr enũtiatio in qua aliqđ p̄dicatur de aliquo vlr vel nõ vlr multa sub se ɔtinet: itẽdit ostendere φ p hoc nõ impedit vnitas enũtiatiõis. Et circa hoc duo facit. Primo ostẽdit φ vnitas enũtiationis nõ impedit p multitudinẽ que ɔtinet sub vlĩ cuiꝰ rõ vna est. Scđo ostẽdit φ impedit vnitas enũtiatiõis p multitudinẽ que ɔtinet sub sola nois vnitate. ibi [Si vo duobꝰ.] Dicit ẽ φ vna ẽ affirmatio vel negatio cũ vnũ signat de vno. siue illud vnũ qđ subiicit sit vlẽ vlr sũptũ: siue non sit aliqđ tale: sed sit vlẽ p̄ticulr sumptũ vel indefinite. aut ẽt si subm sit singulare. Et exẽplificat de diuersis sicut vlis ista affirmatiua est vna. oĩs hõ est albus. Et silr p̄ticularis negatiua que est eiꝰ negatio. s. nõ est oĩs hõ albꝰ. Et subdit alia exẽpla que sunt manifesta. In fine aũt apponit quãdam ɔditionẽ que regrit ad hoc φ q̃libʒ harũ sit vna [si. s. albũ qđ est p̄dicatũ significat vnũ.] Nã sola multitudo p̄dicati impediret vnitatẽ enũtiationis. Jõ aũt vlis ppõ vna est q̃uis sub se multitudinẽ singulariũ cõprehẽdat: qr p̄dicatum nõ attribuit multis singularibꝰ sʒ φ sunt in se sub diuisis: sʒ sm φ vniunt sub vno cõi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare si duobꝰ nomẽ ẽ vnũ positũ: ex qbꝰ vnũ nõ ɔstat: nõ ẽ vna affirmatio: nec vna negatio.

¶ Si vo duobus vnũ nomen positum est: ex qbus non est vnum: non est vna affirmatio.

C Expo. t. Sensus lib. ex qbus ẽ. Unitas enũ. Unũ ex partibus. Unitas vo. qn suffi. ad vni. enun.

¶ Ostẽdit φ sola vnitas nois nõ sufficit ad vnitatẽ enũtiationis. Et circa hoc q̃tuor facit. Primo pponit qđ intẽdit. Scđo exemplificat. ibi [Ut si q̃s ponat.] Tertio p̄bat. ibi [Nihil. n. differt.] Quarto infert corrolarium. ibi [Quare nec in his.] Dicit ẽ p̄ φ si vnũ nomẽ imponat duabꝰ rebꝰ ex qbꝰ nõ fit vnũ: nõ est affirmatio vna. Qđ aũt dicit ex qbꝰ nõ fit vnũ p̄t intelligi dupli̅r. Uno mõ ad excludẽdũ hoc φ mlta ɔtinent sub vlĩ: sic hõ ⁊ equꝰ sb aiali. Hoc. n. nomẽ aial signat vtrũq̃ nõ sʒ φ sũt mlta diuisa adinuicẽ: sʒ sʒ φ vniũt i nã gñis. Alio mõ ⁊ meliꝰ ad excludẽdũ hoc φ ex mltis p̄tibꝰ fit vnũ. siue sint p̄tes rõnis: sicut sũt genꝰ ⁊ dĩe que sunt p̄tes diffõnis: siue sint partes integrales alicuiꝰ ɔpõnis. sicut ex lapidibus ⁊ lignis fit domꝰ. Si vo sit tale p̄dicatũ. qđ attribuat rei regrit ad vnitatẽ enũtiatiõis φ multa q̃ significãt currãt in vnũ sm aliquẽ dictoꝝ modoꝝ. Un̄ non sufficiet sola vnitas vocis. Si vo sit tale p̄dicatũ qđ referat ad vocẽ: sufficiet vnitas vocis. vt si dicã. canis ẽ nomẽ. ¶ Deinde cũ dic.

¶ Ueluti si q̃spiam nomẽ equo ⁊ homini posuerit nomẽ tunica. hec orõ. tunica est alba: non erit vna affirmatio: nec ẽt vna negatio.

¶ Ut siquis ponat hoc nomen tunica homini ⁊ equo: ⁊ dicat tunica est alba: hec non est vna affirmatio nec vna negatio.

Expõ. t.

¶ Exẽplificat qđ dcm̃ ẽ. vt si aliq̃s hoc nomẽ tunica imponat ad significãdũ hoiem ⁊ equũ: ⁊ sic si dicã. tunica ẽ alba. nõ est affirmatio vna neq̃ negatio. ¶ Deide cũ dic.

¶ Hec. n. hõ ⁊ equꝰ ẽ albꝰ. nihil ab illa differre videt. At hoc nihil ab hisce differt equꝰ est albus: ⁊ hõ ẽ albus. Quare si he plura significãt ⁊ sunt plures: p3 ⁊ p̄mã illã: aut plura aut nihil significare. non est. n. aliquis hõ equus.

¶ Nihil. n. differt hec: q̃ dicere ẽ hõ albus ⁊ ẽ equꝰ albꝰ. Si ẽ he multa significant ⁊ sunt plures: manifestũ ẽ qm̃ ⁊ p̄ma multa vel nihil significat: neq̃. n. aliqđ est homo equus.

D Expo. pª. p. 2ª. Al. No. circa veri. copu.

¶ Probat qđ dixerat tali rõne. Si tũica signat hoiem ⁊ equũ nihil differt si dicat tũica est alba: aut si dicat hõ est albus ⁊ equꝰ est albus. sʒ iste hõ est albꝰ: ⁊ equꝰ est albus significãt multa ⁊ sũt plures enũtiatiões: ẽ ẽt ista tũica est alba multa signat. Et hoc si signat hoiem ⁊ equũ vt res diuersas. Si vo signat hoiem ⁊ equũ vtpote vnaʒ rẽ: nihil signat. qr nõ ẽ aliq̃ res q̃ cõponat ex hoie ⁊ eq̃. Qđ aũt dicit φ nõ differt dicere tũica ẽ alba: ⁊ hõ est albus: ⁊ equꝰ ẽ albꝰ: nõ est itelligẽdũ q̃tũ ad vitatẽ ⁊ falsitatẽ. Nã hec copulatiua hõ ẽ albꝰ: ⁊ equꝰ ẽ albꝰ: nõ p̄t eẽ va nisi vtraq̃ ps sit va. sʒ hec tũica ẽ alba p̄dicta rõne facta põt esse va ẽt altera exñte falsa. aliogn nõ oporteret distinguere multiplices ppositiões ad soluendum ratiões sophisticas. Sed hoc est intelligẽdum q̃tuʒ ad vnitatem ⁊ multiplicitatẽ. Nã sicut cum dr̃: hõ est albꝰ ⁊ equꝰ est albꝰ. nõ inenit aliq̃ vna res cui attribuat p̄dicatũ: ita ẽt nec cum dr̃ tũica est alba. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Quare nec in his affirmatiõibꝰ negationibus ne necesse ẽ alterã vaʒ: alteraʒ falsam eẽ.

¶ Quare nec in his necẽ est hãc q̃dẽ contradictionem veram esse: illam vo falsam.

Expo. t.

¶ Cõcludit ex p̄missis φ nec in his affirmatiõibus ⁊ negatiõibus que vtunt subiecto equiuoco semper oportet vnam esse veram ⁊ aliam falsam: qr. s. negatio potest aliud negare q̃ affirmatio affirmet. LECTIO. XIII.

¶ In his igit q̃ sunt: ⁊ fuerũt necẽ ẽ affirmationẽ aut negationẽ vaʒ vl falsã eẽ. Atq3 earũ q̃dẽ q̃ vlẽs vlr sũt: semp necẽ ẽ alterã verã: alteram falsam eẽ. ⁊ singulariũ ẽt: vti diximus. Nã eaꝝ q̃ dcẽ sunt nõ vlr vlẽs: non necesse ẽ alterã vaʒ: alterã falsam eẽ. Atq3 de his ẽt antea diximus. In singularibus autẽ atq3 futuris non similiter res sese hab3.

Tã. 6.

¶ In his ẽ ⁊ q̃ sunt ⁊ q̃ facta sunt: necesse affirmationẽ: vl negationẽ vaʒ: vl falsam eẽ. In vlibus q̃dẽ vlr: semp hãc q̃dẽ vaʒ: illã vo falsam: ⁊ in his q̃ sunt singularia queadmodũ dcm̃ est. In his vo que in vlibus non vlr dicuntur nõ ẽ necesse. Dictum ẽ aũt ⁊ de his. In singularibus vo ⁊ futuris non similiter.

E

Postq̃ p̄hs determinauit d oppõne enũtiationũ. ⁊ ostẽdit q̃uo diuidũt veꝝ ⁊ falsuʒ opposite enũtiatões: hic ingrit de q̃dã qđ poterat eẽ dubiũ: vtꝝ. s. id qđ dcm̃ ẽ silr inueniat i oĩbꝰ enũtiatiõibꝰ. vl nõ. Et circa hoc duo fac. Pmo pponit dissilitudinẽ. 2° p̄bat eã. ibi [Nã si oĩs affirmatio.] Circa p̄m̃ ɔsiderãdũ ẽ φ Phs i p̄missis triplicẽ diuisionẽ enũtiationũ assignauit. q̃ꝝ p̄ma fuit sm vnitatem enũtiatiõis. put. s. enũtiatio est vna simpli̅r vel ɔiũctione vna. Scđa fuit sm q̃litatẽ. put. s. enũtiatio est affirmatiua vel negatiua. Tertia fuit sʒ q̃titatẽ. vtpote φ enũtiatio q̃dã est vlis. q̃dã p̄ticularis. q̃dã idefinita. ⁊ q̃dã singularis. Tãgit ãt hic q̃rta diuisio enũtiationuʒ sm tp̄s. Nã q̃dã ẽ de p̄nti. q̃dã de p̄terito. q̃dã d futuro. Et hec ẽt diuisio põt accipi ex his q̃ supra dicta st̃. Dcm̃ est. n. supra φ necesse ẽ oẽm enũtiationẽ eẽ ex v̄bo vl ex casu v̄bi. Uerbũ aũt est qđ ɔsignificat p̄ñs tp̄s: casũs aũt v̄bi sunt q ɔsignificãt tp̄s p̄teritũ vel futuꝝ. Põt aũt accipi q̄nta diuisio enũtiationũ sʒ mãꝝ: q̃ q̃dẽ diuisio attẽdit sm hitudinẽ p̄dicati ad subm. Nã si p̄dicatũ p se isit subto dicet eẽ enũtiatio in mã necessaria vl nãli. vt cum di. hõ est aial. vel hõ est risibile. Si vo p̄dicatũ p se repu

3ª diuiª. enũ. 1ª. 3ª. 4ª addit. Lec. 8. Uerbũ ⁊ casus ver. 5ª additur. Enũ in mã necẽ.

gnet subo q̄si excludēs rōnē ipsi⁹. dicet̄ enūtiatio esse in mā impoli sive remota. vt cū dī. hō est asin⁹. Si vō me/ dio mō se hēat p̄dicatū ad subm. vt. s. nec p se repugnet subo nec p se insit. dicet̄ enūtiatio eē in mā poli sive ꝯtigē/ ti. His igit̄ enūtiatiōis dīūs ꝯsideratꝫ non silr se hꝫ iudi ciū d̄ vitate ⁊ falsitate in oīb⁹. Vn̄ Phs dicit ex p̄missis ꝯcludēs ꝙ in his q̄ sūt. i. in ꝓpōnib⁹ de p̄nti. ⁊ in his q̄ fcā sūt. i. in enūtiationib⁹ de p̄terito. necesse ē ꝙ affirma tio vel negatio d̄terminate sit vera vl' falsa. Diuersificat̄ tn̄ hoc f̄m diuersam q̄ntitatē enūtiationis. Nā in enun/ tiationibus in qb⁹ de vlib⁹ subtis aliqd vlr p̄dicat̄ ne/ cesse ē ꝙ semp vna sit v̄a. s. affirmatiua vel negatiua. ⁊ altera falsa q̄. s. ei opponit̄. Dcm̄ est. n. supra ꝙ negatio enūtiationis vlis in qua aliqd vlr p̄dicat̄ est negatiua nō vlis. sꝫ p̄ticularis: ⁊ ecōuerso vlis negatiua nō est di/ recte negatio vlis affirmatiue. sꝫ p̄ticularis. ⁊ sic opꝫ s̄ꝫ p̄dicta ꝙ vna eaꝝ semp sit v̄a ⁊ altera falsa in q̄cūqꝫ mā. Et eadē rō est in enūtiatiōib⁹ singularib⁹ q̄ ēt ꝯ̄dictorie opponunt̄: vt supra habitū est. Sꝫ in enūtiationibus in qb⁹ aliqd p̄dicat̄ de vli non vlr: non est necesse ꝙ semp vna sit vera ⁊ altera sit falsa: q̄ p̄nt ambe esse simul ve/ re. vt supra ōnsum est. Et h̄ qdem ita se hꝫ q̄ntū ad ꝓpō/ nes que sunt de p̄terito vel de p̄nti. Sꝫ si accipim⁹ enun tiationes q̄ sunt de futuro ēt silr se hn̄t q̄ntū ad oppōnes que sunt de vlibus vl' vlr vl' non vlr sumptis. Nā in mā necessaria oēs affirmatiue determinate sunt vere ita in futuris sicut in p̄teritis ⁊ p̄ntibus: negatiue vō false. In mā aūt impoli ecōtrario. In ꝯtingenti vō vles sunt fal/ se ⁊ p̄ticulares sūt v̄e: ita in futuris sic̄ in p̄teritis ⁊ p̄nti/ bus. In indefinitis aūt vtraqꝫ simul est v̄a in futuris sic̄ in p̄ntib⁹ vl' p̄teritis. Sꝫ in singularib⁹ ⁊ futuris ē q̄daꝫ dissimilitudo. Nā in p̄teritis ⁊ p̄ntibus necesse est ꝙ al/ tera oppositaꝝ determinate sit vera ⁊ altera falsa in q̄/ cunqꝫ materia. Sꝫ in singularib⁹ q̄ sunt de futuro h̄ non est necesse ꝙ vna determinate sit vera ⁊ altera falsa. Et hoc qdem dī q̄ntum ad mām ꝯtingentē. Nā q̄ntum ad mām necessariā ⁊ impolem silis rō est in futuris singu/ laribus sicut in p̄ntibus ⁊ p̄teritis. Hic tn̄ Arist. mētio/ nem fecit de mā ꝯtingēti: q̄ illa ꝓprie ad singularia p̄ti/ nēt q̄ ꝯtingēter eueniūt: q̄ aūt p se insunt vl' repugnāt at/ tribuūt̄ singularib⁹ f̄m vlium rōnes. ❧ Circa h̄ igit̄ v̄/ sat̄ tota p̄ns intētio: vtꝝ in enūtiatiōibus singularibus de futuro in mā ꝯtingēti necesse sit ꝙ determinate vna oppositaꝝ sit vera ⁊ altera falsa. ❧ Deinde cum dicit.

❧ Nam si ois affirmatio: vl' negatio v̄a ē: aut falsa: ⁊ omne necesse est esse: aut non esse.

❧ Nā si ois affirmatio: vl' negatio v̄a: vel fal/ sa ē: ⁊ omne necesse est vel esse: vel non esse.

❧ Probat p̄missam dīaꝫ. Et circa h̄ duo fac̄. Pmo ꝓbat ꝓpositū ducēdo ad incōueniēs. 2° ōndit illa esse impolia q̄ sequunt̄. ibi [Que q̄ ꝯtingūt icōueniētia.] Circa p̄m duo facit. Pmo ōndit ꝙ in singularibus ⁊ futuris nō semp pōt determinate attribui veritas alteri opposito/ rū. Scdo ōndit ꝙ non p̄t esse ꝙ vtraqꝫ veritate careat. ibi [At vō neqꝫ qm̄.] Circa p̄muꝫ ponit duas rōnes in quaꝝ p̄ma ponit quādā ꝯ̄ntiam. s. ꝙ si ois affirmatio vl' negatio determinate est v̄a vel falsa. ita in singularibus ⁊ futuris. sicut in alijs. ꝯsequēs est ꝙ omnia necesse sit vel determinate esse vel non esse. ❧ Deinde cum dicit.

❧ Quare si q̄spiā qdē dixerit q̄ppiā fore: ali⁹ āt illud idē nō fore dixerit: nec̄e ē: vt pꝫ: alteꝝ ipsoꝝ dic̄e veꝝ: si ois affirmatō: vl' negatio v̄a ē aut falsa: In talib⁹. n. nō sil' ambe fuerit v̄e

❧ Si hic qd̄ dicat futuꝝ aliqd: ille vō si dicat. hoc qdē ip̄m: manifestū ē qm̄ nec̄e ē veꝝ di cere alteꝝ ipsoꝝ: si ois affirmatio v̄a: vl' falsa est: Utraqꝫ enim non erūt simul in talibus.

❧ Uel si itaqꝫ h̄ qdē: vt hr̄ in greco. Probat ꝯ̄ntiam p̄di/ ctā. Ponam⁹. n. ꝙ sint duo hoies quoꝝ vn⁹ dicat aliqd eē futuꝝ. puta ꝙ sortes curret. ali⁹ vō dicat h̄ idē ipꝫ nō eē futuꝝ: supposita p̄missa positiōe. s. ꝙ in singlarib⁹ ⁊ fu turis ꝯtigit alterā eē verā. s. affirmatiuā vl' negatiuā: se/ quet̄ ꝙ necesse sit ꝙ alter eoꝝ veꝝ dicat. nō aūt vterqꝫ: q̄ non p̄t esse ꝙ in singularib⁹ ꝓpōnib⁹ futuris vtraqꝫ sit simul vera. s. affirmatiua ⁊ negatiua: sed hoc hꝫ locū solū in indefinitis. Ex h̄ aūt ꝙ necesse est alteꝝ eoꝝ veꝝ dicere. sequit̄ ꝙ necesse sit determinate vel esse vel non esse. Et hoc ꝓbat ꝯ̄nter. q̄ ista duo ꝯuertibilr ꝯsequunt̄ scilicet ꝙ veꝝ sit id qd̄ dicit̄: ⁊ ꝙ ita sit in re. Et hoc est qd̄ manifestat consequenter dicens.

❧ Nā si v̄e q̄spiā dic̄ hoc albū: aut nō albū eē: nec̄e ē albū: aut nō albū eē. Et si ē albū: aut n̄ albū: veꝝ vtiqꝫ dicit affirmādo: aut negādo. ⁊ si nō ē: falsum dicit: ⁊ si falsum dicit: non ē. Quar̄ necesse ē affirmationē: aut negationē verā: vl' falsaꝫ eē. Nihil q̄ aut ē: aut fit a fortu na: neqꝫ ē q̄cq̄ qd̄ eque fieri: ac nō fieri pos/ sit: neqꝫ erit: aut n̄ erit q̄cq̄: sꝫ oia necessario eueniūt: ⁊ nihil ē qd̄ eque fieri ac nō fieri pos sit. Nā aut is dic̄ veꝝ q affirmauit: aut is q ne gauit: Quar̄ si ē q̄cq̄ oino tal' nā. Etenī eēt qd̄ eq̄ fieret: vl' n̄ fieret: Id. n. qd̄ eq̄ fieri: atqꝫ n̄ fieri p̄t: n̄ magis sic: aut sic sese hꝫ: aut hēbit.

❧ Nā si veꝝ ē dic̄e qm̄ ē albū: vl' nō albū: ne/ cesse ē albū eē: vl' non eē: ⁊ si ē albū: vl' non ē albū. veꝝ ē vl' affirmare: vl' negare: ⁊ si nō ē: mētit̄: ⁊ si mētit̄: nō ē. Quar̄ nec̄e ē: aut affir mationē: aut negationē verā esse: vl' falsam. Nihil q̄ neqꝫ ē: neqꝫ fit neqꝫ casu: neqꝫ vtrūli bet erit: nec non erit: sꝫ ex nec̄citate oia ⁊ non vtrūlibꝫ. Aut. n. qui dicit verus ē: aut qui ne/ gat: Silr. n. vl' fieret; vl' nō fieret. Utrūlibꝫ. n. nihil magis sic: vl' non sic se hꝫ: aut habebit.

❧ Nā si veꝝ est dicere ꝙ albū sit: ex necessitate seqtur ꝙ ita sit in re: ⁊ si veꝝ ē negare: ex necessitate seqtur ꝙ ita nō sit. ⁊ ecōuerso. q̄ si ita est in re vl' nō: ex nec̄citate seq̄t ꝙ sit veꝝ affirmare vel negare. ⁊ eadē ēt ꝯuertibilitas apparet in falso. q̄ si aliqs mētit̄ falsuꝫ dicēs. ex necessi tate seq̄t ꝙ non ita sit in re sic̄ ipse affirmat vel negat. Et ecōuerso. si non est ita in re sicut ipse affirmat vel negat. seq̄t ꝙ affirmās vel negās mētit̄. Est q̄ ꝓcessus hui⁹ rō/ nis talis. Si necesse est ꝙ ois affirmatio vel negatio in singularibus ⁊ futuris sit vera vl' falsa. necesse est ꝙ ois affirmās vel negās determinate dicat veꝝ vl' falsuꝫ. Ex h̄ aūt seqtur ꝙ oē necesse sit eē vel nō eē. q̄ si ois affirma tio vel negatio d̄terminate sit vera. necesse est oia deter/ minate esse vel nō eē. Ex h̄ ꝯcludit vlterius ꝙ oia sint ex nec̄citate. Per qd̄ triplex gen⁹ ꝯtingētiū excludit̄. Que/ dā. n. ꝯtingūt vt in paucioib⁹ q̄ accidūt a cāu vel fortu na. Quedaꝫ vō se hn̄t ad vtrūlibꝫ. q̄. s. nō magis se hn̄t ad vnā p̄tē q̄ ad aliā. ⁊ ista ꝓcedūt ex electione. Quedā vō eueniūt vt in plib⁹. sic̄ hoiēꝫ canescēt in senectute qd̄ cātur ex nā. Si aūt oia ex necessitate euenirēt nihil hoꝝ ꝯtingentiū eēt. Et iō dicit [nihil est] q̄ntū ad ipsam p̄ma nētiam eoꝝ q̄ p̄manēt ꝯtingēter [neqꝫ fit] q̄ntū ad ꝓdu/ ctionē eoꝝ que ꝯtingēter cāt̄ [nec cāu] q̄ntū ad ea q̄ in

Marginal notes (left column): Impossibili · Contingēti · F · Expo. p̄e. g. 4. · 2° · Lec. ij. · T. Expo. 4°. · Diuidez ex. 3°. 4°. · Lec. ii. · G · Lec. ii. · Enū. d̄ futu. quo ad veri. vel falsi. · Expo. vlt. · H · Veri. vel fal. in singu. de p̄e. p̄nti ⁊ fu tu. · Contingen. ad singu. · Inten. p̄ns · I · Lec. seque. · Expo. t. · P⁹ ra. circa ve. vl' fal. sin/ gu.

Marginal notes (right column): K · Expo. p̄e. g. 4. · Expo. vlt. · Uer. dcm̄ et eē ꝯuertibilr · L · Expo. p̄e. 2°. 3°. · Ra°. · Lec. 4°. · M · 3° genus contingen. · Expo. 5°.

A
De futu. ma. deter. ad vna part.
Lec. 10. t com. 64.
Ad vtrulibz pprium

minori pte siue in paucioribus [nec vtrulibet] quantu ad ea q se bnt equalr ad vtrumqz. s. ee vel no ee: z ad neutrum horu sut determinata: qd significat cu subdit [nec erit: nec no erit.] De eo. n. qd e magis determinatu ad vna ptez: possumus determinate verum dice q h erit vl non erit: sicut medicus de pualescete vere dicit iste sanabit: lz forte ex aliquo accidte ei sanitas impediat. Un z Phs dic in 2 de gnatioe q futurus qs icedere no incedet. De eo. n. q bet ppositu determinatu ad incededu: vere pot dici q ipse icedet. lz p aliqd accns ipediat ei incessus. Sz eius qd e ad vtrulibz ppriu est q qz no determinat magis ad vnu qz ad alteru no possit de eo determiate dici neqz q erit neqz q non erit. Quo aut seqtur q nihil sit ad vtrulibz ex pmissa hypothesi manifestat subdes. q si ois affirmatio vel negatio determinate sit va: opz q vel ille q affirmat vel ille q negat dicat verum. z sic tollit id qd est ad vtrulibet. qz si eet aliqd ad vtrulibet: silr se beret ad h fieri vl no fieri: z no magis ad vnu qz ad alteru. Est aut pside randu q Phs no excludit h expsse ptingens qd est vt in pluribus duplici rone. Primo qdem qz tale ptingens no excludit qn altera oppositarum enuntiationu determinate sit va z altera falsa: vt dctm e. 2, qz reoto ptingenti qd e in paucioribus qd a casu accidit. remouet p pns ptigens qd e vt in pluribus. Nihil. n. differt id qd e in plibus ab eo qd e in paucioribus nisi q deficit in minori parte. ❡Deinde cu dicit.

B
Expo. 1.
2.
Contin. in pluribus.
1.
2.

❡Preterea si e nuc aliqd albu: hoc qspiam prius asseruisset: si fore illud dixisset. Quare semp eet verum: si diceret quouis eorum q fca sit: ee vl fore. Qd si sp eet verum si diceret: h esse vl fore: fieri no pt: vt istd no sit: aut no oriat. At qd fieri no pt: vt no oriat: id impole e vt no fiat. Sz qd impole e qd si fiat: id fieri nece e. Uniuersa g futura: nece e fieri. Quare nihil e omnino qd eq fieri: atqz no fieri pot. Nec a fortuna qcqz eueniet: Sz oia necio fiut. Na si fortuna quippiam euenerit: id non necessario erit.

Amplius si e albu nunc: verum erat dice primo: qm erit albuz. Quare sp fuit verum dice qdlz eorum q facta sut qm erit. Qz si sp verum fuit dice qm e: vl erit: no pot h no ee: vl no futurum ee. Qd at no pot no fieri: impole e no fieri. Et qd impossibile e non fieri: necesse est fieri. Oia g q futura sut nece e fieri. Nihil igit vtrulibz: neqz casu erit. Nam si casu: non est ex necessitate.

C
2 ra.
Expo. p. 2.
2.
3.
Includitur in signi. po. 4 z 5.
Lec. 10. 6 z 7 z vlt.

❡Post hanc rone ad ondedu pdicta dissilitudine ducedo ad ipole. Si. n. silr se bz vitas z falsitas i pntibus z futuris. seqt vt qcqd verum e d pnti: a na fuerit verum de futuro: eo mo q e verum de pnti. Sz determinate nuc e verum dicere de aliq singulari qd e albu: g p. i. anqz illud fieret albu: erat verum dice. qm h erit albu. Sz eade ro videt ee in ppinq z in remoto: g si an vnuz die verum fuit dice q h erit albu: seqt q semp fuit verum dice de qlibet eorum q fca sunt q erit. Si aut sp est verum dice de pnti qm e: vel de futuro q erit. non pot h no ee vel no futurum ee. Cuius pntie ro pz: qz ista duo sunt incopossibilia q aliqd vere dicat esse. z q no sit. Na h includit in signatioe vitatis vt sit id qd di. Si g ponit verum ee id qd di de pnti vel de futuro: no pot ee qn illud sit pns vl futurum. Sz qd no pot non fieri: idem signat cu eo qd est ipole no fieri. Et qd ipole e non fieri: idem significat cu eo qd e nece fieri. vt in 2 pleni dicet. Seqt ergo ex pmissis q oia q futura sunt nece e fieri. Ex quo seqt vlterius q nihil sit neqz ad vtrulibz neqz a casu: qz illd qd accidit a casu: no est ex necitate: sz vt in paucioribus. Hoc aut relinqt p icouenienti g z pma e falsum. s. q oe qd e verum eet: verum fuerit determinate dice ee futurum. ❡Ad cuius euidetia pside radu est: q cuz verum h signet. vt dicat aliqd ee qd e: h modo e aliqd verum: quo hz ee. Cu aut aliqd est in pnti hz ee in seipso. z io vere pot dici de eo qd est. Sz qdiu aliqd e futurum: nodu est in seipso: est aut aliqlr in sua ca. Qd qde ptingit tripliciter. Uno mo vt sic sit in sua ca vt ex necessitate ex ea pueniat: z tuc determinate hz ee in sua ca. Unde determinate pot dici de eo q erit. Alio modo aliqd est in sua ca. vt q hz iclinatione ad suu effectu. q tn ipediri pot. Un z h determinatu est in sua ca. sz mutabilr. z sic de h vere dici pot: h erit: sz non p oimoda certitudine. Tertio aliqd est in sua ca pure in potetia q et non magis e determinata ad vnu qz ad aliud. Un relinquit q nullo mo pot de aliquo eorum determinate dici q sit futurum: neqz q sit vel non sit. ❡Deinde cum dicit.

D
No
De pnti
Aliqd esse i sua ca ptingit tripl. 1.
3.

❡At vo neqz dice quisqz pot neutru esse verum: veluti neqz fore: neqz non fore.

❡At vo neqz qm verum e neutrum: contingit dicere: vt qm neqz erit: neqz non erit.

❡Ondit q vitas no oino deest in singlaribus futuris vtriqz oppositorum. in primo pponit qd intedit dices q non est verum dicere q in talibus alterum oppositorum non sit verum. vt si dicamus q neqz erit neqz non erit. ❡Scdo ibi.

Expo. n.

❡Prio naqz cu affirmatio va si e: negatio va no erit: z cu h e falsa: fit vt affirmatio si sit va.

❡Primum. n. cum sit affirmatio falsa: erit negatio non vera: z cum hec sit falsa. contingit affirmationem esse non veram.

❡Probat ppositu duabus ronibus. Quarum pa tal est. Affirmatio z negatio diuidut verum z falsu. qd pz ex diffone veri z falsi. Na nihil alid e verum qz ee qd e: vl no ee qd non e. z nihil aliud e falsuz qz ee qd no e. vl no ee qd est. z sic oz q si affirmatio sit falsa: q negatio sit va: z ecouerso. Sz fm pdicta positione affirmatio est falsa q di h erit: nec tn negatio est va. z similr negatio erit falsa: affirmatione no existete vera. ergo predicta positio est impossibil. s. q veritas desit vtriqz oppositorum. ❡Scdam rone ponit ibi.

E
Ueritas oino no deesse in vtroqz oppo. 1 ra.
Expo. t.

❡Et insup si hoc qspiam dicit albu qdpiam ee sil z magnu: nece ee vtruqz: z si vo dicit cras fore: oz illud cras fore. Qd si neqz erit cras: neqz no erit: no erit id in rone rerum: qd eq fieri: atqz non fieri pot: veluti naualis pugna. Oz. n. neqz fieri neqz no fieri pugnam nauale.

❡Adhuc si veru e dice: qm album est: z magnum: opz ee vtruqz: si vo erit cras: opz esse cras. Si at neqz erit: neqz si erit cras: no erit vtrulibz: vt e nauale bellum. Opz. n. neqz fieri nauale bellu: neqz non fieri nauale belluz.

❡Que talis est. Si verum est dice aliqd: seqt q illd sit. puta si verum est dice q aliqd sit magnu z albuz. seqt vtruqz esse. z ita de futuro sic d pnti. Seqt. n. ee cras si verum e dicere q erit cras. Ergo si va est predicta positio dices: q neqz cras erit: neqz no erit. opottebit neqz fieri: neqz non fieri. qd est 3 rone eius qd est ad vtrulibet. quia qd est ad vtrulibet se hz ad alterutruz (vt nauale bellu.) Et ita ex h seqt idem incouenies qd in pmissis. LECTIO. XIIII.

F
2.
Expo p.
2.

❡Ea igit absurda q eueniut hec sut: z istiusmodi cetera. si nece e enutiationu oppositarum ta in

vlibus vlr:q̃ȝ in singularib⁹:alterā verā:alte
rā falsā eē.nihil inq̃ȝ in his eē q̄ fiūt:qđ eque
fieri atq̃ȝ nō fieri possit:sȝ eē:ac fieri necẽio cū
cta. Quare nec ꝯsultari op⁹ ē:nec aggredi res
agēdas:veluti si hoc qdē fecerim⁹:eueniet
hoc:si hoc vero nō fecerimus:eueniet hoc.

C Que ḡ ꝯtingūt incōueniētia h̄ sᷓ:ꝛ alia h̄ꝯ:
si oīs affirmatōis:ꝛ negōnis:vl̄ i his q̄ i vlib⁹
dr̄ vlr̄:vl̄ in his q̄ sᷓ singl̄aria necẽ ē opposi
taꝝ hanc qdē verā eē:illā vero falsā. Nihil aūt
vtrūlibȝ eē i his q̄ fiūt:sȝ oīa eē vl̄ fieri ex necẽi
tate. Quare ni oportebit neq̃ȝ ꝯsiliari:neq̃ȝ ne
gociari:qm̄ si h̄ facim⁹:erit h̄:si vero h̄ nō:erit.

Lec. iii. Stēderat supius p̄hs ducēdo ad inconue
niēs qđ nō est sīlr̄ veꝝ vel falsum determi
nate in altero oppositoꝝ in singularibus,
Lec. ii. ꝛ futuris. sic̄ supra de alijs enūtiationibus
dixerat. Nunc aūt ōn̄dit incōueniētia ad q̄
adduxerat eē impossia. Et circa h̄ duo fac̄. Primo ōn̄dit
impossia ea que sequebant̄. Scđo ꝯcludit quō circa h̄
Lec. xv. se vitas habeat ibi [Igit̄ esse qđ est.] Circa p̄mū tria fa
cit. Primo ponit incōuenientia que sequunt̄. Scđo ōn̄
dit hec incōuenientia ex p̄dicta positione sequi. ibi [Ni
G hil.n. p̄hibet.] Tertio ostēdit esse impossibilia incōue
Expo. p̄e. g. l. niētia memorata. ibi [Qȝ si hec possibilia nō sunt.] Di
cit ergo ex predictis rōnibus ꝯcludens ꝙ hec incōueni
entia sequunt̄:si ponat̄ ꝙ necesse sit oppositaꝝ enūtia
tionum alterā determinate esse verā ꝛ alterā eē falsam
1ᵉ. similr̄ in singularibus sicut in vlibus. ꝙ.s. nihil in his q̄
fiunt sit ad vtrūlibet:sed oīa sint ꝛ fiant ex necessitate.
Et ex hoc vlteri⁹ inducit alia duo inconuenientia:quoꝝ
Arist. p̄mū est ꝙ nō oportebit de aliquo ꝯsiliari. Probatuȝ est
Lec. x. enim in 3ᵒ ethicoꝝ:ꝙ ꝯsilium nō est de his q̄ sunt ex ne
ca. 6. cessitate. sȝ solū de ꝯtingentibus que possunt esse ꝛ non
Consilium d̄ eē. Scđꝫ incōueniēs est ꝙ oēs actiones humane q̄ sunt
quibus ꝑp aliquē finē puta negociatio q̄ est ꝓpter diuitias acq
rēdas erunt supflue. qꝛ si oīa ex necessitate eueniūt:siue
opemur siue non opemur:erit qđ intēdimus. Sȝ h̄ est ꝯ
intētionē hoīum:qꝛ ea intētione videnᷓ ꝯsiliari ꝛ nego
ciari vt si hec faciant:erit talis finis. si aūt faciunt aliqđ
aliud:erit alius finis. C Deinde cum dicit.

C Nihil.n. p̄hibet:ꝛ ānos vsq̃ȝ cēties cētū:
vnū h̄ fore:alteꝝ nō fore dicere:vt necẽio ipo
rū eueniat alteꝝ:qđ qdē vere tūc diceretur.
C Nihil.n. p̄hibet in millesimū ānū hūc qdē
dicere h̄ futuꝝ eē:illū vero non dicē. Quare ex
necẽitate erit qđlȝ eoꝝ:qđ veꝝ erat dicē tūc.

C Probat ꝙ dicta incōueniētia ꝯsequāt̄ ex dicta positio
H ne. Et circa h̄ duo facit. Prio ōn̄dit p̄dicta incōueniētia
seq quodā possibili posito. Scđo ostēdit ꝙ eadem incō
Expo. p̄e. uenientia sequant̄ ēt si illud nō ponat̄. ibi [At nec hoc
differt.] Dicit ḡ p̄mo non esset impossle ꝙ ante mille an
nos qn̄ nihil apud hoīes erat p̄cogitatū vel p̄ordinatū
de his q̄ nūc agunt̄. vn⁹ dixerit ꝙ hoc erit. puta ꝙ ciui
Arist. tas talis subuertet̄:ali⁹ aūt dixerit ꝙ hoc non erit. Sȝ
si oīs affirmatio vl̄ negatio determinate est vera:necesse
est ꝙ ambo determinate veꝝ dixerint. ḡ necesse fuit qđ
libet eoꝝ ex necessitate euenire. Et eadeȝ rō est in oībus
alijs:ergō oīa ex necessitate eueniūt. C Deinde cū dicit.

C At vero neq̃ȝ qc̄q̃ȝ refert:si qppiā dixeri ꝯtra
dictionē ipsam:vl̄ non dixere. Patꝫ.n. ita res

ipsas sese h̄ie. ꝛ si nō alter qc̄q̃ȝ affirmabit. al
ter negabit. Nō.n. qꝛ affirmatio dicta ē:aut
negatio:iō res erit:aut nō erit:neq̃ȝ magis si
ad ānos vsq̃ȝ cēties cētū:q̃ȝ q̃ȝto tpe fore:aut
nō fore dicat. Quare si in oī tpe ꝯdictio sic se
hēbat:vt altera pars ipsius sit vera:necẽ erat
h̄ fieri:ꝛ vnūqđq̃ȝ eoꝝ q̄ fuere:sic semꝑ sese
habebat:vt necessario fiat. Nam si vere qspi
am dixit hoc fore:fieri nequit:vt nō oriatur:
ipsum atq̃ȝ eueniat:ꝛ si euenit atq̃ȝ est ortuꝝ:
semꝑ antea verum erat ipsum dicere fore.

C At vero nec h̄ differt:si aliqs dixerit negatio
nē:vl̄ nō dixerit. Manifestū ē.n. qm̄ sic se h̄nt
res:vl̄ si hic qdē affirmauerit:ille vero negaue
rit. Nō.n. ꝑp negare:vl̄ affirmare erit:vl̄ nō
erit:nec in millesimū annū magis q̃ȝ in quā
tolibȝ tpe. Quare si in oī tpe sic se habeat:vt
vnū dicat̄ vere:necẽ erat h̄ fieri:ꝛ vnūqđq̃ȝ
eoꝝ q̄ fiunt sic se h̄ie:vt ex necessitate fieret.
Qđ̄.n. vere dicit qs qm̄ erit:nō pōt non fieri:
ꝛ qđ fcm̄ ē:veꝝ erat dicere semꝑ:qm̄ erit.

C Ōn̄dit ꝙ idē seq̄t̄ si illud posse nō ponat̄. Nihil.n. dif I
fert q̃ȝtum ad reꝝ existentiam vel euētum. si vno affirman Expo. p̄e.
te:hoc eē futuꝝ. alius negauerit vl̄ nō negauerit. Ita.n. 2ᵉ
se hēbit res si hoc fcm̄ fuerit sicut si non fcm̄ fuerit. Nō 3ᵉ.
enim ꝑp nrm̄ affirmare vel negare mutat̄ cursus reꝝ:vt Nrūm affir.
sit aliqđ vl̄ non sit. qꝛ vitas nostre enūtiationis nō est cā vel neg. non
existentie reꝝ:sȝ poti⁹ ecōuerso. Silr̄ ēt nō differt q̃ȝtum mutat res.
ad euētum eius qđ nūc agit̄. vtꝝ fuerit affirmatū vl̄ ne 4ᵉ.
gatum ante millesimū annū vel ante qđcūq̃ȝ tps. Sic ḡ
si in quocūq̃ȝ tpe preterito ita se habebat veritas enūtia
tionum. vt necesse eēt ꝙ alteꝝ oppositoꝝ vere diceret̄.
ꝛ ad hoc qđ necesse est aliqđ vere dici. seqtur ꝙ necesse
sit illud esse vel fieri. ꝯn̄s est ꝙ vnūqđq̃ȝ eoꝝ q̄ fiūt sic se Arist.
hēat vt ex necessitate fiat. Et hmōi ꝯn̄tie rōnē assignat ꝑ
hoc ꝙ si ponat̄ aliquē vere dicere ꝙ hoc erit. non pōt nō
futuꝝ esse. Sicut supposito ꝙ sit homo:nō pōt non esse
aīal rōnale mortale. Hoc.n. significat̄ cum dr̄ aliqđ vere
dici.s. ꝙ ita sit vt dr̄. Eadē aūt habitudo est eoꝝ q̄ nunc
dicunt̄ ad ea q̄ futura sunt. q̄ erant eoꝝ que prius dice
bant̄ ad ea que sunt p̄ntia vel p̄terita. ꝛ ita oīa ex neces
sitate acciderūt ꝛ accidūt ꝛ accidēt. qꝛ qđ nunc factum
est in presenti:in preterito existēs semper verum erat di
cere:qm̄ erit futurum. C Deinde cum dicit.

C Si enim hec eē nequnt. Uidemur.n. princi
piū futuroꝝ:ꝛ dliberādo qppiā atq̃ȝ agēdo.
C Quod si hec nō sunt possibilia. Uidemur
enim esse principium futurorum:ꝛ ab eo qđ
consiliamur:atq̃ȝ agimus aliquid.

C Ostēdit p̄dicta esse impossia. Et p̄mo ꝑ rōnem. Scđo ꝑ
exempla sensibilia. ibi [Et multa nobis manifesta ꝛc.] K
Circa p̄m̄ duo facit. Primo ōn̄dit ꝓpositū in reb⁹ huma Expo. t.
nis. Scđo ēt in alijs reb⁹. ibi [Et qm̄ ē oīno ꝛc.] Quā
tum aūt ad res humanas ōn̄dit eē impossia q̄ dicta sūt.
ꝑ hoc ꝙ hō manifeste videt̄ esse p̄n̄ eoꝝ futuroꝝ que Hō p̄n̄s ac.
agit:t̄q̄ d̄ns existens suoꝝ actuū:ꝛ in sua potestate h̄ns tionum
agere vel nō agere. qđ qdē p̄n̄ si remoueat̄:tollit̄ totus
ordo ꝯuersationis humane. ꝛ oīa p̄ncipia p̄hie moral.
Hoc.n. sublato nō erit aliq̄ vtilitas ꝑsuasiōis:nec cōmina
tiōis:nec punitiōis:aut remuneratiōis q̄b⁹ hoīes alli

ciunt ad bona et retrahunt a malis: et sic euacuat tota ciuilis scia. Hoc ergo Phs accipit p pncipio manifesto q hō sit pn^m futurorum. Nō est aūt futurorum pncipium nisi p hoc q ɔsiliat: et facit aliqd. Ea.n. que agunt absqz cōsilio non hēnt dñium sui actus q̄si libere iudicantes de his que sunt agēda. sz quodaz nāli instinctu mouent ad agēdum. vt pz in aialibus brutis. Uñ impoſe est qd supra ɔclusum est. q non oporteat nos agere vel ɔsiliari. Et sic ēt impoſe est illud ex quo sequebatur. s. q omnia ex necessitate eueniant. ¶ Deinde cum dicit.

A ¶ Et oino id qd sili ēē: atqz nō ēē pt: ēē itera q̄ nō semp sunt actu. In qb⁹ vtrūqz: et esse inquā: et nō ēē ɔtingit: quare et fieri et non fieri

¶ Et qm est oino in his que non semper actu sunt esse possibile: in quibus vtrūqz contingit esse et non esse: quare fieri et non fieri.

Expo.t. ¶ Oñdit idē ēt in alijs rebus. Manifestuz est.n. ēt in rebus nālibus esse qdam q̄ nō semp actu sunt: g in eis ɔuenit esse et non ēē. Aliogn vel semp ēēnt: vl semp nō ēēnt. Id aūt qd non est: incipit ēē aliqd p hoc q fit illud: sicut id qd nō ē albū. incipit ēē albū p hoc q fit albū. Si aūt non fiat album pmanet non ens album. Ergo in qbus contingit ēē et non esse. contingit etiam fieri et non fieri. Non ergo talia ex necessitate sunt vel fiunt: sed est in eis natura possibilitatis per quam se habent ad fieri et nō fieri: esse et non esse. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et rex cōplures ita sese hñtes ipsis oculis cernim⁹. Nā vt hoc exēplo pcipiat: vestimētū hoc poſe ē scindi: et nō scindet: sz tpe post ɔteret. Silr et non scindi possibile ē. Nō.n. posset tpe post ɔtritū fore: si scindi non posset. Quare et in alijs ita est rebus: q̄cūqz talē potētiam subeūt. Si igitur in q̄z hec fieri nequeunt: pz non oia necessario: vl esse vl fieri sz quedam talia ēē: vt eque fieri atqz nō fieri possint: d qbus nō ē magis affirmatio q̄z negatio vera: q̄dam esse huiusmodi: vt ipsorum magis quidē et plerūqz alterum eueniat: possit tñ et alterum euenire: alterum vo non euenire.

¶ Et multa nobis manifesta sunt sic se habentia: vt qm hanc vestem poſe est incidi: et non incidit: sz prius exteritur. Silr aūt et nō incidi poſe ē. Nō.n. ēēt eā pus exteri: nisi possibile ēēt nō icidi. Quare et in alijs futuris: q̄ hz potētiā hui⁹ dñr: manifestuz est qm non oia ex nēcitate: vl sunt: vel fiūt. Sz alia qdē vtrūlibz et nō magis vl affirmatio: vl negatio erit vera: alia vo magis qdē in plurib⁹ hñt alterum: sed contingit fieri alterū: alterū vo minime.

B ¶ Oñdit ppositum p sensibilia exempla. Sit.n. puta vestis noua: manifestū est q eā possibile est incidi. qr nihil obuiat incisioni: nec ex pte agentis. nec ex pte patientis. Probat aūt q sil cum hoc q poſe est eam incidi. poſe ē et eā nō incidi: eodē mō quo supra pbauit duas indefinitas oppositas ēē sil vas. s. p assumptionē ɔrij. Sicut.n. possibile est istam vestem incidi: ita poſe est eam exteri. id est vetustate corrūpi. Sed si exterit non incidit. ergo vtrūqz poſe est. s. eā incidi et nō incidi. Et ex hoc vlr concludit q in alijs futuris q̄ nō sunt in actu semp: sz sunt in

Expo.p.r.t. Lec.ii. 3°. Ultime

potētia: hoc manifestum est q nō oia ex necessitate sunt vl fiūt: sz eorum q̄dā sunt ad vtrūlibz que nō se hñt magis in affirmatione vel negatiōe. alia vo sunt in qbus alterum eorum ɔtingit vt in plib⁹: sz tñ ɔtingit ēt vt in paucioribus q altera ps sit va et nō alia. q̄. s. nō ɔtingit vt in pluribus sit. ¶ Est aūt ɔsiderādū q sicut Boeti⁹ dicit hic in comēto circa possibile et necessariū diuersimode aliq sunt opinati. Quidā.n. dixerūt ea fm euētū sicut Diodorus q dixit illd ēē impoſe qd nunq̄ erit: nēcium vo qd semper erit: poſe vo qd q̄nqz erit: q̄nqz nō erit. Stoici vo dixerunt hoc fz exteriora pbibētia. Dicunt.n. necessariū ēē illud qd non pōt pbiberi qn sit verum. impoſe vo qd semp pbibet a veritate: poſe vo qd pōt pbiberi vel non pbiberi. Utraqz āt distinctio videt ēē incompetēs. Nā pma distinctio est a posteriori. Non.n. aliqd est necessarium. qr semp erit. sz potius iō semp erit. qr est necessarium. et idē pz in alijs. Scda aūt assignatio ē ab exteriori. et quasi p accñs. Nō.n. ideo aliqd est nēcium: qr non hz impedimētū: sz qr est nēcium. ideo impedimētū hēre non pōt. Et iō alij melius ita dixerūt fm nām rerum. vt. s. dicat illud necessariū qd in sua nā determinatū est solum ad esse. impoſe aūt qd est determinatum solū ad nō esse possibile aūt qd ad neutrum est oino determinatum. siue se habeat magis ad vnū q̄z ad alterum. siue se habeat equalr ad vtrūqz qd dī ɔtingens ad vtrūlibet. Et hoc est quod Boetius attribuit Philoni. Sed manifeste hec est snia Arist. in hoc loco. Assignat.n. rōnē possibilitatis et ɔtingētie: in his qdē q̄ sunt a nobis ex eo q sum⁹ ɔsiliatiui: in alijs aūt ex eo q mā est in potētia ad vtrūqz oppositorū. Sz videt hec rō nō esse sufficiēs. Sicut.n. in corporibus corruptibilibus mā inuenit in potētia se hñs ad ēē et nō esse. ita ēt in corporib⁹ celestibus inuenit potentia ad diuersa vbi. et tñ nihil in eis euenit ɔtingēter: sz solū ex necessitate. Uñ dicendum est q possibilitas mãe ad vtrūqz si cōiter loquamur non est sufficiēs rō ɔtingentie nisi ēt addat ex pte potētie actiue q non sit oino determinata ad vnū. Alioquin si ita sit determinata ad vnum qd impediri nō pōt. ɔñs est q ex necessitate reducat in actum potētiā passiuā eodē modo. Hoc igit qdā attendētes posuerūt q potētia que est in ipsis reb⁹ nālib⁹ sortit necessitatē ex aliqua cā determinata ad vnū quā dixerūt fatū. Quorum Stoici posuerūt fatū in q̄dā serie seu cōmixtiōe causarum: supponētes q oē qd in h mūdo accidit hz cāz: cā aūt posita necesse ē effectū poni. Et si vna cā per se nō sufficit multe cāe ad h ɔcurrentes accipiūt rōnē vnius cāe sufficiētis. et ita ɔcludebant q oia ex necessitate eueniūt. Sz hanc rōnē soluit Arist. in 6° meta. interimēs vtrāqz ppōnū assumptarum. Dicit.n. q nō oē q fit hz cām: sz soluz illud qd est per se. Sed illud qd est p accñs non hz cām: qr pprie nō est ens: sz magis ordinatur cū nō ente: vt ēt Plato dixit. Unde esse musicum hz cām et silr esse album: sz hoc qd est. albuz esse musicum non hz cām. et idē est in oibus alijs hmōi. Silr ēt hec ē falsa q posita cā ēt sufficiēti: necesse est effectum poni. Nō.n. ois cā est talis ēt si sufficiēs sit q eius effect⁹ impediri nō possit. sicut ignis est sufficiēs cā cōbustionis lignorum: sz tñ per effusionē aque impedit cōbustio. Si āt vtraqz ppōnū pdictarum esset va: infallibilr sequeret oia ex necessitate ɔtingere. Qr si qlibet effectus hz cām: ēēt effectum qui est futurus post quinqz dies. aut post quātūcūqz temp⁹: reducere in aliquā cām priorem. et sic quousqz esset deuenire ad cām que nūc est in pñti. vel iam fuit in pterito. Si aūt cā posita necesse est effectū poni p ordinē cāarum deueniet necessitas vsqz ad vltimū effectuz. Puta si comedit salsa. sitiet: si sitiet. exibit domum ad bibendū. si exibit domū. occidet a latronibus. qr ergo iā comedit salsa: necesse est eū occidi. Et iō Arist. ad h ex

Boetius. Diodorus. Stoici. C. Improb.ra. p^e. 2^e. Resp.o. D. Philon. Aristoteles. Obiectio. Risio. Possibilitas mãe ad vtrūlibz ra. ɔtig. E. Fatum Stoici. Lec.3°.1.cō. 7.1.7.1.cō.6.1.c.22. Plato. Posita cā po. effectus. F.

Obiectio

cludendū ondit vtrāq3 pdictap ppōnū eē falsam. vt dictū est. Obijciunt aūt qdā 3 h ꝙ oē p acciñs reducit ad aliqd per se. ꝛ ita opз effectū q est p acciñs reduci in cāз p se.

Rñsio
Et p acci. re du. ad p se

Sз nō attēdunt ꝙ id qd ē p acciñs reducit ad p se: inq̄ȝtum accidit ei qd est p se. sicut musicū accidit sortire oēs acciñs alicui subiō p se exñti. Et silr oē qd in aliquo effectu est p acciñs ꝯsideraf circa aliquē effectum p se q̄ȝtū ad id qd p se est bз cām p se.

G

Quātum aūt ad id qd inest ei p acciñs nō bз cām p se: sз cām p accidēs. Opз.n. effectus pportionalr referre ad cām suam: vt in. ij. physicoꝝ. ꝛ in. v. metaphysice dī.

Lec. 6. ꝛ. t. cō. 38.
Lec. 5a. t. com. 2.

Quidam vō non attendētes dīam effectuum p accidēs ꝛ p se tētauerunt reducere omnes effectus hic inferius puenīētes in aliquaз cām p se quā ponebāt vtutē esse celestiū corpoꝝ: in quo ponebant fatū: quā vim positionis sideꝝ appellabant.

Opi° eī ia.

Impug°.
Que nō subdūt cele. vir.

Sз ex hac causa non pōt puenire necessitas in oībus que hic agunf. Multa.n. hic fiunt ex intellectu ꝛ voluntate q̄ p se ꝛ directe non subdunf vtuti celestiū corpoꝝ.

H

Lec. 7. ꝛ cō. 6. tertij libri
Intel. ꝛ volū. act° org. cor.

Cū.n. intellectus siue rō: ꝛ volūtas q̄ est in rōne. nō sint actus organi corporalis: vt pbaf in libro de aia: impossibile est ꝙ directe subdaf intellectus seu rō ꝛ voluntas vtuti celestiū corpoꝝ. Nulla.n. vis corporalis pōt agere p se nisi in rē corporeā. Vires aūt sensitiue inq̄ȝtum sunt actus organoꝝ corporaliū p acciñs subdunf actioni celestiū corpoꝝ.

Lec. 4a. tertij lib. ꝛ t. c. 150.
Intel. ꝛ volū. subdi. cor. ce.

Vñ pħs in libro de aia: opinionē ponētiū volūtatē hoīs subijci motui celi ascribit his q nō ponebant intellectū differre a sensu. Indirecte tñ vis celestiū corpoꝝ redūdat ad intellectū ꝛ volūtatē inq̄ȝtuз. s. intellectus ꝛ volūtas vtunf virib° sensitiuis. Manifestū aūt est ꝙ passiones viriū sensitiuaꝝ nō inferūt necessitatē rationi ꝛ volūtati. Nam ꝯtinēs hз prauas ꝯcupiscētias: sз non deducif: vt pз p Pħm in 7° ethicoꝝ.

Lec. 4. ca. 6.

Sic igif ex vtute celestiū corpoꝝ non puenit necessitas in his que p rōnē ꝛ volūtatē fiunt. Silr nec in alijs corporalib° effectibus reꝝ corruptibiliū: in qbus multa p acciñs eueniūt.

I

Per acci. reduci in ca p se

Id āt qd ē p acciñs nō pt reduci in cāз p se i aliquā vtutē nālē. q: vtº nāe se hз ad vnū: qd aūt ē p acciñs nō ē vnū.

Lec 8.
Lec. 11.

Vñ ꝛ supra dcm̄ est ꝙ hec enūtiatio nō est vna: sortes albus musicus: q: non significat vnū. Et iō pħs dīc in libro de somno ꝛ vigilia: ꝙ multa quoꝝ signa preexistunt in corporibus celestibus: puta in imbribus ꝛ tēpestatibus nō eueniūt q: s. impediunf p accidēs. Et q̄ȝuis illud ēt impedimētuз fm se ꝯsideratū reducaf in aliquā cām celestē: tñ ꝯcursus hoꝝ cū sit p acciñs: non pōt reduci in aliquā cām naturalr agētem.

Cōcursus diuer. cāruз in cau. celestem reduci i intel.

Sз ꝯsiderandum est ꝙ id qd est p accidens pōt ab intellectu accipi vt vnū: sicut albū eē musicum: ꝛ q̄ȝuis fm se non sit vnū: tñ intellectus vt vnū accipit: inq̄ȝtū. s. componēdo format enūtiationē vnā. Et fm hoc ꝯtingit id qd fm se p accidens euenit ꝛ casualr reduci in aliquē intellectū pordinantē: sicut ꝯcursus duoꝝ suoꝝ ad certū locuз est p accidēs ꝛ casualis: q̄ȝtum ad eoꝝ vn° eoꝝ ignoret d alio pōt tñ esse p se intētus a dño q vtrūq3 mittit ad hoc ꝙ in certo loco sibi occurrant.

K

Op.°

Et fm h aliq posuerunt oīa q̄cunq3 in hoc mūdo agunf ēt que videnf fortuita vel casualia. reduci in ordinē prouidētie diuine. ex qua dicebāt depēdere fatū.

omnia reduci in diui. pui.
Opi°. fal.

Et hoc qdē aliq stulti negauerunt: iudicantes de intellectu diuino ad modū intellectus nostri q singularia nō cognoscit. Hoc aūt est falsuз: nā intelligere diuinū ꝛ velle eius: est ipsum eē ipsius.

Probe°.

Vñ sicut esse eius sua virtute compħēdit omne illud quod quocūq3 modo ē inq̄ȝtum. s. est p participationē ipsius: ita ēt suum intelligere ꝛ suum intelligibile: compħēdit omnē cognitionē ꝛ omne cognoscibile: ꝛ suum velle ꝛ suū volitū compħēdit omnē appetitū ꝛ oē appetibile qd est bonū. vt s. ex hoc ipso ꝙ aliqd est cognoscibile cadat sub ei° cognitionē: ꝛ ex hoc ipso ꝙ est bonū cadat sub ei° volūtate: sicut ex hoc ipso ꝙ est ens. aliqd cadit sub eius vtute actiua: quā ipse pfecte compħēdit cum sit p intellectum agens.

Comp̄hēd° intel. ꝛ volū. diuine.

L

Obiectio

Sз si puidētia diuina sit p se causa oium que in hoc mundo accidunt saltē bonoꝝ: videf ꝙ oīa ex necessitate accidāt.

p° ra.

Pmo qdē ex pte scie eius. Nō.n. pōt eius scia falli: ꝛ ita ea q̄ ipse scit: videf ꝙ necesse sit euenire.

2°.

Scdo ex parte volūtatis. Volūtas.n. dei inefficax eē non pōt: Vr ḡ ꝙ oia que vult ex necessitate eueniant.

Rñsio
Cogni. ꝛ opera dei longe alr q̄ nra.

Procedunt aūt he obiectiones ex eo ꝙ cognitio diuini intellectus ꝛ opatio diuine volūtatis pensanf ad modū eoꝝ q̄ in nobis sunt: cū tñ multo dissimilr se habeāt. Nā pmo qdem ex pte cognitionis vel scie ꝯsiderādum est ꝙ ad cognoscēdum ea q̄ fm ordinē tpis eueniūt: alr se hnt vis cognoscitiua que sub ordine tpis aliqualr cōtinef: alr illa q̄ totalr est extra ordinē tpis. Cuius exemplum conueniēs accipi pōt ex ordine loci. Nā fm pħm in 4° physicoꝝ fm prius ꝛ posterius in magnitudine ē prius ꝛ posteri° in motu: ꝛ p ꝯñs in tpe.

Lec. 17. ꝛ com. 99.

M

Si ḡ sint multi homines p viā aliquā transeūtes: qlibet eoꝝ q sub ordine transeūtiū ꝯtinef: hз cognitionē de pcedētibus ꝛ subsequētibus: inq̄ȝtum sunt pcedētes ꝛ subsequētes: qd ptinet ad ordinē loci. Et iō quilibet eoꝝ videt eos q iuxta se sunt: ꝛ aliquos eoꝝ q eos pcedunt: eos aūtē q post se sunt: videre nō pōt. Si aūt eēt extra totū ordinē transeūtium: vtpote in aliq̄ excelsa turri ꝯstitutus: vñ posset totam viā videre: videret qdē sil' oēs in via existētes: nō sub rōne pcedētis ꝛ subsequētis in cōparatione. s. ad ei° intuitū: sз sil' oēs videret: ꝛ quō vn° eoꝝ alium pcedit.

Cogni. nra intel. sub. ordi. tempo.

Qz igif cognitio nra cadit sub ordine tpis: vel p se vel p accidēs: vñ ꝛ aia in cōponēdo ꝛ diuidēdo necesse hз adiūgere tps: vt dī in 3° de aia: ꝯñs est ꝙ sub ei° cognitione cadāt res sub rōne pñtis pteriti ꝛ futuri. Et iō pñtia cognoscit tāq3 actu existētia ꝛ sensu aliqualr pceptibilia: pterita aūt cognoscit vt memorata: futura aūt nō cognoscit in seipsis: q: nōdum sunt: sз cognoscere ea pōt in causis suis.

Lec. 11. ꝛ com. 23.

Per certitudinē qdē: si totalr in causis suis sint determinata: vt ex qb° de necessitate eueniēt. Per ꝯiecturā aūt si nō sint sic determinata qn impediri nō possint: sicut q̄ sunt vt in plibus. Nullo aūt mō si in suis causis sunt oīno in potētia nō magis determinata ad vnū q̄3 ad aliud: sicut q̄ sunt ad vtrūlibet.

N

Cogno. tñ actu.
Lec. 10. ꝛ com. 19.

Nō.n. ē aliqd cognoscibile fm ꝙ est in potētia. sз solū fm ꝙ est in actu. vt pз p Pħm in. ix. metaphysice. Sз deus ē oīno extra ordinē tpis quasi in arce eternitatis ꝯstitutus: q̄ est tota sil': cui subiacet tot° tpis decursus: fm vnū ꝛ simplicē eius intuitū. Et iō vno intuitu videt oīa q̄ agunf fm tpis decursuз: ꝛ vnūqdq3 fm ꝙ est in seipso existēs: non q̄si sibi futurū q̄ȝtū ad eius intuitū. put est in solo ordine suaꝝ causaꝝ: q̄ȝuis ꝛ ipm ordinē causaꝝ videat: sз oīno eternalr sic videt vnūqdq3 eoꝝ que sunt in quocunq3 tempore sicut oclus humanus videt sortē sedere in seipso nō in causa sua. Ex h aūt ꝙ hō videt sortē sedere: nō tollif ei° ꝯtingentia q̄ respicit ordinē cāe ad effectū. tñ ꝯtissime ꝛ infallibilr videt oculus hoīs sortez sedē dū sedet. q: vnūqdq3 put est in seipso iā determinatū ē.

O

Contingē. rerū cū infalli. scie diuine.
Volū. diuia extra or. entium.

Sic igif relinqf ꝙ de° certissime ꝛ infallibilr cognoscat oīa q̄ fiunt in tpe: ꝛ tñ ea q̄ in tpe eueniunt nō sunt vel fiunt ex necessitate. sed ꝯtingenter. Silr ex parte voluntatis diuine dīa est attēdenda. Nā voluntas diuina est intelligēda vt extra ordinē entium existēs: velut cā q̄dā pfundēs totū ens. ꝛ oēs eius dīas. Sūt āt dīe entis possibile ꝛ necessariū: ꝛ iō ex ipa volūtate diuina originanf necessitas ꝛ ꝯtingentia in rebus: ꝛ distinctio vtriusq3 fm rōnē primaꝝ cāꝝ.

Necess. ꝛ conting. in rebus ex diui. volū.

Ad effectus.n. quos voluit necessarios esse: disposuit causas necessarias. Ad effectus aūt quos voluit esse ꝯtingentes: ordinauit causas ꝯtingenter agentes: id est potentes deficere. Et fm harum conditionē causaꝝ effectus dicuntur vel neces-

sarij vel ꝯtingẽtes. q̃uis oẽs depẽdeãt a volũtate diui/na sicut a pma cã q̃ trãscẽdit ordinẽ necessitatis ꝯtingẽtie. Hoc aũt nõ pt dici de voluntate humana nec de ali/qua alia cã. q2 ois alia cã cadit iã sub ordine necessitatis vl' ꝯtingẽtie: ꝛ iõ opꝫ ꝙ vel ipsa cã possit deficere. vl' effe ctus ei⁹ nõ sit ꝯtingẽs sꝫ nec͠i⁹. Uolũtas ãt diuina indefi ciẽs ẽ. tñ nõ ois effect⁹ ei⁹ ẽ necessarij. sꝫ qdã ꝯtingẽtes.

A
Contingen. ex indefi. di. volun.
Obiectio

℃ Silr ãt aliã radicẽ ꝯtingentie quã hic Phs ponit ex hꝯ ꝙ sumus ꝯsiliatiui aliq̃ subuertere nitunt volẽtes oñde re ꝙ volũtas in eligẽdo ex necessitate mouet ab appeti bili. Cũ.n. bonũ sit obiectũ volũtatis: non põt (vt videt) ab hoc diuertere qn appetat illõ qõ sibi videt bonũ: sicut nec rõ ab hoc põt diuertere qn assentiat ei qõ sibi videt verũ. Et ita videt ꝙ electio ꝯsiliũ ꝯñs semp ex necessita/te ꝓueniat. Et sic oia quoꝝ nos p̃n^m sum⁹ p ꝯsiliũ ꝛ ele/ctionẽ ex necessitate ꝓueniẽt. ℃ Sꝫ dõm est ꝙ silis diria attendẽda est circa bonũ. sicut circa veꝝ. Est aũt qõdaꝫ veꝝ qõ est per se notũ. sicut pma p̃ncipia demõstrabilia qb⁹ ex necessitate intellect⁹ assentit. Sũt aũt q̃dã v̈a nõ per se nota. sed p alia. Hoꝝ aũt duplex est ꝯditio. q̃dam enim ex necessitate ꝯsequunt ex p̃ncipijs. ita.s. ꝙ nõ p̃nt esse falsa p̃ncipijs exñtib⁹ veris. sicut sunt oẽs ꝯclõnes demõstrationũ. Et hmõi veris ex necessitate assentit in/tellectus postq̃ꝫ ꝑceperit ordinẽ eoꝝ ad p̃ncipiũ. nõ aũt ꝑus. Quedam aũt sunt q̃ nõ ex necessitate ꝯsequunt ex p̃ncipijs. ita.s. ꝙ p̃nt esse falsa p̃ncipijs exñtibus veris. sicut sunt opinabilia qbus nõ ex necessitate assentit itel lectus. q̃uis ex aliquo motiuo magis inclinet in vnaꝫ ptẽ q̃ꝫ in aliã. Ita ẽt est qõdã bonũ qõ est ꝓp se appetibi le. sicut felicitas q̃ hꝫ rõnẽ vltimi finis. ꝛ hmõi bono ex necessitate inheret volũtas. nũll.n. q̃dam necessitate oẽs appetũt eẽ felices. Quedã v̈o sunt bona que sunt appe tibilia ꝓp finem. q̃ cõparant ad finẽ sicut ꝯclõnes ad p̃n cipium. vt pꝫ p Phm in ꝭo physicoꝝ. Si igit essent ali/qua bona qbus non exñtibus non posset aliqs esse fe/lix. hec ẽt eẽnt ex necessitate appetibilia. ꝛ maxime apõ eũ q talẽ ordinẽ percipiat. Et forte talia sunt esse viuere ꝛ intelligere. ꝛ si qua alia silia. Sꝫ particl'aria bona: in qbuꝫ humani act⁹ ꝯsistunt: nõ sunt talia nec sub ea rõne cõprehendunt vt sine qbus felicitas esse nõ possit. puta comedere hunc cibũ vel illũ: aut abstinere ab eo: hñt tñ in se vñ moueant appetitũ ꝭm aliqõ bonũ ꝯsideratũ in eis. ꝛ iõ volũtas nõ ex necessitate inducit ad hec eligen da. Et ꝓp hoc Phs signanter radiceꝫ ꝯtingẽtie in his q̃ fiunt a nobis assignauit ex pte ꝯsilij. qõ est eoꝝ que sunt ad finẽ: ꝛ tñ non sunt determinata. In his.n. in qb⁹ me/dia sunt determinata nõ est opus ꝯsilio. vt dr̃ in. iij. ethi coꝝ. Et hec qdẽ dicta sunt ad saluandum radices ꝯtin/gentie quas hic Aristoteles ponit: q̃uis videantur lo/gici negocij modũ excedere.

B
Ratio licet ꝛ bo. ꝯ aliã.

Intel. qbus assentiat ne/cess. ꝛ qb⁹ nõ

C
Bo. ꝓp se ap petit.

Bo. ordi. ad fi.
Lec. 15. ꝛ com. 91.

Radix ꝯtin/gentie

Lec. 8. cap. 6.

LECTIO. XV.

℃ Necesse est igit id qõ est qñ est: eẽ: ꝛ id qõ non est: qñ nõ est: nõ eẽ: nõ tñ aut omne qõ est: esse: aut oẽ qõ nõ est: nõ eẽ: necesse ẽ. Nõ enim idẽ est oẽ qõ est: necessario esse: cuꝫ est: ꝛ simplr nec͠io eẽ. ꝛ de eo qõ nõ ẽ: sili modo.

℃ Igit eẽ qõ est quãdo est: ꝛ nõ eẽ qõ nõ est qñ nõ est: necesse ẽ. Sꝫ nõ oẽ qõ est nec͠e est esse: nec qõ nõ est necesse ẽ nõ eẽ. Nõ.n. idẽ est oẽ qõ ẽ necessario esse qñ est: ꝛ simplr eẽ ex necessitate. Similr aũt ꝛ in eo qõ non est.

POstq̃ꝫ Phs oñdit esse impossibilia ea que ex p̃dictis rõnibus sequebant. hic remotis impossibilibus ꝯcludit veritatem. Et circa hoc duo facit. q2 enim argumentando ad impossibile ꝓcesserat ab enũtiationib⁹ ad res: ꝛ iam remouerat incõueniẽtia que circa res seque/bantur. ordine ꝯuerso. pmo oñdit qualiter se habeat ve ritas circa res. Scdo qualr se habeat veritas circa enũ tiationes. ibi [Quare qñ orõnes v̈e sunt.] Circa pmũ duo facit. Primo ostendit qualr se habeat v̈itas ꝛ neces sitas circa res absolute ꝯsideratas. Scdo qualr se ha/beat circa eas p cõparationẽ ad sua opposita. ibi [Et in ꝯdictione eadẽ rõ est.] Dicit ergo pmo quasi ex pmissis ꝯcludẽs ꝙ si p̃dicta sunt incõuenientia. vt.s. oia ex neces sitate eueniant. opꝫ dicere ita se habere circa res.s. ꝙ oẽ qõ est: necesse est esse qñ est. ꝛ oẽ qõ nõ est: necesse est nõ esse qñ non est. Et hec necessitas fundat sup hoc p̃ncipiũ impõle est simul esse ꝛ non esse. Si.n. aliqd est impossi/bile dum est illud sil' nõ esse. g̃ necesse est tunc illud esse. Nam impossibile nõ esse idẽ significat ei qõ est necesse esse. vt in scdo dicet. Et silr si aliqd nõ est: impõle est il/lud sil' esse. g̃ necesse est nõ esse. q2 ẽt idem significant. Et iõ manifeste veꝝ est ꝙ oẽ qõ est: necesse est esse qñ est. et oẽ qõ nõ est: necesse est non esse p illo tẽpore quãdo non est. Et hec est necessitas nõ absoluta. sed ex suppositio/ne. Unde non põt simplr absolute dici ꝙ oẽ qõ est necesse est esse. ꝛ oẽ qõ non est necesse est non esse. q2 non idẽ significãt. ꝙ omne ens qñ est sit ex necessitate. ꝛ ꝙ omne ens simplr sit ex necessitate. Nã pmũ significat necessita tem ex suppositione. 2^m autẽ necessitatẽ absolutã. Et qõ dcm̃ est de esse: intelligẽdum est silr de non esse: q2 aliud ẽ simplr ex necessitate nõ eẽ. ꝛ aliõ ẽ ex necessitate nõ eẽ qñ nõ est. Et p h̃ videt Arist. excludẽ id qõ supra dcm̃ ẽ ꝙ si in his q̃ sunt: alteꝝ determinate ẽ veꝝ: ꝙ ẽt añq̃ꝫ fie ret: alteꝝ determinate esset futuꝝ. ℃ Deinde cum dicit.

D
Expo. p̃e. p. l. 4° metaphy. Lec. h. ꝛ cõ. 3.

E
Lec. 6.
Oẽ dum est ẽ necess. eẽ ꝛc.
Expo. 2e ꝛ 3e

Alui.

℃ Et in ꝯdictione ẽt rõ eadẽ est. Oẽ nãqꝫ ne/cesse ẽ eẽ: aut nõ eẽ: ꝛ itẽ fore aut nõ fore: nõ tñ necesse est distincte alteꝝ fore. Ueluti ne/cesse est qdẽ pugnã naualẽ cras fore: aut nõ fore: ñ tñ fore pugnã naualẽ cras nec͠e: neqꝫ rursus nõ fore. attñ fore: aut nõ fore nec͠e ẽ:

℃ Et in ꝯdictiõe eadẽ rõ ẽ. Eẽ qdẽ: vl' nõ esse oẽ nec͠e ẽ: ꝛ futuꝝ eẽ: vel nõ eẽ: nõ tñ diuidẽ tẽ dicere est alteꝝ nec͠io. Dico aũt: vt neces/se ẽ eẽ futuꝝ bellũ nauale cras: vl' ñ futuꝝ eẽ: sꝫ nõ futuꝝ eẽ cras bellũ nauale nec͠e ẽ: vl' ñ futuꝝ eẽ. Futuꝝ ãt vl' eẽ: vl' non eẽ: nec͠e est.

℃ Ostendit quo modo se habeat circa res per compara tionem ad sua opposita. ꝛ dicit ꝙ eadẽ rõ est in ꝯdictio/ne q̃ est in in suppositione. Sicut.n. illud qõ non est ab/solute necessarium fit necessariũ in suppositione eiusdẽ. q2 necesse est esse qõ est. ita ẽt qõ non est in se necessariũ absolute fit necessarium per disiũctionẽ oppositi. q2 ne/cesse est de vnoquoqꝫ ꝙ sit vel non sit. ꝛ ꝙ futuꝝ sit aut non sit: ꝛ hoc sub disiunctione: ꝛ hec necessitas fundat sup hoc p̃n^m ꝙ impossibile est contradictoria simul esse v̈a vel falsa. Unde impossibile est neqꝫ esse neqꝫ nõ esse. Ergo necesse est vl' esse vl' non esse. Non tñ si diuisim al/terum accipiat necesse est illõ esse absolute. Et hoc ma nifestat p exẽplum: q2 necessarium est nauale bellũ esse futuꝝ cras: vel non esse. sed non est necesse nauale bel/lum futuꝝ esse cras: silr ẽt non est necessarium non esse futuꝝ: q2 hoc ptinet ad necessitatẽ absolutã. sed necesse est ꝙ vel sit futuꝝ: vel non sit futuꝝ: ꝛ hoc ptinet ad ne/cessitatẽ que est sub disiunctione. ℃ Deinde cum dicit.

Expo. p̃e ꝛ 2e

Necessitas p disiũctiones

4° metaph. l. com. 9.
Lec. 6.

Expo. 3e. ꝛ vl.

℃ Quare cũ orõnes ita sũt v̈e: queadmodũ sese hñt res ipse: pꝫ ꝛ ꝯdictionẽ ipsam: q̃ cir ca res eas efficitur: q̃ sic se hñt: vt eque fieri:

atq; non fieri: ⁊ eē atq; non eē possint: necessario pinde sese hñt atq; res tales sese hñt: ⁊ eandē cū illis legē sub ire: qd gdē in hisce fit: q̄ nō semp sūt: aut nō semp nō sūt. Cōtradictiōis.n. rez ipsaz alterā gdē ptē necesse est verā eē: vl' falsam: nō tñ hanc: vl' hāc: sz vtraq; contigerit. fitq; vt altera magis sit vā: nō tamē vā: vl' falsa distincte: sicuti diximus.

Quare qm̄ oꝛones siſr vē sūt queadmodū ⁊ res se hñt: manifestū ē: qm̄ q̄cūq; sic se hñt: vt vtrūlibz sint: ⁊ ꝯria ipsoꝝ ꝯtingere queāt: necē ē siſr se hēe ⁊ ꝯdictiōes. Qd ꝯtingit in his q̄ non semp sunt: ⁊ nō semp nō sunt. Horū.n. necē ē alterā ptē ꝯdictionis vāz eē: vel falsaz. Nō tñ hoc vl' illō: sz vtrūlibz: ⁊ magis gdē alterā vāz: non tñ iam veram vl' falsam.

F

Expo. p^e. Enū. quo ad veritatem

Ex eo q se hz circa res. oñdit q̄lr se hēat circa oꝛones. Et pmo oñdit quō vniformiter se hz in vitate oꝛonū sicut circa esse ⁊ nō esse. 2° finalr ꝯcludit veritatem totius dubitationis. ibi [Quare manifestū.] Dicit ergo pmo q qz hoc modo se hñt oꝛones enūtiatiue ad vitatem sicut ⁊ res ad esse vel nō esse. qz ex eo q res est vel non est oꝛo est vera vel falsa: ꝯsequens est q in oib⁹ rebus que ita se hñt vt sint ad vtrūlibet ⁊ quecūq; ita se hñt q contraria eoꝝ qualr cūq; ꝯtingere possunt siue equalr siue alteꝝ vt in pluribus ex necessitate seqtur q ēt siſr se habeat ꝯdictio enūtiationū. Et exponit ꝯsequēter que sint ille res quaꝝ ꝯdictoria ꝯtingere queāt. ⁊ dicit hmōi esse q̄ neq; semp sunt sicut necessaria: neq; semp nō sunt sicut impossibilia: sz q̄nq; sunt ⁊ q̄nq; nō sunt. Et vlteri⁹ manifestat quō siſr se hēat in ꝯdictorijs enūtiationib⁹. ⁊ dicit q haꝝ enūtiationū q̄ sunt de ꝯtingentib⁹ necesse est q sub disiūctione altera pars ꝯdictionis sit vera vl' falsa: non tñ hec vel illa determinate: sed se hz ad vtrūlibz. Et si cōtingat q altera pars ꝯtradictionis magis sit vera: sicut accidit in ꝯtingentibus que sunt vt in plurib⁹, non tñ ex hoc necesse est q ex necessitate altera earum determinate sit vera vel falsa. Deinde cum dicit.

2^e.

3^e. Enū. de ptin gen. q. ad vi.

Quare pz nō oīuz affirmationū: ⁊ negationū oppositaꝝ alterā necīo vāz eē: alterā falsaz. Nō.n. in hisce q̄ sūt: sic res se hz: ⁊ in ijs q̄ nō sūt gdē: eē vō aut nō eē pñt: sz vti dixim⁹.

Quare manifestū est qm̄ nō est necesse oēs affirmatiōes: ⁊ negatiōes oppositaꝝ: hāc gdē verā: illā vō falsaz eē. Neq;.n. queadmodū in his q̄ sūt sic se hñt: ⁊ in his q̄ non sunt: polia tñ eē vl' nō eē: sz queadmodū dcm̄ est.

G

Expo. 1^e. Nō in oi gñe affir. vl' neg. nō semp alterā deter. ve. vel fal.

Concludit pncipale intentū: ⁊ dicit manifestum esse ex predictis q non est necesse in omni gñe affirmationū. ⁊ negationū oppositaꝝ: alterā determinate esse verā ⁊ alterā esse falsam: qz nō eodē mō se hz vitas ⁊ falsitas in his que sunt iam de pñti: ⁊ in his que nō sunt. sed pñt esse vel non eē. Sz hoc mō se hz in vtrisq; sicut dictum ē, qz. s. in his que sunt necesse determinate alterum esse verum. ⁊ alterum falsum: quod non contingit in futuris que pñt esse ⁊ non esse. Et sic terminatur primus liber.

Expliciunt preclarissima commentaria diui Thome Aquinatis in primū libꝛū Perihermenias Aristotel.

Aristotelis stagyrite phipateticoꝝ pncipis Textus. Secundi libri perihermenias.

Qoniā āt affirmatio enūtiatō ē gppiā d̄ q̄piaz signis: h āt nomē ē: aut id qd noie caret: vnū vō id eē: atq; d̄ vno dici qd est in affirmatiōe oz.

Qoniā āt ē d̄ aliquo affirmatio significans aliqd: hoc āt ē vl' nomē: vl' innoiabile: vnū aūt opz eē ⁊ de vno id quod ē in affirmatione.

Diui Thome Aquinat sacri Ordinis predicatoꝝ in scdm libꝝ perihermenias Aristotel' pclarissima Cōmentaria.

H
Primo libro Lec. 4. ⁊ 5. Tria in enū. ꝯsideran.

Postquā Phs in p° libro determinauit de enūtiatiōe simplr ꝯsiderata. Hic determiat d̄ enūtiatiōe sm q diuersificat p aliqd sibi additū. Pñt āt tria i enūtiatiōe ꝯsiderari. Pio ipe dictiōes q̄ pdicāt vl' subijciūt in enūtiatiōe q̄s supra distixit p noia ⁊ vba. 2° ipa ꝯpō sz quā ē veꝝ vl' falsuz i enūtiatōe affirmatiua vl' negatiua. 3° ipa oppō vni⁹ enūtiatōis ad aliā. Diuidit g̃ h̄ ps i tres ptes. In pª oñdit qd accidit enūtiatiōi ex h q aliqd addit ad dictiōes i subo vl' pdicato positas. 2° qd accidat enūtiatōi ex h q aliqd addit ad determinādū vitatē vl' falsitatē ꝯpōnis. ibi [His vō determinatis.] 3° soluit q̄ddā dubitatōez circa oppōnes enūtiationū pueniētē ex eo q addit aliqd simplici enūtiatiōi. ibi [Qm̄ āt ꝯria ē affirmatio.] Est āt ꝯsiderādū q additio fcā ad pdicatū vl' subz q̄nq; tollit vnitatē enūtiatōis. q̄nq; vō nō tollit: sic additio negōnis infinitanī dictionē. Circa pᵐ g̃ duo fac. Pio oñdit qd accidit enūtiatōib⁹ ex additiōe negōnis infinitātī dictionē. 2° oñdit qd accidat circa enūtiatōez ex additōe tollēte vnitatē. ibi [At vō vnū de plib⁹.] Circa pᵐ duo fac. Pio determiat d̄ enūtiatiōib⁹ simplicissimis i qb⁹ nom̄ finitū vl' infinitū pōit tm̄ ex pte subi. 2° determiat d̄ enūtiatiōib⁹ i qb⁹ nomē finitū vl' infinitū pōit: nō solū ex pte subi. sz ēt ex pte pdicati. ibi [Qñ āt ē 3ᵐ adiacēs.] Circa pᵐ duo fac. Pio ppōit rōes q̄sdā distinguēdi tales enūtiatōes. 2° ponit eaꝝ distōnē ⁊ ordinē. ibi [Quaꝝ pª ē affirmatio.] Circa pᵐ duo fac. Pio ponit rōnes distiguēdi enūtiatōes ex pte noiuz. 2° q ñ pt eē eadē rō distiguēdi ex pte vboꝝ. ibi [Preter vbū āt.] Circa pᵐ tria fac. Pio pponit rōnes distinguēdi enūtiatiōes. 2° exponit qd dixerat. ibi [Nomē āt dcm̄ ē.] 3° cōcludit itētū. ibi [Erit āt ois affirmatio.] Resumit g̃ illō qd supra dcm̄ ē d̄ diffōne affirmatiōis: sc. s. affirmatio ē enūtiatio significās aliqd d̄ aliq̄. ⁊ qz vbū ē pp̄e nota eoꝝ q̄ d̄ altero pdicāt: ꝯns ē vt illō d̄ q aliqd dr ptineat ad nomē. Nomē āt ē vl' finitū vl' infinitū. ⁊ io q̄si ꝯcludēs subdit q qz affirmatio significat aliqd d̄ aliq̄ ꝯns est vt h de q̄ signat aliqd d̄ aliq̄. s. subz affirmatōis sit vl' nomē. s. finitū qd pp̄e dr nom̄: vt i p° dcm̄ ē. vl' inoatū. i. infinitū nom̄. qd dr inoiatū. qz ipz ñ noiat aliqd cū aliq̄ foꝛa determiata. sz solū remouet determiatōez foꝛe. Et ne aliqs diceret q id qd i affirmatiōe subijcit ē siſr nomē ⁊ inoiatū ad h excludēdū subdit q id qd ē. s. pᵐ i affirᵐᵗ. s. vna de q̄ nūc loqmur. oz eē vnū ⁊ d̄ vno subo: ⁊ sic oz q subz tal' affirmatiōis sit vel nomē vel nomē ifiᵐ. Deinde cū dicit.

Lec. 5.

Nomᵐ..

Qñ additio ad predi. vel subᵐ tollit vnitatem

Lec. 5^e.

I

Lec. 3^e.

Primi libri Lec. 8.

Expo. p^e.

K

1^e. Lec. 4. primi libri. No. infᵐ.

Expo. vl.

Dictūq; ē añā qd nā sit ipm nomē: ⁊ qd ēt id qd noie caret: ipz.n. nō hō nō nomē: sz infinitū nomē appello: infinitū.n. nomē vnū quodāmō significare videt: queadmodū ⁊ non valz: nō vbum: sz infinitum nuncupo vbuz.

Nomen aūt dcm̄ est ⁊ innominabile prius. Nō homo enim quidem nomen nō dico sz.

nomē infinitū. Unū enim significat quodā modo infinitum: quēadmodū ꝛ non currit. non verbum dico. sed infinitum verbum.

A Lec. 4. pmi libri. Expo. 1.

¶ Exponit qḋ dixerat. ꝛ dicit ꝙ supra dictuꝫ est. quid sit nomen ꝛ qd sit innoiatum. i. infinitū nomen: qꝛ non hō non est nomen sꝫ est infinitū nomē. sicut nō currit nō est v̇bum sꝫ infinitū v̇bum. Interponit aūt qḋdam qḋ valꝫ ad dubitationis remotionē. vꝫ ꝙ nomē infinitū quodā modo significat vnū. Non. n. significat simplr̄ vnum sic nomen finitū qḋ sign̄at vnā formaꝫ generis vel spēi aut ēt indiuidui. sed inq̄ꝫtum significat negōnē forme alicuius: in qua negatiōe multa ꝯueniunt sicut in quodā vno fm rōnem. Unuꝫ aūt eodē modo dī aliquid sicut ꝛ ens. Unde sicut ipm non ens dī ens: non qdem simplr̄. sꝫ fm qd. i. fm rōnem. vt pꝫ in 4° metaphy. ita ēt negatio est vnū fm quid. s. fm rōnem. Introducit aūt hoc. ne aliqs dicat ꝙ affirmatio in qua subijcitur nomen infinitum non significet vnum de vno: quasi nomen infinitum non significet vnum. ¶ Deinde cum dicit.

No. infi. sig. vnum

Unū ꝛ ens.

Lec. 3. ꝛ 1. cā. 2.

Neg. vnum

¶ Omnis affirmatio ꝑfecto: aut ex noie ꝛ v̇bo: aut ex infinito nomine verboqꝫ ꝯstabit.

¶ Erit aūt omnis affirmatio vl' ex nomine ꝛ verbo: vel ex infinito nomine ꝛ verbo.

B Expo. 1.

¶ Concludit ꝑpositū. s. ꝙ duplex est modus affirmationis. Quedam. n. est affirmatio que ꝯstat ex noie ꝛ v̇bo. quedam autē est que ꝯstat ex infinito nomine ꝛ verbo. Et hoc seq̄tur ex hoc qḋ supra dictuꝫ est: ꝙ hoc de quo affirmatio aliqd significat vel est nomen vel innominatum. Et eadem dīa potest accipi ex parte negationis. qꝛ de quocūqꝫ contingit affirmare: contingit ꝛ negare. vt in primo habitum est. ¶ Deinde cum dicit.

Lec. 9.

¶ Absqꝫ nāqꝫ v̇bo nulla est affirmatio sane: neqꝫ nulla negatio. Est. n. vel erat vl' fuit vel erit: ꝛ q̄cūqꝫ alia sꝫ huiuscemōi v̇ba: ex nūero sūt eoꝝ: que posita sūt. Sign̄t. n. ī sup tp̄s.

¶ Preter verbum autē nulla affirmatio: vel negatio est. Est enim vel erit: vl' fuit: vel quecūqꝫ alia huiusmodi verba: ex his sunt que sunt posita. Consignificant enim tempus.

C Expo pᵃ. Lec. 8. primi libri. Preter no'. vel v̇. ē affi. vel nega.

¶ Ondit ꝙ dīa enuntiationū non pōt sumi ex parte v̇bi. Dictū est. n. supra ꝙ p̄ter v̇bum nulla est affirmatio vel negatio. Pōt enim preter nomen esse aliqua affirmatio vel negatio. vꝫ si ponat' loco noīs infinitum nomē: loco aūt v̇bi in enūtiatione non pōt poni infinitū v̇bum. duplici rōne. Primo qdem qꝛ infinitū v̇bum ꝯstituit' ꝑ additionem infinite ꝑticuleque qdē addita v̇bo ꝑ se dicto .i. extra enūtiationem posito remouet ipsum absolute. sic addita noi remouet formā nois absolute. et iō extra enūtiationē pōt accipi v̇bum infinitū ꝑ modum vni' dictionis. sicut ꝛ nomē infinitū. Sed qñ negatio addit' v̇bo in enūtiatione posito negatio illa remouet v̇bum ab aliquo. ꝛ sic facit enūtiatiōeꝫ negatiuā. Qḋ non accidit ex ꝑte nois. Nō. n. enuntiatio efficit' negatiua nisi ꝑ hoc ꝙ negat' cōpositio que importat' in v̇bo. ꝛ iō v̇bum infinitū in enūtiatione positū fit v̇bū negatiuū. Scḋo qꝛ in nullo variat' veritas enūtiationis siue vtamur negatiua ꝑticula vt infinitante v̇bum. vel vt faciēte negatiuā enūtiationeꝫ. ꝛ iō accipit' semꝑ in simpliciori intellectu put est magis in ꝓmptu. Et inde est ꝙ nō diuersificauit affirmationē ꝑ hoc ꝙ fit ex v̇bo vl' infinito v̇bo sicut diuersificauit ꝑ hoc ꝙ est ex noie vel īfinito noie. Est aūt ꝯsiderandū ꝙ in noib' ꝛ v̇bis p̄ter dīaꝫ finiti ꝛ infiniti ē dīa recti ꝛ obliq. Casus. n. noium ēt v̇bo addito nō ꝯstituūt enūtiationē significātē veꝝ vel falsum: vt in p̄mo habitū est: qꝛ in obliquo noie nō includit' ipse rect'. Sꝫ i casibus v̇bi includit' ipm v̇bū p̄ntis tp̄is. Preteritū. n. ꝛ futuꝝ que significāt casus v̇bi dnt' ꝑ respectū ad p̄ns. Unū si dicat' hoc erit. ideꝫ est ac si diceret' hoc est futuꝝ. hoc fuit hoc ē p̄teritū. Et ꝓp hoc ex cāu v̇bi ꝛ noie fit enūtiatio. Et iō subiūgit ꝙ siue dicat' est: siue erit: siue fuit: vel q̄cūqꝫ alia hmōi v̇ba. sꝫ de numero p̄dictoꝝ v̇boꝝ sine qbus nō pōt fieri enūtiatio. qꝛ oīa ꝯsignificāt tp̄s: ꝛ alia tp̄a dnt' ꝑ respectū ad presens. ¶ Deinde cum dicit.

D Neg. addita verbo. Enun. fieri nega.

Enun. ex v̇. qo infi.

E Cur ex casu ver. ꝛ nō no. fit enun.

Lec. 4. In ca. ver. includuntur ver. p̄ntis temp. Expo. 2ᵃ. Ult.

¶ Quare p̄ma ē affirmatio: atqꝫ negatio: homo est: hō non ē: deinde non hō est: non homo non est. Rursus oīs hō est: nō oīs hō ē: oīs non hō est: non omnis non hō est. Eadē est ratio ꝛ de tempore exacto atqꝫ futuro.

¶ Quare p̄ma est affirmatio: ꝛ negatio: ē homo: non est homo: deinde ē non homo: non est nō hō. Rursus ē omnis hō: nō est oīs homo: ē omnis nō hō: nō est omnis nō homo. Et in extrinsecis temporibus eadē ratio est.

F 3ᵃ dīa enun. in qb' no. fi. vel infini. ex parte subi. Expo. pᵃ.

¶ Cōcludit ex p̄missis distōnē enūtiationū in qb' nomē finitū vel īfinitū ponit' solum ex ꝑte subi. in qb' triplex dīa intelligi pōt. Una qdē fm affirmationē ꝛ negōneꝫ. alia fm subm finitū ꝛ infinitū. 3ᵃ fm subm vlr̄ vl' nō vlr̄ positū. Nomē aūt finitū est rōne p̄us infinito sicut affirmatio p̄or est negatiōe. vñ p̄mā affirmationeꝫ ponit hō est: ꝛ p̄mā negatiōeꝫ hō nō est. Deinde ponit scḋaꝫ affirmatiōeꝫ: nō hō est. scḋam aūt negatiōeꝫ: nō hō nō ē. Ulteri' aūt ponit illas enūtiatiōes in qb' subm vlr̄ ponit' q̄ sunt q̄tuor: sicut ꝛ ille in qb' est subm nō vlr̄ positum. Pretermisit āt ponere exēpliū de enūtiatiōib' in qb' subijcit' singulare. vt Socrates ē. Socrates nō ē. qꝛ singularib' noib' nō addit' aliqḋ signū. Unū in hmōi enūtiatiōib' nō pōt dis dīa inueniri. Silr̄ ēt intermittit exēplificare de enūtiatiōib' quaꝝ subiecta ꝑticulr̄ ponunt'. qꝛ tale subm quodāmō eādē vim hꝫ cū subo vlī nō vlr̄ sumpto. Nō ponit aūt aliquā dīam ex ꝑte v̇bi que posset sumi fm casus v̇bi. qꝛ sic ipse dic in extrinsecis tp̄ib'. i. in p̄terito ꝛ in futuro que circūstant p̄ns: est eadeꝫ rō sicut ꝛ in presenti vt iam dictum est. LECTIO. II.

2ᵃ

Pretermi. exᵐ de enū. subie. singu.

G Subie par. Pretermi. dīa fm ca. ver. Ult.

¶ Cum aūt ipsum est tertiū insup predicatur hoc pacto. Homo iustus est dupliciter iam ipse oppositiones dicuntur.

¶ Qñ autem est tertium adiacens predicat': dupliciter dicuntur oppositiones.

Postq̃ Phs distinxit enūtiatiōes in qb' nomē finitū vl' īfinitū ponit' solū ex ꝑte subi. h̄ accedit ad distinguēdū illas enūtiatiōes in qb' nomen finitū vel infinitū ponit' ex ꝑte subi. ꝛ ex ꝑte p̄dicati. Et circa h̄ duo facit. Primo distinguit hmōi enūtiatiōes. 2° manifestat q̄dā q̄ circa eas dubia eē possent. ibi [Qm̄ v̇o ꝯ̄ria est.] Circa p̄mū duo fac. Primo agit de enūtiatiōib' in qb' nomē p̄dicat' cū h̄ v̇bo. est. 2° de enūtiatiōib' in qb' alia v̇ba ponunt'. ibi [In his v̇o in qb'.] Distiguit āt hmōi enūtiatiōes sic ꝛ p̄mas fm triplicē dīaꝫ ex ꝑte subi ꝯsideratā. Primo nāqꝫ agit d̄ enūtiatiōib' in qb' sbijcit' nomē finitū nō vlr̄ suptū. 2° d̄ illi' in qb' sbijcit' nomē finitū vlr̄ suptū. ibi [Silr̄ aūt se hꝫ.] 3° de illis in qbus subijcit' nomen infinitū. ibi [Alie aūt hn̄t ad id qḋ est nō homo.] Circa p̄mū tria facit. Primo ꝓponit diuersitatē oppōnis talīū enuntiationū. 2° ꝯcludit eaꝝ numeꝝ ꝛ ponit earum habitudinem. ibi [Quare quatuor.] 3° exēplificat ibi

Lec. 4ᵃ. Lec. 3ᵃ. Lec. 3ᵃ.

H

[Intelligim⁹ vo.] Circa pmū duo facit. Primo ppoīt qd intēdit. 2° exponit qddā qd dixerat ibi. [Dico aūt.]

No^m. e^m. 3^m adiacens predicari

Circa pmū duo oꝫ itelligere. Primo qdē qd est hoc qd dicit. est. tertiū adiacēs pdicat. Ad cui⁹ euidētiā ɔside/rādū est ꝙ qñqꝫ in enūtiatione pdicat. est. fꝫ se. vt cū di sortes est: per qd nihil aliud intēdimus significare ꝙ ꝙ sortes sit in rerꝫ nā. Qñqꝫ vo non pdicat p se qsi pncipa le pdicatū. fꝫ qsi ɔiunctū pncipali pdicato ad ɔnectēdū ipm subo: sicut cū dr: sortes est alb⁹. non est intētio loqn tis vt asserat sortē eē in rerꝫ nā. fꝫ vt attribuat ei albedi/nē mediāte hoc vbo est. Et ideo in talib⁹. est. pdicat vt

Uer. est no^s predicato

adiacēs pncipali pdicato. Et non dr esse 3^m. qꝛ sit 3^m pdi catū. fꝫ qꝛ est 3ª dictio posita in enūtiatione q sil cū noie pdicato facit vnū pdicatū. vt sic enūtiatio diuidat in du as ptes ꝫ nō in tres. Scdo ɔsiderādū est qd est hoc qd

No^m 2^m

dicit ꝙ qñ est eo mō quo dcm̄ est. 3^m adiacēs pdicat. du

I

plr dnr oppōnes. Circa qd ɔsiderandū est ꝙ in pmissis enūtiationib⁹ in qb⁹ nomē ponebat solū ex pte subiti. fꝫ qdlibꝫ subm erat vna oppositio puta si subꝫ erat nomē finitū non vlr sumptuꝫ erat sola vna oppositio. s. est hō. nō est hō. Sꝫ qñ est. 3^m adiacēs pdicat oꝫ esse duas op/pōnes eodē subto existe fm diuām nois pdicati qd pōt esse finitū vel infinitū sicut hec est vna oppositio. homo est iustus. hō non est iustus. alia vo oppositio est: hō est

Negationes fieri

non iustus. hō non est non iustus. Nō. n. negatio fit nisi p oppositionem negatiue pticule ad hoc verbum est, qd est nota predicationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ubi ipsum est tertium dico componi no/men aut verbum in affirmatione.

¶ Dico aūt vt est iustus homo: est tertiū adia cere nomen vel verbum in affirmatione.

K

Expo. e.

¶ Exponit qd dixerat. est. 3^m adiacēs, ꝫ dicit ꝙ cū di hō est iustus hoc vbū est adiacet. s. pdicato tanqꝫ tertiū no men vł vbum in affirmatione. Potest. n. ipm est dici no

Li est dici nomen

mē put qlibet dictio nomen di. ꝫ sic est tertiū nomen id est tertia dictio. Sꝫ qꝛ fm cōem vsum loquēdi dictio si/gnificans tps magis dr verbū ꝙ nomen: pp hoc addit vel verbum quasi dicat ad hoc ꝙ sit tertium: non refert vtrum dicat nomen vel vbum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare qtuor ob idipm erunt hec: quoruꝫ duo qdē sic se hēbunt ad affirmationē nega tionēue silitudine rōnis: ꝫ ipse priuationes.

¶ Quare quatuor erunt ille: quarꝫ due qdeꝫ ad affirmationeꝫ ꝫ negationeꝫ sese hēnt fm ɔsequētiā vt priuationes: due vo minime.

¶ Concludit numerꝫ enūtiationū. Et pmo ponit ɔclōneꝫ numeri. 2° pōit earꝫ habitudinē. ibi [Quarꝫ due qdē.]

L

Expo. p^s.

3° rōnē numeri exemplificat. ibi [Dico aūt qm̄ ē.] Dic ergo p ꝙ qꝛ due sunt oppōnes qñ. est. 3^m adiacens pdi/cat: cū ois oppositio fit inter duas enūtiationes. ɔñs est ꝙ sint qtuor enūtiationes ille in qb⁹. est. 3^m adiacens p/dicat subo finito non vlr supto. Deinde cū dicit [Qua/

2°

rū due qdē.] Ondit habitudinē pdictarꝫ enūtiationum ad inuicē. ꝫ dicit ꝙ due dictarꝫ enūtiationū se hñt ad af firmationē ꝫ negationē fm ɔñtiā siue fm correlationē:

M

aut analogiaꝫ: vt in greco habet sicut puationes. Alie vo due minime. Qd qꝛ breuiter ꝫ obscure dcm̄ ē: diuer simode a diuersis expositū est. Ad cui⁹ euidentiā ɔside/

Tripl̄r nom̄ predicari Primus

randū est ꝙ tripl̄r nomē pt pdicari in hmōi enūtiationi bus. Qñqꝫ. n. pdicat nomen finitū fm ꝙ assumunt due enūtiatiōes. vna affirmatiua ꝫ altera negatiua. s. homo

Scdo

est iustus: ꝫ homo non est iustus: que dicunt simplices. Qñqꝫ vo predicat nomen infinitum fm ꝙ ēt assumunt due alie. s. hō est non iustus: hō non est non iustus. que

Tertius

dicunt infinite. Qñqꝫ vo pdicat nomen puatiuū: fm ꝙ ēt sumunt due alie. s. hō est iniustus: hō non est iniustus. que dicunt puatiue. Quidam ergo sic exposuerūt ꝙ due

Expo. a.

enūtiationes earꝫ quas pmiserat. s. ille que sunt de infi/nito pdicato: se hēnt ad affirmationeꝫ ꝫ negationē que

A

sunt de pdicato finito fm ɔñtiam vel analogiā. sic pua/tiones. id est sicut ille que sunt de pdicato puatiuo. Ille enim due que sunt de pdicato infinito se habent fm ɔse quētiam ad illas que sunt de finito pdicato fm trāspo/sitionem quādam. s. affirmatio ad negationē ꝫ negatio ad affirmationē. Nā homo est non iustus: que est affir matio de infinito pdicato: respondet fm ɔsequētiam ne

N

gatiue de pdicato finito: huic. s. hō non est iustus. Nega tiua vo de infinito pdicato. s. hō non est non iustus affir matiue de finito pdicato huic. s. hō est iustus. Propter

Theophrastus.

qd Theophrastus vocabat eas que sunt de infinito pre dicato trāspositas. Et silr ēt affirmatiua de puatiuo pdi cato respondet fm ɔsequētiam negatiue de finito pdica to. s. hec homo est iniustus, ei que est hō non est iustus. Negatiue vo puatiue. s. hō non est iniustus: ei que ē hō est iustus. Disponat ergo figura. Et in pma qdem linea ponant ille que sunt de finito pdicato. s. homo est iust⁹: hō non est iustus. In scda aūt linea negatiua de infinito pdicato sub affirmatiua de finito ꝫ affirmatiua sub ne/gatiua. vt patet in subscripta figura.

Homo est iustus.	Homo non est iustus.
Homo non est non iustus.	Homo est non iustus.

Sic ergo due. s. que sunt d infinito predicato se hēnt ad affirmationē ꝫ negationē de finito predicato: sicut pua/tiones. i. sicut ille que sūt de puatiuo predicato. Sꝫ due alie que sunt. s. de infinito subto. i. non homo est iustus:

O

non homo non est iustus: manifestū est ꝙ non habēt si/milem ɔsequētiam. Et hoc modo exposuit Hermenius

Hermenius

hoc qd dr. due vo minime. referens hoc ad illas que sūt de infinito subiecto. Sed hoc manifeste est ɔtra litterā.

Impug^e. Herm.

Nam cum premisisset quatuor enūtiationes: duas. s. de finito predicato ꝫ duas de infinito: subiūgit quasi illas subdiuidens: quarꝫ due qdem ꝫc. [Due vo minime.] vbi dat intelligi ꝙ vtreqꝫ due intelligantur in premis/sis. Ille aūt que sunt de infinito subto non includunt in pmissis. sed de his postea dicet. Unde manifestū est ꝙ de eis nunc non loquit. Et ideo vt Amonius dicit. aliqꝫ

Amonius.

aliter exposuerunt dicentes ꝙ pdictarum quatuor ppo sitionum due. s. que sunt de infinito predicato sic se hēnt ad affirmationē ꝫ negationē. id est ad ipsam spēm affir mationis ꝫ negationis. vt puationes. id est. puatiue af/firmationes seu negationes. Hec enim affirmatio. ho/mo est non iustus. nō ē simplr affirmatio: sed fm quid. quasi fm puationem affirmatio sicut homo mortu⁹ nō est homo simplr. sed fm puationem. Et idem dcm̄ est d affirmatiua ꝫ de negatiua que sunt de finito pdicato ꝙ non se habent ad spēm affirmationis ꝫ negationis fm puationē, fꝫ simplr. Hec. n. homo est iustuꝫ est simplr af firmatiua. ꝫ hec homo non est iustus est simplr negati/ua. Sed nec hic sensus ɔuenit vbis Aristo. Dicit. n. in/

Impug^e. Amo.

fra [Hec igit quēadmodum in resolutorijs dcm̄ est: sic

In iste loc.

sunt disposita.] vbi nihil inuenit ad hunc sensum perti/

P

nens. Et ideo Amonius ex his que in fine primi priorꝫ

Cap. 43. Ex p^e Amo.

dicunt de ppositionib⁹ que sunt de finito vel infinito vł puatiuo pdicato. alium sensum accipit. Ad cui⁹ euiden tiam ɔsiderandum est ꝙ sicut ipe dicit enūtiatio aliqua

No^m

Enū. ad quā

vtute se hꝫ ad illud de quo totum id qd in enunciatione significat vere pdicari potest. sicut hec enūtiatio homo est iustus se hꝫ ad omnia illa de quorꝫ quolibet vere pt dici ꝙ est hō iustus. ꝫ silr hec enūtiatio. homo nō est iu/stus se hꝫ ad oia illa de quorꝫ quolibet ve dici potest ꝙ non est hō iustus. Scdm ergo hunc modum loquendi

Simp. neg. in plus q̃ affir. infinit.

manifestū est ꝙ simplex negatiua in plus est q̃ affirma tiua ĩfinita q̃ ei corr̃ndet. Nā ꝙ sit hō non iustus ṽe pōt dici ꝙ de quolibet hoie qui nō hȝ habitū iustitie. Sȝ ꝙ nō sit hō iustus pōt dici nō solū de hoie nō hn̄te habitū iustitie. sed ēt de eo q penitus nō est homo. Hec.n.est ve ra. lignū non est hō iustus. Tñ hec est falsa. lignū est hō

A

nō iustus. et ita negatiua simplex est in plus q̃ affirma/ tiua ĩfinita. sicut ēt aial est in plus q̃ hō: q2 de pluribus verificat᷑. Silr̃ ēt rōne negatiua simplex est in plus q̃ af

In plus q̃ affir. priua. Affir. ĩfi. pl⁹ q̃ affir. priua.

firmatiua priuatiua. q2 de eo qd̄ nō est hō non pōt dici ꝙ sit hō iniustus. Sȝ affirmatiua ĩfinita ē in pl⁹ q̃ affirma tiua priuatiua: pōt.n. dici de puero ꝛ de quocūq3 hoie nō dū hn̄te habitū ṽtutꝫ aut vitij. ꝙ sit hō nō iustus. non tñ

Affir. simp. i min⁹ q̃ neg. infi.

de aliquo eoꝝ vere dici pōt ꝙ sit hō iniustus. Affirmati ua ṽo simplex in min⁹ est q̃ negatiua ĩfinita. q2 ꝙ nō sit hō nō iustus pōt dici nō solū de hoie iusto. sȝ ēt de eo qd̄

Neg. priua. in plus q̃ neg. infi.

penitus non est hō. Silr̃ ēt negatiua priuatiua in plus est q̃ negatiua ĩfinita. Nā ꝙ nō sit hō iniustus pōt dici non solū de hoie hn̄te habitum iustitie: sȝ de eo qd̄ penit⁹ nō est hō de quoꝝ quolibet pōt dici ꝙ nō sit hō non iustus.

B

sȝ vlteri⁹ pōt dici de oib⁹ hoibus qui nec hn̄t habituȝ iu stitie. neq3 hn̄t habitū iniustitie. His igit᷑ visis facile est exponere pn̄tē lr̃am ħ mō. Quaꝝ .s. q̃tuor enūtiationuȝ

Expo. fm̄ 2mo.

pdictaꝝ due qdē .s. ĩfinite. se hēbunt ad affirmationē et negationē .i. ad duas simplices quaꝝ vna est affirmati/ ua ꝛ altera negatiua ſȝ ꝯñiā .i. in mō ꝯsequēdi ad eas. vt priuatiōes .i. sic due priuatiue. q2 .s. sic ad simplicē affir matiuā seqtur negatiua infinita: ꝛ nō ꝯuertit᷑ eo ꝙ nega tiua infinita est in plus. ita ēt ad simplicē affirmatiuam seqtur negatiua priuatiua que est in plus ꝛ nō ꝯuertitur. Sed sicut simplex negatiua seq᷑ ad infinitā affirmati/ uam que est in minus: ꝛ nō ꝯuertit᷑ ita ēt negatiua sim/ plex sequit᷑ ad priuatiuā affirmatiuā que est in minus ꝛ nō ꝯuertit᷑. ex quo pȝ ꝙ eadē est habitudo in ꝯsequēdo

Expo. vie.

infinitaꝝ ad simplices. que ē ēt priuataꝝ. Sequit᷑ [Due aūt] .s. simplices que relinquunt᷑ remotis duab⁹ .s. infi nitis a q̃tuor pmissis [minime] .i. nō ita se hn̄t ad infini tas in ꝯsequēdo sicut priuatiue se hn̄t ad eas. q2 videlicȝ ex vna pte simplex affirmatiua est in minus q̃ negatiua

C

infinita. sȝ negatiua priuatiua est in plus q̃ negatiua ĩfi nita. ex alia ṽo pte negatiua simplex est in plus q̃ affir matiua infinita. sȝ affirmatiua priuatiua est in minus q̃ infinita affirmatiua. Sic ḡ pȝ ꝙ simplices nō ita se hn̄t ad infinita in ꝯsequēdo: sicut priuatiue se hn̄t ad ĩfinitas. Quāuis aūt fm̄ ħ lr̃a Phi subtilr̃ exponat᷑. tñ videt᷑ eē

Circa 2mo.

aliquātulū expō extorta. Nā lr̃a Phi vr̃ sonare diuersas habitudines nō esse attēdēdas respectu diuersoꝝ. sicut in pdicta expōne pmo accipit᷑ silr̃udo habitudinis ad simplices. ꝛ postea silr̃udo habitudinis respectu infini taꝝ. Et iō simplicior ꝛ magis ꝯueniēs lr̃e Arist. ē expō

Porphy. Boetius

Porphyrij quā Boeti⁹ ponit. fm̄ quā expōnē attēditur silr̃udo ꝛ dissilr̃udo fm̄ ꝯñiā affirmatiuaꝝ ad negati/ uas. Uñ dicit. Quaꝝ .s. q̃tuor pmissaꝝ due qdē .s. affir/ matiue quaꝝ vna est simplex ꝛ alia infinita. se hēbūt ſȝ ꝯñiam ad affirmationē ꝛ negationē. vt .s. ad vnā affir/ matiuā sequat᷑ alteri⁹ negatiua. Nā ad affirmatiuā sim plicē seqtur negatiua ĩfinita. ꝛ ad affirmatiuā ĩfinitā se/ qtur negatiua simplex. Due ṽo .s. negatiue minime .i. non ita se hn̄t ad affirmatiuas: vt .s. ex negatiuis sequāt᷑ affir matiue. sic ex affirmatiuis seq̄bant᷑ negatiue: ꝛ q̃tū ad vtrūq3 silr̃ se hn̄t priuatiue sic infinite. ¶ Deinde q dic.

¶ Nam ipsum ē: aut iusto addet᷑: aut non iu sto: quare ꝛ negatio similiter eiusdē addet᷑. Quatuor igitur erunt.

¶ Dico aūt qm̄ ē: aut iusto adiacebit aut non iusto. Quare ēt negatiōes. Quatuor .n. sūt.

D

¶ Manifestat qd̄dā qd̄ supra dixerat .s. ꝙ sint q̃tuor pdi cte enūtiatiōes. Loqmur .n. nūc d̄ enūtiatiōib⁹ in qb⁹ ħ

Expo. p'.

ṽbū est solū pdicat᷑ ſȝ ꝙ ē adiacēs alicui noi finito vel ĩfinito. puta ſȝ ꝙ adiacet iusto. vt cū dr̄ hō ē iust⁹. vl᷑ ſȝ ꝙ adiacet nō iusto: vt cū dr̄ hō est nō iustus. Et q2 in neu tra haꝝ negatio apponit᷑ ad ṽbū: ꝯñs ē ꝙ vtraq3 sit af/ firmatiua. Oi āt affirmatiōi opponit᷑ negatio. vt supra

Lec. 9. vie.

in p̄ ōñsuȝ est. Relinqt᷑ ḡ ꝙ pdictꝫ duab⁹ enūtiatiōibus affirmatiuis rñdent due alie negatiue. Et sic ꝯñs est ꝙ sint q̃tuor simplices enūtiationes. ¶ Deinde cuȝ dicit.

¶ Intelligim⁹ aūt id qd̄ dr̄ ex hisce q̃ hic sub/ scribunt᷑. Hō iust⁹ ē: hui⁹ negatio est: hō nō iustus est: hō nō iustus est: hui⁹ negatio est: hō nō iustus nō est. Hic .n. ipm est: ꝛ itē non ē: iusto ꝛ nō iusto adiūgit᷑. Hec igit᷑ sic ordi/ ne posita sunt: vt in resolutiuis dictum est.

¶ Intelligim⁹ ṽo qd̄ dr̄ ex his q̃ subscripta sunt: est iustus hō. huius negatio est. nō est iustus hō: est non iustus hō: huius negatio est: nō est nō iustus hō. Est .n. hoc loco ꝛ nō est. iusto ꝛ nō iusto adiacet. Hec igit᷑ quēad/ modū in resolutorijs dem̄ ē: sic sīt disposita.

Hō est iustus	angulares ꝯposite	Homo nō est iustus
angulares sub/ [illegible] posite		angulares sub/ [illegible] posite
Hō nō est non iustus	angulares ꝯposite	Homo est non iustus

¶ Manifestat qd̄ supra dem̄ ē p q̃ndā figuralē d̄scriptōeȝ. Dic .n. ꝙ id qd̄ in supradictꝫ dem̄ est. itelligi p̄t ex seq̄nti

E

d̄scriptōe. Sit .n. q̃dā q̃drata figura in cui⁹ vno anglō

Expo. p' 2'

d̄scribat᷑ ħ enūtiatio. hō ē iust⁹: ꝛ ex opposito d̄scribat᷑ ei negatio q̃ ē. hō nō ē iust⁹. sb qb⁹ scribant᷑ due alie infi nite .s. hō ē nō iust⁹. hō nō ē nō iust⁹. in q̃ d̄scriptōe appꝫ ꝙ ħ ṽbū .ē. affirmatiuū vl᷑ negatiuū adiacet iusto ꝛ non

3'

iusto. Et fm̄ ħ diuersificant᷑ q̃tuor enūtiatiōes. Ultimo

Ult.

āt ꝯcludit ꝙ pdcē enūtiatōes disponūt᷑ ſȝ ordinē ꝯñie

Cap. vit.

ꝑut dem̄ ē in resolutorijs .i. in p̄ poꝝ. Alia lr̃a hȝ. Dico āt qm̄ ē: aut hoi, aut nō hoi adiacebit, ꝛ in figura ē ħ lo co hoi ꝛ nō hoi adiacebit iusto ꝛ ñ iusto. Qd̄ qd̄ ñ ē itel ligēdū, vt hō ꝛ nō hō accipit᷑ ex pte subi: Nō .n. nūc agit᷑ d̄ enūtiatōib⁹ q̃ sīt d̄ ĩfinito subō. Uñ oȝ ꝙ hō ꝛ ñ hō acci piāt᷑ ex pte pdicati. Sȝ q2 pħs explicat d̄ enūtiatōib⁹ in qb⁹ ex pte pdicati pōit᷑ iustū ꝛ ñ iustū: visuȝ ē Alexādro

Alexan.

ꝙ pdicta lr̃a sit corrupta. Quibusdā alijs videt᷑ ꝙ possit sustineri: ꝛ ꝙ signāter Arist. noia in exēpl᷑ variauerit: vt ōsideret ꝙ non differt in qbusdā noib⁹ ponant᷑ exēpla.

F

¶ Hic finiūt pclarissima Cōmentaria diui Tho. Aqnatꝫ sacri ordīs pdicatoꝝ i libro a pihermēias Aristo. Que ob ipi⁹ supueniente morte: q̃ feliciter migrauit ad celos incōpleta māsere: Qua occasiōe q̃plures eiusdē ordis doctores clarissimi suppleuerūt: iter q̃s postremus fuit Rmus. D. Tho. Caietan⁹ .tt. s. Sixti psbyter Card. cui⁹ cōmētaria ꝛ expō sunt que sequuntur.

Ad lectorem.

¶ Humano capiti ceruicem nitor equinam.
Addere da veniā: Si noua monstra iuuant.

LECTIO.III.

¶ Sili mõ sese hẽbit oppositio:⁊ si nois vniuersalr̃ sit affirmatio: veluti ois homo iust⁹ est:hui⁹ negatio est:nõ ois homo iustus ẽ. Omnis homo non iustus est:huius etiã negatio est:non omnis homo non iustus est.

¶ Silr̃ aũt se hñt:⁊ si vl̃is nois sit affirmatio. vt est. ois hõ iustus ẽ:non ois est hõ iustus: ois est hõ nõ iustus:nõ ois est hõ non iust⁹.

Postq̃ p̃hs distinxit enũciationes in qbus subijcit nomẽ infinitũ non vl̃r sumptũ hic intẽdit distinguere enũciatiões in qb⁹ subijcit nomẽ finitũ vl̃r sumptũ. Et circa h̃ tria facit. Pмo ponit silitudinẽ istaꝝ enũciationũ ad idefinitas supra positas. 2° õndit dissilitudinẽ earundẽ. ibi[Sz nõ silr̃. 3° ꝯcludit numeꝝ oppõnũ inter dictas enũciatiões. ibi[He due igit[Dic̃ g̃ p̃ q̃ siles sunt
F enũciatiões in qb⁹ est nois vl̃r sumpti affirmatio. Quo
No^m ad p^m notãdũ ẽ q̃ in enũciatiõib⁹ indefinitis supra positis erãt due oppõnes ⁊ q̃tuor enũciatiões:⁊ affirmatiue iferebãt negatiuas. ⁊ nõ iferebant ab eis:vt p3 tã in expõ
Amoni⁹. Porphy. ne Amonij q̃3 Porphyrij. Ita i enũciatõib⁹ in qb⁹ subijcit nomẽ finitũ vl̃r sumptũ inueniunt due oppõnes:⁊ q̃
Expo.tex. tuor enũciatiões:⁊ affirmatiue inferũt negatiuas ⁊ non eõ. Uñ silr̃ se hñt enũciatiões supradicte:si nois in subo sũpti fiat affirmatio vl̃r. Fiẽt.n.tũc q̃tuor enũciationes: due de p̃dicato finito.s.ois hõ est iustus. ⁊ ei⁹ negatio:q̃ ẽ:nõ ois hõ est iustus. ⁊ due de p̃dicato ifinito.s.ois hõ est nõ iust⁹. ⁊ ei⁹ negatio q̃ est:non ois hõ est nõ iust⁹. Et
G
Car õ vl̃ib⁹ loquens infe rat de par. qr q̃libz affirmatio cũ sua negatõe vnã itegrat oppõnẽ: due efficiunt oppõnes:sic̃ ⁊ de indefinitis dcm̃ ẽ. Nec obstat q̃ de enũciatõib⁹ vl̃ib⁹ loq̃ns p̃ticulares iferuit:q̃m sic̃ supra de indefinitis ⁊ suis negatiõib⁹ s̃monez fecit:ita
Neg^o vl̃is.af fir.par.neg. nũc de affirmatiõib⁹ vl̃ib⁹ s̃monẽ faciens de eaꝝ negationib⁹ est coact⁹ loq. Negatio siq̃dez vl̃is affirmatiue
Lec.x. nõ est vl̃is negatiua.s3 p̃ticularis negatiua:vt in p̃ libro habitũ ẽ. Q̃ õ aũt silis sit ꝯ̃ria in istis ⁊ supradictis idefinitis p3 exemplariter. Et ne m̃lta loq̃ndo res clara plixitate obtenebret:formet p̃ figura de indefinitis:q̃ supra posita ẽ in expõne Porphyrij.s.ex vna p̃te ponat affir^ua finita:⁊ s̃b ea nega^ua ifinita. ⁊ s̃b ista neg. p̃ua. Ex altera p̃te. p̃ nega^ua finita. ⁊ sub ea. affir. ifinita. ⁊ sub ea affir. p̃ua. Deĩde s̃b ista figura formet alia figura silis illi vl̃r .s.ex vna p̃te vl̃is affirmatiua de p̃dicato finito:⁊ sub ea p̃ticularis negatiua de p̃dicato ifinito:⁊ ad cõplemẽtuz silitudis s̃b ista p̃ticularis negatiua de p̃dicato p̃uatiuo. Ex altera v̇o p̃te ponat p̃ p̃ticularis negatiua de p̃dicato finito:⁊ s̃b ea vl̃is affirmatiua d̃ p̃dicato finito. Et s̃b ista vl̃is affirmatiua de p̃dicato p̃uatiuo:hoc modo.

Figura	Indefinitaꝝ
Homo est iustus	Homo non est iustus
Hõ nõ est nõ iustus	Homo est non iustus
Hõ non est iniustus	Homo est iniustus
Figura	**Uniuersalium**
Omnis homo est iustus	Nõ ois hõ est iustus
Nõ ois hõ est nõ iustus	Ois hõ est nõ iustus
Non ois hõ est iniustus	Ois hõ est iniustus

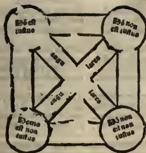
H
Amonius Quib⁹ ita dispositis exerceat ꝯ̃ria semꝑ in ista p̃ria figura:sic̃ supra in idefinitis exercita ẽ:siue seq̃ndo expõnem Amonij vt ifinite se hñt ad finitas:sic̃ p̃uatiue se hñt
Porphy. ad ipas finitas:finite ãt nõ se hñt ad ifinitas medias:sic̃ p̃uatiue se hñt ad ipsas infinitas:siue sectãdo expositionẽ Porphyrij:vt affirmatiue iferãt negatiuas:⁊ nõ eõ. Utrisq̃z.n.expõni supra scripte õseruiũt figure. vt p3 diligẽter indagãti. Simil̃r ergo se hñt enũciationes iste vl̃es ad idefinitas in tribus.s.in numero p̃põnum:⁊ numero oppositionũ:⁊ modo ꝯ̃rie. ¶ Deinde cũ dicit. Uñes ad in defi.quo

¶ Attamẽ nõ fit:vt silr̃ he que p̃ diameꝝ collocantur simul sint vere:sed fit nonnunq̃3.

¶ Sed non similr̃ angulares cõtingit veras esse:contingit autem aliquando.

¶ Põit dissilitudinẽ iter istas vl̃es ⁊ supradictas idefinitas:in h̃ q̃ angulares nõ silr̃ ꝯtingit v̇as eẽ. Que v̇ba p̃ exponẽda sit s̃z eã quã credim⁹ eẽ ad mẽtẽ Arist. expõnẽ:deide s̃z alios. Angulares enũciationes in vtraq̃z figura suprascripta vocat eas q̃ s̃t diametralr̃ opposite.s. P^a expõ tex. q̃ appo:o. ao expositõe
I
affirmatiuã finitã ex vno angulo:⁊ affirmatiuã ifinitaz siue p̃uatiuã ex alio angulo. Et silr̃ negatiuã finitam ex vno anglo:⁊ negatiuã ifinitã vl̃ p̃uatiuã ex alio anglo. Enũciatiões g̃ in q̃litate siles anglares vocate eo q̃ angulr̃.i.diametralr̃ distãt:dissilis v̇itatis s̃t apõ idefinitas ⁊ vl̃es. Angulares.n.idefinite tã i diametro affirmationũ q̃3 in diametro negationũ:p̃nt eẽ sil̃ v̇e. vt p3 i suprascripta figura idefinitaꝝ. Et h̃ itellige i mã ꝯtingẽti. Angulares v̇o in figura vl̃iũ3 nõ sic se hñt:q̃m anglares s̃z diameꝝ affirmationũ ipoĩe ẽ eẽ sil̃ veras in q̃cũq̃z mã. Anglares ãt s̃z diameꝝ negationũ q̃nq̃z p̃nt eẽ sil̃ v̇e: q̃ñ.s.sũt in mã ꝯtingẽti. In mã.n.necĩa ⁊ remota ipoĩe est eẽ ãbas v̇as. Hec ẽ Boetij. quã verã credim⁹ expõ. Herment⁹ aũt Boetio referẽte alr̃ exponit. L3.n.ponat silitudinẽ iter vl̃es ⁊ idefinitas q̃ ad nũeꝝ enũciationũ ⁊ oppõnũ:oppõnes tñ alr̃ accipit in vl̃ib⁹:⁊ alr̃ in idefinitis. Oppõnes siq̃dẽ idefinitaꝝ n̄ ierat sic̃ ⁊ nos nũerauim⁹:alterã.s.iter finitas affirmatiuã ⁊ nega. ⁊ alterã iter ifinitas affir. ⁊ nega. quẽadmodũ nos fecim⁹. Uliũ3 v̇o non sic numerat oppõnes:sed alterã sumit inter vl̃em affirmatiuaz finitã ⁊ particularẽ negatiuã finitã.s.omnis hõ est iustus:non omnis hõ est iustus. ⁊ alterã inter eãdem vl̃em affirmatiuã finitã ⁊ vl̃em affirmatiuã infinitam.s.omnis hõ est iustus. omnis hõ est nõ iustus. Inter has.n.est ꝯ̃rietas:inter illas v̇o ꝯ̃dictio. Dissilitudinem etiam vl̃ium ad indefinitas aliter ponit. Non enĩ3 nobiscum fundat dissimilitudinẽ inter angulares vl̃iũ3 ⁊ indefinitaꝝ supra diũam que est inter angulares vl̃iũ3 affirmatiuas ⁊ negatiuas.sed supra diũam que est inter ipsas vniuersalium angulares inter se ex vtraq̃z parte. Format n̄q̃z talẽ figuram in qua ex vna p̃te sub vl̃i affirmatiua finita:vl̃is affirmatiua infinita est. ⁊ ex alia p̃te sub particulari negatiua finita:particularis negatiua infinita ponit. sic̃q̃z angulares sint disparis qualitatis. ⁊ silr̃ indefinitaꝝ figuram format hoc modo.
Enun.angulares
Indefi.
In figu.vl̃iũ
Per diametrum
K
Boetius
Hermenius
In quo ꝯuc.
In q^o diffe.

Omnis homo ẽ iustus
Cõtradictorie
Nõ ois homo ẽ iustus
Contrarie
Subcontrarie
Ois hõ est non iustus
Cõtradictorie
Non ois ho mo ẽ nõ iust⁹

A

Contra Hermeniam.

1°

2°

Cap. 33.

C Quibus ita dispositis ait in hoc stare dissimilitudinez φ angulares indefinitarum mutuo se invicem cōpellūt ad veritatis sequelā. ita φ unius angularis veritas sue angularis veritatem infert. undecūqз incipias. Universalium vō angulares nō se mutuo cōpellūt ad veritatez: sed ex altera parte necessitas deficit illationis. Si. n. incipias ab aliquo vl'um z ad suam angularē p̄cedas: veritas vl'is ita potest esse simul cū veritate angularis φ cōpellit eam ad veritatem: q: si vl'is est vera: sua universalis 3ria erit falsa: nō enim p̄nt esse simul vere: z si ista universalis 3ria est falsa: sua 3dictoria particularis que est angularis p̄me vl'is assumpte erit necessario vera. Impossibile est enim 3dictorias esse simul falsas. Si autez incipias ecōverso ab aliqua particulariū z ad suam angularem procedas: veritas particularis ita pōt stare cū veritate sue angularis. φ tñ nō necc̄io ifert eius veritatē. q: lз sequat' p̄ticularis est vera. ḡ sua vl'is 3dictoria ē falsa: nō tñ seqt' ultra: ista vl'is 3dictoria ē falsa. ḡ sua vl'is 3ria q̄ est angularis particularis assumpti est vera. P̄nt. n. 3rie esse simul false. Sed vź expō ista deficere ab Aristotelis mēte quo ad modum sumēdi oppōnes. Nō enim intēdit h' loqui de oppōne que est inter finitas z infinitas. sз de ea que est inter finitas inter se z infinitas inter se. Si enim de utroqз modo oppōnis exponere volumus. iam non duas: sed tres oppōnes inveniemus. p̄imam inter finitas. secūdā inter infinitas. tertiā quā ipse Hermenius dixit inter finitam z infinitaз. Figura ēt quam formavit 3formis nō est ei quam Aristoteles in fine primi priorū formavit ad quā nos remisit cū dixit. Hec igitur quēadmodū in resolutorijs dictū est: sic sunt disposita. In Aristotelis nāqз figura: angulares sunt affirmative affirmativis z negative negativis. C Deinde cum dicit.

C He igitur due sunt opposite.

C He due igitur opposite sunt.

B

1ª expo.

2ª

Expositio 2ª magis.

C Concludit numeruз propōnum. Et pōt dupl'r exponi. Primo ut li he demōstret vl'es: z sic est sensus φ he universales finita z infinita habent duas oppōnes quas supra declaravimus. Scđo pōt exponi ut li he demōstret enunciationes finitas z infinitas quo ad predicatū sive universales: sive indefinitas: z tunc est sensus φ he enūtiationes supradicte habent duas oppōnes: alterā inter affirmationē finitā z eius negationē: alteram inter affirmationē infinitā z eius negationē. Placet aūt mihi magis scđa expositio qm̄ brevitas cui Ar. studebat replicationem non exigebat. sed potius q: enunciationes finitas z infinitas quo ad predicatum s'm diversas quātitates enumeraverat: ad duas oppōnes oēs reducere terminādo earū tractatū voluit. C Deinde cum dicit.

C Alie vō due sunt rursus: cum non hō tanquam subiectum quoddā accipitur. Nō hō iustus est: non homo iustus nō est. Non hō nō iustus est: non hō non iustus non est.

C Alie autem h'nt ad id qđ est nō homo quasi ad subiectum aliquid additu3. vt est iustus non homo: non est iustus non hō: est nō iustus non hō: non est non iustus non homo.

C

Tres species enū. de inesse in quibus est ponitur expli.

1ª

2ª

3ª

Expo. p̄me

No. infin.m defi. a rone subiecti z no.

2ª

Ubi

C Intēdit declarare diversitatē enunciationum de tertio adiacēte in q̄bus subijcit' nomē infinitū. Et circa h' tria facit. Primo p̄ponit z distinguit eas. Scđo ostēdit φ nō dātur p̄les supradictis. ibi [Magis aūt.] Tertio ostēdit habitudinē istaꝝ ad alias. ibi [He autē extra.] Ad evidētiā p̄mi advertēdū est tres esse spēs enūtiationum de inesse in q̄bus explicite ponit' hoc verbū est. Quedā sunt q̄ subo sive finito sive infinito nihil h'nt additū ultra verbū. ut hō est: nō hō est. Quedā vō sunt q̄ subo finito h'nt p̄ter verbū aliq̄d additū sive finitū sive infinitū. ut hō est iustus: hō est nō iustus. Quedā aūt sunt q̄ subo infinito p̄ter verbū h'nt aliq̄d additū sive finitū sive infinitū. ut non hō est iustus: nō homo est nō iustus. Et q: de p̄mis iam determinatū est. ideo de ultimis tractare volēs. ait [Alie aūt sunt] que h'nt aliq̄d. s. p̄dicatum additum supra verbum. est: ad id qđ est non hō quasi ad subm. i. ad subm infinitū. Dixit aūt quasi q: sicut nomē infinitū deficit a rōne nois. ita deficit a rōne subiecti. Significatū siquidē nois infiniti nō proprie substernit' cōpositioni cuз p̄dicato quā importat. est. tertium adiacens. Enumerat quoqз q̄tuor enūtiationes z duas oppōnes in hoc ordine: sicut z in superioribus fecit. Distinguit ēt istas ex finitate vel infinitate p̄dicata. Unde p̄ ponit oppōnes inter affirmativā z negativā h'ntes subm infinitū z p̄dicatuз finitum. dicens [ut non hō est iustus: non hō non est iustus.] 2° ponit oppōnē alterā inter affirmativā z negativā h'ntes subm ifinitū z p̄dicatū ifinitū dicēs [ut nō hō est nō iustus: nō hō nō est nō iustus.] C Deide cū dicit.

C Atqз plures his oppositiones non erunt.

C Magis aūt plures his nō erūt opposite.

D

Expo. tex. Notandum. Enū. in quibus hoc ver. est varia.

C Ostendit φ nō dantur plures oppōnes enūtiationum supradictis. Ubi notādum est φ enūtiationes de inesse in quibus explicite. ponitur hoc verbū. est. sive scđm sive 3m adiacens: de q̄bus loq̄mur: nō possunt esse plures q̄ duodecim suprapositere: z 3sr oppōnes earū s'm affirmationē z negationē nō sunt nisi sex. Cū. n. in tres ordines divise sint enūtiationes. s. in illas de scđo adiacente: in illas de tertio subi finiti: z in illas de tertio subi infiniti: z i quolibet ordine sint quatuor enūtiationes: sūt oēs enūtiationes duodecim. z oppōnes sex. Et qm̄ subiectum earū in quolibet ordine potest quadrupl'r quātificari. s. vl'itate particularitate z singularitate z indefinitione: ideo iste duodecī multiplicant' in q̄dragintaocto. Quater. n. duodecim quadragintaocto faciūt. Nec possibile est plures his imaginari. Et lз Ar. nō nisi viginti haꝝ expresserit octo in p̄ ordine. octo in scđo: z quatuor in tertio. attamē per eas: reliquas voluit intelligi. Sunt aūt sic enumerāde z ordinande s'm singulos ordines ut affirmationi negatio prima ex opposito situetur: ut oppositionis intētū clarius videat'. Et sic 3 vl'em affirmativā nō est ordinanda vl'is negativa. sed particularis negativa que est illius negatio. z e3 3 particularē affirmativaз nō est ordinā'da particularis negativa. sed vl'is negativa q̄ est eius negatio. Ad clarius aūt intuēdū numerū coordināde sunt oēs: q̄ sunt silis quātitatis simul in recta linea: distinctis tñ ordinibus trib' supradictis. Qđ ut clarius elucescat in hac subscripta videatur figura.

	Sortes est.	Sortes non est.	Non sortes est.	Non sortes non est.
Primus ordo	quidā hō est.	quidā hō non est	quidam non homo est.	quidam non homo non est.
	homo est.	homo non est.	non homo est.	non homo non est.
	omnis homo est.	ois homo non est.	omnis non homo est.	omnis non homo non est.
	Sortes est iustus	Sortes nō est iustus.	Sortes est non iustus.	Sortes non est non iustus.
Scđs ordo	qdā hō est iustus.	qdā hō nō est iustus.	quidā homo est nō iustus.	qdā homo nō est nō iustus.
	homo est iustus.	hō non est iustus.	homo est non iustus.	homo non est non iustus.
	ois hō est iustus.	ois hō nō est iustus.	omnis hō est non iustus.	ois homo non est nō iustus.
	Nō sortes ē iustus.	Nō sortes nō ē iust⁹	Non sortes est non iustus.	Nō sortes nō est non iustus.
Tertius ordo	qdā nō hō ē iustus.	qdā nō hō ñ ē iustus	qdam nō hō est non iustus.	qdā non hō nō est nō iustus.
	nō hō est iustus.	nō hō non est iustus	non homo est non iustus.	non hō non est non iustus.
	ois nō hō ē iustus.	ois nō hō ñ ē iustus.	ois non hō est non iustus.	ois nō hō non est non iustus.

E ¶ Qz aūt plures his nō sint: ex eo pz qꝛ nō ꝯtingit plibus modis variari subm ꝛ p̄dicatū penes finitū ꝛ infinitū: nec plibus modis variant̄ finitū ꝛ īfinitū subm. Nulla enī enūtiatio de scđo adiacēte pōt variari penes p̄dicatū finitū vel infinitū. sed tm̄ penes subm qđ sufficiēter factū apparet. Enūtiationes aūt de tertio adiacente q̄drupliciter variari pñt. qꝛ aut sunt subiecti ꝛ p̄dicati finiti: aut vtriusq₃ infiniti: aut subiecti finiti ꝛ p̄dicati infiniti: aut subiecti infiniti ꝛ predicati finiti. Quarū nullā pretermissam esse superior docet figura. ¶ Deinde cum dicit.

De 3° adia. varia°.

¶ He vō seorsuz ab illis: ipse p seipsas erūt: cū hoc nō hō tanq̄ noie vtantur: vt patet.

¶ He autem extra illas ipse s̄m se erunt: vt nomine vtentes eo quod est non homo.

Expo. l. ¶ Ostēdit habitudinē harū. s. quas in tertio ordine numerauimus ad illas q̄ in scđo site sunt ordine. ꝛ dicit qꝛ iste sunt extra illas: qꝛ nō sequunt̄ ad illas: nec ecōuerso. Et

F rōnē assignās subdit vt noie vtētes eo qꝛ est nō hō. id est ideo iste sunt extra illas: qꝛ iste vtūtur noie infinito loco

Subījci vel p̄dica. cui ꝯpetit. nominis. dū omnes hñt s̄bm infinitum. Notāter aūt dixit enuntiationes subiecti infiniti vti vt noie infinito nomine. qꝛ cū subījci in enūtiatione propriū sit nominis. p̄dicari aūt cōmune nomini ꝛ verbo. omne subiectū enūtiationis vt nomen subījcitur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quibus aūt nō accōmodatur. est. ipsuz: vt cū hec ponitur: valet: ambulat. ꝛ huiusmodi cetera: in eisdez facit hoc pacto positum: ac si est ipsum adiungeretur. Ut valet omnis homo: non valet omnis homo. Valet omnis non homo: non valet omnis non homo.

¶ In his vō in quibus est nō contingit: vt in eo qđ est currere: vel ambulare: idem faciūt sic posita: ac si est. adderetur: vt est currit ois homo: nō currit omnis homo: currit ois nō homo: non currit omnis non homo.

G ¶ Determinat de enūtiationibus in qbus ponunt̄ verba adiectiua. Et circa hoc tria facit. Primo distinguit eas. Scđo rñdet cuidā tacite qōni. ibi [Nō enim dōm est.] Tertio ꝯcludit earū ꝯditiões. ibi [Ergo ꝛ cetera eadē.]

Differentia in quibus est 2° adia. ꝛ est. 3° adia. Ad euidētiā p̄mi resumēdū est: qꝛ inter enūtiationes in qbus ponit̄. est. scđm adiacēs. ꝛ eas in qbus ponit̄. est. tertiū adiacēs talis est dria. qꝛ in illis q̄ sunt de scđo adiacente simplr̄ fiunt oppōnes. s. ex parte subti tm̄ variati per finitū ꝛ infinitū. In his vō que hñt est tertiū adiacens. duplr̄ fiunt oppōnes. s. ꝛ ex parte p̄dicati. ꝛ ex pte subti: qꝛ vtrūq₃ variari pōt per finitū ꝛ infinitū. Uñ vnū ordinē tm̄ enūtiationū de scđo adiacēte fecimus hñtem q̄tuor enūtiationes diuersimode quantificatas, ꝛ duas oppōnes. Enūtiationes autez de tertio adiacente oportuit partiri in duos ordines: qꝛ sunt in eis q̄tuor oppōnes. ꝛ octo enūtiationes. vt supra dictū est. Cōsiderādū quoq₃ est qꝛ enuntiationes in qbus ponunt̄ verba adiectiua: quo ad sigñatū equalēt enūtiationibus de 3° adiacēte. resoluto verbo adiectiuo in ꝓpriū pticipiū ꝛ est: qđ semp fieri licet: qꝛ in oi v̄bo adiectiuo claudit̄ v̄bū substātiuū. Unde idem significāt ista. ois hō currit: qđ ista. ois hō est currēs. Propter qđ Boetius vocat enūtiationes cū verbo adiectiuo de scđo adiacēte s̄m vocē. de 3° aūt s̄m potestatē. qꝛ pōt resolui in tertiū adiacēs cui equalet. Quo ad numer̄ aūt enūtiationū ꝛ oppōnū: enuntiationes verbi adiectiui formalr̄ sumpte non equalent illis de 3° adiacēte. sed equalēt enūtiationibus in qbus ponit̄. est. scđm adiacēs. Nō pñt. n. fieri oppōnes duplr̄ in enūtiationib⁹ adiectiuis. s. ex pte subti ꝛ p̄dicati. sicut fiebāt in substātiuis de tertio adiacēte: qꝛ verbū qđ predicatur in adiectiuis īfinitari non pt. Sed oppōnes adiectiuarū fiunt simplr̄. s. ex parte subiecti tm̄ variati per infinitū ꝛ finitū diuersimode quātificati sicut fieri diximus supra in enūtiationibus substātiuis de scđo adiacēte eadē ducti ratione: qꝛ preter verbū nulla est affirmatio vel negatio: sicut preter nomē esse potest. Quia autē in presenti tractatu nō de significationibus: sed de numero enūtiationum ꝛ oppositionū sermo intēdit̄: ideo Aristoteles determinat diuersificādas esse enūtiatiões adiectiuas s̄m modū quo distincte sunt enūtiationes in quibus ponitur. est. scđm adiacēs. ꝛ ait qꝛ in his enūtiationibus in qbus nō ꝯtingit poni hoc verbū. est. formalr̄. sed aliqđ aliud: vt currit: vel ambulat. i. in enuntiationibus adiectiuis. idē faciunt quo ad numer̄ oppositionū ꝛ enūtiationū sic posita. s. nomē ꝛ verbū ac si est 2ᵐ adiacens subiecto nomini adderet̄. Habent enim ꝛ iste adiectiue: sicut ille in qbus ponit̄. est. duas oppōnes tm̄. alteram inter finitas: vt ois hō currit. ois homo non currit. alterā inter infinitas quo ad subm. vt ois non hō currit. omnis non homo non currit. ¶ Deinde cum dicit.

Enū. i qbus verba. adiec. equiua. de 3° adia. quo ad signi.

H

Quo ad numerum.

Verb. infinitari.

Expo. pᵃ.

2ᵃ

¶ Nō. n. dōm est non ois homo: sed negationis nota ipsum nō addēda est huic termino homo. Ois enim nō significat ipsuz vniuersale: sed vniuersalis predicationis est nota.

¶ Non enim dicēdum est: nō omnis homo: sed non negatio ad id quod est homo addēda est. Omnis enim non vniuersalem significat: sed quoniam vniuersaliter.

I ¶ Rñdet tacite qōni. Et circa hō facit duo. Primo ponit solutionē qōnis. Deinde ꝓbat eā. ibi [Manifestum est aūt.] Est ergo qđ talis: cur negatio īfinitās nunq̄ addita est supra signo vlī: aut pticulari: vt puta cū vellemus infinitare istā. ois hō currit: cur nō sic infinita est nō ois hō

Questio.

Cur nega° infinitans vl.

Ratio Expo.t. currit. sed sic ois nõ hõ currit. Huic nãq3 qõnl rñdet dicẽs: q2 qr nomen infinitabile dz significare aliqd vl'e: vel singulare. ois aũt r silia signa nõ significãt aliquid vl'e: aut singulare: sed qm̃ vl'r aut pticulariter. Ideo nõ est dicẽdũ nõ ois hõ: si infinitare volumus: l3 debeat dici. si negare quãtitatẽ enũtiationis qrimus: s3 negatio isinitãs ad li homo: qõ significat aliquid vniuersale addẽda est. r dicendum: omnis non homo. ¶ Deinde cum dicit.

Nega° infini tis cui addẽda.

¶ Quod qdẽ ex hisce patet: homo valet: homo non valet: nõ homo valet: nõ homo nõ valet. Hec enim ab illis ex eo differũt: q2 nõ dicunt vniuersaliter. Quare omnis: vel nullus nil aliud significare videtur q3 affirmationem: aut negationẽ vniuersaliter dici.

¶ Manifestũ est autem ex eo quod est: currit homo: non currit homo: currit nõ homo: nõ currit non hõ. Hec enim ab illis differũt eo q2 vniuersaliter nõ sunt. Quare ois: vel nullus nihil significant aliud: nisi qm̃ vniuersaliter de hoie: vel affirmant: vel negant.

A

Ratem de ducit.

Expo.t.

¶ Probat hoc qõ dictũ est. s. q2 ois r silia nõ sigñant aliqõ vl'e: sed qm̃ vl'r tali rõne. Illud in quo differũt enunciationes pcise differẽtes per hẽc. r nõ hẽc li ois: est non vl'e aliqõ: sed qm̃ vl'r: sed illud in quo differũt enũciationes pcise differẽtes per hẽc r nõ hẽc li ois: est significatum p li ois. ergo significatũ per li ois est non aliqd vl'e: sed qm̃ vl'r. Minor huius rõnis tacita in textu: ex se clara est. Id. n. in quo ceteris paribus hñtia a nõ hñtibus aliquẽ terminũ differũt: significatum est illius termini.

B

Expo.p°r x°.

Maior vo in lra exẽplariter declaratur sic. Ille enũtiationes: hõ currit. r ois hõ currit: pcise differunt ex h q2 in vna ẽ li ois. r i altera nõ. Tñ nõ ita dñt ex hoc q2 vna sit vl'is: alia nõ vl'is. Utraq3. n. hz subm vl'e. s. li hõ: sed differunt q2 in ea vbi ponit li ois: nũciat de subo vl'r. in altero aũt nõ vl'r. Cũ. n. dico: hõ currit: cursũ3 attribuo hoi vl'i: sine cõi. sed non pro tota humana vniuersitate. Cũ aũt dico. ois hõ currit: cursum inesse hoi pro oibus iferioribus significo. Sili mõ declarari põt de trib9 alijs q̃ in textu adducũtur. s. hõ nõ currit. respectu sue vl'is vl'r. ois hõ non

Sili.

currit. r sic de alijs. Relingtur ergo q2 ois r nullus r silia signa nullũ vl'e sigñant. s3 tñmõ significãt qm̃ vl'r de hoie affirmant vel negant. Notato hic duo. pm̃ est q2 non dixit ois r nullus significãt vl'r: sed qm̃ vl'r. scõ3 est qõ addit de hoie affirmãt vel negant. Primi rõ est: q2 signũ distributiuũ nõ significat modũ ipsum vl'tatis: aut pticularitatis absolute. s3 applicatũ termino distributo. Cũ. n. dico ois hõ: li ois: denotat vniuersitatẽ applicari illi termino hõ. ita q2 Ar. dicẽs q2 ois significat: qm̃ vl'r: per li qm̃: isinuauit applicationem vl'tatis iportatã in li ois: in actu exercito. sicut r in p̃ posterio2 in diffõne scire applicationẽ cãe notauit per illud verbũ: qm̃: dicens [Scire est rẽ per cãm cognoscere. r qm̃ illius ẽ causa.] Rõ aũt scdi insinuat dñiam iter terminos cathegorematicos r syncathegorematicos. Illi siqdẽ ponũt significata supra terminos absolute. Ista aũt ponunt sigñata sua supra terminos in ordine ad pdicata. Cũ. n. dr: homo albus: li albus denotat hoiem in seipso absq3 respectu ad aliqõ sibi addẽdũ. Cũ vo dr. ois hõ: li ois. etsi hominem distribuat: non tñ distributio intellectũ firmat: nisi in ordine ad aliqõ predicatũ. intelligat. Cuius signũ3 est: q2 cũ dicimus: ois hõ currit non itẽdimus distribuere hominẽ pro tota sua vniuersitate absolute. sed in ordine ad cursum. Cũ aũt dicimus: albus hõ currit: determinauimus hoiem in seipso eẽ albũ r nõ in ordine ad cursum. Quia g̃ ois r nullus sicut r alia syncathegoremata nil aliud i enũtiatione faciũt: nisi q2 determinãt subm in ordine ad pdicatũ. r h sine affirmatione r negõne fieri nequit. Iõ dixit q2 nil aliud sigñant: nisi qm̃ vl'r de homine id est de subto affirmãt vel negant. i. affirmationem vel negationẽ fieri determinant. ac per hoc a cathegorematicis ea separauit. Põt ẽt referri hoc qõ dixit affirmant vel negãt ad ipsa signa. s. ois r nullus. quorũ alterũ positiue distribuit. alterũ remouẽdo. ¶ Deinde cum dicit.

Nota.

Dubium. 1m

Signum distri°.

C

Le. 4. r cb. 5.

Rõ scdi dubij.

Dña iter cathegore. r sin cathego.

D

Iterata expo. vlt.

Li affirmãt vel neg. referri ad signa.

¶ Cetera igitur eadem sunt addenda.

¶ Ergo r cetera eadem oportet apponi.

¶ Cõcludit adiectiuarũ enũtiationũ pditiones. Dixerat eni3 q2 adiectiue enũtiatiões idẽ faciũt quo ad oppõnu3 numerũ: qõ substãtiue de 3° adiacẽte. r h declarauerat: oppositionũ numero exẽplariter subiuncto. Et q2 ad hanc cõuenientiã sequitur cõuenientia quo ad finitationẽ pdicato2. r quo ad diuersa3 subo2 qtitatẽ. r ea2 multiplicationẽ ex ductu qternarij in seipm. r si qua sunt hõ enumerata. Iõ pcludit g̃ r cetera que in illis seruãda erant: eadẽ. i. silia istis apponẽda sunt.

Expo.tex.

LECTIO. IIII.

¶ Cum autẽ huic affirmationi: omne aial iustum est: ea negatio sit ptraria que significat nullum animal esse iustu3: patet has quide3 nunq3 eẽ simul veras: oppositas aũt his veras simul nõnunq3 esse: aut nõ oẽ aial est iustum. r aliquod animal iustum.

¶ Qm̃ vo pria est negatio ei que est. oẽ aial ẽ iustũ. illa que significat qm̃ nullu3 aial est iustum: he qdẽ manifestũ est qm̃ nunq3 erunt: neq3 vere simul: neq3 in code3 ipso. His vo opposite erunt aliquãdo: vt aliquod animal iustum est: non omne animal iustum est.

E

Postq3 determinatũ est de diuersitate enunciationũ: hic intẽdit remouere qda3 dubia circa pdicta. Et circa h facit sex sm numerũ dubio2: q̃ suis patebunt locis. Quia g̃ supra dixerat q2 in vl'ib9 nõ sitr ptingit angulares esse simul veras: q2 affirmatiue angulares non pñt eẽ simul vere. negatiue aũt sic: poterat qspiã dubitare. Que est cã huius diuersitatis. Iõ nũc illius dicti cã3 itẽdit assignare talẽ: q2. s. angulares affirmatiue sunt prie inter se: pria aũt in nulla mã ptingit eẽ simul veras. Angulares aũt negatiue sunt subcõtrarie illis opposite. subcõtrarias aũt ptigit esse simul veras. Et circa h duo facit. Primo declat pditiones priarũ r subcõtrariarũ3. Scdo q2 angulares affirmatiue sint priere q2 angulares negatiue sint subcõtrarie. ibi [Seqtur vo.] Dicit g̃ resumẽdo: qm̃ in p̃ dictũ est q2 enũtiatio negatiua pria illi affirmatiue vl'i. s. oẽ aial est iustũ. est ista nullũ aial est iustum: manifestũ est q2 iste nõ pñt simul. i. i code3 tpe neq3 i codẽ ipso. i. de codẽ subto esse vere. His vo opposite. i. subcõtrarie inter se possunt esse simul vere aliquando. s. in materia contigenti. vt quoddã animal est iustum: nõ omne animal est iustum. ¶ Deinde cum dicit.

Lec. 3ª.

Introductio primi dubij.

Lec. 6ª.

Expõ p°.

Sim.

¶ At hec: nullus est hõ iustus. seqtur hãc: ois hõ nõ iustus est. Hec ẽt nõ ois hõ nõ iustus ẽ: que qdẽ est illa opposita: seqtur illã: est aliquis hõ iustus. Necesse est enim aliquẽ esse.

¶ Seqtur vo eã que est: nullus homo est iustus: illa que est. omnis homo est nõ iustus.

Illaꝫ vo que est aliquis homo iustus est: opposita: quoniam non omnis est homo nõ iustus. Necesse est enim aliquem esse.

F ¶ Declarat ꝙ angulares affirmatiue suprapposite sint cõtrarie: negatiue vo subcõtrarie. Et primũ quidem ex eo ꝙ vniuersalis affirmatiua infinita. ⁊ vlis negatiua simplex equipollent: ⁊ ɔ̃r vtraqꝫ earum est cõtraria vniuersali affirmatiue simplici q̃ est altera angularis. Unde dicit ꝙ hanc vlem negatiuã finitaꝫ nullus homo est iustus. sequitur equipollẽter. illa vniuersalis affirmatiua infinita. ois homo est non iustus. Scd̃m vo declarat ex eo ꝙ particularis affirmatiua finita. ⁊ pticularis negatiua infinita eqpollẽt. Et ɔ̃r vtraqꝫ eaꝝ est subcontraria particulari negatiue simplici q̃ altera angularis.
2° vt in figura suprapposita ispicere potes. Unde subdit ꝙ illã particularẽ affirmatiuã finitã. aliquis homo est iustus opposita sequitur equipollẽter (opposita itellige nõ istius particularis. sed illius vlis affirmatiue infinite) nõ ois homo est nõ iustus. Hec enim est ɔ̃dictoria eius. Ut autẽ clare videatur quõ supradicte enũtiationes sint eqpollẽtes. Formet figura q̃drata: in cuius vno angulo ponat vlis negatiua finita. ⁊ sub ea ɔ̃dictoria pticularis affirmatiua finita. ex alia vo pte locet vlis affirmatiua infinita. ⁊ sub ea ɔ̃dictoria pticularis negatiua infinita: noteturqꝫ ɔ̃dictio iter angulares ⁊ collaterales inter se hoc mõ.

¶ His figũe sic dispositis. pꝫ ꝙ ipsaꝝ vlium mutua ɔ̃sitis in veritate ⁊ falsitate: q2 si altera eaꝝ est vera: sua angularis ɔ̃dictoria est falsa. Et si ista est falsa: sua collateralis ɔ̃dictoria que est altera vlis erit vera. Et. silr pcedit quo ad falsitatẽ particulariũ. Deinde eodẽ mõ manifestatur mutua sequela. Si. n. altera earuꝫ est vera: sua an-
G gularis ɔ̃dictoria est falsa. Ista aũt existẽte falsa sua ɔ̃dictoria collateralis que est altera particularis erit vera. Sili quoqꝫ mõ procedẽdũ est quo ad falsitateꝫ. Sed est
Dubium. hic vnũ dubiũ. In p̃ eniꝫ poꝝ in fine Ar. ex pposito de-
Cap. 43. terminat nõ esse idẽ iudicium de vli negatiua: ⁊ vli affir-
Tex. 2. matiua infinita. Et supius in hoc scd̃o: super illo verbo [quarũ due se hñt sm ɔ̃sitiam. due vo minime] Amonius: Porphyrius: Boetius: ⁊ sanctus Thomas dixerũt ꝙ negatiua simplex sequitur affirmatiuã infinitaꝫ. sꝫ nõ
Sm Alberti. ecõuerso. Ad h dõm est sm Albertũ ꝙ negatiuã finitaꝫ sequitur affirmatiua infinita subiecto ɔ̃stãte. negatiua vo simplex sequitur affirmatiuã absolute. Unde verũqꝫ dictũ verificatur. ⁊ ꝙ iter eas est mutua ɔ̃sia: cũ subiecti ɔ̃stãtia: ⁊ ꝙ inter eas nõ est mutua ɔ̃sia absolute. Põt dici scd̃o ꝙ supra locuti sumus de infinita enũtiatione quo ad suũ totale significatũ ad formã p̃dicati reductũ. ⁊ sm h q2 negatiua finita est supior affirmatiua infinita: ideo nõ erat mutua ɔ̃sia. h aũt loqmur de ipsa infinita formalr sumpta. Unde sanctus Tho. tũc adducẽdo Amonij expõneꝫ dixit sm hũc modũ loquẽdi. negatiua simplex i plus est q̃ꝫ af-
firmatiua infinita. Textus vo primi prioꝝ vltra p̃dicta Ad. 1 li. Pop.
loqtur de finita ⁊ infinita in ordine ad syllꝫ. Manifestũ est aũt ꝙ vlis affirmatiua siue finita siue infinita nõ concludit nisi in p̃ prime. Ulis aũt negatiua q̃cũqꝫ ɔcludit ⁊ in 2° prime: ⁊ p̃ ⁊ scd̃o secunde. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Patet ẽt in singularibus qdẽ si verũ est interrogatũ negare: affirmare ẽt verũ esse. Ueluti est ne socrates sapiẽs. Nõ. Socrates ergo non sapiẽs est. In vlibus aũt: nõ est vera que silr dr̃: sed ẽ negatio vera. Ueluti: est ne ois hõ sapiẽs. Nõ. Ergo ois hõ nõ sapiens est: hoc. n. est falsum. Sed illud est veꝝ: ergo nõ ois hõ sapiẽs est. Atqꝫ hec quideꝫ est ea que opponitur: illa vo est ea que est ɔ̃ria.

¶ Manifestũ est aũt q̃m ẽt in singularibus si est veꝝ interrogatũ negare: q̃m ⁊ affirmare verũ est. Ut putasne socrates sapiẽs ẽ. Nõ. A
Socrates igitur non sapiens est. In vlibus vo non est vera que silr dr̃. Uera autẽ negatio est. Ut putasne. ois hõ sapiens est. Non. Omnis igitur hõ non sapiẽs est. Hoc auteꝫ falsum. Sed nõ igit̃ ois hõ sapiens est: vera est. Hec enim opposita est: illa vo contraria.

¶ Mouet 2ᵐ duᵐ de vario situ negõnis: an. s. quo ad veri- H
tatẽ ⁊ falsitatẽ differat p̃ponere ⁊ postponere negõneꝫ. Unde oriẽt
Orit̃ aũt hec dubitatio: q2 dictum est nunc ꝙ nõ refert dubium.
quo ad veritatẽ si dicat̃. ois hõ est nõ iustus: aut si dicat̃. ois hõ non est iustus. ⁊ tñ in altera postponit̃ negatio i altera p̃ponit̃: ⁊ꝫ multũ referat quo ad affirmationeꝫ ⁊
negationẽ. Hãc inquã dubitationẽ soluere intẽdẽs cum Singu. neg.
distĩõne rñdet ꝙ in singularib⁹ enũtiationibus eiusdẽ ve- ⁊ infi. affir° in
ritatis sunt singularis negatio. ⁊ ifinita affirmatio eius- quibus ⁊c.
dem. in vlibus aũt nõ est sic. Si. n. est vera negatio ipsi⁹ vlis nõ opꝫ ꝙ sit vera infinita affirmatio vlis. Negatio enim vlis est particularis ɔ̃dictoria qua existente vera: non est necesse suã subalternaꝫ que est ɔ̃ria sue ɔ̃dictorie
esse veram. Pñt enim due ɔ̃rie esse simul false. Unde di- Expo. pñte
cit ꝙ in singularibus enũtiationibus manifestũ est ꝙ si I
est verũ negare interrogatũ. i. si est vera negatio enũtiationis singularis de qua facta est iterrogatio. verũ etiaꝫ
est affirmare id est vera erit affirmatio infinita eiusdem 2° ⁊ 3°
singularis. Uerbi grã. Putasne. Socrates est sapiens.
Si vera est ista rñsio: nõ. Socrates igit̃ nõ sapiẽs est. i. 4°
vera erit ista affirmatio ifinita. Socrates est nõ sapiẽs. 5°
In vlibus vo non est vera que silr dr̃. i. ex veritate negationis vlis affirmatiue interrogate: nõ sequtur vera vlis affirmatiua infinita q̃ silis est quo ad quãtitatẽ ⁊ q̃litatem enũtiationi q̃site. Uera aũt est eius negõ. i. sed ex ve- 6°
ritate rñsionis negatiue sequtur verã esse eius. s. vlis q̃site negationẽ. i. particularẽ negatiuã. Uerbi grã. Putas- 7°
ne: ois hõ est sapiẽs. Si vera est ista rñsio. nõ. affirmati- 8°
ua silis interrogate quã qs ex hac rñsione iferre intẽta- 9°
ret est illa: igit̃ ois hõ est nõ sapiẽs. Hec aũt nõ sequtur ex 10.
illa negatione. Falsum est. n. hoc. s. ꝙ sequtur ex illa rñsio- 11.
ne. Sed inferẽdũ est: igit̃ nõ ois hõ sapiens ẽst. Et ratio Ult.
vtriusqꝫ est: q2 hec pticularis vltimo illata est opposita i. ɔ̃dictoria illi vli iterrogate quã rñdẽs falsificauit. ⁊ iõ opꝫ ꝙ sit vera. Cõtradictoriarũ. n. si vna ẽ falsa: reliqua

est vera. Ilis vo. s. vlis affirmatiua infinita p illata est cōtraria illi eidē vli interrogate. Nō est aūt opus q si vliuz altera sit falsa q reliqua sit vera. In prōptu est aūt cā huius diuersitatis inter singulares et vles. In singularib' eni varius negōnis situs nō variat quātitatē enūtiationis. In vlibus aūt variat: vt p3. Iō fit vt non sit eadē veritas negātiū vlem in quarū alter a pponitur. In altera aūt postponit negatio: vt de se p3. ¶ Deinde cum dicit.

Cā diuersita. singu. et vlid.

¶ Voces aūt ea que ifinita sunt noia v̄baq3: suntq3 opposite vocib' hisce q̄ sunt noia: atq3 v̄ba: vt nō hō: nō iustus et huiuscemodi voces sine noie v̄boq3 videbunt eē negōnes. At nō sunt. Semp. n. neceē est negōnē eē verā: vel falsa3. At hisce q dixit: nō hō: non magis q3 is q ptulit hō: s3 minus pot' ver: vel falsum aliqd dixit: nisi qppiā ipsi addiderit.

¶ Ille vo bm infinita cōtraiacentes noia: vel verba: vt in eo qd est non hō: vel non iustus: quasi negationes sine noie et verbo esse videbuntur: sed non sunt. Semper. n. vel veram eē: vel falsa3 necesse est negationē. Q3 vo dixit non hō: nihil magis de hoie: sed et min' verus: vel falsus fuit. si nō aliquid addatur:

A Dub^m 3^m vī.

¶ Soluit tertiā dubitationem: an infinita noia vel verba sint negationes. Insurgit aūt hoc dubiū: q2 dictū est q eqpollēt negatiua et ifinita. Et rursus dictū est nūc q nō refert in singularib' pponere et postponere negōnē. Si eni ifinitū nomē est negō: tūc enūtiatio hñs subm ifi^m vel p̄tum erit negatiua et nō affirmatiua. Hāc dubitationez soluit p iterēptionē pbādo: q nec noia nec v̄ba infinita sint negōnes: l3 videant. Un duo circa h facit. Pmo ppo nit solōnē dicēs ⌈ Ille vo. s. dictiones 3iacētes. ⌋ Verbi grā: nō hō et hō: nō iustus et iustus. Vel sic ⌈ Ille vo. s. dictiones bz ifinita. i. bm ifinitoꝝ nāz iacētes 3 noia et verba ⌋ vtpote remouētes qdē noia et v̄ba fignāt: vt nō hō et nō iustus: et nō currit. q opponunt 3 li hō: li iust': et li currit. ille inquā dictiones ifinite videbunt p^a facie esse q̄si negōnes sine noie et v̄bo ex eo q cōparate noibus et v̄bis 3 q iacēt: ea remouēt. s3 nō sunt bm veritatē. Dixit sine noie et v̄bo: q2 nomē ifi^m: nois nā caret. et v̄bū ifi^m: verbi nām nō possidet. Dixit q̄si. q2 nec nomē ifi^m a nois rōne: nec v̄bū ifi^m a v̄bi ppietate oino semota sunt. Un si negōnes apparēt: videbūtur negōnes sine noie et v̄bo nō oino: s3 q̄si. ¶ Deide pbat dictiones ifinitas nō eē negationes tali rōne. Sēper est neceē negationē eē verā vel falsam: q2 negatio est enuntiatio alicuius ab aliquo. nomē aūt ifi^m nō dicit veꝝ vel falsuz. igit dictio ifinita non est negō. Mi noiē declat: q2 q dixit: nō hō. nihil magis d hoie dixit: q3 q dixit. hō. et quo ad fignatū qdem clarissimū est: nō hō nāq3 nihil addit supra hoiez: imo remouet hoiez. Quo ad v̄itat̄ vo vel falsitat̄ 3ceptūmihil magis pfuit q dixit. nō hō: q3 q dixit hō. si aliqd aliō nō addat. imo min' verus: vel falsus fuit. i. magis remotus a veritate: et falsitate: q dixit nō hō: q3 q dixit hō: q2 tā veritas: q3 falsitas i cōpōne 3sistit cōpōnī āt vicinior ē dictio finita q aliqd ponit: q3 dictio ifinita: q nec ponit: nec 3ponit. i. nec pōnez: nec cōpōnē importat. ¶ Deinde cum dicit.

Solutio

Expo. p^e.

B

Nō. infini. et verb. ifi. q̄uo sint noia.

2°

Alr.

¶ Hec aūt: est ois nō hō iustus: nihil idez qd nulla illaꝝ fignat: nec itē ea que est ipsi opposita: nō est inquā omnis non homo iustus.

¶ Significat aut ē est omnis nō homo iustus nulli illarū idem: nec huic negatio opposita ea que est: non est omnis non homo iustus.

¶ Rñdet q̄rte dubitationi. q̄uo. s. itelligat illud v̄bū supdictū de enūtiationib' hñtib' subm ifinitū. ⌈ He aūt extra illas: ipse bm se erūt. ⌋ et ait q itelligit q̄tū ad significationē: et nō solū q̄tū ad ipsas enūtiationes foialr. Un duas hñtes subm ifinitū: vlem. s. affirmatiuā et vlez negatiuā adducēs. ait q neutra eaꝝ fignat idē alicui illaꝝ. s. hñtiū subm fini^m. Hec. n. vlis affirmatiua: ois nō hō est iustus. nulli hñti subm finitū fignat idez. Nō. n. significat idē q ista: ois hō ē iustus. neq3 q ista: ois hō est nō iustus. Silr opp^ta negō. et vlis negatiua hñs subm ifinitū: q est 3rie opposita supradicte. s. ois nō hō nō est iustus. nulli illaꝝ de subo finito fignat idē. Et h claꝝ est ex diuersitate subiecti in istis et in illis. ¶ Deinde cum dicit.

C

Expo. e

¶ At hec: ois non homo nō iustus est: idem quod significat: nullus nō homo iustus est.

¶ Illa vo que est. ois est nō hō non iustus: illi que est nullus ē iustus nō hō: idē significat.

¶ Rñdet qnte dubi. an. s. iter enūtiationes de subto ifinito sit aliq̄ 3ña. Oritur aūt dubitatio hec. ex eo q supius est inter eas ad se inuicē assignata 3ña. Ait ḡ q et iter istas est 3ñtia. Nā vlis affirmatiua de subto et pdicato infinitis. et vlis negatiua de subto ifinito. predicato vo finito eqpollēt. Ista nāq3: ois nō hō est nō iustus. idē fignat illi. nullus nō hō est iustus. Idē aūt est iudiciū de pticularibus idefinit̄. et singularib' silib' supradict̄. Cuiuscunq3 eni q̄titat̄ sint: semp affirmatiua de vtroq3 extremo infinitat: et negatiua subti qdē ifiniti. pdicati āt finiti eqpollent. vt facile potes exeplis videre. Un Ar. vles expmēs ceteras ex illis itelligi voluit. ¶ Deinde cuz dicit.

D Du^m 5^m vī.

Expo. e

Nota

¶ At. n. noia: et verba trāsposita idem significant: veluti albus homo est. hō albus est.

¶ Trāsposita vo noia: vel verba idem significant. vt est albus homo. et est homo albus.

¶ Soluit 6^m dubitationē. an pp noiuz vel v̄boꝝ trāspōnem varieī enūtiationis fignatio. Orit aūt hec qō ex eo q docuit trāspōnē negationis variare enūtiatiōis significationē. Aliud. n. dixit fignare. ois hō non est iustus. et aliud: nō ois hō est iustus. Ex h inq3 dubitat. an silr 3tigat circa noium trāspōnē q ipsa trāsposita enūtiationē varient: sicut negatio trāsposita. Et circa h duo facit. Primo ponit solōnē dicēs q trāsposita noia et v̄ba. idē significāt. v̄bi grā. Idē fignant est alb' hō. et est hō alb'. vbi est trāspositio noium. Silr trāsposita verba idē significant. vt est albus hō: et hō albus est. ¶ Deinde cū dicit.

E Dub^m 6^m vī.

Trāspo. noia vel verba.

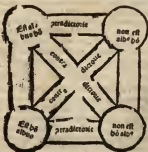
¶ Nā si ita nō sit eiusdē affirmatiōis plures erūt negationes. At demōstratū est: vnam oppositā esse vni. Huius. n. albus hō est: negatio est: albus hō non est. Huius autez hō albus est: si nō est idem qd ista: albus hō est: aut hec erit negatio: nō hō albus nō est: aut ista: hō albus nō est. At altera qdez negatio huius est: nō hō alb' est: altera vo negō huius alb' hō ē. Quare affirmatiōis vni' due erūt negōnes. P3 igitur eādē affirmationē fieri negationē ne: si nois pō verbiq3 mutet.

¶ Nā si hō nō est: eiusdē multe erūt negationes. S3 ōnsum est: q2 vna vnius est. Eius. n. que est: ē albus hō. negatio est: nō est albus

hoc

hō. Eius vō que est: est hō albus. si nō eadē est ei: que est: est alb⁹ homo. erit negatio: vel ea que est: nō est albus nō homo: vel ea que est. nō est albus hō. Sed altera quidē est negatio eius: que est: est non hō albus. alia vō eius que est: est hō albus. Quare erunt due vnius. Qm̄ igit̄ trāsposito noīe: vel vbo: eadez fit affirmatio: vel negatio: manifestū est.

F ℂ Probat p̄dictā solōnē ex numero negationuz ɔ̈dicto-
Expo. pᵉ. riaꝝ ducēdo ad ipoīe: tali rōne. Si hoc non est. i. si noīa trāsposita diuersificāt enūtiationē: eiusdē affirmationis
Lec. 12. 2ᵉ erūt due negationes. Sed ostensum est in p̄ libro. ꝙ vna tm̄ est negatio vnius affirmationis. g̃ a destructione ɔ̄sequētis ad destructionē aūtis trāsposita noīa nō variant enūtiationē. Ad ꝓbationis aūt ɔ̄ñe claritatē. formet̃ figura. vbi ex vno latere locent̃ ābe suprapositꝫ affirmationes trāspositis noīb⁹. ꝛ ex altero ɔ̄ponant̃ due negatiue sit̃ eis illis: quo ad terminos ꝛ eoꝝ pōnes. Deīde aliquātulo interiecto spatio sub affirmatiuis ponat̃ affirmatio infiniti subīti. ꝛ sub negatiuis illi⁹ negatio: ꝛ notet̃ ɔ̈dictio iter p̄mā affirmationez. ꝛ duas negōnes p̄mas. ꝛ inter scōam affirmationē. ꝛ oēs tres negatiōes: ita tm̄ ꝙ inter ipsaz ꝛ infimā negōnē notet̃ ɔ̈dictio non vera: sꝫ imaginaria. Notet̃ quoqꝫ cōtradictio inter tertiaz affirmationem: ꝛ tertiā negationē inter se: hoc modo.

Est nō hō albus) ɔ̈dictorie (nō est non hō albus.

G ℂ His ita dispositis. probat ɔ̄ñaz Ar. sic. Illius affirma-
3ᵉ ꝛ 4ᵉ tionis est albus hō. negatio est. non est albus hō. illius aūt 2ᵉ affirmationis q̄ est: est hō albus: si ista affirmatio nō est eadē illi supradicte affirmationi. s. est albus hō ꝓpter noīum transpōnē: nega° erit altera istarū. s. aut non est nō hō albus: aut non est hō albus. Sꝫ vtraqꝫ hꝫ affirmationē oppositaz alia ab illa assignata. s. est hō albus. Nā altera qdem dictarū negationū. s. non est non hō albus. negatio est illius que dicit: est non hō alb⁹. alia vō scꝫ non est hō albus. negatio est eius affirmationis que dicit. est albus hō: que fuit p̄ᵃ affirmatio. g̃ q̄cūqꝫ dicta-
6ᵉ ruz negationū asserat̃ ɔ̈dictoria illi medie: sequitur ꝙ sint due vnius. i. ꝙ vnius negōnis sint due affirmationes. ꝛ ꝙ vnius affirmatiōis sint due negōnes: qđ est ipoīe. Et Aliī.
h: vt dictū ē. sequitur stāte hypothesi erronea: ꝙ ille affirmationes sint ꝓp noium trāspōnem diuerse. Aduerte h̃ Notan° p̄ᵐ
p̄ ꝙ Ar. ꝑ illas duas negōnes non est non hō albus. ꝛ non est hō albus: sub disiūctione sumptas ad inueniēdā negōnē illius affirmationis. est hō alb⁹. ceteras intellexit q̄si diceret. Aut negatio talis affirmationis accepta bitur illa q̄ est vere eius negatio: aut q̄cūqꝫ extranea negatio ponet̃. ꝛ qūlibet dicat̃: semp stāte hypothesi seq̄t̃ vnius affirmationis esse plēs negōnes: vnaz vere: q̄ est ɔ̈dictoria sue cōparis habentis noīa trāsposita. ꝛ altera quā tu vt disiūctam acceptas. vel falso imaginaria. ꝛ ɔ̄ H
multaꝝ affirmationū. eē vnicā negōnē: vt pꝫ in apposita figura. Ex q̄cūqꝫ. n. illaꝝ q̄tuor icipias. duas sibi oppositas aspicis. Vn̄ notāter ɔ̄cludit idetermīnate: q̄re erunt due vnius. Nota 2° ꝙ Ar. ɔ̄tēpsit ꝓbare ꝙ ɔ̈dictoria p̄ᵉ Notan. 2ᵐ
affirmationis sit ɔ̈dictoria 2ᵉ. ꝛ silr̃ ꝙ ɔ̈dictoria 2ᵉ affirmationis sit ɔ̈dictorie p̄ᵉ. Hoc. n. accepit tanq̄ꝫ ꝑ se notūz ex eo ꝙ non pn̄t simul esse vere: neqꝫ simul false. vt manifeste pꝫ p̄posito sibi termino singulari. Nō stāt. n. simul aliquo mō iste due. sor. est alb⁹ hō. sor. non est hō albus. Nec turberis ꝙ eas nō singulares ꝓposuit. Nouerat. n. supra dcm̄ eē in p̄ q̄ affirmatio ꝛ nega° sint ɔ̈dictorie ꝛ q̄ Lec. 11.
nō. ꝛ iō non fuit sollicitus de exēploꝝ claritate. Liq̄t g̃ ex eo ꝙ negōnes affirmationū de noīb⁹ trāspositis non sunt diuerse: ꝙ nec ipse affirmationes sunt diuerse. ꝛ sic noīa ꝛ verba trāsposita idē significant. Occurrit aūt dubiū Dubium.
circa hoc: q̄ non vi verꝝ. ꝙ noīb⁹ trāspositis eadē sit affir-
matio. Non. n. valet. oīs hō est aīal. g̃ oē aīal est hō. Silr̃ I
trāsposito vbo nō valet. hō est aīal rōnale. g̃ hō aīal rationale est de 2° adiacēte. Lꝫ. n. negatio cōmittat̃. tm̄ non sequitur p̄mā. Ad hoc est dcm̄ ꝙ sicut in reb⁹ nāl̄ibus est Rñsio.
duplex trāsmutatio. s. localis. s. de loco ad locū. ꝛ forma- Duplex trāsmuta° i enū.
lis de forma ad formā: ita in enūtiationib⁹ est 2ˣ trāsmutatio situalis. s. qñ terminus p̄positus postponit̃. ꝛ ɔ̄. ꝛ formalis qñ terminus q erat p̄dicatū efficit̃ subīꝫ. ꝛ ɔ̄: vel q̄ūolibet simplr̃. Et sicut q̄nqꝫ fit in nāl̄ib⁹ trāsmutatio pure localis. puta qñ res trāsfert̃ de loco ad locum. nulla alia variatione facta. q̄nqꝫ aūt fit trāsmutatio fm̄ locū: non pure: sꝫ cū variatione formali. sicut qñ transit de loco frigido ad locū calidū. ita in enūtiationib⁹ q̄nqꝫ fit trāsmutatio pure situalis. qñ. s. nomē vel verbuz solo Situalis vel formalis.
situ vocali variat̃. q̄nqꝫ aūt fit trāsmutatio situalis ꝛ formalis simul: sicut ɔ̄tingit cū p̄dicatū fit subm̄. vel cū verbū 3ᵐ adiacēs fit 2ᵐ. Et qm̄ hic intēdit Ar. de trāsmuta- K
tione noīuꝫ ꝛ vboꝝ pure situali. vt trāspōnis vocabulū p̄sefert. iō dixit ꝙ trāsposita noīa ꝛ vba idē significant. insinuare volēs: ꝙ si nihil aliud p̄ter trāspōnē noīs vel vbi accidat i enūtiatione. eadē manet orō. Vn̄ pꝫ rñsio ad in- R° ad instan.
stātias. Manifestū est. nāqꝫ ꝙ in vtraqꝫ non sola trāspō fit. sed trāsmutatio de subō in p̄dicatū. vel de 3° adiacēte in 2ᵐ. Et ꝑ hoc pꝫ rñsio ad sīla. LECTIO. V.

ℂ Vnū aūt de multis: aut multa de vno: aut affirmare: aut negare: nisi sit vnū qppiam id qđ ex plurib⁹ illis significat̃: nō est affirmatio: neqꝫ negatio vna. Atqꝫ vnū dico: non si nomen vnū sit positū: nō sit aūt qd vnū ex illis: velut homo est forsitan ꝛ aīal: ꝛ bipes: ꝛ mite: atqꝫ ex his ēt fit vnū quiddā: ex albo vō: ꝛ hoīe: ꝛ ambulāte nō fit vnuꝫ: vt pꝫ. Quare neqꝫ si vnū quippiā: De hisce qspiā affirmauerit: vna erit affirmatio: sed vox quidē vna: plures aūt affirmationes. Neqꝫ rursus ecō-

tra de vno dixerit. hoc: sed similiter multe.

Com(m)a.
T vero vnum de pluribus: vel plura de vno affirmare: vel negare: si nõ est vnũ de pluribus: nõ est affirmatio: vel negatio vna. Dico aũt vnũ: nõ si vnus nomen positum sit: non fit tñ vnũ ex illis: vt hõ est fortasse aial: et mãsuetũ: et bipes: sed ex his vnũ fit. ex albo aũt et hoie et ambulãte nõ est vnũ. Quare nec sit vnũ aliquid de his: nec si de his affirmet aliqs: erit affirmatio vna: sed vox qdẽ vna: affirmatio nes vero multe: nec si de vno ista: sz silr plres.

A — Ostq̃ Aristoteles determinauit diuersitatem enũtiationis vnius puenietẽ ex additione negõnis infinitãtis. hic intẽdit determinare qd accidat enũtiatiõi ex hoc q̃ additur aliqd subo vel pto tollẽs eius vnitatẽ. Et circa h duo facit: qr p determinat diuersitatẽ earum.
Lec. 6. — Scdo pñtias eaz. ibi [Qm vero hec qdez.] Circa pm duo facit. Primo ponit eaz diuersitatẽ. Scdo pbat oẽs
Lec. 8. Expo. pe. — enũtiationes eẽ plres. ibi [Si ḡ dialectica.] Dicit ergo quo ad pm resumendo qd in p dictũ fuerat: q̃ affirmare vel negare vnũ de plibus vel pla de vno. si ex illis plib9 nõ fit vnũ: nõ est enũtiatio vna affirmatiua vl negatiua.
Qualis vnitas no. sufficit ad vnitatem subi et pdi. — Et declãdo quõ itelligat vnũ debere eẽ subm aut predicatũ subdit. qd vnũ dico. non si vnũ ipositũ fit. i. ex vnitate nois. sed ex vnitate significati. Cũ. n. pla pueniũt i vno noie. ita q̃ ex eis nõ fiat vnũ illius nois significatũ: tũc solũ vocis vnitas est. Cũ aũt vnũ nomẽ plibus ipositũ est. siue ptibus subiectiuis: siue itegralibus. vt eadẽ significatio
B — ne ccludatur: tũc et vocis et significati vnitas est. et enũtiationis vnitas nõ ipedit. Scdm qd subiungit [vt hõ est for
2e pars litteralis — tasse aial et mãsuetũ et bipes] obscuritate nõ caret. Põt eni itelligi vt sit exẽplũ ab opposito quasi diceret. Unũ dico non ex vnitate nois ipositi plibus: ex qbus non fit tale vnũ: quẽadmodũ. hõ est vnum qddaz ex aiali et mãsueto et bipede partibus sue diffõnis. Et ne qs crederet
Scdo Porphyri9. Boetius. — q̃ he essent vere diffõnis hois partes interposuit fortasse. Porphyrius aũt Boetio referẽte et approbãte. separat has textus particulas dicẽs. q̃ Aristoteles hucusqz declarauit enũtiationẽ illã eẽ plures in qua plura subijcerẽtur vni: vel de vno pdicarẽtur plura: ex qbus nõ fit
Tertia littera Porphy. — vnũ. In istis aũt verbis. vt hõ est fortasse etc. itẽdit decla
C — rare enũtiationẽ aliquã esse plres. in qua pla ex quib9 fit vnũ subijciũtur vel pdicãtur. sicut cum dr: homo est aial et mansuetũ et bipes. copula iteriecta: vel morula. vt oratores faciũt.
Li fortasse iuxta Porphy. et Boe. Albertus. — Ideo aũt addidisse aiũt fortasse: vt isinuaret hoc ptingere posse. necessariũ aũt nõ esse. Possumus in eandẽ Porphyrij Boetijqz Alberti sniaz incidẽtes subtilius textũ introducere: vt qtuor hic faciat. Et p qdem resumit q̃ sit enũtiatio in cõi. dicẽs [Enuntiatio plures est: in qua vnũ de pluribus: vel plura de vno enuntian
Lec. 8. — tur. Si tñ ex illis plibus nõ fit vnũ] in p dictũ et expositum fuit. Deide dilucidat illũ terminũ de vno: siue vnũ. dicẽs [Dico aũt vnũ] .i. vnũ nomẽ voco. nõ pp vnitatez vocis: sed significationis: vt supra dictũ est. Deinde 3o diuidẽdo declarat: et declãdo diuidit quot modis cõtingit
Duplr no. im po. plu. ex q. b9 nõ fit vnũ. — vnũ nomẽ iponi plibus ex qbus nõ fit vnũ: vt ex hoc diuersitatẽ enũtiationis multiplicis isinuet. Et ponit duos modos quoz por est. qñ vnũ nomẽ iponit plib9 ex qb9 fit vnũ: non tñ inquãtũ ex eis fit vnũ. Tunc. n. lz mãliter et per accñs loquẽdo nomẽ imponat pluribus ex qbus fit vnũ: formaliter tñ et per se loquendo. nomen vnũ imponitur plibus. ex qbus nõ fit vnũ: qr iponit eis nõ in

D — quãtum ex eis est vnũ. vt fortasse est h nomẽ. hõ ipositũ
Expo. 3a fm expo. — ad significandũ aial et mãsuetũ et bipes. i. ptes sue diffõnis: sz nõ iquãtũ adunant in vnã hois nãz p modũ actus et potẽtie: sz vt distícte sint iter se actualitates. Et isinuauit q̃
Qñ elicitur hec expo. — accipit ptes diffõnis vt distictas p illã piunctionẽ. et p illud quoqz aduersatiue additũ. [sz ex his vnũ fit] quasi diceret: cũ h tñ stat q̃ ex eis vnũ fit. Addidit aũt [fortasse] qr hoc nomẽ hõ: nõ est impositũ ad significãdũ par
No. iponi ad signi. ptes suis diffi. — tes sui diffinitiuas: vt distincte sunt. Sed si impositũ eẽt aut imponeretur. esset vnuz nomẽ plibus impositum ex qbus nõ fit vnũ. Et qr idem iudiciũ est de tali noie. et il
Partes diffi. duplr. p9 — lis pluribus: iõ silr ille plures ptes diffinitiue pñt dupliciter accipi. Uno mõ per moduz actualis et possibilis: et sic vnũ faciũt: et sic formaliter loquẽdo vocantur plura: ex qbus fit vnũ. et pronũtiande sunt continuata orone. et
E — faciũt enũtiationem vnam dicendo. aial rõnale. mortale
2o — currit. Est. n. ista vna. sicut et ista: hõ currit. Alio mõ accipiantur pdicte diffõnis partes vt distincte sunt inter se actualitates. et sic nõ faciũt vnũ. Ex duobus. n. actibus
T. cõ. 49. Lec. 13. — vt sic. nõ fit vnũ. vt dr 7o metaphy. et sic faciũt enũtiationem plures et pronũtiãde sunt vel cum pausa. vel cõiunctione interposita dicẽdo. hõ est aial. et mansuetum. et bipes: siue hõ est aial: mansuetum: bipes: rhetorico more. Quelibet. n. istaz est enuntiatio multiplex. Et silr ista. Sortes est hõ: si hõ est impositũ ad illa. vt distícte actua
Scds modus quo vnũ ipo. plu. — litates sunt significandũ. Scdo aũt modus quo vnũ nomẽ ipositũ est plibus ex qbus nõ fit vnũ. subiũgitur cũ dicit [Ex albo aũt et hoie et ambulãte etc.] .i. alio mõ h fit qñ vnũ nomẽ iponit plibus ex qbus nõ põt fieri vnũ. qualia sunt: hõ: albũ: et ambulãs. Cũ. n. ex his nullo mõ pos
F — sit fieri aliqua vna nã. sicut poterat fieri ex ptib9 diffinitiuis: clare liquet q̃ nomẽ aliqd si eis imponeret: eẽt nomen nõ vnũ significãs: vt in p dictũ fuit de hoc noie tuni
Lec. 12. Enun. plu. — ca iposita hoi et equo. Habemus ergo enũtiationis pluris: seu multiplicis duos modos: quoz qr vterqz fit dupliciter: efficiunt qtuor modi. Primus est. qñ subijcitur
Primus. — vel pdicatur vnũ nomẽ ipositũ plibus ex qbus fit vnuz:
2. — nõ inquãtũ sunt vnũ. Scdo est qñ ipsa plura ex qbus fit vnũ inquãtũ sunt distincte actualitates subijciunt vel pdicãtur.
3. — Tertius est qñ ibi est vnũ nomẽ ipositũ plibus
4. — ex qbus nõ fit vnũ. Quartus est qñ ista plura ex quib9
No. Cur 4m pterimis. — nõ fit vnũ subijciunt vel pdicãtur. Et notato q̃ cũ enuntiatio sm mẽbra diuisionis illius qua diuisa est in vnaz et plures qdruplíciter variari possit. s. cũ vnũ de vno pdicatur: vel vnũ de pluribus: vel plura de vno: vel plura de plibus: postremũ sub silẽtio pteriuit: qr vel eius pluralitas de se clara est: vel qr vt inquit Albertus: nõ intẽ
Albertus. — debat nisi de enũtiatione: q̃ aliquo mõ vna est: tractare.
Expo. litt. — Demũ cõcludit totam sniam dicẽs [Quare nec si aliqs affirmet vnũ de his plibus. erit affirmatio vna sm rez. sed vocalr qdẽ erit vna: significatiue aũt nõ vna sed multe fient affirmationes. Nec si ecõuerso de vno ista plura affirmabunt: fiet affirmatio vna. Ista nãqz hõ est alb9: ambulãs: et musicus importat tres affirmationes. s. homo est albus: et est ambulãs. et est musicus. vt pz ex illi9 cõtradictione. Triplex. n. negatio illi opponit correspõdens triplici affirmationi posite. Deinde cum dicit.

Q si differẽdi interrogatio rñsionis est postulatio: vel propõnis: vel pdictiõis alterius partis: propositio vero cõtradictionis vnius est ps: nõ erit ad hoc vna pfecto rñsio. Neqz eni est ipsa iterrogatio vna: et si est et vera.

Si ḡ dialectica iterrogatio rñsionis est petitio: vel propõnis: vel alterius partis ptradi

ctionis:propositio vo vnius ꝯdictionis est: hmōi interrogationi nō erit vna respōsio ad hoc:neqꝫ vna interrogatio:nec si sit vera.

G ℭ Probat a posteriori supradictas enūtiationes esse plures. Circa qd duo facit. Primo ponit rōnē ipsaꝫ ad hoc pbādū p modū ꝯñie. Deinde probat añs dicte ꝯñie. ibi [Dictū est aūt de his.] Quo ad pᵐ talē rōnem inducit.
Expo pᵉcum sorōnis.
Si iterrogatio dialectica est petitio rñsionis q̄ sit ppositio vel altera pars ꝯdictionis:nulli enūtiationuꝫ supradictaꝝ iterrogatiue formate erit rñsio vna. ergo nec ipsa interrogatio est vna. sꝫ plures. Huius rōnis p ponit añs. [Si ergo.] Ad huius intelligendos terminos nota q idē sonāt enūtiatio:interrogatio:ꝛ rñsio. Cuꝫ.n.dicetū est animatū inqꝫ atū enūtiat p̄tum de subo:enūtiatio vocatur. inquātū aūt querēdo pponit interrogatio: vt vo quesito reddit:rñsio:appellat. Idē ergo erit pbare nō eē rñsionē vnā:ꝛ interrogationē nō esse vnā:ꝛ enūtiationem nō esse vnā.
Notandum.
Enū interro. ꝛ respon.
H
Enū interro.
Rñsio
Notanᵐ 2ᵐ
Interro. 2ˣ.
Aduerte 1ᵒ interrogationē eē duplicē. Quedā.n.est vtrā partē ꝯdictionis eligēdam ppo nens. ꝛ hec vocat dialectica: qꝛ dialecticus hꝫ viam ex probabilibus ad vtrāqꝫ ꝯdictionis partē pbandā. Altera vo determinatā ad vnū rñsionem exoptat. ꝛ hec est interrogatio demōstratiua:eo q demr̄ator in vnū determinate tēdit.
Dialeᵉ.
Demonᵉ.
Cōsidera vlterius q interrogationi dialectice duplr rñderi pōt. Uno mō ꝯsentiēdo interrogationi:siue affirmatiue:siue negatiue. Ut si quis petat celuꝫ est aiatum. ꝛ rñdeatur est. vel deus nō mouet. ꝛ rñdeatur. nō. talis respōsio vocatur ppositio.
Notanᵐ 3ᵐ
D.alecaˡ rñ.
I Alio mō pōt rñderi interimendo:vt si qs petat celū est aiatum:ꝛ rñdeatur. nō. vel deus nō mouetur:ꝛ rñdeatur mouet. Talis rñsio vocat ꝯdictiōis altera pars. eo q affirmationi negatio reddit:ꝛ negatiōi affirmatio.
Rñ. ꝯtradic. altera pars.
Interrogaᵒ dialec.
Interrogatio ergo dialectica est petitio annuētis rñsionis q̄ est propositio: vel ꝯdicētis que est altera pars ꝯdictionis sm supradictam Boetij expōnem.
Boetius
Notan. 4ᵐ.
ℭ Deinde subdit pbationē ꝯsequētie. cū ait [Propositio vo vnius ꝯdictiōis est.] Ubi notādū est q si rñsio dialectica posset esse plures: nō sequeretur:q rñsio enūtiationis multiplicis non posset esse dialectica. Sed si rñsio dialectica non pōt esse nisi vna enūtiatio tūc recte sequitur q respōsio enuntiationis pluris:non est rñsio dialectica que vna est.
Notan. 5ᵐ.
Notandū ēt q si enūtiatio ali qua:pluriū ꝯdictionū pars est:vna nō esse cōprobat. Una.n. vni tm̄ ꝯdicit. Si aūt vnius solū ꝯdictionis ps est. vna est eadē rōne:qꝛ. s. vnius affirmationis vnica est negatio. ꝛ ecōuerso.
Expo. 2ᵉ.
Probat ergo Ar. ꝯsequētiā ex eo q ppositio. i. rñsio dialectica vnius ꝯtradictionis est. i. vna enūtiatio est affirmatiua vel negatiua. Ex hoc.n. (vt iā dictū est) sequitur q nullius enūtiatiōis multiplicis sit rñsio dialectica. ꝛ ꝯñter nec vna rñsio sit.
K Nec pterea q cū propōnem:vel alterā partē ꝯdictionis rñsionēqꝫ pposuerit dialectice interrogationis:de sola ppōne subiūxit:q est vna:qd iō fecit:qꝛ illius alterius vocabulū ipsum vnitatē pferebat.
Cur de sola propo.
Cuꝫ.n. alterā ꝯdictionis partē audis:vnā affirmationē:vel negationē statim intelligis. Adiūxit aūt añti [ergo vel insinuās hoc esse aliūde sumptū vt postmodū in spāli explicabit:vel permutato situ notā ꝯñie huius inter añs ꝛ ꝯñs locandā: añti pposuit. sicut si diceret. si ergo sortes currit mouet: pro eo qd dici deberet. si sortes currit. ergo mouet.
Li ergo.
3ᵉ
Sequitur deinde ꝯñs [non erit vna rñsio ad hoc.] Et ifert principalem ꝯnem [q neqꝫ vna erit interrogatio.] Si eni rñsio nō pōt esse vna:nec interrogatio ipsa vna erit. Qd aūt addidit [nec si sit vera] eiusmodi est:posset aliquis crederet:q lꝫ interrogationi pluri nō possit dari responsio vna:qñ id de quo questio fit:nō pōt de oibus illis pluribꝰ affirmari vel negari:vt cū q̄rit. canis ē aial.
Dari respon. vna quādo
ga nō pōt vere de oibus rñderi. est. pp celeste sidus:nec vere de oibus rñderi nō est. pp canē latrabilē. nulla possit dari rñsio vna:attñ qñ id qd sub iterrogatione cadit pōt vere de oibꝰ affirmari aut negari tūc pōt dari rñsio vna. vt si q̄rat. canis est subā:qꝛ pōt vere de oibus rñderi est:qꝛ eē subām oibus canibus ꝯuenit. vnica rñsio dari possit. Hāc erroneā existimationē remouet dicēs [nec si sit vera] . i. ꝛ dato q rñsio data enūtiationi multiplici de oibus verificet. nihilominus nō est vna:qꝛ vnū non signat. nec vniꝰ ꝯdictionis est ps:sed plures rñsio illa hꝫ contradictorias vt de se patet. ℭ Deinde cum dicit.
Alit.

ℭ Sed de his est dictū in topicis. Pꝫ ēt īsuper neqꝫ qd est interrogationē esse differeīdi. Nā vt det ex iterrogatione:opꝫ vt eligat vtraꝫ velit ipse ꝯdictiōis ptē enūtiare: sꝫ opꝫ iterrogātē distinguēdo interrogationē proferre h pacto:vtrū hoc sit homo: an nō hoc.

ℭ Dictū est autē de his in topicis. Silr autēꝫ manifestū est qm̄ nec hoc ipsuꝫ. qd est. dialectica iterrogatio est:si qs iterrogat qd ē aial. Opꝫ.n.ex data interrogatione hunc eligere vtrā velit ꝯdictionis partē:quā opꝫ interrogātē determinare:vtꝝ hoc aial sit hō: an nō.

ℭ Probat antecedens duplr. Primo auctoritate' eorum que dicta sunt in topicis. Secūdo a signo. Et circa hoc duo facit. Primo ponit ipsum signū dicens [q similr] cum auctoritate topicoꝝ. manifestū est. s. antecedēs assumptum. s. q dialectica interrogatio est petitio responsionis affirmatiue vel negatiue. Qm̄ nec ipsum quid est. i. ex eo q nec ipsa questio quid est:est interrogatio dialectica. Uerbi grā. Si qs querat. quid est aial. talis nō q̄rit dialectice. Deinde subiūgit pbationeꝫ assumpti. s. q ipsum quid est non est questio dialectica. ꝛ intendit q: qꝛ interrogatio dialectica optionem rñdenti offerre dꝫ. vtrā velit ꝯdictionis partē. ꝛ ipsa questio quid est taleꝫ libertatē nō proponit:qꝛ cū dicimus. qd est aial respondentē ad diffōnis assignationē coartamus. q̄ non soluꝫ ad vnū determinata est:sed ēt oi parte ꝯdictionis caret. cum nec esse:nec nō esse dicat. Ideo ipsa questio qd est. non est dialectica interrogatio. Uñ dicit [Opꝫ.n.ex data] . i. ex proposita interrogatione dialectica. hunc rñdētem eligere posse vtrā velit ꝯdictionis partē:quam ꝯdictionis vtrāqꝫ partē:interrogantēꝫ opꝫ determinare. i. determinate pponere. hoc mō. vtrum hoc aial sit hō: an non. Ubi euidēter apparet optionē rñdenti offerri. Habes ergo pro signo cū qd dialectice petat rñsionē ppositionis vel alterius ꝯdictionis partē:eloqutioneꝫ qōnis quid est:a qōnibus dialecticis.
L
Lec. 8. cā. 3.
Expo. pᵉ ꝛ 2ᵉ
Quid est nō est dialec. interroga.
Alit.

LECTIO. VI.

ℭ Cū aūt eoꝝ que seorsum pdicant:alia composita pdicent:vt vnū oīa pdicatū:alia non pdicent:que nā sit dfia. De hoie naqꝫ vere dr aial seorsum:ꝛ bipes seorsuꝫ:ꝛ hec eadeꝫ simul ꝛ vnū:ꝛ hō rursus:ꝛ albuꝫ seorsum: ꝛ hec eadē simul ꝛ vnuꝫ. Sed non si quispiam est sutor:ꝛ bonus:sutor dicēdus est bonus.

ℭ Qm̄ vo hec quidē pdicantur cōposita: vt vnū sit oē predicamētū eoꝝ que extra pdicatur. alia vo nō:que dfia est. De hoie.n. verū est dicere:ꝛ est aial. ꝛ ē bipes:ꝛ hec vt vnū:ꝛ hoiem:ꝛ albū. ꝛ hec vt vnum. Sed non si ci-

tharedus eſt: ⁊ bonus. ⁊ citharedus bon⁹.

A Oſtq̄ȝ declaꝛauit diuerſitatē multiplicis enū tiationis intēdit determinare de eaꝝ conſe quētijs. Et circa h̄ duo facit ſȝ duas dubitationes q̄s ſoluit. Scd̄a icipit. ibi [Ueꝝ aūt eſt dicere.] Circa p̄ᵐ tria fac. Pꝛio ꝑponit q̄ōnē. Scd̄o oñdit rōnabilitatē q̄ōnis. ibi [Si.n.q̄m̄.] Tertio ſoluit eā. ibi [Eoꝝ igit.] Eſt ḡ dubiū p̄ᵐ. Quare ex aliq̄b⁹ diuiſiȝ p̄tis de vno. ſeq̄tur enūtiatio in q̄ illamet vnite p̄ntur de eodē. ⁊ ex aliq̄b⁹ nō. Uñ hec diuerſitas oꝛit. Uerbi gr̄a. Ex iſtis. ſortes eſt aial. ⁊ ē bipes. ſequit ḡ ſortes eſt aial bipes. ⁊ ſilr ex iſtis. ſortes eſt hō. ⁊ ē alb⁹. ſeq̄tur ḡ ſortes ē hō alb⁹. Ex iſtis v̄o ſortes ē bonus. ⁊ ē citharedus. nō ſeq̄t: ḡ ē bon⁹ citharedus. Uñ ꝑponēs q̄ōnē inq̄t. [Q̄m̄ v̄o hec.] .ſ. p̄dicta. ita p̄ntur cōpoſita. i. ꝯiūcta: vt vnū ſit p̄dicamentū q̄ ex p̄ntur. i. vt ex eis ex p̄tis vnite fiat p̄rio: alia v̄o p̄ta nō ſunt talia: q̄ eſt īter dr̄ia. Uñ talis inaſcit diuerſitas. Et ſubdit exēpla iā adducta. ⁊ ad ꝑpoᵐ applicata. quoꝝ p̄ᵐ ꝯtinet p̄ta ex q̄bus fit vnū p ſe. ſ. aial ⁊ bipes: gen⁹ ⁊ dr̄ia. 2ᵐ āt p̄ta ex q̄bus fit vnū p accñs. ſ. hō alb⁹. 3ᵐ v̄o p̄ta ex quibus neq̄ȝ vnū p ſe: neq̄ȝ vnū p accñs iter ſe fieri ſeq̄tur. vt citharedus ⁊ bonus. vt declarabitur. Deinde cum dicit.

Nā ſi q̄ꝛ veꝝ eſt ſeoꝛſuȝ vtrūq̄ȝ: iō ⁊ vtrūq̄ȝ ſimul veꝝ ē⁹ opoꝛteat: multa ſequent̄ abſurda. De hoīe nāq̄ȝ quopiā veꝝ ē dicere: ⁊ q̄ eſt hō: ⁊ eſt ēt alb⁹: q̄re ⁊ totuȝ. Rurſus ſi albū veꝝ eſt dicere: ⁊ totū vere dicet̄. Quare erit hō alb⁹ alb⁹: atq̄ȝ h̄ i ifinitū abibit. Et rurſus muſicus alb⁹ āmbulās: ⁊ hec ſepius ꝯiuncta dicent̄: quoꝝ in ifinitū erit abitio. Preterea ſi ſocrates: ſocrates dr̄: atq̄ȝ hō: ſocrates ſocrates hō dicet̄. Et ſi ipſe hō ſeoꝛſum: ⁊ bipes dr̄: ⁊ ſimul hō bipes dicet̄. P̄ȝ igit̄ ſi q̄ſpiā ſimplr̄ cōplexiones ipſas fieri dixerit: multa abſurda inde emergere. Uerū dicendū eſt nūc: quonam ſint pacto ponende.

Si.n.q̄m̄ alterutrū dicet̄: ⁊ vtrūq̄ȝ dicetur: multa icōueniētia erūt. De hoīe.n. veꝝ eſt: ⁊ hoīem ⁊ albū dicere: q̄re oē. Rurſus ⁊ albū (ſi ⁊ ꝑus albū) ⁊ hoīem: q̄re erit hō alb⁹: ⁊ hō alb⁹. ⁊ h̄ in ifinitū. Et rurſus muſic⁹ albus ambulās: hec eadē frequēter implicita. Amplı⁹ ſi ſocrates ē ⁊ hō: ⁊ bipes: erit ſocrates hō bipes. Q̄m̄ ḡ ſiq̄s ſimplr̄ ponat cōplexiones fieri: plima icōueniētia ꝯtigere manifeſtū ē. queadmodū ponēdū ē nūc dicimus.

B Declat veritatē diuerſitatꝭ poſite: ex q̄ rōnabilis redditur q̄ō. Si nāq̄ȝ iter p̄ta nō eēt talis diuerſitas: irrōnabilis eēt dubiū. Oñdit aūt hoc rōne ducēte ad icōueniens: nugationē. ſ. Et q̄ꝛ nugatio duob⁹ modis cōmittit̄. ſ. explicite ⁊ iplicite. iō p̄ deducit ad nugationē explicitā. 2° ad iplicitā. ibi [Amplı⁹ ſi ſocrates ⁊c̄.] Ait ḡ q̄ ſi nulla eſt iter q̄cūq̄ȝ p̄ta dr̄ia. ſȝ de quolibet idifferēter cēſet̄: q̄ q̄ꝛ alterutrū ſepatū dr̄: q̄ vtrūq̄ȝ ꝯiūctim dicat̄: multa incōueniētia ſequent̄. De aliq̄.n. hoīe. puta ſocrate. veꝝ ē ſepatiȝ dicere q̄ hō ē. ⁊ q̄ alb⁹ eſt: q̄re ⁊ oē. i. ⁊ ꝯiūcti dicet̄ ſocrates ē hō alb⁹. Rurſus ⁊ de eodē ſocrate: pōt dici ſepatiȝ q̄ ē hō alb⁹. ⁊ q̄ ē alb⁹: q̄re ⁊ oē. i. igit̄ ꝯiūctiȝ dicet̄: ſocrates ē hō alb⁹ alb⁹: vbi manifeſta ē nugatio. Rurſus ſi de eodē ſocrate iteꝝ dicas ſepatiȝ: q̄ eſt hō albus alb⁹: veꝝ dicēs. ⁊ ꝯgrue q̄ eſt alb⁹. ⁊ ſm̄ h̄ ſi iteꝝ h̄ repetes ſepatiȝ: a veritate ſīli nō diſcedes: ⁊ ſic i ifiᵐ ſeq̄tur. ſocrates eſt hō alb⁹: albus: albus in ifinitū. Sile q̄d oſtēdit̄ in alio exēplo. Si q̄s de ſocrate dicat q̄ eſt muſicus albus ambulās: cū poſſit ⁊ ſepatiȝ dicere: q̄ eſt muſicus ⁊ q̄ eſt alb⁹ ⁊ q̄ eſt āmbulās: ſequet̄ ſocrates ē muſicus alb⁹ āmbulās: muſic⁹ alb⁹ āmbulās. Et q̄ꝛ plies ſepati in eodeȝ tamē t̄pe enūtiari pōt: ꝓcedit nugatio ſine fine. 3° 4°

Deīde deducit ad iplicitā nugationē dicēs. Cū de ſocrate v̄e dici poſſit ſepati q̄ ē hō. ⁊ q̄ ē bipes. ſi ꝯiūcti inferretiȝ ſeq̄tur q̄ ſocrates ſit hō bipes. Ubi ē iplicita nugatio. Bipes.n. circūloquēs dr̄iam hoīs actu ⁊ intelluclaudit̄ i hoīs rōne. Uñ ponēdo loco hoīs ſuaȝ rōnē: q̄d fieri licet. vt docet Ar. 2° top. appebit māifeſte nugatio. Dicet̄.n. ſocrates ē hō. i. aial bipes: bipes. Q̄m̄ ḡ plima icōueniētia ſequunt̄ ſiq̄s ponat cōplōnes. i. adunatiōes p̄toꝝ fieri ſimplr̄. i. abſq̄ȝ diuerſitate aliq̄ manifeſtū ē ex dictꝭ. Q̄uo aūt faciēdū eſt: nūc. i. i ſequētib⁹ dicem⁹. Et nota q̄ iſte textus nō h̄ꝫ vniformit̄ apud oēs q̄ ad v̄ba: ſȝ q̄ꝛ ſnīa nō diſcrepat: legat q̄cūq̄ȝ vult. Deīde cū dic. 5° C Cōſ.5. Ar.

Que igitur per accñs predicantur: aut de eodē: aut alterū de altero: ea non erūt vnuȝ. Uelut homo ⁊ albus quidē ⁊ muſicus eſt: ſed non vnum eſt albū ipſum ⁊ muſicū. Accidunt enim ambo eidem. Neq̄ȝ ſi vere dicetur album muſicū eſſe: album muſicum vnū quid erit. Album enim per accidēs muſicuȝ eſt. Quare albū muſicū non erit q̄d vnum.

Eoꝝ igitur q̄ p̄dicātur: ⁊ de q̄bus p̄dicātur: quecūq̄ȝ ſm̄ accñs dicūtur: vel de eodē: vel alterū de altero: hec nō erūt vnū: vt ſi hō albus eſt ⁊ muſicus: ſed non eſt idem muſicus: ⁊ albus. Accñtia.n. ſunt vtraq̄ȝ eidem. Nec ſi albū muſicū veꝝ eſt dicere: tñ nō erit albū muſicū vnū aliq̄d. Scd̄m accñs.n. albū muſicū dicet̄. Quar̄ n̄ erit albū muſicū vnū.

D Soluit ꝑpoſitā q̄ōnē. Et circa h̄ duo facit. Pꝛio r̄ndet inſtātijs in ipſa ꝑpōne q̄ōnis adductis. Scd̄o ſatiſfacit inſtātijs in ꝓbōne poſitis. ibi [Amplı⁹ nec q̄cūq̄ȝ.] Circa p̄ᵐ duo facit. Pꝛio nāq̄ȝ declat veritatē. Scd̄o applicat ad ꝑpoſitas inſtātias. ibi [Quocirca ⁊c̄.] Determinat ḡ dubiū ōnē tali diſtōne. Predicatoꝝ ſiue ſubiectoꝛum pluriū: duo ſunt gr̄ia: q̄dā ſunt p accñs: q̄dā p ſe. Si p accidēs hoc 2ᵗ ꝯtingit. Uel q̄ꝛ ambo dicunt̄ p accñs d̄ vno tertio: vel q̄ꝛ alteꝝ de altero mutuo p accñs p̄dicat̄. Q̄ñ illa plura diuiſim p̄dicata ſunt per accñs quouis mō: ex eis nō ſeq̄tur ꝯiūctim p̄dicatū. Q̄ñ aūt ſunt p ſe: tunc ex eis ſeq̄tur ꝯiunctēſ p̄dicatū. Uñ ꝯtinuādo ſe ad ꝓcedētia ait. [Eoꝝ igit̄ q̄ p̄dicant̄: ⁊ de q̄bus p̄ntur] .i. ſubiectorū: q̄cūq̄ȝ dicunt̄ ſm̄ accñs: ⁊ p h̄ innuit oppᵐ mēbꝛuȝ. ſ. p ſe: vel de eodē. i. accñtaliter ꝯcurrūt ad vni⁹ tertij denominationē: vel alterutruȝ de altero. i. accñtalr̄ mutuo ſe denoiant. ⁊ p h̄ ponit mēbra 2ᵉ diuiſionis: hec. ſ. plura p accñs nō erūt vnū. i. nō iferēt p̄rionē ꝯiūctā. Et explanat vtrūq̄ȝ hoꝝ exēplariter. Et p̄ p̄ᵐ: q̄ñ. ſ. illa plura p accñs dicunt̄ de 3° dicens [vt ſi hō alb⁹ eſt ⁊ muſicus diuiſim. Sȝ nō eſt idē] .i. nō ſeq̄tur adunati: ḡ hō eſt muſicus albus. Utraq̄ȝ.n. ſunt accñs eidē 3°. Deinde explanat 2ᵐ: q̄ñ ſolū illa p̄ra p accñs d̄ ſe mutuo p̄ntur ſubdēs [Nec ſi albū muſicū: veꝝ eſt dicere] .i. ⁊ ēt ſi de ſe inuicē iſta p̄dicātur p accñs rōne ſubiecti in quo vniunt̄: vt dicatur Predicat. vel ſubiectoꝛum plu. genera. Expo. l̄ꝛe. E 2° 3°

In margine: Lec. 1. Pꝛia dubi° Expō tex. Nugatio 2° cōm̄ittit̄ Expo. l̄ꝛe. 2°

bō est albus ꝛ est musicus:ergo albū est musicū:non tñ seq
tur ꝙ albū musicū vnite ꝑdicet̄ ꝺꝺo.ḡ hō est albus mu/
4ᵉ ficus.Et cām assignat:qꝛ albus ꝺi ꝺe musico ꝑ accñs:ꝛ
Notan.pᵐ. ecōuerso.Notādū est hic ꝙ cū ꝺuo mēbra ꝑ accñs enu/
merasset:vnico tñ exēplo vtrunqꝫ mēbrū explanauit:vt
insinuaret ꝙ ꝺistō illa non erat in ꝺiuersa ꝑdicata ꝑ acci
Uīd. dens.sed in eadē ꝺiuersimode cōparata.Albū.n.ꝛ mu/
sicum cōparata ad hoiem:sub ꝑ cadunt mēbro:cōpara
F ta aūt inter se sub 2°.Diuersitatē ergo cōparationis plu
ralitate mēbroꝝ:idētitatē aūt ꝑdicatorū vnitate exēpli
Notan.2ᵐ. astruxit.Aduertēdū est vlterius ad euidētiā ꝺiuisionis
Secūm acci. facte in lr̄a:ꝙ 2ᵐ accñs pōt 2ʳ accipi.Uno mō vt ꝺistigui
dupl̄r. tur ꝫ ꝑseitatē posterioristicā.ꝛ sic nō sumit̄ hic:qm̄ cum
ꝺi pl̄a ꝑdicata ꝺm accñs : aut li ꝺm accñs ꝺeterminaret
ꝯiūctionē iter se.ꝛ sic manifeste eēt falsa regula:qm̄ iter
ꝑma ꝑdicata:aial bipes:seu aial rōnale:est ꝑdicatio ꝺm
Ptis ꝑdi.ꝺe accñs hoc mō.Dr̄a.n.in nullo mō ꝑseitatis ꝑtur ꝺe ge/
genere. nere.ꝛ tñ Ar.in textu ꝺicit ea nō esse ꝑta ꝑ accñs:ꝛ asse
rit ꝙ est optima illatio:est aial ꝛ bipes.ergo est aial bi/
pes.Aut ꝺeterminaret ꝯiūctionē illaꝝ ad subm.ꝛ sic ēt
inueniret̄ falsitas in regula.Bn̄ nāqꝫ ꝺi:paries est colo/
ratus:ꝛ est visibilis:ꝛ tñ colorātū visibile nō per se inest
Scḋs mod°. parieti.Alio mō accipit̄ li ꝺꝫ accñs:vt ꝺistinguit̄ ꝫ hoc
qḋ ꝺico rōne s[illegible] seu nō ꝑꝑ aliud.ꝛ sic idē sonat ꝙ ꝑ aliḋ.
ꝛ hoc mō acc[illegible] hic.Quecūqꝫ.n.sunt talia nāe ꝙ non
rōne sui iūgūt.[illegible]sed ꝑꝑ aliud:ab illatione ꝯiūcta ꝺefice/
re neĉe est:ex eo ꝙ ꝯiūcta illatio vnū alteri substernit:ꝛ
rōne sui ea adunata ꝺenotat vt potētiā ꝛ actū.Est ḡ sen/
sus ꝺiuisionis ꝙ predicatoꝝ pluriū quedā sunt ꝑ accñs:
quedā per se.i.qdā adunātur inter se rōne sui:quedā ꝑ/
pter aliud.Ea que ꝑ se vniunt̄ inferunt ꝯiunctū:ea autē
que propter aliud nequaqꝫ.¶Deinde cum ꝺicit.

¶Quocirca neqꝫ simon sutor bonus ꝺicetur simpliciter:sed animal bipes:quippe quum non per accidens hec ꝺe illo ꝺicantur.

¶Quocirca nec citharedus bonus simplr̄:sed aial bipes.Nō enim sunt ꝺm accidens.

G ¶Applicat ꝺeclatā veritatē ad ꝑtes qōnis.Et ꝑ̄ ad secū/
Expo.ꝑ̄me dam ꝑtē:qꝛ.s.nō seqtur est bonus:ꝛ est citharedus:ḡ est
bonus citharedus i ꝺicens [Quocirca nec citharedus
bonus ꝛc̄.] Scḋo ad aliā ꝑtē qōnis:qꝛe seqbat̄ ē aial.
ꝛ est bipes:ḡ est aial bipes:ꝛ ait [sꝫ aial bipes.] Et sb/
Uīd. iūgit hui⁹ vltimi ꝺicti cām:qꝛ aial bipes:nō sunt ꝑdica/
ta ꝺm accñs ꝯiuncta inter se aut in 3°:sed ꝑ se.Et ꝑ h̄ ex/
planauit alteꝝ mēbrū ꝑme ꝺiuisionis.qḋ adhuc positū
nō fuerat explicite.Aduerte ꝙ Ar.eandēꝫ tenēs snīam
ꝺe citharedo ꝛ bono:ꝛ musico:ꝛ albo conclusit:ꝙ qꝛ al/
bum ꝛ musicū non iferūt ꝯiūctū ꝑdicatū:itā nec citharē/
dus ꝛ bonus inferūt citharedus bonus simplr̄.i.ꝯiun/
cte.Est āt rō ꝺicti:qꝛ lꝫ musica ꝛ albedo ꝺissiles sint bo
nitati ꝛ arti citharistice:in hoc ꝙ bonitas nata est ꝺenoia
re ꝛ subm 3ᵐ puta hoiem:ꝛ ipsam artē citharisticā:pro/
pter qḋ falsitas manifeste cernit̄ iqñ ꝺi: est bon⁹ ꝛ citha/
redus:ḡ bonus citharedus i musica ṽo ꝛ albedo subm
3ᵐ nate sunt ꝺenoiare tm̄:ꝛ nō se inuicēꝫ.ꝑpter qḋ laten
tior est casus cū ꝑcedit̄ :est albus ꝛ est musicus:ḡ ē mu/
sicus albus:lꝫ inquā in hoc sint ꝺissiles:ꝛ ꝑꝑ istā ꝺissili/
tudinem ꝑcessus Ar.minus sufficiēs videat̄:attñ siles
sunt in hoc.ꝙ si seruet̄ idētitas oimoda ꝑdicatoꝝ quaꝫ
H seruari opꝫ.si illamet ꝺiuisa ꝺebēt inferri cōiūctim.sicut
musica nō ꝺenoiat albedinē:neqꝫ ecōtra nec bonitas ꝺe
qua fit sermo:cū ꝺi hō est bonus ꝺenoiat artē citharisti
Bonū equi. cam:neqꝫ ecōuerso.Lꝫ.n.bonū sit equiuocū lꝫ a ꝯsilio:
a consilio. alia rōne ꝺi ꝺe ꝑfectione citharedi:ꝛ alia ꝺe perfectione
hois.Qñ nāqꝫ ꝺicimus fortes est bonus.intelligimus

bonitatē moralē que est hois bonitas simplr̄.Analogū Analogum
siquidē simplr̄ positū sumit̄ pro potiori.Lū aūt infertur simplr̄.
citharedus bonus non bonitatē moris:sꝫ artis ꝑdicat:
vū terminoꝝ idētitas nō saluat̄.Sufficiēter igit̄ ꝛ subti
liter Ar.eādē ꝺe vtrisqꝫ ꝑtulit snīam:qꝛ eadēꝫ est hec ꝛ
ibi rō ꝛc̄.Nec ꝑtereūdū est:ꝙ cū tres cōsequētias addu Questio
xit qōnem proponēdo.s.est aial ꝛ bipes:ergo est aial bi
pes.ꝛ est hō ꝛ albus:ergo est hō albus.ꝛ est citharedus
ꝛ bonus.ergo est bonus citharedus:ꝛ ꝺuas ꝑmas po/
suerat esse bonas.tertias ṽo nō:huius ꝺiuersitatis cām I
ingrere volēs:Lur soluēdo qōnēꝫ nullo mō meminerit
scḋe ꝯñtie.sed tm̄ prime ꝛ tertie.Indiscussum nāqꝫ reli/
quit an illa ꝯñā sit bona an mala.Et ad hoc vꝫ mihi ꝺi/ Rñsio
cendū ꝙ ex his paucis verbis etiā illius ꝯñtie nām insi
nuauit.Profundioris enīꝫ sensus textus capax apparet
cum ꝺixit ꝙ nō sunt vnū albū ꝛ musicuꝫ ꝛc̄.vt.s.non tm̄
indicet qḋ expositū est:sed ēt eius cām:ex qua nā secun/
de ꝯñtie elucescit.Lā nāqꝫ qꝛe albū ꝛ musicū nō inferūt Ad inferen.
ꝯiūctā ꝑdicationē est:qꝛ in ꝑdicatione ꝯiuncta opꝫ alte/ ꝑdicationes
ram partē alteri supponi:vt potentiā actui:ad hoc vt ex coniunctiam.
eis fiat aliquo mō vnuꝫ ꝛ altera a reliq̄ ꝺenoietur.Hoc
enim vis ꝯiuncte ꝑdicationis reqrit.vt supra ꝺiximꝰ ꝺe
ꝑtibus ꝺiffōnis.Albū aūt ꝛ musicū ꝺm se nō faciūt vnū
per se vt pꝫ:neqꝫ vnū ꝑ accñs.Lꝫ.n.ipsa vt adunātur in
subiecto vno sint vnuꝫ subiecto ꝑ accñs:tñ ipsamet que
adunant̄ in vno 3° subiecto:nō faciūt inter se vnū ꝑ acci/
dens.Tū qꝛ neutrū informat alterū qḋ reqrit̄ ad vnita Unitas ꝑ ac
tem ꝑ accñs aliquoꝝ inter se.lꝫ nō in 3°.Tū qꝛ non cōsi cidens.
derata subiecti vnitate que est extra eoꝝ rōnes nulla re/
manet inter ea vnitatis cā.Dicēs ergo ꝙ albū ꝛ musicū
non sunt vnū.s.inter se aliquo mō,cām expressit:qꝛe con
iunctim nō infertur ex eis ꝑdicatū.Et qꝛ oppositoꝝ ea/
dem est ꝺisciplina insinuauit ꝑ illamet verba bonitatēꝫ
illius ꝯñtie.Ex eo.n.ꝙ hō ꝛ albus se hñt sicut potentia K
ꝛ actus:ꝛ ita albedo ipsmet ꝺenoiet atqꝫ vnū faciat cū
hoie rōne sui:seqtur ꝙ ex ꝺiuisis pōt inferri cōiuncta ꝑ/
dicatio.vt ꝺicatur.est hō ꝛ albus.ergo est hō albus : si/
cut per oppositū ꝺicebatur ꝙ ideo musicū ꝛ albū nō ife/
runt ꝯiūctū ꝑdicatū:qꝛ neutrū alteꝝ informabat.Nec ob/ Tacite ob/
stat ꝙ albū faciat vnum per accidēs cū hoie.Non enim iec.
ꝺictum est ꝙ vnitas per accñs aliquoꝝ impedit ex ꝺiui/ De vni. ꝑ ac.
sis inferre ꝯiunctum.sed ꝙ vnitas per accñs aliquorūꝫ ex ꝺiuer.
rōne tertij tm̄ est illa que impedit.Talia.n.que non sunt Inferre con
vnū per accñs nisi rōne tertij:inter se nullā hñt vnitatē. iunctum.
ꝛ propterea non pōt inferri ꝯiunctum vt ꝺictū est quod
vnitatem importat.Illa ṽo que sunt vnū per accidēs ra
tione sui seu inter se:vt hō albus:cum ꝯiūcta accipiunt̄:
vnitate necessaria non carent:qꝛ inter se vnitatē habēt.
Notanter autē apposui li tm̄:qm̄ si aliqua ꝺuo sunt vnū
per accidēs ratione tertij subiecti.s.lꝫ non tm̄ ex hoc ha Ad tm̄
bent vnitatē:sed ēt ratione sui ex hoc ꝙ alterū reliquoꝫ
informat:ex istis ꝺiuisis nō prohibet̄ inferri ꝯiunctum. L
Verbi grā.optime ꝺi.est quātū ꝛ est coloratuꝫ.ergo est
quātū coloratū:qꝛ color informat quātitatē.Potes aūt
credere ꝙ 2ᵃ illa ꝯñā quā non explicite ꝯfirmauit Arist. De 2ᵃ ꝯñtie.
rñdendo:sit bona ꝛ ex eo ꝙ ipse proponēdo qōnem asse
ruit bonam:ꝛ ex eo ꝙ nulla instātia reperitur.Insinua/
uit aūt ꝛ Ar.ꝙ sola talis vnitas impedit illationē con/ Unde ꝙ sola
iunctam qñ ꝺixit:quecūqꝫ ꝺm accidens ꝺicūtur ꝺe eodē vni. ꝑ ac. illa/
vel alterutrū ꝺe altero.Quū enim ꝺixit̄ ꝺm accidens ꝺe tionem coiū.
eodē:vnitatē eoꝝ ex sola adunatione in tertio posuit.so/
la.n.hec per accidēs ꝑdicātur ꝺe eodē vt ꝺictū est.Lum
autē addidit vel alterutrū ꝺe altero:mutuā accidētalita
teꝫ ponens:ex nulla parte inter se vnitatē reliqt.Utraqꝫ
ergo per accidens adducta predicata in tertio.s.vel al/
terutrum que impediant illationem coniuncta:non nisi
in tertio vnitatem habent.¶Deinde cum ꝺicit.

¶ Preterea nec simul ea dicẽtur:quorũ alterum alteri inest. Quapropter nec album sepius dicet:neq; hõ:homo aial est vt bipes. Insunt.n.hec homini animal:atq; bipes.

¶ Amplius nec quecũq; isunt in alio. Quare neq; albũ frequẽter dictũ:neq; hõ:neq; aial vel bipes. Insunt enim in hoie aial:& bipes.

A

Expo.lr̃e.

2°

Ulti. In quo. stat solutio.

¶ Satisfa-cit instãtijs in pbatione adductis:& illis in qbus explicita cõmittebat nugatio:& illis in qbus iplicita.& ait q nõ solũ iferre ex diuisis ↄiũctũ non lz qñ pdicata illa sunt p accñs. [sed nec et quecũq; insunt i alio] i.sed nec h licet qñ pdicata includũt se.ita q vnũ includat in significato formali alterius itrisece:siue explicite vt albũ in albo:siue iplicite vt aial & bipes i hoie. Quare neq; albũ frequẽter dictũ diuisim ifert ↄiũctum:neq; hõ diuisim ab aiali vel bipede enũtiatũ:aial vel bipes:ↄiũctũ cũ hoie ifert vt dicat g socrates est hõ bipes:vel aial hõ. Insunt.n.in hoie rõne:aial & bipes actu & intellectu:lz iplicite. Stat g solutio qõnis in h q vnitas plurium p accñs in 3° tm̃:& nugatio ipediũt ex diuisis inferri ↄiunctũ & ↄsequẽter. vbi neutrũ hoꝝ inuenit ex diuisis licebit inferre coniũctum. Et hoc intellige qñ diuisa sunt simul vere de eodem &c. LECTIO. VII.

¶ At fit vt eadem vere coniunctiz dicantur:atq; seiunctim. Nã aliquẽ hoiem:hominez:aut aliquem albũ hominem:hominem:atq; album dicere licet:non tamen semper.

¶ Uerũ autẽ est dicere de aliquo & simplr:vt quendã hoiem:albũ esse hoiez:aut quoddã album hoiem album esse:non aũt semper.

B

Questio 2ª

Expo.l.

Cur exẽm de hoie albo.

Postq̃ expedita est prima dubitatio tractat scd̃am dubitationẽ. Et circa hoc tria facit. Primo mouet ipsaz qõnẽ. Scd̃o soluit eã. ibi [Sed qñ in adiecto.] Tertio ex h excludit quẽdã errorẽ.ibi [Qd̃ autẽ nõ est.] Est ergo qõ an ex enũtiatione hñte pdicatũ ↄiunctũ liceat inferre enũtiationes diuidẽtes illud ↄiunctũ. Et est qõ ↄ̃ria superiori. Ibi.n.quesitũ est an ex diuisis inferat coniũctum:hic aũt queritur an ex coniũcto sequant diuisa. Unde mouẽdo qõnem dicit. Uerũ aũt aliqñ est dicere de aliquo & simplr.i.diuisim:q.s.prius dicebat cõiũctim vt quẽdã hoiem albũ:esse hoiem:aut qdã albũ hoiem:albũ esse.i.vt ex ista sortes est hõ albus.segtur diuisim:ergo sortes est hõ:ergo sortes est albus &c. Nõ autem semp.i.aliqñ aũt ex ↄiuncto nõ inferri põt diuisim. Nõ eniz segtur:sortes est bonus citharedus ergo est bonus. Uñ hec est dr̃a.q qñq; licet & qñq; nõ. Et aduerte q notãter adduxit exẽplũ de hoie albo inferẽdo vtrãq; partẽ diuisim:vt insinuaret q intentio qõnis est inuestigare qñ ex coniuncto potest vtraq; pars diuisiz inferri:& non quando altera tm̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed quũ in eo qd̃ est adiunctũ:oppositoꝝ qppiã inest:ad qd̃ segtur ↄ̃dictio:cũ nõ vere:sed falso dicetur:vt si mortuũ hominẽ:hominem dixeris esse. Quum vo non inest:vere.

¶ Sz qñ i adiecto aliqd qdẽ oppositoꝝ inest:q̃ ↄsegtur ↄ̃dictio:nõ veꝝ sz falsuz ẽ:vt hoiez mortuũ:hoiez dicere. Qñ at nõ inest:veꝝ ẽ.

Predicatũ cõiunctũ 2°.

¶ Soluit qõnẽ. Et duo facit. Primo rñdet parti negatiue qõnis:qñ.s.nõ licet. 2° ibi [Quare i quãtiscũq; &c.] Rñdet parti affirmatiue:qñ.s.licet. Circa pm̃ ↄsiderãdũ q qr dupl'r ↄtingit fieri pdicatũ ↄiunctũ:vno mõ ex oppositis:alio mõ ex nõ oppositis:ideo duo facit. Primo ostẽdit q nũquã ex pdicato ↄiũcto ex oppositis:pñt inferri eius ptes diuisim. Scd̃o q nec hoc licet vlr in pdicato ↄiũcto ex nõ oppositis.ibi [Uel et qñ.] Ait g q qñ i termino adiecto inest aliqd de numero oppositoꝝ ad q̃ segtur ↄ̃dictio inter ipsos terminos:nõ verũ est:scz inferre diuisim:sed falsum. Uerbi gr̃a cum dr̃. Cesar est hõ mortuus.nõ segtur:g est hõ:qr li mortuus adiacens hoi oppositionẽ hz ad hoiem quã segtur ↄ̃dictio inter hoiem & mortuũ. Si.n.est hõ nõ ẽ mortuus:qr nõ est corpus inaiatum.& si est mortuus nõ est hõ:qr mortuũ est corpus inaiatũ. Qñ aũt non inest.s.talis oppositio:veꝝ est.s.inferre diuisim. Rõ autẽ quare qñ est oppositio in adiecto non segtur illatio diuisa est:qr alter terminus ex adiecti oppõne corrũpitur in ipsa enũtiatione cõiuncta. Corruptum aũt seipsum absq; corruptione nõ inferi:qd̃ illatio diuisa sonaret. ¶ Dubitatur hic pᵒ circa id qd̃ supponitur:q̃uo possit vere dici. Cesar est hõ mortuus:cũ enũtiatio nõ possit esse vera in q̃ duo ↄ̃dictoria sil' de aliquo pdicentur. Hoc.n.est pᵐ pnᵐ. Hõ aũt & mortuus vt in lr̃a dr̃ ↄ̃dictoriã oppõnem includũt:qr in hoie includitur vita:in mortuo nõ vita. ¶ Dubitat 2° circa ipsam ↄñaz:quã reprobat Aristoteles. Uidet.n.optima. Cũ.n.ex enũtiatione pdicante duo ↄ̃dictoria possit vtrũq; inferri:qa equiualet copulatiue:aut neutrũ:qr destruit seipsam:& enũtiatio sup:adicta terminos oppositos ↄ̃dictorie predicet:videt segui vtraq; pars.qr falsum est neutram sequi. ¶ Ad hoc simul dr̃ q aliud est loqui de duobus terminis s̃m se:& aliud de eis.vt vnũ stat sub determinatione alterius. Primo nãq; mõ:hõ & mortuus:ↄ̃dictionez inter se hñt:& ipoĩe est q simul in eodẽ ueniant. Secũdo aũt mõ:hõ & mortuus nõ opponunt:qr hõ trãsmutatus lã p determinationẽ corruptiuã importatã in li mortuus:nõ stat pro suo significato s̃m se:sz s̃m exigẽtiã termini additi:a quo suũ signatũ distractuz est. Ad vtrũq; aũt insinuãdũ Aristoteles duo dixit:& q hñt oppositionem quã segtur ↄ̃dictio:attẽdẽs significata eoꝝ s̃m se:& q et ex eis format vna vera enũtiatio:cũ dr̃ socrates est hõ mortuus:attẽdẽs ↄiunctionẽ eoꝝ alterius corruptiuã. Uñ pz qd dr̃m sit ad dubitationes. Ad vtrãq; sigdẽ dr̃ q nõ enũtiant duo ↄ̃dictoria simul de eodẽ:sz terminus vt stat sub distractione seu transmutatione alterius cui s̃m se esset ↄ̃dictorius. ¶ Dubitat quoq; circa id qd̃ ait [inest aliqd oppositoꝝ q̃ ↄsegtur ↄ̃dictio.] Supflue enim vr̃ addi illa particula [que ↄsegtur ↄ̃dictio.] Oia eniz opposita ↄsegtur ↄ̃dictio:vt pz discurrẽdo in singulis. Pater.n.est nõ filius:& albũ nõ nigrũ:& videns non cecũ &c. Et ad hoc dr̃z est q opposita pñt dupl'r accipi. vno mõ formal'r.i.s̃m sua significata.alio mõ denoiatiue seu subiectiue. Uerbi gr̃a. Pater & filius pñt accipi p paternitate & filiatione.& pñt accipi pro eo q denoiatur pater vel filius. Rursus cũ ois distinctio fiat oppõne aliqua.vt dr̃ in.10.metaphysice supponat oino distincta eẽ opposita. Dr̃m g est q lz ad oia opposita seu distincta ↄ̃dictio sequat inter se formal'r sumpta:nõ tñ ad oia opposita segtur ↄ̃dictio iter ipsa denoiatiue sumpta. Quãuis.n.pater & filius mutuã sui negationez inferant inter se formal'r:qr paternitas est non filiatio & filiatio est nõ paternitas.in relatione tñ ad denoiatũ:ↄ̃dictionem non necessario inferũt. Nõ.n.segtur.sortes est pater:ergo nõ est filius:nec ecõuerso. Ut psuaderet igit' Aristoteles q nõ q̃cũq; opposita colligata impediũt diuisaz illationẽ:qr nõ illa que habent ↄtradictionẽ annexam formaliter tm̃:sed illa que hñt cõtradictionẽ & formaliter & s̃m rez denoiatã. Addidit [que ↄsegtur cõtradictio] in 3° scilz denoiato. Et visus ẽ satis ↄgrue vocabulo.s.[ↄsegtur.]

C

Expo.ter.

Cur opp(ositi)ᵐ in adiecto illa(tionem) non sequ.

pᵐ dubium

2ᵐ dubium

D

Rñsio Ad vtrunq; dub.simul.

3ᵐ dubium

E

Rñsio. Opposita 2ʳ accipi.

L.e.x.t.c.24. Cõtradictio iter formali opposita & denominati.

L.(ue) que ↄse-quit cõtradi.

Contradictio enim ista in tertio est quodámodo extra ipsa opposita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut quum inest quidem semper non vere. Cuz vo non inest: non semp vere dicet. Ut Homerus est aliquid: velut poeta: est ne igitur Homerus? Aut dicendum non. est.

¶ Uel etiã quando est: falsum semp est. Qñ vo non inest: nõ semper veruz est: vt Homerus est aliquid vt poeta: ergo etiam est. Nõ.

F ¶ Declarat q ex nõ oppositis i 3° ɔiũctis fm vnũ p̃dicatũ: nõ vl'r põt inferri ptes diuisim. Et p̃ hoc proponit q̃ñ

Expo. ł' emẽdãs qd imediate dixerat subiũgẽs [Uel ẽt qñ est] s. oppõ iter terminos ɔiũctos. falsum est semp. s. inferre diuisim: q̃si diceret: dixi q qñ inest oppõ nõ verũ sed falsum est iferre diuisim. Qñ aũt nõ inest talis oppõ veruz est inferre diuisiz. Uel ẽt vt melius dicat: q qñ est oppõ: falsum est semp: qñ aũt nõ inest talis oppositio: nõ semp vez est. Et sic modificauit supradicta addẽdo li semp. 7

2° nõ semp. Et subdẽs exẽplũ qd nõ semp ex nõ oppositis sequat diuisio ait vt Homerus est aliqd vt poeta: g̃ etiã est. Nõ. Ex h ɔiũcto. est poeta de homero enũtiato: altera pars: g̃ Homerus est. nõ seqtur: 7 tñ clarum est q iste due ptes colligate: est 7 poeta non hñt oppõnẽ ad quaz seqtur cõtradictio. Igitur nõ semp ex nõ oppositis coniunctis illatio diuisa tenet 7c̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Per accidens enim ipsum predicatur: est. de Homero. Nam qz est poeta: sed non per se de homero ipsum est. predicatur.

¶ Secundũz accidens enim predicatur esse de Homero: quoniam inest ei poeta: sed nõ fm se predicatur de Homero quoniam est.

G ¶ Probat hoc qd mõ dictũ est: ex eo q altera ps istius cõ

Expo tex. positi. s. est. in añte ɔiũcto p̃dicat de Homero fm accñs i. rõne alterius: q̃m. s. poeta p̃dicat de Homero 7 nõ p̃dicat fm se li est de Homero: qd tñ iferr: cũ cõcludit ergo

Notandum Homerus est. Cõsiderãdũ est hic q ad saluãdũ illã ɔnẽ negatiuã. s. nõ semp ex nõ oppositi ɔiũctis iferr diuisim: sufficit vnã instãtiã sue opposite vl' affirmatiue afferre. Et h fecit Ar. adducẽdo illud genus enũtiationũ i quo altera ps ɔiũcti est aliqd ptinẽs ad actũ aie. Loqmur. n. mõ de Homero viuẽte in poematibus suis in mentibus hoium. In his siqdẽ enũtiationib' ptes ɔiũcte non sunt opposite in 3°. 7 tñ nõ licet iferre vtrãqz ptẽ diuisim. Cõ

Fallacia ſ dicto exñ, mittit. n. fallacia fm qd ad simpl'r. Nõ. n. valet: Cesar ẽ laudatus: g̃ est. 7 sic est de esse in effectu depẽdẽte i ɔseruari. Quo mõ autẽ intelligẽda sit rõ ad hoc adducta ab Ar. in sequẽti particula dicetur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare in qbus predicationibus neqz contrarietas inest: quod quidẽ facile discernet: si pro nominibus rationes dicãtur: in hisce cõiunctim: 7 seorsum vera predicatio fiet.

¶ Quare in quãtiscũqz p̃dicamẽtis neqz ɔ̃rietas aliq̃: aut nulla oppõ inest: si diffõnes pro noibus reddant: 7 fm se p̃ntur: 7 nõ fz accñs: in his 7 simpliciter veruz erit dicere.

¶ Rñdet parti affirmatiue qõnis q̃si. s. ex ɔiũctis licet inferre diuisim. Et ponit duas ɔditiones oppositas supra

H dictis debere cõuenire in vnũ ad hoc vt possit fieri talis ɔ̃ñtia. scz q nulla inter partes coniũcti oppositio sit. 7 q

Expo tex. fm se predicẽtur. Uñ dicit inferendo ex dictis [Quare in quãtiscũqz predicamẽtis] i. p̃dicatis ordine quodaz adunatis: neqz contrarietas aliqua in cuius rõne ponit ɔ̃dictio in tertio. Cõtraria. n. sunt que mutuo se ab eodẽ expellũt: aut vl'r nulla oppositio inest ex qua. s. sequatur ɔ̃dictio in tertio. Si diffõnes pro noibus sumant. Dixit hoc: qz lz in qbusdã nõ appareat oppositio solis noibus positis. sicut hõ mortuus: 7 in qbusdã appareat: vt viuũ mortuũ. hoc tñ nõ obstante si positis noium diffõnibus loco noium oppositio appareat: inter opposita collocamus. Sicut verbi grã. hõ mortuus: lz oppõnẽ nõ pse ferat: tñ si loco hois 7 mortui eoz diffõnibus vtamur: videbitur ɔ̃dictio. Dicemus. n. corpus aiatũ rõnale: corpus inaiatũ irrõnale. In quãtiscũqz inquã ɔiunctis nulla est oppositio: 7 fm se. 7 non fm accñs p̃dicant: in his verũ erit dicere 7 simpl'r. i. diuisim q fuerat ɔiũctiz enũtiatum. ¶ Ad euidẽtiã 2° ɔditionis hic posite nota q li fm se põt dupl'r accipi: vno mõ positiue. 7 sic dicit perseitatem primi. scdi. vl'r quarti modi: alio mõ negatiue: 7 sic idem sonat q nõ per aliud. ¶ Rursus ɔsiderandũ est q cũ Ar. dixit de predicato ɔiuncto q fm se predicẽtur: li fm se põt ad tria referri. sciz ad partes cõiũcti inter se: ad totũ ɔiunctũ respectu subiecti: 7 ad partes coniuncti respectu subiecti. Si ergo accipiat li fm se positiue: lz nõ falsus: extraneus tñ a mẽte Aristo. reperit sensus ad qdcũqz illoz triũ referat. Lz. n. valeat est hõ sensibilis: ergo est hõ 7 est risibilis: 7 est aial rõnale: ergo ẽ aial 7 est rõnale: tñ his opposite inferũt sil'es ɔ̃ñtias. Dicimus enim est albus musicus: ergo est musicus 7 est albus. vbi nulla est pseitas: sed est ɔiũctio per accñs: tam inter partes inter se q̃z inter totũ 7 subm: q̃z ẽt inter partes 7 subiectũ. Liquet igitur q nõ accipit Aristoteles li fm se positiue ex eo q vana fuisset talis additio que ab oppositis nõ facit in hoc differẽtiã. Ad qd eniz addidit fm se. 7 nõ fm accñs: si tam ille que sunt fm se mõ exposito: q̃z ille que sunt fm accidẽs ex cõiuncto inferunt diuisum. Si vo accipiatur fm se negatiue. i. nõ per aliud: 7 referatur ad partes ɔiuncti inter se: falsa inuenitur regula. Naz nõ licet dicere est bonus citharedus: ergo est bonus 7 citharedus. 7 tñ ars citharizãdi 7 bonitas ei' sine medio ɔiungũtur. Et sil'r ɔtingit. si referat ad totuz ɔiũctũ respectu subiecti: vt in eodẽ exẽplo apparet. Totum. n. hoc. citharedus bonus nõ propter aliud ɔuenit homini. 7 tñ nõ infert (vt dictũ est) diuisionẽ. Superest ergo vt ad partez ɔiuncti respectu subiecti referat. 7 sit sensus. Qñ aliqua ɔiunctim p̃dicata: fm se. i. nõ p aliud p̃dicãtur. i. q vtraqz pars p̃dicatur de subiecto nõ pp alterã: sed pp̃ter seipsam 7 subm: tunc ex ɔiuncto infertur diuisa p̃dicatio. Et hoc mõ exponũt Auerrois 7 Boe. 7 vera inuenit regula. vt iductiue facile manifestari potest: 7 rõ ipsa suadet. Si. n. ptes alicuius ɔiuncti p̃dicati ita inherẽt subiecto: q neutra pp̃ter alterã insit earũ separatio nihil hz qd veritatẽ impediat diuisarum. Est 7 verbis Aristotelis ɔsonus sensus iste. Qm̃ 7 per hoc distinguit inter enũtiationes ex qbus ɔiunctũ infert diuisam p̃dicationẽ. 7 eas qbus hec nõ inest ɔ̃ñia. Iste siqdẽ vltra hñtes oppositionẽ in adiecto: sunt habẽtes p̃dicatum ɔiunctũ: cuius vna partiuz: alterius est ita determinatio: q nõ nisi per illã subiectũ respicit. sicut apparet in exẽplo ab Aristotele adducto Homerus est poeta. Est siquidẽ ibi nõ respicit Homerũ rõne ipsius homeri. sed p̃cise rõne poesis relicte. 7 idõ nõ licet iferre. g̃ Homerus est. Et sil'r est in negatiuis. Si qs. n. dicat sortes non est paries: nõ licet iferre: g̃ sortes nõ est eadẽ rõne: qz eẽ non est negatũ de sorte. sed de pariete in sorte. Et p hoc pz q̃liter sit intelligẽda rõ in textu supiore adducta. Accipit enim ibi fm se. negatiue: mõ hic exposito: 7 fm accidẽs i. propter aliud. In eadem ergo significatione est vsus li fm accidẽs: soluẽdo hanc 7 precedentẽ qõnẽ. Utrobiqz

Prima ɔdi° v. et ɔiunctis inferatur diuisim.

A

Notan^m p^m
Scdm se ·, 7

Notan^m 2^m

Li fm se ad 3ª refer.

Posit^e.

I

Negatiue.
2°

3°

Auerrois
Boetius

K

Li fm acci. in vtraqz sol.

enim intellexit sm accñs.i.ppter aliud coniūcta:sed ad diuersa retulit. Ibi nāq3 li sm accñs determinabat piūctionē duoꝝ pdicatoꝝ iter se. Hic vō determinat ptē piūcti pdicati in ordine ad subm. Uñ ibi albū ꝛ musicū iter

Dub^m p^m pn.

ea q̄ sm accñs suntnumerabant hic aūt non. ¶ Sꝫ occurrit circa hāc expōnē dubitatio nō parua. Si.n.iō nō licet ex piūcto inferre diuisim:qꝛ altera ps piūcti nō respicit subm pp se.sed pp alterā partē vt dixit Ar. de ista enūtiatione Homerus est poeta:sequet q̄ nunq̄ a 3° adiacēte ad 2^m erit bona pña:qꝛ in oi enūtiatione de tertio adiacēte:est.respicit subm pp pdicatuꝫ:ꝛ nō pp se ꝛc.

Rñsio. Notandum.

¶ Ad huius difficultatis euidētiā. Nota p̄ hanc distōnē. Aliud est tractare regulaꝫ qñ ex 3° adiacēte infertur

2^m adia.ex 3° ⁊ ex coniū.di ui.

2^m:ꝛ qñ nō:ꝛ aliud qñ ex coniūcto fit illatio diuisa.ꝛ qñ nō. Illa siqdē est extra propositū.istā aūt venamur. Illa cōpatit varietatē terminoꝝ:ista nō. Si nāq3 vnus termi noꝝ q est altera ps piūcti sm sigñationē seu suppōnē va

A

rietur in separatione:nō infert ex piūcto pdicato illudmet diuisim:sed aliud. Nota 2° hāc ppōnē. Cū ex 3° adiacen

Lec.2.li.1° d 2^m ⁊ 3^m adia.

te infert 2^m:nō seruat idētitas terminoꝝ. Licet ista quo ad illū terminū.est. Dictū siqdē fuit supra a.s.T.q̄ aliō iportat est.2^m adiacēs.ꝛ aliud est 3^m adiacēs. Illud nāq3 iportat actū essendi simplr.hoc aūt habitudinē inherētie vel idētitatis pdicati ad subm. Fit ḡ varietas vnius termini cū ex 3° adiacēte infert 2^m:ꝛ pñr nō fit illatio di

Ad obiectū.

uisi ex piūcto. Uñ relucet rñsio ad obiectionē:q̄ lꝫ ex 3° adiacēte qñq3 possit inferri 2^m:nunq̄ tñ ex 3° adiacēte licet iferri 2^m tanq̄ ex piūcto diuisum:qꝛ iferri nō pōt diuisim cuius altera ps ipsa diuisione perit. Negetur ḡ pña

R° formalr

obiectionis. Et ad pbōnē dicat q̄ optime pcludit:q̄ talis illatio est illicita ifra limites illationū que ex cōiūcto

Obiectio.

diuisionē inducūt:qbus hic Ar. loqtur. ¶ Sed ꝯ h in statur. Quia ēt tanq̄ ex cōiuncto diuisa fit illatio:sortes est albus ḡ est:per locū aperte in mō ad suū totuꝫ vbi nō

Rñsio

fit varietas terminorū. ¶ Et ad h dī q̄ lꝫ hō alb⁹ sit ps in mō hois:qꝛ nihil minuit de hois rōne albedo.sed ponit hoiem simplr:tñ est albū:nō est pars in mō ipsi⁹.est: eo q̄ pars in mō est vle cū pditione non minuēte.ponēte

B

illud simplr. Clarū est aūt q̄ albū minuit rōnem ipsius esse:ꝛ non ponit ipm simplr. pbit.n.ad esse sm gd: Unde apud pbos cū fit aliqd albū:non dī gñari:sed gñari sm

Obiectio

gd. ¶ Sed instat adhuc qꝛ sm hoc dōo est aial:ergo ē:

Rñsio

fit illatio diuisa p eūdē locū. Aial.n.non minuit rationē ipsius est. ¶ Ad hoc est dōm q̄ li est si dicat veritatē ppositionis. Manifeste peccat a sm gd ad simplr. Si āt dicat actū eēndi.illatio ē bona:sꝫ nō ē de 3°.sꝫ 2° adiacē

Dub^m 2^m pn.

te. ¶ Pōt vlteri⁹ dubitari circa pn^{te}:qꝛ se^r ē quātū colo ratū:ḡ ē quātū.ꝛ ē coloratū.ꝛ tñ coloratū respicit subm mediāte quantitate.ḡ non vī recta expō supra adducta.

R° sabel^{is}

¶ Ad hoc ꝛ silia dōm est q̄ coloratū non ita inest subto p quātitatē q̄ sit ei⁹ determinatio:ꝛ rōne talis determinationis subꝫ denoiet:sicut bonitas artē citharisticā determinat cū dī est citharedus bon⁹.sꝫ potius subm ipm.p coloratū denoiat:quātū vō scdario coloratū dīr:lꝫ color media quātitate suscipiat. Uñ notāter supra diximus: q̄ tunc altera pars piuncti pdicat p accñs qñ pcise denominat subm:qꝛ denoiat alterā partē. Quod nec i hac nec in silibus instantijs inuenitur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Id aūt qō nō est:nō ex eo vere dicetur ens qppiam esse:qꝛ est opinabile. Nō ē.n.ipsius opinio ipsum esse:sed ipsum non esse.

¶ Quod autem non est:qm̄ opinabile est:non est verum dicere aliquid esse. Opinatio enim eius non est:qm̄ est:sed quoniam non est.

¶ Excludit quorūdā errorē q qō nō est esse:tali syllo concludere satagebāt. Qō est opinabile est. Qō non est:est opinabile. Ergo qō nō est:est. Hūc siqdē pcessum elidit

C

Aristoteles destruēdo primā ppōnem que partē piuncti in subiecto diuisim pdicat:ac si diceret:est opinabile: ergo est. Uñ assumēdo subm conclusionis illoꝝ ait. Qō aūt nō est:ꝛ addit mediū couꝫ:qm̄ opinabile est:ꝛ sub

Expo.tex.

dit maiorem extremitatē:non est verū dicere esse aliqd. Et cām assignat.qꝛ talis opinatio nō propterea est:qꝛ illud sit:sed potius quia non est. LECTIO. VIII.

¶ Is aūt determinatis:pſiderāduꝫ est deinceps:quo mō sese hñt affirmatiōes:ꝛ negationes huiusce gñis:possibile est eē:ꝛ nō possibile est esse:cōtingens est esse:ꝛ nō contingens est esse:ꝛ de impoſſi simili mō:ac necessario. Sūt.n. de ipsis dubitationes nōnulle.

¶ His vō determinatis:pſpiciēduꝫ est quēadmodum sese hñt affirmationes: ꝛ negationes ad se inuicem.he.s.que sunt de possibili esse:ꝛ non possibili:de contingere: ꝛ nō cōtingere:ꝛ de impossibili:ꝛ necessario. Habent enim aliquas dubitationes.

Ostq̄ determinatū est de enūtiationib⁹ q̄ p partib⁹ aliud addit tā remanēte q̄ variata vnitate:hic intēdit declarare qd accidat enūtiationi ex eo q̄ aliqd additur non suis partibus sed cōpōni eius. Et circa hoc duo

Lec.2.

facit. Primo determinat de oppōne eaꝝ. Scdo de consequētijs.ibi [Cōsequētie vō.] Circa p^m duo facit. Prio pponit qō intēdit. Scdo exeqtur.ibi. [Nā si eorū ꝛc.]

Expō tex.

Proponit ḡ qō iā pſpiciēdū est quō se habeant affirmationes ꝛ negōnes enūtiationuꝫ de possi ꝛ non possi ꝛc. Et cām subdit. Hñt.n.multas dubitationes spāles. ¶ Sꝫ anteq̄ vlterius pcedat qm̄ de enūtiationib⁹ q̄ modales vocant sermo ichoat:plibādū est esse quasdā modales

6.plibanda

enūtiationes:ꝛ q ꝛ quot sunt modi reddētes ppōnes modales.ꝛ qd eaꝝ sit subm.ꝛ qd pdm.ꝛ qd sit ipsa enuntiatio modalis:ꝙ sit ordo eaꝝ ad pcedentes.ꝛ q necītas

D

sit spālē faciēdi tractatū de his. Quia ḡ possumus 2^r de

De inesse et modalis vñ.

reb⁹ loq:vno mō cōponēdo rē vnā cū alia:alio mō cōpositionē factā declārando q̄lis sit:insurgūt duo enūtiationū gña:quedā.s.enūtiātes aliqd inesse vel nō inesse alteri.ꝛ he vocant de inesse:ꝛ de qb⁹ supius habitus ē sermo. Quedam vō enūtiātes modū cōpōnis pdicati cū subo ꝛ hec

Enūtiationē modalē esse.

vocant modales a pncipaliori pte sua:mō.s. Cum.n.dr: sortem currere est posse:nō enūtiat cursus de sorte.sꝫ q̄lis sit cōpō cursus cū sorte.s.poss. Signanter aūt dixi modum cōpōnis:qm̄ modus in enuntiatione positus 2^r est. Quidā.n.determinat vbuꝫ:vel rōne sigñati ipsius vbi.

Modus in enū.1^r.

vt sortes currit velociter.vel rōne tpis psigñati:vt sortes

Primus

currit hodie. Quidā āt determinat cōpōnē ipsaꝫ pti cū

Scdo.

subo:sic cū dī sortē currere est posse. In illis nāq3 determinat q̄lis cursus isit sorti.vel qñ. In hac aūt q̄lis sit piunctio cursus cū sorte. Modi ḡ nō illi q rē vbi:sꝫ q cōpōnē

E

Qui modi reddāt enuntiationē modalē:ꝛ quot.

determināt modales enūtiationes reddūt:eo q̄ cōpō velut for^a totius:totā enuntiationē ptinet. Sunt aūt huiusmodi q̄tuor pprie loquēdo.s.posse ꝛ impossīe.necīuꝫ ꝛ cōtingēs. Uerū nāq3 ꝛ falsum:lꝫ supra compōnēꝫ cadant: cū dī sortē currere est verū:vel hoiem esse quadrupedeꝫ est falsum:attamē modificare pprie nō vident cōpōnēꝫ

Modificari proprie.

ipsam. Quia modificari pprie dī aliqd qñ redditur aliquale:non qñ fit sm suā subam. Cōpositio aūt qñ dī vera nō aliqualis pmit:sed qō est. Nihil enim aliud est dicere sortē currere est veꝝ:q̄ q̄ cōpositio cursus cuꝫ sor/

te est. Et sil'r qñ est falsa. nihil aliud dr ꝙ̄ qȯ nõ est. Nã
nihil aliud est dicere sortẽ currere est falsum: ꝙ̄ qȯ cõpõ
cursus cũ sorte nõ est. Qñ vo cõpõ dr possis: aut cõtigẽs
F lã nõ ipsaz eẽ. sed ipsam aliqualẽ eẽ dicimus. Cũ sigdez
dr sortẽ currere est pol'e: nõ substãtificamus cõpõnẽ cur
sus cũ sorte. sȝ q̃lificamus asserẽtes illã esse polẽm. Un̄
De vero ꝛ fal. Ar. hic modos ꝓponẽs: veri ꝛ falsi nullo mõ meminit:
sȝ infra verũ ꝛ nõ verũ inserat ꝓp cãm ibi assignandã. Et
qꝛ enũtiatio modalis duas in se ꝯtinet cõpõnes: alterã
iter ptes dicti alterã inter dictũ ꝛ modũ. intelligẽduȝ est
Cõpõnes modificans. eã cõpõnẽ modificari. i. q̃ est iter ptes dicti nõ eã q̃ est in
ter modũ ꝛ dictũ. Qȯ sic ꝑpẽdi põt. Huius enũtiationis
modalis. sortẽ esse albũ est pol'e: due sunt ptes. altera ẽ:
Dictum sortẽ esse albũ. altera: est pol'e. Prima dictũ vocat': eo ꝙ
est id qȯ dr ꝑ eius indicatiuã. s. sortes est alb⁹. Qui. n. ꝓ
fert hãc. sortes est albus. nihil aliud dicit. nisi sortez esse
G albũ. Scḋa vocat' modus eo ꝙ modi adiectio est. Pri
ma: cõpõnez quãdã in se ꝯtinet ex sorte ꝛ albo. Scḋa ꝑ
ꝑme opposita: cõpositionẽ aliquã sonat, ex dicti cõpone
Subm̄ modalis. ꝛ mõ. Prima rursus pars. lȝ oia habeat ꝓp'a. subm. s.
ꝑdicatũ copulã ꝛ compõnem: tota tñ subm est modalis
Predicatus enuntiationis. Scḋa aũt est ꝑdm̄. Dicti g̃ cõpõ subijcit' ꝛ
modificat' in enũtiatione modali. Qui. n. dicit sortẽ esse
albũ est pol'e: nõ signat q̃lis est ꝯiũctio politatis: cũ h̄ di
cto sortẽ eẽ albũ. sed isinuat q̃lis sit cõpõ priuȝ dicti inter
Modalis enunciat. se. s. cursus cũ sorte. s. ꝙ est compõ possis. Non dicit igit'
enũtiatio modalis aliqd ineẽ vel nõ ineẽ. sȝ dicti potius
modũ enũtiat. Nec ꝓp'e cõponit ꝑm significatũ: qꝛ cõ
positionis nõ est cõpõ. sed reꝝ compõni modũ apponit.
Enunciatio modalis qd. Unde nihil aliud est enũtiatio modalis: ꝙ̄ enũtiatio di
cti modificatiua. Nec ꝓpterea cẽsenda est enũtiatio plu
res modalis qꝛ oia duplicata habeat: qm̄ vnũ modũ de
H vnica cõpõne enũtiat: lȝ illius cõpõnis plẽs sint partes.
Plura. n. illa ad dicti cõpõnẽ ꝯcurrẽtia: velud plura ex
L. p⁹. lec. 8. qbus fit vnũ subm ꝯcurrũt: de qbus dictuȝ est supra. ꝙ
enũtiationis vnitatẽ nõ ipediũt. Sicut nec cũ dr domus
est alba: est enũtiatio multiplex: lȝ domus ex multis con
R3 or. surgat ptib⁹. Merito aũt est post enũtiationes de inesse
Partes po. to. de modalib⁹ tractãdũ: qꝛ ptes nãlr sunt toto priores: ꝛ co
Necessitas tract. gnitio toti⁹ ex ptiũ cognitione depẽdet. Et spẽalis sermo
de his hñdus: qꝛ ꝓp'ias hȝ difficultates. Notauit ꝗ̃
Ar. in textu multa. Hoꝝ ordinẽ. s. cũ dixit. his vo deter
No. ab Aris. in tex. minatis. Modos q̃ ꝛ q̃t sunt cũ eos exp̄ssit ꝛ inseruit. Ua
riationẽ eiusdẽ modi ꝑ affirm̄ꝛ negõnẽ cũ dixit pol'e: ꝛ
non pol'e: ꝯtigẽs ꝛ nõ ꝯtigẽs. Necẽitatẽ cũ addidit. Hñt
eñ multas dubitationes ꝓp'ias. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Nam si cõplexionũ: he inter sese ꝯdictorie
opponunt': q̃ ꝑ eẽ disponunt': atqȝ nõ eẽ: hu
ius. n. hoiem eẽ negatio est hoc: hoiem non
eẽ. sed non illud nõ hoiem esse: ꝛ itẽ hui⁹ ho
minẽ eẽ albũ hoc est negatio: hoiez albũ nõ
eẽ: sȝ nõ illud hoiem non albũ eẽ: alioqn ve
re q̃spiã dixerit lignũ hoiez nõ albũ eẽ. cũ de
quolibet affirmatio sit: aut negatio vã: ꝛ nõ
solũ in his ita sit: sȝ in illis ẽt in quibus eẽ nõ
additur: idez facit id qȯ pro ipso sumitur eẽ:
nam huius homo ambulat: nõ est hec nega
tio: nõ hõ ambulat: sȝ hec hõ non ambulat:
nihil. n. refert hominez ambulare dicere: vel
hoiem ambulãtẽ eẽ: si hec inquam ita sunt:
atqȝ vbiqȝ dictus modus seruat': hui⁹ ẽt ni
mirũ affirmationis pol'e est eẽ: hec erit nega
tio pol'e nõ eẽ: sȝ nõ illa non possibile est esse.

ℂ Nã si eoꝝ que cõplectunt' alle sibi iuicẽ op
posite sunt ꝯdictiones: quecũqȝ ꝑm esse: vel
nõ esse disponunt': vt eius q̃ est eẽ hominez.
negatio est nõ eẽ hominẽ: nõ autẽ ea q̃ est eẽ
nõ hoiez: ꝛ eius q̃ est eẽ albuȝ hominẽ: nega
tio ea que est nõ esse albũ hoiem: sȝ non ea q̃
est esse nõ album hominẽ: si. n. de omnibus
aut dictio est: aut negatio vera: quũ lignũ fal
sum sit dicere eẽ albũ hominẽ: erit veruȝ di
cere de eo esse non albũ hoiez: ꝙ si hoc mo
do: ꝛ ĩ quãtiscũqȝ eẽ nõ additur: idẽ faciet id
qȯ pro eẽ dicit'. vt eius q̃ ẽ ambulat homo:
A negatio est non ea que est: ambulat nõ hõ: sȝ
ea que est nõ ambulat homo: nihil. n. differt
dicere hominẽ ambulare. vel hominẽ am
bulantẽ eẽ: quare si hoc modo in omnibus:
ꝛ eius que est possibile eẽ. negatio ẽ possibi
le non eẽ: non ea que est non possibile esse.

ℂ Exeqtur tractatũ de oppõne modaliũ. Et circa h̄ duo
facit. Primo mouẽdo qõnẽ: arguit ad ptes. Scḋo deter
I minat veritatẽ. ibi ⌈ Cõtigit aũt ꝛc. ⌋ Est aũt dubitatio Dubitaᵒ in quo cons.
an ĩ enũtiationib⁹ modalib⁹ fiat ꝯdictio negõne appos
ta ad vbũ dicti: qȯ dicit rẽ: an nõ: sed potius negõne ap
posita ad modũ q qualificat. Et ꝑ arguit ad partẽ affir
matiuã ꝙ. s. addẽda sit negatio ad verbũ. Scḋo ad ptez
negatiuã ꝙ non apponẽda sit negõ ipsi verbo. ibi ⌈ Ut rõ ꝑ ꝑ affir.
aũt. ⌋ Intẽdit ergo ꝑ tale argum̄. Si cõplexoꝝ ꝯdictio
nes attẽdũtur penes esse ꝛ non esse. vt pȝ iductiue i enũ
tiationis substãtiuis de scḋo adiacẽte: ꝛ de tertio: ꝛ i ad
iectiuis: ꝯdictionesqȝ olim, hoc mõ sumẽde sunt: ꝯdicto
ria huius possibile esse: erit pol'e non esse: ꝛ non illa non
pol'e eẽ. Et ꝯñter apponẽda est negatio verbo ad sumẽ
dam oppõnem in modalibus. Pȝ ꝯña qꝛ cũ dr pol'e esse
ꝛ possibile non esse: negatio cadit supra esse. Unde dicit
⌈ Nã si eoꝝ que complectunt' ⌋. i. cõplexoꝝ ille sibi inui Expo. lr̄.
cem sunt opposite ꝯdictiones q̃ ꝑm esse vel non eẽ dispo
nũtur. i. in quarũ vna affirmat' esse. ꝛ in altera negatur.
K Et subdit inductionẽ incboãs a scḋo adiacẽte: vt ei⁹ enũ
2ᵒ tiationis q̃ est. esse hoiez. i. homo est: negatio est. non eẽ
hoiem. vbi verbũ negat'. i. homo non est: ꝛ non est eius
negatio ea q̃ est: esse non hoiez. i. non hõ est. Hec. n. non
est negatiua. sed affirmatiua de subiecto infinito que simul
3ᵒ est vera cũ illa prima scilȝ homo est. Deinde ꝓsequitur
inductionẽ in substãtiuis de tertio adiacẽte. ꝛ eius q̃ est.
esse album hoiem. i. ꝛ illius enuntiationis: homo est al
bus: negatio est: non eẽ albũ hoiem: vbi verbũ negat'. i.
homo non est alb⁹. ꝛ non est negatio illius ea q̃ est: esse
non albũ hoiem. i. homo est non alb⁹. Hec. n. non est ne
gatiua sed affirmatiua de ꝑdicato ifinito. Et qꝛ iste due
affirmatiue de ꝑdicato finito ꝛ infinito non possunt de
eodẽ verificari: ꝛ ꝓpterea qꝛ sunt de ꝑdicatis oppositis:
posset aliqs credere ꝙ sint ꝯdictorie: ꝛ ideo ad hũc erro
rem tollẽdũ interponit rationẽ ꝓbantem ꝙ he due non
4ᵒ sunt ꝯdictorie. Est aũt ratio talis. Contradictorioꝝ ta
Cõtradictoꝝ nature. lis est natura ꝙ de oibus aut dictio. i. affirmatio: aut ne
gatio verificat'. Inter ꝯdictoria siquidez: nullum potest
inueniri medium: sed he due enuntiationes: scilȝ est ho
mo albus. ꝛ est homo non albus. sunt ꝯdictorie per te.
ergo sunt talis nature ꝙ de oibus altera verificatur. Et
sic cũ de ligno sit falsũ dicere est homo albus: erit verũ

A dicere de eo.s.ligno:esse non albű hoiem.i.lignű est hō nō alb⁹:qđ ē manifeste falsuz. Lignű.n. neq₃ ē hō alb⁹: neq₃ est hō nō alb⁹. Restat ergo ex quo vtraq₃ est sil' falsa de eodē:q₃ nō fit inter eas ɔ̄dictio. Sed ɔ̄dictio fit qñ negatio apponit' vbo. Deide ɔ̄seqtur iductionē in enűtiationib⁹ 5ª adiectiui vbi dicēs:q₃ si ħ mō.s.supradicto accipit' ɔ̄dictio:ɛ in quātiscűq₃ enűtiationibus eē nō ponitur explicite:idē faciet quo ad oppōnē sumēdā id qđ ꝑ esse dī.i.verbű adiectiuű qđ locű ipsius esse tʒ pro quāto ꝑꝑ eius veritatē in se icīusam:copule officiuʒ facit:vt Verb.adiect. loco esse. eius enűtiationis q̄ est:hō ambulat.negatio est. non ea B q̄ dicit.nō hō ambulat.hec.n.est affirmatiua de subto infinito.sed negatio illius est.hō nō ābulat:sicut ɛ in illis 6ª de vbo substātiuo negatio verbo addēda erat. Nihil.n. differt dicere vbo adiectiuo.hō ambulat.vel substantiuo:hō est ābulās. Deide ponit 2ᵃᵐ ptē iductionis dicēs. Ult. Et si hoc mō in oibus sumēda est ɔ̄dictio.s.apponendo negationē ad eē:ɔcludit' q₃ ɛ eius enűtiationis q̄ dicit. pose esse.negatio est pose nō esse:ɛ non illa q̄ dicit. Nō pose esse. Pʒ ɔ̄nis sequela:q₃ in illa pose non esse negatio apponit' verbo:in ista aűt nō. Dixit aűt in pri⁹ huius rōnis.[eoʒ q̄ cōplectunt'].i.cōplexoʒ ɔdictiones fiunt ꝑm eē ɛ nō esse:ad dῑam incōplexoʒ quorű oppō nō fit negatione dicēte non esse.sed ipsi incōplexo apposita vt homo ɛ non homo:legit ɛ nō legit. Dña inter cōplē.ɛ icōpl. addēdo neg. ℭ Deinde cű dicit.

ℭ Ad idē vi ɛ eē:ɛ nō eē posse. Oē nāq₃ qđ possibile est secari:vel ambulare:pose ē ɛ nō ambulare:ɛ non secari. Atq₃ cā huius hec est. Omne.n.qđ hoc pacto possibile est:non semper est actu. Quapropter ipsi cōpetet:ɛ ipsa negatio. Pōt.n.ɛ nō ambulare: quod ambulare pōt:ɛ nō videri:qđ pōt videri. At fieri neqt:vt enűtiationes opposite de eodē sint ve. Nō ergo affirmationis huius. pose est esse:hec est negatio:possibile est nō esse.

ℭ Ui aűt idē pose esse ɛ nō esse. Oē.n.qđ est pose diuidi:vel ambulare: ɛ nō ambulare ɛ nō diuidi possibile est. Nō est qm̄ omne qđ sic possibile est.non semp in actu est. Quare inerit ēt negatio: Pōt igit' ɛ non ambulare qđ est ambulabile:ɛ nō videri q₃ est visibile. At vo impossibile est de eodē oppositas eē veras ɔ̄dictiones. Non est igit' ista negatio.

C ℭ Arguit ad qōnis ptē negatiuā.s.q₃ ad sumēdā ɔ̄dictionē in modalib⁹ nō addēda sit negatio vbo tali rōne. Impossibile est duas ɔ̄dictorias esse simul veras de eodeʒ: sed supradicte.s.pose esse ɛ pose nō esse.simul verificantur de eodē.ergo iste nō sunt ɔ̄dictorie. Igit' ɔ̄dictio modalium nō attēdit' penes verbi negationē. Huius rōnis ꝑ ponit' in lra minor cű sua ꝓbatiōe. Scđo maior. Tertio ɔ̄. Minor qdē cű dicit [Ui aűt idem pose esse.ɛ non possibile esse.] Sicut vbi gfa oē qđ est possibile diuidi: est ēt possibile nō diuidi:ɛ qđ est possibile ambulare:est ēt possibile nō ambulare. Ratio aűt huius minoris est: qm̄ omne qđ sic possibile est.sicut.s.est possibile ambulare ɛ diuidi:non semp actu est. Non.n.semp actualiter ambulat qui ambulare pōt:nec semp actu diuidit' qđ diuidi pōt. Quare inerit ēt negatio posis.i.ergo nō solum posis est affirmatio.sed ēt negatio eiusdem. Aduerte q₃ q₃ pose est multiplex vt infra dicet'.iō notāter Aristoteles addidit li sic.assumēs:qđ sic pose est:nō semper actu est. Nō.n.de oi possibili veꝝ est dicere q₃ non semp actu

Nō pro par. te negatiua

Expo.pᵉ ɛ 2ᵉ

3ᵉ

D

4ᵉ

Notan.pᵐ. Lec.12. Pose nō sp actu esse.

est.sed de aliquo:de eo.s.qđ est sic pose quēadmodű ambulare ɛ diuidi. Nota vlterius q₃ q₃ tale pose hʒ duas con- Notan.2ᵐ ditiones.s.q₃ pōt actu esse:ɛ q₃ non semp actu est:seqtur necessario q₃ de eo simul est verű dicere.pose esse.ɛ non eē. Ex eo.n.qđ pōt actu esse seqtur q₃ sit possibile eē. Ex Pose eē vel non esse. eo vo qđ non semp actu est.seqtur q₃ sit pose nō eē. Qđ eniʒ nō semp est.pōt non esse. Bene ḡ intuiit Ar.ex his E duobus. Quare inerit ēt negatio possibilis ɛ nō solum affirmatio. Pōt igit' ɛ nō ambulare qđ est ambulabile: ɛ non videri qđ est visibile. Maior vo subiűgit' cum ait 5ª [At vo impose est de eodē veras esse ɔ̄dictiones.] Infert' quoq₃ vltimo ɔ̄. Nō est igit' ista.s. pose non esse.negatio illius que dicit possibile esse:q₃ sunt simul vere de eodē. Caueto autē ne ex isto textu putes possibile vt est Ult. Noᵐ vlti. Pose vt est modus. modus debere semp accipi pro posi ad vtrűlibet:qm̄ ħ infra decl'abit' esse falsum:sʒ ɔsidera q₃ satis fuit intēdēti declarare q₃ in modalibus nō sumit' ɔ̄dictio ex verbi negatione:afferre instantiā in vna modali que ɔtinetur sub modalibus de possibili. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Fit.n.ex his vt aut idē de eodē affirmet' simul atq₃ neget':aut nō ꝑ eē atq₃ non eē ea q̄ addunt':affirmationes fieri negōnesue. Qꝛ si illud fieri neqt:hoc erit vtiq₃ expetēdum.

ℭ Cōtigit aűt vnű ex his aut idē ipm dicere aut negare sil' de eodē:aut nō ꝑm eē vel non eē q̄ opponunt' fieri affirmatiōes vel negōnes. Si ḡ illđ ipose ē ħ erit magis eligēduʒ.

ℭ Determinat veritatē huius dubitationiʒ. Et q₃ duo petebat.s.an ɔtradictio modaliuʒ ex negōne verbi fiat.an non:ɛ an potius ex negatione modi.ideo ꝑ determinat veritatē prime petitionis q₃.s.ɔ̄dictio harum non fit negatione verbi. Scđo determinat veritatē secűde petitionis q₃.s.fiat modalium ɔ̄dictio ex negatione modi.ibi F [Est ergo negatio.] Dicit ergo q₃ ꝑꝑ supradictas rationes euenit vnű ex his duobus que ɔclusimus determinare:aut idē ipsum.i.vnű ɛ idē dicere.i.affirmare ɛ ne- Lec.sequē. imme. Expo.pᵉ. gare simul de eodē.i.aut q₃ duo ɔ̄dictoria simul verificātur de eodem.vt ꝑma ratio conclusit:aut affirmationes vel negationes modaliű que opponunt' ɔtradictorie fieri nō ꝑm esse vel nō esse.i.aut ɔtradictio modalium non fiat ex negatione verbi.vt scđa ratio cōclusit. Si ergo illud est impossibile.s.q₃ duo cōtradictoria possunt simul Ult. esse vera de eodē:hoc.s.q₃ contradictio modalium non fiat ꝑm verbi negationē erit magis eligēdű. Impossibilia eniʒ semper vitāda sunt. Ex ipso aűt modo loquēdi innuit q₃ vtriq₃ casű aliqđ obstat. Sed q₃ primo obstat impossibilitas que acceptari non pōt:scđo aűt nihil aliud obstat nisi q₃ negatio supra enűtiationis copulā cadere dʒ.si negatiua fieri dʒ enűtiatio:ɛ hoc aliter fieri pōt q̄ negando dicti verbű:vt infra declarabit'.iō hoc 2ᵐ.s.q₃ ɔtradictio modaliű non fiat ꝑm negationē verbi eligendű est. Primű vo ē oino abijciēdű.

LECTIO. IX.

ℭ Huius igit' pose est eē:hec est negatio:nō possibile est eē:sʒ nō illud possibile nō est eē. Huius ēt:contingēs est eē:hec est negatio: non contingēs est esse. Eadē ɛ de ceteris ratio:de impossibili inquam ɛ necessario.

ℭ Est ergo negatio eius:q̄ est possibile eē:ea que est non possibile esse. Eadē quoq₃ ratio est in eo q₃ contingēs eē. Eteni negatio eius est.non contingēs eē. Et in alijs quoq₃ similimodo:vt in necessario ɛ impossibili.

G Eterminat vbi ponēda sit negatio ad assu/mēdā modaliū ꝯdictionē. Et circa hͦ quattuor facit. Primo determinat veritatē sumarie. Scdo assignat determinate veritatis rōnē q̄ dī rōni ad oppositū inducte. ibi [Fiunt enim.] Tertio explanat eādē veritatē in oībus modalibus. ibi [Eius vo.] Quarto vlēm regulā ꝯcludit. ibi [Uir vo.] Quia igit̄ negatio aut verbo aut mō appo/nēda est: ⁊ ꝙ verbo nō addēda est declaratū est. ꝑ locū a di/uisione ꝯcludēdo determinat. est ḡ negō eius q̄ est poſſe esse. ea q̄ est nō possibile esse: i qua negat̄ modus. Et ea/dem est rō in enūciationibus de ꝯtingēti. Huius.n.q̄ est ꝯtingēs eē negatio est nō ꝯtingēs esse. Et in alijs.s. de ne cesse ⁊ impossibile idē est iudiciū. ℃ Deinde cum dicit.

Negatio cui addenda.

Expo. l.

℃ Nāq3 vt in illis eē atq3 nō esse sunt additio nes: cetere vo res sunt subiecte: alia album: alia hō: sic ⁊ in istis. Esse qdē atq3 nō esse fiūt vt subiecta: posse vo ⁊ cetere additiones: di/stinguētes verū ⁊ falsum in his ipsis: perin/de atq3 ī ipsis ipm eē atq3 nō eē facere solēt.
℃ Fiunt.n.in illis quēadmodū esse ⁊ nō esse appōnes: subiecte vo res: vt hoc quidem al bu3: illud vo homo: eodē quoq3 modo hoc loco esse quidē subiectū fit: contingere vo ⁊ posse appositiones determinātes quemad modum in illis esse ⁊ non esse veritatem.

Rō veri. de terminate
H
Expo. lre.

℃ Fiūt.n.appōnes: subdit hui⁹ veritatis rōnē talē. Ad su mēdā ꝯdictionē inter aliqs enūtiationes opz ponere ne gationē sup appōne.i.ꝯiūctione ꝑdicati cū subto. S3 in modalibus appōnes sunt modi. ergo in modalibus ne/gatio apponēda est mō vt fiat ꝯdictio. Huius rōnis ma iore subintellecta minor ponit̄ in lra per scdā3 silitudinē ad illas de ineē: ⁊ dī ꝙ quēadmodū i illis enūtiatiōib⁹ de inesse appōnes.i.ꝑdicationes sunt esse ⁊ nō esse.i. ver ba significatiua esse vel nō eē. verbū.n. semp est nota eoru3 q̄ de altero ꝑdicantur: subiecte vo appōib⁹: res sunt qbus eē vel nō eē apponit̄: vt albū cū dī albū est: vel hō. cū dī hō est. Eodē mō hoc in loco in modalib⁹ accidit: eē qdē subm fit.i. dictū significās esse vel nō esse: subtū locu3 t3: ꝯtingere vo ⁊ posse appōnes.i. modi: ꝑdicationes sunt. Et quēadmodū in illis de ineē penes eē ⁊ nō eē veritatē vel falsitatē determinamus. ita in istis modalib⁹ penes modos. Hoc ē.n. qd̄ subdit determinātes.s. fiūt ipsi mo di veritatē quēadmodū in illis esse ⁊ nō esse eā determi/nat. Et sic p3 rnsio ad argm̄ in oppm̄ ꝑ adductū ꝯcludens ꝙ negatio verbo apponēda sit sicut in illis de inesse. Dī enim ꝙ cū modalis enūtiet modū de dicto sicut enūtia/tio de ineē: esse vel esse tale puta esse albū de subo: eūdē locū t3 modus hic quē ibi verbū: ⁊ ꝯn̄r sup idē ꝓpor/tionaliter cadit negatio hic ⁊ ibi. Eadē.n. vt dictū est ꝓ/portio est modi ad dictū q̄ est verbi ad subz. Rursus cū veritas ⁊ falsitas affirmationē ⁊ negationē sequunt̄ pe nes idē attēdēda est affirmatio vel negatio enūtiationis ⁊ veritas vel falsitas eiusdē. Sicut aūt in enūtiationib⁹ de ineē veritas vel falsitas eē vel nō eē ꝯsequitur. ita i mo/dalib⁹ modū. Illa nāq3 modalis est vera q̄ sic modificat dictu3 sicut dicti cōpō patit̄. sicut illa de inesse est vera q̄ sic signat eē sicut est. Est ḡ negatio mō hic apponēda sic ibi vbo cū sit eadē vtriusq3 vis quo ad veritatē ⁊ falsita tē enūtiatiōis. Aduerte ꝙ modos: appōnes.i.ꝑdicatio/nes vocauit. sicut eē i illis de ineē: intelligēs p modū totū ꝑdicatū enūtiationis modalis. puta est possibile. In cu/ius signū modos ipsos verbaliter ꝓtulit dicēs ꝯtingere

De inesse qd ꝑdi. qd sub. ⁊ in moda.

2ᵉ

Ueritas i de inesse ⁊ i mo da.

I

Rn̄o ad 1m arg.

Modus in moda.

Pporatio modi ad dic.

K

Moda. vera

Quid p mo/dos.

vo ⁊ posse appōnes sunt. Contingit enim ⁊ pōt totū pre dicatum modalis continent. ℃ Deinde cum dicit.

℃ Huius aūt poſſe est nō esse: negatio est: nō illud nō possibile est esse: sed hoc: nō poſſe est non esse. Et huius possibile est esse: nō hoc: possibile est nō esse: sed illud: nō possibile est eē. Quapropter hec poſſe est eē: ⁊ poſſe est nō eē. sese mutuo sequi videtur. Idē.n. poſſe est esse atq3 nō eē. Nō.n. he poſſe est esse: ⁊ possi bile est nō esse: cōtradictorie opponunt̄: sed iste possibile est eē: ⁊ non poſſe est esse: nunq3 de eodē sunt simul vere: opposite nāq3 sunt. He quoq3 poſſe est non eē: ⁊ non poſſe est nō esse: nunq3 de eodē sunt vere. Silr ⁊ huius affirmationis: necesse est eē: nō hec: necesse est nō eē negatio est. sed hec nō necesse ē eē. Huius aūt necesse est nō eē: negatio est: non necesse est non eē. Huius ēt impoſſe est esse: non hec. impoſſe est nō esse: sed illa nō ipoſſe est esse: negatio est. At illius ipoſſe est nō eē: hec sane: nō impoſſe est non esse negatio est.
℃ Eius vo q̄ est poſſe est nō eē: negatio est nō possibile est nō eē. Nō.n. ꝯdictiones sunt si/bi inuicē hui⁹ poſſe eē ⁊ poſſe nō esse. Quare ⁊ seq sese inuicē videbuntur. Idē.n. poſſe est esse ⁊ nō eē. Sed poſſe est esse ⁊ nō possibile est eē: nūquā simul sunt. Opponitur.n. He vo possibile est nō esse ⁊ nō possibile est nō esse nūquā simul sunt. Silr aūt ⁊ eius que ē necessarium eē. non ea que est necessarium nō esse: s3 ea que est nō necessarium eē. Eius vo que est necessariū est non eē ea q̄ est non necessarium non eē: ⁊ eius que est impossi/bile eē. non ea que est ipossibile non eē. sed non impossibile eē. Eius vo que est impoſſe non eē: ea q̄ est non impossibile est non esse.

℃ Explanat determinatā veritatē i oībus modalibus.s. de poſſi ⁊ necessario ⁊ impoſſi. Cōtingēs ꝯuertit̄ cū poſſi. Et qr qlibet modus facit duas modales affirmatiuas alterā hn̄tē dictū affirmatū ⁊ alterā hn̄tē dictū negatū: ideo explanat in singulis modis q̄ cuiusq3 affirmatiōis negatio sit. Et ꝑ in illis de poſſi. Et qr ꝑme affirmatiue d poſſi que.s. h3 dictū affirmatū.s. poſſe eē. negatio assigna ta fuit nō poſſe esse. iō ad reliquā affirmatiuā de possibi/li trāsiens dicit: eius vo que est poſſe non esse. vbi dictū ne gatur. negatio est nō poſſe non esse. Et hoc ꝯn̄r ꝓbat per hoc ꝙ ꝯdictoria huius poſſe nō esse: aut est poſſe esse: aut illa quā diximus.s. nō poſſe non esse. Sed illa.s. poſſe esse non est eius ꝯdictoria. Nō.n. sunt sibi inuicē ꝯdicentes possibile esse ⁊ poſſe non esse: qr pn̄t simul eē vere. Uñ ⁊ seq sese inuicē putabūtur: qm̄ vt supra dictū fuit: idē est possibile eē ⁊ nō esse: ⁊ ꝯn̄r sicut ad posse esse sequitur pos se non esse. ita eꝯ ad posse nō esse sequitur posse esse. Sed ꝯdictoria illius poſſe esse que non pōt simul esse vera: est nō poſſe esse. hec.n. vt dictū est opponitur. Remanet er/go ꝙ huius negatio possibile non esse: sit illa non possi/bile nō esse. he nāq3 simul nunquam sunt vere vel false.

L
Cōtin. cū pos sibili ꝯuer.

Pzetermi. i modali dicti affir. ⁊ oppo.

Expo. lre. 2ᵉ

M
1ᵉ

3ᵉ
Lec. ꝓba.

4ᵉ ⁊ 5ᵉ.

6ᵉ.

Dixit

Posse esse et pos. non esse quo. se conseq. Lec. seq. imme. Dixit q possibile esse et non esse seq se inuicē putabunt. et non dixit q se inuicem consequunt qr sm veritatem vlr non sequunt se sed particulariter tm. vt infra dicet. pp quod putabitur q simplr se inuicem sequant. Deinde declarat hoc idem in illis de necessario et primo in affir 2°. matiua habēte dictum affirmatum: dicēs. Similr eius que est necessarium esse negatio nō est ea que dicit necessarium non esse. vbi modus nō negat. sed ea que est nō necessarium esse. Deinde subdit de affirmatiua de neces 3°. sario habētem dictum negatū: et ait. Eius vo que est: necessarium non eē: negatio est ea que dicit non necessariū non esse. Deinde trāsit ad illas de impossibili eūdem ordinem seruans: et inqt. Et eius que dicit impossibile esse negatio non est ea que dicit impossibile non esse. sz non Ult. impossibile esse: vbi iam modus negatur. Alterius vero affirmatiue que est impossibile non esse: negatio est ea que dicit non impossibile non esse. Et sic semper modo negatio addenda est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omino āt quēadmodū dcm̄ ē: eē qdē: ac nō eē ponēdū: vti subiecta: hec āt ad ipz adiūgere atqz nō eē: affirmatiōēs faciēdo negationēqz. Atqz has opz existimare oppositas eē: posse: nō posse: ptingēs: nō ptingēs: impossē: nō impossē: necēm: nō necessarium: verū: non verum.

¶ Ult vo quēadmodū dcm̄ ē eē qdē et nō eē opz ponere quēadmoduz subiecta: negōnē vo et affirmationē hāc facientē ad vnū idē tm̄mō ad modū apponē. et has putare oz esse appositas dictiōēs et negōnes posse et nō posse contingēs et nō ptingēs: impossē et nō impossibile necēm et non necēm: verū et non verum.

A Expo. lre. ¶ Concludit regulam vlem dicens q quēadmodū dcm̄ est dicta importantia esse et nō esse opz ponere in modalibus vt subiecta. negationē vo et affirmationē. hoc. i. pdictionis oppōnem faciētem opz apponere tāntummodo ad sui eundē modū: non ad diuersos modos. Oz nāqz illemet modus negari q prius affirmabat: si pdictio eē Ult. oz. Et exemplariter explanās qūo hoc fiat subdit: et oz putare has esse oppositas dictiōēs. i. affirmatiōēs et negationes in modalibus: possibile et non posse: ptingens et nō ptingens. Itē cum dixit negationē alio tāntūmō ad modū apponi debere: nō exclusit modi copulā, sz dcm̄. Nega° addi ea mo. et eius verbo. Hoc. n. est singulare in modalibus q eidē oppōnē facit negatio mō addita et ei° vbo. Cōtradictorie. n. opponit huic. posse est esse. nō solū illa: nō posse est esse. sz ista possibile non est esse. Meminit aūt modi potius: et pp hoc B Cur memi. nit mo. et nō verbi. quod nūc diximus vt. s. insinuaret q negatio vbo modi postposita. mō aūt pposita idem facit: ac si modali vbo pponeret: et qr cū mō nunqz caret modalis enuntiatio: semp negatio supra modū poni pōt. Nō aūt sic de eius vbo: vbo. n. modi carere ptingit modalē. vt cū dr sortes currit necio: et ideo nō semp vbo negatio aptari potest. Cur hic ver. et fal. Qd aūt in fine addidit verz et nō verz: insinuat pter qtuor pdictos modos alios inueniri q ēt cpōnē enūciationis determinant. puta verz et non verz: falsum et non falsum: quos tamen inter modos supra nō posuit: qr vt declaratū fuit non proprie modificāt. LECTIO. X.

¶ Cōseqntie quoqz cū rōne fiūt: si hoc pacto ponāt: Nā illā qō posse ē eē: seqt hec: ptigēs ē eē: atqz cū illa puertit. Et itē hec: nō impossē ē eē: et nō necē ē eē. At has posse ē nō eē: ptingēs ē nō eē: hec sane sequunt: nō impossē est nō eē. et nō necē ē nō eē. Illas ēt nō posse ē eē: et nō ptingēs ē eē: he porro sequunt: impossē est eē: et necē est nō eē. Et illas insup nō posse est nō eē: et nō ptingēs est nō eē: he nimirz sequunt ipossē ē nō eē: et necē est esse. Atqz id qō dr: ex hisce q hoc ordie ponūt: pspiciat.

¶ Cōseqntes vo sm ordinē fiūt ita ponētib°. Illi. n. que est posse est eē: illa que est ptingēs eē: et hec illi puertit: et nō impossē esse: et non necēm eē. Illi vo q est posse nō eē: et ptingēs nō esse: ea que est non necēm nō esse. et non impossē nō eē. Illi vo que ē nō posse eē: et nō ptingēs eē: ea q est necēm nō eē: et impossē esse. Illi vo que ē nō posse nō eē et nō ptingēs nō eē: ille q est necē ē eē: et ipossē nō eē. Cōsideret āt ex sbscriptōe quēadmodū dicim°.

Postqz determinauit de oppōne modaliū. hic determinare intēdit de pntiis eaz. Et circa hoc duo facit. Primo tradit vitatem. Scdo mouet quādā dubitationē circa determinata. ibi [Dubitabit aūt.] Circa pmū duo facit. Primo ponit pntias eaz sm opinionē alioz. Scdo examinando et corrigēdo pdictam opinionē determinat vitatem. ibi [Ergo impossē.] Quo ad pmū psiderādū ē q cū qlibet modus faciat duas affirmatiōēs: vt dcm̄ fuit: et duab° affirmatiōib° opponant due negōnes: vt ēt dcm̄ fuit in p° sm quēlibet modū fient qtuor enūtiatiōēs due. s. affirmatiue et due negatiue. Cuz aūt modi sint qtuor: efficient sexdecim modales. Quaternari°. n. in seipm ductus sexdecim pstituit. Et qm̄ apud oēs quelibz: cuiuscqz modi vndecūqz incipias hz vnā tm̄ cuiuscqz modi sibi pntem. iō ad assignādas pntias modaliū singulas ex singulis modis accipe opz: et ad pnitie ordinē inter se adunare. Et hoc modo fecerūt antiq de qb° inqt Arist. Lec. 11. C Lec. imme. prece. Lec. 12.

Expo. lre Cōsequentie vo fiūt sm infrascriptuz ordinē antiqs ita ponētib°. Formauerūt. n. quatuor ordines modaliū in quoz quolibz oēs que se psequunt collocauerūt. Ut āt pfusio vitet. vocet cū Auerroi dcetero. in quolibz mō. Affir. simp. declina. affirmatiua de dcō et modo affirmatiua simplex. affirmatiua aūt de modo et negatiua de dcō affirmatiua declinata. negatiua vo de mō et non de dcō. negatiua simplex. negatiua autē de vtroqz negatiua declinata. ita q D modi affirmationē vel negatiōem simplicitas: dicti vo declinatio denotet. Dixerūt ḡ antiq q affirmationē simplicē de possibili. s. posse est eē. seqt affirmatiua simplex de ptingenti. s. ptingens est eē: Cōtingēs. n. puertit cum 2°. possibili. et negatiua simplex de impossi. s. non impossē esse: et similr negatiua simplex de necio. s. non necē est eē. Et hic est pmus ordo modalium psequentium se. In 2° 3°. aūt ordine dixerunt q affirmatiuas declinatū de possibili et ptingēti. s. possibile nō eē. et ptingēs nō eē sequūt negatiue declinate de necio et impossibili. s. non necium non esse et nō impossibile non esse. In 3° vo ordine dixe- 4°. runt q negatiuas simplices de possibili et ptingēti. s. nō posse esse: non ptingens esse sequunt affirmatiue declinata de necio. s. necesse non esse: et affirmatiua simplex de impossi. s. impossē esse. In 4° demū ordine dixerunt q 5°. negatiuas dclinatas de possi et ptingēti. s. si posse nō eē et nō ptingēs nō eē: sequunt affirmatiua simplex de necio. s. necesse eē et affirmatiua dclinata de impossi. s. impossē est non eē. Cōsideret aūt ex subscriptiōe opposite figure Ult. quemadmodum dicimus: vt clarius elucescat depictū.

¶ Consequentie enuntiationum modalium sm quatuor ordines ab antiquis posite ɀ ordinate.

Primus ordo — Scḋus ordo

Possibile ē esse
Cōtingēs est esse
Nō impoſſe ē esse
Nō necīu est esse

Possibile est nō eē
Cōtingēs est nō eē
Nō ipoſſe est nō eē
Nō necīuz ē nō eē

Terti⁹ ordo — Quartus ordo

Nō possibile est eē
Nō cōtingēs est eē
Impossibile est eē
Necīuz est nō esse

Nō poſſe est nō esse
Nō ɔtingēs ē nō eē
Impoſſe est nō esse
Necesse est esse

¶ Hec igit̄ impoſſe ē eē: ɀ nō impoſſe ē eē: has ɔtingēs ē eē: ɀ poſſe est eē: ɀ nō ɔtingēs ē eē: ɀ nō poſſe ē esse: ɔ̄dictorie qdez sȝ ɔ̄uso mō sequunt̄. Affirmationē.n. poſſis: poſſe inquā ē esse: negatio seq̄t impoſſis. negationē āt affirmatio. Hāc.n. nō poſſe est esse: seqtur hec impossibile est eē. Naz impossibile est esse affirmatio est: nō impossibile autem eē negatio.

¶ Ergo ipoſſe: ɀ nō ipoſſe illō qḋ est ɔtingēs: ɀ poſſe ɀ nō ɔtingens ɀ nō poſſe seqtur qdez ɔ̄dictorie: sȝ ɔuersim. Illō.n. qḋ est possibile esse: negatio seqtur impoſſis: negatiōem ɔ̄o affirmatio. Illud.n. qḋ est non possibile esse: illud qdem qḋ est impoſſe esse. Affirmatio eniȝ erit poſſe esse: non possibile ɔ̄o negatio.

¶ Examinando dictam opinionem determinat veritatē. Et circa hoc duo facit. qr p̄mo examinat ɔ̄ntias eap̄ de impoſſi. 2° illap̄ de necīo. ibi [Necessariū aūt]. Vñ ex p̄missa opinione ɔcludens ɀ approbās dicit. Ergo iste. s. impoſſe ɀ nō impoſſe sequunt̄ illas. s. ɔtingēs ɀ poſſe: nō ɔtingēs ɀ non poſſe. sequunt̄ inq̄ȝ ɔ̄dictorie. i. ita vt ɔ̄dictorie de impoſſi ɔ̄dictorias de poſſi ɀ ɔtingenti ɔ̄sequantur: sȝ ɔuersim. i. sȝ non ita ꝙ affirmatio affirmationē ɀ negatio negationē sequat̄. sȝ ɔuersim. s. ꝙ affirmationē negatio ɀ negationē affirmatio. Et explanās hoc ait. Illud.n. qḋ est poſſe esse. i. affirmationē poſſis negatio seq̄tur impoſſis. i. nō impoſſe esse: negationē ɔ̄o poſſis affirmatio seq̄t impoſſis. Illud.n. qḋ est nō poſſe esse: seq̄t ista impossibile est esse. Hec aūt. s. impoſſe eē: affirmatio est illa ɔ̄o. s. non poſſe esse: negatio est. Hic sigdē modus negat̄ ibi. Bene igit̄ dixerunt antiqui in quolibet ordine quo ad ɔ̄ntias illap̄ de impossibili. qr vt in suprascripta figura apparet semp ex affirmatiōe possibilis negationem impossibilis: ɀ ex negatione possibilis affirmationem impossibilis inferunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At videndū est: quo modo sese hñt necessarij enuntiatiōes. Atq̄ȝ patet nō eodē modo sese hñt: sed contrarie quidē sequuntur: contradictiones aūt seorsum sunt collocate.

¶ Necīuȝ āt queādmodū sit ɔ̄siderandū est. Manifestū ē aūt qm̄ nō eodē mō: sȝ ɔtrarie sequunt̄: contradictorie autem sunt extra.

¶ Intendit examinādo d̄terminare ɔ̄ntias de necessario. Et circa hoc duo facit. Primo examinat dicta antiquorū. Scḋo determinat veritateȝ intentā. ibi [At ɔ̄o neq̄ȝ necessariū.] Circa p̄mū q̄tuor facit. p̄mo declarat quid bñ ɀ qd male dcm̄ sit ab antiqs in hac re. Ubi attēdendum est ꝙ cū q̄tuor sint enūtiationes de necessario. vt dictum est. differētes inter se sm q̄ntitatem ɀ qualitatem adeo vt vnā integrēt figurā oppōnis iuxta morem illarum de inesse: due earum sunt contrarie inter se: due aūt illis contrarijs contradictorie. vt patet in hac figura.

Necesse esse
Contrarie
Necesse non esse
Contra dictorie
Contra dictorie
Non neces se non esse
subcontrarie
Non neces se esse

¶ Q2 ĝ antiq vles ɔ̄rias bñ intulerūt ex alijs: ɔ̄dictorias aūt eap̄. s. p̄ticulares male intulerūt. idō dicit. ꝙ ɔ̄siderandū restat de his q̄ sunt de necīo qualr se hēant in ɔ̄ntia illas de possibili ɀ nō possibili. Manifestū est aūt ex dicēdis ꝙ nō eodē mō iste de necīo illas de possibili consequunt̄ quo easdez sequunt̄ ille de impoſſi. Naz oēs enūtiationes de impoſſi recte illate sunt ab antiqs. Enūtiatiōes aūt de necīo nō oēs recte inferunt̄ sȝ due eap̄ q̄ sūt ɔ̄rie. s. necē ē esse ɀ necē est nō esse sequunt̄. i. recta ɔ̄ntia deducunt̄ ab antiqs in 3°. s. ɀ 4° ordine. Relique āt due de necīo. s. nō necē nō esse ɀ nō necē esse que sunt ɔ̄dictorie supradictis sunt eē ɔ̄ntias illap̄ in scḋo. s. ɀ p̄mo ordine. Vñ antiq in 3° ɀ 4° ordine oia recte fecerunt: in p̄imo aūt ɀ scḋo peccauerunt: non quo ad oia sed quo ad enuntiationes de necessario tm̄. ¶ Scḋo cum dicit.

¶ Qui⁹.n. necē ē nō eē: nō ē hec negatio nō necē ē eē. Fieri.n. nō p̄t vt ꝺ eodē ambe sint ɔ̄e. Qḋ.n. necē est nō eē: id nō necē est esse.

¶ Nō.n. ē negatio ei⁹ qḋ ē necē nō eē: si necē est eē. Cōtingit.n. esse ɔ̄as vtrasq̄ȝ in eodē. Qḋ.n. est necīuȝ nō eē: non est necium esse.

¶ Rñdet cuidaȝ tacite obiectioni q̄ defendi posset ɔ̄ntia enūtiatiōis de necīo in p̄mo ordine ab antiqs facta. Est aūt obiectio tacita talis. Nō poſſe eē ɀ necē nō eē ɔuertibilr se sequunt̄ in 3° ordine iā approbato. ergo poſſe eē ɀ nō necesse eē inuicē se seq debēt in p̄mo ordine. Tenet ɔ̄ntia qr duop̄ ɔuertibilr se seq̄ntiū ɔ̄dictoria mutuo se sequunt̄: sȝ ille due tertij ordis ɔuertibilr se sequunt̄. ɀ iste due p̄mi ordis sūt eap̄ ɔtradictorie. ĝ iste p̄mi ordis. s. poſſe eē ɀ nō necē eē mutuo se sequūt̄. Huic inq̄ȝ obiectiōi rñdet Aristo. ꝺ interimēdo minorē quo ad ꝺ qḋ assumit. ꝙ. s. necīa p̄mi ordinis ɀ necīa tertij ordinis sunt

E Expo. l̄re. 2° Ult. 3°. Antiqui in quibus bene

F Expo. l̄re. Ult. Modales bene illate ɀ que non. Antiqui in quib⁹ erra. G Obiectio tacita cui resp. Ro. in quo consi.

cōtradictorie. Un dicit. Nō.n.est negō ei⁹ qđ est: nec̃e nō esse q̃ erat in 3° ordine: illa que dic̄ nō nec̃e est esse q̄ sita erat in p° ordine. Et cām subdit q̄ cōtingit, vtrasq̄ sil' eē veras in eodē: qđ cōdictorijs repugnat. Illō.n.idē qđ est nec̄ium nō esse: nō est nec̄iū esse. Nec̄iuz siqdē est hoīem nō eē lignū: ⁊ nō nec̄iuz est hoīem eē lignū. Aduerte q̄ vt infra patebit iste due de necessario q̄s posuerūt antiq̄ in p° ⁊ 3° ordine sunt subalterne. ⁊ iō sunt sil' v̄e: ⁊ debe- rent eē cōtradictorie. ⁊ iō errauerant antiq. Boeti⁹ aūt ⁊ Auerrois nō rep̄hēsiue legunt tā hāc q̄z p̄cedētem tex. p̄ticulā. sz narratiue vtrāq̄z sil' iūgētes. Narrare.n. aiūt Arist. q̄litatē suprascripte figure quo ad cōnām illaꝝ de nec̄io postq̄z narrauit quo mō se habuerint ille de ipos- sibili: ⁊ dicē q̄ s̄m p̄scriptā figurā nō eodē mō sequunt' illas de poss̄ ille de nec̄io quo sequunt' ille de impossibi- li. Naz cōtradictorias de poss̄ cōtradictorie de imposs̄ se- quunt': sz cōuersim. Cōtradictorie āt de nec̄io nō dīr se- q̄ illas cōtradictorias de poss̄: sz poti⁹ eas seq dīr cōrie ꝯ nec̄io: nō inter se cōrie: sz hoc mō q̄ affirmationem poss̄ negatio de nec̄io seq dr: negōnē vo poss̄ nō affirmatio de necessario seq ponit' q̄ sit cōdictoria illi negatiue q̄ po nebat' seq ad posē. sz talis affirmatiōis de necessario cōria. Et q̄ h̄ ita fiat in illa figura vt dicim⁹. p̄z ex p° ⁊ 3° ordine: quoꝝ capita sunt negatio ⁊ affirmatio poss̄: et extrema sunt nō nec̃e eē ⁊ nec̃e nō eē. He siqdē non sunt cōdictorie. Nō.n. est negatio ei⁹ qđ est nec̃e nō eē: nō ne- cesse eē: qm̄ cōtingit eas sil' verificari de eodē. Sz illa.s. necesse nō eē est cōria cōdictorie hui⁹.s. nō nec̃e eē: que est nec̃e est eē. Sz q̄ sequēti lr̄e magis cōsona ē introductio nr̄a q̄ ē Alberto cōsentis. ⁊ extorte videt' ab alijs expo- ni lr̄ cōrie. iō p⁹ iudicio meo acceptāda est expōi ⁊ ad anti quoꝝ rep̄hēsionē referēdus ē text⁹. Tertio cū dicit.

Expo.

A

Ad erro. anti quoꝝ Boetius Auerro.

B

Contradic. de imposs̄ seq. cō- dic. de po. conuer.

Albertus

Cā aūt dissilitudinis huius hec esse videt'. Impoē.n. idē p̄t qđ nec̄iū: cū cōrio assignat' mō. Qđ.n. impoē ē eē. id nō sane necesse ē eē: sz necesse ē nō eē: ⁊ qđ impoē ē nō eē: id nec̃e est eē. Quāobrē si ille p̄inde sese habēt atq̄z possibilis ⁊ nō poss̄ enūtiatiōes: he nō eodē mō: sz cōrio mō sese hēbūt: q̄ppe cū ne- cessariū: ac impoē nō idē significēt: nisi cōtrario mō fuerint assignata: quēadmodū diximus.

Cā aūt est cur nō seq̄t' silr̄ cū ceteris: qm̄ cō- rie impoē reddit' idē valēs nec̄io. Nā si im- poē est eē: nec̃e est nō eē. Si v̄o impoē est h̄ nō eē: nec̄iū est esse. Quare si illa sequunt' poē ⁊ nō: hec ex opposito. qm̄ nō significāt idē nec̄iuz ⁊ possibile: sz (vt dcm̄ est) cōtrarie.

Manifestat id qđ p̄miserat. s. q̄ nō sil' mō ad illas de poss̄ sequunt' ille de imposs̄ ⁊ ille de nec̄io. Antiquoꝝ.n. hoc pctm̄ fuit tā in p° q̄z in 2° ordine. q̄ sil' mō intuierūt illas de imposs̄ ⁊ nec̄io. In p̄mo siqdē ordine sicut posue runt negatiuā simplicē de imposs̄ ita posuerūt negatiuā simplicē de nec̄io: ⁊ silr̄ in 2o ordine vtrāq̄z negatiuam declinatā locauerūt. Hoc ḡ q̄re pctm̄ sit ex cā ēt q̄re ne- cessarium nō seq̄tur poē silr̄. i. eodē mō cū ceteris. s. de imposs̄ est: qm̄ impoē reddit' idē valēs necessario. i. eq̄- ualet nec̄io cōrie. i. cōtrario mō sumptū. ⁊ nō eodem mō. Nā si hoc eē est impoē nō inferemus. ergo hoc esse est necesse. sz h̄ nō eē est necesse. Q2 ḡ impoē ⁊ necesse mu tuo se sequunt' sq̄ dicta eoꝝ cōrio mō sumunt': ⁊ non qm̄ dicta eoꝝ sil' mō sumunt': seq̄' q̄ nō eodē mō ad poē se hēant impoē ⁊ nec̄iū: sz cōtrario mō. Nā ad id poē qđ seq̄tur dcm̄ affirmatū de imposs̄: seq̄tur dcm̄ negatū de

C

Expo.l'.

1°.
Ob.

necessario ⁊ ecōtrario. Quare āt hoc accidit ifra dicet'. Errauerūt igit' antiq̄ q̄ sil'es enūtiationes de imposs̄ ⁊ necessario in p̄mo ⁊ in 2o ordine locauerūt. Hinc appa ret q̄ supra posita nr̄a expō cōformior est Aristo. Lū.n. hūc. tex. iduxerit ad manifestādū illa v̄ba [Manifestū est aūt qm̄ nō eodē mō ⁊c̄. Ideo accipiēda sunt sensu illa v̄ba quo hic p cām manifestant'. Liquet aūt q̄ hic red- dit' cā dissimilitudinis v̄e iter nec̄ias. ⁊ impoēs in cōse- quēdo poēs: ⁊ nō dissimilitudinis falso opinate ab an- tiquis: qm̄ ex v̄a cā nō nisi veꝝ cōcludit'. Ergo rep̄hendē- do antiquos verā dissimilitudinem inter necessarias. ⁊ impoēs in cōsequēdo poēs quā non seruarūt illi: p̄po- suisse tūc intelligēdū est, ⁊ nūc eā manifestasse. Q̄ aūtē dissimilitudo illa quā antiq̄ posuerūt inter necessarias, ⁊ impoēs sit falso posita ex infra dicēdis patebit. Ostē- det'.n. q̄ cōdictorias de poss̄ cōtradictorie ꝯ necessario se- quunt' cōuersim. Et q̄ in hoc nō differūt ab his que sūt de impossibili: sz differūt in hoc qđ mō diximus: q̄ pos sibiliuz ⁊ impossiūm se cōsitium dcm̄ est silr̄. possibilium aūt ⁊ necessarioꝝ se inuicē cōsitium dictuz est contrariū. vt infra clara luce videbit'. Quarto cum dicit.

Lecpiū

D

Lec. p̄sen.

At fieri nō p̄t vt hoc pacto collocent' neces sarij cōdictiōes. Qđ.n. nec̃e est eē: id poē est eē. Nā si ita non sit: sequet' sane negatio. q̄p pe cū nec̃e sit affirmare: aut negare. Quare si nō poē est esse: impoē est esse. Impoē est igit' id esse: qđ nec̃e est: qđ qdē absurdissimū esse constat. Atq̄z hanc possibile est esse: seq̄- tur hec: nō impoē est esse: at hāc sequit' illa: nō necesse est esse. quo sit vt qđ necesse ē eē: id non necesse sit eē: qđ absurdissimum est.

At certe impoē est sic poni nec̄ij cōdictio- nes. Nā qđ nec̄ium est eē: poē est eē. Nam si non: negatio cōseq̄tur. Necesse est.n. aut di cere: aut negare. Quare si nō poē est eē. im- poē est eē. Igit' impoē est eē qđ necesse est eē: qđ est incōueniēs. At v̄o illō qđ est poē eē: nō impoē eē seq̄tur. hoc v̄o illō qđ ē: nō necessariū est eē. Quare cōtingit qđ est neces sariū esse: nō nec̄ium esse: qđ est incōueniēs.

Manifestat aliud qđ p̄posuerat. s. q̄ cōtradictorie de necessario male situate sunt s̄m cōsitiam ab antiq̄s: q̄ cōdi ctiones necessarij ita ordinauerūt. In p° ordine posuerūt cōdictoriā negōnē: necesse eē. i. nō necesse eē: ⁊ in scđo cō- tradictoriā negōnē necesse nō eē. i. nō necesse sit eē. Et p̄- bat hūc cōsitie modū esse maluz in p° ordine. Cognita.n. malitia p̄mi facile ē scđi ordis agnoscē defectū. Probat aūt hoc tali rōne ducēte ad impoē. Ad necessariū eē se- q̄tur poē eē: alir̄ sequeret' nō poē eē: qđ manifeste ipli- cat. Ad poē eē. seq̄tur nō impoē eē. vt p̄z. Ad nō ipoē eē s̄m antiquos seq̄' in p° ordine nō necessariū eē. Ergo de p° ad vltimū: ad necessariū eē seq̄' nō necessariū esse. qđ est incōueniēs: ⁊ q̄ ē manifesta implicatio cōtradictio- nis. Relinq̄' ḡ q̄ male dcm̄ sit q̄ nō nec̄ium eē cōsequat' in p° ordine. Alr̄ ḡ ⁊ certe impoē est poni sic s̄m cōsitiaz vt antiq̄ posuerūt necessarij cōtradictiones. i. illas duas enūtiatiōes de nec̄io q̄ sūt negōnes cōtradictorie aliarum duaꝝ de nec̄io. Nā ad id qđ ē nec̄ium eē: seq̄tur poē est eē. Nā si nō. i. qm̄ si hāc negaueris cōsitiā: negatio poss̄ seq̄' illā. s. nec̃e esse. Necesse ē.n. de nec̄io aut dicē. i. af- firmare poē: aut negare poē. De q̄libet.n. est affirma-

E

Ra. contra antiq.

Nota

Expo.l'.

2°.
3°.
4°.

5. 5. 6. tio vel negatio va. Quare si dicas q ad nece ee non seq
tur pole ee: sz non pole est ee: cu hec equaleat illi que di
cit: ipole est ee: relinqt q ad nece ee sequit impole esse,
et ide erit necesse ee et impole ee: qd est inconueniens. Bo/
na g erat pma illatio. s. nece esse: ergo possibile est esse.
2. Tuc vitra. Jlud qd est possibile esse: sequit no impossi/
bile ee. vt pz in p ordine. Ad hoc vo. s. no impole esse sz
F antiquos eode p ordine seqtur no necesse est ee. qre ptin
Alit. git de p ad vltimu: ad id qd est necium ee. sequit no ne/
cessariu ee: qd e iconueniens imo impole. Dubitat hic qr
Dubium Cap. 14. in pmo pox dr q ad pole seqtur non necium. hic aut dr
Rnsio oppositu. Ad h est dcm q pole sumit dupl'r. Uno mo i
Pole. 1. coi: et sic est qdda supius ad neciuz et ptinges ad vtruqz.
sicut aial ad hoiem et bouez: et sic ad pole no seqtur non
2. necessariu: sicut ad aial no seqtur no ho. Alio mo sumit
pole p vna parte possibilis in coi. i. p possibili seu ptin
genti. s. ad vtruqz. s. qd pot esse et no esse. et sic ad possibi
le seqt no necium. Qd. n. pt ee et no esse. non necessariu
est ee: et silr no necessariu est non esse. Loqmur ergo hic
de possibili in coi: ibi vo in spali. Deinde cu dicit.

At vo neqz hec nece est ee: neqz ista nece
e no ee: seqt illa pole est ee. Ei naqz qd pole
est ambo accide psit. Utrauis at istax sit va:
illa no erut pfecto va. Sil'. n. pole est: et esse et
et no ee. Si vo nece e esse: aut no esse: no erit
pole ee: atqz no esse. Restat igit: vt hec non
necesse est no ee: hac pole est esse sequatur.

At vo neqz neciuz esse seqt pole esse: neqz
neciuz no ee. Illi. n. vtraqz ptingit accidere.
Hox aut vtrulibz vex fuerit: no erut illa va.
Sil'. n. pole ee et no ee. Si vo nece est esse vl'
no esse: no erit pole vtruqz. Relinquit ergo
non necessariu no esse: ei qd est pole est esse.

Determinat vitate intetā. Et circa h tria facit. Primo
determinat que enuntiatio de necessario sequat ad possi
bile. 2° ordinat pnas oiuz modaliu. Ibi [Sequunt. n.]
G Quo ad pmu sic duab' vijs rephedit antiqos: ita ex illis
duob' motiuis intetu pbat. Et intedit q ad pole esse se/
quit no necesse non esse. Primu motiuu est p locu a diui
1m motiuum. sione. Ad pole esse no seqt (vt pbatu est) no necesse esse.
At vo neqz necesse esse neqz necesse non esse. Reliquu est
g vt sequat ad eam: no necesse no esse. No. n. dant plures
enuntiationes de necessario. Hui' edis diuisionis. primo
Expo. p. pponit relliq duo mebra excludeda dices. [At vo neqz
necessariu esse neqz neciuz no esse seqtur ad possibile no
esse.] Scdo pbat h sic. Nullu formale pns minuit suuz
ans. tuc. n. oppositu pntis staret cu ante. Sz vtruqz ho/
ru. s. necesse ee: et necesse no ee minuit pole esse. ergo etc.
2. et 3. Un tacita maiore ponit minoris pbatione dices. Illi. n. s.
pole esse vtraqz. s. esse et no esse ptingit accidere: hox at
. s. necesse esse et necesse non esse vtrulibz vex fuerit non
erut illa duo. s. esse et non esse vera simul in potentia. Et
4. et 5. pmu hox explanas ait. cu dico pole esse: sil' est pole esse
et non esse. Quo ad scdm vo subdit. Si vo dicas necesse
esse vel necesse non esse: no remanet vtruqz. s. ee et non ee
H possibile. Si. n. nece est ee: possibilitas ad no esse exclu/
dit. Et si necesse e no ee: polltas ad ee remouet. Utruqz
Alit. g istox minuit illd ans pole ee. qm ad ee et no ee se exte/
dit etc. Tertio subdit pclonē: et relinquit g q non necessa
riu no ee comes est ei q dicit pole ee: et pnter hec ponen
Dubium da erit in p ordine. Occurrit in hac pte dubiu circa h
qd dicit q ad pole no seqt neciuz: cu supi' dixerit q ad
Tex. preden. spm non seqtur no necessariu. Cu. n. neciu et no necium

sint pdictoria opposita et de qbz sit affirmatio vl' nega
tio va: no videt posse euadi qn ad pole sequat necium
vel no necessariu. Et cu no sequat necessariu sequet no
necessariu. vt dicebat atiq. Auget et dubitatio ex eo qd A
Arist. nuc nuc visus e tali argumetatiois mo volens pba
re q ad necessariu sequat pole. Dixit. n. Na si no: nega/ I
tio polis psequat. Necesse est. n. aut dicere aut negare.
Pro solone hui'. opz reminisci habitudinis q est inter Rnsio
pole et necessariu q. s. pole est supius ad neciu: et atede Pole est su/
re q supius ptate ptinet sua iferi': et ei' opposituz: ita q pe. neces.
neutx eox actualr sibi vedicat. sz vtruqz pt sibi ptinge: et
sicut aiali pt accidere ho et no ho: et psir ispicere debes:
q eade e pportio supioris ad bndu affirmatione et nega
tione vni' inferioris q est alicui' subti ad affirmatiua et
negatiua futuri ptinget. Utrobiqz. n. neutx ht et saluat
potetia ad vtrulibet. Un sicut in futuris ptingetib' nec Tex. 151
affirmatio nec negatio e dterminate va. sz sub disiunctio
ne altera est necessario va: vt in fine pmi pclusum est. ita
nec affirmatio nec negatio inferioris seqt determinate
affirmatione vl' negatione supioris. sz sub disiunctione al
tera seqt necessario. Un no v3: et aial. g est ho: neqz g no
est ho. sz g est ho vel non est ho. Qr g pole supius est ad K
necessariu. io optime determinauit Arist. neutra pdictio
nis pte d necessario dterminate seq ad pole. No tn dixit
q sub disiunctioe neutra seqt. h. n. est pillo pmu pm' de
quolibz est affirmatio va vel falsa. Ad id aut qd addit Ad pnr.
ex eade trahit radice rnsio. Qr. n. necessariu inferi' est
ad pole. et iferius no in potetia, sz in actu includit suum Inferi' iclu.
supi': necesse e ad iferius dterminate seq sua supius: alr supe.
dterminate seqtur ei' pradictoriu. Un p dissimile habi
tudine q est iter necessariu et pole et no pole ex vna pte: et
iter pole et necessariu et no necessariu ex altera parte: ibi
optim' fuit pcessus ad altera pradictionis pte dtermi/
nate: et hic optim' ad neutra determinate. Oritur quo/ Dubium
qz alia dubitatiuncula. Videt. n. q Arist. difformiter ac/
cipiat li pole in peedeti tex. et in isto. Ibi. n. accipit ipm
in coi vt seqtur ad necessariu. hic videt accipe ipz spalr
p poli ad vtrulibz. qr dicit q pole est sil' potes ee et non
ee. Et ad h dcm est q vniformiter vsus est poli. Nec Responsio
ei' vba obstat: qm et de poli in coi vex est dice q pot sibi
vtruqz accidere. s. ee et no ee. Tu qr qcqd vificat de suo Quicqd de
inferiori: vificat et de suo supiori sz non eode mo. Tu qr inferio. et de
pole in coi neutra pdictionis parte sibi determinat et pse supe.
queter vtraqz sibi aduenire copatit: sz non asserat pote/ Pole i coi.
tiam ad vtraqz pte: queadmodum possibile ad vtruqz.
Scdm motiuu ad idem corrndens tacite obiectioni
antiquox qua supra exclusit addit cum subdit.

Hec. n. est vera pfecto: si de hac quoqz di/
cat: nece est ee. Hec et pdictorie ei opponit:
que seqt illa: non pole est esse. Illaz naqz se/
quunt: he impole est ee: et necesse est non es/
se: cui' negatio est hec: no necesse est no ee.

Hoc. n. vex est et de necesse no esse. Hec. n.
fit pdictio ei' que seqt non possibile ee. Illo
eniz seqt h q est impole esse: et necesse no es/
se: cuius negatio est: non necesse non esse.

Ubi notadu q Aristo. sub illa maiore adducta p anti L
qs. s. pueribilr se pntium contradictoria se mutuo pse/ Scdus Arist.
quunt: subsumit minore. Sz hox pueribilr se seqntiu
in tertio ordine. s. no pole ee et nece non ee pradictoria
sunt: pole ee: et no necesse no ee: qm modi negatione eis
opponunt. g iste due. s. pole ee: et non necesse no ee: se co
sequunt: et in p loca de sit ordine. Un motiuu tanges ait. Expo. p.
Hoc. n. qd dcm est vex e. i. vex ee ondit et de necesse no

esse.i.ꝛ ex illi⁹.s.nõ necesse non eẽ opposita:q̃ ẽ neċe nõ eẽ. Uꝛ h.n.s.non neċe non eẽ:veꝝ est.s.ꝯdictoriũ illi⁹ de
2ᵒ. neċe non eẽ. Et minorẽ subdẽs ait. Hec.n.s.non neċe nõ eẽ sit ꝯdictio ei⁹ q̃ ꝯuertibilr seqꝛ non poẽ esse:ꝛ expla
A Alit. nans h in terminis sbdit. Illõ.n.non poẽ eẽ qõ ẽ caput tertij ordis:seqꝛ h de ipoẽ.s.impoẽ eẽ:ꝛ hec õ neċio.s.
Poẽ esse ꝛ non neċ esse. neċe nõ eẽ:cui⁹ negatio seu ꝯdictoria ẽ:non neċe non eẽ. Et qꝛ ceteris parib⁹ mod⁹ negaꝛ.ꝛ illa poẽ eẽ ẽ ſ sbau/ di ei ꝯdictoria illi⁹.s.non poẽ. Igiꝛ ista duo mutuo se ꝯsequunꝛ.s.poẽ esse ꝛ nõ necesse non esse tanq̃ ꝯdicto/ ria duoꝝ se mutuo ꝯsequentium. ℂDeinde cum dicit.

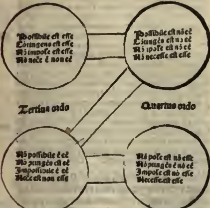
ℂSequunꝛ igiꝛ ꝛ hec ꝯtradictiones pinde atq; cetere. Atqui nullum prorsus absurdũ videtur emergere:si hoc pacto ponatur.

ℂSequunꝛ.n.ꝛ he ꝯtradictiões sm pdictuz modũ:ꝛ nihil impossibile ꝯtingit sic positis.

ℂOrdinat ois ꝯñtia a modaliũ sz opionẽ ppriã:ꝛ ait ꝙ he ꝯdictiões.s.de neċio sequũꝛ illas de poẽ.sm moduz
Expo.i. pdictũ approbatũ illaꝝ de impoẽ. Sic.n.ꝯdictorias de poẽ ꝯdictorie de impoẽ sequunꝛ:lz ꝯuersim.ita ꝯdicto rias de poẽ ꝯdictorie de neċio sequunꝛ ꝯuersimilꝛ in h
B (vt dcm̃ est)dissimilitudo sit ꝙ ꝯdictoriaꝝ de poẽ ꝛ im/ possibili simile est dictũ ꝯtradictoriaꝝ aũt de possibili ꝛ necessario ꝯtrariũ est dcm̃.vt in sequenti videꝛ figura.

ℂConsequentie enuntiationum modalium sm quattuor ordines Ab Aristo.posite ꝛ ordinate.

Primus ordo. Scd̃s ordo

In qb⁹ differẽ ab anti. Ubi vides ꝙ nulla est iter Arist.ꝛ antiquos dĩa nisi in duob⁹ pmis ordibus quo ad illas de neċio. Prepostero nãq; situ vsi sꝛ antiq eã de neċio que locãda erat in pmo ordine in scd̃o ponẽtes.ꝛ eã que in scd̃o ponẽda erat in pmo locantes. Et aspice quoq; ꝙ ꝯuertibilr se ꝯñtium semp ꝯdictoria se ꝯseq ordinauit. Singulas.n.tertij or/ dinis singula pmi ordinis ꝯdictoria sunt:ꝛ silr singula quarti ordinis singula que in scd̃o sunt:ꝯdictoria sunt. Qõ antiq non obseruarunt. LECTIO.XI.

ℂAmbiget at qspiã:si hãc neċe ẽ eẽ illa poẽ ẽ eẽ sequaꝛ. Nã si nõ sequaꝛ:ea sane sequeꝛ q̃ ꝯdictorie illi opponiꝛ:q̃ qdẽ est nõ poẽ ẽ eẽ. Qõ si qspiã nũc hãc dixerit ꝯdictorie op positã illi eẽ:neċe est illuz hãc eẽ dicẽ:poẽ ẽ non eẽ:quarum vtraq; falsa est:si de hac di/ caꝛ.vt pz necesse est esse. Quare illa possibi/ le est esse:sequitur hanc necesse est esse.

ℂDubitabit aũt aliqs:si illõ qõ ẽ necessariuz eẽ possibile sequaꝛ. Nã si nõ sequaꝛ:ꝯdictio sequiꝛ non poẽ eẽ. Et si quis dicat nõ hãc esse ꝯdictionez:necesse est ipm dicere:possi/ bile nõ eẽ. Sz vtraq; false sunt de necesse eẽ.

Ostẽ Arist.declarauit modaliũ ꝯñtias.h mouet quãdã dubitationẽ circa vnũ eoꝝ q̃ õterminata sunt.s.ꝙ poẽ seqꝛ ad neċe. Et C duo facꝛ qꝛ p dubitationẽ absoluit.1ᵒ ex de/ terminata qõne aliũ ordinẽ earũdez ꝯñaꝝ modalib⁹ statuit.ibi ſ Et ẽ fortasse.] Circa pᵐ duo fac.
Lec.12. Pmo mouet qõnẽ.2ᵒ õterminat eã.ibi ſ Manifestũ ẽ.]
Expo.pᵉ. Mouet ḡ qõnẽ p dicẽs. Dubitabit aũt aliqs si ad id qõ est neċe eẽ sequaꝛ poẽ eẽ. Et 2ᵒ arguit ad pꝛẽ affirmati
Expo.2ᵉ. uã sbdẽs. Nã si nõ sequaꝛ.ꝯdictoria ei⁹ sequeꝛ.s.nõ poẽ eẽ:vt supra õductũ ẽ:qꝛ de qlibz est affirmatio vel nega
3ᵉ. tio vã. Et si qs dicat hãc.s.nõ poẽ eẽ:nõ eẽ ꝯdictoriã il- li⁹.s.poẽ eẽ:ꝛ pp̄ea sbterfugiẽdũ velit argum̃:ꝛ dicere: ꝙ neutra haꝝ seqtur ad neċe eẽ.talis iꝫ falsum dicat:tñ ꝯcedaꝛ sibi:qm̃ neċe erit ipz dicẽ illi⁹ ꝯdictoriã fore:pos sibile nõ eẽ. Oz nãq; aut si poẽ eẽ:aut poẽ nõ eẽ:eẽ ꝯdi ctoriã poẽ eẽ,ꝛ tũc in eũdẽ redibit errorẽ.qm̃ vtraq;.s.
Aliꝛ. nõ poẽ eẽ ꝛ poẽ nõ eẽ false sꝛ de eo qõ ẽ neċe eẽ. Et ꝯñr
Nꝛ. enũ.seq. quã destru. ad ipz neutra seq pꝛ. Nulla.n.enũtiatio seqꝛ ad illã cui⁹ viratẽ õstruit. Relinqꝛ ḡ ꝙ ad necesse esse seqꝛ poẽ eẽ.

ℂTertio arguit ad partem negatiuam cum subdit.

ℂAt vo idẽ rursus videꝛ eẽ poẽ secari:ac si secari:ꝛ eẽ atq; si eẽ. Ex q̃ fit:vt id qõ neċe ẽ eẽ:sit ꝯtingẽs non eẽ:quod qdez est falsum.

ℂAt vo rursus idẽ videꝛ esse possibile aliqd incidi:ꝛ nõ incidi:ꝛ esse:ꝛ nõ eẽ. Quare erit necesse eẽ ꝯtingere nõ eẽ. Hoc aũt falsuz est.

ℂEt intẽdit talẽ rõnẽ. Si ad necesse eẽ seqtur poẽ eẽ:cũ D ad poẽ sequaꝛ possibile nõ esse:p ꝯuersionẽ in opposi/
Ra. ꝯ pꝛe neg. Cap.13. tam qlitatẽ:vt dꝛ in p poꝝ.qꝛ idẽ est poẽ eẽ ꝛ nõ esse:se/ queꝛ de p ad vltimũ ꝙ neċe eẽ:ẽ poẽ nõ eẽ:qõ ẽ falsum
Expo.i. manifeste. Uñ oppõnis hypothesim subdit. At vo rur/ sus vꝛ idẽ poẽ esse ꝛ nõ eẽ vt domus:ꝛ poẽ incidi ꝛ nõ incidi vt vestis. Quare de p ad vltimũ neċe esse erit con tingens nõ eẽ. Hoc aũt est falsum:ḡ hypothesis illa.s.ꝙ poẽ sequaꝛ ad necesse est falsa. ℂDeinde cũ dicit.

ℂPz igiꝛ nõ oẽ qõ poẽ ẽ:vꝛ eẽ:vꝛ ambulaꝛ: illa ẽt opposita posse. Sz eẽ nõ nulla in qbus illõ nõ eẽ veꝝ vꝛ:vt in hisce q̃ sine rõne psꝛt. q̃ pacto ignis calefacẽ pꝛ ꝛ potẽtiã hꝫ rõnis expteꝫ. Potẽtie igiꝛ he q̃ sꝛ pticipes rõnis. eedẽ pluriũ sꝛ ꝯrioꝝ:at he q̃ sꝛ rõnis exptes nõ oẽs:sz ignis(vt dcm̃ ẽ)nõ pꝛ nõ calefacẽ: neq; cetera oia q̃ sp sunt actu. Aliq̃ tñ eoꝝ q̃ potẽtias hñt rõnes exptes:silꝛ opposita susci pere possunt. Ueꝝ hoc qdẽ huiusce grã di/ ctũ est:vt oñdam⁹ nõ oẽm potẽtiam opposi toꝝ esse:nec oẽs eas q̃ sub eadem specie col/ locanꝛ. Nõ nulle aũt potentie equoce sunt.

ℂManifestũ ẽ aũt qm̃ nõ oẽ poẽ eẽ vel am bulare ad opposita vꝫ:sz ẽ in qb⁹ nõ sit veꝝ.

Et p̄mū qdē in his q̄ nō s̄z rōnē psīt: v' ignis calefactibil' est ⁊ h̄z vim irrōnabilē. Ergo s̄z rōnē ptātes ipse eedē plimoꝝ ēt ꝯriorꝝ sunt. Irrōnales ꝟo nō oēs: s̄z queadmodū ignem nō esse possibile nō calefacere: vel q̄cūq; alia semp agunt. Alia ꝟo possunt ⁊ s̄m irrōnabiles ptātes simul q̄dā opposita. S; hoc iccir/co dcm̄ est: qm̄ non omnis potestas opposi toꝝ est: neq; q̄cunq; s̄m eandem spēm dr̄.

E ¶ Rñdet dubitationi. Et p̄ declarat vitatē simplr. 2° ap/
Lec.12. plicat ad ppositū. ibi Hoc igit' pole. Proponit ḡ p̄mo
ipsam vitatē declarādam dicens. Manifestū est aūt ex
Expo. p̄°. dicēdis: q̄ n̄ oē pole eē vł abulare. i. opari. i. nō oē pole
s̄m actū p̄m vel s̄m ad opposita v;. i. ad opposita viam
h̄z. s; est inuenire aliq̄ posa in qb⁹ nō sit veꝝ dicē q̄ psīt
in opposita. Deinde q: pole a potētia nascit': manifestat
qualr se h̄eat potētia ipsa ad opposita. Ex h̄.n. claꝝ erit
quō possibile se h̄eat ad opposita. Et circa h̄ duo facit.
Primo manifestat h̄ in potētijs eiusdē rōnis. s̄o in his q̄
equoce dr̄ potētie. ibi Quedā ꝟo. Circa p̄m tria fa/
Lec.12. cit. q: p̄ maifestat qualr potētia irrōnalis se h̄eat ad op
No^m 2^m posita: ⁊ ait q̄ potētia irrōnalis nō p̄t in opposita. Ubi
Lec.2. & notādū est q̄ sicut dr̄. ix. metaphy. potētia actiua cū ni/
com.3. hil aliud sit q̄z p̄n^m quo in aliud agim⁹ diuidit' in poten
Po^a acti. tiā rōnalē ⁊ irrōnalē. Potētia rōnalis ē q̄ cū rōne ⁊ ele/
Ronalis ctione opat' sic ars medicine: q̄ medic⁹ cognoscēs qd sa
nādo expediat infirmo: ⁊ volēs applicat remedia. Po/
Irrōnalis tentia aūt irrōnalis vocat' illa q̄ non ex rōne ⁊ libertate
opat'. s; ex nāli sua dispōne: sic calor ignis potētia irrō/
F nalis est: q: calefacit nō vt cognoscit: ⁊ vult. s; vt nā sua
2^a dr̄ia inter exigit. Assignat' āt ibidē duplex dr̄ia pposito deseruiens
po. ra. & ir/ iter istas potētias. Pria est q̄ actiua potētia irrōnal' nō
ra. p̄t duo opposita sed est determinata ad vnū oppositoꝝ:
p̄a siue sumant' oppositū ꝯdictorie siue ꝯrie. Uerbi grā. Ca
lor nō p̄t calefacere ⁊ nō calefacere q̄ sunt ꝯdictorie op/
posita: neq; p̄t calefacere ⁊ frigefacere que sunt ꝯria. s;
Calor sit. ad calefactionē determinat⁹ est. Et h̄ intellige p se. q: p
acia. accn̄s calor frigefacere p̄t: vel resoluēdo mā; caloris hu
midū. s. vel p antipistasim ꝯri. Et silr p̄t nō calefacere p
Po. ra. in accn̄s. s. si calefactibile deest. Potētia autē rōnalis p̄t in
oppo. opposita ⁊ ꝯdictorie ⁊ ꝯrie. Arte siqdē medicine p̄t me
dicus adhibere remedia ⁊ nō adhibē q̄ sūt ꝯdictoria. ⁊
adhibere remedia sana ⁊ nociua q̄ sī ꝯria. 2° dr̄ia est q̄
2^a di. potentia actiua irrōnal' psīte passo necīo opat' deducta
ipedimēt̄. Calor.n. calefactibile sibi psīs calefacit necīo
si nihil ipediat: potētia aūt rōnalis: passo psīte nō necīo
G opat'. Psīte siqdē ifirmo nō cogit' medic⁹ remedia adhi
bere. Dimittant' āt meta^co hay dr̄iaꝝ rōnes: ⁊ ad textū
redeamus. vbi narrās quō se h̄eat potētia irrōnalis ad
opp^m ait. Et p̄mū qdē. s. nō est veꝝ dicere q̄ sit potentia
2°. ad opposita in his q̄ psīt nō s̄m rōnē. i. in his quoꝝ pos
se est p potētias irrōnales: vt ignis calefactiu⁹ est. i. ē po
tēs calefacere: ⁊ h̄z vim. i. potētiā istā irrōnalē. Ignis si/
qdē nō p̄t frigefacere. neq; in ei⁹ ptāte ē calefacē ⁊ nō ca
H lefacere. Q̄ð āt dixit p̄m ordinē notat ad s̄m gen⁹ polis
Lec. seq. infra dōm in quo ēt nō inueni' potētia ad opposita. scd̄o
imme. manifestat quō potētia rōnal' se h̄eat ad opposita inten/
dēs q̄ potētia rōnal' p̄t in opposita. vn̄ sb̄dit. Ergo ptā/
3°. tes s̄m rōnē. i. rōnales ip̄e eedē sunt ꝯrioꝝ nō solū duoꝝ
s; ēt plimoꝝ. vt arte medicine medic⁹ plima fuga ꝯrioꝝ
adhibere p̄t: ⁊ a multoꝝ opationū ꝯdictionib⁹ abstine/
Oppo. p/ re p̄t. Preposuit aūt li ḡ: vt h̄ ꝯseq ex dictis insinuaret.
prietates cū.n. oppositoꝝ opposite sint pprietates ⁊ potētia irrō/
nalis ex eo q̄ irrōnalis ad opposita nō se extēdat. oz po

tentiā rōnalē ad opposita viā h̄re eo q̄ rōnal' sit. 3° expla 4°.
nat id qð dixit de potētijs irrōnalib⁹ pp cā; ista assignā
dā ab ipo. ⁊ intēdit q̄ illō qð dixit de potētia irrōnali. s. I
q̄ nō p̄t in opposita non est veꝝ vlr. s; pticulr. Ubi nota No^m 2^m.
q̄ potentia irrōnal' diuidit' in potētiā actiuā que est p̄n/
cipiū faciēdi: ⁊ potētiā passiuā q̄ est p̄n^m patiēdi. Uerbi Po. ira. 2^a
grā. Potētia ad calorē diuidit' in posse calefacē ⁊ in pos
se calefieri. In potētijs actiuis irrōnalib⁹ veꝝ est q̄ non
psīt in opposita. vt declaratū est. in potētijs aūt passiuis Que in opp.
nō est veꝝ. Illō.n. qð p̄t calefieri p̄t ēt frigefieri: q: eadē & que non
est mā seu potētia passiua ꝯrioꝝ. vt dr̄ in s̄o ð celo ⁊ mū Lec.4. &
do: Et p̄t non calefieri: q: idē est subm̄ puatiōis ⁊ forme com.18.
vt dr̄ in p̄ phys. Et pp h̄ ḡ explanādo ait. Irrōnalis ꝟo Lec.15. et
potētie non oēs a posse in opposita excludi itelligende com.82.
sunt: s; ille q̄ sūt queadmodū potētia ignis calefactiua.
Ignē.n. nō posse non calefacere manifestū est. Et vlr q̄/
cūq; alia sūt talis potētie q̄ semp agūt. i. q̄ q̄tū est ex se
nō psīt nō agere. s; ad semp agūt. i. q̄ q̄tū est ex se nō psīt
non agē. s; ad semp agendū ex sua forma necessitantur.
Hmōi aūt sunt vt declarauim⁹ oēs potētie actiue irrōna
les. Alia ꝟo sunt tal' ꝯditiōis q̄ ēt s̄m irrōnabiles potē 5°.
tias. s. passiuas sil' psīt in q̄dā opposita. vt aer p̄t calefie/
ri ⁊ frigefieri. Q̄ð ꝟo ait sil' cadit supra li psīt ⁊ non su Li simul
pra li opposita. ⁊ est sensus. q̄ sil' aliqd h̄z potentiā passi
uā ad vtrūq; oppositoꝝ: ⁊ no q̄ h̄eat potentiā passiuā
ad vtrūq; oppositoꝝ sil' h̄ndū. Opposita nāq; impole ē
h̄ri sil'. Un̄ ⁊ dici solet ⁊ h̄ñ: q̄ in hmōi est simultas potē K
tie. nō potentia simultatis. Irrōnalis igit' potētia nō s̄m
totū suū ambitū a posse in opposita excludit': s; s̄m par
tem ei⁹: s̄m potētias. s. actiuas. Q: āt videbat' supflue
addidisse dr̄ias iter passiuas ⁊ actiuas irrōnales: q: sat
erat pposito ostēdisse q̄ nō ois potētia oppositoꝝ est. iō
sb̄dit q̄ h̄ iccirco dcm̄ est. vt notum fiat qm̄ nedū nō ois Aliter.
ptās oppositoꝝ est loq̄ndo de potētia cōmunissime. sed
neq; q̄cūq; potentie dr̄ s̄z eādē spēm ad opposita psīt.
Potentie siqdē irrōnales oēs sb̄ vna spe irrōnal' po^e cō/
cludunt': ⁊ tn̄ nō oēs in opposita psīt: s; passiue tm̄. Non
supuacanea ḡ fuit dr̄ia iter passiuas ⁊ actiuas irrōnalis
s; necīa ad declarādū q̄ nō oēs po^e eiusdē spēi psīt i op/
posita. Pōt ⁊ li h̄ demōstrare vtrāq; dr̄ia;. s. iter rōnales
⁊ irrōnales: ⁊ iter irrōnales actiuas ⁊ passiuas inter se.
⁊ tūc est sensus. q̄ h̄ iō fecim⁹. vt ostēderem⁹ q̄ nō ois po Aliter sensus
testas q̄. s. s̄m eādē; rōnē po^e pbice dr̄. q:. s. p̄t in aliqd.
vt rōnalis ⁊ irrōnalis neq; etiā ois potestas que sb̄ ea/
dem spe ꝯtinet'. vt irrōnalis actiua ⁊ passiua sub spe ir/
rationalis: ad opposita potest. LECTIO. XII.

¶ Pole.n. non simplr dr̄: s; aliō qdē ob hoc dr̄ q: veꝝ est: ppea q̄ actu est: veluti pole est quēpiā ambulare q: ambulat: ⁊ oino pole ē esse: q: ia; id est actu: qð dr̄ posse. Aliud aūt ex eo q: fuerit actu: vt possibile est quēpiam ambulare: propterea q̄ ambulauerit.

¶ Quedā ꝟo ptātes equoce sunt. Pole esse enim nō simplr dicit': s; hoc qdē q̄ verū est: vt in actu: vt possibile est ambulare: qm̄ ambulat iā: ⁊ oino pole est esse: qm̄ est ia; aliqd actu qð dr̄ pole. illō vero q̄ forsitan aget. vt possibile est ambulare: quonia; ambulabit.

Ntendit declarare quō ille que equoce dr̄ L
potentie se habeant ad opposita. Et circa h̄
duo facit. Primo declarat nām talis poten
tie. Scd̄o ponit dr̄iā ⁊ ꝯuenientiā inter ip̄as
⁊ supradictas. ibi Et hec qdē. Ad euidē/

Lec. 12. c. 17. Lec. 2. c. com. 3. Diui. potē. Sub pmo

tiam pmi aduertēdū est φ 5° ⁊ 9° meta^e Arist. diuidit potētiam in potētias q̄ eadē rōne potētie dr̄: ⁊ in potē- tias q̄ nō ea rōne q̄ pdicte potētie nomen hn̄t: s3 alia. Et has appellat equoce potētias. Sub p̄ mēbro cōprehen- dunt oēs potētie actiue ⁊ passiue ⁊ rōnales ⁊ irrōnales. Queciqȝ.n. posse dr̄ p potentiā actiuā vl' passiuā quā hēant: eadē rōne potētia sunt: q̄ .s. est in eis vis pncipia-

Sub scdo

ta alicui⁹ actiue vl' passiue. Sub scdo aūt mēbro cōpre- hendunt potētie mathematicales ⁊ logicales. Mathe-

Potē. mat.

matica potētia ē q̄ lineā posse dicim⁹ in q̄dratū: ⁊ eo φ i semetipm ducta q̄dratū ɔstituit. Logica potētia ē q̄ duo

Logi. po.

termini ɔiūgi absqȝ ɔdictiōe in enūtiatiōe pñt. Sub lo-

Q. equoce

gica q̄qȝ potētia ɔtinet̃ q̄ ea rōne potentia dr̄: q̄ est. De vo merito equoce a pmis potētie dr̄: eo φ iste nullā v-

A

tutē actiuā vl' passiuā pdicāt: ⁊ qd poīe istis modis dr̄: nō ea rōne poīe appellat̃ q̄ aliqs hēat vtutē ad h̄ agen dū vl' patiēdū sic in pmis. Vn̄ cū potētie hn̄tes se ad op posita sint actiue vl' passiue: iste q̄ equoce ptātes dn̄r ad

Expo. p^e.

opposita nō se hn̄t. De his g̃ loqns ait. Quedā vo ptā- tes equoce sūt: ⁊ iō ad opposita nō se hn̄t. Deinde decla rās q̄lis sit ista ptās equoce dcā: s3dit diuisionē3 vitatā

2^a. Prim⁹ mo. possibilis

polis p quā h̄ scit dicēs. Poīe.n. nō vno mō di3 s3 duob⁹. Et vno qdē mō di poīe eo φ vez est vt in actu id est vt actualr est: vt poīe est ambulare: qm̄ ambulat iā: ⁊ oino .i. vlr poīe ē eē: qm̄ est actu iā: qd poīe di. Scdo mō aūt

B 2°.

poīe di aliqd nō ea rōne q̄ est actualr: s3 q̄ forsitā aget id est q̄ pt agere. vt poīe est ambulare: qm̄ ambulabit.

No^m.

Ubi aduertēdū ē. φ ex diuisiōe bimēbri polis: diuisionē supapositā po^e declarauit a posteriori. Poīe.n. a potē- tia di. Sub pmo sīqdē mēbro polis inuit potētias equo

Po. equo. ⁊ vniuo. sub q̄ mēbro. polis

ce. Sub scdo aūt potētias vniuoce: actiuas .s. ⁊ passiuas. Jntēdebat ergo φ q̄ poīe dupli di. φ etiā potestas du plex est. Declarauit aūt ptātes equiuocas ex vno earū3 membro tm̄ .s. ex his que dicuntur possibilia q̄ sunt: q̄ hoc sat erat suo proposito. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Et h̄ qdē potētia in his ē solū: q̄ mobilia sī. Jlla vo ⁊ in his ē q̄ imobilia sunt. Atqȝ hoȝ vtrūqȝ: ⁊ id inq̄3 qd iā ambulat: ac agit: vl' ē: ⁊ id qd ambulādi: vel essendi qdē potētiam hab3: sed nondum ambulat: aut est vere di- cere lic3: possibile esse ambulare: aut ēt esse.

⸿ Et hec qde3 i mobilibus solis est potestas: illa vo ⁊ in imobilib⁹. Jn vtrisqȝ vo veȝ est dicē non impossibile eē ambulare: ⁊ qd am- bulat iam: ⁊ agit: ⁊ qd iam ambulabile est.

C Expo. p^e. Po. phy.

⸿ Assignat dr̄iam inter vtrāqȝ potētiā. ⁊ ait. φ potentia hec vltimo dcā physica: est in solis illis reb⁹ q̄ sūt mobi les: illa aūt est ⁊ in reb⁹ mobilib⁹: ⁊ imobilib⁹. Poīe si- qdem a potētia dcm̄ eo φ possit agere nō tn̄ agit inueni ri nō pt absqȝ mutabilitate ei⁹ qd sic posse di. Si.n. nūc pt agere ⁊ non agit: si agere d3: op3 φ mutet̃ de ocio ad opationē. Jd aūt qd poīe di eo φ est: nullā mutabilita- tē exigit in eo qd sic poīe di. Esse nāqȝ in actu qd talem polītatē fundat: inuenit̃ ⁊ in reb⁹ necessarijs ⁊ in imuta-

Poīe logi^m cōius phy^si.

bilib⁹. ⁊ in reb⁹ mobilib⁹. Poīe g̃ h̄ qd logicū vocatur cōius est illo qd physicū appellari solet. Deinde subdic

Ulr.

ɔuenientiā inter vtrūqȝ poīe dicēs. φ in vtrisqȝ ptātib⁹ ⁊ possibilib⁹ veȝ est nō poīe eē .s. ipm ambulare qd ia3 actu ambulat seu agit: ⁊ qd iā ambulabile est id est in h̄ ɔueniunt φ siue dicat̃ poīe ex eo φ actu est siue ex eo φ pt esse: de vtroqȝ vificat̃ nō ipoīe. ⁊ ɔñter necio vificat̃ poīe: qm̄ ad nō impoīe sequitur poīe. Hoc ē s3 gen⁹ polis respectu cui⁹ Arist. supra dixit̃ ⁊ pmū qde3 .i. in quo nō inuenit̃ via ad vtrūqȝ oppositoȝ: hoc inq̄3 est poīe qd iā actu est. Qd.n. tali rōne possibile d3: ia3 determinatum est: ex eo φ actu esse suppositum est. Non ergo possibile omne: ad vtrunqȝ possibile est: siue loquamur de possi- bili physice: siue logice. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Que cū ita sint: adqȝ qd h̄ mō poīe ē: nō ve dicere simplr de necio possumus. Alteȝ āt ve dicere licet. Quare cū ad pticulare seq̄t̃ vl'e: ad id qd necessario ē: seqtur hoc pfecto: possibile est esse: non omne tamen: vt patet.

⸿ Hoc igit̃ poīe nō est veȝ de necessario di- cere simplr: alterum aūt veȝ est. Quare qm̄ partem vniuersale seq̄t̃: illō qd ex necessita- te est: conseqtur posse esse: s3 non omnino.

⸿ Applicat determinatā vitatē ad ppositū. Et p̄ ɔcludē- do ex dictis declarat habitudinem vtriusqȝ possibilis ad necessarium dicens: φ hoc ergo possibile .s. physicu3 qd est in solis mobilib⁹: non est veȝ dicere ⁊ pdicare de necessario simplr: q̄ qd simplr necessariū est: nō pōt ali ter esse. Possibile aūt physicū pōt sic ⁊ ⁊ aliter esse: vt di ctum est. Addit aūt li simplr: qm̄ necessarium est multi plex. Quoddā.n. est ad hn̄ esse: quoddā ex suppositiōe. De qbus nō est nostrum tractare: sed solūmodo id insi- nuare: φ vt pseruaret se ab illis modis necessarij q̄ non pfecte ⁊ oino habent necessarij rōnem apposuit li sim- pliciter. De tali.n. necessario possibile physicum nō vifi catur. Alterum aūt possibile logicū quod in reb⁹ imo- bilibus inuenit̃ veȝ est de illo enuntiare: qm̄ nihil neces sitatis adimit. Et p hoc soluitur rō inducta ad partē ne- gatiuā q̄stionis. Peccabat siqdem in hoc: ⁊ ex necessa- rio inferebat possibile ad vtrūqȝ qd cōuertitur in oppo sitam qualitatem. Deinde rūdet questioni formalr intē dens φ affirmatiua pars questionis tenēda sit: φ .s. ad necessarium seqtur possibile. Et assignat causam. Quia ad partem subiectiuā seqtur constructiue suum totum vl'e. Sed necessarium est ps subiectiua polis. q̄ poīe di uidit̃ in logicū ⁊ physicū: ⁊ sub logico cōprehendit̃ ne- cessariū. ergo ad necessariū seq̄t̃ poīe. Unde dicit. Que reqm̄ ptem .s. subiectiuā sua3 totū vl'e seqtur. illō qd ex necessitate est .i. nec̄ium tanq̄3 ptem subiectiuā. ɔseqtur posse esse .i. poīe tanq̄3 totū vl'e. S3 nō oino .i. sed nō ita φ ois spēs polis sequat̃ sicut ad hoiem seqtur aial: sed non oino .i. non s3m oēs suas ptes subiectiuas seqtur ad hoiem. Non.n. valet est hō. g̃ est aial irrōnale. Et p hoc ɔfirmata rōne adducta ad ptem affirmatiua3: ex pssiue soluit rōnē adductam ad ptem negatiuam: que pecca- bat s3m fallaciam ɔñtis inferens ex necio poīe: descēdē do ad vnā polis spēm: vt de se p3. ⸿ Deinde cū dicit.

D Expo. p^e.

Poīe phy^si.

Neces. 2^e.

Po. logi.

Totū seq. ad partē subie.

E Neces. pars possibilis

Ulr.

⸿ Atqȝ forsitan h̄ nec̄e est ⁊ non necesse est aut esse: aut nō esse omniū pncipiu3 sunt. Et ceteras ad has seq̄ntes cōsiderare oportet.

⸿ Et ē fortasse qdē pncipiū qd nec̄ium est: ⁊ qd nō nec̄ium: oium vel eē: vel nō eē: ⁊ alia queadmodum hoȝ ɔñtia ɔsiderare op3.

⸿ Ordinat easdem modaliu3 ɔsequentias alio situ: ppo nendo necessariu3 oibus alijs modis. Et circa hoc duo facit. Primo pponit qd intendit. Scdo assignat causa3 dicti ordinis. ibi̋ Manifestum est aūt. Dicit ergő Et

Expo. l.

est fortasse pncipium omnium enūtiationū modaliū vel esse vel non esse .i. affirmatiuaȝ vel negatiuaȝ: nec̄iu3 ⁊ non necessarium. Et op3 considerare alia .s. possibile: contingere ⁊ impossibile esse. sicut hoȝ .s. necessarij ⁊ non necessarij consequentia hoc modo.

¶ Consequentia enūciationū modaliū ſm quatuor ordines alio convenienti ſitu ab Ariſto. poſite ⁊ ordinate.

¶ Primus ordo.

Neceſſe eſt eſſe
Nō poſſe eſt nō eſſe
Nō ꝯtingēs ē nō eē
Impoſſe eſt nō eſſe

Scḋs ordo.

Neceſſe eſt non eſſe
Nō poſſibile ē eē
Nō ꝯtingēs eſt eē
Impoſſibile ē eē

Tertius ordo

Nō neceſſe eſt eſſe
Poſſibile eſt nō eē
Cōtingēs eſt nō eē
Nō ipoſſe eſt nō eē

Quartus ordo

Nō neceſſe ē non eē
Poſſibile eſt eſſe
Contingens eſt eſſe
Nō impoſſe eſt eſſe

Uides aūt hic nihil immutatum niſi ꝙ neceſſarie que vltimum locum tenebant. pᵐ ſortite ſunt. Qḋ vō dixit forte non dubitantis: ſed abſ determinata ratione rez proponentis eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Patet aūt ex his q̄ diximꝰ: id qḋ eē neceſſario eſt ēt actu. Quare ſi ppetua ſunt priora: actus ēt eſt potētia prior atqꝫ eoꝝ que ſunt.

¶ Manifeſtū ē aūt ex his q̄ dicta ſunt: qm̄ qḋ ex nec̄citate ē ſm actū ē. Quare ſi priora ſunt ſempiterna: ⁊ q̄ actu ſunt: ptāte priora ſunt.

F ¶ Intēdit aſſignare cām dicti ordinis. Et p̄ aſſignat cāz Nec. ⁊ po. qḋ dicant qre pp̄oſuerit nec̄ium poſſ tali rōne. Sempiternū ē prius tpali: ſꝫ nec̄ium dicit ſempiternitatem qꝛ dicit eē in actu excludēdo oēm mutabilitatē: ⁊ ꝯñter tpalitatem. q̄ ſine motu nō ē imaginabilis. poſſe aūt dicit tpalitatē: qꝛ non excludit qn poſſit eē ⁊ nō eē. q̄ neceſſe merito prius ponit Expo. pᵉ. q̄ poſſe. Uñ dicit pponēdo minorē [Manifeſtū eſt āt ex his q̄ dcā ſᷓ] tractādo de nec̄io: qm̄ id qḋ ex neceſſitate eſt: ſm actū ē totalr. ſ. qꝛ oēꝫ excludit mutabilitatē ⁊ potētiā ad oppᵐ. Si. n. mutari poſſꝫ in oppᵐ aliq̄ mōtiā ñ eēt nec̄iū. Deinde ſbdit maiorē p modū añtis ꝯditōalis Ult. [Quare ſi priora ſunt ſempiterna tpalibꝰ]. ſ. Ulrio ponit ꝯcl̄onē: ⁊ q̄ actu ſūt oīno. ſ. nec̄ia priora ſᷓ ptāte. i. poſſibꝰ, q̄ oīno actu eē nō ponūt: ſꝫ cōpatiūt. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Alia qdē actꝰ ſunt: ſine potētia: q̄les ſūt ipe ſubē p̄me. alia vō cū potētia actus: q̄ nā qdē priora ſunt: tēpore vō poſteriora ſunt: inſup ⁊ que nunq̄ ſunt actus ſed potentie tm̄.

¶ Et he qdē ſine ptāte actu ſūt: vt p̄me ſubē. Alia vō ſᷓ actu cū ptāte: q̄ nā priora ſᷓ: tpe vō poſteriora. Alia vō nūq̄ ſᷓ actu: ſꝫ ptāte tm̄.

G ¶ Aſſignat cām totiꝰ ordinis a ſe inter modales ſtatuti. Expo. pᵉ. tali rōne. Uniuerſi triplex eſt gdus. Quedaꝫ ſūt actu ſine ptāte. i. ſine admixta potētia. vt p̄ ſubē non ille q̄s in Uniuer. 1ᵒ gra. p̄ntis diximꝰ p̄mas eo ꝙ p̄ncipalr ⁊ maxime ſubſtētiꝫ ille q̄ ſunt prᵉ: qꝛ oiūꝫ reꝝ ſunt cāe: ītelligētie. ſ. Alia ſunt actu cū poſſitate: vt oīa mobilia: q̄ ſm id qḋ hñt de actu ſunt priora nā ſeipſis ſm id qḋ hñt de potētia: ſꝫ ecōtra ſit aſpiciēdo ordinē tpis. Sūt. n. ſm id qḋ hñt de potentia priora tpe ſeipſis ſꝫ id qḋ hñt de actu. Uerbi gr̄a. Socrates prius ſm tp̄s poterat eē phs. deinde fuit actualr phs. Potētia g̃ pcedit actū ſm ordinē tpis in ſocrate. ordine aūt nāe imp̄fectiōis ⁊ dignitatꝫ ecōuerſo ꝯtingit. Prior enim ſm dignitatē. i. dignior ⁊ pfectior hēbat ſocrates cū phs actualr erat: q̄ cū phs eē poterat. Prepoſterꝰ ē igit ordo potētie: ⁊ actꝰ in vnomet: vtroq ordine. ſ. nāe ⁊ tpis attēto. Alia vō nūq̄ ſᷓ actu ſꝫ ptāte tm̄: vt motꝰ ⁊ tp̄s ifinita diuiſio magnitudis: ⁊ īfinita agmētatio numeri. Hec. n. vt. ix. metaphy. dr̄ nunq̄ exeūt in actū: qm̄ eoꝝ rōni repugnat. Nunq̄. n. aliqd hoꝝ ita ē: qn aliqd eiꝰ expectet: ⁊ ꝯñter nūq̄ eē p̄t niſi in potētia: ſꝫ de his alio tractādū eſt loco. Nūc hec lō dcā ſint. vt iſpecto ordine vniuerſi appeat: ꝙ iiiū imitati ſumꝰ in nr̄o ordine. Poſuimꝰ ſiqdē p̄ nec̄iū: qḋ ſonat actu eſſe ſine ptāte ſeu mutabilitate imitādo pᵐ gdū vniuerſi. Locauimꝰ 2ᵒ loco poſſe ⁊ ꝯtingēs q̄ꝛ vtrūq ſonat actū cū poſſitate. ⁊ ſic ſuaſᷓ ꝯformitas ad 2ᵐ gradū vniuerſi. Prepoſuimꝰ aūt poſſe ⁊ nō ꝯtingēs: qꝛ poſſe reſpicit actū. Cōtingēs āt ſꝫ vim nois: reſpicit d̄fectū eē: ⁊ q ad potentiā ptinet. Defectus. n. potētiā ſeqᷓ. ⁊ ex h̄ ꝯforme ē ſcḋe pti vniuerſi in q̄ actꝰ ē prior potētia ſꝫ nām: ſꝫ nō ſꝫ tp̄s. Ultimū aūt locū impoſſ reſeruauimꝰ: eo ꝙ ſonat nunq̄ fore. ſic ⁊ vltia vniuerſi pᵉ dcā ē illa: q̄ nunq̄ actu ē. Pulcherrimꝰ igit ordo ſtatutꝰ ē: qñ diuinꝰ ē obſuatꝰ. qꝛ aūt ſuppoſite modaliū ꝯñe nil aliḋ ſᷓ q̄ eqpollētie eaꝝ q̄ ob variū negatiōis ſitū: q̄litatē vl̄ q̄titatē vl̄ vtraq mutātꝫ ſit. iō ad cōpletā notitiā ꝯñtiaꝫ ſe modaliū de eaꝝ q̄litate ⁊ q̄titate pauca admodū nec̄ia dicēda ſᷓ. Qm̄ igit nā totiꝰ ex partiū nāis ꝯſurgit. ſciēdū ē ꝙ ſubm enūtiatiōis modal' et dicit eē vel nō eē: ⁊ eſt dcm̄ vnicuī ꝯtinet in ſe ſubm dicti: p̄dicatū āt modal' enūtiatiōis: modus. ſ. ⁊ totale p̄dicatū ē: qꝛ explicite vel implicite v̄bū ꝯtinet qḋ ē ſp nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicanᷓ. pp̄ qḋ Ariſt. dixit ꝙ modus ē ſp̄a appoſitio: ⁊ ꝯtinet in ſe vi diſtributiuā ſm ptes tpis. Nec̄iūꝫ. n. ⁊ ipoſſe diſtribuūt in oē tp̄s vl ſimplr vl' tale. poſſe āt ⁊ ꝯtingēs p aliq̄ tpe in cōi. Naſcit āt ex his q̄nq ꝯditiōibꝰ duplex in q̄libꝫ modali q̄litas: ⁊ triplex q̄titas. Ex eo. n. ꝙ tā ſubm q̄ p̄dicatū modal' v̄bū in ſe hꝫ duplex q̄litas ſitꝫ: q̄p altera vocaᷓ q̄litas dicti: altera q̄litas mōi. Uñ ⁊ ſupra dcm̄ ē aliquā eē affirmatiuā de mō ⁊ non de dcō: ⁊ ecōuerſo. Ex eo vō ꝙ ſubm modalis ꝯtinet in ſe ſubm dicti vna q̄titas ꝯſurgit q̄ vocaᷓ q̄titas ſubi dicti. ⁊ hec diſtinguiᷓ in vl'em p̄ticularē ⁊ ſingularē: ſic ⁊ q̄titas illaꝝ de ineſſe. Poſſumꝰ. n. dicere ſortē quēdā hoiēꝫ: vel oēm hoiēꝫ: vel nullū hoiēꝫ poſſe ē currere. Ex eo āt ꝙ ſubm vniꝰ modalis dcm̄ vnū ē ꝯſurgit alia q̄titas vocata q̄titas dicti: ⁊ hec vnica ē ſingularitas. ſ. oē. n. dcm̄ cuiuſq modalis ſingulare ē iſtiꝰ vl̄s. ſ. dcm̄. Qḋ ex eo liquet ꝙ cū dicimꝰ hoiēꝫ eē albū ē poſſe. exponiᷓ ſic. h̄ dcm̄ hoiēꝫ eē albū ē poſſe. Hoc dcm̄ āt ſingulaᷓ ē: ſic ⁊ h̄ hō. Propterea ⁊ dr̄ ꝙ oīs modal' ē ſingularis q̄ ad dcm̄. iꝫ q̄ ad ſubm dicti ſit vl̄s vel p̄ticularis. Ex eo āt ꝙ p̄dicatū modalis. modus. ſ. viꝫ diſtributiuā hꝫ: alia q̄titas ꝯſurgit vocata q̄titas modi ſeu modal'. ⁊ hec diſtinguiᷓ in vl'em ⁊ p̄ticularē. Ubi diligēter duo attēdēda ſᷓ. Primū ē ꝙ h̄ ē ſinglare in modalibꝰ ꝙ p̄dicatū ſimplr q̄tificat, ppōnē modalē ſic ⁊ ſimplr q̄lificat. Sic. n. illa ē ſimplr affirmatiua in q̄ modꝰ affirmaᷓ ⁊ illa negatiua in q̄ modus negaᷓ: ita illa ē ſimplr vl̄s cuiꝰ modus ē vl̄s ⁊ illa p̄ticularis cuiꝰ modꝰ ē p̄ticularis. Et h̄ qꝛ modalis mōi nāꝫ ſeqᷓ. 2ᵐ attēdēdū qḋ eſt cā iſtius p̄mi ē ꝙ p̄dicatū modalis. ſ. modus: nō hꝫ ſolā habitu-

A

dinẽ pdicati respectu sui subiecti.s.eẽ ⁊ nõ esse.sz habitudi nẽ syncathegorematicã distributiuã.sz nõ sm q̃titatẽ ptiũ subiectiuaꝝ ipsius subiecti.sz sm q̃titatẽ ptiũ tpis eiusdẽ: ⁊ merito. Sicut.n.qꝛ subiecti enũtiatiõis de inesse ppa q̃ti tas est penes diuisionem vel indiuisionem ipsi' subiecti qꝛ est nomẽ qd̃ significat p modũ subẽ cui' q̃titas ẽ p diui sionẽ ꝯtinui.iõ signũ q̃tificãs in illis distribuit sm ptes sbiectiuas:ita qꝛ subiecti enũtiationis modalis ppria q̃ti tas ẽ tps.qꝛ ẽ vbũ qd̃ significat p modũ mot'.cui' ꝓpa q̃titas ẽ tps.iõ modus q̃tificãs distribuit ipz suũ subz .s.esse vel nõ eẽ sm ptes tpis. Uñ subtilr īspicienti appebit ꝙ q̃titas ista modalis ppriẽ subiecti modalis enũtiatiõis q̃titas ẽ.s.ipsius eẽ vel non esse. Ita ꝙ illa modal' ẽ sim plr vlis cui' ꝓpriuz subm distribuit p oi tpe vel simplr vt hoiez eẽ aial ẽ necẽriuz.vel ipoẽ vel acceptoꝛ vt hoiez currere hodie vel dũ currit ẽ necẽriuz vl' ipoẽ. Illa vo est pticularis:in q̃ nõ p oi sz aliq̃ tpe distributio fit in cõi tĩe vt hoiez eẽ aial ẽ poẽ vl' ꝯtigẽs. Est g̃ ⁊ ista modal' q̃ti tas subiecti sui passio:sicut ⁊ vlr q̃titas se tz ex pte mãe.sz priuat a mõ nõ inq̃tũ pdicatuz ẽ.qd̃ vt sic tenet' sõalr sz inq̃tũ syncathegorematicũ offõ sugit' qd̃ hz ex eo ꝙ ꝓ prie mod' ẽ. Sũt igit' modaliũ (de ꝓpria eaꝝ q̃titate lo quẽdo.) alie vles affirmatiue vt ille de necẽio:qꝛ distribu it ad sp eẽ:alie vles negatiue vt ille de ipoẽ:qꝛ distribuit ad nũq̃ eẽ. Alie pticulares affirmatiue vt ille de poẽ ⁊ ꝯtingẽti:qꝛ distribuũt vtrũq̃ ad aliq̃n esse. Alie pticula res negatiue vt ille de nõ necẽ ⁊ nõ ipoẽ:qꝛ distribuũt ad aliq̃n nõ eẽ:sic in illis de inesse oĩs:nullus:q̃dã nõ oĩs:nõ nullus silem faciũt diuersitatẽ. Et qꝛ vt dictũ ẽ. hec q̃ti tas modaliũ ẽ inq̃tũ modales sũt:⁊ de his inq̃tũ hmõi ꝓsens tractat' sit ab Arist.iccirco equipollentie.seu ꝯñtie eaꝝ ordinate sũt negõnis vario situ quẽadmodũ equipol lẽtie illaꝝ de inesse.vt.s.negatio ꝓposita mõ faciat equi poller' sue ꝯdictorie.negatio aũt mõ postposita:posita aũt dicti vbo:sue equipollere ꝯ̃rie facit. Preposita vo ⁊ post posita sue subalterne vt videre potes i ꝯñtiaꝝ figura vlti mo ab Arist.soꝛtata:in q̃ tali ꝓformata oppõnum figu ra clare videbis oẽs se mutuo ꝯñtes hz alterã triũ regu laꝝ equipollere:⁊ ꝯñter totã.pͥᵐ ordinẽ.scdo ꝯ̃riũ.3° ꝯdi ctoriũ.q̃rto vo subalternum. LEC. XII.

Necesse esse | Contrarie | Impossibile esse

Subalterne | Contrarie | dictorie | Subalterne

Possibile esse | subcontrarie | Contingens non esse

¶ Cũ autez affirmationi negatio:ac affirmatio aduersent':nã huic oĩs hõ iustus est:he nul lus hõ iustus est:⁊ oĩs hõ iniustus est aduer sant':⁊ itez huic:callias iustus est: he callias iustus non est:⁊ callias iniustus est:conside remus op; vtra istarum sit illi contraria.

¶ Utꝝ aũt ꝯ̃ria est affirmatio negatiõi ⁊ oro oroni q̃ dicit q̃m oĩs hõ iustus ẽ:ei q̃ est nul lus homo iustus ẽ:aut oĩs hõ iustus est:ei q̃ est oĩs hõ iniustus ẽ:callias iustus est:callias iustus nõ est:callias iniustus ẽ:q̃ hoꝝ ꝯ̃ria ẽ.

Ostq̃ determinatũ est de enũtiatiõe sm ꝙ diuersificat' tã ex additõe factã ad t'minos q̃ ad ꝯpõnẽ ei'.h sm diuisionẽ a.s.Tho.i p̃n° hui' scdi scã; intẽdit Arist.tractat' quãdã q̃õnẽ circa oppõnes enũtiationũ ꝓuenientẽ ex eo ꝙ addit' aliqd simplici enũtiatiõi. Et circa h q̃tuoꝛ fac. Primo mouet q̃õnẽ.2° declarat ꝙ hec q̃õ depẽdet ab vna alia q̃õne ꝑtractãda.ibi ⌈Nã si ea q̃ sũt i voce.⌋ Ter tio determinat illã aliã q̃õnẽ.ibi ⌈Nã arbitrari.⌋ Quar to redit ad r̃ndẽdũ q̃õni ꝑ mote.ibi ⌈Quare si in opio ne ⁊c.⌋ Q.õ quã mouẽ intẽdit ẽ. Utꝝ affirmatiue enũtia tiõi ꝯ̃ria sit negatio eiusdẽ pdicati an affirmatio de pdi cato ꝯ̃rio seu ꝓuatiuo. Uñ dic'. Utꝝ ꝯ̃ria ẽ affirmatio ne gatiõi ꝯdictorie.s.⁊ vlr orõ affirmatiua orõni negatiue vt affirmatiua orõ que dicit oĩs hõ est iustus illi ꝯ̃ria sit orõni negatiue:nullus hõ ẽ iustus.aut illi oĩs hõ ẽ iniu stus.q̃ ẽ affirmatiua d pdicato ꝓuatiuo. Et silr ista affir matio callias ẽ iustus:ẽ ne ꝯ̃ria illi ꝯdictorie negõni cal lias nõ ẽ iustus:aut illi callias ẽ iniust' q̃ ẽ affirmatiua de pdicato ꝓuatiuo. Ad euidẽtiã tituli hui' q̃õnis qꝛ ha cten' idiscussũ ab aliis ẽ relict' ꝯsiderare oz ꝙ cũ in enũ tiatiõe sint duo.s.ipsa enũtiatio seu significatio ⁊ mod' enũtiandi seu significãdi duplex inter enũtiationes fieri põt oppositio:vna rõne ipsi' enũtiatiõis:altera rõne mo di enũtiãdi. Si mõs enũtiandi attẽdim':duas spẽs op positionis in latitudine enũtiationũ inuenim':ꝯ̃rieta tẽ.s.⁊ ꝯdictionẽ. Diuise.n.sup' sunt enũtiationes oppo site in ꝯ̃rias ꝯdictorias. Contradictio iter enũtiationes rõne modi enũtiandi est q̃n idẽ pdicat' de eodẽ subto ꝯ dictorio mõ enũtiãdi:vt sicut vnũ ꝯdictoriũ nil ponit sz alteꝝ tm̃ destruit:ita vna enũtiati[illegible] asserit:sz id tm̃ qd̃ altera enũtiabat destruit. Hmõi aũt sunt oẽs q̃ ꝯdictorie vocant'.s.oĩs hõ ẽ iustus:nõ oĩs hõ est iustus. sortes est iustus:sortes nõ est iustus.vt de se pz. Et ex h ꝓuenit ꝙ non pñt sil' vere aut false esse.sic nec duo ꝯdictoria. Con trarietas vo inter enũtiatiões rõne modi enũtiãdi ẽ q̃n idẽ pdicat' de eodẽ subto ꝯ̃rio mõ enũtiãdi vt sicut vnuz ꝯ̃rioꝝ ponit mãm sibi ⁊ reliquo cõem in extrema distan tia sub illo gñe vt pz de albo ⁊ nigro:ita vna enuntiatio ponit subm cõe sibi ⁊ sue opposite in extrema distantia sub illo pdicato. Hmõi q̃q; sunt oẽs ille q̃ ꝯ̃rie in figura appellãt'.s.oĩs hõ ẽ iust':oĩs hõ nõ ẽ iust'. He.n.faciũt subm.s.hoiem maxime distare sub iustitia.dũ illa enun tiat iustitiam inesse hoi non quocũq; mõ sz vlr.ista aũt enũtiat iustitiã abesse hoi non q̃rtcũq; sz vlr. Maioꝛ.n. distãtia esse non põt q̃z ea q̃ est inter totã vniuersitatem hẽre aliqd ⁊ nullũ de vniuersitate hẽre illud. Et ex hoc ꝓuenit ꝙ non pñt esse simul vere:sic nec ꝯ̃ria pñt eidez si mul inesse:⁊ ꝙ pñt eẽ simul false. sicut ⁊ ꝯ̃ria simul non inesse eidẽ pñt. Si vo ipaz enũtiationẽ siue ei' significa tionẽ attẽdam' vnã tm̃ oppõnis spẽz in tota latitudine enũtiationũ repim' ꝯ̃rietatẽ.s.sm vitatez ⁊ falsitatẽ:qꝛ duaꝝ enũtiationũ significationes entis positiua sunt:ac p h neq; ꝯdictorie neq; ꝓuatiue opponi possunt:qꝛ vtri usq; oppositionis alteꝝ extremũ est formaliter non ens. Et cũ nec relatiue opponant':vt claꝝ ẽ:restat vt non ni si ꝯ̃rarie opponi possint. Consistit aũt ista ꝯ̃rarietas in hoc ꝙ duaꝝ enũtiationũ altera alterã nõ cõpatit' vel in vitate vel in falsitate ꝑsupposit' semp ꝯditionibus ꝯ̃ra rioꝝ.s.ꝙ fiant circa idẽ ⁊ in eodẽ tpe. Patere quoq; põt taiẽ oppõnem esse ꝯ̃rarietatẽ ex nã ꝯceptionũ aie com ponentis ⁊ diuidentis: quaꝝ singule sunt enũtiationes.

Moda.sim plr vlis

Particularis

Passio sub ie. in moda.

Modal alie vles affir.vel neg.alie pti. aff.vel neg.

B

Equipollen.in moda.

C

Lec. vit. intẽ. ab ari.

Expo.t.

D

No. p tit.q.

2° oppo.inter enun.

Cõtradictio ra.modi.

E

Cur non si mul vere

Cõtrarietas ra.mo.enun.

F

Cur ꝯ̃rarie non sit ve.

Oppo.eni. signifi.

G

Ista ꝯ̃rarie. in qua cõsi.

Oppo. inter ꝯceptiões aie Cõceptiones siqdẽ aie adeq̃te nullo alio mõ opponunt ꝯceptiõib⁹ inadeq̃tis nisi ꝯrie. ⁊ ipe ꝯceptiões in adeq̃te si se mutuo expellũt:ꝯrie q̃q̃ dñr. Un̄ veꝝ ⁊ falsum ꝯrie opponi pbat a.s.Tho.in pma pte.q.xvij. Sic ĝ hic ita
H ⁊ in enũtiatiõibus ipe significatiões adeq̃te ꝯrie opponunt inadeq̃tis.i.ṽe falsis:⁊ ipse inadeq̃te.i.false: ꝯrie quoq̃ opponunt inter se si ꝯtingat q̃ se non cõpatiant. saluis semp ꝯrioꝝ ꝯditiõib⁹. Est igit in enũtiatiõib⁹ du
Duplex ꝯrarietas i enũ. plex ꝯrietas. Una rõne modi:altera rõne significatiõis:⁊ vnica ꝯdictio.s.rõne modi. Et vt ꝯfusio vitet pma ꝯ
Cõtradictio rietas vocet ꝯrietas modalis:scda ꝯrietas formal'. Cõtradictio at nõ ad ꝯfusiõis vitationẽ.q: vnica ẽ:sz ad ꝓprietatis expssionẽ ꝯdictio modal' vocari pt. Inuenit aũt ꝯrietas foꝛalis enũtiationũ inter oẽs ꝯdictorias.q: ꝯdictoriaꝝ olia alterã sp excludit ⁊ iter oẽs ꝯrias modalr
I q̃ ad ṽitatẽ:q: nõ pñt eẽ sil' ṽe:sz nõ inueniat inter oẽs q̃ ad falsitatẽ:q: pñt eẽ sil' false. Q: igit Arist.in hac qõne logt de ꝯrietate enũtiationũ q̃ se extendit ad ꝯrias modalr ⁊ ꝯdictorias.vt pz in pn° ⁊ in fine qõnis.in pn° qd
q: ꝓponit vtrasq̃ ꝯdictorias dicẽs.[Affirmatio negatiõi. Iz ꝯrias modalr dicẽs.[Et oro oroni. Iuñ ⁊ exempla vtrarũq̃ statim sbdit:vt pz in lra.in fine vero,q: ibi expsse quã ꝯclusit eẽ ꝯriã affirmatiue ṽe diuidit in ꝯriã modalr vlez negatiuã.s.⁊ ꝯdictoriã:q̃ diuisio falsitate nõ careret nisi ꝯclusisset ꝯriã formalr. vt õ se pz:q: indz sic accipit ꝯrietatẽ. iõ de ꝯrietate foꝛali enũtiationum qõ intelligẽda ẽ. Et ẽ qõ valde subtil':necia:⁊ adhuc nul
Titulus.q. lo mõ supi⁹ tacta. Est igit titulus qõnis. Utꝝ affirmatiue ṽe ꝯria formalr sit negatiua falsa eiusdẽ pdicati.aut affirmatiua falsa de pdicato puatiuo vel ꝯrio. Et sic pz qs sit sensus tituli:⁊ q̃re n̄ mouet qõnẽ de q̃cũq̃ alia oppõne enũtiationũ:q:.s.nulla alia in eis formalr iuenit:
Cõtrarietas hic strictissime ⁊ q̃ accipit ꝯrietatẽ ꝓprie ⁊ strictissime:sz talis ꝯrietas inueniat iter ꝯdictorias modalr ⁊ ꝯtrarias modalr. Di
In pn° hui⁹ .s.le.p⁹ ctũ ṽo fuit a.s.Tho.puenire hãc dubitatiõem ex eo q̃ addit aliqd simplici enũtiationi:q: si tm̃ simplices.i.de 2° adiacẽte enũtiatiões attẽdant nõ hz hec qõ radicem. Q: at simplici enũtiatiõi.i.subto ⁊ ṽbo substãtiuo addit aliqd.s.pdicatũ.nascit dubitatio circa oppõnẽ.an illõ additũ in ꝯrijs debeat eẽ illudmet pdicatũ negatõe apposita ṽbo an debeat eẽ pdicatũ ꝯriuz seu puatiuum absq̃ negõne ꝓposita verbo. [Deinde cum dicit.

[Atq̃z cũ ea q̃ sũt in voce seq̃nt ea q̃ st in mẽte.si illic opinio ꝯrij sit ꝯria:vt opinio q̃ dicit: oĩs hõ est iustus:huic opinioni:oĩs hõ iniust⁹ est:necesse est rẽ silr sese hẽre:⁊ in affirmatiõib⁹ hisce:q̃ in voce ꝯsistũt. Sin ṽo ꝯrij opinio nõ sit ibi ꝯria:nec affirmatio affirmatiõi:sz dicta negatio ꝯria est. Quare ꝯsiderãdũ ẽ q̃lis nã opinio falsa opinioni ṽe ꝯria sit:vtꝝ affirmationis opinio:an ea q̃ ꝯrium opinat. Dico aũt h̃ pacto. Est vna opinio ṽa de bono: bonũ eẽ:alia ṽo falsa de eodẽ bonuz nõ esse. ⁊ insup alia:malũ esse. Haꝝ igit duaꝝ:vtra sit ꝯria ṽe:⁊ si sit vna vtra sit ipsa contraria.

[Nã si ea q̃ st i voce seqnũt ea q̃ st in aĩa:illic at ꝯria ẽ opio ꝯrij:vt oĩs hõ iust⁹ ẽ:ei q̃ ẽ oĩs hõ iniust⁹ ẽ:⁊ et in his q̃ st i voce affirmatiõib⁹:nece ẽ silr se hẽe. Qõ si neq̃z illic ꝯrij opinatio ꝯria ẽ:nec affirmatio affirmatõi ꝯria erit: sz ea q̃ dcã ẽ negatio. Quaꝛ ꝯsiderãdũ ẽ:cui opio ṽa opioni false ꝯria ẽ:vtꝝ negatiõi:an certe ei q̃ ꝯriũ eẽ opiat. Dico at h̃ mõ. Est q̃dã opiatio ṽa bõi:qm̃ bonũ ẽ:alia ṽo qm̃ bonũ nõ ẽ falsa:alia ṽo falsa:qm̃ malũ est. Que haꝝ ꝯria est ṽe. Et si est vna sz quã ꝯria est.

[Declarat vñ sumẽda sit decisio hui⁹ qõnis. Et duo facit:q: p̃ declarat q̃ hec qõ depẽdet ex vna alia qõne:ex illa.s.vtꝝ opio.i.ꝯceptio aie in 2° opatõe intellus ṽa ꝯrio sit opioni false negatiue eiusdẽ pdicati:an false affirmatiue ꝯrij siue puatiui. Et assignat cãz q̃re illa qõ depẽdet ex ista.q:.s.enũtiatiões vocales sequunt mẽtales. vt effect⁹ adeq̃ti cãs ꝓprias:⁊ vt significata signa adeq̃ta.⁊ ꝯñr silis est in hoc vtraq̃ nã. Un̄ inchoans ab hac cã ait. Nã si ea que sũt in voce sequunt ea q̃ sunt in aia: vt dcm̃ est in pncipio pmi libri:⁊ illic.i.in aia:opinio cõtrarij pdicati circa idem subm est ꝯtraria illi alteri que affirmat reliquũ ꝯtrariũ de eodẽ:cuiusmodi st iste mentales enũtiatiões.oĩs hõ est iustus.oĩs hõ ẽ iniustus.si ita indz ẽ:ẽ ⁊ in his affirmatiõib⁹ q̃ sunt in voce.i.vocaliter sumptis:necesse ẽ silr se hẽe vt.s.sint ꝯtrarie due affirmatiue de eodẽ subto ⁊ pdicatis ꝯtrarijs. Qõ si neq̃ illic.i.in aia opinatio ꝯtrarij pdicati ꝯtrarietatẽ inter mẽtales enũtiatiões ꝯstituit:nec affirmatio vocal' affirmationi vocali ꝯtraria erit de ꝯtrario pdicato.sz magis affirmationi ꝯtraria erit negatio eiusdẽ pdicati. Depẽdet ĝ mota qõ ex ista sicut effect⁹ ex cã. Propterea ⁊ ꝯcludẽdo addit 2m q̃.s.de hac qõne pus tractãdũ ẽ:vt ex cã cognita effect⁹ inotescat dicẽs. Quare ꝯsiderãdũ ẽ:opinio ṽa cui opioni false ꝯtraria est. Utꝝ negõni falsetam certe ei affirmatiõi false q̃ ꝯtrariũ eẽ opinat:⁊vt exẽplariter ꝓponat dico h̃ mõ. Sũt tres opiones de bono puta vita.quedã,n.ẽ ipsi⁹ boni opinio ṽa qm̃ bonũ ẽ.puta q̃ vita sit bona.alia ṽo falsa negatiua.s.qm̃ bonũ nõ ẽ. puta q̃ vita nõ sit bona:alia iter falsa affirmatiua ꝯtrarij.s.qm̃ malũ ẽ puta q̃ vita sit mala. Querit ĝ q̃ harũ falsaꝝ ꝯtraria ẽ ṽe. Qõ at sbdidit.[Et si ẽ vna:sm quã ꝯtraria ẽ.triplr legi pt. Pmo dubitatiue vt sit ps qõnis:⁊ tũc est sensus. Querit q̃ haꝝ falsaꝝ ꝯtraria est ṽe.⁊ sil' q̃rit:si est tm̃ vna haꝝ falsaꝝ sz quã fiat ꝯtraria ipsi ṽe. q: cũ vnũ vni sit ꝯtrariũ vt dr.x.metaphy.q̃rẽdo q̃ haꝝ sit ꝯtraria.q̃rem⁹ et an vna eaꝝ sit ꝯtraria. Alio mõ pot legi aduersatiue:vt sit sensus. Querit q̃ haꝝ sit ꝯtraria q̃q̃z sciam⁹ q̃ n̄ vtraq̃:sz vna eaꝝ ẽ sm quã sit ꝯrietas. 3° mõ pt legi diuidẽdo hãc pticulã [⁊ si est vna ab illa seq̃nti [sz quã ꝯtraria est. Iz tũc pma ps expssiue. 2° ṽo dubitatiue legit:⁊ est sensus. Querit q̃ haꝝ falsaꝝ ꝯtraria est ṽe.nõ solũ si iste due false iter se dant in ꝯñdo.sz et si vtraq̃ est vna.s.alteri idiuisibilr vnita.q̃rit sz quã sit ꝯtrarietas. Et h̃ mõ exponit Boeti⁹ dicẽs q̃ Arist.apposuit h̃ ṽba pp ꝯtraria imediata i qb⁹ nõ differt ꝯriũ a puatiuo. Inter ꝯria.n.mediata ⁊ imediata hec ẽ dria q̃ imediatis a puatiuo ꝯriũ nõ infert. Non.n.valet corp⁹ colorabile ẽ nõ albũ.ĝ est nigꝝ. Põt.n.eẽ rubꝝ. In imediatis aũt vz. Uerbi.g. Aial ẽ nõ sanũ.ĝ ĩfirmũ. Numerus est nõ par.ĝ ĩpar. Uoluit ĝ Arist. exp̃mere q̃ nunc cuz q̃rimus q̃ haꝝ falsaꝝ.s.negatiue ⁊ affirmatiue ꝯrij sit ꝯria affirmatiue ṽe.querim⁹ vtr siue ille due false indiuisibilr se sequant:siue non. [Deinde cum dicit.

[Existiare itaq̃z ꝯrias opiones ex eo definitas eẽ:q: st ꝯrioꝝ:falsuz pfecto ẽ. Nã opio q̃ gspiã opinat bonũ eẽ bonũ:⁊ opio q̃ malũ opiat eẽ malũ:eadẽ ẽ fortasse:ac ṽa:siue plꝛes sint:siue vna. Cõtrarie ṽo st he. At n̄ ex eo q: ꝯrioꝝ st:sz ex eo potꝰ:q: ꝯrio mõ se habent.

Marginal notes, right column: A · K · Expo. · L · 5°. · 4°.⁊ 5°. · 6°. · 3° legi pot · Tex.cõ.14. · Lec.5°. · 2° sen. · M · 3° sen. · Boetius · Dria iter ꝯria mediata vel imme. · Inte. Arist.

¶ Nã arbitrari ↄrias opiones diffiniri ĩ eo ꝙ
ↄrioꝝ sũt: falsuʒ ẽ. Boni.n. qm̃ bonũ ẽ: ⁊ ma
li: qm̃ malũ est eadẽ fortasse opio ẽ ⁊ vã: siue
plꝛes: siue vna sint. Sũt aũt ista ↄria. Sʒ nõ in
eo ꝙ ↄrioꝝ: sunt ↄrie: sʒ magis in eo ꝙ ↄrie.
¶ Prosequitur hãc ſm qõnem. Et circa h̃ quatuor facit.
A Pmo d̃clarat ꝙ ↄrietas opionũ non attẽdit̃ penes ↄrie-
tatẽ rerũ circa quã v̄sant̃. sʒ potiꝰ penes oppõnẽ veri vl̃
falsi. 2° d̃clarat ꝙ nõ penes q̃cũq3 opposita ſm v̄itatẽ ⁊
falsitatẽ ẽ ↄrietas opionũ. Ibi[Si ğ boni.]Tertio d̃ter
miat ꝙ ↄrietas opionũ attẽdit̃ penes ꝑ se ꝓ opposita ſʒ
v̄itatem ⁊ falsitatẽ tribꝰ rõnibꝰ. Ibi[Sʒ in qbꝰ ꝓ falla-
Lec. vlt. cia ⁊c. Quarto d̃clarat hãc d̃terminatõeʒ inueniri in oĩ-
bꝰ verã Ibi[Manifestũ ẽ igit̃.]Dic ğ ꝓponẽs intẽtã3 cõ
Expo. pᵉ. clõnẽ ꝙ ſtm ẽ arbitrari opiones diffiniri seu d̃terminari
d̃bere ↄrias ex eo ꝙ ↄrioꝝ obiectoꝝ s̃t. Et addocit ad h̃
duplicẽ rõnẽ: pᵃ est. Opiones ↄrie non s̃t eadẽ opio: sʒ ↄ-
rioꝝ eadẽ ẽ fortasse opio. ğ opiones nõ s̃t ↄrie ex h̃ ꝙ ↄ-
B rioꝝ s̃t. Scd̃a est. Opiones ↄrie non s̃t sil̃ v̄e: sʒ opiones
ↄtrarioꝝ siue plures siue vna s̃t sil̃ v̄e q̃nq3. ğ opiones ñ
sunt ↄrie ex h̃ ꝙ ↄrioꝝ s̃t. Haꝝ rõnũ suppositi maiorib9
2ᵃ. ponit̃ vtriusq3 minoris d̃clarationeʒ sil̃ dicens. Boni.n.
qm̃ bonũ est ⁊ mali qm̃ malũ est eadeʒ fortasse opio ẽ q̃
ad pmã. Et sbdit eẽ v̄a siue plures siue vna sit q̃ ad 2aʒ.
Cõtrarioꝝ eadẽ opi. Ubi ãt dubitatiuo aduerbio ⁊ distĩctione: q2 non ẽ de-
terminãdi locus an ↄtrarioꝝ eadẽ sit opio: ⁊ q2 aliquo
mõ est eadeʒ ⁊ aliq̃ mõ non. Si.n. loq̃mur de habituali
C opione sic eadẽ est: si ãt d̃ actuali sic nõ eadẽ est. Alia si-
qdẽ mental̃ cõpositio actual̃r sit ↄcipiẽdo bonũ esse bo
Lec. 2. ⁊ cõ. 3. nũ. ⁊ alia ↄcipiẽdo malũ eẽ malũ: sʒ eodẽ habitu vtrũq3
cognoscamꝰ. illud ꝑ se ꝑ: ⁊ h̃ scd̃ario. vt dĩ. ix. metaphy.
3ᵃ. Deinde subdit ꝙ ista q̃ ad declarationẽ minoꝝ sumpta
Ult. sunt. s. bonũ ⁊ malũ: ↄria sũt: ẽt ↄtrarietate sũpta stricte
in moralibꝰ: ac ꝑ h̃ ↄgrua vti sumꝰ declaratione. Ultio
induc̃ ↄclõneʒ. Sʒ non in eo ꝙ ↄrioꝝ opiones sont ↄrie
sunt: sʒ magis in eo ꝙ ↄtrarie. i. sʒ potius censende sunt
opiones ↄtrarie ex eo ꝙ ↄtrarie aduerbial̃r. i. ↄtrario
modo. i. vere ⁊ false enuntiant. Et sic p3 pmum.

¶ Qd̃ si sit opinio d̃ bono: ipm bonũ eẽ: alia
v̄o ipm bonũ nõ eẽ: ⁊ itẽ alia q̃ bono tribuit
id: qd̃ ipsi nõ ↄpetit: neq3 ↄpetere p̃t: cetera-
rũ qdẽ nulla est ponẽda ↄria: nec eaꝝ qbꝰ cõ
petit̃: qd̃ nõ iest. nec eaꝝ qbꝰ nõ iesse: qd̃ cõ
petit credit̃. Nã ifinite s̃t ambe: ⁊ qbꝰ ↄpetẽ
qd̃ nõ iest: ⁊ qbꝰ nõ ↄpetẽ qd̃ iest existimat̃.
¶ Si ğ boni qm̃ bonũ est opinatio: est aũt qm̃
nõ est bonũ: ẽ v̄o qm̃ aliđ aliqd ẽ: qd̃ nõ est:
neq3 p̃ot eẽ: aliaꝝ qdẽ nulla ponẽda ẽ: neq3
quecũq3 eẽ qd̃ nõ est opinat̃: neq3 q̃cũq3 eẽ
qd̃ est. Infinita.n. nõ vtraq3 sunt: ⁊ que esse
opinant̃ qd̃ nõ est: ⁊ que non esse qd̃ est.
D ¶ Q2 dixerat ꝙ ↄtrarietas opinionũ accipit̃ ſm opposi
tionẽ v̄itatꝪ ⁊ falsitatꝪ eaꝝ. Declarat mõ ꝙ non q̃cũq3 ſʒ
v̄itatem ⁊ falsitatẽ opposite opiones sunt ↄtrarie tali ra
tione. De bono puta de iustitia q̃tuor p̃nt opiones h̃ri. s.
ꝙ iustitia est bona: ⁊ ꝙ nõ est bona: ⁊ ꝙ est fugibilis: et
ꝙ est nõ appetibilis. Quaꝝ pma est v̄a: relique sont fal
se: Inter q̃s hec est diuersitas ꝙ pma negat idem p̃dica
tũ qd̃ v̄a affirmabat. 2ᵃ affirmat aliqd aliđ qd̃ bono nõ
inest. 3ᵃ negat id qd̃ bono inest non t̃ñ illđ qd̃ v̄a affirma
bat. Tũc sic. Si oẽs opiones ſm v̄itatẽ ⁊ falsitatem sũt
ↄtrarie: tũc vni. s. v̄e opioni nõ solũ multa sunt ↄtraria.
sʒ ẽt infinita qd̃ est impoĩe: q2 vnũ vni est ↄtrariũ. Tenʒ
ↄñtia q2 p̃nt infinite imaginari opiones false de vna re:
siles dictimis falsis opionibꝰ adductꝪ affirmãtes. s. ea q̃
non insunt illi: ⁊ negãtes ea q̃ illi q̃cũq3 mõ ↄiũcta sunt.
E Utraq3 nãq3 indeterminata esse ⁊ absq3 numero ↄstat.
Possum.n. opinari ꝙ iustitia est q̃litas ꝙ est relatio ꝙ
est h̃ ⁊ illud: ⁊ sil̃r opinari ꝙ iustitia nõ sit q̃litas: non sit
appetibilis: non sit habitꝰ. Un̄ ex supradictis in ꝓpõne q̃-
Expo. pᵉ. stionis iferens pluralitatẽ falsaꝝ ↄ vnã verã ait. Si ğ ẽ
opinatio v̄a boni, puta iustitie qm̃ ẽ bonũ: ⁊ si ẽ ẽt falsa
opinatio negãs idẽ. s. qm̃ nõ est qd bonũ. est v̄o ⁊ tertia
opinatio falsa q̃q3 affirmãs aliqd aliđ inesse illi qd̃ non
inest nec inesse p̃t. puta ꝙ iustitia sit fugibilis: ꝙ sit illici
ta: ⁊ hinc intelligit̃ q̃rta falsa q̃q3 q̃. s. negat aliqd aliud
ab eo qd̃ v̄a opio affirmat iesse iustitie qd̃ t̃ñ iest. vt puta
ꝙ non sit q̃litas: ꝙ nõ sit v̄tus. si ita inq̃d ẽ: nulla aliaꝝ
falsaꝝ ponẽda est ↄria opioni v̄e. Et exponẽs qd demõ
straret ꝑ li aliaꝝ subdit. Neq3 q̃cũq3 opio opinat̃ esse qd̃ ñ
est. vt tertij ordis opiones faciũt: neq3 q̃cũq3 opinio opi
2ᵃ. Ult. nat̃ ñ eẽ qd̃ ẽ: vt q̃rti ordis opiones sigñant. Et cãʒ sbdit.
Infinita.n. vtraq3 s̃t: ⁊ q̃ eẽ opinãt̃ qd̃ ñ ẽ: ⁊ q̃ nõ esse qd̃
ẽ: vt. s. d̃claratũ fuit. Nõ ğ q̃cũq3 opiones opposite ſm
v̄itatẽ ⁊ falsitatẽ ↄrie s̃t. Et sic p3 scd̃ʒ. LECTIO. XIII.
¶ Sʒ ille sũt ponẽde: in qbꝰ iest ipsa d̃ceptio.
He aũt sunt ille: ex qbꝰ gñatiões ꝑficiscunt̃:
Quaꝑp ⁊ deceptiones ex ipsis ꝑficiscunt̃.
¶ Sʒ in qbus ꝓmo fallacia est. Hec aũt est ex
his ex qbus sunt ⁊ gñatiões. Ex oppositis
v̄o ⁊ gñationes fiunt. Quare etiã fallacia.
Uia subtili idagatõe ostdit: ꝙ nec rerũ ↄrie
tas nec veri falsiq3 q̃liscũq3 oppositio ↄrieta
tem opinionũ ↄstituit: sʒ ꝙ aliq̃ veri falsiq3
oppositio id facit. Idõ nũc d̃terminare itẽdit
q̃lis sit illa veri falsiq3 oppositio q̃ opionuʒ
ↄrietatẽ ↄstituit. Ex h̃.n. directe q̃stioni satisfit. Et inten-
dit ꝙ solu oppositio opinionũ ſm affirmationẽ ⁊ nega-
tionẽ eiusdem de eodẽ ⁊c. ↄstituit ↄtrarietateʒ eaꝝ. Un̄
F intendit ꝓbare istaʒ ↄclusionem ꝑ quã ad q̃situm rñdet
opiniones opposite ſm affirmationẽ ⁊ negõnẽ eiusdem
de eodẽ s̃t ↄrie: ↄñter ille q̃ s̃t opposite ſm affirmatio-
nem ↄrioꝝ p̃dicatoꝝ de eodẽ nõ sunt ↄrie: q2 sic affirma
tiua v̄a haberet duas ↄrias: qd̃ ẽ impoĩe. Unũ.n. vni est cõ-
trariũ. Probat ãt istã ↄnẽ tribꝰ rõnibꝰ. Pma est. Opio-
1ᵃ ra. nes i qbꝰ ꝓ est fallacia s̃t ↄtrarie: opiones opposite ſm
affirmationẽ ⁊ negõneʒ eiusdẽ de eodem s̃t in qbꝰ ꝓ est
falsa. ğ opiones opposite ſm affirmationẽ ⁊ negõnem
eiusdẽ de eodẽ sũt ↄtrarie. Sẽsus maioris est. Opiones
Sensus q̃ ꝓ ordie nãe sũt termini false. i. deceptiõis seu s̃t error
ↄtrarie. Sũt.n. cuʒ q̃s fallit̃ seu errat duo termini. s. a q̃
d̃clinat: ⁊ ad quẽ labit̃. Huiꝰ rõnis in l̃ra ꝓ ponit̃ maior
Expo. pᵉ. p. l. cũ dĩ[Sʒ in qbꝰ ꝓ falsa est.]aduersatiue.n. ↄtinuãs ser
monẽ supradictꝪ: insinuauit nõ tot enũeratas opiones eẽ
ↄtrarias. sʒ eas in qbus ꝓ falsa est mõ exposito. Deinde
sbdit ꝓbõneʒ minoris talẽ. Eadẽ ꝓportional̃r s̃t ex qbꝰ
G s̃t gñationes: ⁊ ex qbꝰ s̃t false. Sʒ gñationes s̃t ex oppo
sitis ſm affirmationẽ ⁊ negõneʒ. ğ ⁊ false s̃t ex oppositꝪ
ſm affirmationẽ ⁊ negõneʒ: qd̃ erat assumptũ in mino-
2ᵃ. re. Un̄ ponẽs maiorẽ huiꝰ ꝓ syllĩ ait[Hec aũt]. s. falsa
est ex his]. s. terminis: ꝓportional̃r t̃ñ[ex qbus sunt et
3ᵃ. Ult. gñationes.]Et subsummit minoreʒ.[Ex oppositꝪ v̄o].
s. ſm affirmationẽ ⁊ negõnem ⁊ gñationes fiunt. Et de-
mũ ↄclodit.[Quare ẽt falsa.]s. ẽ ex oppositꝪ ſʒ affirma
Nota sĩlitudinẽ ꝓcessus nãe ⁊ intellus tionẽ ⁊ negationeʒ eiusdẽ de eodẽ. ¶ Ad euidẽtiã huiꝰ
ꝓbõnis scito ꝙ idẽ faciunt in ꝓcessu intellus cognitio ⁊
falsa seu error quod in ꝓcessu nature generatio ⁊ corru
ptio. Sicut nãq3 perfectiones naturales generationibꝰ

acgrunt: corruptiõib⁹ desinũt: ita cognitiõe pfectione
sit ei suales acgrunt: erroribus aũt seu deceptionib⁹ amit/
H tunt. Et iõ sicut tã gñatio q̃ corruptio ẽ iter affirmationẽ
Lec. 2. & cõ. 7. ꝛ negõnẽ vt ppzios terminos: vt dĩ 5° phy. ita tã cogno
scẽ aliqd: q̃ falli circa illõ: est inter affirmationẽ ꝛ nega
Affirma. vera qd tionẽ vt ppos terminos: ita ꝙ id ad qd̃ p̃ attingit cogno
scẽs aliqd in sa opatiõe intell'a ẽ vitatis affirmatio: ꝛ qd̃
p se p̃ obijcit est illius negatio. Et siliṙ qd̃ p se p̃ pdit qui
fallit est vitatis affirmatio: ꝛ qd̃ p̃ incurrit est veritatis
negatio. Recte ḡ dixit ꝙ ijdem sunt termini inter quos
pmo est gñatio: ꝛ illi inter q̃s est pmo fallacia: q: vtrobiq̃
termini sunt affirmatio ꝛ negatio. ❡ Deinde cũ dicit.

❡ Qd̃ si bonũ ꝛ bonũ ẽ ꝛ nõ malũ: ꝛ alteꝝ qd̃
p se: alteꝝ vo p accñs cõpetit: accidit. n. ipsi
nõ malũ eẽ: atq̃ ea vniuscuiusq̃ opio vera est
magis: q̃ ẽ p se: ꝛ itẽ falsa mag' q̃ ẽ p se. gppe
cũ ꝛ ea vera sit magis: q̃ ↄditionẽ hãc subit: ꝛ
hoꝝ vtraq̃ falsa ẽ: ꝛ ea inquã q̃ bonũ: bonũ
nõ eẽ: ꝛ ea q̃ bonũ malũ asserit eẽ. Illa qdem
respectu vẽ p se: h̃ vo respectu vẽ p accñs.
magis erit ea opio falsa pfecto: q̃ ẽ negatio
boni: q̃ ea q̃ est ↄrij affirmatio. Atq̃ is circa
vnũqdq̃ maxime opinat' falso: q ↄriã hz opi
nionẽ. Cõtraria nãq̃ circa idẽ genus plimũ
differũt. Si igit' haꝝ opionũ ↄria qdẽ ẽ: ꝛ ea
q̃ ẽ ↄrij: magis ãt ẽ ea ↄria: q̃ est negationis:
patet hãc porro sine ↄtrouersia ↄtrariã esse.
❡ Si ḡ qd̃ bonũ est: ꝛ bonũ: ꝛ malũ nõ est: ꝛ h̃
qdẽ s̃m se: illõ vo s̃m accñs: accidit. n. ei ma
lũ nõ eẽ: magis aũt in vno quoq̃ est q̃ s̃m se
va est ẽt falsa: siqdẽ ꝛ va. ḡ ea q̃ est qm̃ nõ est
bonũ qd̃ bonũ ẽ s̃m se ↄsistẽs falsa ẽ. illa vo
q̃ ẽ: qm̃ bonũ malũ ẽ: ei⁹ qd̃ ẽ s̃z accñs. Qua/
re magis erit falsa de bono ea q̃ est negõnis
opio: q̃ ea q̃ est ↄrij. Falsus aũt est magis cir
ca singularia q hz ↄriã opionẽ. Cõtrariũ. n.
est eoꝝ q̃ plimũ circa idẽ dñt. Qd̃ si haꝝ ↄ/
ria ẽ altera: magis vo ↄdictionis est ↄria: ma
nifestũ est qm̃ hec erit ↄria. Illa vo q̃ est: qm̃
malũ est qd̃ bonũ est implicita est. Eteni qm̃
non bonũ est: necesse est idem ipsũ opinari.
❡ Intẽdit pbare maiorẽ pncipalis rõnis. Et q: iã ðclara
I uit ꝙ ea i qb⁹ p̃ est fallacia sũt affirmatio ꝛ negatio. iõ vtit'
Cur loco ma. pbat ↄclonem loco maioris pbãde hui⁹. s. opiones i qb⁹ p̃ ẽ fallacia sũt ↄ/
rie: sua ↄne. s. opiones opposite s̃z affirmationẽ ꝛ negõ/
nẽ eiusdẽ sũt ↄrie. Equalẽ. n. iã ðclaratũ est. Fecit aũt h̃
ↄsuete breuitati studẽs: qm̃ sic pcedẽdo ꝛ pbat maiorez
ꝛ rñdet directe qõni: ꝛ applicat ad ppo^m sil'. Probat ḡ
loco maioris ↄclonẽ pncipalr intẽtam qõnis hãc. s. opi
niões opposite s̃m affirmationẽ ꝛ negõnẽ eiusdẽ sũt ↄrie:
ꝛ nõ ille que sunt opposite s̃z ↄrioꝝ affirmationẽ de eo/
R3 ad ↄclu. dẽ. Et intẽdit talẽ rõnẽ. Opinio va: ꝛ ei⁹ magis falsa: sũt
ↄrie opiones: opposite s̃m affirmationẽ ꝛ negõnez sunt
va ꝛ ei⁹ magis falsa. ḡ opiones opposite s̃m affirmatio
Proba. ma. nẽ ꝛ negõnẽ sũt ↄrie. Maior pbat' ex eo ꝙ q̃ plimũ distãt
circa idẽ sũt ↄria: va aũt ꝛ ei⁹ magis falsa plimũ distãt cir
Proba. mi. ca idẽ vt pz. Minor vo pbat' ex eo ꝙ opposite s̃m nega
tionẽ eiusdẽ ð eodẽ ẽ p se falsa respectu sue affirmatiõis
K ve. Opio ãt p se falsa magis falsa ẽ q̃cũq̃ alia. Unũqdq̃

eni qd̃ ẽ p se tale: magis tale ẽ q̃libz qd̃ ẽ p aliõ tale. Un̄
ad suprapositas opiones in ppõne qõnis rediẽs vt ex il
lis exẽplariter clari⁹ intẽtũ ostdat a pbatiõe minoris in/
4. opi. de bo. q̃ 2a rõne sui 2 q̃ alterius choat tali mõ. Sint q̃tuor opiones due ve. s. bonũ ẽ bo/
nũ: bonũ non ẽ malũ, ꝛ due false. s. bonũ ñ ẽ bonũ: ꝛ bo
nũ ẽ malũ. Claꝝ ẽ ãt ꝙ pma va ẽ rõne sui. scda ãt ẽ va s̃z
accñs. i. rõne alteri⁹: q:. s. nõ eẽ malũ ẽ ↄiũctũ ipi bono.
Iõ. n. ista ẽ va: bonũ ñ ẽ malũ: q: bonũ ẽ bonũ: ꝛ ñ eↄ. ḡ
pma q̃ ẽ s̃z se va ẽ magis va q̃ scda: q: in vnoquoq̃ gñe
Due false q̃ s̃m se ẽ va: ẽ magis va. Ille ãt due false: eodẽ mõ cẽsen
de sũt ꝙ. s. magis falsa ẽ q̃ s̃z se ẽ falsa. Un̄ q: pma eaꝝ. s.
bonũ non ẽ bonũ q̃ ẽ negatiua ẽ p se ꝛ ñ rõne alteri⁹ fal/
sa relata ad illã affirmatiuã bonũ est bonũ: ꝛ scda. s. bo
nũ ẽ malũ q̃ ẽ affirmatiua ↄrij: ad eãdẽ relata est falsa p
L accñs. i. rõne alteri⁹. ista. n. s. bonũ est malũ ñ imediate
falsificat' ab illa va. s. bonũ ẽ bonũ: s̃z mediãte illa alia
falsa. s. bonũ nõ ẽ bonũ. iccirco magis falsa respectu af/
firmatiõis ve ẽ negatio eiusdẽ q̃ affirmatio ↄrij qd̃ erat
Expo. p^e. assumptũ in miore. Un̄ rediẽs ad suprapositas: (vt dcm̃
est) opiones ifert pmas duas vas opiones dicẽs. Si ḡ
qd̃ bonũ ẽ ꝛ bonũ ẽ ꝛ ñ est malũ: ꝛ h̃ qdẽ. s. qd̃ dĩ pma
opio ẽ veꝝ s̃z se. i. rõne sui. illõ vo. s. qd̃ dĩ 2a opio ẽ ve/
rũ s̃m accñs: q: accidit. i. ↄiunctũ ẽ ei. s. bono malũ non
In quolz ꝛc. que mag. ve. vel fal. eẽ. In vnoq̃q̃ ãt ordie magis va ẽ illa q̃ s̃z se ẽ va: Etiã
igit' falsa magis ẽ q̃ s̃z se falsa ẽ. Siqdẽ ꝛ va hui⁹ ẽ nãc:
vt ðclaratũ ẽ: ꝙ. s. magis va est: q̃ s̃z se ẽ va. Ergo illaꝝ
duaꝝ opionũ falsaꝝ in qõne ppositaꝝ. s. bonũ nõ est bo
nũ ꝛ bonũ ẽ malũ: ea q̃ ẽ dicẽs: qm̃ ñ ẽ bonũ qd̃ bonũ ẽ
. i. negatiua. s. bonũ ñ ẽ bonũ: ẽ ↄsistẽs falsa s̃z se. i. rõne
M sui ↄtinet in seipsa falsitatẽ. illa vo reliq̃ falsa opio q̃ ẽ di
cẽs: qm̃ malũ ẽ. i. affirmatiua ↄria. s. bonũ ẽ malũ. ei⁹ q̃
ẽ. i. illi⁹ affirmatiõis dicẽtis bonũ ẽ bonũ s̃z accñs. i. rõne
2^a. alteri⁹ falsa ẽ. Deide sbdit ipsaz minorẽ. Quare erit ma
gis falsa de bono. opio negõnis q̃ ↄrij. Deide ponit ma
3^a. iorẽ dicẽs ꝙ [sc̃ magis falsus circa singula ẽ ille q hz ↄ/
riã opionẽ] ac si dixisset ve opioni magis falsa ẽ ↄria: qd̃
4^a. assũptũ erat in maiore. Et ei⁹ pbatiõez sbdit: q: [ↄriũ est
5^a. de nũero eoꝝ q̃ circa idẽ plimũ dñt.] Nihil. n. pl⁹ dĩt a
va opione q̃ magis falsa circa idẽ. Ultio directe appli/
cat ad qõnẽ dicẽs. [Qz si] p q: haꝝ falsaꝝ. s. negationi
eiusdẽ ꝛ affirmatiõis ↄrij altera ẽ ↄria ve affirmationi.
opio vo ↄdictiõis. i. negõnis eiusdẽ de eodẽ magis ẽ ↄ/
N ria s̃m falsitatẽ. i. magis ẽ falsa: manifestũ ẽ qm̃ h̃. s. opio
6^a. falsa negõnis erit ↄria affirmatiõi ve: ꝛ eↄ. Illa vo opio
q̃ ẽ dicẽs qm̃ malũ ẽ qd̃ bonũ ẽ. i. affirmatio ↄtrarij: nõ
ↄtraria: s̃z iplicita ẽ. i. s̃z iplicãs in se ve ↄtrariã. s. bonuz
Ult. nõ ẽ bonũ. Eteni neceẽ ẽ ipz opinãtẽ affirmatiõez ↄtrarij
opiari: qm̃ idẽ ð q̃ affirmat ↄtrariũ ñ ẽ bonũ. Oz siqdez
si qs opinat' ꝙ vita ẽ mala ꝙ opiet' ꝙ vita nõ sit bona.
Hoc. n. necio seq' ad illõ ꝛ nõ eↄ. Et iõ affirmatio ↄtra/
rij iplicita dĩ'. Negatio ãt eiusdẽ de eodẽ iplicita nõ ẽ: ꝛ
No^m. p^o. Circa opi. ↄri. sic finit' pma rõ. ❡ Notãdũ ẽ h̃ p̃ ꝙ ista regula gñal' tra
dita h̃ ab Arist. ð ↄtrarietate opionũ: ꝙ. s. ↄtrarie opio
nes sũt q̃ opponunt' s̃m affirmationẽ ꝛ negõnẽ eiusdẽ de
eodẽ ꝛ in se ꝛ in assũptis ad ei⁹ pbatiõez ppõnib⁹ scrupu
pe^m dub^m losa ẽ. Un̄ multa h̃ isurgũt dubia. Primũ est q: cũ oppo/
sitio s̃z affirmatiõez ꝛ negõnẽ nõ ↄstituat ↄtrarietatẽ: s̃z
ↄtradictiõez apd̃ oẽs pħos. quõ Arist. opiones opposi
p^o tas s̃z affirmatiõez ꝛ negõnẽ ex h̃ ↄrias ponat. Augel' ꝛ
2°. dubitatio q: dixit ꝙ ea in qb⁹ p̃ est fallacia, sũt ↄtraria: ꝛ
tñ subdit ꝙ sũt opposite sicut termini gñatiõis q̃s ↄstat cõ/
3°. tradictorie opponi. Nec dubitatiõe caret quõ sit veꝝ id
qd̃ supra diximus ex intentiõe sci Tho. ꝙ nulle due opio
O nes opponant' ↄtradictorie cũ hic exp̄sse dĩ' aliq̃s oppo
2^m dub^m ni s̃m affirmationẽ ꝛ negõnẽ. ❡ Dubiũ scdo isurgit cir
ca id qd̃ assũpsit ꝙ ↄtraria cuiusq̃ ve est p se falsa. Hoc
enim nõ vr' veꝝ. Nã ↄtraria isti⁹ ve Socrates est albus:

A est ista. Socrates nõ est alb⁹ sȝ determinata: ⁊ tñ nõ est
p se falsa. Sic nãqȝ sua opposita affirmatio ẽ p accñs vẽa:
ita ista ẽ p accñs falsa. Accidit.n. isti enũtiatiõi falsitas.
Põt.n. mutari in verã: qr ẽ in mã ↄtingẽti. ¶ Dubiũ est
Dub^m 3^m tertio circa id qd dixit magis vo ↄdictionis est ↄria. Ex
h.n. vr velle q vtraqȝ.s. opio negõnis ⁊ ↄrij sit ↄria vere
affirmatiõi. ⁊ ↄñr vr vni duo ponit ↄria vl' nõ loqtur de
ↄrietate phe supta: cui⁹ oppositũ supra ondim⁹. ¶ Ad
Sol⁹ ad p^m dub^m euidẽtiã oium q̃ p loco adducunt. Sciendũ q opiones
No^m 2^m seu ↄceptiões intellectuales in scda opatiõe de qb⁹ loqui
Cõcep. itel. mur pñt tripl'r accipi. Uno mõ sm id qd sunt absolute.
in 2ª ope. 3^r Alio mõ sȝ ea q̃ repñtãt absolute. Tertio sm ea q̃ rep/
sentãt vt st in ipsis opionib⁹. Pmo mẽbro omisso: qr nõ
ẽ pñtis speculatiõis. Scito q si accipiant 2° mõ sȝ rep/
Sic 2° sentata: sic inueniṫ iter eas ↄdictiõis ⁊ puatiõis ⁊ ↄrie/
tatis oppositio. Ista sigdẽ mẽtalis enũtiatio Socra. ẽ vi/
A dẽs sm id qd repñtat opponiṫ illi Socra. nõ ẽ vidẽs ↄ/
dictorie. puatiue aũt illi Socra. ẽ cec⁹. Cõtrarie ãt illi.
Socra. ẽ luscus. Si accipiant sm repñtata. Ut.n. dr in
post pdicamentis. Nõ solũ cecitas ẽ puatio visus: sȝ ẽt ce
Sic 3° cũ eẽ est puatio hui⁹ qd est eẽ vidẽtẽ: ⁊ sic de alijs. Si vo
accipiant opiones 3° mõ.s. put repñtata p eas st i ipsis.
sic nulla oppositio inter eas inueniṫ nisi ↄrietas: qm siue
opposita ↄdictorie siue puatiue siue ↄrie repñtẽt vt st in
opionib⁹. illi⁹ tm̃ oppõnis capaces st que iter duo entia
realia inueniri pt. Opiones nãqȝ realia entia sunt. Regu
lare.n. est q gcqd ↄuenit alicui sm eẽ qd hȝ in alio sm
Cõtrarietas modũ ⁊ nãm illi⁹ in q̃ est sibi ↄuenit, ⁊ nõ sm qd exige/
inẽ en⁹ realia ret nã ppria. Inter entia aũt realia ↄrietas sola formal'r
repit. Taceo nũc de oppõne relatiua. Opiones g̃ h mõ
supte: si opposite st ↄrietate sapiũt: sȝ non oẽs ppue ↄrie
B st: sȝ ille q̃ plimũ dĩnt circa idẽ vitate ⁊ falsitate. Has ãt
pbauit Arist. eẽ opiones affirmatiõis ⁊ negõnis eiusdẽ
R° ad obi° d eodẽ. Iste igiṫ ve ↄrie st. Reliq̃ vo p reductõez ad has
affir. ⁊ nega. ↄrie dñr. Ex his pȝ gd ad obiecta dom sit. Fatemur.n.
q affirmatio ⁊ negatio in seipsis ↄdictionẽ ↄstituũt. In
opionib⁹ vo exñtes: ↄrietatẽ iter illas cãnt pp extremaȝ
Ad 2^m distãtiã quã ponũt inter entia realia. opinionẽ.s. verã ⁊
opionẽ falsaȝ circa idẽ. Stãtqȝ ista duo sit q ea in qb⁹ p
ẽ fallacia sint opposita vt termini gñatiõis: ⁊ tñ sint ↄria
vtẽdo supradicta distõne. Sũt.n. opposita ↄdictorie vt
Ad 3^m termini gñatiõis sm repñtata: st ãt ↄria sm q hñt in se/
ipsis illa ↄdictoria. Uñ plimuȝ dĩnt. Liquet qȝ ex h q
nulla est dissentio iter dcã Aristo. ⁊ sci Tho. qr opinio/
C nes aliq̃s opponi sm affirmationẽ ⁊ negõnẽ vex eẽ ↄsi
temur: si ad repñtata nos ↄuertim⁹ vt hic di. Tu aũt q
Inẽ opi. op/ pspicacioris ac ↄuectioris igenij es cõpos: hinc hẽto q
po. gdam tñ iter ipsas opiones oppositas: gdã tñ mot⁹ ẽ eo q de af
motus firmato in affirmatũ mutatio sit. Inter ipsas vo sm rep
sentata silitudo q̃dã gñatiõis ⁊ corruptiõis inueniṫ: dũ
iter affirmationẽ ⁊ negõnẽ mutatio claudiṫ. Uñ ⁊ falla
Error qñ ⁊c. cia siue error qñqȝ ⁊ mot⁹ ⁊ mutatiõis rõnẽ hȝ diuersa
respiciẽdo: qñ.s. ex vã in p se falsam vl' ecõuerso qs mu/
tat opionẽ: Qñqȝ ãt solã mutationẽ imitaṫ qñ.s. absqȝ p
opinata vitate ipsam falsam ostendit qs opionẽ. Qñqȝ
vo mot⁹ vndiqȝ rõnẽ possidet: qñ.s. ex vã affirmatiõe in
D falsam circa idẽ ↄrij affirmationẽ transit. Qr tñ pma vt
qs falliṫ radix oppõ affirmatiõis ⁊ negõnis: merito ea
in qbus p est fallacia sicut gñationis terminos opponi
Ad sȝ dub^m dixit. ¶ Ad dubiũ scdo loco adductũ dico q peccaṫ ibi
Opi. enun. p sm equocationẽ illi⁹ termini p se falsa seu p se vã. Opio
se ve. l' fal. 2. .n. ⁊ silr enuntiatio põt dici dupl'r p se vã seu falsa. Uno
Lec. 10. mõ in seipsa sicut st oẽs ve sm illos mõs pslectaȝ q enu/
⁊ com. 9. merant p posteriox: ⁊ silr false sm illosmet mõs vt hõ
non est aial. Et hoc mõ non accipiṫ in hac regula de ↄ/
rietate opinionũ ⁊ enũtiationũ: opinio p se vã aut falsa
vt efficaciter obiectio adducta ↄcludit. Si.n. ad ↄrieta/
tem opionũ h exigereṫ non possent esse opiones ↄrie in
mã ↄtingẽti qd est falsissimũ. Alio mõ pt dici opio siue
enuntiatio p se vã aut falsa respectu sue oppposite. Per 1°.
se vã qdeȝ respectu sue false: ⁊ p se falsa respectu sue ve.
Et tũc nihil aliud est dicere est p se vã respectu illi⁹ nisi Opi. vl' enũ.
q rõne sui ⁊ non alteri⁹ vificaṫ ex falsitate illi⁹. Et silr esse p se ve.
cũ dr est p se falsa respectu illi⁹ intẽdiṫ q rõne sui ⁊ non vel fal.
alteri⁹ falsificaṫ ex illi⁹ vitate. v.g. Istius ve sortes cur/
rit non est p se falsa sortes sedet: qr falsitas ei⁹ non ime/
diate seqtur ex illa: sȝ mediãte ista alia falsa sor. non cur E
rit q̃ est p se illius falsa: qr rõne sui ⁊ non p aliqd mediũ
ex illi⁹ vitate falsificaṫ: vt pȝ. Et silr isti⁹ false. Socrates
est q̃drupes non est p se vã ista: Socrates est bipes: qr
non p seipsam vitas istius illã falsificat: sȝ mediãte ista
Socrates non est q̃drupedes que est p se vã respectu il
lius. Propter seipsam.n. falsitate isti⁹ vificaṫ: vt d se pȝ.
Et hoc scdo mõ vtimur istis terminis tradẽtes regulaȝ Quõ vraṫ li
de ↄtrarietate opionũ ⁊ enũtiationũ. Inueniṫ siqdeȝ sic p se ve. l' fal.
vl'r vã in omni mã regula dicẽs q vã ⁊ eius p se falsa: ⁊
falsa ⁊ eius p se vã: sunt ↄrie. Uñ pȝ rñsio ad obiectionẽ:
qr pcedit accipiendo li p se vã ⁊ p se falsa primo modo.
¶ Ad vltimũ dubiũ dr q qr inter opiones se inuicẽ pti Ad 3^m dub^m
nentes nulla alia est oppositio nisi ↄtrarietas. coactus
fuit Aristo. volẽs terminis spãlibus vti dicere q vna ẽ Oppo. inter
magis ↄria q̃ altera: insinuans qdem q vtraqȝ ↄtrarie opi. se punc/
tatis oppõnẽ hȝ respectu illius vere. Determinat tñ im/ tes
mediate q tñ vna eax.s. negationis opinio ↄtraria est
affirmationi ve. Subdit.n. Manifestũ est qm̃ hec ↄria
erit. Duo g̃ dixit: ⁊ q vtraqȝ tam.s. negatio eiusdẽ q̃ af/
firmatio ↄrij. ↄtrariaṫ affirmatiõi vere: ⁊ q vna tñ earũ.
negatio.s. est ↄtraria. Et vtrũqȝ ẽ vex. Illd qdẽ qr vt di/ F
ctũ est ambe ↄtrarietates oppõne ↄtra affirmationẽ mo
liunṫ: sȝ difformiter: qr opio negõnis p̊ ⁊ p se ↄtrariaṫ:
affirmationis vo ↄtrarij opio scdario ⁊ p accñs. i. p ali
ud: rõne.s. negatiue opionis: vt declaratũ est: sicut ẽt in
nãlib⁹ albo ↄtrariant ⁊ nigx ⁊ rubx: sȝ illud p̊: hoc re/
ductiue: vt reduciṫ.s. ad nigx illd inducẽdo vt dr.v. phy Lec. p^a
sicox. Scdm aũt dcm̃ simpl'r vex est qm̃ simpl'r ↄtraria com. 6.
nõ st nisi extrema vni⁹ latitudinis q̃ maxie distãt. extre/ Simp' ↄria
ma aũt vni⁹ distãtie non sunt nisi duo. Et io cũ inter pti/
nẽtes se inuicẽ opiones vnũ extremũ teneat affirmatio
vã: reliquũ vni tm̃ false dãdum est illi.s. que maxime a
vã distat. Hãc aũt negatiuã opionẽ esse pbatũ est. Hec
igiṫ vna tm̃ ↄtraria est illi simpl'r loquẽdo. Cetere.n. op
posite rõne isti⁹ ↄtrariant: vt de medijs dcm̃ est. Non g
vni plura ↄtraria posuit: nec de ↄtrarietate large locu/
tus est: vt obijciendo dicebaṫ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Preterea si in ceteris ẽt rem silr sese hẽre
oporteat: ⁊ hoc pacto videbiṫ de hisce dcm̃
hñ fuisse. Aut.n. assit vbiqȝ ↄdictionis oppo
sitio: aut nusq̃ȝ opȝ. Quibus aũt nõ sunt cõ/
traria ea: de his est falsa q̃ opponiṫ ve. Naȝ
q hoiem hoiem nõ eẽ putat: is falso nimiruȝ
opinaṫ. Si igiṫ he ↄrie sunt ⁊ in ceteris: sili
mõ ↄrie erunt he q̃ sunt opiniões ↄdictorie.

¶ Amplius si ẽt in alijs silr se opȝ hẽre: ⁊ hoc vi
deṫ hñ eẽ dictum. Aut enim vbiqȝ ea q̃ est ↄ
dictiõis: aut nusq̃ȝ. Quibus vo nõ est ↄriũ:
de his qdẽ est falsa ea que est vere opposita:
vt q hoiem nõ putat hominẽ falsus est. Si
ergo he ↄtrarie sunt: ⁊ alie contradictiones.

¶ Probat idẽ.s. q affirmatõi ↄtraria ẽ negatio eiusdeȝ ⁊ G
nõ affirmatio ↄtrarij sȝ rõne dicẽs. Si in alijs materijs 2° ra.

Expo. p̄e. ops opiones se h̄re sil'r.i.eodē mō ita ꝙ ꝯ̃rie in alijs ma
terijs ē affirmatio ⁊ negatio eiusdē:⁊ hoc.s.qđ dixim⁹
de boni ⁊ mali opionib⁹ videt̃ esse bñ dcm̃ ꝙ.s.ꝯ̃ria af
firmationi boni nō est affirmatio mali:sꝫ negatio boni.
1ª Et ꝓbat hāc ꝯñtiā subdens.Aut.n.vbiqꝫ.i.in omni mā
ea q̄ est ꝯ̃dictiōis altera ꝑs cēsenda est ꝯ̃ria sue affirma
tioni:aut nusq̃ꝫ.i.aut in nulla mā.Si.n.est vna ars gñā
lis accipiēdi ꝯ̃riam opionē ops ꝙ vbiqꝫ ⁊ in oi mā vno
H ⁊ eodeꝫ mō accipiat̃ ꝯ̃ria opinio.Et ꝯñter si in aliq̃ mā
negatio eiusdē de eodē ⁊c̃.affirmatiōi est ꝯ̃ria:in oi mā
negatio eiusdē de eodē ⁊c̃.ꝯ̃ria erit affirmatiōi.Deinde
intendens concludere a positione añtis affirmat añs ex
sua cā dicēs ꝙ ille mãe qbus non inest ꝯ̃rium vt suba ⁊
3ª. Ca. de suba q̃ntitas qb⁹ vt in p̄ntis dī nihil est ꝯ̃riū.De his qdem est
ꝑ se falsa ea q̄ est opioni v̄e opposita ꝯ̃dictorie:vt q pu
tat hoiēꝫ puta Socratē nō eē hoiēꝫ:ꝑ se falsus est respe
ctu putant̄ Socratē eē hoiēꝫ.Deīde affirmādo ipꝫ añs
Ult. formal'r directe ꝯcludit intētū a positōe añtis ad positio
nē ꝯñtis dicēs.Si ḡ he.s.affirmatio ⁊ negatio in mā eē
rēte ꝯ̃rio:sūt ꝯ̃rie:⁊ oēs alie ꝯ̃dictiones ꝯ̃rie cēsende sūt.

¶ Preterea opiniones he quaꝝ altera qdē bonū bonū eē:altera v̄o nō bonū asserit bonū nō esse.sil'r sese h̄nt:⁊ insup he quaꝝ altera bonū bonū nō esse:altera nō bonū bonuꝫ asserit esse.Ei igit̃ q̄ dicit nō bonū bonū nō eē:q̄ qdē est:vt pꝫ v̄a opio:que naꝫ erit ꝯ̃ria.Nō.n.ea q̄ nō bonū malū asserit eē.Hec erit nōnunq̃ꝫ simul cū illa v̄a:nunq̃ꝫ aūt fit vt vera v̄e ꝯ̃ria sit.Eteni est qppiā nō bonū malū.Quare fit:vt iste sint sil' v̄e.Nec iteꝫ ea que nō bonū dicit nō esse malū.Est.n.⁊ ipsa v̄a.Nā erit nonnunq̃ꝫ ⁊ ista sil'.Restat igit̃:ei q̄ dicit nō bonū nō esse bonū:ꝯ̃riā eā esse:que non bonū bonū asserit esse.Hec.n.est falsa.Quo fit:vt ea ēt que bonū bonū non esse dicit sit ei ꝯ̃ria:que bonum bonum asserit esse.

¶ Ampli⁹ sil'r se hꝫ boni qm̄ bonū est:⁊ nō boni:qm̄ nō bonū ē:⁊ sup has boni:qm̄ nō bonū ē:⁊ nō boni qm̄ bonū ē.Illi ḡ q̄ est nō boni qm̄ nō bonū est v̄e opinatiōi que est ꝯ̃ria.Nō.n.ea q̄ dicit qm̄ malū ē.Sil'.n.aliqñ v̄e erunt:nūq̃ꝫ.n.v̄a v̄e est ꝯ̃ria.Etenum qđdaꝫ nō bonū malū.Quare ꝯtingit simul esse veras.At v̄o nec illa q̄ est nō maluꝫ.Simul.n.⁊ he erunt.Relinquit̃ ergo:ei q̄ est non bonum:qm̄ nō bonū est:ꝯ̃ria ea que est non boni:qm̄ est bonū.Quare ⁊ ei que est boni:qm̄ bonū est:ea que est boni:qm̄ nō est bonum.

I ¶ Probat ideꝫ tertia rōne que talis ē.Sic se h̄nt iste due
3ª rō. opiones ꝺ bono.s.bonū est bonū ⁊ bonū nō ē bonū:sic
se h̄nt iste due de nō bono.s.nō bonū nō est bonū:⁊ non
bonū est bonū.Utrobiqꝫ.n.saluat̃ oppositio ꝯ̃dictiōis.
Et p̄me vtriusqꝫ cōbinationis sunt v̄e.scđe aūt false.Un̄
ꝓponēs hāc maiorē quo ad p̄mas v̄as vtriusqꝫ cōbina
Expo. p̄e. tionis ait.Sil'r se hꝫ opinio boni:qm̄ bonū est:⁊ nō bo
ni:qm̄ non est bonū.Et subdit quo ad scđas vtriusqꝫ fal
sas.Et sup has opinio boni qm̄ nō est bonū:⁊ nō boni
qm̄ ē bonū.Hec ē maior.Sꝫ illi v̄e opioni ꝺ nō bono.s.
nō bonū nō est bonū ꝯ̃ria nō est:non bonū est malū:nec
bonū nō est malū que sunt de ꝑdicato ꝯ̃trario:sꝫ illa nō K
bonū est bonū:q̄ est ei⁹ ꝯ̃tradictoria.ergo ⁊ illi v̄e opio
ni de bono.s.bonū est bonū ꝯ̃traria erit sua ꝯ̃tradicto
ria.s.bonū non est bonū:⁊ nō affirmatio ꝯ̃rij.s.bonū est
malū.Un̄ subdit minorē supradictā dicēs.Illi ḡ v̄e opi 2ª
nioni nō boni q̄ est dicēs qm̄.s.nō bonū nō est bonū:q̄ ē
ꝯ̃traria.Nō.n.est sibi ꝯ̃traria ea opio q̄ dicit affirmati 3ª.
ue ꝑdicatū ꝯ̃riū.s.ꝙ nō bonū est malū:q2 iste due aliqñ
erūt simul v̄e.Nunq̃ꝫ aūt vera opinio v̄e ꝯ̃ria est.Q, aūt 4ª.
iste due aliqñ simul sint vere:pꝫ ex hoc ꝙ qđdā non bo 5ª.
nū malū est.Iniusticia.n.quoddā nō bonū est ⁊ maluꝫ.
Quare ꝯtingeret ꝯ̃trarias esse simul v̄as:qđ est impos 6ª.
sibile.At v̄o nec supradicte vere opinioni ꝯ̃traria est il
la opinio que est dicē s:ꝑdicatū ꝯ̃trarium negatiue.s.nō 7ª.
bonū non est malū eadē rōne:q2 simul ⁊ he erunt vere.
Chimera.n.est qđdam nō bonū de qua veꝝ est sil' dice 8ª.
re ꝙ nō est bona ⁊ ꝙ nō est mala.Relinqtur ḡ tertia ꝑs
minoris ꝙ ei opioni vere que est dicēs:qm̄ nō bonū nō
est bonū:ꝯ̃traria est ea opinio non boni q̄ est dicens ꝙ
est bonū que est ꝯ̃tradictoria illius.Deinde subdit ꝯclo Ult.
nem intētam.Quare ⁊ ei opinioni boni que dicit bonū
est bonū ꝯ̃traria est ea boni opinio que dicit ꝙ bonū nō
est bonū.i.sua ꝯ̃tradictoria.Cōtradictiones ergo ꝯ̃tra
rie in omni mā censende sunt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atq ꝑspicuū est nihil interesse:⁊ si affirmationē ipsam ponamus v̄lem.Nā v̄lis negatio ꝯ̃ria erit sane.Opiniōi.n.que oīno qđ est bonū bonū esse dicit:ea ē ꝯ̃ria q̄ nihil bonorū bonū asserit esse.Ea nāqꝫ opinio qua bonū bonum existimat̃:si v̄l'r bonū sumat̃:eadē est:atqꝫ concurrit cū ea:que qcqđ est bonum bonū asserit esse.Nam autē nihil ab ea differt:qua omne qđ est bonum:bonuꝫ esse existimatur.Similis est ⁊ de nō bono ratio.

¶ Manifestū est igit̃ qm̄ nihil interest nec si v̄l'r ponamus affirmationē.Huic.n.v̄lis negatio erit cōtraria:vt opinioni que opinat̃:qm̄ omne qđ est bonū bonū est:ea q̄ est:qm̄ nihil hoꝝ que bona sunt bonū est.Nā eius q̄ est boni:qm̄ bonū est:si v̄l'r sit bonū:eadeꝫ est que opinatur qcqđ bonū est:quoniā bonum est.Similiter autem ⁊ in non bono.

¶ Declarat determinatā v̄itatē extēdi ad cuiuscꝫ q̄ntitatꝫ L.
opiniones.Et q2 de indefinitis ⁊ ꝑticularibus ⁊ singu
laribus iam dcm̄ est eo ꝙ idem euidēter apparet de eis
in hac re iudiciū.Indefinite.n.⁊ ꝑticulares nisi ꝑ eisdē Indefi. ⁊ singu. quo opp.
supponāt sic singulares ꝑ modū affirmatiōis ⁊ negatio
nis non opponunt̃:q2 simul v̄e sunt.Iō ad eas que v̄lis
q̄ntitatꝫ sunt se trāsfert dicēs.manifestuꝫ esse ꝙ nihil in Expo. p̄e.
terest quo ad ꝓpositā q̄nēm:si v̄l'r ponamus affirmatio
nes.Huic eniꝫ.s.v̄li affirmatiōi ꝯ̃traria est v̄lis negatio: 2ª.
⁊ nō v̄lis affirmatio de ꝯ̃trario:vt opioni q̄ opinat̃:qm̄
omne bonum est bonū ꝯ̃traria est:nihil hoꝝ que bona
sunt.i.nullū bonū est bonū.Et declarat hoc ex qđ nois
v̄lis affirmatiue dicens.Nā ei⁹ que est boni qm̄ bonuꝫ: 3ª.
si v̄l'r sit bonū.i.isti⁹ opionis v̄lis:s.oē bonū est bonū ea
deꝫ est.i.equaleus illis que opinat̃ qcqđ est bonum est
bonū:⁊ ꝯñr sua negatio ꝯ̃ria est illa quā dixi:nihil hoꝝ
que bona sunt bonū est.i.nullū bonū est bonū.Simil'r Ult.
autem se habet in non bono:q2 affirmationi v̄li de non
bono reddenda est negatio vniuersalis eiusdem sicut ꝺ
bono dictum est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que cũ ita sint: si in opiniõe res ita sese hʒ: quẽadmodũ dixim⁹: affirmatiões ãt atqʒ negatiões signa sᷓ eoꝝ: q̃ sᷓ in aĩa: pʒ ꝛ affirmatiõi ꝯriã qdẽ negatõeʒ eã eẽ: q̃ ẽ vlr de eodẽ: vt huic: oẽ bonũ ẽ bonuʒ. aut ois hõ ẽ bon⁹: hanc nullũ bonũ est bonũ: aut nullus hõ est bonus: ꝯdictoꝛie ꝟo oppositam hãc: non oẽ bonũ est bonũ: aut non ois homo est bon⁹.

¶ Quare si in opione sic se hʒ: sᷓ ãt he q̃ sũt i voce affirmatiões ꝛ negõnes note eoꝝ q̃ sũt in aĩa: manifestũ ẽ qm̃ affirmatiõis ꝯria qdẽ negatio est circa idẽ vlis: vt ei que est qm̃ oẽ bonum bonũ est: vel qm̃ ois homo bon⁹: ea que est qm̃ nullum vel nullus. Cõtradictorie aũt: aut non omnis homo: aut nõ omne.

¶ Revertitᷓ ad rñdendũ qõni pmo mote: terminata iam scda ex q̃ illa depẽdet. Et circa hoc duo facᷓ: qꝛ pmo rñdet qõni. Scdo declarat qdã dcm̃ in pcedenti solone. A
ibi (Manifestũ est aũt qm̃.) Circa pmũ duo facᷓ. Primo directe rñdet qõni dicẽs. Quare si in opione sic se hʒ ꝯrietas: vt dcm̃ est: ꝛ affirmatiões ꝛ negatiões q̃ sᷓ in voce note sũt eoꝝ. i. affirmationũ ꝛ negationũ q̃ sũt in aĩa. manifestũ est qm̃ affirmationi, id est enũtiatiõi affirmatiue ꝯria erit negatio circa idẽ id est enũtiatio negatiua eiusdẽ de eadẽ ꝛc. ꝛ nõ enũtiatio affirmatiua ꝯrij. Et sic pʒ rñsio ad pmã qõnẽ: q̃ q̃rebatᷓ: an enũtiationi affirmatiue ꝯria sit sua negatiua: an affirmatio ꝯrij. Rñsoʒ est eni ꝙ negatio est ꝯria. Scdo diuidit negationẽ ꝯriã affirmatiõi. i. negationẽ vlẽm ꝛ ꝯdictoriã dicẽsᷓ vlis. s. negatio affirmatiõi ꝯria est. ꝑut exẽplariter dicatᷓ ei enũtiationi vli affirmatiue q̃ est oẽ bonũ est bonũ: vel ois hõ ẽ bon⁹ ꝯria est vlis negatio ea. s. nullũ bonũ est bonũ: vlᷓ nullus hõ est bon⁹ singula singulis referẽdo. Contradictorie aũt negatio ꝯria illi vli affirmatiõi est: aut nõ ois hõ est bon⁹: aut nõ oẽ bonũ est bonũ singulᷓ singula sibi referẽdo. Et sic posuit vtrũqʒ diuisiõis mẽbꝝ ꝛ declarauit. Sʒ est hic dubitatio nõ dissimulanda. Si. n. affirmationi vli ꝯria est duplex negatio: vlis. s. ꝛ ꝯdictoria: vel vni duo sunt ꝯria: vel ꝯrietate large vtitᷓ Aristo. cui⁹ oppositũ supra declarauim⁹. Augetᷓ ꝛ dubitatio qꝛ in pcedẽti textu dixit Aristo. ꝙ nihil interest: si vlẽm negationẽ faciamus ita ꝯriã vli affirmationi sicut singularẽ singulari: ꝛ ita declinari nõ põt: qn affirmatiõi vli due sint negatiões ꝯrie eo mõ quo hic loqtur de ꝯrietate Arist.

¶ Ad hui⁹ euidẽtiã notãdũ est ꝙ aliũ est loq de ꝯrietate que est inter negationẽ alicui⁹ vlis affirmatiue in ordine ad affirmationẽ ꝯrij de eodẽ ꝛc. ꝛ aliud est loq ð illamet vli negatiua in ordine ad negationẽ eiusdẽ affirmatiue ꝯdictoriã. Uer. g. Sint q̃tuor enũtiatões: quaꝝ nũc meminimus. s. vlis affirmatiua: ꝯdictoria: vlis negatiua: ꝛ vlis affirmatio ꝯrij sic disposite in eadẽ linea recta. Ois hõ est iustus. nõ ois hõ est iustus: ois hõ non est iustus: ois hõ est iniustus: ꝛ iuuere ꝙ lʒ pme oẽs reliq̃ aliquo mõ ꝯrienᷓ: magna tñ dĩa est iter pme: ꝛ cuiusqʒ earũ ꝯrietateʒ. Ultima. n. s. affirmatio ꝯrij pme ꝯriatᷓ rõne vlis negatiõis que añ ipsam sita est: qꝛ nõ p se: sʒ rõne illius falsa est vt pbauit Aristo. qꝛ implicita est. Tertia aũt. s. vlis negatio nõ p se: sʒ rõne scde. s. negationis ꝯdictorie: ꝯriatᷓ pme eadẽ rõne: qꝛ. s. non est p se falsa illius affirmatiõis veritate: sʒ implicita. Continet. n. negationẽ ꝯdictoriã. s. nõ oĩs hõ est iustus: mediante qua falsificatᷓ ab affirmatiõis veritate: qꝛ simplr ꝛ pos est falsitas negationis ꝯdictorie falsitate negatiõis vlis. Totũ nãqʒ cõpositius ꝛ posteri⁹ est ptib⁹. Est ergo inter has tres falsas ordo: ita ꝙ affirmatiõi ṽe ꝯdictoria negatio simplr sola est ꝯria: qꝛ est simplr respectu illius p se falsa. Affirmatiua aũt ꝯrij: est p accñs ꝯria qꝛ est p accidẽs falsa. Ulis ṽo negatio tanq̃ mediũ sapiens vtriusqʒ extremi nãm: relata ad ꝯrij affirmationẽ est p se ꝯria: ꝛ p se falsa: relata aũt ad negationẽ ꝯdictoriã est p accidens falsa ꝛ ꝯria. Sicut roþꝝ ad nigrũ est albũ: ꝛ ad albũ est nigrũ: vt dꝛ in. v. phyicoꝝ. Aliud igitᷓ est loq de negatione vli in ordine ad affirmationẽ ꝯrij: ꝛ aliũ in ordine ad negationẽ ꝯdictoriam. Si. n. pmo modo loq̃mur sic negatio vlis p se ꝯria: ꝛ p se falsa est. Si aũt scdo mõ nõ est per se falsa nec ꝯria affirmationi. Qꝛ ergo agitᷓ ab Arist. nũc qõ inter affirmationẽ ꝯrij: ꝛ negationẽ que eaꝝ ꝯria sit affirmationi ṽe: ꝛ nõ agitᷓ questio ipsaꝝ negationũ inter se que. s. eaꝝ ꝯria sit illi affirmatiõi: vt pʒ in toto pcessu qõnis. ideo Arist. indistincte dixit ꝙ vtraqʒ negatio est ꝯria affirmatiõi ṽe: ꝛ nõ affirmatio ꝯrij. Intẽdẽs p hoc declarare diuersitatẽ q̃ est inter affirmationẽ ꝯrij ꝛ negationẽ in hoc ꝙ ṽe affirmationi ꝯrianᷓ: ꝛ nõ intendẽs dicere ꝙ vtraqʒ negatio ẽ simplr ꝯria. Hoc. n. in dubitatõe nõ est q̃situm. sʒ illũ tm̃. Et similr dixit ꝙ nihil interest si quis ponat negõnem vniuersalẽ nihil enim interest quo ad h̃ ꝙ affirmatio ꝯrij oñdatᷓ nõ ꝯria affirmatiõi ṽe qð intẽdim⁹. Plimũ aũt interesset: si negatiões ipas inter se discutẽ vellem⁹ q̃ eaꝝ eẽt affirmatiõi ꝯria. Sic ergo pʒ ꝙ subtilissime Arist. locut⁹ de ṽa ꝯrietate enũtiationuʒ vnã vni ꝯriam posuit in diuĩa ꝛ q̃titate dum simplr ꝯrietas ꝯdictiones asseruit. ¶ Deinde cum dicit.

Tom. posteri⁹ us partibus

Lec. 1. 6. com. 6.

D

Unam vni tm̃ contra.

¶ Pʒ ẽt fieri non posse: quo vere sit ꝯria vera: aut opinio: aut oratio vlla. Nã ꝯrie sũt circa opposita: vt idẽ ṽe opinetᷓ: atqʒ enunciet. Fieri. n. nõ põt: vt eidẽ ꝯtraria simul insunt.

¶ Manifestũ est aũt qm̃ ꝛ verã ṽe non ꝯtingit esse ꝯriã: nec in opinione: nec in ꝯdictione. Cõtraria ergo sũt que circa idẽ opposita sunt. Circa easdẽ aũt ꝯtingit veꝝ dicere eũdẽ: simul aũt nõ ꝯtingit eideʒ in esse ꝯtraria.

¶ Resumit qðdã dcm̃ vt probet illud dicens. [Manifestum est aũt]c. dicendis ꝙ non ꝯtingit verã ṽe ꝯriam esse: nec in opinione mentali: nec in ꝯtradictione. i. vocali enũtiatione. Et causam subdit: qꝛ ꝯtraria sunt que circa idem opposita sunt: ꝛ ꝯsequẽter enũtiatiões ꝛ opiniones vere circa diuersa ꝯtrarie esse non possunt. Circa idem aũt contingit simul omnes veras enũtiationes ꝛ opiniones verificari: sicut ꝛ significata vel rep̃sentata earum simul illi insunt. Alr vere tunc non sunt. Et ꝯsequenter oẽs vere enunciationes ꝛ opiniones circa ideʒ contrarie non sunt: quia contraria non contingit eidem simul inesse. nullum ergo verum siue sit circa idem siue sit circa aliud est: alteri ṽo contrarium.

E Expo. pᵉ.

2ᵉ

Sim.

Uera ve. non contrariantᷓ

¶ Et sic finitᷓ expositio huius libri periermenias Anno natiuitatis dñice. 1496. In festo diui Thome Aquinatis. Cui sit honor ꝛ gloria eo ꝙ dederit opus a se inceptoꝝ tanto tempore incompletum perfici.

¶ Finiũt pclarissima Cõmẽtaria Angelici ꝛ Diui doctoris sci Tho. Aquinatis almi ordinis. p. Aristo. fidissimi clarissimiqʒ iterptis in libros periermẽias eiusdẽ Arist. correctiõi cũ duplici tex. antiquo. vʒ. ꝛ Jo. Argiropoli bizantij q̃ diligẽtissime tradita, summoqʒ studio singulr postillata, adiecto insup copioso reptorio nouiter excogitato. q̃ oia tum phi tum ẽt. s. Thome ac supplemẽti i 2° li° q̃stire notabilia alpha" demõstrat. p frẽm Tho. vicẽtinũ eiusdẽ or̃ vite reglaris. s. theologie lectorẽ.

¶ Angelici diuiniq; doctoris Sancti Thome Aquinatis: almi ordinis p̄dica. Ar. clarissimi ac fidissimi interp̄tis in libros Posteriorũ analeticoꝝ eiusdē Ar. cũ duplici tex. antiquo. vz ꝛ Joā. Argiropoli Biçātij preclarissima ac profundissima cōmētaria: per fratrem Thomā Uicētinũ eiusdē ordinis vite regularis sacre Theologie lectorē ad amussim cũ ipsis textibus recognita: cũctisq; mēdis expurgata: adiecto insup copioso repertorio nouiter excogitato: q̄d oia: tum philosophi: tum etiam Sancti Tho. quesita notabilia alphabetice demōstrat. LECTIO. I.

Lec. p̄ phe.

Sicut dicit ph̄s in p̄ metaphy. hominũ genus arte ꝛ rōnibus viuit, in quo vī ph̄s tāgere q̄dā hois ppriũ in quo a ceteris aialib⁹ differt. Alia eniz aialia quodā nāli instinctu ad suos actus agunt, hō āt rōnis iudicio i suis opibus dirigit. Et ide est q̄ ad actus humanos faciliter ꝛ ordinate pficiendos, diuerse artes deseruiunt. Nihil, n. aliud ars eē vī, q̄ certa ordinatio rōnis q̄ p determinata media ad debitũ finē actus hũani puenīūt. Rō aũt nō solũ dirigere p̄t iferioꝝ priuz actus, sz ēt act⁹ sui directiua ē. Hoc. n. ē ppriũ itellectiue ptis, vt i se ipsa reflectat. Nā itell's itelligit seipsum, ꝛ silr rō de suo actu rōcinari pōt. Sic igit ex h̄ q̄ rō de actu man⁹ rōcinat adinuēta est ars edificatoria, vel fabrilis, p q̄s hō faciliter ꝛ ordiate hui⁹ actus exercere p̄t, eadē rōne ars q̄dā necia ē, q̄ sit directiua ipsi⁹ act⁹ rōnis, p quā. s. hō in ipso actu rōnis ordiate, ꝛ facilr, ꝛ sine errore pcedat. Et hec est ars logica. i. rōnalis scia. Que nō solũ rōnalis ē ex h̄ q̄ ē fm rōnē, q̄d est oib⁹ artib⁹ cōe, sz ēt ex hoc q̄ ē circa ipm actũ rōnis sicut circa ppriā māz. Et iō vī esse ars artiũ, q̄ in actũ rōnis nos dirigit, a quo oēs artes pcedūt. Opz igit logice ptes accipe fm diuersitatē actuũ rōnis. Sũt aũt rōnis tres actus, quoꝝ pmi duo sunt rōnis fm q̄ est itell's q̄dā. Una. n. actio itell's est itelligētia idiuisibiliũ, siue icōplexoꝝ, fm quā ɔcipit quid est res. Et hec opatio a q̄busdā dr̄ ifomatio intell's, siue imaginatio p itell'm, Et ad hāc opationē rōnis ordinat doctrina, quā tradit Ar. in lib. p̄dicāmētoꝝ. Scda vo opatio itell's est cōpō vel diuisio itell's, in q̄ est iā veꝝ vel falsuz, Et huic rōnis actui deseruit doctrina, quā tradit Ar. in lib. periherminias. Tertius vo actus rōnis est fm id q̄d ē ppriũ rōnis s. discurrere ab vno i aliud, vt p id q̄d est notũ deueniat i cognitionē ignoti. Et huic actui deseruiunt reliq libri logice. ¶ Attēdēdũ est aũt, q̄ actus rōnis sunt siles q̄tuz ad aliq̄d actib⁹ nāe, Unī ꝛ ars imitat nām inq̄tũ pōt. In actib⁹ āt nāe iuenit triplex diuersitas. In q̄busdā. n. nā de necitate agit, ita q̄ nō pōt deficere. In q̄busdaz vo nā vt freq̄ntius opat, lz q̄nq; possit dficere a pprio actu. Unī in his necē est eē duplicē actũ, vnũ q̄ fit vt in plibus, sicut cũ ex semine gnāt aial pfectũ, aliũ q̃n nā deficit ab eo q̄d est sibi ɔueniēs, sicut cũ ex semine gnāt aliq̄d mōstrũ pp corruptionē alicui⁹ pncipij. Et hec ēt tria iueniũtur in actib⁹ rōnis. Est. n. aliqs rōnis pcessus necitatez iducēs. in quo nō est poīe eē veritatis defectũ, ꝛ p huius rōnis pcessuz scie certitudo acqrit. Est aũt ali⁹ rōnis pcessus, in quo vt in plib⁹ veꝝ ɔcludit, nec tñ necitatem hñs. Tertius vo rōnis pcessus est i quo rō a vero deficit pp alicui⁹ pncipij defectũ q̄d in rōcinādo erat obseruādũ. Pars aũt logice q̄ p̄ deseruit pcessui ps iudicatiua dr̄, eo q̄ iudiciũ est cũ certitudine scie. Et q̄ iudiciuz certũ de effectib⁹ hri nō pōt, nisi resoluēdo in p̄a pncipia, iō ps hec analetica vocat, i. resolutoria: Certitudo autē iudicij q̄ p resolutionē hr̄ est, vel ex ipsa forma sylli tñ, ꝛ ad h̄ ordinat liber pꝛioꝝ analeticoꝝ q̄ est de syll'o simpliciter, vel ēt cũ hoc ex mā, q̄ sumunt propōnes p se, ꝛ necessarie, ꝛ ad h̄ ordinat liber posterioꝝ analeticoꝝ, qui est de syll'o demōstratiuo. Scdo aũt rōnis pcessui deseruit alia ps logice, q̄ dr̄ inuētiua. Nā inuētio nō semp est cũ certitudine, Unī de his q̄ iuēta sunt iudiciũ reqrit, ad h̄ q̄ certitudo habeat. Sicut autē in reb⁹ nālib⁹, in his q̄ vt in plibus agũt, gradus q̄dā attēdit, q̄ q̄āto vtus nāe est fortior, tāto rarius deficit a suo effectu, ita ꝛ in pcessu rōnis q̄ non est cũ omnimoda certitudine, gradus aliquis iuenit, fz q̄ magis ꝛ minus ad pfectā certitudinē accedit. Per h⁹. n. pcessuz q̄nq; q̄dē ꝛ si non fiat scia, fit tñ fides, vel opio, vel pbabilitas, pp pbabilitatē ppōnũ ex q̄b⁹ pcedit, q̄ rō totalr declinat in vnā ptem ɔdictionis, lz cũ formidine alteri⁹. Et ad h̄ ordinat topica siue dialectica. Nā syll's dialecticus ex pbabilib⁹ ē, de quo agit ab Ar. in libro topicoꝝ. Q̄nq; vo nō fit cōplete fides, vel opinio, sz suspitio q̄dā, q̄ nō totalr declinat ad vnā ptē ɔdictionis, lz magis declinet i hāc q̄ in aliā. Et ad h̄ ordinat rhetorica. Q̄nq; vo sola existimatio declinat in aliquā ptē ɔdictionis pp aliquā repñtationez, ad modũ q̄ fit hoī abominatio alicui⁹ cibi, si repñtet ei sub silitudine alicui⁹ abominabilis. Et ad h̄ ordinat poetica. Nā poete ē iducere ad aliq̄d vtuosuz, p aliquā pcedētem repñtationē. Oia aũt hec ad rōnalē phiam ptinent. Inducere. n. ex vno i aliud, rōnis est. Tertio aũt pcessui rōnis deseruit ps logice, q̄ dr̄ sophistica, de q̄ agit Ar. i lib° elēchoꝝ. Alijs igit ptib⁹ logice ptermissis, ad p̄ns attēdēdũ ē circa ptē idicatiuā put tradit i lib° post° analeticoꝝ, q diuidit in duas ptes. In p̄a ōñdit necitatē demōstratiui sylli de qua est iste liber. In i° pte de ipso syllogismo dtermināt. ibi [scire aũt opinamur.] Necitas āt cuiuslz rei ordinate ad finē, ex suo fine sumit. Finis āt demr̄atiui sylli est scie acq̄sitio. Unī si scia nō posset acqri per syll'm vel arg^m, nulla eēt necitas demr̄atiui sylli. Posuit aũt Plato q̄ scia nō cātur in nobis ex syll'o, sz ex impressione formaꝝ idealiũ in aias nr̄as, ex q̄b⁹ ēt effluere dicebat formas nāles in reb⁹ nālib⁹, q̄s ponebat esse pticipatiōes q̄sdā formaꝝ a mā sepataꝝ. Ex quo seq̄batur q̄ agētia nālia nō cābant formas in reb⁹ iferiorib⁹, sed solũ mām pparabāt ad pticipandũ formas sepatas. Et silr ponebat q̄ p studiũ, ꝛ exercitiũ nō cābatur in nobis scia, sed tñ remouebant ipedimēta, ꝛ reducit hō q̄ si in memoriā eoꝝ, q̄ nālr scit ex ipressione formaꝝ sepataꝝ. Snia aũt Ar., est ɔria quātũ ad vtrũq;. Ponit. n. q̄ forme nāles reducunt in actũ a formis, q̄ sunt i mā, s. a formis nāliũ agētiũ. Et silr ponit q̄ sciētia fit in nobis actu p aliquā sciam i nobis p̄exñtē. Et h̄ est fieri i nobis sciam per syll'm, aut arg^m q̄dcũq;. Nam ex vno in aliud argumentando procedimus.

Omnis doctrina: omnisq; disciplina intellectiua ex antecedēti cognitiōe fieri solet. Id si oēs quo fiunt pacto considerabimus: manifestuz profecto fiet.

Poste. Tho. e

Marginalia: A — Cur diuerse ar. — Rō qd diri. — Logi. neces. — Cur rōnalis. — B — Logi. diui°. — Rationis. 3. actus. — 2. — 3. — C — Logi. p° ps iudicatiua. — D — Scda ps inu. — Scdo proces sus gradual. — Primus gra. 2° pces. topi. — E — Syll's diale. Scdo gra. re tho. — Tertius gra. poetica. — Poe. offi^m. — Tertio pce. deser. sophi. — F — Lec. 4. S. demon. — Cātur scia fz Pla. — G — Quid facit stud^m fz pla. — Ar. cōtrariũ sentit.

Cō.1. Uide i annot.

OMnis doctrina, ⁊ omnis discipli na intellectiua ex preexistēte fit co gnitione. Manifestum est autem hoc speculantibus in omnes.

¶ Ad ostēdēdū igit̃ necessitatē demr̃atiui sylli premittit Ar. ꝙ cognitio in nobis acqrit̃ ex aliq̃ cognitione p̃exi stēti. Duo igit̃ facit. Primo ondit ppo^m, 2° docet modū p̃cognitionis. ibi [Dupl'r aūt.] Circa p^m duo facit. Pri mo iducit vl'em ppōnē ppositū ptinētē. s. ꝙ acceptio co gnitionis in nobis fit ex aliq̃ p̃exn̄ti cognitione. Et ideo dicit [Ois doctrina. ⁊ ois disciplina] nō aūt ois cogni tio, qꝛ nō ois cognitio ex p̃ori cognitione depēdet. Esset eni in ifinitū ire: Ois aūt discipline acceptio ex preexn̄te cognitione fit. Nomē aūt doctrine, ⁊ discipline ad cogni tionis acqsitionē ptinet. Nā doctrina est actio ei⁹, q ali quid cog̃scere fac̃. Disciplina aūt, est receptio cognitiōis ab alio. Nec accipit̃ hic doctrina, ⁊ disciplina ꝓm ꝙ se hñt ad acqsitionē scie tm̄, s; ad acqsitionem cognitionis cuiuscūq;. Qd̓ p;. qꝛ manifestat hāc ppōnē ēt in dispu tatiuis, ⁊ rhetoricis disputationibus, p quas nō acqrit̃ scia. Propter qd̓ ēt nō dicit ex p̃exn̄ti scia, vel itellu, sed vl'r cognitione. Addit aūt itellectiua, ad excludēdū ac ceptionē cognitionis sensitiue, vel imaginatiue. Nā pce dere ex vno in aliud rōnis est solū. ¶ Secūdo cū dicit.

H — Lec.2. — Expo.l'e. — Doctrina — Disciplina — I — Uti.

¶ Mathematice nāq; scientie illo compara tur modo, ⁊ queq; ceterarum artium.

¶ Mathematice enim sciētiarum per hunc modum sunt, ⁊ aliarū vnaqueq; artium.

Expo.l. ¶ Manifestat ppōnē p̃missam p inductionē. Et p̃ in de mōstratiuis in qbus acqrit̃ scia. In his aūt p̃ncipaliores sunt mathematice scie, pp certissimū modū demr̃atiōis. Cōsequēter aūt sunt ⁊ alie artes, qꝛ in oib⁹ est aliqs mo dus demr̃ationis, aliter nō essent scie. ¶ Scd̓o cū dicit.

¶ Sane circa quoq; rōnes cū p rōcinatiōes, aut iductionē pcedit̃, idē seruari modus vr̃. In vtrisq; nāq; p antea nota doctrina nimi rū fit: qppe cū in altera tanq̃ a cognoscenti bus ppōnes accipiant̃, in altera per singula ria iam notū ipsum ostendatur vniuersale.

¶ Silr aūt ⁊ circa orōnes, q̄ per syll'os, ⁊ que p iductionē. Utreq;.n. p p̃us notā faciūt do ctrinā, he qdē accipiētes tāq̃ a notis: ille ꝟo demr̃antes vl'e p id qd̓ māifestū ē singulare.

K — Expo.l'e. Uiii. ¶ Manifestat idē in orōnibus disputatiuis, siue dialecti cis, q̄ vtunt̃ syll'o ⁊ iductiōe, i quoꝝ vtroq; pcedit̃ ex ali quo p̃cognito. Nā in syll'o accipit̃ cognitio alicui⁹ vl'is pclusi ab alijs vl'ibus notl. In iductiōe autē pcludit vl'e ex singularibus, q̄ sunt manifesta. ¶ Tertio cum dicit.

¶ Simili pfecto modo, ⁊ oratorie rōnes sua dēt. Aut enim exemplis qd̓ est inductio, aut enthimematibus quod quidem est ratioci natio, facultas ipsa solet oratoria suadere.

¶ Silr aūt ⁊ rhetorice psuadēt. Aut.n. p exē^m q̄ ē iductio, aut p ēthimema, qd̓ v̇e est syll's.

Expo.l'e. — Expo.viii. ¶ Manifestat idē in rhetoricis, in qb⁹ psuasio fit p enthi mema, aut p exēplū nō p syll'z, aut iductionē cōpletā, pp icertitudinē mãe circa quā versat̃. s. circa actus singula res hoium, In qbus vl'es propōnes nō pñt vere assumi. Et iō loco sylli, in quo nece est eē aliquā vl'em, vtit̃ aliq̃ enthimemate, i quo nō nece est eē aliquā vl'ez. Et silr lo co iductiōis, i q̃ pcludit̃ vl'e, vtit̃ aliquo exēplo, i q̄ pce dit̃ a singulari, nō ad vl'e, s; ad singulare. Un̄ p; ꝙ sicut enthimema ē qdā syll's detrūcatus, ita exē^m est q̄dā idu ctio imperfecta. Si g̃ in syll'o ⁊ iductione pcedit̃ ex ali quo p̃cognito, op; idē itelligi i enthimemate, ⁊ exēplo.

¶ Dupliciter aūt op; p̃cognoscere. Quedā enī esse, q̄dā qd dictu significēt: q̄dā vtroq; mō antea percipiamus op;. Ueluti de quo uis quidē affirmationē aut negationez dici verū esse: triāgulum autem hoc significare. Unitatem ꝟo vtroq; mō ⁊ quid significet: ⁊ etiam esse. Non enim vnumqd̓q; istorum si mili modo nobis est manifestum.

Triangulus.

¶ Dupli citer autē necc̄iū est precogno scer. Alia nanq; qa sunt pus opiari ne cesse: alia ꝟo qd est qd̓ dr̃ itel ligere op; q̄dā autē vtraq;. Ut qm̄ omne qdē aut affirmare aut negare veꝝ est: qa est: triāgulū aūt qm̄ hoc q dem sigñat: s; vnitatem vtraq; ⁊ qd sigñat: ⁊ qa est. Non enim simil'r hoꝝ vnūqd̓q; mani festum nobis est.

Uide i anot. Com.2. — A

LECTIO.II.

POstq̃ ondit Phs ꝙ ois disciplina ex p̃exi stēti fit cognitiōe, nūc ondit qd sit modus p̃ cognitionis. Et circa h̓ duo fac̃. Prio dter minat modū p̃cognitiōis q̃tū ad illa q̄ op; cog̃scere, vt hēat̃ ꝯnis cognitio, c⁹ scia q̃rit̃, 2° determiat modū p̃cognitiōis ipi⁹ ꝯnis, cui⁹ scia p demr̃ationē q̃rit̃. ibi [Aūq; fit iduce.] In p̃cognitione aūt duo icludunt̃. s. cognitio, ⁊ cognitiōis ordo. Prio g̃ dtermiat modū p̃cognitiōis q̃tū ad ipsaz cognitionē, 2° q̃tū ad cognitiōis ordinē. ibi [Est aūt cog̃scere.] Circa p^m sciēdū est ꝙ id c⁹ scia p demr̃ationē q̃rit̃ est ꝯ aliq̃ i q̃ ppria passio de aliquo subo p̃tur. Q; qdē ꝯ ifert̃ ex ali quib⁹ p̃ncipijs. Et qꝛ cognitio simpliciū p̃cedit cognitio nē cōpositoꝝ, nece est ꝙ añq̃ habeat̃ cognitio ꝯnis, co gnoscat̃ aliquo mō subm ⁊ passio. Et silr op; ꝙ cog̃scat̃ p̃n^m, ex quo ꝯ ifert̃, cū ex cognitiōe p̃ncipij ꝯ inotescat. Hoꝝ aūt triū. s. p̃ncipij, subi, ⁊ passionis est duplex mo dus p̃cognitionis. s. qꝛ est, ⁊ qd est. Ostsum aūt est in 7° meta. ꝙ cōplexa nō diffiniunt̃. Hoie.n. albi nō ē aliq̃ dif finitio, ⁊ multominꝰ enūciatiōis alic⁹. Un̄ cū p̃n^m sit enū ciatio qdā, nō pōt p̃cognosci de ipso qd est, s; solū qꝛ veꝝ est. De passiōe aūt pōt qdē sciri qd est, qꝛ vt i codez libro ondit̃, accn̄tia quodā mō diffōnē hn̄t. Passionis aūt es se ⁊ cuiuslibet accn̄tis est inesse subo, qd̓ qdē in demr̃a tione pcludit̃. Nō g̃ de passiōe p̃cognoscit̃ qꝛ est, s; solū qd est. Subm aūt diffōnē h;, ⁊ ei⁹ esse a passione nō de pēdet, sed suū esse ppriū p̃intelligit̃ ipi esse passionis in eo. Et iō de subo op; p̃cognoscere ⁊ qd est, ⁊ qꝛ est, p̃ser

L — Lec.3. — Conclu. scia per demonst. queri. — Conclu. pre cognoscunt. — Tex.c.12.13. c.14.le.4.3. expo.4. — M — Te.cō.17.lec.4.expo.4. — Medius de mon.

tiui cũ ex diffõne subi ꝛ passionis sumat mediũ demonstrationis. Propter h ergo dicit Phs, q̄ 2ᵐ necẽm est p̄ cognoscere, q2 duo sunt q̄ p̄cognoscunt de his quoꝝ p̄cognitionẽ habemus, s. q2 est, ꝛ qd est. Et alia sunt de q̄bus necẽ est p̄ cognoscere q2 sunt, sicut p̄ncipia de q̄bus postea exẽplificat, ponẽs in exẽplo p̄ᵐ oium p̄ncipioꝝ. s. q̄ de vnoq̄q3 est affirmatio vel negõ vera. Alia vo sunt de q̄bus op3 p̄intelligere qd est qd di. i. qd signatur per nomẽ. s. de passionibus. Et nõ dicit qd est simplr, sed qd est qd di, q2 anteq̄3 sciat de aliquo an sit, nõ põt sciri proprie de eo qd est. Nõ entiũ. n. nõ sunt diffõnes. Uñ qõ an est p̄cedit qõnem qd est. Sed non põt oñdi de aliquo an sit, nisi prius itelligat qd significat per nomẽ. Propter qd et Phs in 4° metaphy. in disputatione ꝯ negãtes p̄ncipia docet incipe a significatione noium. Exẽplificat autẽ de triãgulo, de quo op3 p̄scire qm̃ nomen eius hoc significat qd. s. in sua diffõne ꝯtinetur. Cũ aũt accñtia quodã ordine ad subas referãtur, nõ est incõueniẽs id qd est accidens in respectu ad aliqd, esse et subiectũ respectu alterius. Sicut supficies est accñs respectu sube corporalis, que tñ supficies est p̄ᵐ subm coloris. Id aũt qd est subm, ita q̄ nullius est accñs, suba est. Uñ in illis sciẽtijs quorum subm est aliqua suba, id qd est subm nullo mõ põt esse passio, sicut est in phia p̄ᵃ, ꝛ in scia nãli, q̄ est de subiecto mobili. In his aũt sciẽtijs q̄ sunt de aliq̄bus accidẽtibus, nihil ꝓhibet id qd accipit vt sub3 respectu alicuius passionis, accipi et vt passio respectu anterioris subi. Hoc tñ nõ in infinitũ p̄cedit. Est. n. deuenire ad aliqd p̄ᵐ in scia illa, qd ita accipit vt subm, qd nullo mõ vt passio. sicut p3 in mathematicis sciẽtijs q̄ sunt de quãtitate ꝯtinua vel discreta. Supponũtur. n. in his scientijs ea q̄ sunt p̄ma in gñe quãtitatis, sicut vnitas, ꝛ linea, ꝛ supficies ꝛ alie h̄. Quib⁹ suppositis p demõ̃ratione q̄runtur q̄dã alia, sicut triãgulus eq̃later⁹, q̄dratũ in geometrijs, ꝛ alia h̄. Que qdẽ demõstrationes q̄si opatiue dicunt, vt est illud. sup rectã lineã datã triãgulũ eq̃laterꝝ ꝯstituere. Quo adinuẽto rursus de eo aliq̄ passiones ꝓbant, sicut q̄ eius

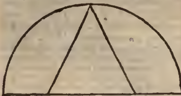

anguli sunt eq̃les, aut aliqd h̄. P3 ergo q̄ triãgulus in p̄ modo demõ̃rationis se h3 vt passio, in scdo se h3 vt subiectũ. Uñ Phs hic exẽplificat de triãgulo, vt passio est, nõ vt est subm, cu3 dicit [de triãgulo op3 p̄scire qm̃ hoc significat.] Dicit et q̄ quedã sunt de q̄bus op3 p̄scire vtrũq3. s. qd est, ꝛ q2 est. Et exẽplificat de vnitate que est p̄nᵐ in oi gñe quãtitatis. Et si enim aliquo mõ sit accñs respectu sube, tñ in sciẽtijs mathematicis q̄ sunt de quãtitate non põt accipi vt passio, sed vt subm tm̃. cum in hoc gñe nõ habeat p̄us. Rõnẽ h̄ diuersitatis ostẽdit. Quia non est sil̃s modus manifestationis p̄dictorũ. s. p̄ncipij passionis, ꝛ subiecti. Nõ. n. est eadem rõ cognitionis in ipsis. Nã p̄ncipia cognoscunt p actũ cõponentis ꝛ diuidentis. Sub3 aũt ꝛ passio per actũ apprehẽdẽtis qd qd est. Qd qdẽ nõ sil̃r cõpetit subiecto ꝛ passioni, cu3 subm diffiniat absolute, q2 in diffõne eius nõ ponit aliqd qd sit extra essentiã ipsius. Passio aũt diffinitur cũ depẽdẽtia ad subm quod in eius diffõne ponitur. Unde ex quo non eodem modo cognoscuntur, non est mirum si eorũ diuersa precognitio sit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fit aũt vt cognoscamus q̄dã p̄us cognoscẽtes. Quorũdã et simul accipiẽtes cognitionẽ, veluti q̄cũq3 sunt sub vli quoꝝ h̄r cognitio. Nã oẽm triãgulũ tres angulos duobus rectis eq̃les h̄re antea sciuimus, at id qd est in semicirculo triãgulũ esse simul inducẽtes cognouimus. Hoc. n. pacto nonnullas discimus rerum, ꝛ non per mediũ extremum cognoscimus, quecunq3 iam singulares sunt, ꝛ de nullo predicantur subiecto.

¶ Est aũt cognoscẽ alia qdẽ p̄us cognoscẽtẽ, quorũdã aũt simul accipe notitiã, vt q̄cunq3 ꝯtigũt eẽ sub vlibus, quoꝝ h̄nt cognitionẽ. Q2. n. ois triãgulus h3 tres angulos duob⁹ rectis eq̃les p̄sciuit, q̄ vo h qd est in semicirculo triãgulus sit, sil̃r iducẽs cognouit. Quorũdã. n. hoc mõ disciplina est, ꝛ nõ p mediu3 vltimũ cognoscit: vt quecunq3 iam singularũ contingũt esse ꝛ non de subiecto aliquo.

Triangulus in semicirculo

¶ Determinat modũ p̄cognitionis ex parte ipsius ordinis, quẽ qde3 p̄cognitio iportat. Est. n. aliqd p̄us altero ꝛ s̄m tps, ꝛ s̄m nã3. Et hic duplex ordo in p̄cognitione ꝯsiderãdus est. Aliqd. n. p̄cognoscit p̄us, sicut p̄us notum tpe. Et de his dicit q̄ alia ꝯtigit cognoscere aliquẽ cognoscẽtẽ ea p̄us tpe, q̄3 illa q̄bus p̄cognosci dicuntur. Quedã vo cognoscunt simul tpe, sed sunt p̄us nã. Et de his dicit q̄ quorũdã p̄cognitoꝝ simul tpe est accipe notitiã, ꝛ illoꝝ q̄bus p̄cognoscunt. Que aũt sunt ista manifestat subdẽs, q̄ h̄ sunt q̄cũq3 ꝯtinent sub aliq̄b⁹ vlibus, quoꝝ h̄nt cognitionẽ. i. de q̄bus notũ est ea sub talibus vlib⁹ ꝯtineri. Et h vlterius manifestat p exẽplu3. Cũ. n. ad ꝯ̃nẽ iferẽdã due ꝓpõnes requirant. s. maior ꝛ minor, scita ꝓpõne maiori, nõdũ h3 ꝯ̃nis cognitio. Maior ergo ꝓpositio p̄cognoscitur ꝯclusioni non solũ nã, sed tẽpore. Rursus aũt si i minori ꝓpõne iducat, siue assumatur aliqd ꝯtẽtũ sub vli ꝓpõne que est maior, de quo manifestũ nõ sit q̄ sub h vli ꝯtineat, nõdum h3 ꝯ̃nis cognitio, q2 nõdũ erat certa veritas minoris ꝓpõnis. Si autẽ in minori ꝓpõne assumat terminus, de quo manifestu3 sit q̄ ꝯtinet sub vli in maiori propõne, p3 veritas minoris propõnis, q2 id qd accipit sub vli, h3 eius cognitionem, ꝛ sic statim h3 ꝯ̃nis cognitio. Ut si sic demõstraret aliqs, ois triãgulus h3 tres angulos eq̃les duobus rectis. ista cognita nondũ h3 ꝯ̃nis cognitio, sed cu3 postea accipit hec, figura in semicirculo descripta est triangulus, statim scit q̄ h3 tres angulos eq̃les duobus rectis. Si aũt non esset manifestũ q̄ hec figura in semicirculo descripta esset triãgulus, nõdũ stati3 inducta assumptione sciret ꝯ̃, sed op3 vlterius aliqd mediu3 q̄rere, per qd demõstraret hãc figurã esse triãgulũ. Exẽplificãs autem Phs de his que cognoscunt ante ꝯ̃nem prius tpe, dicit q̄ aliqs per demonstrationẽ ꝯ̃nis cognitionẽ accipiens hãc ꝓpõnem p̄sciuit et s̄m tps. s. q̄ ois triãgulus h3 tres angulos duobus rectis eq̃les. S3 inducẽs hanc assumptionẽ. s. q̄ hoc qd est i semicirculo sit triãgulus, supple tpe simul cognouit ꝯ̃nem, q2 hoc inductũ h3 notitiã vniuersalis sub quo ꝯtinet, vt nõ oporteat vlterius mediũ

Ult. querere. Et ideo subdit q̃ quoddã est hoc mõ discipli-na .i. eorũ accipit cognitio per se, et nõ opz ea cognoscere p aliqd aliud mediũ, qd sit vltimum in resolone, quo
G mediata ad imediata reducunt. Uel põt legi sic. Quod vltimũ .i. extremũ qd accipit sub vli medio nõ cognoscatur esse sub illo vli per aliqd aliud mediũ. Et q̃ sunt ista que hñt cognitionem sui vlis manifestat subdẽs, q̃ huiõ sunt singularia, q̃ nõ dicũtur de aliquo subo, cũ inter singularia et spẽm nullũ medium possit inueniri.

Antea vo q̃ sit iductio, vel rõcinatio facta, partim fortasse dõm est scire, partim nescire. Qd.n. non sciuit si sit simplr, id quoquo mõ scit. Duobꝰ rectis eq̃les hẽc p3 hoc pacto qdem scire, q3 vlr scit, simplr vo nescire.

Anteq̃ sit iducere, aut acciprec syll3, quodãmodo fortasse dicẽdũ est scire, modo aũt alio nõ. Qd.n. nesciuit si est simplr, hic quodãmodo sciuit. Et q̃ duos rectos h3 hoc ne sciuit simplr, sed manifestũ est q̃ sic qdẽ scit: simpliciter autem non scit. LECTIO.III.

Com.4. Postq̃ ostendit Phs quõ opz p̃cognoscere q̃da3 alia anteq̃ de 2ne cognitio sumatur, nũc vult oñdere quõ ipsa3 2nẽ ɔtingit p̃cognoscere anteq̃ cognitio sumat de ea p syllogismũ, vel inductione3. Et circa hoc duo
H
Expo.pe. facit. Primo nãq3 determinat veritatẽ dicẽs q̃ anteq̃ iducatur inductio, vel syll's ad faciendũ cognitionem de aliq̃ 2ne, illa 2 quodãmodo scitur, et quodãmodo non.
2e
Ult. Simpliciter enim nescit, sed solũ sm quid. Sicut si debeat probari ista 2: triãgulus h3 tres angulos equales
Con. p̃eco. sm quid. duobus rectis, anteq̃ demõstret, ille qui p demõstrationem accipit scientiã eius, nesciuit simplr, sed scit sm qd. Unde quodãmodo p̃sciuit, simplr aũt nõ. Cuius quidẽ
Lectione pcedenti. rõ est, q3 sicut iam ostẽsum est opz pncipia 2ni precognoscere. Principia aũt se hñt ad 2nes in demõstratiuis, sicut cause actiue in nãlibus ad suos effectus. Unde in 2e
T.c.31. Lec.5. physicoꝝ ppositiones syllogismi ponuntur in gñe cause efficiẽtis. Effectus aũt anteq̃ producat in actu, p̃existit quidẽ in causis actiuis virtute, non autẽ actu: qd est
T.c.viii. simpliciter esse. Et silr anteq̃ ex principijs demonstratiuis deducatur ɔclusio, in ipsis pncipijs quidẽ precognitis p̃cognoscit ɔclusio virtute, non tamẽ actu. Sic enĩ in eis preexistit. Et sic patet q̃ non precognoscitur simpliciter: sed sm quid est. Secundo ibi.

Quod nisi ita sit, eueniet ea profecto, que ẽ in Mẽnone dubitatio. Aut enim nihil quis quam discet, aut ea que scit.

Si vo nõ. Mẽnonis ambiguitas ɔtingit. Aut enim nihil discent, aut que nouerunt.

I Excindit ex veritate determinata quãdã dubitatione,
Dubi. plato. quã Plato ponit in libro Mẽnonis, sic intitulato ex nomine sui discipuli. Est aũt dubitatio talis. Inducit enim quẽdam oino iperitũ artis geometrice iterrogatũ ordinate de pncipijs per se notis, ex qbus geometrica 2 concludit, incipiẽdo ex pncipijs per se notis, ad que oĩa illa ignarus geometrie id qd veꝝ est rñdit. et sic deducendo qõnes vsq3 ad 2nem per singula verũ rñdit. Ex hoc igit vult hẽre, q̃ et illi qui vidẽtur impiti aliquaru3 artiũ, anteq̃ de eis instruant, earũ notitiã hñt. Et sic sequitur q̃ vel homo nihil addiscat, vel addiscat ea q̃ prius nouit.
Expo. pme Circa hoc ergo q̃tuor facit. Primo.n. pponit q̃ p̃dicta dubitatio vitari nõ põt, nisi supposita p̃determinata ve-ritate. s. q̃ 2 quam quis addiscit per demõstratione, vel iductionem, nota erat nõ simplr, sed sm q̃ est virtute in suis pncipijs, de qbus aliqs ignarus scie iterrogat' veritatẽ rñdere põt. Scdm vo Platonis sñia3 2 erat p̃cognita simplr. Un non addiscebat de nouo, sed ponus p deductionẽ aliquã rõnis, in memoriã reducebat. Sicut ẽt de formis nãlibus Anaxagoras ponit q̃ ante gñationem p̃existebãt in mã simplr. Ar. vo ponit q̃ p̃existunt in potẽtia, et non simpliciter. Secundo cum dicit.

K
Cõ. p̃cogni. sm Plato.

Nõ.n. ita dõm est, vt qdã soluere enitunt. Scis ne oẽm dualitatẽ esse parẽ. Annuenti vo iterrogato offerũt ei dualitatem quãdã, quã qdẽ nõ putabat eẽ, q̃re nec parẽ eẽ. Soluunt igit nõ oẽm se scire dicẽtes esse parem dualitatẽ, sed eã quã sciunt esse dualitatem.

Nõ.n. sicut qdã argumẽtant soluere dicẽdum, est nũqd sciuisti oẽm dualitatẽ, q̃m par est aut nõ. Dicẽte aũt sic, attulerãt quanda3 dualitatẽ, quam non opinatus est esse. Soluunt enim dicẽtes nõ cognoscere oẽm dualitatẽ parẽ esse: sed quã sciũt q̃ dualitas sit.

Oñdit falsa3 q̃rũdã obuiationẽ ad dubõnẽ Platõis, q̃ s. dicebãt q̃ 2 anq̃ demraret, vel q̃cũq3 mõ addisceret, nullo mõ erat cognita. Poterat.n. eis obijci sm Platonis dubõnẽ h mõ. Si qs iterrogaret ab aliq̃ iperito: nũ quid tu scis q̃ ois dualitas par est, et dicẽte eo .i. ɔcedẽte se scire, afferret quãdã dualitatẽ, quã ille iterrogatus nõ opinaret eẽ, puta illã dualitatẽ q̃ est 3ꝰ ps senarij, ɔcluderet q̃ sciret 3am p̃tẽ senarij eẽ nũm parẽ, qd erat ei icognitũ, s3 p dõnstratione iductõ addiscit. Et sic vi seq. q̃ vel nõ h addiscat: vel addidiscerit qd pus sciuit. Ut igr hãc dubitationẽ euitarẽt soluebãt dicẽtes, q̃ ille iterrogatus q̃ rñdet se scire q̃ ois dualitas sit nũs par, non dixit se cognoscere oẽm dualitatẽ simplr, s3 illã quã sciuit eẽ dualitatẽ. Un cũ ista dualitas, q̃ ẽ illata fuerit ab eo penitꝰ icognita siue ignota, nullo mõ sciuit q̃ hec dualitas eẽt numerus par. Et sic seqtur q̃ apud cognoscẽtẽ pnm. nullo mõ 2 sit p̃cognita, neq3 simplr, neq3 sm qd. Tertio ibi.

Introductio. sm Pla.
Expo. pe.
2e
L
Ult.

Et tñ sciunt qdẽ id cuius hñt demõstrationem acceperũt. Acceperũt aũt nõ ois eius, qd sciunt esse triãgulum, aut numerũ, s3 simpliciter de oi numero, atq3 triãgulo demonstratione. Nulla.n. huiuscemodi ppõ sumitur: quẽ tu scis numerũ, aut quã scis rectarũ linearũ figurã: sed absolute de quolibet.

Et ẽt sciunt, q̃ cuius vere demonstrationẽ hñt, et cuius acceperũt. Acceperunt aũt non de omni cuius vtiq3 sciunt q̃ triãgulus, aut numerus sit, sed simplr de omni numero, et triangulo. Neq3.n. vna propositio accipitur huiusmodi, q̃ quẽ tu nosti numerũ: aut quã nosti rectam lineam, sed de omni.

Linea recta.

Improbat hãc solutionẽ hoc modo. Illud scit de quo demõstratio hẽ, vel de quo de nouo accipit demonstratio. Et hoc dr pp addiscẽtẽ qui incipit scire. Addiscẽtes aũt nõ accipiũt demõstrationẽ de oi dualitate de q̃ sciũt, sed de oi simplr, et silr de oi numero, aut de oi triãgulo.

Expo. pe et 2e

A Nõ ergo verũ est q̃ sciat de omni numero quẽ scit eẽ numerũ, aut de omni dualitate quã scit eẽ dualitatẽ, sed de omni simpliciter. Q̃ aũt nõ sciat de omni numero quẽ scit esse numerum, sed de omni simplr̃, pbat ibi [Neq̃ .n. vna ppõ rc̃.] Cõclusio cũ p̃missis conuenit in terminis. Nã subm̃ ⁊ p̃dicatũ cõnis sunt maior ⁊ minor extremitas in p̃missis. Sz in p̃missis nõ accipit aliq̃ ppositio de numero, aut de recta linea cũ hac additione, quam tu nosti, sed simplr̃ de omni. Neq̃ ergo cõclusio demõstrationis est cũ additione p̃dicta, sed simpliciter de omni. ℭ Quarto ibi.

Ubi.

ℭ Sed nihil vt arbitror obstat: vt id sciat qđ discit: sed si hoc pacto velut ea ratione qua discit eodem modo.

ℭ Sz nihil (vt opinor phibet) qm̃ ẽ qđ addiscit sic scire: est aũt sic ignorare. Incõueniẽs n. non est si scit quodãmõ quod addiscit: sed si hoc modo vt in quãtum addiscit: ⁊ scit.

B

Expo. pᵉ. Ubi.

ℭ Ponit verã solõnẽ dubitationis p̃dicte fm̃ p̃determinatã veritatẽ dicẽs, q̃ illud qđ qs addiscit nihil phibet p̃ quodãmodo scire, ⁊ quodãmodo ignorare. Nõ .n. est icõueniẽs. si aliqs quodãmõ p̃sciat id qđ addiscit, sz eẽt icõueniẽs si hoc mõ p̃cognosceret fm̃ q̃ addiscit. Addiscere .n. pprie est sciam in aliquo gñari. Qđ aũt gñatur añ gñationẽ nõ fuit oĩno ens, sed quodãmõ ens, ⁊ quodãmõ non ens. Ens q̃dẽ in potẽtia, nõ ens vo actu. Et h̃ est gñari, reduci de potẽtia in actũ. Unde nec id qđ quis addiscit erat oĩno prius notũ, vt Plato posuit, nec oĩno ignotũ, vt fm̃ solõnẽ supra iprobatã ponebat. Sz erat notũ potẽtia siue vtute in p̃ncipijs precognitis vl̃ibus, ignotũ aũt actu fm̃ propriã cognitionẽ. Et hoc est addiscere reduci de cognitione potẽtiali seu virtuali, aut vniuersali in cognitionem propriam ⁊ actualem.

Addiscere

Generari.

ℭ Scire aũt vnãquãq̃ rem simplr̃: sed nõ vt sophiste per accidens arbitramur.

Videl ẽnno. Com. 5.

ℭ Scire autẽ opinamur vnumquodq̃ simpliciter: sed non sophistico modo: quod est fm̃ accidens.

LECTIO. IIII.

C

Postq̃ ostẽdit Phs necessitatẽ syllogismi demõstratiui, hic iaz icipit de ipso syllogismo demõstratiuo determinare. Et diuiditur in duas ptes. In p̃ma determinat de syllogismo demõstratiuo, in scđa de medio ex quo sylls demõstratiuus pcedit. Et h̃ in scđo lib°. ibi [Questiones sunt eq̃les numero.] Prima diuidit in duas. In p̃ma determinat de syllogismo demõstratiuo absolute, in scđa cõparãdo demonstrationẽ vlem ad demõstrationem particularẽ, ibi [Cũ aũt sit demõstratio sit alia quidẽ vniuersalis.] Prima in duas diuidit. In p̃ma determinat de syllogismo demõstratiuo. In scđa ostẽdit q̃ nõ sit in demõstrationibus in infinitũ pcedere. ibi [Est autẽ omnis syllogismus p tres terminos.] Prima diuidit in duas. In p̃ma determinat de syllogismo demõstratiuo p quez acq̃rimus sciẽtiam. In scđa ostẽdit quõ ẽt in nobis per syllogismũ acq̃ritur ignorãtia. ibi [Ignorãtia autẽ fm̃ negationẽ.] Circa primũ tria facit. Primo determinat de syllo demõstratiuo ostẽdẽdo qđ sit. Scđo determinat de mã sylli demõstratiui ostẽdẽdo que ⁊ q̃lia sint ex quibus est. ibi [Q̃m autẽ impõle est.] Tertio determinat de forma ipsius ostẽdendo in qua figura p̃cipue fiat. ibi [Figuratũ aũt magis faciẽs scire.] Circa p̃m̃ tria facit. Primo ostẽdit de demõstratiuo syllo qđ est. 2° notificat q̃dã que in diffõne syllogismi demõstratiui ponunt. ibi [Est aũt p̃m̃ demonstrationis.] tertio excludit quosdam errores qui ex p̃missis circa demõstrationem oriri possunt. ibi [Quibusdã quidẽ igitur.] Circa primum sciendũ est q̃ in oĩbus que sunt pp̃ finẽ, diffinitio que est per causam finalẽ, est rõ diffõnis que est per cãm materialem, ⁊ mediũ probãs ipsam. Propter hoc enim opz vt domus fiat ex lapidibus ⁊ lignis, q2 est operimẽtum protegẽs nos a frigore ⁊ estu. Sic igit de demõstratione hẽbat hic duas diffões, quarũ vna sumit a fine demõstrationis qđ est scire. Et ex hac cõcludit altera q̃ sumit a mã demõstrationis. Unde circa hoc tria facit. Primo diffinit ipsum scire. Scđo diffinit demõstrationẽ p finẽ eius qui est ipsum scire. ibi [Dicimus aũt scire.] Tertio ex vtraq̃ diffõne cõcludit diffõnem demonstrationis que sumit per cõparationẽ materie demõstrationis, ibi [Si igitur est scire vt posuimus.] Circa primũ quinq̃ facit. Primo .n. determinat cuiusmodi scire sit qđ diffinire intẽdit. Circa qđ sciẽdũ est q̃ aliq̃d dicimur scire simpliciter qñ scimus id in seipso. Dicimur scire aliq̃d fm̃ qđ qñ scimus illud in alio in quo est, vel sicut ps i toto. Sicut sciẽtes domũ dicimur scire parietez. Uel sicut accidens in subiecto, sicut sciẽtes coriscuz diceremur scire venientẽ. Uel sicut effectus in cã, sicut dictuz est supra q̃ cõnem percipimus in p̃ncipijs. Uel quocunq̃ sili mõ. Et hoc est scire per accñs q2 scito aliquo p se, dicitur scire id qđ accidit ei quocũq̃ mõ. Intẽdit igit Phs diffinire scire simplr̃, non autem scire fm̃ accidens. Hic enĩz modus sciendi est sophisticus. Utuntur enim sophiste tali modo arguendi. Cognosco coriscuz, coriscus est veniẽs, ergo cognosco venientem. ℭ Secundo cum dicit.

Diff3 in his que sunt pp finem.

Scire sim. p se ⁊ fm̃ quid.

E

Lec. p̃cedẽ.

Ari. diffi. scire simplr̃.

Expo. tex.

ℭ Cum causam ob quaz res est: illius causaz esse: ⁊ fieri nõ posse: vt res aliter sese habeat cognoscere arbitramur.

ℭ Cum causam arbitramur cognoscere propter quam res est: ⁊ qm̃ illius causa est: ⁊ nõ est contingere hoc aliter se habere.

ℭ Ponit diffõnẽ ipsius scire simplr̃. Circa qđ cõsiderãdũ est q̃ scire aliq̃d est p̃fecte cognoscere ipm̃. H̃ aũt est p̃fecte app̃hẽdere ipsius veritatẽ. Eadẽ .n. sunt p̃ncipia esse rei ⁊ veritatis ipsius: vt pz ex 2° meta. Opz ḡ sciẽtẽ h̃ est p̃fecte cognoscẽs q̃ cognoscat cãm rei scire. Et pp̃ hoc dicit [cũ cãm arbitramur.] Si aũt cognosceret cãm tm̃, nõdum cognosceret effectũ in actũ, qđ nõ est scire simplr̃. sed virtute tm̃, qđ est scire fm̃ qd. ⁊ q̃si p accñs. Et ideo opz sciẽtẽ simplr̃, cognoscere ẽt applicationẽ cãe ad effectũ. Et pp̃ h̃ dicit [Et qm̃ illius cã est.] Quia vo sciẽtia est ẽt certa cognitio rei, qđ aũt cõtingit aliter se hẽre nõ potest aliq̃s per certitudinẽ cognoscere, ió vlterius opz q̃ id qđ scitur non possit aliter se habere. Quare igitur scientia est perfecta cognitio ideo dicit. [Cum causam arbitramur cognoscere.] Quia vo est actualis cognitio per quam scimus simpliciter, addit [Et quoniam illius est causa.] Quia vo est certa cognitio, subdit [Et non est cõtingere aliter se habere.] ℭ Tertio ibi.

F

Lec. 4. lec. 2. ic. cr. p̃me.

Expo. 1. ⁊ pᵉ p. diffi. scire.

Scire non simplr̃.

Expo. 2ᵉ per diffi.

Ubi. p diffi.

Epilo. cortius expo.

ℭ Patet igit ipsuz scire tale qđ esse. Nã ⁊ hi q nesciũt ⁊ hi q sciũt: ita sese habere putant: quoz ipsi scientes: ⁊ ita sese etiam habent.

ℭ Manifestũ igit est q̃ hmõi aliq̃d scire scit. Et nãq̃ nõ scientes ⁊ scientes: hi quidẽ opinantur ipsi sic se hẽre: sciẽtes aũt ⁊ eaz habẽt.

ℭ Manifestat positã diffõnem pp̃ hoc q̃ tam scientes q̃ non sciẽtes, estimãtes tñ se scire, hoc mõ accipiunt scire sicut dictũ ẽ. Nõ sciẽtes .n. q estimãt se scire, opinant sic se hẽre in cognoscẽdo sicut dictũ est. Sciẽtes aũt vere, sic.

Expo.

G

Lec. cō. 28. Lec. 15. Signe᷒ nois L. p. 5. se habent. Est aūt hec recta manifestatio diffōnis. Diffinitio. n. est rō quā significat nomen, vt dr̄ in 4° meta. Significatio aūt nois accipiēda est ab eo qd̄ intēdunt cōiter loquētes per id nomē significare. Un̄ ꝛ in 2° topicoꝝ dicitur, ꝙ noibus vtēdū est, vt plures vtunt᷑. Si qs etiā recte ɔsideret per hāc notificationē magis ostēdit qd significet nomē, q̄ʒ directe aliqd significetur. Nō. n. notificat sciētiaʒ, de qua proprie posset diffinitio assignari, cū sit species alicuius generis, sed notificat ipsuʒ scire. Unde ꝛ a principio dixit. [Scire autem opinamur ꝛc.] ꝛ Prīci lec. non dixit, Scire est aliquid tale. ℭ Quarto ibi.

ℭ Quare cuius simpliciter est sciētia, id vt aliter sese habeat fieri omnino non potest.

Uide i anno. ℭ Quare cuius simpliciter est scientia: hoc īpossibile est aliter se habere.

ℭ Concludit correlariū qddā ex diffōne posita. s. ꝙ illud de quo simplr̄ est scia opʒ eē necessariū. ℭ Quinto ibi.

ℭ Si igitur ꝛ alius sciendi sit modus: posterius explicabimus.

ℭ Siquidem igitur ꝛ alius est sciēdi modus, posterius dicetur.

H ℭ Rn̄det tacite qōni, vtrū. s. sit aliquis alius modus sciēdi a ꝑdicto. Qd̄ p̄omittit se dicturū in sequentibus. Est Lec. 23. enim scire per effectū, vt infra patebit. Dicimur etiā aliquo modo scire ipsa principia indemōstrabilia, quoꝛuʒ non est accipere causam. Sʒ proprius ꝛ perfectus sciendi modus est qui predictus est. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Addimus ēt p demonstrationē etiā scire.

ℭ Dicimus autem, quia scire per demōstrationem est intelligere.

ℭ Diffinit syllm̄ demōstratiuū per opationē ad finē suuʒ qui est scire. Circa qd̄ tria facit. Primo ponit ꝙ scire est finis syllogismi demōstratiui siue effectus eius cum scire Expō tex. nihil aliud esse videatur q̄ʒ intelligere veritateʒ alicuius cōclusionis per demōstrationem. ℭ Secundo ibi.

ℭ Demonstrationem autem dico ratiocinationem eam, que scientiam efficit.

Uide i anno. ℭ Demonstrationem auteʒ dico syllogismū apoditicon. i. facientem scire.

ℭ Diffinit syllm̄ demōstratiuū per huiusmodi finem, di-
I cens ꝙ demōstratio est syll'ᵒ scientialis, idest faciens scire. ℭ Tertio exponit hoc qd̄ dixerat scientialem ibi.

ℭ Eam ꝟo scientiaʒ efficere dico: qua scimus eam ipsam habendo.

ℭ Sed scientialem syllogismuʒ dico, ſm quē in habendo ipsum scimus.

ℭ Dicēs ꝙ scialis syll'ᵒ dr̄, ſm quem scimus, inquantum ipsum habemus, ne forte aliqs syllogismū scientialē intelligeret quo aliqua scia vteretur. ℭ Deinde cuʒ dicit.

ℭ Si igit᷑ ipsuʒ scire tale est q̄le possumus, necesse est ꝛ demonstratiuā sciam ex veris, ꝛ p̄mis medioqʒ vacātib᷒, ꝛ ex notiorib᷒, ꝛ prioribus ipsa cōclusione, causisqʒ eiusdem esse.

ℭ Si igit᷑ est scire vt posuimus: necesse ē ꝛ demōstratiuā sciaʒ ex veris esse, ꝛ p̄mis, ꝛ imediatis, ꝛ notiorib᷒, ꝛ p̄orib᷒ ꝛ causis ɔclōnis.

K ℭ Cōcludit ex ꝑdictis diffōnē syllogismi demōstratiui ex mā sumptam. Et circa hoc duo facit. Primo concludit. Scdo manifestat ibi [Uerū qdē igit᷑ opʒ scire.] Circa primū tria facit. Primo proponit ɔfitiam qua demōstrationis mālis diffō ɔcludit᷑ ex p̄missis dicēs. ꝙ si scire Expo. 1. h̄ significat qd̄ diximus cām rei cognoscere ꝛc. nec̄e est ꝙ demōstratiua scia. i. q̄ per demſ͠ationē acqrit᷑. procedat ex ꝓpōnibus veris, p̄mis, ꝛ imediatis. i. que nō p aliqd̄ mediū demōstrant᷑, sed p seipsas sunt manifeste. Que qdem imediate dicunt᷑ inquātū caret medio demōstrante, Ꝓpōnes demon. ime ꝛ p̄quare. p̄'aūt in ordine ad alias ꝓpōnes q p eas ꝓbant᷑. Et iterū ex notioribus, ꝛ p̄orib᷒, ꝛ causis ɔnis. ℭ Scdo ibi.

ℭ Sic eñi erunt ꝛ ipsa principia propria eius, quod demonstratur.

ℭ Sic enim erunt ꝛ principia propriā eius, quod demonstratur.

ℭ Excusat se ab additione alterius particule, q̄ videbat᷑ apponenda, ꝙ. s. demōstratio ex ꝓprijs principijs procederet. Sed ipse dicit ꝙ hoc intelligitur per ea que dicta Expo. tex. sunt. Nā qꝛ propōnes demonstrationis sunt cause conclusionis, necesse est ꝙ sint ꝓpria p̄ncipia eius. Opʒ eñi 2° phy. t. c. 38. lec. 6. et. ex. vi. esse causas proportionatas effectibus. ℭ Tertio ibi.

ℭ Nam rōcinatio qdem sine his erit: demonstratio ꝟo nō erit, scientiā enim non faciet.

ℭ Syllogismus qdeʒ erit ꝛ sine his, demonstratio aūt nō erit. Nō enim faciet sciētiam.

ℭ Manifestat p̄misse ɔñtie necessitatem dicens, ꝙ lʒ syllogismus nō requirat p̄missas ɔditiones in propositio- Expo. p̄ᵉ.
L nibus ex qbus ꝓcedit, requirit tamē eas demōstratio. Aliter enim non faceret scientiā. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Uera igit᷑ eē opʒ, qꝛ fieri neqt vt id qd̄ nō ē sciat᷑: veluti diametruʒ cōmēsurabilem esse.

ℭ Uerū quidē igit᷑ opʒ esse, qm̄ non est scire quod non est, vt ꝙ diametros sit symetros.

costa

costa

Diameter

ℭ Manifestat positā diffōnem manifestās ēt qd̄ imediate dixerat. s. ꝙ nisi p̄misse ɔditiones demonstrationi adessent scientiam facere non posset. Primo ergo ostendit Expo. 1. quod semp̄ procedit ex veris ad hoc ꝙ sciētiam faciat, qꝛ quod non est nō ɔtingit scire, sicut diametrum esse symetrum. i. cōmensurabilem lateri quadrati. Dicūtur. n. Quātitates icōmēsurabiles. quātitates incōmensurabiles, quarū non pōt accipi aliqua mēsura cōis, ꝛ huiꝰ quātitates sunt, quarū non est proportio adinuicē sicut numeri ad numerū, qd̄ quideʒ ɔtingit de diametro quadrati ꝛ eius latere, vt pʒ ex decimasexto Euclidis. Qd̄ aūt non est verū non est. Naʒ eē M
ꝛ esse verū cōuertūtur. Opʒ ergo id qd̄ scitur esse veruʒ. 2° met. t. c. 4. le. 2. et. exp. p̄ᵉ. Et sic conclusioneʒ demonstrationis que facit scire opʒ esse veram, ꝛ per consequens eius propositiones. Non enim contingit verum sciri ex falsis, ꝛ si concludi possit ex eis: vt infra ostendet. ℭ Secundo ibi. Le. 13. exp.

Ex primis aūt ꝛ idemōstrabilib⁹ eē, qꝛ nō sciet nō hñs demōstrationē ipsoꝝ. Scire.n. nō per accñs ea quoꝝ est demōstratio, nihil aliud est sane, q̄ȝ demonstrationem habere.

Ex primis aūt indemonstrabilibus est: qꝛ nō sciet non hñs demōstrationē ipsoꝝ. Scire enim est habere demōstrationem, quorū demonstratio est, non ꝫm accidens.

Ostēdit ꝙ demōstratio fit ex ꝓmis ꝛ imediatis, siue indemōstrabilib⁹. Nō.n. ꝯtingit aliquē hēe sciam, nisi habeat demōstrationē eoꝝ quoꝝ pōt esse demr̄atio. ꝛ hoc
. Expo.pᵉ.
dico per se, ꝛ non per accñs. Et hoc iō dicit, qꝛ possibile
Ulti.
esset scire aliquā ꝯnem non hñs demōstratione ꝓmissorum, ēt si essent demōstrabilia, qꝛ sciret eā per alia principia, ꝛ hoc esset ꝫm accñs. Detur ergo ꝙ aliqs demōstrator syllogiȝet ex demr̄abilibus siue mediatis, aut ergo hȝ illoꝝ demr̄ationē, aut nō hȝ. Si non hȝ ergo non scit
A
Lec. 31. vsq ad 36.
ꝓmissas, ꝛ ita nec ꝯnē pp ꝓmissas. Si aūt hȝ, cum in demōstrationibus nō sit ꝓcedere in infinitū, vt infra ostendet, tādem erit deuenire ad aliqua imediata ꝛ indemonstrabilia. Et sic demōstratio opȝ ꝙ procedat ex imediatis, vel statim, vel per aliqua media. Unde ꝛ in primo li
Demō. quo. ex imme.
Casꝰ.
bro topicoꝝ dicit, ꝙ demōstratio est ex ꝓprijs, ꝛ veris, aut his que per ea fidem sumpserunt. Tertio ibi.

Cause ēt sint opȝ, ꝛ notiora ac priora. Cause, qꝛ tū scimus cū cognoscim⁹ cām. Priora siqdē: ꝛ cāe sunt ꝛ antea cognita, nō illo mō solū qd significēt: sed altero etiā mō. Duplr̄ aūt sunt ꝓora notiorave. Nō.n. idē est prius nāꝛ, ꝛ nr̄a ex pte ꝓus, neqȝ notius, ꝛ nobis ēt notius. Atqȝ ea qdē ad nos priora notiorave dico, q̄ ppinqꝛa sensui sunt: ea ꝟo simplr̄ ꝓora notiorave: q̄ a sensu lōgius distāt. Sūt aūt remotissima qdeȝ ea, que sunt vl̄ia maxime. Propinqssima ꝟo singularia ipsa. Atqȝ hec inter sese opponuntur. Ex primis autēȝ esse nihil aliud est, q̄ȝ ex proprijs ꝓncipijs esse. Idē enim primū atqȝ principium dico.

Cās quoqȝ notiores opȝ eē, ꝛ primas cās: qm̄ tūc scimus cū cās cognoscimus. Et priores si vere sunt cāe, ꝛ notiores, nō solū altero
Uide i anno.
mō itelligēdo, ſȝ in sciēdo qm̄ sunt. Priora aūt ꝛ notiora duplr̄ sunt. Nō.n. idē est nāꝛ: ꝛ ad nos ꝓus: neqȝ notius nāꝛ: ꝛ nobis notius. Dico aūt ꝓora ad nos ꝛ notiora ꝓxima sensui: simplr̄ aūt priora ꝛ notiora, q̄ lōgius sunt. Sūt aūt qdē lōgiora vl̄ia: maxime aūt ꝓpinquiora sensui singularia. Et opponūtur hec adinuicē. Ex ꝓmis aūt est: qȏ ex ꝓprijs ꝓncipijs est. Idē.n. dico idem primū ꝛ principiuȝ.

Probat ꝙ demōstrationis ꝓpōnes sint cause ꝯnis, qꝛ
B
tūc scimus cū cās cognoscimus. Et ex h̄ ōndit vlterius ꝙ sint priores ꝛ notiores, qꝛ ois cā est nālr̄ ꝓor ꝛ notior
Expo.pᵉ ꝛ 2ᵉ.
suo effectu. Opȝ aūt ꝙ cā ꝯnis demonstratiue sit notior non solū quātū ad cognitionē qd est, sed ēt quātū ad cognitionē qꝛ est. Nō.n. ad demr̄andū ꝙ eclipsis solis est, sufficit scire ꝙ est lune interpositio, sed opȝ ēt scire ꝙ luna interponit̄ iter solē ꝛ terraȝ. Et qꝛ ꝓus ꝛ notius dr̄ 2ʳ
3ᵉ ꝛ 4. cīca
s. quo ad nos ꝛ ꝫm nām, dicit ꝯnter ꝙ ex eis qbus procedit demōstratio sunt ꝓora ꝛ notiora simplr̄ ꝛ ꝫm nām, ꝛ non quo ad nos. Et ad huiꝰ expōnē dicit ꝙ priora ꝛ no
5ᵉ ꝛ 6ᵉ.
tiora simplr̄ sunt illa q̄ sunt remota a sensu, vt vl̄ia. Priora ꝛ notiora quo ad nos sunt ꝓxima sensui. s. singularia q̄ opponunt̄ vl̄ibus, siue oppōne prioris ꝛ posterioris,
7ᵉ.
siue oppōne propinq ꝛ remoti. Uidet̄ aūt ꝯtrium hu
Dubium pᵐ
ius haberi in ꝓ phyſicoꝝ, vbi dr̄ ꝙ vl̄ia sunt priora quo
In pᵒ.t.c.3.
ad nos, ꝛ posteriora ꝫm nām. Sed dōm est ꝙ hic lo
Solu.
quitur de ordine singularis ad vl̄e simplr̄, quoꝝ ordinē opȝ accipe ſȝ ordinē cognitionis sensitiue ꝛ intellectiue in nobis. Cognitio aūt sensitiua est in nobis ꝓor intellectiua, qꝛ itellectualis cognitio ex sensu ꝓcedit in nobis. Uñ ꝛ singulare est prius ꝛ notius quo ad nos q̄ȝ vl̄e. In ꝓ aūt physicoꝝ nō ponit̄ ordo vl̄is ad singulare simplr̄,
C
sed magis vl̄ia ad minus vl̄e, vtputa aialis ad hominē, ꝛ sic opȝ ꝙ quo ad nos vl̄ius sit prius ꝛ magis notū. In oi.n. gñone, qȏ est in potētia, est prius tpe ꝛ posteri⁹ nā. Qȏ aūt est cōpletū i actu est ꝓus nā ꝛ posterius tpe. Cognitio aūt gñis est q̄si potētialis in cōparatiōe ad cognitionē spēi, in q̄ actu sciunt̄ oia essentialia rei. Uñ ꝛ i gñatione sciē nr̄e ꝓus est cognoscere magis cōe q̄ȝ min⁹ cōe. Itē i lib° physicoꝝ dr̄ ꝙ inata est nobis via ex nobis
Dubium 2ᵐ.
notiorib⁹. Nō ḡ demr̄atio fit ex his q̄ sunt ꝓora simplr̄,
pᵒ.t.c.2.et 3.
sed quo ad nos. Sed dōm ꝙ hic loqtur ꝫm ꝙ id qȏ
Solo pᵐa.
est in sensu est notius quo ad nos eo qȏ est in itellu. Ibi aūt ꝫm ꝙ id qȏ est notius quo ad nos est ēt i intellu. Ex singularib⁹ aūt q̄ sunt in sensu nō sunt demr̄ationes, sed ex vl̄ibus tm̄ q̄ sunt in itellectu. Uel dōm ꝙ in oi de
Solu.2.
mōstratione opȝ ꝙ ꝓcedatur ex his q̄ sunt notiora quo ad nos, nō tñ singularibus, sed vl̄ibus. Nō.n. aliqd pōt fieri nobis notū nisi per id qȏ est magis notum nobis. Qñqȝ aūt id qȏ est magis notū quo ad nos, est ēt magis
Qñqȝ magis no^m nobis, est
notū simplr̄, ꝛ ꝫm nām, sicut accidit in mathematicis in
mag. no. simpliciter.
qbus pp abstractionē a mā, nō fiūt demr̄ationes nisi ex ꝓncipijs formalib⁹. Et in talib⁹ fiūt demr̄ationes ex his
D
q̄ sunt notiora simplr̄. Iteȝ qñqȝ id qȏ est notius quo ad nos, nō est notius simplr̄, sicut accidit in nālib⁹ in qbus eētie ꝛ ꝟtutes reꝝ pp h̄ ꝙ in mā sunt, sunt occulte, ſȝ in notescūt nobis ꝑ ea q̄ exterius de ipsis apparēt. Uñ i talibus fiūt demr̄ationes vtplm ꝑ effectus, qui sunt notiores quo ad nos, ꝛ nō simplr̄. Nūc aūt nō loqtur de hoc
Demonst. in
mō demr̄ationū, ſȝ de ꝓ. Quia ꝟo in hac manifestatione
vl̄ibus.
h̄ ēt omiserat manifestare ꝙ demr̄atio eēt ex ꝓprijs ꝓncipijs, ꝯnr̄ subdit ꝙ hȝ ēt ex ꝓmissis. Per hoc.n. qȏ dicitur ꝙ demōstratio est ex ꝓmis, hȝ ꝙ sit ex proprijs ꝓncipijs, sicut ꝛ supius dictū est. Idē.n. vr̄ esse ꝓᵐ ꝛ ꝓncipiū.
8ᵉ
Nam primū in vnoquoqȝ gñe ꝛ maximū, est cā omniuȝ
Ulti.
eorum que sunt post, vt dicit̄ in secūdo metaphysice.
T.c.4.le.2.ꝛ.
expo. prime.

Est autem demonstrationis principium ꝓpositio medio vacans. Ea ꝟo medio vacat, qua nulla est alia prior.

Est autem principium demonstrationis ꝓpositio immediata. Immediata autem est, qua non est altera prior. LECTIO.V.

Quia superius Phs dixerat ꝙ demr̄atio est ex ꝓmis ꝛ imediatis, ꝛ hec ab ipso nonduȝ manifestata erāt, iō itēdit ista manifestare. Et diuidit̄ in tres ptes. In pᵃ pte ostēdit qd sit ꝓpō imediata. In 2ᵃ ōndit ꝙ opȝ hꝰ ꝓpositiones eē notiores ꝯne. ibi [Qm̄ aūt opȝ credere ꝛ scire.] In 3ᵃ excludit quosdā errores, q ex ꝓdictis occasionem habebāt. ibi [Quibusdā qdē igit̄.] Circa pᵐ duo facit. Primo ōndit qd sit propō imediata. Scdō diuidit
Lec. hec. tex. cap. 9.
E
Le. ime. seq. lec. 7.

cam. ibi [Immediati aūt pncipij.] Circa pᵐ hoc modo Lec. 4. pcedit. Expo. pᵉ. Primo nāqȝ resumit qꝺ supra dictū est. s. ꝙ pnᵐ demōstrationis sit ꝓpositio imediata. Nam ēt supra dixerat ꝙ demōstratio est ex primis ꝛ imediatis. Secūdo ibi [Immediata aūt.] Diffinit imediatā propōnē, ꝛ Alri. dicit ꝙ imediata propō est qua nō est altera prior. Cuius quidem notificatiōis rō ex pdictis pȝ. Dictū est. n. supra ꝙ Lec. 4. tc. 2. demōstratio ex priorbus est. Quęcūqȝ igit aliq̄ propō est mediata. i. hñs mediū p qꝺ demōstretur pꝺm de subo, opȝ ꝙ priores ea sint ꝓpōnes ex qbꝰ demrētur. Nā pdicatum ꝯnis per prius inest medio ꝙ̄ subo, cui ēt per prius inest mediū ꝙ̄ pdicatū. Relinqtur ergo ꝙ illa ꝓpositio qua non est altera prior sit imediata. Tertio ibi.

Propositio altera enuntiationis est pars: vnum de vno complectens.

Propositio autem est enuntiationis altera pars, vnum de vno.

Ostendit qd sit propō que ponitur in diffōne mediate ꝓpōnis. Et circa hoc tria facit. Expo. n. Primo nāqȝ diffinit propositionē simplr, ꝙ ꝓpō est altera pars enūtiationis in qua pdicat vnū de vno. Hȝ enim enūtiatio duas partes, affirmationē ꝛ negōnē. Opȝ enīȝ ꝙ ois syllogizans alteram earū proponat. Nō aūt vtrāqȝ. Hoc enim est ꝓpriū eius, qui a pncipio qōnez mouet. Unde per hoc separa- F tur propositio a problemate. Sicut. n. in vno syllogismo nō ꝯcluditur nisi vnū, ita opȝ ꝙ propositio que est syllogismi pncipiū sit vna. Una aūt est in qua est vnū de vno. Unde per hoc ꝙ Phs dicit vnū de vno, separat propositio ab enūtiatione que dr plures, in qua plura de vno, vel vnum de pluribus dicitur. Secundo ibi.

Differēdi qdē q̄ vtrāuis accipit. Demonstrādi vo q̄ definite alteꝝ quod est verum.

Vide i ānot. Dialectica siłr ē accipiēs quālibet. Demōstratiua alterū determinate qm̄ verum est.

Ponit dīam inter dialecticā propōnē ꝛ demōstratiuā Expo. pme dicēs, ꝙ cū propō accipiat alterā partem enūtiationis, dialectica aūt idifferēter accipit quācūqȝ eaꝝ. Hȝ. n. viā ad vtrāqȝ partē ꝯdictionis, eo ꝙ ex ꝓbabilibus pcedit. Unde ēt ꝛ in ꝓponendo accipit vtrāqȝ partem ꝯdictio- Alri. G nis, ꝛ querēdo vtrāqȝ ponit. Demōstratiua aūt ꝓpō accipit alterā partē determiate, qr nunq̄ħ hȝ demrātio viā nisi ad verū demōstrandū. Uñ ēt semper ꝓponendo accipit verā partē ꝯdictionis. Propter hoc ēt non interrogat, sed sumit qꝺ demōstrat quasi notū. Tertio ibi.

Enūtiatio est ꝯdictionis vtraqȝ pars. Contradictio est oppō: cuius nullū per se mediū est. Cōtradictionis partiū: ea qdē qua quippiā cuipiā adiūgitur: affirmatio dr. Ea vo q̄ qppiā a quopiā semouet: negatio nūcupat.

Enūtiatio aūt ꝯdictionis quālibet partem. Cōtradictio aūt est oppositio: cuiꝰ nō ē medium ꝓm se inuenire. Pars autē contradictionis que qdē aliqd de aliquo: affirmatio est: que vo aliquid ab aliquo: negatio est.

Diffinit enūtiationē q̄ ponit in diffōne ꝓpōnis dicēs, Expo. pme H ꝙ enūtiatio cōplectit vtranqȝ partē ꝯdictionis, vt ex dictis pȝ. Quid aūt sit ꝯdictio ꝯñter ostendit dicens, ꝙ cō- 2ᵉ tradictio est oppositio, cuius nō est mediū ꝓm se. Quāuis eniȝ in ꝓuatione ꝛ in habitu, ꝛ in ꝯrijs imediatis nō Mediᵐ in ꝓuā. oppo. ꝛ ꝯrijs imē. sit mediū circa determinatū subm, tñ est mediuȝ simplr. Nā lapis neqȝ cecus neqȝ vidēs, ꝛ albedo neqȝ par neqȝ impar est. Hoc ēt quod hñt de imediatione circa determinatum subm, hñt inquantū aliquid participant cōtradictionis. Naȝ ꝓuatio est negatio in subo determinato. Priuaᵒ Et alterū ēt ꝯriorȝ imediatorū est hñs aliquid ꝯdictionis. Sed ꝯdictio simplr in oibus caret medio. Et hoc Cōtradī. caret meᵒ. non hȝ ab alio, ſȝ ex seipsa. Et pp h dicit ꝙ eius non est mediū ꝓm se. Exponit ēt ꝯñter quid sit pars ꝯdictionis. Est. n. ꝯdictio oppō affirmationis ꝛ negōnis. Unde altera ps eiꝰ est affirmatio q̄ pdicat aliqd de aliq̄, altera vo Alri. negatio q̄ remouet aliqd ab aliquo. Deinde cū dicit.

Principioꝝ aūt rōcinādi vacātiū medio: id qdē qꝺ fieri neqt vt demrēt: qꝺqȝ nō necesse est eū hēre, qui discēdo qꝺuis ē pceptu- rus pō noiatur. Qꝺ vo necesse est hēre docēdum quēlibet: dignitas appellat. Sūt. n. talia qdā q̄ sese offerunt hisce q discūt, ad vnāquāqȝ sciam perdiscendā. Atqȝ talibus hoc potissimum nomen tribuere consueuimus.

Immediati aūt principij syllogistici: pōnez quidē dico quā non est mōstrare: neqȝ est necesse habere docēdum quemlibet. Quā vo Vide i annot necesse est habere docēdum quēlibet: dignitatem vel maximā propositionem. Sunt. n. quedā huiusmodi. Hoc enim maxime in huiuscemodi nomen cōsueuimus dicere.

Diuidit imediatū pnᵐ. Et circa hoc duo facit. Primo diuidit, scdo subdiuidit. ibi [Pōnis aūt quedā.] Dicit ergo p̄ ꝙ imediatū pnᵐ syllogismi est duplex. Unū qdē Expo pᵉ. I qꝺ dr positio, quā non ꝯtingit demōstrare, ꝛ ex hoc imediatum dr, neqȝ tñ aliquē docēdū. idest qui doceri dȝ in demonstratiua scia necesse est hēre, idest mente ꝯspicere, siue ei assentire. Aliud vo est qꝺ dr dignitas, vel maxi- 2ᵉ ma ꝓpositio, quaȝ necesse est hēre in mente, ꝛ ei assentire quēlibet q doceri dȝ. Et manifestū ē ꝙ q̄dā pncipia ta- 3ᵉ 4. cō. 9. lec. 6. t. c. 3. lia sunt, vt ꝓbat 4ᵒ meta. de hoc pnᵒ, ꝙ affirmatio ꝛ negatio nō sunt simul vera, quoꝝ ꝯñuȝ nullus credere mē- Alri. te pōt, ꝛ si ore proferat. Et in talibus vtimur noie predicto, s. dignitatis vel maxime ꝓpōnis, ꝓpter huiꝰ principioꝝ certitudinē ad manifestādū alia. Ad huius aūt Noᵐ. K diuisionis manifestationē sciēdū est, ꝙ q̄libet ꝓpō cuius pdicatū est in rōne subiecti est imediata, ꝛ p se nota, quātum est de se. Sed q̄rūdā ꝓpōnum termini sunt tales, ꝙ Propo. constituit ex terminis vlibꝰ. sunt in notitia omniuȝ, sicut ens ꝛ vnum, ꝛ alia que sunt entis inquātum ens. Nā ens est prima cōceptio intellectus. Unde opȝ ꝙ tales propōnes non soluȝ in se, sed ēt quo ad nos quasi per se note habeantur. Sicut ꝙ nō cōtingit idem esse ꝛ non esse, ꝛ ꝙ totū sit maius sua parte, ꝛ similia. Uñ ꝛ huius principia oēs scientie accipiunt a metaphysica, cuius est considerare ens simplr, ꝛ ea que sunt entis. Quedā vo propōnes sunt imediate quarum L termini nō sunt apud oēs noti. Unde iȝ predicatuȝ sit de rōne subiecti, tñ qr diffinitio subiecti nō est oibus nota, non est necessariū ꝙ tales propōnes ab oibus concedātur. Sicut hec propō. Omnes recti anguli sunt eq̄les quantū est in se et p se nota sive imediata, qr eq̄litas cadit in diffōne anguli recti. Angulus. n. rectus est quē facit linea recta sup aliā lineā rectā cadens, ita ꝙ ex vtraqȝ pte anguli reddant eq̄les. Et iō

cum q̃daꝫ põne recipiunt̃ huiꝰ p̃n. Est ꝛ alius modus quo aliq̃ ꝓpões dñr suppões. Sũt.n.q̃dã ꝓpões,q̃ nõ pñt ꝓbari nisi per p̃nm alterius scie,ꝛ iõ opꝫ ꝙ in illa scia supponant̃,lꝫ ꝓbent̃ p p̃na alterius scie. Sicut a pũ

---

cto ad punctum est rectaꝫ lineam ducere. supponit geometra:ꝛ probat nãlis: ostendens ꝙ inter quelibet duo puncta sit linea recta media. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Rursus ea qdẽ põnũ que vtrãuis enũtiationis accipit ptẽ eẽ inquã gppiã:aut nõ eẽ: suppositio dr̃. Ea ꝟo q̃ est sine hoc ipso:diffinitio ẽ. Diffinitio nãqꝫ positio qdẽ est. Ponit.n.arithmeticus vnitatẽ quãtitate indiuisibilẽ esse. Sed suppõ sane non est. Nã quid est vnitas:ꝛ vnitatem esse non eadem sunt.

ℂ Põnis aũt que est qualibet partiũ enuntiationis accipiẽs:vt dico aliqd eẽ aut nõ esse:suppõ qdẽ ẽ. Que ꝟo sine h̃:diffõ ẽ. Diffinitio.n.q̃dã est positio. Ponit.n.arithmeticus vnitatẽ indiuisibileꝫ esse ƀm quãtitatẽ. Suppositio autem non est. Id eniꝫ qð quid est vnitas:ꝛ esse vnitatem:non idem est.

Expo.pe.
A

ℂ Subdiuidit alterũ mẽbrũ p̃me diuisionis.s.põnem dicens,ꝙ q̃dã põ est q̃ accipit aliquã partẽ enũtiationis.s. affirmationẽ,vel negõnẽ,qð signãt cuꝫ dicit ⌈vt dico eẽ aliqd aut nõ esse.⌋ Et hec põ suppositio dr̃,qꝛ tanq̃ʒ veritatẽ hñs supponit̃.

2ª Alia aũt est positio,q̃ non signãt esse

3ª vel nõ esse,sicut diffõ,q̃ positio dr̃.

4ª Ponit̃.n.ab arithmetico diffõ vnitatis,tanq̃ʒ qðdã p̃nm.s.ꝙ vnitas est indiuisibilis ƀm quãtitatẽ.

5ª Sꝫ tñ diffõ nõ ponitur suppõ. Illud.n.ꝓprie supponit̃ qð veꝝ vel falsum signãt. Et ideo

Litt. subdit ꝙ ⌈nõ idẽ est qð qd est vnitas⌋ qð neqꝫ veꝝ neqꝫ falsum significat ⌈ꝛ esse vnitatẽ⌋ qð significat verũ vel

Dubium falsum. ℂ Sed põt queri cũ diffõ nõ sit ꝓpõ significans esse vel non esse,quo mõ ponat̃ in subdiuisione imedia-

Solo 1ª te ꝓpositionis. ℂ Sed dõm ꝙ in subdiuisione nõ sumit imediatam propõnem ad subdiuidẽdũ, sed imediatuꝫ p̃nm. Principiũ aũt syllogismi dici põt non solũ ꝓpõ,sed

Solo 2ª etiã diffinitio. Uel põt dici ꝙ lꝫ diffinitio in se nõ sit propositio in actu,est tñ in virtute,qꝛ cognita diffõne,apparet diffinitionem de subiecto vere predicari.

ℂ Cum aũt credere scireqꝫ rem oporteat talẽ rõcinationẽ hñdo:quã demõstrationẽ vocamus:hec ꝟo sit qꝛ sũt ea ex qbꝰ extruit̃ rõcinatio:neceẽ ẽ nõ solũ antea p̃ma ipsa:vel oĩa: vel aliq̃ cognoscant̃: sꝫ ẽt magis noscantur.

ℂ Qm̃ aũt opꝫ credere ꝛ scire rem in huiꝰ habẽdo syllm̃:quẽ vocamus demr̃ationẽ:ẽ ãt hoc qdẽ scire ea ex qbus est sylls̃:necesse est nõ solũ p̃cognoscere p̃ma:aut omnia:aut q̃dam:sed etiam magis.

LECTIO.VI.

Ostq̃ʒ ostendit Philosophus que sunt imediata p̃ncipia,hic de coꝝ cognitione determinat. Et circa h̃ duo facit. Primo ostẽdit ꝙ imediata p̃na sunt magis nota ꝯne,scðo ostẽdit ꝙ ꝛ falsitas ꝯrioꝝ dꝫ esse notissima ibi ⌈Nõ solũ aũt ꝛc̃.⌋ Circa p̃m tria facit. Primo proponit intẽtionẽ dicẽs,ꝙ qꝛ oĩa nos credimus alicui rei cõclusẽ,ꝛ scimus eã per hoc qð hẽmus syllm̃ demr̃atiuũ,

B

ꝛ hoc qdẽ est inquãtũ scimus syllm̃ demõstratiuũ,neceẽ est non solũ precognoscere p̃ma principia ꝯclusioni,sed etiã ea magis cognoscere q̃ʒ ꝯclusionem. Addidit autẽ aut oĩa,aut quedã,qꝛ quedã principia probatione indigent ad hoc ꝙ sint nota,ꝛ anteq̃ʒ ꝓbent̃ non sunt magis nota ꝯclusione. Sicut ꝙ angulus exterior trianguli valeat duos equales intrĩsecos sibi oppositos,anteq̃ʒ probetur,ita ignotuꝫ est sicut ꝙ triãgulus hꝫ tres angulos eq̃les duobꝰ rectis. Quedã ꝟo p̃na sunt que stati posita, sunt magis nota ꝯne. Uel alr̃ q̃dam ꝯnes sunt q̃ sunt notissime,vtputa p sensum sumpte siue accepte,sicut ꝙ sol eclipset̃. Unñ p̃nm p qð ꝓbat̃ nõ est notũ magis simplr̃.s. ꝙ luna iterponat̃ iter solẽ ꝛ terrã,lꝫ sit magis notũ ĩ via rõnis ꝓcedẽtis ex cã in effectũ. Uel alr̃ h̃ iõ dicit,qꝛ etiã dixerat sup̃ ꝙ q̃dã p̃na tpe p̃us cognoscunt̃ q̃ʒ ꝯ,quedaꝫ ꝟo simul tpe nota sunt cum cõclusione. ℂ Secũdo ibi.

Cur addit: aut oia aut q̃dam.

Prima interpreta.

2ª

Nõ semp p̃ncipium magis notũ conclu.

3ª

ℂ Semp enim illud est tale magis:ob quod vnumqðqꝫ est tale. Ueluti magis id est dilectum:atqꝫ amatũ:ob qð amamus atqꝫ diligimus. Quare si ob p̃ma scimus:ac credimus:ꝛ illa sane scimus ac credimus magis: quoniam ob illa ꝛ ipsa scimus posteriora.

ℂ Semp.n.pp qð vnũqðqꝫ:ꝛ illud magis ẽ: vt pp qð amamus:illð amicũ magis ẽ. Quare siqdẽ scimꝰ p p̃ma ꝛ credimus:illa scimꝰ ꝛ credimus magis:qm̃ pp illa ꝛ posteriora. — Uide i anno.

ℂ Probat ꝓpositũ duplr̃. Primo rõne ostẽsiua sic. ⌈Propter qð vnũqðqꝫ ꝛ illud magis,sicut si amamꝰ aliquẽ⌋ pp alterũ,vt si magistrũ pp discipulũ,discipulum amamus magis. Sed ꝯnes scimus ꝛ eis credimus pp p̃ncipia. Ergo multo magis scimus p̃na ꝛ magis eis credimus q̃ʒ ꝯni. ℂ Attẽdẽdũ est aũt circa hanc rõnẽ,ꝙ causa semp est potior effectu suo. Qñ ergo cã ꝛ effectus cõueniũt in noĩe,tũc illud nomen magis p̃dicatur de cã q̃ʒ de effectu,sicut ignis est magis calidus q̃ʒ ea q̃ p ignem calefiunt. Qñqꝫ ꝟo cã ꝛ effectus non cõueniunt in noĩe, ꝛ tunc lꝫ nomen effectus non ꝯueniat cause,tñ ꝯuenit ei aliqd dignius,sicut ꝛ si in sole nõ sit calor,est tñ ꝟtus in eo quedã que est p̃ncipiũ caloris. ℂ Deinde cum dicit.

Expo.p̃me.
C

Ult. Ro.

Propter qð vnũqðqꝫ ꝛc̃.

ℂ Fieri aũt nõ põt vt ea magis q̃squã que nescit: ꝛ circa que non melius dispositus est: q̃ʒ si scierit q̃ʒ ea que cognoscit credat atqꝫ assentiat. At euenit id profecto:si nõ prius cognouerit principia quispiam: q̃ʒ ea que per demonstrationem creduntur.

ℂ Non potest auteꝫ credere magis que scit: que non ꝯtingunt:neqꝫ sciens:neqꝫ melius dispositus q̃ʒ sciens:si contingit. Accidit autem hoc nisi aliquis precognouerit per demonstrationem credentium. — Uide i anno.

ℂ Probat idẽ per rõnem ducentẽ ad impossibile,que talis est. Principia p̃cognoscũtur conclusioni vt supra habitum est,ꝛ sic quãdo principia cognoscũtur nondũ cõclusio est cognita. Si igit̃ principia nõ essent magis cognita q̃ʒ ꝯclusio,sequeret̃ ꝙ homo,vel plus,vel equaliter cognosceret ea q̃ nõ nouit,q̃ʒ ea que nouit. Hoc autẽ impossibile est,ergo ĩpossibile est ꝙ p̃ncipia nõ sint magis nota ꝯclusione. ℂ Lr̃a sic exponitur. ⌈Neqꝫ sciens, neqꝫ alius melius dispositus ĩ cognoscẽdo q̃ʒ sciẽs,si eõ tingeret aliquẽ esse talẽ⌋ qð dicit propter intelligentem principia de quo adhuc non est manifestuꝫ ⌈non potest magis credere que nõ ꝯtingunt sciri ab eo,his que iam

Secũda ra. vi.

D

Expo.lr̃e.

Vide. sciā. Accidet aūt hoc, nisi aliqs de numero credētiū 9nē per demrātionē pcognouerit [idest magis nouerit pnci pia. ¶ In greco planius hz sic. Non est aūt posse credere magis his que nouit, q̄ nō existūt, nec sciēs, neqꝫ melius dispositus q̄ꝫ (si 9tigerit) sciens. ¶ Tertium ibi.

¶ Magis.n. principijs, aut oibus, aut qbusdam credere q̄ 9clusioni necesse est ei, q per demonstrationem scientiam est habiturus.

Vide lemma. ¶ Magis.n. necesse est credere oibus principijs, aut qbusdam, q̄ꝫ cōclusioni debentez habere scientiam per demonstrationem.

¶ Exponit qđ dixerat dicēs q̄ hoc qđ dictū est q̄ magis necesse est credere pncipijs, aut oibus, aut quibusdā q̄ꝫ 9clusioni, intelligēdū est de illo qui dꝫ accipere disciplinam per demōstrationē. Si enim aliūde 9clusio esset nota, sicut per sensum. nihil prohiberet principia non esse magis nota 9ne in via illa. ¶ Deinde cum dicit.

Idē fu. pñti lr. exp. pme. E

¶ Nō solū aūt ipsa pncipia magis nota: magisqꝫ credita sint, q̄ꝫ id qđ ex ipsis ōndit: sed ēt nihil pꝛsus eoꝝ q̄ pncipijs opponunt ex qbus erit rōcinatio falsa, vereqꝫ 9ria: credibile sit, aut notius pncipijs ipsis opꝫ. Quippe cū eum qui simplr est scientiam consecutus: nunq̄ꝫ ab ea psuasione dimoueri oporteat.

¶ Nō solū opꝫ principia magis cognoscere ꝛ magis ipsis credere q̄ꝫ ei qđ demrāt: sꝫ neqꝫ aliud ipso credibiliꝰ est, neqꝫ notiꝰ oppositis pncipijs, ex qbꝰ erit syll's 9rie deceptionis. Sigdē opꝫ sciētē simplr nō incredibilē esse.

¶ Ostendit q̄ [nō solū magis opꝫ cognoscere pncipia] q̄ꝫ 9clusionem demōstratiuā, sed etiam nihil dꝫ esse certius, q̄ꝫ q̄ opposita principijs sint falsa. Et hoc lō, quia [opꝫ sciente nō esse incredibilē] principijs, sed firmissime eis assentire. Quicunqꝫ autem dubitat de falsitate vnius oppositoꝝ nō potest firmiter inherere opposito, q2 semper formidat de veritate alterius oppositi.

Expo. lr. Vide.

¶ Sunt aūt qbus non vr̄ esse scia, ppterea q̄ ipsa pꝛima sciantur opꝫ. Sunt ēt quibus esse quidē vr̄: demonstrationes tñ omniuꝫ esse. Quoꝝ neutrū sane veꝝ, aut necessariuꝫ est.

¶ Quibusdā quidē igit propter id, q̄ opꝫ pꝛima scire, nō vr̄ scientia esse. Quibusdā autē oiuꝫ vident cē demōstrationes. Quoꝝ neutrū neqꝫ veꝝ neqꝫ nec̄iū est. LECTIO.VII.

Ostq̄ꝫ determinauit Phs de cognitione pnciplorum demonstrationis, hic excludit errores ex pdeterminata veritate exoꝛtos. Et circa hoc tria facit. Primo ponit errores, secūdo rationes errātium. ibi [Supponētes quidē igitur,] tertio excludit rationum radices. ibi [Nos autez dicimus.] Dicit ergo p̄ q̄ ex vna veritate supius determinata duo errores 9trarij sunt exoꝛti. Determinatum est enim supra q̄ opꝫ principia demonstrationis pcognoscere. imo q̄ opꝫ etiā magis scire. Sꝫ primum hoꝝ sufficit ad ppositū. Propter hoc aūt videtur quibusdā, q̄ nullius rei sit sciētia. Quibusdā aūt videt q̄ sit scientia, ꝛ q̄ omniuꝫ possit haberi scientia per demonstrationem. Neutrū aūt istoꝝ est verū, nec necessario sequitur ex rationibus eoꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

F

Expo. lr.

Loc. hat. ex. 1.2.3.

2ᵉ

Vide.

¶ Qui nāqꝫ sciam nō esse oino ponunt: hij cēsent ascendēdū esse in infinituꝫ: propterea q̄ posterioꝛa nō sciūtur ob ea prioꝛa, quoꝝ pꝛima nō sunt: recte quidē dicētes. Fieri.n. nō pōt vt infinita quisq̄ꝫ pertrāseant. Qꝫ si stat: ac principia sunt: hec incognita dicunt esse: cum ipsoꝝ non sit demonstratio: qđ quidez solū inquiunt esse scire. Qđ si fieri nō pōt vt pꝛima sciātur: neqꝫ fieri posse dicunt vt ea q̄ proficiscuntur ex illis sciant simpliciter proprie: sꝫ ex suppositione dūtaxat si illa sint.

¶ Supponētes qdem.n. nō esse oino scire hi ad infinitū volūt reduci tanq̄ꝫ non sint vtiqꝫ sciētes posterioꝛa pp prioꝛa: quoꝝ nō cē pꝛima recte dicētes. Impossibile.n. est infinita trāsire. Et si stent ꝛ si sint principia: hec ignota esse: cū demōstratio ipsoꝝ non sit: qđ vere dicunt esse scire solum. Si ꝟo non est pꝛima scire: neqꝫ que sunt ex ipsis est scire simplr: neqꝫ proprie: sed ex conditione si illa sint.

¶ Ponit rōnes qbus in pdictos errores incidūt. Et p̄ ponit rōnem dicētiū q̄ non est scia, que talis est. Principia demrationis, aut pcedūt in infinitū, aut est status in eis. Expo. lr. Si pceditur in infinitū, nō est in eis accipe pncipia, q2 infinita nō est trāsire, vt ad pꝛma veniatur. Et ita nō est pᵐ 2ᵉ cognoscere. Et in hoc recte argumētat. Naꝫ posterioꝛa G non pñt cognosci nō cognitis pꝛmis. Si aūt stetur in pncipijs, opꝫ q̄ pncipia nesciātur, si scire solū est per demōstrationem. 3ᵉ Nō enim pncipia hñt aliqua pꝛoꝛa per q̄ demōstrātur. Si aūt pncipia ignorent, opꝫ iteꝝ posterio- Vide. ra nō scire simplr, nec pprie, sed solū sub hac 9ditione, si pnᵃ sint. Nō.n. pōt aliqd per aliqđ ignotū cognosci, nisi sub hac 9ditione, si illud pᵐ qđ est ignotū sit. Sic ergo Per ignotū aliqd cognosci. seqtur vtroqꝫ mō, siue pncipia stent, siue procedat in eis in infinituꝫ, q̄ nullius rei est scia. ¶ Secūdo cum dicit.

¶ At scđi de mō qdē sciēdi 9sentiūt: per demonstrationē enim solū esse sciam dicūt: verum oium demōstrationē esse nihil inquiūt prohibere. Fieri.n. pōt vt demonstratio circuli mō versetur: oiaqꝫ mutuo demōstrent.

¶ Quidam autē q̄ ipsum quidē scire sit confitentur p demōstrationē solum esse: sed omnium esse demonstrationeꝫ nihil prohibet. Cōtingit enim circulariter fieri demonstrationem: ꝛ hoc ex his que sunt adinuicem.

¶ Ponit rōnem dicentiū oium esse scientiā per demōstrationem, q2 pmisse radici. s. q̄ non esset scire nisi p demōstrationem, addebāt aliā. s. q̄ posset circulariter demonstrari. Sic enim sequebatur, q̄ ēt si in principijs demonstrationis esset status, pꝛima tñ pncipia erant scita p demonstrationem, q2 illa pncipia 9icebant demōstrari ex posterioꝛibus. Naꝫ circulariter demonstrare est demōstrare ex inuicem. i. q̄ primo fuit pncipiuꝫ. postmodum sit 9clusio. ꝛ econuerso. ¶ Deinde cum dicit.

H

Expo. lr.

Vide.

¶ Nos aūt dicimus nec oēm sciētiā esse demonstratiuam: sed eoꝛuꝫ que medijs vacāt indemōstrabileꝫ esse. Qđ quidē necessariuꝫ

esse patet. Nā si necessariū qdem est, vt prio ra sciātur, et ea ex qbus ↄficitur demonstratio: statur aūt tandē in hisce que vacant medijs: hec indemōstrabilia necesse est eē. Hoc igit̄ ita sese habere dicimus: vt nō solū scientiā, sed et principiū scie̅tie qōdam esse affirmus: quo terminos ipsos cognoscimus.

Te.c.6. ¶ Nos aūt dicimus neqȝ omnem scie̅tiā demonstratiuam esse: sed scie̅tiā imediatorum indemōstrabilē. Et hoc ꝙ necessariū sit manifestum est. Si enim necesse est quidem scire priora ex quibus est demōstratio: stāt aūt aliqñ imediata: hec quidez priora indemonstrabilia necesse est esse. Et hoc igitur sic dicimus: et nō solū scientiā: sed et principiū scientie esse quoddā dicimus. Ipsa enim cognoscimus, inquantuȝ terminos cognoscimus.

¶ Excludit falsas radices p̄dictarū rōnum. Et p̄ hoc qd̄ supponebāt. s. ꝙ nō est scire nisi per demōstrationē, scd̄o

A

hoc qd̄ dicebant. s. ꝙ cōtingeret circulariter demōstrari

Te.c.seq.ime. Expo.p̄ᵉ ibi [Circulo quoqȝ.] Dicit ergo p̄ ꝙ nō ois scia est demōstratiua. i. per demōstrationē accepta. Sȝ imediatorum p̄ncipioꝝ est scia indemōstrabilis. i. nō p̄ demōstratione accepta.

Scia hic. ¶ Sciendum tñ ꝙ hic Ar. large accipit sciam pro qualibet certitudinali cognitione, et nō s̄m ꝙ scia diuiditur ↄ̄ intell'm: pl out di. Scia est ↄ̄nuni. et intel

2ᵉ lectus principioꝝ. ¶ Q2 aūt necessarium sit, vt certa co

3ᵉ gnitio aliquoꝝ habeatur sine demonstratione sic p̄bat. Necesse est scire priora ex qbus est demōstratio, sed hoc aliqñ ↄtingit reducere in aliqua imediata, alias oporte

Opȝ ad imediata. ret dicere ꝙ inter duo extrema. s. subm̄ et predicatū eēnt infinita media in actu. Et plus ꝙ nō esset aliqua duo accipere inter que nō eēnt infinita media. Qualīcūqȝ aūt media assumant̄, est accipere aliqd alteri imediatū. Immediata aūt cū sint priora opȝ esse indemōstrabilia. Et

4ᵉ ita pȝ ꝙ necesse est haberi aliquoꝝ sciam sine demōstratione. Si ergo querat̄ quo mō imediatorum scia habeatur, respōdendū ꝙ non solū imediatorū est scientia, imo ēt cognitio eorū est p̄ncipium totius scientie. Naȝ ex cognitione principioꝝ demonstratur cognitio ↄclusionū,

B

quarū proprie est scie̅tia. Ipsa autez principia imediata

Alit. non per aliqd̄ medium extrinsecū cognoscūtur, sed p̄ cognitionem propriorū terminorū. Scito enim quid totū, et quid pars, cognoscit̄ ꝙ omne totū est maius sua parte, qz in talibus propōnibus, vt supra dictū est, predica-

Te.c.5.exp.5. circa medi. tum est in rōne subiecti. Et ideo rōnabiliter cognitio horum principioꝝ est causa cognitionis ↄclusionū, qz semper id qd̄ est per se est causa eius quod est per aliud.

¶ Et etiā patere dicimus fieri nō posse vt circuli modo demōstratio simpliciter cōuertatur: si demonstrationem ex prioribus opȝ ac notioribus esse. Fieri enim nequit vt eisdez eadē simul priora sint atqȝ posteriora: nisi altero mō, veluti si alia nostra ex pte, alia simpliciter dicatur: quo qdem modo facit inductio notū. Qd̄ si ita sit, nō bene erit diffinitum ipsum simplr̄ scire: sȝ est sane duplex. An altera demōstratio que fit ex hisce que nobis sunt notiora: nō est simpliciter demōstratio.

¶ Circulo quoqȝ ꝙ impossibile sit demōstrare simplr̄: manifestum est: si vere ex priorib⁹ oportet demonstrationez et notioribus. Impossibile est enim eadē sibiipsis simul priora et posteriora esse nisi altero modo: vt hec quidem ad nos: illa autez simpliciter, quo certe mō facit inductio notū. Si aūt sic est: nō erit scire vtiqȝ simpliciter bene determinatū: sed dupliciter, aut non simpliciter altera demōstratio sit ex notioribus.

LECTIO. VIII.

Postq̄ Phs exclusit vnam falsam radicez, ostēdens ꝙ non ois scientia est per demonstrationē, hic excludit aliā, ostendēs ꝙ nō ↄtingit circulariter demōstrare. ¶ Ad cuius euidentiā sciēdū est, ꝙ circularis syllogismus dr̄ qñ ex cōclusione et altera premissaruȝ ↄuersa concluditur reliqua. Sicut si fiat talis syll'o. Omne aial rōnale mortale est risibile. Ois homo est aial rationale mortale. Ergo ois homo est risibilis. Assumat̄ ergo cōclusio tanq̄ p̄nᵐ, et adiungatur ei minor ↄuersa hoc modo. Ois homo est risibilis, Omne aial rationale mortale est homo, Ergo omne animal rōnale mortale est risibile, que erat maior primi syllogismi. ¶ Ostēdit autē per tres rōnes ꝙ nō ↄtingit circulariter demonstrari. Quarum prima talis est. In circulari syll'o idem fit ↄclusio et p̄ncipium. Principiū autē demonstrationis est prius et notius ↄclusione, vt supra ostensum est. Seqtur ergo ꝙ idē sit prius et posterius respectu vnius et eiusdem, et notius et minus notū. Hoc aūt est impossibile. Ergo est impossibile circulariter demōstrari. Sed pōt aliqs dicere ꝙ idē pōt esse prius et posterius alio et alio mō. s. vt hoc sit prius quo ad nos, et illud sit posterius simplr̄. Sicut singularia sunt priora quo ad nos, et posteriora simplr̄. Vlia vo ecōuerso. Hoc aūt mō inductio facit notuȝ, sed altero mō demōstratione. Nā demonstratio procedit ex prioribus simplr̄, iductio aūt ex prioribus quo ad nos. Sȝ si sic fieret demonstratio circularis, vt. s. p̄ ↄcluderetur ex prioribus simplr̄, postea vo ex prioribus quo ad nos, sequeret̄ ꝙ nō esset bene determinatum supius, qd est scire. Dictuȝ est enim, ꝙ scire est cām rei cognoscere. Et ideo ostēsum est, ꝙ opȝ demōstrationem que facit scire, ex prioribus simplr̄ procedere. Si aūt demonstratio nunc ex prioribus simplr̄, nūc ex prioribus quo ad nos p̄cederet, oporteret ꝙ scire ēt non solū esset cām rei cognoscere, sed diceret̄ ꝙ esset ēt quoddaȝ scire per posteriora. Aut ergo oportebit sic dicere, aut oportebit dicere ꝙ altera demōstratio q̄ fit ex nobis notioribus. nō fit simplr̄ demōstratio. Ex his ergo apparet quare dialecticus syll'o pōt esse circularis. Procedit. n. ex p̄babilib⁹. Probabilia autē dicuntur, que sunt magis nota, vel sapie̅tibus, vel pluribus. Et sic dialecticus syll'o procedit ex his que sunt magis nota nobis. Cōtingit aūt idē esse magis et minus notū quo ad diuersos, et iō nihil p̄hibȝ syll'm dialecticū fieri circularem. Sed demonstratio fit ex notioribus simplr̄, et iō vt dictum est, non pōt fieri circularis demonstratio. ¶ Scd̄am rationem ponit ibi.

¶ Euenit aūt hisce qui dicunt demōstrationē versari, nō solū id qd̄ nūc est dictū: sȝ ēt nil aliud dicere, q̄ȝ hoc est, si hoc est. Hoc vo pacto, facile est oia demfare. Atqȝ pȝ idipsum accidere tribus positis terminis. Siue. n. p multos, siue p paucos redire dicatur, nihil

Circularis syllogismus.

C

Circularē demon. eē ipo. 3ᵉ probatur. Prima rō.

Tacita ob.

Idē su. le. 4. expo. viti.

Rñsio

Alit.

Te. 4. c. ex. 2ᵒ Supra ime.

D

Syll'o diale. posse esse circula. nō autē demon.

profecto refert: atq; per paucos etiā duos.

¶ Accidit aūt dicētibus circulo demōstrationem esse: nō solū qđ nunc dictū est: sed nihil aliud dicere ꝙ qm̄ hoc est: si hoc est. Sic aūt facile est demonstrare omnia. Manifestum aūt est ꝙ hoc accidit trib⁹ terminis positis.

[Vide tamen] Per multos qdē aut ꝑ paucos reflectere: nihil differt. Per paucos aūt aut ꝑ duos.

[Sc̄da rō.] ¶ Ratio talis est. Si sit demōstratio circularis. seqtur ꝙ in demōstratione ꝓbeł idē per idē, vt si dicamus: si est hoc, est hoc. Sic aūt facile est demōstrare oīa. Hoc enī facere quilibet poterit tam sciens ꝙ ignorans. Et sic ꝑ demonstrationem nō acqritur scia, quod est contra diffinitionem demōstrationis. Nō ergo pōt eē demōstratio circularis. Ueritatē aūt p̄me cōsequētie sic oñdit. Primo enim dicit ꝙ manifestum est ꝙ accidit circulari demonstratione facta, hoc qđ prius dictū est. s. ꝙ idē probetur per idem. Si qs enim sumat tres terminos. Reflexionē autē fieri per multos, aut per paucos nihil differt. Nominat autē hic reflexionem processum qui fit in demonstratione circulari a principio ad conclusionem, ⁊ iterū a cōclusione ad principiū. Huiusmodi aūt reflexio quātum ad vim argumētādi, siue fiat per multa, siue ꝑ pauca nō differt. Nec differt de paucis, aut de duobus. Eadem enim virtus arguendi est siqs ꝓcedit sic, si est. a. est b. ⁊ si est. b. est. c. ⁊ si est. c. est. d. ⁊ iterū reflectatur dicēs, si est. d. est. c. ⁊ si est. c. est. b. ⁊ si est. b. est. a. sicut si statim a ꝓncipio reflectitur dicens, si est. a. est. b. ⁊ si est. b. est. a. Dicit aūt per duos terminos, ⁊ supra dixit tribus terminis positis, qr in deductione quā faciet vtetur tertio termino qui sit idem cum primo. ¶ Deinde cum dicit.

[Expo. pme B] [2ª] [3ª] [4ª] [Quid ꝑ reflexionē.] [Vlti.] [Cur dicit per duos ter.]

¶ Nam quando cum. a. sit: est necessario. b. ⁊ hoc cum sit est necessario. c. tum cum. a. sit necessario. c. ipsum erit.

¶ Cū enim sit. a. ex necessitate est. b. Hoc aūt cū sit erit. c. Cū igr̄. a. sit: ex necessitate erit. c.

[Expō. 1ª.] ¶ Proponit formā arguendi in tribus terminis hoc modo. Si sit. a. est. b. ⁊ si est. b. est. c. ergo si est. a. ex necessitate est. c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igitᷣ cū. a. sit: necesse est. b. esse: ⁊ cū. b. sit: necesse est esse. a. hoc enī erat circuli mō versari: ponatur. a. eo in loco quo ipsū est. c. Dicere igitur cum. b. sit. a. ipsū esse: nil aliud est ꝙ dicere cum. b. sit. c. ipsum esse. Id autē nil aliud est ꝙ dicere: cū. a. sit. c. ipsum esse. At idem est. c. ⁊. a. quare fit: vt hi qui censent orbis modo demōstrationē versari: nihil aliud dicant: ꝙ cum. a. sit. a. ipsū esse. Hoc ꝟo pacto facile est omnia demonstrare.

¶ Si igitᷣ cū sit. a. necesse est. b. eē: hoc aūt cū sit. erit. a. Hoc aūt erat circulo. Ponatᷣ. n. a. i quo est. c. B. igitᷣ cū sit. a. esse dicere: est ipm c. dicere. Hoc aūt est: qm̄ cū sit. a. est. c. Sz. c. cū. a. idē est. Quare accidit dicere circulo dicētes eē demōstrationē: nihil alterū nisi cū sit. a. est. a. Sic aūt omnia demōstrare leue.

¶ Per formā arguēdi premissam ostendit ꝙ in circulari demōstratione cōcludiᷣ idem per idē, sumptis duobus terminis tm̄. Est enī dicere. Si est. a. est. b. ⁊ reflectēdo si est. b. est. a. qđ est circulariter demōstrare. Ex qb⁹ duobus seqtur fm̄ premissam formā arguēdi. si est. a. est. a. Qđ sic pz. Sicut enim in p̄ma deductione que fiebat ꝑ tres terminos ad. b. sequebaᷣ. c. ita in deductione reflexa duoꝝ terminoꝝ ad. b. seqtur. a. Ponatᷣ ergo ꝙ idem significet. a. i scd̄a deductione reflexa, qđ. c. significabat in prima directa, que est per tres terminos. Igitᷣ dicere in scd̄a deductione. si est. b. est. a. est hoc ipsū qđ erat dicere in prima deductione. si est. b. est. c. Sed cū dicebaᷣ i prima deductione: si est. b. est. c. seq̄batur. si est. a. est. c. Ergo i deductione circulari sequitur si est. a. est. a. cū. a. idem ponatur quod. c. Et ita leue erit demonstrare omnia, vt dictū est. ¶ Tertiam rationem ponit ibi.

[Expo. pᷣ.] [2ª] [3ª] [4ª] [5. 6. 7. vltī.]

¶ At ꝟo nec idipm̄ fieri pōt nisi i hisce q̄ mutuo se sequunᷣ: quēadmodū ipsa ꝓpria. Demōstratū est igitᷣ ꝑus vno qdē posito nunꝙ necio aliqd aliud eē: vno inꝙ aut termino: aut pōne. Ex duab⁹ aūt pōnibus primis ac minimis fieri posse: siqdē ⁊ rōcinari ꝯtingit. Si igitᷣ. a. ⁊. b. ⁊. c. mutuo se sequantur sic tm̄ fieri pōt: vt oñdanᷣ ex sese mutuo cūcta q̄ postulata sunt in p̄ma rōcinationis figura: vt in libro prioꝝ ostēdimus. Quo loco ēt patebit ceteris i figuris: aut nō fieri rōcinationē: aut nō ex hisce fieri q̄ sunt sumpta. Ea ꝟo q̄ ꝑdicationē nō suscipiūt mutuā: fieri non pōt: vt mutuo demōstrenᷣ. Quare cū in demōstratiōib⁹ pauca talia sint: ꝯstat vanū eē ac ipossibile demōstrationē ipsam mutuā eē eēsere: atq; ob idipsum posse demōstrationē oīum esse.

¶ At ꝟo nec hoc possibile est nisi in his q̄cūq; alternatī se sequunᷣ sicut sunt ꝓpria. Uno qdem posito ostensum est ꝙ nequaꝙ est aliquid esse alteꝝ. Dico aūt vno: ꝙ neq; termino vno: neq; ꝓpōne vna proposita. Ex duabus aūt propōnibus primis ⁊ minimis contingit sic qdē syllogiçare. Si qđ igitᷣ ⁊. a. ipsi b. ⁊. c. inhereat: ⁊ hec adinuicē: ⁊ ipsi. a. sic qdem ꝯtingit ex alterutris mōstrare oīa q̄sita in prima figura. Sicut ostēsū est in his que de syllogismo sunt. Ostēsū aūt est ꝙ in alijs figuris aut nō fit sylls̄: aut non de acceptis. Non autē equaliter ꝑdicantia nequaꝙ est monstrare circulo. Quare qm̄ pauca huiusmodi demōstrationibus sunt: manifestū est ꝙ vanū qdē est ⁊ ipossibile sic dicere ex his q̄ sunt adiuicē esse demōstrationē: ⁊ pp hoc omniū nō cōtingit demōstrationem esse.

[Tertia rō.] ¶ Hec rō est talis. Ponentes omnia posse sciri ꝑ demonstrationē, qr demōstratio est circularis, necesse habēt dicere ꝙ oīa possunt demonstrari demonstratione circulari. ⁊ ita necesse habēt dicere ꝙ in demonstratione circulari ex cōclusione possit cōcludi vtraq; premissarū. Hoc aūt nō fieri pōt nisi in his que ad se inuicē cōuertuntur. idest cōuertibilia sunt, sicut propria. Sz nō oīa sunt hō ergo vanū est dicere ꝙ oīa pñt demonstrari, ꝓpter hoc

[Expo. pme G] [Expo. vlti.]

F

ꝙ circularis est demõstratio. Qḋ aũt opȝ in demonstratione circulari oia esse ꝯuertibilia ſm poſitionẽ iſtorum pȝ, qꝛ oſtenſum eſt in libro prioꝝ, ꝙ vno poſito nõ ſequitur ex neceſſitate aliud, nec vno poſito termino, nec poſita vna ꝑpõne tm̃. Nam oĩs ſyllogiſmus eſt ex trib⁹ terminis ⁊ duabus ꝑpõnibus ad minus. Opȝ ergo accipere tres terminos cõuertibiles in demõſtratione circulari, ſ. a. b. c. ita ꝙ. a. inſit oĩ. b. ⁊ oĩ. c. ⁊ hec, ſ. b. ⁊. c. inhereant ſibi inuicẽ, ita ꝙ omne. b. ſit. c. ⁊ oẽ. c. ſit. b. ⁊ iterũ hec inſint ipſi. a. ita ꝙ omne. a. ſit. b. ⁊ omne. a. ſit. c. Et ita ſe habẽtibus terminis ꝯtingit monſtrare in ꝑma figura ex alterutris. i. circulariter oĩa queſita. i. cõcluſionem ex duabus ꝑmiſſis, ⁊ vtrãlibet premiſſarũ ex cõcluſione, ⁊ altera premiſſarũ ꝯuerſa, ſicut oſtenſum eſt in his q̃ ſunt de ſyllogiſmo in libro prioꝝ, in quo agiẗ de ſyll'o ſimpliciter. Qḋ ſic pȝ. Sumantur tres termini ꝯuertibiles. ſ. riſibile, aĩal rõnale mortale, ⁊ hõ, ⁊ ſyllogiꝣeẗ ſic. Oẽ aĩal rõnale mortale eſt riſibile. Oĩs homo eſt aĩal rationale mortale. Ergo oĩs homo eſt riſibilis. Et ex concluſione põt iteꝝ ꝯcludi tam maior q̃ȝ minor. Maior ſic. Oĩs hõ eſt riſibilis. Omne animal rõnale mortale eſt hõ. Ergo omne aĩal rõnale mortale eſt riſibile. Minor ſic. Omne riſibile eſt aĩal rõnale mortale. Oĩs homo ẽ riſibilis. ergo omnis hõ eſt aĩal rõnale mortale. Oſtenſum eſt autẽ in libro prioꝝ, ꝙ in alijs figuris a prima. ſ. in ſcḋa ⁊ tertia, aut nõ ſit circularis ſyllogiſmus. ſ. per quẽ ex cõcluſione poſſit ſyllogiꝣari vtraq; premiſſarũ, aut ſi fiat, non erit ex acceptis, ſed ex alijs ꝑpoſitionibus que nõ ſumũtur in ꝑmo ſyllogiſmo. Qḋ ſic pȝ. In ſcḋa figura nõ eſt ꝯcluſio niſi negatiua. Vñ opȝ alterã premiſſaruȝ eſſe negatiuam, ⁊ alterã affirmatiuã. Nõ enim ex duabus negatiuis põt aliquid ꝯcludi, nec ex duabus affirmatiuis põt ꝯcludi negatiua. Nõ eſt ergo poſſibile ꝙ ex ꝯcluſione ⁊ premiſſa negatiua ꝯcludatur affirmatiua. Si ergo affirmatiua dȝ ꝓbari, opȝ ꝙ per alias ꝑpoſitiones probetur, que non ſunt ſumpte. Silr̃ in 3ª figura nõ eſt ꝯ niſi particularis. Opȝ aũt alterã premiſſarũ ad minus eẽ vlem. Sȝ aũt in ꝑmiſſis ſit aliqua particularis, non põt ꝯcludi vlis. Vñ nõ põt eſſe ꝙ in tertia figura ex ꝯcluſione ſyllogiꝣeẗ vtralibet premiſſarũ. Et eadeȝ rõne apparet, ꝙ nec in ꝑma figura talis circularis ſyll's põt fieri, per quẽ vtraq; premiſſarũ ꝯcludatur, niſi in ꝑmo mõ, in quo ſolo ꝯcludiẗ vlis affirmatiua. Nec ẽt in hoc mõ põt fieri talis ſyll's circularis per quẽ vtraq; ꝑmiſſaꝝ ꝯcludatur, niſi ſumãtur tres termini equales. idest ꝯuertibiles. Qḋ pȝ ex hoc. Opȝ enim ex ꝯcluſione ⁊ altera premiſſarum conuerſa ꝯcludere reliquaȝ, ſicut dictum eſt. Non põt aũt vtraq; ꝑmiſſarum ꝯuerti, cũ vtraq; ſit vlis affirmatiua, niſi in terminis conuertibilibus.

Margin notes (left column): 2ᵉ; 3ᵉ; 4ᵉ; L. 1. p° c. 3.; L. 1. 2. c. 2.; 4.; L. 1. 2. c. 5.; A; L. 1. 2. c. 6.; Expo. 5.; Ex. 6. pȝ. ex. ꝑmis.; Cur nõ in 2ª figura.; B; Cur nõ in 3ª.

C Cũ autẽ fieri nequeat, vt id aliter ſeſe hẽat, cuius eſt abſolute ſcĩa: id neccium eſt ꝓfecto qḋ demõſtratiua ſciri ſciẽtia põt: atq; ea eſt demõſtratiua ſciẽtia quã habemus demonſtrationem hñdo. Eſt ergo demonſtratio ex neceſſarijs rõcinatio. Sumẽdũ eſt igitur ex qbus qualibuſue demõſtrationes ꝯficiunẗ.

Lec. 8. **C Qm̃ aũt impoſſibile eſt aliter ſe habere illḋ cuius eſt ſciẽtia ſimplr̃: neceſſariuȝ vtiq; erit id ſcibile qḋ eſt ſm demõſtratiuã ſcientiam. Demõſtratiua aũt eſt quaȝ habemus in habẽdo demõſtrationẽ. Ex neceſſarijs itaq; ſyll's eſt demõſtratio. Accipiẽdũ igiẗ ex qb⁹ ⁊ q̃libus demõſtrationes ſiunt.** Lec. 8. LECTIO. IX.

POſtq̃ȝ Phs oñdit qd ſit ſyll's demõſtratiuus, in pte iſta icipit oñdere ex qbus ⁊ q̃lib⁹ ſit. Et circa hoc tria facit. Primo continuat ſe ad precedẽtia, 2° determinat quedaȝ q̃ ſunt neceſſaria ad ꝑcognoſcẽdũ, ibi [Primo aũt determinabimus,] 3° determinat ꝑpoſitũ. ſ. ex qbus ſit ſyll's demõſtratiuus ibi [Si igiẗ eſt demõſtratiua.] Dicit ergo ꝑ ꝙ qꝛ dictũ eſt ſupra, ꝙ impoſẽ eſt aliter ſe hẽre in diffõne eius qḋ eſt ſcire, neceſſariuȝ erit id qḋ ſciẗ ſm demõſtrationẽ eſſe neceſſariũ. Quid autẽ ſit qḋ eſt ſm demõſtrationem ſcire exponit, ⁊ dicit ꝙ demõſtratiua ſcĩa eſt quã habemus in hñdo per demõſtrationẽ. i. quã acquirimus ex demõſtratione. Et ſic hȝ ꝙ demõſtrationis cõcluſio ſit neceſſaria. Q̃uis aũt neceſſariũ poſſit ſyllogiꝣari ex ꝯtingẽtibus, nõ tñ de neccio põt haberi ſcĩa ꝑ medium ꝯtingens, vt infra ꝓbabitur. Et qꝛ ꝯ demõſtrationis nõ ſolũ eſt neceſſaria, ſed ẽt per demõſtrationẽ ſcita, vt dictũ eſt, ſeqtur ꝙ ſyll's demonſtratiuus ſit ex neceſſarijs. Et ideo accipiendũ eſt ex qbus neceſſarijs, ⁊ qualibus ſint demonſtrationes. Deinde cum dicit.

Margin notes: B; Lec. 13.; L. c. 4. t. c. 26.; Expo. ꝑme.; 2ᵉ; Neceᵐ ex contingẽ. ſyllogi. non tñ ſciri. Lec. 13.; 3ᵉ ſimi.

C Atq; primo determinemus qd de omni: quid per ſe: quid vniuerſaliter dicimus.

C Primũ aũt determinabimus qd dicimus de omni: ⁊ quid per ſe: ⁊ quid vniuerſale.

C Interponit ea que ſunt ꝑintelligẽda ad ꝑcognoſcẽduȝ de qbus tractaturus eſt. Et circa hoc duo facit. Prio dicit de quo eſt itẽtio. ⁊ dicit ꝙ anteq̃ȝ determineẗ in ſpãli ex qbus ⁊ q̃lib⁹ eſt demõſtratio. ꝑ determinãdũ eſt qd itelligimus cũ dicimus de oĩ: ⁊ per ſe: ⁊ vl'e. Cognoſcere. n. iſta eſt neceſſariũ ad ſciendũ ex quibus eſt demõſtratio. Hoc nãq; opȝ obſeruari in demõſtrationibus. Opȝ eniȝ in propõnibus demonſtrationis aliqd vlr̃ ꝑdicari, qḋ ſignificat dici de omni, ⁊ per ſe, ⁊ ꝑ qḋ ſignificat vniuerſale. Hec aũt tria ex additione ſe hñt adinuicem. Naȝ oẽ quod per ſe ꝑdicatur, ꝑdicatur vlr̃. ⁊ non ecõuerſo. Similiter qḋ ꝑ predicatur, ꝑdicatur per ſe, ſed nõ ꝯuertiẗ. Unde ẽt apparet rõ ordinis iſtoꝝ. Dñia ẽt ⁊ numerus iſtoꝝ trium apparet ex hoc, ꝙ aliqd ꝑdicari dĩ de omni ſiue vlr̃ per cõparationẽ ad ea q̃ ꝯtinẽtur ſub ſubo. Tũc enim dĩ aliqd de omni, vt habeẗ in libro priorum, qñ nihil eſt ſumere ſub ſubiecto de quo ꝑdicatũ nõ dicaẗ. Per ſe aũt dĩ aliquid ꝑdicari per cõparationẽ ad ipſum ſubm, qꝛ ponitur in eius diffõne, vel econuerſo, vt infra patebit. Primo võ dĩ aliqd predicari de altero ꝑ cõparationem ad ea que ſunt priora ſubiecto ꝯtinẽtia ipſum. Nã habere tres angulos nõ ꝑdicatur ꝑ de iſocheles, qꝛ prius predicatur de priore. ſ. de triangulo. C Secundo ibi.

Margin notes: C; Expo. tex.; Cur de oĩ. ꝑ ſe ⁊ vl'i.; D; De oĩ. ꝑ ſe ⁊ vl'r quo. inter ſe.; L. i. p° c. p°.; Lec. ſequẽti.

C Id itaq; de oĩ dicim⁹ qḋ ſi cuidã ieſt: cuidã nõ ieſt: nec iterdũ cõpetit: iterdũ nõ cõpetit. Nã ſi aĩal oĩ de hoĩe dĩ: ſi veꝝ eſt hũc dicere hoĩeȝ: veꝝ eſt eũ ⁊ aĩal dicere. Ac ſi nũc veꝝ eſt ⁊ alterũ dicere: veruȝ eſt ⁊ alteruȝ dicere. Et ſi in omni linea punctũ ineſt: ſimiliter.

C De oĩ qdẽ h̃ dico qḋ vtiq; ẽ nõ i q̃dã qdeȝ ſic: i quodã aũt nõ: neq; aliqñ qdẽ ſic: aliqñ võ nõ: vt de oĩ hoĩe aĩal. Si eniȝ verũ eſt dicere hoĩem: verũ eſt dicere aĩal: ⁊ ſi alteruȝ ⁊ alterum. Et ſi in oĩ linea punctũ: ſimiliter ineſt.

C Determinat ꝑpoſituȝ. Et diuidiẗ i tres. Prio oñdit qd ſit dici de oĩ, 2° qd ſit dici per ſe. ibi [Per ſe aũt.] 3° quid ſit vl'e. ibi [Uniuerſale autẽ dico.] Circa ꝑᵐ duo facit. Primo dicit qd ſit dici de oĩ. Ad h̃ ſciẽdum eſt, ꝙ dici de

Margin notes: Lec 10.; Lec. ij.; Noᵐ.

oi, put hic sumit, addit supra dici de oi, put sumit i lib.
Li p°. c. p°, por. Nã in libro por sumit dici de oi coiter, put vtitur eo dialecticus et demrator. Et iõ nõ pius ponit i diffone
D eius, q3 q pdum insit cuil3 eor, q ptinent sub subo. Hoc aut ptigit, vel vt nũc, et sicvtit qñq3 dici de oi dialectic⁹, vel simplr, et fm oẽ tps, et sic solu3 vtit eo demrator. Et iõ i diffone dici de oi duo ponit, quor vnũ est, vt nihil sit sumere sub subo cui pdicatũ nõ isit. Et hoc signat cũ di
Expo. lr. cit, [Nõ in quodã qdẽ sic, in quodã aũt nõ.] Aliud est, q nõ sit accipe aliqd tps in quo pdicatũ nõ pueniat. Et
2° hoc designat cum dicit. [Non aliqñ sic, aliqñ non.] Et ponit exẽplũ. Sic de oi hoie pdicat aial, et de quocunq3 ver est dicere q sit hõ, ver est dicere q sit aial, et qñcũq3
Alu. est hõ, est aial. Et silr se h3 de linea, et de puncto. Nã pũ ctum est in linea qualibet et semper. Secundo ibi.

¶ Atq3 huiᵘ signũ ẽ id qd facim⁹. Hoc. n. pa cto solem⁹ isiciatões afferre cũ iterrogamur de oi, si de aliq nõ dicat, aut si iterdũ nõ isit.

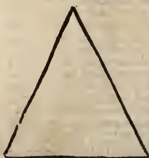
¶ Signũ aũt est. Nãq3 instantias sic proferi mus, sicut de omni interrogãti, aut si in quo dam non, aut si aliquando non.

Expo. lr. ¶ Manifestat positã diffonẽ p signũ ab istãtijs sumptũ. Nõ. n. ifert istãtia circa vlẽ3 ppõnẽ, nisi q3 deficit aliqd
Alu. eor, qd p eã signat. Cũ aũt iterrogamur an aliqd pdicetur de oi i demratione, tũc pferim⁹ istãtias, vel q3 i quo dã eor q ptinent sub subo nõ est ver, vel q3 aliqñ nõ est ver. Vñ manifestũ est q dici de oi vtrũqd q3 eor signat.

¶ Per se aũt dicim⁹ ea q sunt i rõne qd ẽ di cẽte, aut triãgulo linea, et linea pũctũ iest. Ex his. n. ipsor suba pstat, et hec isunt i rõne qd est dicẽte. Et itẽ ea quor in rõne q qd est pa tefacit, ea ipsa sunt qb⁹ isunt, q pacto linee q dẽ rectũ et curuũ iest, nũero võ par atq3 ipar, pmũ atq3 pposituũ: figura deniq3 later eqliũ, ac altera pte lõgior. Atq3 i hor qdẽ3 defini tione nũerus, i illor aũt linea inest. Que igr aut illo, aut h isunt mõ, per se cuiq3 cõpetere dico. Que võ neutro mõ cõpetunt accñtia, quẽadmodũ cõpetit aiali musicũ, aut albu3.

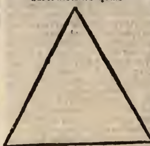
Tex. c. 9. ¶ Per se aũt sunt qcũq3 sunt in eo qd qd ẽ, vt triãgulo iest linea, et i linea pũctũ (suba. n. ipsor ex his est) et q isunt i rõne dicẽti qd ẽ.

Vide i duob. Isocheles seu equicrus habens duo latera equalia tñ

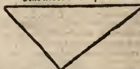

Et quibuscunq3 eorum q isunt ipsis ipsa i rõne isunt qd est de mõstranti vt rectũ inest linee, et circulare, et impar et par nume ro, et pmu3 cõpositu3, et isopleuro, qd est eqlateru3, et scalenõ, idest altera parte lõgius, que i omnibus his insunt in ratione quid ẽ di centi, huic quidem li nea, huic võ nume rus. Silr et in alijs h⁹ vnicui q3 p se esse dico. Que cunq3 võ neutrali ter insunt, accidẽtia sunt, vt musicum, aut al bum aial.

Equilaterus seu Isopleuros habẽs tria latera equalia

Scalenon seu gradatus ha bens tria latera inequalia.

LECTIO. X.

Ostq3 determinauit Phs de dici de omni, hic determinat de per se. Et circa hoc tria facit. Primo ostẽdit quot modis di aliqd per se. secũdo ostendit qualiter his modis demõstrator vtatur. ibi [Que ergo dicun tur.] Circa primũ sciendũ. q hec ppositio per. designat
E habitudinẽ cause. Designat et interdũ et situ3, sicut dicit esse aliquis per se, qñ est solitarius. Cause aũt habitudi nem designat aliqñ quide3 formalis, sicut di q corpus viuit per aiam. Qñq3 aũt habitudinẽ cause mãlis, sicut dicit, q corpus est coloratũ per superficiẽ, q3. s. propriũ subm coloris est superficies. Designat etiã habitudine3 cause extrinsece, et precipue efficiẽtis, sicut cũ dicitur, q aqua calescit per ignẽ. Sicut autẽ hec ppositio per desi gnat habitudinẽ cause, qñ aliquid extrinsecu3 est causa ei⁹ qd attribuit subo, ita qñ subm, vel aliqd eius est cã eius qd attribuit ei, et hoc signat per se. ¶ Primus er go modus dicendi per se est qñ id qd attribuitur alicui pertinet ad formã eius. Et q3 diffinitio significat formã et essentiã rei, primus modus eius qd est per se, est quan do pdicatur diffinitio de aliquo diffinito, vel aliquid in diffone positũ. Et hoc est qd dicit, q per se sunt quecũq3 insunt in eo qd quid est. i. in diffinitione indicãte qd est, siue ponatur in recto, siue in obliquo, sicut in diffinitio ne triãguli ponitur linea. Unde linea per se inest triãgu lo. Et silr in diffinitione linee ponitur punctũ. Unde pũ ctum per se inest linee. Rationẽ autẽ quare ista ponãtur in diffinitione subiũgit dicens. [Substãtia autẽ.] idest essentia, quam significat diffinitio ipsorum. i. triãguli et linee, est ex his. s. ex linea, et punctis. Quod nõ est intel ligendum q linea ex pũctis cõponatur, sed q punctum sit de rõne linee, sicut linea de rõne triãguli. Et hec dicit ad excludendũ ea que sunt partes mãe, et non spẽi, que non ponũtur in diffinitione, sicut semicirculus nõ ponit in diffinitione circuli, nec digitus in diffinitiõe hois, vt di septimo metaphysi. Et subiungit q quecunq3 vlr in sunt in rõne dicente quid est, per se attribuuntur alicui. T. c. 9. 2°

Ner. Per spẽs.

Primus mo dus dicendi per se.

Expo. lr.

F

Rñ per ppo. cóstit. 2ᵐ mo. ¶ Secundus modus dicendi per se est, quando hec ꝓpositi per. designat habitudinem cause materialis, pro ut. s. id cui aliquid attribuitur est propria materia, pro/ Subm poni in diffi. acci. prium ꝛ subiectum ipsius. Oportet autem ꝙ proprium subiectum ponatur in diffinitione accidentis, quãdoqꝫ quidem in obliquo, sicut quando accidẽs in abstracto diffinitur, cuꝫ dicimus ꝙ simitas est curuitas nasi, quãdoqꝫ vero in recto, vt cum accidens diffinitur in concreto, vt cũ dicimus ꝙ simus est nasus curuus. Cuius qdẽ rõ est, ꝙ cũ esse accñtis depẽdeat a subto, opꝫ et ꝙ diffõ Scds mod' A eius significãs esse eius ꝯtineat in se subm. Uñ scđs modus dicendi per se est qñ subm ponit in diffõne ꝑdicati, qd est ꝓpriũ accñs eius. Et hoc est qđ dicit [ꝛ per se di/ 2ᵉ cũtur quecũqꝫ eoꝝ].i. de numero eorũ [q̃ insunt ipsis] i. subiectis accñtiũ, ꝛ ipsa subiecta insunt in rõne demonstranti qd est ipsum accñs. i. in diffõne accñtis. Sicut rectum ꝛ circulare insunt linee p se. Nã linea ponit i diffõne eoꝝ. Et eadẽ rõne par ꝛ impar per se insunt numero, qꝛ numerus in eoꝝ diffõne ponit. Nã par est numerus mediũ hñs. Et silr ꝓᵐ ꝛ cõpositũ per se ꝑdicant de nũo, Primum in numeris: qd Nũerus cõpositus qd. ꝛ numerus in diffõne eoꝝ ponit. Est. n. ꝓᵐ i nũis, numerus q nullo numero alio mẽsurat, sed sola vnitate, vt binarius. Cõpositus ãt est nũs, quẽ et alius numerus mẽsurat, sicut nouenarius. Et silr isopleurus. i. eqlaterus, ꝛ scalenõ. i. triũ ineqliũ lateꝝ, ꝛ altera p̃te lõgius, p se insunt triãgulo, ꝛ triãgulus i diffõne eoꝝ ponit. Et iõ sub B iũgit ꝙ oia subiecta, aut isunt oibus ꝑmissis accñtibus in rõne dicẽte qd est. i. in diffõne, sicut alicui ꝑdictorum accñtiũ inest linea, alicui vero numerus, ꝛ silr in alijs. vnicuiqꝫ inquã ipsoꝝ subiectoꝝ. per se inesse dico suũ acci/ 3ᵉ Ulti. dens. Que vero ꝑdicata neutralr isunt. i. neqꝫ ita ꝙ ponãtur in diffõne suboꝝ, neqꝫ subiecta i diffõne eoꝝ. sunt accidẽtia. i. per accñs ꝑdicãtur. Sicut musicum ꝛ album predicãtur per accñs de animali. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Preterea id per se dicimus qđ nõ de subiecto alio dr vllo. Ambulans enim aliquid aliud est: qđ ambulans est: atqꝫ albũ. At substantia ꝛ quecunqꝫ hoc aliquid significãt: nõ sunt aliud: ꝗ id qđ sunt. Ea igitur q̃ de subiecto non dicuntur per se: ea vero que de subiecto dicuntur: accidentia dico.

Uide i anno. ¶ Amplius qđ nõ de subiecto dr alio quodã: vt ambulãs: cũ alterũ quodã sit ambulãs: ꝛ albũ. Subiecta aũt: ꝛ quecũqꝫ hoc aliqd significant: nõ alterũ aliqd sunt qđ vere sunt. Que qdem igitur nõ de subiecto sunt: per se dico que vero de subiecto: accidentia.

¶ Ponit aliũ moduꝫ eius qđ est per se, put p se significat Tertius mo. p se. aliqd solitariũ, sicut dr ꝙ per se est aliqđ particulare, qđ Expo. lᵉ. est in gñe sube, qđ non ꝑdicatur de aliquo subto. Et huius rõ est, qꝛ cũ dico ambulãs, vel albũ, non significo al 2ᵉ bum, vel ambulãs, quasi per se aliqd solitariũ exñs, cũ intelligatur aliqd aliud esse qđ sit ambulãs, vel albuꝫ. Sed in his que significãt hoc aliqd. s. in ꝓmis substan/ C tijs, hoc nõ ꝯtingit. Cũ. n. dr sortes vel plato, nõ itelligitur ꝙ sit aliqd alterũ qꝫ id qđ vere ipsa sunt, qđ. s. sit sub Ulti. iectũ eoꝝ. Sic igit hoc mõ que nõ ꝑdicãtur de subiecto sunt per se, que vero dicũtur de subiecto, sicut in subiecto exñtia, accñtia sunt. Nam que dicũtur de subiecto, sicut Noᵐ circa 3ᵐ mo. vlia de inferioribus, non semper accñtia sunt. ¶ Sciendum est aũt ꝙ iste modus non est modus ꝑdicandi, sed modus existendi. Unde etiam in principio dixit. per se sunt, ꝛ non per se dicuntur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Insuper alio mõ id quidem per se dicimus qđ vnicuiqꝫ cõpetit ob ipsum: id aũt qđ hãc cõditioneꝫ egreditur: accidẽs. Ueluti si ambulante quopiã coruscauerit: id accñs dicimus. Nõ. n. ob idipsuꝫ coruscauerit qꝛ ãbulauerit: sꝫ id dicim⁹ accidisse. At cũ iugularetur quispiã morteꝫ obierit iugulationeꝫ: id per se dicimus. Ob idipsuꝫ enim qꝛ iugulabatur mortuus est: sꝫ non accidit cum eum iugularetur mortem oppetijsse.

¶ Itẽ alio mõ qđ qdeꝫ pp ipm inest vnicuiqꝫ per se: qđ vero non pp ipm: accidens est. Ut si ambulante coruscauit: accñs est. Non enim ꝓpter id qđ ambulat: coruscauit: sed qđ accidens est dicimus hoc. Si vero pp ipm: per se est: vt si aliqđ interfectũ interierit ꝺm interfectionem: qm ꝓpter id qđ interfectuꝫ est: sed non ꝙ accidat interfectum interire. Uide i anno.

¶ Ponit quartũ modũ, ꝺm quẽ hec ꝓpositio p. designat D habitudinẽ cause efficiẽtis, vel cuiuscũqꝫ alterius. Et iõ Quart⁹ mo. per se. dicit, ꝙ quicqd inest vnicuiqꝫ per seipsum, p se dr de eo, Expo. lᵉ. qđ vero non per seipsum inest alicui, per accñs dicit, sicut Expo. 2. 3. cũ dico, hoc ambulante coruscat. Non enim propter id Ulti. qđ ambulat coruscauit, sed hoc dr ꝺm accñs. Si vero qđ ꝑdicatur insit subiecto per seipsum, per se inest, vt si dicamus ꝙ interfectũ interijt. Manifestũ est eniꝫ ꝙ propter id qđ illud interfectuꝫ est interijt, ꝛ nõ est accidẽs, ꝙ interfectus interierat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Que igitur in hisce que sub sciam simplr cadunt per se dicũtur, vel eo pacto, vt sint in ꝑdicatis subiecta, vel eo rursus, vt ipsa sint in subiectis, ea ob ipsa ꝛ necessario sunt. Nam fieri nõ põt vt non competãt, aut simplr, aut opposita, veluti linee rectũ, aut obliquũ, ꝛ numero par, aut impar. Est enim cõtrariũ, aut priuatio, aut ꝯtradictio: genere in eodeꝫ, ceu par est id qđ est nõ impar in numeris vbi sequitur. Quare si necesse est affirmare, aut negare, necesse est ꝛ ea que p se isunt cõpetere.

¶ Que ergo dicunt in simplr scibilibus per se, sic sunt sicut inesse ꝑdicantibus, aut inesse Tex. c. 10. Uide i anno. pp ipsa, q̃ sunt ex necessitate. Nõ. n. cõtingũt Uide i anno. nõ iesse, aut simplr, aut opposita, vt linee aut rectũ aut obliquũ: ꝛ numero par, aut impar. Est enim ꝯtrariũ, aut priuatio, aut ꝯdictio in eodem genere: vt par vel impar in numeris ꝺm ꝙ sequitur. Quare si necesse est affirmare aut negare: necesse est ꝛ q̃ sunt p se, inesse.

¶ Ostendit qualiter vtatur predictis modis demonstra/ E tor. Ubi notãdũ est ꝙ cum scientia sit cõclusionũ, intelle Noᵐ. ctus aũt principioꝝ propꝛie scibilia dicunt cõclusiones Propꝛie scibilia. demrationis, in qbus passiones ꝑdicant de ꝓprijs subiectis. Propꝛia aũt subiecta non solũ ponunt in diffõne accñtium, sed et sunt cause eoꝝ. Uñ ꝯclusiones demon/ Cõclu. dmõ. strationũ includũt duplicẽ modũ dicẽdi p se. s. 2ᵐ ꝛ 4ᵐ. Duos mo. inclu. Et hoc est qđ dicit, ꝙ illa que ꝑdicant in simpliciter sci/ Expo. lᵉ.

Expo.p[e]. bilibus. hoc est in ꝯ̃nibus demr̃ationũ. sic sunt p se. sicut inesse p̃dicãtibus. i. sicut q̃ñ subiecta insunt in diffõne accidentiũ, que de eis predicãtur. Aut inesse pp ipsa, idest q̃ñ predicata insunt subiecto propter ipsum subm qd est causa p̃dicati. F Et ꝯ̃iter ostẽdit, q̃ huiꝰ scibilia sint necessaria, q̃z nõ ꝯtingit quin ꝓpriũ accidẽs p̃dicet̃ de subo. 2[e] Dupl'r accĩ. ꝓpri' i de subiecto p̃di. Sed hoc est duobus modis. Q̃ñq̃ qdem simpl'r, sicut cũ vnũ accñs cõuertitur cũ subiecto, vt hic tres cũ triangulo, ꝛ risibile cũ hoĩe. Q̃ñq̃ autem duo opposita sub disiũctione accepta ex necessitate subiecto isunt, vt linee aut rectũ, aut obliquũ, ꝛ numero par, aut impar. 3[e] Cuius rõnem ostẽdit, q̃z ꝯ̃rium, priuatio, ꝛ contradictio sunt in eodẽ genere. Naz priuatio nihil aliud est q̃z negatio in subiecto determinato. Q̃ñq̃ etiã ꝯ̃rium equiparatur negationi in aliquo gñe, sicut in numeris idẽ est impar qd non par ỹm ꝯsequẽtiã. Alii. Sicut ergo necesse est affirmare vel negare, ita necesse est alterum eoꝝ que per se insunt proprio inesse subiecto. ¶ Deinde epilogat dicens.

¶ Id igitur qd de omni: ꝛ id quod per se dicimus: hoc sit modo determinatum.

Tex.c.ii. ¶ De omni quidem igitur ꝛ per se determinatum sit hoc modo.

¶ Quod est planum.

¶ Vl'r aũt id cõpetere dico: qd de oĩ dicitur: ꝛ per se: atq̃ hoc plane quo ipsum est.

Vide I ann. c.cõ.ij. ¶ Uniuersale autem dico qd cuz de omni sit; ꝛ per se: ꝛ ỹm q̃ ipsum est. LECTIO.XI.

Lec.12. Ostẽ q̃ Phs determinauit de oĩ ꝛ per se, hic determinat de vl'i. Et diuiditur i duas partes. In p̃° ostẽdit qd sit vl'e, in 2° quo mõ i acceptione vl'is ꝯtingit errare. ibi ⌈Opz aũt nõ latere.⌋ Circa p̃m duo facit. Primo ostẽdit qd sit vl'e, 2° ostẽdit quo mõ vl'i vtat̃ demõstrator. ibi ⌈Demõstratio autez per se.⌋ G Circa p̃m duo facit. Primo ostẽdit q̃ vl'e ꝯtinet in se ꝛ dici de oĩ ꝛ p se, scdo ostendit qd supra ea addit. ibi ⌈Vl'e aũt.⌋ Vl'e hic. ¶ Ad euidentiã autẽ eoꝝ que hic dicũtur, sciẽdũ est q̃ vl'e non hoc mõ accipitur, ꝓut omne qd p̃dicatur de plibus di vl'e, ỹm q̃ Porphyrius determinat de q̃nq̃ vl'ibus. sz dicit̃ hic vl'e ỹm quandã adoptationẽ, vel adequationẽ p̃dicati ad subz, cũ. s. neq̃ p̃dicatũ inuenit̃ extra subm, neq̃ subm sine p̃dicato. ¶ His aũt visis sciendũ est, q̃ circa primuz tria facit. Expõ tex. Primo dicit q̃ vl'e. s. p̃dicatuz est ẽt qd de omni est i. vl'r predicat̃ de subiecto. ꝛ ẽt per se. s. inest ei. i. cõuenit subiecto ỹm q̃ ipm subm est. Multa. n. de aliquibus p̃dicãtur vl'r, que nõ ꝯueniũt ei p se, ꝛ ỹm q̃ ipsum est. Sicut omnis lapis coloratus est, nõ tñ ỹm q̃ lapis, sed ỹm q̃ ipsum est superficiem habens. ¶ Secundo ibi.

¶ Patet igitur ea necessario rebus inesse: q̃ ipsis vniuersaliter competunt.

¶ Manifestum igitur est: quecũq̃ sunt vniuersalia ex necessitate insunt rebus.

¶ Infert q̃dam correlarium ex dictis dicens, q̃ cũ quo vl'e est qd per se inest, que autẽ per se insunt ex necessitate insunt, vt supra ostẽsum est, manifestum est q̃ vniuer- Le.22.cõ.vi. salia predicata prout hic sumuntur de necessitate insunt rebus de quibus predicatur. ¶ Tertio ibi.

¶ Atq̃ per se ꝛ hoc quo ipsuz est: eadẽ eẽ dico: veluti linee per se p̃uctũ inest: rectumue. Ea nãq̃ rõne qua linea est. Et triãgulo: hoc tres anguli competunt duobus rectis equales: quo triãgulus est. Per se enim triangulus duobus rectis equales angulos habet.

¶ Per se aũt ꝛ ỹm q̃ ipm est: idẽ est: vt p se linee inest p̃uctũ ꝛ rectitudo. Et nãq̃ ỹm q̃ linea est. Et triãgulo ỹm q̃ ẽ triãgulus duo recti: ꝛ. n. p se triãgulus duobꝰ rectis eq̃lis est.

¶ Ne aliq̃s crederet aliud eẽ qd in diffõne vl'is dixerat, per se. ꝛ ỹm q̃ ipm est, ostẽdit q̃ per se ꝛ ỹm q̃ ipm ẽ idẽ est. Sicut linee per se inest punctuz p̃ mõ, ꝛ rectitudo 2° modo. Nã vtraq̃ inest ei ỹm q̃ linea est. Et sil'r triãgulo ỹm q̃ triangulus est insunt duo recti. i. qd valet duos rectos, qd per se triangulo inest. ¶ Deinde cum dicit. H Expo.p[e]. 2[e] Alii.

¶ Tunc autem quippiam vniuersaliter inest: cum de quouis: ꝛ primo ostenditur.

¶ Uniuersale autem est tunc: cũ in quolibet: ꝛ primo demonstratur.

¶ Ostendit quid addat vniuersale supra dici de omni ꝛ per se. Et circa hoc duo facit. Primo ostendit q̃ tunc est vniuersale predicatum, cum non solum in quolibet est de quo predicatur, sed ꝛ primo demõstratur inesse ei de quo predicatur. ¶ Secundo ibi. I Expo.2.

¶ Velut eq̃les duobꝰ rectis hr̃e: nõ vl'r inest figure: ꝛ tñ de figura duoꝝ rectoꝝ ãgulorũ eq̃litatẽ licet ostẽdere. Sz nõ de q̃uis figura: nec ostẽdẽs figura q̃uis vtit̃. Quadratuz. n. ẽ qdẽ figura: nõ tñ hz tres angulos duobꝰ rectis eq̃les. Hic ẽt triãgulus q duoꝝ ẽ eq̃liũ lateꝝ: hz qdẽ q̃zuis duobꝰ rectis eq̃les: sz nõ p̃mus: sz triãgulus prior. Qui igit̃ demr̃at̃ p̃mus duobꝰ rectis eq̃les habere: vel quod uis aliud: ei primo vniuersaliter competit.

¶ Ut duos rectos hẽre: neq̃ cuilibz figura iest vl'r: ꝛ tñ est demr̃are de figura q̃ duos hz: sz nõ cuiuslibet figure est: neq̃ vtit̃ q̃libet figura demõstrãs. Quadrãgulus. n. figura qdẽ est: nõ aũt hz duobꝰ rectis eq̃les. Sz isocheles hz qdẽ fortasse duobꝰ rectis eq̃les: sz nõ p̃mũ: sed triangulus p̃us. Qd igit̃ q̃libet p̃mũ mõstrat̃ duos rectos habere: aut qdcũq̃ aliud: huic p̃mo iest vniuersale.

Quadrangulus.

¶ Manifestat per exẽplũ dicens q̃ hic tres angulos eq̃les duobus rectis nõ inest cuilibet figure vniuersal'r, sz hoc de figura demõstret̃, q̃z de triãgulo demõstratur q est figura, sz nõ cuilibet figure inest, nec demonstrator in sua demõstratione vtit̃ q̃libet figura. Quadrãgulus. n. figura est, sed nõ hz tres duobus rectis eq̃les. Isocheles aũt. i. triangulus duoꝝ equaliũ lateꝝ hz qdem vl'r tres angulos equales duobus rectis, sed nõ conuenit primo Isocheli, sed primo triãgulo, q̃z Isocheli ꝯuenit inquãtuz est triãgulus. Qd igit̃ p̃ demõstrat̃ habere duos rectos aut quodcũq̃ aliud huiusmodi, huic p̃mo inest p̃dicatũ vniuersaliter sicut triangulo. ¶ Deinde cum dicit. K Expo.p[e]. 2[e] 3[e] Alii.

¶ Et demr̃atio per se eius vl'r est: ceterorum ꝟo quodãmodo non per se. Nec eius vniuersaliter

uersaliter est qui duoꝝ est equalium laterũ: sed superat: ⁊ ad plura sese extendit.

ℭ Et demonstratio ꝑ se huius vniuersalr ē: alioꝝ aũt quodãmodo non per se. Neqꝫ isocheles non ē vniuersaliter: sed frequentius.

A Expo.ł. ℭ Ostendit qualr demonstrator vlr vtat̃: ⁊ dicit ꝙ dmonstratio est ꝑ se hui⁹ vlis: sed alioꝝ quodãmodo: ⁊ non ꝑ se. Demõstrator.n. demõstrat passioné de ꝓprio subto: ⁊ si demonstret de aliquo alio: hoc non est nisi inq̃ꝫtuꝫ ptinet ad illud subm. Sicut passionez trianguli ꝓbat de figura ⁊ isochele, inquãtũ quedam figura triãgulus est, ⁊ triangulus qdam isocheles. Qꝫ aũt ꝑmo nõ inest isocheli habere tres: hoc non est q: non vniuersaliter predicetur de eo: sed quia est frequentius: id est in pluribus q̃ꝫ isocheles est: cum hoc commune sit omni triangulo.

Ult. ℭ Oportet autem non latere errorem ꝑsepe fieri: ⁊ non esse id quod ostẽdit̃ primum vniuersale: quemadmodum esse videtur.

T.com.12. ℭ Oportet aũt non latere: qm̃ multotiẽs contingit peccare: ⁊ non esse quod demonstrat̃ primũ vniuersale: ſm ꝙ videtur demonstrari vniuersale primum. LECTIO.XII.

B Postq̃ꝫ notificauit Arist. qd sit vl'e, hic ostendit quõ in acceptione vlis error ꝯtingat. Et circa hoc tria facit. Primo dicit ꝙ aliquando circa hoc peccare ꝯtingit, scdo assignat quot modis, ibi ℭ Oberramus. Tertio dat documentũ, quõ possit cognosci vtrum vl'e acceptuꝫ sit vniuersale. ibi ℭ Utruꝫ aũt ſm ꝙ. Dicit ergo primo: ꝙ ad hoc ꝙ non accidat in demonstratione peccatum: oꝫ non latere, ꝙ multotiens videtur demonstrari vniuersale quod non demonstratur. ℭ Deinde cum dicit.

Expo.ł. ℭ Decipimur aũt hac deceptiõe: cũ aut ꝑter singulare: vl' singularia nihil ē qꝺ accipiat̃ superius: aut ē qdẽ: sꝫ noĩe caret in diuersis specie reb⁹: aut est vt pars totũ id de quo demõstrat̃. Parti nãqꝫ accõmodabit̃ qdẽ demõstratio: ⁊ de q̃libꝫ erit: attñ nõ erit huius ꝑmi vlr demõstratio. Atqꝫ huiusce primi: vt hoc est demonstrationẽ dico: cum est primi vlr.

Uide in annot. ℭ Oberramus aũt hãc deceptionẽ: cũ aut nil sit accipe a supiori extra singular̃ q̃ꝫ singularia: aut si sit qdẽ: sꝫ innoiatũ sit indifferẽtibus specie rebus: aut ꝯtingat eẽ sicut in ꝑte totũ in quo monstrat̃. Eis.n. que sũt in ꝑte inest qdeꝫ demõstratio: ⁊ erit de oi: sꝫ tñ nõ hmõi primi vlr demonstratio. Dico.n. primi ſm ꝙ ē demonstratio cum sit primi vniuersalis.

C Expo.ł. ℭ Assignat modos qbus circa h̃ errare ꝯtingit. Et circa h̃ duo facit. Primo enumerat ipsos modos, dicẽs ꝙ tripl'r ꝯtingit decipi circa acceptionẽ vlis. Primo qdeꝫ cũ nihil aliꝺ sit accipe sub aliquo cõi cui ꝑmo cõpetat vl'e, q̃ꝫ hoc singularẽ, cui incõuenienter assignatur. Sicut si sensibile qꝺ ꝑ ⁊ ꝑ se inest aiali, assignaret̃ vt vl'e ꝑmum homini, nullo alio aiali existe. ℭ Uñ notãdũ ꝙ singulare hic large accipit̃ ꝑ quolibet inferiori, sicut si spẽs dicat̃ esse singulare sub gñe ꝯtentũ. Uel potest dici, ꝙ nõ est possibile inuenire aliqꝺ genus, cui⁹ vna tñ sit spẽs. Gen⁹.n. diuiditur in species per oppositas differẽtias.

3ⁱ errat in acceptiõe vlis

Li singu. expo.

Nõ saluat genus in vna tñ spẽ.

Opꝫ aũt si vnum ꝯtrarioꝝ inuenit̃ in natura, ⁊ reliquũ inueniri, vt pꝫ p Dõm in 2° celi ⁊ mundi. Et ideo si vna spẽs inuenit̃, inuenit̃ ⁊ alia. Una aũt spẽs diuidit̃ in diuersa indiuidua ꝑ diuisionem materie. Contingit aũt totam mãꝫ alicui speciei ꝓportionatã sub vno indiuiduo comprehendi, ⁊ tũc nõ est nisi vnũ indiuiduum sub vna specie. Unde ⁊ signanter de singulari mentionem facit. ℭ Scdus modus est, qñ qdem est accipere sub aliquo cõmuni multa inferiora, sed tñ illud est cõmune innominatum, qꝺ inuenit̃ indifferentib⁹ specie. Sicut si animali non esset nomẽ impositum, ⁊ sensibile qꝺ est propriuꝫ animalis assignet̃ vt vl'e ꝑmum his que sub animali cõtinentur, vel diuisim vel cõiunctim. ℭ Tertius modus est qñ id de quo demonstrat̃ aliqd vt vl'e ꝑmuꝫ se hꝫ ad qꝺ demonstrat̃ de eo, sicut totũ ad ꝑtẽ. Sicut si posse videre assignaret̃ aiali vt vl'e ꝑmũ. Nõ.n. oẽ aial pt videre. Inest aũt his que sunt in parte. i. que particulariter ⁊ non vniuersalr alicui subo cõueniunt (demonstratio) .i. ꝙ demonstrari possint, ⁊ erit demonstratio de oi, non tñ respectu eius qꝺ demonstrat̃. Posse.n. videre demõstratur qdem de aliquo vlr, non tñ de aiali vlr, sicut de eo cui primo insit. Et exponit quid sit primuꝫ ſm ꝙ demonstratio fertur qꝺ est vl'e primum. ℭ Secũdo ibi.

T.c.18.le. 4.t.ex.6.

D

2ᵘˢ modus

3ᵘˢ

E

Ult.

ℭ Si igit̃ qspiã ostẽderit rectas duas lineas nõ ꝯcurrẽ: inter q̃s eadẽ in ꝑte sũt anguli recti: recta ex linea secante: illas oborti hui⁹ ex eo demonstratio ꝓprie videbit̃ esse: q: sic est in omnibus angulis rectis. Ueꝝ non est: ꝙppe cum id fiat: non ex eo q: sic sint illi anguli duobus rectis equales: sed ex eo: quia quouis modo duobus equales sint rectis.

Uide in annot. ℭ Si igit̃ aliqs demõstrabit ꝙ recte linee nõ itercidãt: videbit̃ vtiqꝫ hmõi eẽ dmõstratio: ꝑp id qꝺ iest rectis. Nõ ãt ẽ: nisi ꝙ qm̃ sic eq̃les sint fiat hoc: sꝫ aut in quolibet equales.

F Expo.ł. ℭ Subiũgit exẽpla ad ꝑdictos modos. Et ꝑ ad tertiũ dicẽs, ꝙ si qs demõstret de lineis rectis ꝙ nõ itercidant. i. nõ ꝯcurrãt, videbit̃ hmõi esse demonstratio. s. vlis ꝑmi, ꝓpter hoc ꝙ non ꝯcurrere inest aliqbus lineis rectis. Non aũt ita ꝙ hoc fiat nisi linee recte sint eq̃les. i. eque distãtes. Sed si linee fuerint eq̃les. i. eque distãtes, tunc non ꝯcurrere ꝯuenit eis in quolibet, quia vniuersaliter veꝝ est ꝙ linee recte eque distãtes, et si in infinitum protrahant̃, in neutram partem ꝯcurrent. ℭ Scdo ibi.

Ult.

ℭ Et si nullus alius esset triãgulus: q̃ꝫ hisce qui duorum est equaliuꝫ lateꝝ: huic vt duoruꝫ est equaliũ lateꝝ angulos equales duobus rectis habere competere videtur.

T.c.13.

ℭ Et si triangulus non esset aliud q̃ꝫ isocheles: ſm ꝙ est isocheles videretur vtiqꝫ esse.

G ℭ Ponit exemplum ad primuꝫ modum dicens: ꝙ si non eet alius triãgulus q̃ꝫ isocheles, qui vere est triãgulus duorum equalium lateꝝ, qꝺ est trianguli inquantũ huiusmodi, videretur esse isochelis ſm ꝙ est isocheles, nec tamen hoc esset verum. ℭ Tertio ibi.

ℭ Et similitudo rõnuꝫ mutato ordine: numeris: vt numeri sunt: lineis: vt linee: solidis: vt solida: tꝑibus deniqꝫ: vt tꝑa videt̃ cõpetere: quẽadmodũ seorsum olim ostẽdebat̃. Qꝺ tñ vna demonstratione de oĩbus demonstra/

ri pōt. Sꝫ q: nō sunt ꝗppiā vnū hec oīa noīe vocitatū: numeri inquā: lōgitudines: tpa: solidaqꝫ: atqꝫ dīnt inter se specie: iō sumebant seorsuꝫ. Nō aūt vlr demōstrat. Non.n.ijscē cōpetit vt linee sūt: vl' vti nūeri: sꝫ vt hoc: qḋ quidem vlr ijs inesse cunctis supponitur.

¶ Et ꝓportionale: qḋ ⁊ cōmutabilr est: ꝫ ꝙ numeri sunt: ⁊ ꝫm ꝙ linee: ⁊ ꝫ ꝓ firma: ⁊ ꝫ ꝙ tpa sunt: quēadmodū ⁊ demonstratuꝫ est aliqn̄ seorsuꝫ: ꝯtingēs esse de oībus vna demonstratiōe monstrari. Sꝫ ꝓp id qḋ non est denominatū aliqd: in quo oīa hec vnū sunt: numeri: longitudines: tpa: ⁊ firma: ⁊ specie differentia: seorsum adinuicē accepta sunt. Non autē vniuersale monstrat. Non enim ꝫm ꝙ linee sunt: aut ꝫm ꝙ numeri inerat: sꝫ ꝫm ꝙ hoc est: quod vniuersale ponunt esse.

H ¶ Exemplificat de mō scḋo. Et videt hoc vltimo ponere: q: circa hoc diuturnius imorat. Et circa hoc tria facit. Primo ponit exēplū. scḋo iducit quoddā correlariū ex dictis. ibi [Propter h nec si aliqs.] tertio assignat rōnē dcōꝝ. ibi [Qn̄ igit nō nouit.] Circa pmum sciēdū ē. ꝙ ꝓportio est habitudo q̄ntitatis vnius ad alterā, sicut sex ad tria se hn̄t in ꝓportione dupla. Proportionalitas est collectio duaꝝ ꝓportionū. Que si sint disiūcte habēt q̄tuor terminos. Ut hic. Sicut se hēnt q̄tuor ad duo, ita sex ad tria. Si vo sint ꝯiūcte hn̄t tres terminos. Nā vno vtit vt duob'. Ut hic: Sicut se hn̄t octo ad q̄tuor. ita q̄tuor ad duo. Pꝫ ergo ꝙ in ꝓportione duo termini se hēt vt anecedētia: duo vo vt ꝯn̄tia. Un̄ hic. Sicut se hn̄t q̄tuor ad duo: ita se hn̄t sex ad tria. Sex ⁊ q̄tuor st an̄tia: duo vo ⁊ tria sunt ꝯn̄tia. Permutata ergo ꝓportio est, qn̄ an̄tia inuicē ꝯferunt ⁊ ꝯn̄tia silr. Ut si dicā. Sicut se hn̄t q̄tuor ad duo: ita se hn̄t sex ad tria: g sicut se hn̄t q̄tuor ad sex: ita se hn̄t duo ad tria. ¶ Dicit ergo ꝙ eē ꝓportionale cōmutabilr cōuenit lineis ⁊ numeris ⁊ firmis. i. corporibus ⁊ tpibus. Sicut aūt de singulis determinatū est aliqn̄ seorsum: de numeris qdem in arithmetica: de lineis ⁊ firmis in geometria: de tpibus in nāli phia vel astrologia: ita ꝯtingens est, ꝙ de oībus predictis cōmutatim ꝓportionari vna demōstratione demonstret. Sed ideo cōmutatim ꝓportionari de singulis hoꝝ seorsuꝫ demōstrat: q: nō est noīatū illud cōe in quo oīa ista sunt vnum. Et si.n. q̄ntitas oībus his cōis est: tn̄ sub se ⁊ alia pter hec cōprehendit: sicut orōnē, ⁊ qdā que st q̄ntitates p accn̄s. Uel melius dōm ꝙ cōmutatim ꝓportionari q̄ntitati non ꝯuenit inquātum est q̄ntitas: sꝫ inquātuꝫ est cōparata alteri q̄ntitati ꝫm ꝓportionalitatē quādā. Et ideo dixerat ēt in pncipio ꝓportionale esse qḋ cōmutabilr est. Oībus aūt istis: inquātū sunt ꝓportionalia: nō est nomē cōe positū. Cū aūt demonstrat cōmutatim ꝓportionari de singulis pdictoꝝ diuisim, nō demonstrat vniuersale. Nō.n. cōmutatim ꝓportionari inest numeris ⁊ lineis ꝫm ꝙ hmōi, sed ꝫm quoddam cōmune. Demonstrantes aūt de lineis seorsum vel de numeris: ponūt hoc qḋ est cōmutabilr ꝓportionari esse q̄si quoddam vniuersale predicatum linee ꝫm ꝙ linea est: aut numero ꝫm ꝙ numerus. ¶ Deinde cum dicit.

Nota — Proportio quid — Proportionalitas quid — Permuta. propor. — Expo. pꝰ. — I — 2ᵐ. — Alia interpreta. — 3ᵐ. — D — Ult.

¶ Quo circa siquis vnūquēqꝫ triangulū: eū inquā q ex eq̄libus lateribus oībus: ⁊ eū q ex vniuersis ineq̄lib' ꝯstat: ⁊ itē eū q duorū est eq̄liuꝫ lateꝝ: aut vna: aut alia seorsum demonstratiōe tres eq̄les duob' rectis ostiderit: nōdū his ꝑfecto triangulū scit duob' rectis equales hr̄e: nisi eo sciendi mō: quē ipsi suo more ꝓfitent sophiste. Neqꝫ de triāgulo vlr id pcipit: ⁊ si nullus alius preter istos triangulus est. Non.n. id istis vt trianguli sunt: nec oī triāgulo rōne forme: sed numeri inesse cognouit: taꝫ ⁊ si nullus triāgulus: est quē ipse ⁊ nō scit equales duob' rectis hr̄e.

¶ Propter h neqꝫ si aliqs mōstret vnūquēqꝫ triāgulū demōstratione: aut vna: aut altera: qḋ duos rectos hꝫ vnūqḋqꝫ: isopleuros: id ē isocheles seorsuꝫ: ⁊ scalenon: id est gradatū nōdū cognouit triāgulū ꝙ duos rectos hꝫ: nisi sophistico mō: neqꝫ vniuersale triāgulū: neqꝫ si nullus ē pter hoc triāgulus alter. Nō eni ꝫ ꝙ triāgulus ē cognouit: neqꝫ oēꝫ triāgulū: sꝫ ꝫm numeꝝ. Scḋm speciem aūt non omnem: ⁊ si nullus est quem non nouit.

¶ Inducit qḋdaꝫ correlarium ex dictis: ⁊ dicit ꝙ eadem ratiōe qua non demonstrat vlē cum de singulis spēbus demonstrat aliqd qḋ est vniuersale pdicatum communis innominati, nec ēt demonstratur vniuersale pdicto modo, si sit cōmune nomen positū. Sicut si aliqs eadeꝫ demonstratiōe ostdat aut demonstret de vnaquaqꝫ specie triāguli, ꝙ hꝫ tres angulos equales duobus rectis: aut diuersis seorsum. s. de isochele, ⁊ seorsū de gradato, id est de triangulo trium lateꝝ inequaliū. nō tamē ꝓpter hoc cognouit ꝙ triāgulus tres angulos habeat eq̄les duobus rectis, nisi sophistico modo, id est per accidens: q: non cognouit de triāgulo ꝫm ꝙ est triangulus, sed ꝫm ꝙ est equilaterus. aut duoꝝ equalium lateꝝ, aut trium inequaliuꝫ. Neqꝫ ēt demonstrans cognouit vniuersale, id est hꝫ cognitionē de triangulo in vniuersali: ēt si nullus alius triangulus esset preter illos de qbus cognouit. Et hoc ideo q: non de triangulo cognouit ꝫm ꝙ est triangulus, sed sub rōne speciēꝝ eius. Unde neqꝫ cognouit per se loquendo omnem triangulū. Quia ⁊ si ꝫm numeꝝ cognouit omnē triangulum, si nullus est quē non nouit. tn̄ ꝫm spēm non cognouit omnē. Tunc enim cognoscit aliqd vniuersalr ꝫm spēm. qn̄ cognoscit ꝫm rationem spēi. Scḋm numeꝝ auteꝫ ⁊ non vlr. quando cognoscit ꝫm multitudinem cōtentoꝝ sub specie. Nec est differentia q̄ntum ad hoc si comparemus spēm ad indiuidua, vel genera ad species. Nam triangulus est gen' equilateri ⁊ isochelis. ¶ Deinde cum dicit.

Vide commen. — K — Expo. pꝰ. — L

¶ Qn̄ igit nō scit vlr: ⁊ qn̄ simplr scit: manifestū ē. Eniꝫ vo si eadē eēt triāguli rō: ⁊ duoꝝ eq̄liū lateꝝ triāguli ceteroꝝqꝫ triāgloꝝ demōstratio: aut cuiqꝫ: aut oīb': eque sine vllo discrimine accōmodant: vt pꝫ. Cū vo nō sit eadē: sꝫ diuersa: tresqꝫ anguli duob' rectꝫ eq̄les h cuiqꝫ cōpetūt: quo qsqꝫ triāgulus est: nō scit hisce simplr: q dicto mō demonstrat.

T. cō. 14.

¶ Qn̄ igit non nouit vlr: ⁊ qn̄ nouit simplr: Manifestū ē: ꝙ si idē inerat triāgulo eē ⁊ isocheli: aut vnicuiqꝫ: aut oīb'. Si vo nō idē: sꝫ

alterum est: aut secundum quod est triangulus non novit.

A Expo. pe. ¶ Assignat ronem predictorum, querens quando aliquis cognoscit universaliter et simpliciter, ex quo predicto modo cognoscens non cognovit vniversaliter. Et rndet manifestum esse quod si esset eadem ro 2. trianguli in communi, et vniuscuiusque specierum eius seorsum B accepte, aut universaliter simul acceptarum, tunc universaliter sciret de triangulo et simpliciter, quando sciret de aliqua specie eius, Ult. vel de omnibus simul. Si vero non est eadem ro, tunc non erit idem cognoscere triangulum in communi et singulas species eius: sed est alterum. Et cognoscendo de speciebus, non cognoscit de triangulo secundum quod est triangulus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quomodo autem vtrum id illi competat vt triangulus est, an vt duorum equalium laterum, et quando per hunc competit primum, et cuius est vniversalis demonstratio. Nam ei competit, vt tale est cui ceteris sublatis competet prius, veluti laterum duorum equalium eneo triangulo competent anguli duobus rectis equales. At ere sublato, vt non sit eneus etiam competent. Et item laterum equalitate duorum sublata, vt non sit duorum equalium laterum. At non competent sublata figura vel termino, sed non primis ipsis sublatis. Quo igitur primo sublato non competent? Quod si triangulo per hunc, et ceteris competunt, et huius est vniversalis demonstratio.

¶ Vtrum autem secundum quod est triangulus, aut secundum quod est isocheles sit, et quando secundum hoc est primum et vniversale cuius demonstratio est, manifestum est, quoniam quando remoto inest primum, vt isocheles: et eneo remoto triangulo insunt duo recti. Sed eneo remoto et isocheli, sed non figura, aut termino, sed non prius. Cuius igitur primi? Si itaque trianguli est, et secundum hoc inest et aliis, et huiusmodi vniversaliter est demonstratio.

C Expo. pe. ¶ Dat documentum quo proprie possit accipi vniversale, quod est, vtrum aliquid sit trianguli secundum quod triangulus, aut isochelis secundum quod est isocheles, et quando id cuius est demonstratio est primum et vniversale secundum hoc. i. aliquod solum positum. Manifestum est. n. ex hoc quod dicens. Quandocunque. n. remoto aliquo adhuc remanet illud quod erat P. pe docu. quo cog. vle assignatum vniversale, sciendum est quod non est primum vniversale illius. Sicut remoto isochele vel eneo triangulo, remanet quod habeat tres angulos. s. duobus rectis equales. Unde patet quod habere tres angulos equales duobus rectis non est vniversale primum neque isochelis neque enei trianguli. Remota autem figura non remanet habere 2. pe docu-menti tres, nec etiam remoto termino qui est superius ad figuram cum figura sit que termino vel terminis clauditur, sed tamen non primo convenit neque figure neque termino, quia non convenit eis D vniversaliter. Cuius ergo erit primo. Manifestum est quod triangulo, quia 3. Ult. secundum triangulum inest aliis tam superioribus quam inferioribus. Non. n. competit figure habere tres, nisi quia triangulus est quedam figura, et similiter isocheli, quia triangulus est, et de triangulo habere tres demonstratur. Unde est ei vniversale primum.

¶ Si igitur demonstrativa scientia, ex principiis est necessariis. Quod enim quispiam scit, id fieri nequit, vt aliter sese habeat.

Vide in annot. T. com. 15. ¶ Si igitur est demonstrativa scientia, ex necessariis est principiis. Quod enim scitur, non potest se habere aliter. LECTIO. XIII.

Postquam determinavit Phs de omni, et per se, et vniversali, quibus vtimur in demonstratione, hic iam incipit ostendere ex quibus demonstratio procedit. Et dividitur in duas partes. In prima ostendit ex quibus procedit demonstratio propter quid. In secunda ex quibus est demonstratio quia. ibi [Sed quia differt et propter quid.] E Prima in duas. In prima ostendit qualia sint Lec. 23. ex quibus demonstratio procedit. In secunda docet que sunt demonstrationis principia. ibi [Quid quidem igitur prima significent.] Prima in tres. In prima ostendit, quod demonstratio est ex necessariis. In secunda quod est ex his que sunt per se. ibi [Accidentium Lec. 18. t. co. 3. autem.] Tertio quod procedat ex principiis propriis. ibi [Non ergo est ex alio genere.] Circa primum duo facit. Primo ostendit quod Lec. 14. demonstratio procedat ex necessariis. Secundo probat hic quedam Lec. 15. dam que posuerat. ibi [Quod autem oporteat ex necessariis.] Circa primum tria facit. Primo continuat se ad precedentia. secundo F probat propositum. ibi [Que autem sunt per se.] Tertio infert quandam conclusionem ex dictis. ibi [Manifestum autem ex his.] Dicit Expo. pe. ergo primo ex predictis inferens, quod si sit demonstrativa scientia. i. si scientia per demonstrationem acquiratur, oportet quod sit ex principiis necessariis. Cuius illationis necessitas apparet, quia quod scitur, Ult. Lec. 4. t. co. 2. impossibile est aliter se habere, vt habitum est in diffinitione eius quod est scire. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ea vero que per se rebus insunt, necessario competunt. Nam quedam insunt in eorum quibus competit ratione, quedam in sua res eas habent, de quibus dicuntur, quorum alterum oppositorum insit necesse est, patet ex talibus quibusdam ratiocinationem constare. Omne namque quod inest, aut hoc pacto, aut per accidens competit. Accidentia vero non sunt necessaria.

¶ Que autem per se sunt necessaria insunt rebus. Hec quidem sunt in eo quod quid est, quibusdam autem alia insunt in eo quod quid est predicantibus de ipsis, quorum alterum oppositorum necesse est inesse. Manifestum est, quod ex huiusmodi quibusdam vtique fit demonstrativus syllogismus. Omne. n. aut sic est, aut secundum accidens. Accidentia autem non necessaria sunt.

¶ Ostendit quod demonstratio sit ex necessariis. Et primo per rationem, secundo per signum. ibi [Signum autem est.] Circa primum G ponit duas rones, quarum prima talis est. Ea que per se predicantur necessario insunt. Et hoc manifestat in duobus modis P. ra. dmo. esse ex necess. 2. per se. In primo quidem, quia ea que predicantur per se, insunt in eo quod quid est, idest in diffinitione subiecti. Quod autem ponitur in diffinitione alicuius necessario predicatur de eo. In secundo vero, quia quedam sunt subiecta que ponuntur in quod quid est predicantibus de ipsis, id est in diffinitione suorum predicatorum. Que quidem si sint opposita necesse est quod alterum eorum subiecto insit, sicut par vel impar numero, vt superius ostensum est. Sed manifestum est quod ex quibusdam principiis huiusmodi Lec. 10. t. expo 4. 3. s. per se, fit syllogismus demonstrativus. Quod probat per hoc, quod omne quod predicatur, predicatur aut per se, aut per accidens, 4. Ult. et ea que predicantur per accidens non sunt necessaria, ex his autem que sunt per accidens, non fit demonstratio, sed magis sophisticus syllogismus. Unde relinquitur, quod demonstratio sit ex necessariis. ¶ Sciendum autem est quod cum in demonstratione probatur passio de subiecto per medium quod est diffinitio, oportet quod prima propositio cuius predicatum est passio, et subiectum est diffinitio, que continet principia passionis, sit per se in quarto modo. Secunda autem cuius subiectum est ipsum subiectum, et predicatum ipsa diffinitio, in primo modo. Conclusio vero in qua predicatur passio de subiecto per se, in secundo modo. ¶ Secundam rationem ponit ibi. In demo. co. tinent. 1. 2. et 4. modi per se

¶ Aut igitur ita dicatur: aut hoc principium supponatur: demonstrationem necessariam esse. Et si demonstratus sit quippiam: fieri non posse: vt illud sese habeat secus. Ex necessariis ergo constare demonstra-

tiuã rõcinationẽ oz. Et.n. fit: vt ⁊ demõstrãs rõcineť ex veris: at non fit vt ex necessarijs gsq̃ nisi demõstrans rõcinationẽ ꝯficiat. Id eniz ipsum iam demõstrationis propriũ est.

Sec. com. 1ᵃ. ¶ Aut igiť sic dicendũ: aut principiũ ponentibus: ꝙ demonstratio circa necessariũ fit: et si demonstratũ nõ potest aliter se habere: ex necessarijs ergo oz esse syllogismũ. Ex veris qdẽ est non demonstrantẽ syllogizare: ex necessarijs aũt non est: sz qdem demonstrantẽ. Hoc aũt proprium demonstrationis est.

I 2ᵃ ra. Expo. pt. ¶ Que est talis. ⌈ Demõstratio circa necessariũ est ⁊ demonstratũ. Ji. demõstrationis ꝯclõ nõ põt aliter se hře. Et hoc accipiẽdũ est tanq̃ pncipium ad osndendũ ppositũ. s. ꝙ demonstratio ex necessarijs pcedit. Cuiꝰ qdem pncipij veritas apparet, vt iã dcm ẽ. Ex hoc aũt pnᵒ sic argumentať. Cõclusio necessaria nõ põt sciri nisi ex pncipijs necessarijs, sz demõstratio facit scire ꝯclõnẽ necessariã, ergo opz ꝙ fit ex pncipijs necessarijs. In quo differt demõstratio ab alijs syllogismis. Sufficit.n. in alijs syllogismis ꝙ syllogiceť ex veris. Nec est aliqđ aliđ genꝰ syllogismi, in quo oporteat pcedere ex necessitate, sz in demõstratione opz h̃ obseruare. Et h̃ est ppriũ demõstrationis ex necessarijs pcedere. ¶ Deinde cũ dicit.

Ra. ia fo. 2ᵃ. Ulaᵃ.

¶ Signo ẽt illo pz demr̃ationez e necessarijs eẽ. Nã inficiatiões aduersus eos q demonstrare putant: negatione necessitatis inferre nos ꝯsueuimus: aut putantes omnino fieri posse: quo res aliter sese habeat: aut disputationis causa contendentes.

¶ Signũ aũt ẽ ꝙ demõstratio ex necessarijs fit: qm̃ instantiã ita ferimus ad opinãtes demonstrare: qm̃ non fit necesse: si opinamur: aut oĩno contingere aliter: aut rõnis causa.

K Sigᵐ ad idẽ cum ex.t. ¶ Probat idẽ p signũ hoc modo. Cõtra rõnẽ aliquã non inferť instãtia, nisi p h̃ qđ õficit aliqđ eoꝝ q̃ in illa rõne obsuãda sunt, sz ꝯtra eũ q opinať sic demonstrare, fecimus instãtiã ꝙ nõ fit necesse ea ex qbꝰ pcedit esse vera, siue opinemur ea ꝯtingere alr se hře, siue talẽ istãtiã ferimus, rõnis idest disputationis causa, ergo demonstratio oz pcedere ex necessarijs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex qbꝰ ẽt pz stultos eos eẽ, pfectoq pncipia bñ sumẽ putãt: si ppositio pbabiľ sit atq3 vera: vti sophiste: sciř eẽ dicẽtes sciaz hře. Nõ eni iđ ppositio pncipiũ ẽ: q: pbabilis: aut nõ pbabilis ẽ: sz q: pmũ ẽ ipsiꝰ gñis: circa qđ fit demõstratio: ⁊ veꝝ: non omne propriuz est.

Uide in notab. ¶ Manifestũ ãt ex his ẽ: ⁊ qm̃ stulti sũt accipere opinati bñ principia: si pbabilis sit ppositio: ⁊ vera: vt sophiste: qm̃ ⁊ scire scientiã ẽ hře. Nõ.n. qđ pbabile est: aut veꝝ omne pncipium est: sed primũ in genere circa qđ demonstrant ⁊ veꝝ: non omne: sed proprium.

Expo. pt. L ¶ Infert ꝯclõnem ex dictis dicens, qr̃ manifestũ est, ex hoc, sꝫ ꝙ oz demõstrationẽ ex necessarijs ꝯcludeř ꝙ stulti sunt illi, q opinati sunt bñ se pncipia demõstrationis accipe, si solũ ppositio accepta fit pbabilis vel vera, vt sophiste faciũt. Jid est q appent sciẽtes, ⁊ nõ sunt. ⌈ Nã sciꝛe nõ est nisi p hoc ꝙ scia habeť, Ji. ex demõstratiõe. Ex hoc aũt ꝙ aliqd est pbabile vel improbabile nõ habeť ꝙ fit pmũ vel non pmũ, sed tñ opz illud circa qđ fit demostratio esse pmũ in gñe aliquo ⁊ esse veꝝ. Non tñ omne pmum accipit demõstrator, sz pmũ illi generi circa qđ demõstrat, sicut arithmeticus nõ accipit pmum, qđ est circa magnitudinẽ, sz circa numeꝝ. ¶ Attendendũ aũt est ꝙ sophiste non sumunť hic sicut in libro elenchoꝝ, q pcedũt ex his q̃ videnť pbabilia ⁊ nõ sunt, aut videnť syllogicare ⁊ nõ tñ syllogicant. Sicut.n. tales sophiste dicunť. i. apparẽtes ⁊ non existentes, inquantuz deficiũt a dialectica argumentatiõe, ita dialectice argumentationes si appareant demonstratiue probare, ⁊ nõ pbant, sophistice sunt, inquantum videnť sua argumẽtatione scientes, ⁊ non sunt. ¶ Deinde cum dicit.

Ar. M

¶ Atq3 demõstratiuã rõcinationẽ ex necessarijs esse oporteꝛe: ex hisce pz. Nã si non est iste sciẽs: q nõ hz eius rõnẽ pp qd est: cuꝰ ẽ demr̃atio. atq3 fieri p̃t vt. a. qdẽ ipsi. c. necẽo cõpetat: mediũ aũt. b. p qđ illđ est demr̃atuz non fit necessario: his plane q talẽ rõcinationez extruit: nõ scit pp qd est: qppe cũ non sit illud ob ipm mediũ. Nã ipsuz qdem fieri potest vt non fit: conclusio autez est necessaria.

Tex. co. 13. ¶ Oz aũt ex necessarijs esse oz syllogismũ manifestũ ⁊ ex his est. Si.n. nõ est hñs rõnẽ pp qd: existente demonstratione non est sciẽs. Sit aũt vtiq3 ⁊ ꝙ. a. de. c. ex necessitate esse: b. aũt mediũ per qđ demonstratũ est non ex necessitate: non sciuit propter quid. Non est enim hoc pp mediũ. Hoc enim qdẽ ꝯtingit non esse: conclusionem autẽ necessariam.

N Expo. pt. ¶ Osñdit qđ sopposuerat. Et circa hoc duo facit. Primo osñdit, ꝙ ꝯclusio necessaria non põt sciri ex pncipijs nõ necessarijs, scđo ꝙ lz nõ possit sciri necessarium ex non necessarijs, tñ syllogicari põt. ibi ⌈ Cuz qdẽ igiť ꝯclõ. ⌋ Primum ostẽdit duabus rõnibus, quaꝝ vna talis est. Si quis non habeat rõnem pp̃ter qd osñdentẽ, non efficiť sciens, etiam demõstratione habita, q: scire est causam rei cognoscere, vt supra dcm̃ est. Sed ratio q̃ infert ꝯclusionẽ necessariam ex non necessarijs pncipijs non ostendit pp̃ter qd. Qđ exẽplificat in terminis communibꝰ. Ponať.n. ꝙ hec ꝯclusio fit necessaria. Omne. c. ẽ. a. ⁊ demonstreť per hoc mediũ. b. ꝙ non fit necessarium mediũ, sed ꝯtingẽs, puta ꝙ hec ppositio fit ꝯtingens, ꝙ oẽ. b. est. a. vel ꝙ omne. c. est. b. aut vtraq3, cõstat ꝙ per hoc mediũ ꝯtingens, qđ est. b. non potest sciri de ꝯclone necessaria, que est omne. c. ẽ. a. pp̃ter q. d. Qđ sic pbať. Remota causa pp̃ter quã est aliqd, opz ꝙ remoueatur effectus, sed hoc mediũ cum fit ꝯtingẽs ꝯtingit remoueri, ꝯclõnem aũt remoueri non ꝯtingit cũ fit necessaria. relinquiť ergo ꝙ non potest sciri ꝯclusio necessaria per medium contingens. ¶ Secũdã rõnem ponit ibi.

1ᵃ. Tex. 4. 8. ex. 2. 3ᵃ. O Ua.

¶ Preterea si qs nũc nescit rõnez hñs: ⁊ saluus est: re salua: neq3 oblitus: his neq3 pus sciebat. Qđ si medium non est corruptũ: fieri vo potest vt corrũpatur: id quod accidit erit possibile atq3 contingẽs: sed vt his sciat qui sic se habet fieri minime potest.

¶ Amplius si aliqs nescit rẽ nunc habẽs rõn

nem,ꝛ saluatus ē,salua re,nec oblitus,neqꝫ
prius sciuit. Corrumpe aũt vtiqꝫ mediũ,nisi
sit necessarium. Quare hēbit quidē ratione,
nescit aũt. Neqꝫ ergo prius sciuit. Si vo nõ
corruptum ē,contingit aũt corrumpi,quod
accidit vtiqꝫ erit possibile ꝛ contingēs. Sed
est impossibile sic se habētem scire.

A Expo. lr̃e. ¶ Que talis est. Si aliqs nũc nõ scit cũ tñ hēat eandē rõ-
nē, quã prius habuit [ꝛ saluat⁹ est .i. nõ desit esse] salua
re. .i. re scita ꝛ nõ corrupta, itez [ipse] nõ est oblit⁹ Ma-
Quattuor modi qb⁹ aliqs potest amittere scientiam. nifestũ est ꝙ ēt ipse nõ prius sciuit. ¶ In hoc autē Phs
innuit q̃tuor modos, qb⁹ aliqs amittit sciam, quã prius
habuit. Un⁹ modus est qñ excidit a mente ei⁹ rõ, p quã
prius sciebat. Alius modus est p corruptionē ipsi⁹ sciēti.
Alius p corruptionē ipsi⁹ rei scite, sicut si scia scit te sedē-
te dũ sedes, te nõ sedēte perijt. Quart⁹ est p obliuionez.
Uñ nullo istoꝝ modoꝝ existẽte si aliqs nullo mõ sciat ali-
2ᵒ. qd, nec prius sciuit. Sz ille q hz ꝯclonē nec̃iaz p medium
B ꝯtingēs, corrupto medio ꝯtingēti nescit medio ñ existẽte,
ꝛ tñ eãdē rõnē hz ꝛ salua ē res, ꝛ nõ est oblit⁹, g̃ nõ prius
3ᵒ. sciuit qñ mediũ nõ erat corruptũ. Qꝫ aũt mediũ qđ ē cõ-
tingēs corrũpat, pbat. Qꝛ id qđ nõ est nec̃iuz oꝫ ꝙ ali-
4ᵒ. qñ corrũpat. Si dicat ꝙ mediũ nondũ est corruptũ, qꝛ
tñ nõ nec̃ium, manifestũ est ꝙ ꝯtingit ipm corrũpi. Po-
sito aũt ꝯtingenti, illud qđ accidit non est impossĩe, sz pos-
Ult. sibile ꝛ ꝯtingēs. Qđ aũt sequebat, erat impossibile. s. ꝙ
aliqs sciam hēret alicuius, qđ postea nesciret manētib⁹
ꝯditionib⁹ supra positis, qđ tñ sequit ex hoc, ꝙ est me-
diũ ꝯtingēs esse corruptũ, qđ ꝛ si non sit veꝝ, est tamen
contingens, vt dictum est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cũ igit conclusio necessaria ē,nihil phibz
medium non necessariũ eē,p qđ fuit pbata.
Fieri nãqꝫ põt,vt nec̃ium ex non necessarijs
ēt ꝯcludat,ēt pinde atqꝫ fit,vt veꝝ ꝯcludat
ex falsis. At cũ mediũ est nec̃iuz ꝯclo quoqꝫ
necessaria est,queãdmodũ ꝛ ex veris infert
semp ꝯclo va. Naz tam .a. ipsi .b. q̃ꝫ .b. ipsi .c.
nec̃io cõpetat. Igit ꝛ .a. necesse est ipsi cõpe-
tere .c. Ueꝝ fieri nequit,vt cum ꝯclusio nõ ē
necessaria,mediũ necessarij subeat rõnē. In-
sit .n. a. non necessario ipsi .c. Si igit .a. ipsi .b.
b. ipsi .c. cõpetē nec̃io dixeris, ꝛ .a. profecto
ipsi .c. competē nec̃io concedas oportet. At
ipsi competet non eo pacto supponebatur.
¶ Cũ qdē igit ꝯclusio ex necessitate ē,nihil p-
hibet mediũ non necessariũ eē,pp quod de-
monstratũ ē. Est .n. necessarium nõ ex neces-
sarijs syllogiçari:sicut ꝛ veꝝ nõ ex veris. Cũ
aũt mediũ ex necessitate ē,ꝛ ꝯclusio ex neces-
sitate,sicut ex veris veꝝ semp. Sit .n. a. de .b.
ex necessitate,ꝛ hoc d̃ .c. necesse g̃ ē ꝛ .a. d̃ ne-
cessitate inesse:sz cum non necessaria sit ꝯclu-
sio:neqꝫ medium necessarium eē possibile ē.
Sit eni .a. in .c. nõ ex necessitate eē,in .b. aũt .a.
ex necessitate:ꝛ b igit in .c. ex necessitate:ꝛ .a.
g̃ in .c. ex necessitate erit. Sz non ꝯcessum ē.
C ¶ Ostēdit ꝙ lz p mediũ ꝯtingēs non possit sciri ꝯclo ne-
cessaria, ꝯcludit tñ ꝯclo necessaria ex medio nõ necessa-
rio. Dicit ergo ꝙ nihil phibet ꝯclonez necessariã esse p Expo. lr̃e.
mediũ non necessariuz, p hoc qđ ostendit syllogizatum
syllogismo dialectico non demonstrato qui facit scire.
Cõtingit .n. nec̃ium syllogiçari ex non necessarijs, sicut 2ᵒ.
ꝯtingit syllogiçari veꝝ ex nõ vo, nõ tñ ꝯtingit ecõuerso.
Qꝛ cũ mediũ ē nec̃iuz, ꝛ ꝯclo necessaria erit. Sicuti ex
veris pmissis sp ꝯcludit veꝝ. Qꝫ aũt ex necessarijs sp cõ-
cludat nec̃ium, sic pbat. [Sit eni .a. de oi necessaria] .i. id 3ᵒ.
est sit hec ppositio nec̃ia. De .b. est .a. Et hoc de .c. id est 4ᵒ.
sit hec ēt necessaria. De .c. est .b, ex his .n. duob⁹ necessa-
rijs, sequitur tertiũ nec̃iuz. s. ꝯclo ꝙ de .c. est .a. Ostensum D
est .n. in libro prioꝝ ꝙ ex duabus ppositionib⁹ de neces- Li. pᵒ. c. 8. 9. ꝛ. 10.
sitate, sequitur ꝯclo ex necessitate. Ondit etiam ꝯsequen-
ter ꝙ si ꝯclusio non esset necessaria, nec mediũ posset es-
se nec̃iuz, Ponat .n. ꝙ hec ꝯclusio. De .c. est .a. sit nõ ne- 5ᵒ.
cessaria, pmisse aũt due sint necessarie, sz id qđ pmo po-
situ est, seqt ꝙ ꝯclusio sit necessaria: cum tñ ꝯ̃ãũ sit posi- Ult.
tum .s. ꝙ ꝯclusio non sit necessaria. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Cũ igit id qđ demr̃atiue qspiã scit,nec̃iuz
oporteat eē,ꝯstat p mediũ quoqꝫ necessariũ
demr̃ationē ei⁹ illũ hēe oportē,vel nescit illđ
pfecto,aut pp qd ē necessario,aut esse,sz aut
arbitrabit se scit nesciēs,si putauerit vt nec̃i-
uz,id qđ non est nec̃ium,aut nec arbitrabit
equo discrimie sane,siue eē p media,siue pp
quid est,ꝛ p medijs vacantia sciuerit.
¶ Quoniam igitur si scit demonstratiue opꝫ Te. cõ. 18.
hēre demonstrationē,aut non sciet neqꝫ pp
quid,neqꝫ qꝛ necesse ē illud eē,sz opinabitur
nesciēs,si accipiat tanq̃ꝫ nec̃ium,non neces-
sariuz,aut neqꝫ opinabitur simil̃r,siue qꝛ sci-
et p media,siue pp qd ꝛ p immediata.
¶ Infert ex pmissis, ꝙ oꝫ dmr̃ationē hñ p mediũ nec̃iũ, E
alioqn nesciret, ꝙ ꝯclo sit nec̃ia neqꝫ pp qd neqꝫ qꝛ, cuz Te. 1.
nec̃ium nõ possit sciri p nõ nec̃iuz, vt dñsuz est. Sz si qs
hēat rõnē p mediũ nõ nec̃iuz, dupl̃r põt esse dispositus. Ra. p medi. non neces. ei.
Aut .n. cũ ipse sit non sciēs, opinabit tñ se scire, si accipi-
at in opinatione sua mediũ nõ necessariũ tanq̃ꝫ nec̃iuz:
aut ēt nõ opiabit se scire si. s. credat nõ se hēre mediũ ne-
cessariũ. Et h vlr̃ intelligēdũ est, tã de scia qꝛ, q̃ scit aliqđ Lec. 23. 24. 25.
p mediata, q̃ꝫ de scia pp qd qua scit aliquid per imme-
diata. Horũ autem differentia posterius ostendetur.
¶ Accñtium aũt non p se:eo modo quo dter-
minata sunt ea q̃ p se cõpetunt:non ē dmon-
stratiua sciētia. Non .n. fit vt necessario ꝯclu-
sio demonstret. Fit .n. vt accidēs ipsum non
insit:De tali nãqꝫ accidente loquor.
¶ Accidētium autē non p se:quomodo dter- Uide in annot.
minatum ē:p se quidē eē:non est sciētia de-
monstratiua. Non .n. ex nec̃itate est dmon-
strare ꝯclusionē. Accidēs .n. ꝯtingit non eē.
De tali enim dico accidēte. LECTIO. XIIII.

Ostq̃ꝫ ostēdit Phs ꝙ demõstratio est ex ne-
cessarijs, ꝯñr ondit ꝙ est de his que sunt p
se. Et circa hoc tria facit. Pmo ostēdit ꝙ
demonstratio ē de his q̃ sunt p se. i. ꝙ ꝯclo-
nes demr̃atiõis sunt p se, scđo mouet dubi- K
tationē, ꝛ soluit. ibi [Et tñ opponet.] tertio ostendit, ꝙ
demonstratio est ex his que insunt p se. i. ꝙ pncipia de-

mõstrationis opꝫ ꝑ se esse. ibi ⌈Quã aũt ex necessitate.⌋
Expo. pᵃ. Dicit igit̃ primo ꝙ demõstratiua scia non põt esse acci/
dẽtium, que nõ sunt ꝑ se, sicut demonstratũ est de ꝑ se su/
Lec. 10. 1. expo. pᵃ. perius. s. ꝙ accñs per se est, in cuius diffinitione ponit̃
subm̃: sicut par ꝛ impar sunt ꝑ se accñs numeri. Album
aũt aialis non est ꝑ se accñs: q2 aial non ponit̃ in diffõ/
ne eius. Q2 aũt de hmõi accñtibus, que non sunt per se
3ᵃ. non possit esse demonstratio, sic ꝓbat. Accñs qd nõ iest
Ult. ꝑ se, ꝯtingit non inesse, de hoc. n. accñte loqmur, si ergo
2ᵃ. demonstratio fieret de accñte qd nõ est ꝑ se, sequeret̃ ꝙ
ꝯclõ demonstratiõis nõ esset necessaria, cuius ꝯ̃rium est
supra ostẽsum. Q2 aũt accidẽs qd non est ꝑ se, nõ insit ne/
cessario, ex hoc põt hẽri. Si. n. aliqd accñs ex necessita/
te ꝛ semꝑ insit subo, opꝫ ꝙ causam habeat in subo, qua
posita non possit accñs non inesse. Qd qdẽ ꝯtingit du
G plr. Uno modo qñ ex ꝓncipijs spẽi causat̃, ꝛ tale accñs
dr̃ per se passio vl̃ ꝓprium. Alio mõ qñ accñs causat̃ ex
Acci. causa. ex pn. sub. diff. ꝓncipijs indiuidui, ꝛ hoc est accñs inseparabile. Omne
aũt accñs qd causat̃ ex ꝓncipijs subiecti, si debeat diffi
niri, opꝫ ꝙ subm̃ ponat̃ in sua diffõne. Naꝫ vnũquodqꝫ
diffinit̃ ex ꝓprijs: Et sic opꝫ ẽt accñs, qd de necessitate
Dubiũ. inest subo, esse accidẽs per se. Ilia ergo que nõ sunt ꝑ se:
Lec. 8. nõ ex necessitate insunt. ⸿ Uidet̃ aũt ꝙ Arist. vtat̃ de/
Le. ꝓcedẽ. monstratione circulari, quã supra improbauit. Ostẽde/
rat. n. supra, ꝙ demõstratio necessarioꝝ est ex hoc, ꝙ est
eoꝝ que sunt ꝑ se, nunc aũt ecõuerso ostendit ꝙ demon/
stratio est eoꝝ que sunt per se, quia est necessariorum.
Solu. ⸿ Sed dicendũ ꝙ supra ostẽdit Aristo. demonstratio/
nem non solũ esse necessarioꝝ ꝓpter hoc ꝙ est eorũ que
sunt per se, sed ex diffinitione eius qd est scire. ꝛ hic fuit
verus demonstrationis modus. Quod aũt ostendit de/
monstrationem necessariam esse ꝓpter hoc ꝙ est eoruꝫ
que sunt per se, non est vera demonstratio, sed est osten/
sio ad hominem, apud quem notum est ꝙ demõstratio
sit eorum que sunt per se. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Quanq̃ꝫ fortasse ꝗspiã dubitabit: cur⁹ naꝫ
gr̃a de ijs hec interrogat̃ opꝫ: si non necesse
est ꝯclõnem esse. Nihil. n refert si quispiam
queuis interrogans: dicat deinde ꝯclusionẽ.
Uide in annot. ⸿ Et tñ opponet fortassis aliqs: cu˙us cã hic
opꝫ interrogare de ijs si nõ nec̃e est conclu/
sionẽ eẽ. Nihil. n. differt si aliqs interrogat⁹
contingentia: postea dicat conclusionem.

H Expo. pᵃ. ⸿ Mouet dubitationẽ quãdam. Et circa hoc duo facit.
Primo ponit dubitationẽ, ꝛ dicit ꝙ ꝑt aliqs forte oppo
nere, si ꝯclõ que sequit̃ ex ꝯtingẽtib⁹, vel ex his que sũt
ꝑ accñs, non est necessaria, q̃re de ꝯtingẽtibus fiat inter
rogatio, siue de his que sunt ꝑ accñs, vt ex datis ꝓcedat̃
ad ꝯclõnẽ, cum tñ in syllogismo requirat̃, ꝙ ꝯclusio ex
necessitate accidat. Et ꝙ interrogatio fiat de ꝯtingenti/
bus, vel ex his que sunt per accidens, manifestat ꝑ hoc
Ult. qd subdit ⌈Nihil. n. differt si aliqs interrogatus ꝯtingẽ
tia, postea dicat ꝯclõnem.⌋ Quasi dicat. Ita põt inferri
conclusio ex contingentibus interrogatis ꝛ concessis,
sicut ex necessarijs. Utriusqꝫ enim eadem forma syllogi
zandi est. ⸿ Secundo ibi.

⸿ At. n interrogare opꝫ: nõ vt ꝑ interrogata
nec̃ium quicq̃ꝫ sequat̃: sꝫ q2 dicere necesse ẽ
ei q illa dicit: ꝛ ṽe dicere: si competant vere.
⸿ Oꝫ aũt interrogare: non tanq̃ꝫ necessariuꝫ
eẽ propter interrogata: sꝫ ꝙ dicere necesse ẽ
illa dicenti: ꝛ vere dicẽti si vera sunt: q̃ sunt.
I ⸿ Soluit dicẽs, ꝙ nõ ita iterrogat̃ d̃ ꝓmissis ꝯtingẽtib⁹,
qñ ꝯclõ fit nec̃ia absolute ꝓꝑ iterrogata. i. ꝓꝑ ꝓmissa ꝯti expo. 2.
gẽtia, sꝫ q2 nec̃e ẽ dicẽti ꝓmissa ꝯclõnẽ dice, ꝛ dicere ṽa
Neces. ꝯclõ seq. ex ꝓmis. contingen. in ꝯclõne, si ṽa sunt q̃ ꝓmissa sunt, qñ dicat, ꝙ lꝫ ex ꝓmis/
sis ꝯtingentibuꝫ non sequat̃ ꝯclõ necessaria necessitate
absoluta, sequit̃ tñ ſm ꝙ est ibi necessitas cõsequentie,
ſm ꝙ ꝯclusio segtur ex premissis. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Cum igit̃ ea que ꝑ se insunt necessario cir/
ca vnumquodqꝫ competãt genus: ꝛ vt tale
ẽ qdqꝫ: pꝫ demonstrationes ipsas sciẽtiaruꝫ
A effectrices: de ijs esse que ꝑ se competunt:
ꝛ ex talib⁹ extrui atqꝫ ꝯstare. Accñtia nãqꝫ:
non sunt nec̃ia. Quare non fit: vt necessario
sciat̃ cõclusio propter qd ẽ: neqꝫ si fit semꝑ:
non aũt sit ꝑ se. Qd ita esse declarant hec ra
tiocinationum: que ꝑ signa conficiuntur. Id
enim qd est per se: non ꝑ se ꝗsquã sciet: neqꝫ
propter qd est. Scire aũt ꝓpter qd est: nihil
aliud est q̃ꝫ ꝑ causam scire. Per se ergo ter/
tio medium: ꝛ medio primum inesse opꝫ:

⸿ Quoniam aũt ex necessitate sunt circa vnũ Tex. com. 2.
qdqꝫ genus q̃cũqꝫ ꝑ se sunt: ꝛ ſm ꝙ vnum
quodqꝫ est: manifestum ẽ: quoniam d̃ his q̃
ꝑ se sunt d̃monstratiue scie: ꝛ ex talib⁹ sunt.
Accñtia. n. nõ nec̃ia sunt. Quare nõ ẽ nec̃ũ
ꝯclõnẽ scire ꝓꝑ qd sit: neqꝫ si semꝑ sit: non ꝑ
se aũt: vt sunt ꝑ signa syllogismi. Hoc. n. ꝑ se:
non ꝑ se scit: neqꝫ ꝓꝑ qd. Propter qd aũt sci
re est ꝑ causam scire. Propter ipsuꝫ ergo oꝫ
ꝛ medium tertio: ꝛ primum medio inesse.

⸿ Ostẽdit ꝙ demonstratio sit ex his q̃ sunt ꝑ se, tali rõne. K
Expo. 2ᵃ. Demõstratio est ex necessarijs ꝛ de necessarijs. Et h̃ iõ,
q2 est sciẽtifica. i. faciẽs scire. Ea aũt que nõ sunt ꝑ se, nõ
sunt necessaria, sunt. n. ꝑ accñs, ꝛ hmõi nõ sunt necessa/
Expo. pᵃ. ria, vt dcm̃ est. Sꝫ illa sunt ex necessitate circa vnũqdqꝫ
gen⁹, q̃cũqꝫ sunt ꝑ se, ꝛ ꝯueniũt vnicuiqꝫ ſꝫ ꝙ vnũqdqꝫ
est. Relinqtur ergo, ꝙ demonstratio non possit esse nisi
3ᵃ. ex his que sunt per se, ꝛ de talibus. Ulterius aũt osten/
L dit, ꝙ ẽt si ꝓmissa essent semꝑ ꝛ necessaria ꝛ vera ꝛ nõ ꝑ
4ᵃ se, nõ tñ sciret̃ de ꝯclõne ꝓꝑ qd. Ut pꝫ de syllogismis, q
sũt ꝑ signa, in qbus ꝯclõnẽ que est ꝑ se, non scit aliqs ꝑ
se, neqꝫ ꝓpter qd. Sicut si aliqs ꝓbaret, ꝙ oẽ elementa
5ᵃ tũ est corruptibile, ꝓꝑ hoc qd videt̃ ipm̃ antiquari, esset
qdẽ ꝓbatio ꝑ signũ, non aũt ꝑ se, neqꝫ ꝓpter qd, q2 ꝓpter
Ult. qd scire. est ꝑ causam scire. Opꝫ ergo mediũ esse causaꝫ
eius. qd in demõstratione ꝯcludit̃. Et hoc manifestũ est
ex ꝓdictis, q2 opꝫ ꝛ mediuꝫ inesse tertio ꝓpter ipsum. i.
ꝑ se, ꝛ silr̃ primum medio. Primũ autẽ ꝛ tertium vocat
duas extremitates. Oportet ergo medium causam esse
extremoꝝ eius, quod in demonstratione concluditur.

⸿ Non igit̃ fieri põt: vt ex alio gñe ꝗsquaꝫ in
aliũ transiẽs quicq̃ꝫ demonstret: veluti ꝯclõ
nẽ geometricã arithmetica demõstratione.
⸿ Non ğ ẽ ex alio gñe d̃scẽdẽtẽ d̃monstrare: Tex. com. 10.
vt geometricũ in arithmeticã. LECTIO. XV.

M Ostq̃ꝫ ostendit Phs ꝙ demõstratio ẽ ex his
que sunt ꝑ se. hic ꝯcludit ꝙ demõstratio est
ex ꝓncipijs ꝓprijs nõ extraneis, neqꝫ ex cõ/
munibus. Et diuidit̃ in duas ptes. In ꝑma
ondit ꝙ demonstratio ꝓcedit ex ꝓprijs ꝓn/

ciphs. In scđa determinat que sunt pncipia ppria, et que
Lec. 18. cōia. ibi [Difficile aūt.] Prima in duas. In prima osten
dit qꝫ demōstratio nō pcedit ex principijs extraneis, in
scđa ostēdit, qꝫ nō pcedit ex principijs cōibus. ibi [Quā
Lec. 17. aūt manifestū est.] Prima in duas. In prima. n. ex pmis
sis ostēdit, qꝫ demōstratio non est ex principijs extraneis,
in scđa ēt ex pmissis ostēdit, qꝫ demonstrationes nō sunt
de rebus corruptibilibus, sꝫ de sempiternis. ibi [Ma-
nifestū aūt et si sint ppositiones.] Circa primū tria facit.
Lec. 16. A Primo pponit intentū, scđo pbat ppositū. ibi [Tria. n.
sunt.] Tertio ꝯcludit intētum. ibi [Propter hoc. n. geo-
Expo. 1. metrie.] Dicit ergo primo, qꝫ ex quo demōstratio est ex
his que sunt p se, manifestuꝫ est, qꝫ nō ꝯtingit, demōstra
re descēdētē vel pcedētē ex vno gñe in aliō genus, sicut
nō ꝯtingit qꝫ geometria ex pprijs pncipijs demonstret
ad aliqđ descēdēs in arithmeticā. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tria nāqꝫ sunt: q̄ in demōstratiōib⁹ insūt. Unū id qđ demonstrat̄ inesse. Hoc aūt ē id: qđ alicui p se gñi cōpetit. Aliđ dignitates. Dignitates aūt ea sunt: ex qb⁹ fit demōstratiō. Tertiū est gen⁹ ipm subiectū: cuius affectus accñtiaqꝫ p se demonstratio patefacit.

¶ Tria. n. sunt in demōstrationib⁹. Unū q-dē qꝫ demonstrat̄ ꝯclusio. Hoc aūt est quod inest alicui generi p se. Unū aūt dignitates. Dignitates aūt sunt ex qb⁹ demōstratio ē. Tertiū aūt genus subiectū: cuius passiones et per se accidentia ostendit demōstratio.

B Expo. p°. 2°. & 3°. ¶ Propositū pbat. Et circa hoc tria fac̄. Primo pmittit
que sunt necessaria ad demōstrationeꝫ. Dicit. n. qꝫ [tria
sunt neččia in demonstrationibus. Unum est qđ demon-
strat̄ i. s. ꝯclo: que qdē ꝯtinet in se id qđ inest p se alicui
gñi. Per demōstrationē. n. ꝯcludit̄ ppria passio de ppo
4°. & 5°. subiecto. Aliud aūt sunt dignitates, ex qbus dmonstra
Ult. tio pcedit. Tertiū aūt est genus subm, cuius pprias pas
siones, et p se accñtia demōstratio ondit. ¶ Scđo ibi.

¶ Fieri igit̄ potest: vt ea qdem sint eadem e qbus fit demonstratio. At quarum gen⁹ diuersū ē: vt arithmetice geometrieqꝫ: in hisce fieri neqt: vt ad ea que magnitudinib⁹ accidunt accōmodet̄ arithmetica demōstratio: nisi sint ipse magnitudines nūeri. Hoc āt vt i qbusdā fieri pōt: posteri⁹ explicabit̄. Arithmetica vō demonstratio semp in se gen⁹ id hꝫ: circa qđ ipsa versat̄: cetereqꝫ similiter.

¶ Ex qb⁹ igit̄ demonstratio fit: ꝯtingit eadeꝫ eē. Quoꝝ aūt genus alteꝝ ē: sicut arithmetice et geometrie: nō ē arithmeticā demōstrationē ꝯuenire in magnitudinib⁹ accñtia: nisi magnitudines numeri sint. Hoc āt queād modū ꝯtingit in qbusdā posteri⁹ dicet̄. Sꝫ arithmetica demonstratio semp hꝫt genus circa qđ fit demonstratio: et alie similiter.

¶ Ostendit qđ pdictoꝝ triuꝫ possit esse cōmune diuersis
C sciētijs, et qđ nō, dicēs qꝫ hoꝝ triuꝫ vnū. s. dignitates, ex
Expo. p°. qbus demōstratio pcedit, cōtingit esse idem in diuersis
demōstrationibus, et ēt in diuersis sciētijs. Sed in illis
2°. sciētijs, quarum est diuersum genus subiectum, sicut in
arithmetica, que est de numeris, et geometria, que est de
magnitudinibus, nō ꝯtingit, qꝫ demonstratio, que pce-
dit ex pncipijs vni⁹ scie, puta arithmetice, descendat ad
subta alteri⁹ scie, sicut ad magnitudines, q̄ sunt geome D
trie, nisi forte subiectū vni⁹ scie ꝯtineat̄ sub subto alteri
us, sicut si magnitudines ꝯtineant̄ sub numeris. Quod 3°.
qdē qualr ꝯtingat. s. ꝯtineri subiectū vnius scie sub sub
iecto alterius, posterius dicetur. Magnitudines enim Lec. 25. t. et. 2.
sub numeris non continentur, nisi forte fm qꝫ magnitu-
dines numerate sunt. Subiecta ēt diuersarum demon-
strationum siue scientiarum diuersa sunt. Arithmetica Ult.
enim demonstratio semp habet genus propriū, circa
quod demonstrat. Et alie scientie similr. ¶ Tertio ibi.

¶ Quare si trāsire migrareqꝫ debeat demonstratio: aut idē genus simplr: aut aliq̄ ex pte: necesse est esse. Aliter vō pꝫ fieri non posse.

¶ Quare aut simplr necesse est genus idem esse: aut sic: si debꝫ demonstratio descēdere. Aliter autem impossibile esse manifestū est.

¶ Probat ppositū. Et circa hoc duo facit. Primo iducit E
principale ppositū, p modū ꝯclonis: eo qꝫ ex premissis
hēri pōt, dicens. Quare manifestū est, qꝫ necesse est, aut Expo. p°.
esse simplr idem gen⁹, circa qđ sumunt̄ pncipia et ꝯclo-
nes, et sic non est descēsus, neqꝫ trāsitus de gñe in gen⁹.
Aut si demonstratio dꝫ descēdere ab vno gñe in aliud,
opꝫ esse vnū genus sic. i. quodāmodo. Aliter. n. impos- Ult.
sibile est, qꝫ demonstret̄ aliqua ꝯclo ex aliqbus princi-
pijs, cum nō sit idem genus vel simplr vel fm qđ. Sciē Qñ ē idē genus simplr et qñ fm qđ.
dum est aūt, qꝫ simplr idem genus accipit̄, qñ ex parte
subti non sumit̄ aliq̄ dña determināns, que sit extranea
a natura illius gñis. Ut si qs p pncipia verificata de tri
angulo, pcedat ad demōstrandū aliqđ circa isochelez,
vel aliquā subiectam spēm trianguli. Scđm qđ aūt est F
vnū gen⁹, qñ assumit̄ circa subiectū aliq̄ dña extranea
a natura illi⁹ gñis, sicut visuale est extraneū a gñe linee,
et sonus a gñe numeri. Numer⁹ ergo simplr q est gen⁹
subiectū arithmetice, et numerus sonoꝝ q est gen⁹ subie
ctum musice, non sunt vnū genus simplr. Silr autē nec
linea simplr, quam ꝯsiderat geometra, et linea visualis,
quā ꝯsiderat pspectiuus. Unde pꝫ, qꝫ qñ ea, que sunt li-
nee simplr, applicant̄ ad lineā visualeꝫ, fit quodammo
do descensus in aliud genus, non aūt qñ ea, que sunt tri
anguli, applicantur ad isochelem. ¶ Secundo ibi.

¶ Ex eodē. n. gñe, ipa extrema, et media necē ē eē. Nā si non sint p se, accñtia erūt pfecto.

¶ Ex eodē. n. gñe necesse est vltima, et media esse. Si nāqꝫ non sunt per se accidētia erūt.

¶ Ostendit ppositum hoc modo. Opꝫ in demōstratione G
eiusdē gñis esse media et extrema. Extrema autē in con Expo. p°.
clusione ꝯtinent̄. Nā maior extremitas in ꝯclone, est p-
dicatū, minor vō, subm. Mediū vō in pmissis ꝯtinetur.
Opꝫ igit̄, pncipia et ꝯclones circa idē gen⁹ sumi. Cum
aūt supius dixerim⁹, qꝫ diuerse scie sint circa diuersa ge
nera subiecta ex necessitate, seqtur qꝫ ex vni⁹ scie princi-
pijs, non ꝯcludat̄ aliqđ in alia scia, que nō sit sub ea po
sita. ¶ Qꝫ aūt in demonstratiōe oporteat media et extre
ma vnius gñis esse, sic pbat. Detur. n. qꝫ mediū sit alte- Ult. ai deductione rōnis
rius gñis ab extremis, sicut si extrema sint triangulus,
et hēe tres eqles duob⁹ rectis. Manifestuꝫ est qꝫ passio
ꝯclusa de triangulo, p se inest ei, non aūt p se inest eneo. H
Et si ecōtrario passio p se inest eneo, puta sonoꝝ esse, vl̄
hmōi aliqđ, palam est, qꝫ p accñs inest triangulo. Unde
pꝫ qꝫ opꝫ oino si subm ꝯclonis et mediū sint penitus al-
teri⁹ gñis, qꝫ passio vel nō p se insit medio, vel nō per se
insit subo, et ita dꝫ qꝫ alteri eoꝝ insit p accñs. Et sigdem

insit medio p accñs, erit per accñs in pmissis. Si autem subo, erit in pclone, & hoc ex pte passiois. Sz vtroqz mõ oportebit p accñs esse in pmissis, q̃tuz ad hoc, q subm accipit sub medio, sicut si triãgulus accipiat sub eneo, aut ecõuerso. Oñsuz est aũt, q in demõstrationib⁹, tam pclo q̃ pmisse sũt p se, & nõ p accñs. Oz ḡ & in demõstratioib⁹ mediũ, & extrẽa eiusdẽ gñis eẽ. ¶ Deinde cũ dic. — Le. pcedẽ.

¶ Quocirca fieri nõ pt: quo geometria ptrariorũ vnã sciaz esse: vl' duos cubos cubũ esse demõstret: aut alia quis scia id qđ ad aliam ptinet: nisi in hisce q̃ sic inter sese hñt: vt altera sub altera collocet̃: quo pacto ad arithmeticã musica: ad geometriã pspectiua se hẽt.

Vide in annot. ¶ Propter hoc geometrie nõ ẽ monstrat̃ q ptrariorũ eadẽ est sciẽtia: sz neqz q duo cubicubus sit vnus: neqz scie alterius qđ alterius est: sz aut quecũqz sic se habẽt adinuicẽ q sit alterũ sub altero: vt pspectiua ad geometriam: & vt consonantia ad arithmeticaz.

I ¶ Infert duas pclones ex pmissis. Quaz pma ẽ, q nulla scia demonstrat aliqd de subo alteri⁹ scie, siue sint scie cõiores, siue sint scie disperate. Sicut geometria nõ demõstrat q ptrariorũ eadẽ ẽ scia. Cõtraria.n. ptinet ad sciaz cõez.s. ad phiã pmã, vl' dialecticã. Et silr geometria nõ demõstrat, q duo cubi sint vn⁹ cubus.i. q ex ductu vni⁹ numeri cubi in aliũ numerũ, surgat numer⁹ cub⁹. Di at cubus numer⁹, q surgit ex ductu vni⁹ numeri in seipm bis, sicut octonari⁹ est numerus cubus, surgit.n. ex ductu binarij in seipz bis. Bis.n. duo bis, fit octo. Et eadẽ rõne vigintiseptẽ ẽ numer⁹ cubicus, & radix ei⁹ est tria, qz ter tria ter, faciũt vigintiseptẽ. Si ḡ ducant̃ octo in vigintiseptẽ, psurgit nũer⁹ cubic⁹.i. ducẽta & sexdeciz, cui⁹ radix ẽ sex, qz sexties sex sexties fit. ccxvj. Hoc ḡ hz pbare arithmetic⁹, nõ geometra. Et silr, qđ ẽ vni⁹ scie nõ hz pbare alia scia, nisi forte vna scia sit sub alia, sicut se hẽt pspectiua ad geometriã, & psonatiua vl' armonica.i. musica, ad arithmeticam. ¶ Scđa pclusio ponitur ibi. — Pᵃ cõ. ex pmis. illata. Expo. i. Cub⁹ numerus qđ?

¶ Neqz si qd lineis iest: nõ vt linee sũt: pprio rũqz rõne pncipiorũ geometria demõstrat. Veluti si pulcherrima linearũ sit linea recta: aut si sese hz ad circũferẽtiã ptrio mõ. Nõ.n. h rõe pprij gñis ipsaz: sz cuiusdã cõis pspetũt.

¶ Neqz si aliqd inest lineis non sm q linee sunt: & nõ inq̃ztũ ex pncipijs pprijs sunt: vt si pulcherrima linearũ recta est: aut si ptrio se hz circulari. Non.n. sm q pprium genus est ipsorũ: sed inq̃ztum cõmune quoddam est.

K ¶ Et est q scia de pprio subo nõ pbat qđlibet accñs, sed accñs sui gñis. Sic si aliqd iest lineis, nõ hz q sũt linee, neqz sm ppria pn⁹ linearũ, h nõ demõstrat geometra de lineis. Sicut q recta linea sit pulcherrima oium linearũ, aut si linea recta est ptria circulari vel nõ. Hec.n. non sunt sm ppriũ genus linee: sz sm aliqd cõius. Pulchrũ enim & contrarium, genus linee transcendunt. — Expo. pᵉ. Vlt.

¶ Patet aũt si ppositiones sint vlẽs: ex qb⁹ fit rõcinatio: necẽio pclonẽ quoqz ppetuã eẽ demonstrationis talis: demrationis oino. Non est igit̃ eorũ que intereũt demõstratio: neqz scia simplr: sed tanq̃ per accidens.

¶ Manifestũ est aũt & si sint ppositiões vlẽs: ex qb⁹ ẽ syll's: q necẽ est pclonẽ eẽ ppetuaz hu⁹ demratiõis: & simplr vt ẽ dicẽ demratiois. Nõ ẽ ḡ demratio corruptibiliũ: nec scia simplr: sz sic sic est sm accñs. LECTIO. XVI. — T. com. 21.

Ostq̃z ex supiorib⁹ Phs pcluserat, q demõstratio nõ pcludit ex cõtĩgẽtibus pncipijs, nunc liter ex superiorib⁹ itẽdit pcludẽ, q dmratio nõ ẽ ex corruptibilib⁹. Et circa h duo fac. Prio ondit, q sempiternorũ, & nõ corruptibiliũ, ẽ dmratio. scđo ondit, q̃lr sit eorũ. q̃ fit vt freqnter. ibi. [Eorũ at.] Circa pᵐ duo fac. Prio ondit, q demratio nõ sit corruptibiliũ, sz sempiternorũ. scđo ondit idẽ d diffõne ibi [Silr se hz.] Circa pᵐ duo fac. Prio ppõit pclonẽ intẽtã. scđo ponit rõnẽ pbãtẽ ipsaz. ibi [Qđ at vlr.] Prio ḡ ponit duas pcones, q̃rũ vna seqt̃ ex altera. Pria ẽ, q necẽ est pclonẽ demratonis hui⁹, de q nũc agit̃ & quã possum⁹ simplr dicẽ demrationẽ, eẽ ppetuã, qđ qdẽ seqt̃ ex h, qđ supra habitũ est. s. q ppões ex qb⁹ fit syll's, debẽt esse vlẽs, qđ significauit p dici de omni. ¶ Scđa pclo est, q neqz demõstratio, neqz scia est corruptibiliũ, loquẽdo simplr, sz solũ sm accñs. ¶ Deinde cuz dicit. — L. Cõclu. pᵉ. Lec. 9ª. cª. 2. 2ª

¶ Qr nõ est ipi⁹ vlr: sz aliquo in tpe: & quodãmmõ. Atqz cũ est: necesse est alterã ppõnez nõ vlẽm eẽ: atqz caducã. Caducã: qm̃ & ipsa pclo talis cuz illa est. Nõ vlẽm: qm̃ qđdã nõ erit eorũ: que subiecti subeunt rõnẽ. Quare fieri nequit vlr rõcinatio: sed hoc in tpe tm̃.

¶ Qđ aũt vlr ipsius nõ est: sz aliqñ sic. Cũ at sit: necesse alterã nõ vlẽm eẽ ppõnẽ & corruptibilẽ qdẽ: q̃re & pclonẽ cũ sit: nõ vlẽm aũt qñ hoc qdẽ erit: h at nõ erit: ex qb⁹ ẽ. Quare non est vlẽm syllogiçare: sed qm̃ nunc est. — Vide in annot. Tex. com. 20. Vide in annot.

¶ Inducit rõnẽ ad pbãdũ ppositas pcnes, q̃ talis est. Cõclusiõis corruptibilis & nõ sempiterne nõ est in se ptinere qđ est vlr, sed aliqñ sic. Dcm̃ est.n. supra, q dici de oi, duo ptinet. s. q nõ i qđã sic: & i qđã sic, & itez, q nõ aliqñ sic, & aliqñ nõ. In oib⁹ at corruptibilib⁹ inuenit̃ aliqñ sic, aliqñ nõ. Vñ pz q i corruptibilib⁹ nõ inuenit̃ dici d oi, sicut q est vlr. Sz vbi pclo nõ est vlis, oz aliqua pmissarũ esse nõ vlis. Cõclusio ḡ corruptibilis opz q sequat̃ ex pmissis: quarũ altera nõ sit vlis. Cũ ḡ huic pluxerim⁹, q demratio sp oz eẽ simplr ex vlib⁹, seqt̃ q demratio nõ possit hẽre pclonẽ corruptibilẽ, sz sempiternã. ¶ Deide cũ dic. — Lec. h. M Expo. pᵉ. Lec. 9. i. cª. 3. 2ª. Vlt. Demõ. non hẽre pclusionem corrup.

¶ Silr res sese hz & in diffõnib⁹ ipsis: qppe cum diffinitio principiũ sit demõstrationis: aut demonstratio positione differens: aut quedam demonstrationis conclusio.

¶ Silr se hz & de diffinitione: qm̃ est qdẽ: aut pncipiũ demõstratiõis: aut demõstratio positione differens: aut pclo q̃dã demratiõis. — Vide in annot.

¶ Ondit q ẽt diffõ non est corruptibiliũ, sz sempiternorũ tali rõne. Demõstratio q̃tũ ad pn⁹ & pcnes ẽ sempiternorũ. & nõ corruptibiliũ, sz diffõ vel est pnᵐ, vel pclo demõstratiõis vel demratio põne differens, ergo diffõ non est corruptibiliũ, sed sempiternorũ. ¶ Ad intellectũ at huius lre, sciẽdũ est, q ptingit dare diffõnes diuersas eiusdẽ rei, sumptas ex diuersis causis. Que aũt adinuicẽ ordinẽ hñt. Nã ex vna sumit̃ rõ alteri⁹. Ex forma.n. sumit̃ rõ materie. Talẽ.n. opz esse mãm, qualem forma requi — N Expo. i. Eiusdẽ diuer. diffõnes

A rit. Efficiens aūt est rō forme, qz.n. agens agit sile sibi, opz q̄ sm modū agētis, fit etiam modus forme, que ex actione ɔsequit, Ex fine aūt sumit ratio efficientis, naz omne genus agit ppter finē. Opz ergo q̄ diffō, q̄ sumit a fine, sit rō, ⁊ causa pbatiua aliaꝝ diffōnū, q̄ sumunt ex alijs causis. Ponam⁹ ergo duas diffōnes domus, quaꝝ vna sumit a causa mālī, que est talis. Dom⁹ est coopertimētū ɔstitutū ex lapidibus, ⁊ cemēto, ⁊ lignis. Alia sumit a causa finali, que talis est. Domus est operimentū pbibēs nos a pluuijs, frigore, ⁊ calore. Pōt ḡ pma diffō demōstrari ex scd̄a. sic. Omne coopimentū pbibēs nos a pluuijs, frigore ⁊ calore, oz q̄ sit ɔstitutū ex lignis, cemēto ⁊ lapidib⁹, domus est hmōi. ḡ ⁊c̄. Pz ḡ q̄ diffinitio, que sumit a fine, est pncipiuz demonstrationis. Illa autē que sumit a materia, est ɔclusio demonstrationis.

Diffi. sūp. a fine pba. aliarum

B Potest tñ vtraqz ɔiungi: vt sit vna diffinitio, hoc modo. Domus est coopimētum ɔstitutū ex dictis, defendēs a pluuia, frigore ⁊ calore. Talis aūt diffō ɔtinet totū, qd̄ est in demonstratione. s. mediū ⁊ ɔclōnē. Et iō talis diffinitio est demonstratio, positione differēs: qz in hoc solo differt a demōstratione, qz nō est ordinata in modo ⁊ figura. ¶ Sciēdū est aūt, q̄ qz demōstratio nō est corruptibiliū, sed sempiternoꝝ, neqz diffinitio, Plato fuit coactus ponere ideas. Cū.n. ista sensibilia sint corruptibilia, videbat q̄ eoꝝ nō possit esse demonstratio neqz diffinitio. Et iō videbat, q̄ oporteret ponere q̄sdā substātias icorruptibiles, de qb⁹ demonstrationes ⁊ diffōnes darentur. Et has sempiternas substātias, vocat spēs vł ideas. Sed huic opinioni occurrit Aristo. superius, dicēs, q̄ demōstratio nō est corruptibiliū, nisi p accñs. Et si enim ista sensibilia corruptibilia sint in particulari, tñ in vniuersali quādam sempiternitatē habent. Cū ergo demōstratio dēt de istis sensibilibus in vniuersali, non in particulari, seqtur q̄ demōstratio nō sit corruptibiliū nisi p accñs, sempiternoꝝ aūt p se. ¶ Deinde cuz dicit.

Que diffi. sit demon. po differens

Cur pla. ideas posuit

C

Lec. p̄sit

Demon. est sempiter. p se ⁊ corrup. per acci.

¶ Pz ēt demonstrationes atqz sciētias eorum q̄ sepe fiunt: vt lune defectiōes ⁊ huiuscemodi reꝝ: quo quidez sunt tales: hoc esse semp: quo vo nō sūt semp: hoc eē pticłares.

¶ Eoꝝ autez q̄ sepe fiunt demonstrationes sunt ⁊ scie: vt lune defectus. Manifestum est qdē q̄ sm q̄ huiusmodi sunt: semp sunt. Inqz̄tū aūt non semp: sm partē sunt. Sicut autem defectus: similiter est in alijs.

D

Expo. p̄. ¶ Ońdit quo mō eoꝝ q̄ sunt vt frequenter, possit esse demōstratio, dicēs, q̄ [eoꝝ que sepe fiūt, sunt etiā demonstratiōes ⁊ scie. sicut de defectu lune, q̄ tñ nō semp est.] Non.n. semp luna deficit, sz aliqñ. Hec aūt que sunt frequēter sm q̄ hmōi sunt. i. sm q̄ de eis demōstrationes dant, sunt semp. sed sm q̄ nō sunt semp, sunt particularia. De particularibus aūt nō pōt esse demonstratio, vt ońsum est. sed solum de vlibus. Vñ pz q̄ hmōi sm q̄ de eis est demōstratio sunt semper. Et sicut est de defectu lune, ita de oib⁹ alijs silibus. Considerāda tñ est dr̄ia inter ea. Quedā.n. non sunt semp sm tp̄s, sunt aūt semper per cōparationē ad cām, qz nunqz deficit, qn posita tali causa sequat effectus, sicut de defectu lune. Nunquā.n. deficit, qn semp sit lune eclypsis, qñcūqz terram diametralr interponit iter solē ⁊ lunā. In qbusdā vo ɔtingit, q̄ nō semp sunt, etiā per cōparationē ad causam, qz videlicet cause impediri possunt. Non.n. semp ex semine hois gñatur homo duas manus hñs, sed qñqz fit defectus, vt ppter impedimētum cause agentis vł materie. In vtrisqz aūt ordinādē sunt sic demonstrationes, vt ex

2ᵉ.

3ᵉ.

Lec. iii. ex vic.

Quedā sunt semp respe. cause ⁊ non temporis

E

Ordinande demon.

vlibus ppōnib⁹ inferatur ɔclō vlis, remouendo illa in qbus pōt esse defectus, vel ex pte tp̄is, vel ex pte cause.

¶ Cū aūt pateat fieri nō posse: vt d̄monstret quodqz: nisi ex cuiusqz pncipijs: si id qd̄ demonstrat rei cōpetit vt est illa: non sane qppiam scitur si ex veris ⁊ indemonstrabilib⁹: medioqz vacantibus ostendatur.

¶ Qm̄ aūt manifestū est q̄ vnūqd̄qz demonstrare nō est: sz aut ex vnoquoqz principioꝝ: si id qd̄ demrāt sit sm q̄ est illud: non est scire hoc qdē si ex veris ⁊ indemrābilibus mōstret ⁊ immediatis. Tex. cō. 13.

LECTIO. XVII.

Ostēderat supra Phs q̄ demōstratio nō est ex principijs extraneis, hic aūt ońdit, q̄ nō pcedit ex cōib⁹. Et circa hoc duo fac. Primo ostendit ppositū. scd̄o inducit quādam ɔclōnem ex dictis. ibi [Si aūt hoc est. [Circa pmū duo facit. Primo pponit intentum dicens, q̄ qz manifestū est, q̄ nō ɔtingit vnumqd̄qz p vnumqd̄qz demonstrare, sed oportet q̄ demōstratio fiat ex vnoquoqz principioꝝ, hoc mō, q̄ id qd̄ demonstrat sit sm q̄ est illud. i. opz q̄ principia demōstrationis insint per se ei, qd̄ demonstrat. Si inqz ita est, nō sufficit ad hoc q̄ aliquid sciat, q̄ demonstret ex veris ⁊ imediatis. sed oz q̄ vlterius demonstretur ex principijs proprijs. ¶ Scd̄o ibi. Tex. t.

¶ Fit enim: vt qppiam pinde ostendat: atqz Brisson quadrationē ońdit. Huiuscemodi nāqz ratiōes p commune qd̄dam ońdunt: qd̄ ⁊ alij competet. Quapropter ⁊ ad alias res nō ppinqs ipse rōnes accommodant. Igit res nō vt illa ē: sz p accñs scit. Nō eniz ⁊ ad aliud genus d̄monstratio accōmodaret. Tunc aūt vnūqd̄qz non p accñs scimus: cuz per id cognitionem consequimur: p qd̄ competit ex principijs illius qua rōne est illd̄: veluti cum duobus rectis equales hēre: reꝝ ei scimus competē: cui per se competit idipsuz ex principijs huius. Quare si illud competit ei per se: cui competit: mediuz necesse est in eadem esse propinquitate.

Quadratura Brissonis

H

¶ Est.n. sic mōstrare, sic̄ Brisso tetragōismū. Scd̄z cōe.n. demōstrant rōnes hmōi, ⁊ qd̄ alteri inest, vñ ⁊ in alijs conueniūt he rōnes, Vide in anno.

non tm̄ primis. Non itaq3 ꝺm ꝙ illō est scit, s3 ꝺm accidēs. Non. n. ꝯuenit demonstrare ⁊ in aliō genus. Unūqōq3 aūt ꝺm accn̄s est cū ꝺm illō nō cognoscim⁹, ꝺm qō est ex pñci pijs illi⁹ inq̄3tu3 illō est, vt duobus rectis eq̄ les hēc cui inest p se, qō dcm̄ est ex pñcipijs ipsius. Quare si p se ⁊ illō inest cui inest: necesse est medium in eadē proximitate esse. (Vide in annot.)

F (Expo. p^e.) Probat ppositū. s. ꝙ nō sufficiat ex veris ⁊ imediatis aliqd demōstrare, q2 sic ꝯtingeret aliqd demōstrare, sic Brisso monstrauit tetragonismū. i. quadraturā circuli, ondens aliqō q̄dratu3 eē circulo eq̄le, p aliq̄ pn̄ª cōia, h mō. (Re. bris.) In quocūq3 gn̄e est inuenire aliqd maius ⁊ minus alicui, in eodē est inuenire ⁊ illi equale. In gn̄e aūt q̄dratoꝝ est inuenire aliqō q̄dratum minus circulo, qō. s. scribat intra circulū, ⁊ aliqō maius circulo: intra qō circulus ðscribit, ḡ est inuenire aliqō quadratū circulo eq̄le. (2°.) Hec qdem pbatio est ꝺm cōe: Eq̄le. n. ⁊ magis ⁊ minus excedūt gen⁹ q̄dranguli ⁊ circuli. Uñ p3 ꝙ hmōi rōnes (G) demonstrant ꝺm aliqō cōe, q2 medium alteri inest q̄3 ei de quo fit ðmonstratio: Et iō hmōi rōnes ꝯueniūt alijs, (3°.) ⁊ non ꝯueniūt istis, de quibus dant tanq̄3 primis. Uñ p3 ꝙ q scit p hmōi rōnes, non scit ꝺm illō, qō est. i. p se, (4°.) s3 p accn̄s tm̄. Si. n. eēt ꝺm se, non ꝯueniret demōstratio in aliō genus. (5°.) Unūqōq3. n. scim⁹ ꝺm accn̄s, cū nō cognoscim⁹ illō ꝺm ꝙ est ex pñcipijs illi⁹. i. ꝺm ꝙ ē ex pñcipijs p se. Sic hēc tres angulos eq̄les duob⁹ rectis inest triāgulo p se. i. ꝺm ꝙ est ex pñcipijs illi⁹. (Ult.) Quare si p se iesset mediū acceptū ꝯclōni, necesse esset in eadem primitate esse. i. proximū esse ꝺm genus ꝯclōni. Tertio ibi.

Qō si nō sit ita: at pinde erit, atq3 cu3 musica p arithmeticā ðmonstrat. Atq3 talia demonstrant qde3 silr: dr̄ia tn̄ est. Nam ipsum qdem esse: ad aliam sciam attinet. Subiectū enim gen⁹ diuersu3 est. Ipm aūt pp qd, superioris nimiꝝ est: cuius p se sunt ipsi affectus. Quare p3 ex hisce fieri nō posse: quo ðmonstret qōq3 simplr̄ nisi ex principijs vniuscuiusq3: s3 horum principia habēt cōmune.

Si vō nō s3 sicut armonica p arithmeticā: hmōi demonstrant qdē silr: s3 differūt. Ipm eni3 q2: alteri⁹ qdē sciētie est: subiectū. n. alterum genus est: sed ppter qd superioris est: cuius p se passiones sunt. Quare ex his manifestum est ꝙ non sit demonstrare vnūqōq3 simplr: sed ꝺm ꝙ ex vniuscuiusq3 principijs est. Sed horum principia habent cōmune.

H (Expo. p^e.) Excludit quandā dubitationē. Contingit. n. aliq̄n mediū demonstrationis nō esse in eodē gn̄e cum demōstratione. Qō qualr ꝯtingat ondit dicens. Si vō nō sit mediū in eadem primitate ꝯclōni, sed hoc mō sicut demōstrat aliqd in armonica. i. in musica p arithmeticā, veꝝ qdem est ꝙ hmōi ēt silr demonstrat. Fit. n. demonstratio in inferiori scientia per principia superioris scientie, vt ostensum est, sicut ⁊ in scia superiori p pñcipia superioris. Sed in hoc differt. ꝙ alterius scie. s. inferioris est tm̄ scire q2, genus. n. subm̄ inferioris scie est alteꝝ a gn̄e subiecto superioris sciētie, ex qua sumunt principia. Sed scire ppter qd, est superioris scientie, cuius p se sunt ille passiones, Cum. n. passio insit subiecto ppter mediū, illa sciē- (Tex. 15. Tex. 15. 2°. Scire pp qd vel q2 tm̄ cui scien. ptu.)

tia ꝯsiderabit ppter qd, ad quā ptinet medium, cuius p se est passio, que demonstrat. Si vō subm̄ sit ad aliā sciētiam ptinens, illius scientie non erit ppter qd, sed q2 tm̄. Nec tali subo per se ꝯueniet passio demōstrata de ipso, sed per medium extraneū. Si vō mediū ⁊ subm̄ ptineat ad eandē sciam, tunc illius scientie erit scire ppter qd, ⁊ q2. Remota autem dubitatione, vlterius ꝯclōnem intētam pñcipalr inducit, dicēs. Q, ex pdictis p3, ꝙ nō est demonstrare vnūqōq3 simplr. i. quocūq3 modo, sed ꝺm hoc, qō demonstrat ex proprijs pñcipijs vniuscuiusq3. Sed ⁊ principia ppria singularum scientiarum habēt aliquod commune prius eis. Deinde cum dicit. (I) (3°.) (Ult.)

Quod si id constat: p3 fieri non posse: quo qsq3 proprioꝝ principioꝝ exhibeat demonstrationē. Erunt enim illa omniū principia: ⁊ ipsoꝝ scientia domina omnium erit.

Si aūt hoc: manifestū ē ꝙ nō ē vniuscuiusq3 pñcipia monstrare. Erunt. n. illa oiu3 pñcipia: ⁊ scientia illorum propria omnibus. (Vide in annot.)

K (Expo. p^e.) Inducit quādā ꝯclōnem sequētem ex dictis. Et circa hoc tria facit. Primo inducit ꝯclōne3, dicens, ꝙ si hoc veꝝ est. s. ꝙ demonstrationes in singulis scientijs non fiunt ex communibus pñcipijs, ⁊ iteꝝ ꝙ pñcipia scientiaꝝ hñt aliqd pus se qō est cōe, manifestū est, ꝙ non est vniuscuiusq3 scientie demonstrare pñcipia sua ppria. (Ult.) Illa. n. pora principia, per que possunt pbari singulaꝝ scientiaꝝ ppria pñcipia, sunt cōmunia pñcipia oiu3, ⁊ illa sciētia que ꝯsiderauit hmōi pñcipia cōmunia, est ppria omnib⁹. i. ita se h3 ad ea que sunt cōia omnib⁹, sicut se habēt alie scie particulares ad ea que sunt ppria, sicut cu3 subm̄ arithmetice sit numerus, ideo arithmetica cōsiderat ea, que sunt propria numeri. Silr pma phia que ꝯsiderat oia pñcipia, h3 pro subo ens qō est cōe ad oia, ⁊ ideo ꝯsiderat ea, que sunt ppria entis, que sunt omnibus cōia, tanq̄3 propria sibi. Secundo cū dicit. (L) (Cōside. pri. phuoso.)

Etenim is scit magis: q superioribus ex causis scit. Scit. n. tum ex prioribus: cu3 ex causis scit: q non effectus subeunt rōne3. Quare si magis scit ⁊ maxime: ⁊ si est illa scientia magis profecto: maximeq3 scientia est.

Et nāq3 sciuit magis itelligēs ex superiorib⁹ causis. Ex poribus. n. sciuit: cu3 non ex cātis sciat causas. Quare si magis sciuit: ⁊ maxime: ⁊ scientia illa erit ⁊ magis: ⁊ maxime.

M (Expo. pme.) Ondit pemineñtiam hmōi sciētie, que ꝯsiderat pñcipia communia. s. prime phie ad alias. Semp. n. op3 illud p qō aliqd pbatur, esse magis scitum vl' notū. Qui. n. scit aliqd ex superioribus causis, op3 ꝙ sit magis intelligens illas cās, q2 sciuit ex porib⁹ simplr, cū nō sciat ex cātis cās. Qñ. n. aliqs scit ex cātis cās, tūc nō intelligit ex porib⁹ ⁊ ex magis notis simplr, s3 ex magis noꝝ ⁊ porib⁹ q ad nos. Cū āt pn̄ª iferioris scie pbāt ex pñcipijs superiorib⁹, nō pcedit ex cāꝝ in cās, s3 ecōuerso. Uñ o3 ꝙ tal' pcessus sit ex porib⁹ ⁊ ex magis noꝝ simplr. O3 ḡ magis eē scitū, qō ē superioris scie, ex q pbat qō est inferioris, ⁊ maxie eē scitū id, q oia alia pbant, ⁊ ipm nō pbat ex aliquo pori. Et p ꝯn̄s scia superior erit magis scia q̄3 iferior, ⁊ scia illa. s. phia pma erit maxime scia. Tertio ibi. (2°.) (Scire cās ex causis.) (Ult.)

Demōstratio vō nō ad aliō gen⁹ accōmodat: nisi eo modo: quo tā ad ðmonstrationē facultatis mechinaꝝ extruendarum: vel ad

ꝓspectiuas geometrice: q̄ȝ ad musicā arithmetice ðmrātiões accōmodant̄: vt dixim⁹.

¶ Sed demonstratio non conuenit in aliud genus: sȝ aut sicut dictum est geometrice in mechanicas: vel machinatiuas aut speculatiuas: ⁊ arithmetice in armonicas.

A ¶ Reddit ad p̄ncipalē ꝯclusionem, ⁊ dicit q̄ demonstratio non ꝓcedit in aliud genus, nisi sicut dcm̄ est, q̄ demōstratio geometrie procedit ad scientias inferiores, sicut sunt artes mechanice, que vtunt̄ mensuris, aut speculatiue, sicut scientie, que sunt de visu, vt perspectiue, que sunt de visuali. Similiter est arithmetica in comparatione ad armonicam, idest musicam.

¶ At vō difficile admodū est sese ꝑcipe quē piaȝ: si sciat: nec ne. Est enim difficile cognoscere: si ex p̄ncipijs vniuscuiusqȝ scimus: nec ne: qđ qdem est scire. Putamus autē sepe numero scire: si ex veris qbusdam primisue ratiocinationem habemus. Id ꝟo non ē ita: sed oportet ipsis primis esse propinqua.

Lecō.24. ¶ Difficile aūt noscer̄ est: si sciuit aut nō. Difficile.n. noscē ē: si ex vniuscuiusqȝ principijs scim⁹: aut nō: qđ vē est scire. Opinamur aūt si h̄eam⁹ ex veris aliqb⁹ syllm̄: ⁊ primis scire. Sȝ h̄ nō ē: sȝ ꝓxima oȝ eē p̄mis. LEC. XVIII.

B Postq̄ȝ ōndit, q̄ demonstratio nō ꝓcedit ex p̄ncipijs cōib⁹, sȝ ex ꝓprijs, hic ad euidentiā p̄missoꝝ, determinat de p̄ncipijs ꝓprijs ⁊ cōibus. Et circa h̄ duo facit. Primo ostē dit necessitatē hmōi determinatiōis, dicēs, Expo.pᵉ. q̄ difficile est cognoscere, vtꝝ sciam⁹ ex ꝓprijs p̄ncipijs, qđ solū est vere scire, aut nō ex ꝓprijs. Opinant̄.n. multi 2ᵉ. Alr̄ p̄ᵉ ex. se scire, si h̄eant syllm̄ ex aliqb⁹ veris ⁊ p̄mis. Sȝ h̄ non est veꝝ, immo opȝ q̄ ad h̄ q̄ nos sciam⁹, q̄ p̄n̄ᵃ sint prima illis, que debēt demonstrari, que hic dicunt̄ prima, 3ᵉ sicut ⁊ supra dicebant̄ extrema. Uel opȝ prima esse primis p̄ncipijs demonstrabilibus. ¶ Scđo ibi.

¶ Ea aūt in quocūqȝ genere principia dico: que fieri neqt: vt demonstrentur esse.

Uide in annot. ¶ Dico autē principia in vnoquoqȝ genere: que cum sint: non contingit demonstrare.

C ¶ Determinat d̄ p̄ncipijs ꝓprijs, ⁊ cōib⁹. Et circa h̄ duo facit. Primo.n. determinat de p̄ncipijs ꝓprijs ⁊ cōib⁹, scđo ōndit qualr̄ ad hmōi p̄ncipia se habeant hmōi demōstratiue scie. ibi [Cōtingere aūt.] Circa p̄ᵐ duo fac. Expo.1. Prio distinguit p̄n̄ᵃ a nō p̄ncipijs, scđo p̄n̄ᵃ adinuicē. ibi [Sūt aūt qb⁹.] Circa p̄mūȝ duo fac. Prio ōndit q̄ sint p̄n̄ᵃ, ⁊ dicit q̄ p̄n̄ᵃ in vnoquoqȝ gn̄e sunt illa, que cū sint Falsa non demon. vā, tn̄ non ꝯuenit ea demonstrare in illa scīa in qua sunt p̄n̄ᵃ. Dicit autem cum sint vera, ad differentiā falsoꝝ, que non demonstrantur in aliqua scientia. ¶ Scđo ibi.

¶ Sumit̄ igit̄ qdnā ipa prima: ⁊ q̄ ex hisce ꝓficiscunt̄ significāt. At p̄ncipia sumē esse: cetera demonstrare necesse ē. Ceu qd est vnitas: aut rectum: aut triāgulus sumē: esse vō vnitatē: ac magnitudinē: cetera āt demr̄are.

¶ Quid qdē igit̄ p̄ma significēt: ⁊ q̄ sūt ex his accipiēduȝ est. Q̄ȝ aūt sint principia qdē necesse ē accipe: alia vō d̄monstrare: vt qd vnitas ⁊ qd rectū: ⁊ qd ē triāgulus. Est āt vnitatē accipe ⁊ magnitudinē: altera vō demr̄ar̄.

D ¶ Ōndit ꝯueniētiam ⁊ diāam inter p̄n̄ᵃ ⁊ non p̄n̄ᵃ. Cōueniunt.n. p̄n̄ᵃ cum nō p̄ncipijs in hoc, q̄ de vtrisqȝ oȝ accipere q̄ sit supponēdo qd significēt, ⁊ p̄ma. i. p̄n̄ᵃ, ⁊ que Expo.pᵉ. sunt ex his, i. que ex principijs sumunt̄, q̄ qđ qd est, ꝓprie ꝑtinet ad sciam, q̄ est de substā. s. ad philm̄ primam, a qua oēs alie hoc accipiunt. Sed in hoc differunt p̄n̄ᵃ, 2ᵉ. Nota ⁊ que sunt ex p̄ncipijs, q̄ de p̄ncipijs opȝ accipe supponēdo q̄ sunt, De alijs autē que sunt ex p̄ncipijs, opȝ demonstrare, q̄ sunt. Sicut in mathematicis accipit̄ supponēdo, ⁊ quid est vnitas, que est p̄ncipium, ⁊ qd est rectum, ⁊ qd est triangulus, que non sunt p̄ncipia, sȝ passiones. Sȝ q̄ vnitas sit, aut q̄ magnitudo sit, accipit ma Alr̄. thematicus q̄ si p̄n̄ᵃ, alia vō d̄monstrat. s. que sunt ex p̄ncipijs. Demonstrat.n. triangulum eq̄latꝫ, ⁊ angulum rectum, ⁊ ēē hanc lineā rectam esse. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Eoꝝ aūt qbus in demōstratiuis vtunt̄ sciētijs: alia cuiusqȝ sciētie ꝓpria: alia cōia sunt. Cōmunia tn̄ similitudine rationis: qppe cū vsus eorum tantum sese extēdat in q̄cunqȝ sciētia: quātum cuiusqȝ subiecto gn̄i ꝯgruit.

¶ Sunt aūt qbus vtimur in demonstratiuis scientijs: alia qdē propria vniuscuiusqȝ scie: alia ꝟo cōia. Cōmunia aūt s̄m analogiam: quoniaȝ vtile est in eo qđ est sub sciētia gn̄e.

E ¶ Distinguit p̄n̄ᵃ adinuiceȝ. Et p̄ p̄n̄ᵃ ꝓpria a cōib⁹, scđo Lec.seq. imme. cōia adinuicē. ibi [Nō est autē suppō.] Prima diuidit̄ in duas. Prio diuidit p̄n̄ᵃ ꝓpria ⁊ cōia, scđo manifestat Expo.pᵉ. qđdā, qđ poterat esse dubiū. ibi [Quasdā tn̄ scias.] Circa p̄mū tria fac. Prio ponit diuisionē dicēs, q̄ [p̄ncipiorū, qbus vtimur in demonstratiuis sciētijs, alia sunt ꝓpria vniuscuiusqȝ sciētie, alia vō cōia.] Et q̄ posset Lec.p̄ce. videri ꝯtrariū ei, qđ supra ōnsum ē, q̄ scie demōstratiue nō ꝓcedūt ex cōib⁹, iō subiūgit, q̄ [principia cōia accipiunt̄ Alrᵉ. in vnaquaqȝ scīa demōstratiua s̄m analogiaȝ] i. s̄m q̄ sunt ꝓportionata illi scie. Et hoc est, qđ subdit exponēs q̄ [vtile est accipe] hmōi p̄n̄ᵃ in sciētijs, inq̄ȝtū ꝑtinēt ad genus subiecti, qđ ꝯtinet̄ sub illa sciētia. ¶ Scđo ibi.

¶ Propria sunt: vt lineam eē talē rectumue. Communia: vt si ab equalibus equalia demas: ea que restant equalia sunt.

¶ Propria principia qdē: vt lineaȝ eē huiusmodi ⁊ rectum: cōmunia aūt: vt ab eq̄libus equalia si auferas: qdē equalia reliqua sunt.

F ¶ Exēplificat de vtriusqȝ, dicēs q̄ ꝓpria prin̄ᵃ sunt, vt lineā esse hmōi vl' rectū. Tam.n. subiecti q̄ȝ passionis dif Que. diffinitiōes in scie. habē. ꝓ p̄nᵉ. finitio, in sciētijs, ꝓ principio habet̄. Cōia vō principia sūt, vt si ab eq̄lib⁹ eq̄lia demas, que remanēt sunt eq̄lia, ⁊ alie cōmunes animi conceptiones. ¶ Tertio ibi.

¶ Atqȝ hoꝝ vnumqđqȝ cuiqȝ satisfacit ad cuiusqȝ genus accōmodatū. Idē.n. hoc faciet: ⁊ si nō de oibus ipȝ accipiet geometra: sȝ de magnitudib⁹ tm̄: ⁊ arithmetic⁹ d̄ nūeꝝ solū.

¶ Sufficiēs aūt ē vnūqđqȝ istoꝝ quātūcūqȝ in gn̄e est. Idem enim faciet geometria: ⁊ si non de omnibus accipiat: sȝ in magnitudinibus solum: arithmetica autem in numeris.

G ℭ Ondit quo mõ ꝑmissis ꝓncipiis sciẽtie demonstratiue vtant̃. Et p̃ qdẽ de cõib⁹ dicit, q[sufficiẽs est accipere
Expo. p^e. vnumqđq; istoꝝ]cõium, q̃tũ ꝑtinet ad genus subm, de
Alt. quo est scia. [Jdẽ. n. faciet]geometria, si nõ accipiat ꝑ/missum pn^m cõe in sua cõitate[sꝫ solũ in magnitudini/bus, ⁊ arithmetica solũ in numeris.]Jta. n. poterit con cludere geometria, si dicat si ab equalib⁹ magnitudini b⁹ eq̃les auferas magnitudines, q̃ remanẽt sunt eq̃les, sicut si diceret, si ab eq̃libus eq̃lia demas, que remanẽt sunt eq̃lia. Et silr dõm est de numeris. ℭ Secũdo ibi.

ℭ Sunt ẽt ⁊ ea ꝓpria circa q̃ sciẽtia ꝯsiderat: ea q̃ ꝑ se illis insunt. Atq; hec ⁊ eẽ/⁊ qd sunt sciẽtie sumunt. Ut vnitates arithmetica: pũ/cta linea siue geometria. At hoꝝ ꝑ se affe/ctuũ: qd qđ q̃sq; significat summũt: vt arith/metica qd par: qd impar: qd quadratuꝫ: qd quoq; cub⁹: Geometria qd exps rõnis: qd frangi: qd concurrẽ: ⁊ hmõi cetera. Demõ/strant autẽ ipsos eẽ: ⁊ ꝑ cõia: ⁊ ꝑ ea q̃ dmon/strata sunt. Eadẽ ⁊ astrologia facẽ solet. Oĩs nãq; dmonstratiua scia circa tria v̓sat̃. Sũt enim ea q̃ ponit eẽ. Hec aũt s͛t: gen⁹ cui⁹ ꝑ se affectuũ ẽ ꝯtẽplatrix: ⁊ ea q̃ cões dignitates dñr: ex q̃bus primis demonstrat: ⁊ tertiũ af/fectus: quoꝝ quid quisq; significat sumit.

ℭ Sunt aũt ꝓpria qdẽ ⁊ q̃ accipiunt̃ eẽ: circa q̃ sciẽtia speculat̃ q̃ sunt ꝑ se: vt arithmetica vnitates: geometria autẽ signa ⁊ lineas. He .n. recipiũt eẽ: ⁊ h̄ eẽ. Hoꝝ aũt passiões ꝑ se: qd qdẽ significet vnaq̃q; accipiunt: vt arith/metica qdẽ qd ipar: aut par: aut q̃drãgulus:
Uide in annot. aut cub⁹: geometria v̓o qd rõnale: aut refle/cti: aut curuat̃. Q; aũt sint: dmõstrãt ꝑ cõia: ⁊ ex his q̃ dmfant̃ ꝑ cõia. Et astrologia silr.
T. com. 25. Oĩs. n. demfatiua scia circa tria est: ⁊ q̃cũq; eẽ ponunt̃. Hec sunt autẽ: genus cuius ꝑ se passionũ speculatiua ẽ: ⁊ q̃ cões dignitates dñr: ex q̃b⁹ primis demfant: ⁊ tertiũ passio/nes: quoꝝ quid significet vnaquaq; accipit.

H ℭ Ondit q̃lr demonstratiue scie vtant̃ ꝓpriis ꝓncipiis, ⁊
Expo. p^a. dicit q ꝓpria ꝓncipia sunt, q̃ supponunt̃ eẽ in sciẽtiis. s. subta, circa q̃ scia speculat̃ ea, q̃ ꝑ se in sũt eis. Sic arith metica ꝯsiderat vnitatẽ, ⁊ geometria ꝯsiderat signa, id est pũcta ⁊ lineas. Predicte. n. supponũt eẽ, ⁊ h̄ eẽ. i. sup
2^e. ponũt de eis, ⁊ q̃ sũt, ⁊ qd sũt. Sꝫ de passionib⁹ suppo/
3^e. nũt, qd significet vnaq̃q;. Sic arithmetica supponit, qd ẽ par, ⁊ qd ẽ impar, aut qd ẽ numer⁹ q̃drat⁹, aut cub⁹.
I Et geometra supponit qd ẽ rõnale in lineis. Di. n. rõnal̃
Linea rõnalis qd. linea, de q̃ possum⁹ rõnari ꝑ lineã datã. Hmõi aũt ẽ ois li
Linea irrõnal̃ qd. nea cõmẽsurabilis linee date, q̃ v̓o ẽ icõmẽsurabil̃ ei, vo cat̃ irrõnalis vl̃ surda. Silr ⁊ geometria supponit, qd ẽ
4^e. reflexũ aut curuũ. Sꝫ ꝑdicte scie dmfant de oib⁹ ꝑdcis passiõib⁹ q sint, ꝑ ꝓncipia cõia, ⁊ ex illis ꝓncipiis q̃ de/
5^e. mõstrant̃ ex ꝓncipiis cõib⁹. Et qđ dcm̃ ẽ d geometria ⁊
6^e. arithmetica, itelligẽdũ ẽ d astrologia. [Ois. n. scia dmõ stratiua ẽ circa tria]quoꝝ vnũ ẽ gen⁹ subꝫ. cui⁹ ꝑ se pas
Alt. siões scrutant̃. Et aliđ est cões dignitates, ex q̃bus sicut ex ꝑmis demõstrat. Tertium aũt passiones, de q̃b⁹ vna quaq; scia accipit qd significẽt. ℭ Deinde cum dicit,

ℭ Nihil tñ ꝓhibꝫ sciaꝝ nõnullas hoꝝ ꝓterire nõnulla: veluti gen⁹ nõ supponẽ eẽ: si pateat eẽ. Nõ. n. eque pꝫ numeꝝ eẽ: ⁊ frm: atq; calꝫ. Et affect⁹ nõ sumẽ qd significãt si sint clari: sicut nec dignitates: vt qd significat eq̃lia ab eq̃lib⁹ auferre: q; ẽ notũ. Sꝫ nihilomin⁹ hec tria necc̃ia s͛t: id inquã circa qđ scia dmfant: ⁊ ea q̃ dmonstrat: atq; ea ex q̃b⁹ demõstrat. A

ℭ Quasdã tñ scias nihil ꝓhibꝫ q̃dã eoꝝ dspi cere: vt genus nõ supponẽ eẽ: si sit manifestũ qm̃ ẽ. Nõ. n. silr mãifestuꝫ q numer⁹ sit: ⁊ q calꝫ: ⁊ frm. Et passiões nõ ẽ recipe qd signifi cãt si sint mãifeste: sic nec cõia nõ recipit qd significẽt: qđ ẽ eq̃lia ab eq̃lib⁹ dmere: qm̃ no tũ ẽ. Sꝫ nihil min⁹ tria h̄ necc̃ia sunt: circa qđ demonstrat̃: ⁊ q̃ demonstrantur: ⁊ ex q̃bus. K

ℭ Manifestat qđdã, de quo poterat esse dubiũ. Q; e. n. di xit, q scie supponũt de ꝓncipiis q; sũt, de passionib⁹ qd sũt: de subiectis aũt vtrũq;, posset aliq̃s credere, q opor Expo. p^e. teret spãlem fieri mẽtionem de oibus istis. Unde hoc re mouet dicẽs, q nihil ꝓhibet quasdã scias despicere que dam ꝑdictoꝝ, id est non facere mẽtionem expressam de ꝑmissis, sicut quãdo non facit mẽtionem de hoc q sup/ponat genus subm esse, si sit manifestuꝫ q sit, q; non est 1^e. similr manifestum de oibus q sint, sicut q sit numerus: ⁊ q sit calidum ⁊ frigiduꝫ, quoꝝ vnũ est ꝓpinquum ra/ 2^e. tioni, alteꝝ sensui. Similr autem ⁊ quedã scie de passio nibus non supponũt qd significẽt, expressam mẽtioneꝫ de eis faciẽdo. Sicut ẽt non opꝫ q de cõibus ꝓncipiis Alt. semꝑ scie faciãt mẽtionẽ, q; nota sunt. Nihilominus tñ tria ꝑdicta nãlr sunt in scia qualibet supponenda.

ℭ Nõ ẽ autẽ id suppositio: neq; postulatio sa ne: qđ necẽ ẽ eẽ ꝑ seipꝫ atq; videri. Demon stratio nãq; nõ in oꝛone q̃ ẽ extra: sꝫ in oꝛone q̃ ẽ in mẽte ꝯsistit. q̃ngdẽ neq; rõcinatio vi/det̃ in illa ꝯsistere. Etenim fit vt semꝑ aduer sus externaꝫ oꝛonẽ ꝑ inficiationẽ obstetur. At non semꝑ aduersus eam que ẽ in mẽte.

ℭ Nõ ẽ aũt suppositio: neq; petitio: qđ necẽ Uide in annot. est ꝓpter seipm eẽ: ⁊ videri necesse ẽ. Nõ. n. ad exteri⁹ rõnẽ ẽ: sꝫ ad eã q̃ ẽ in aĩa: qm̃ neq; syll's. Semꝑ n. est instare ad exteri⁹ rõnẽ: sꝫ ad interius rõnẽ nõ semꝑ. LECTIO. XIX.

Ostq̃ diuisit Aristo. ꝓncipia cõia ⁊ ꝓpria, L hic distinguit cõia principia adinuicem. Et diuidit̃ in tres partes. Jn ꝑma ponit distin ctionem ꝓncipioꝝ cõmunium adinuicem. In scđa ondit differẽtiã diffinitionis ⁊ quo/dam genere ꝓncipioꝝ cõmunium, ibi[Termini igitur non.]Jn tertia excludit quẽdam erroꝛeꝫ, ibi[Spẽs q/dem igitur.]Circa ꝑmum duo facit. Pꝛimo distinguit Cõiuꝫ ani. cõcep. ⁊ aliorũ ꝑn. ꝓacm. ⁊ diía. cõmunes animi ꝯceptiones a petitionibus siue supposi tionibus. Scđo petitiones ⁊ suppositiões adinuicem ibi[Quecunq; quidem igitur.]Circa pꝛimum cõside/randum est, q cõmunes animi ꝯceptiões hñt aliquid cõmune cum aliis ꝓncipiis demonstrationis, ⁊ aliquid ꝓpꝛium. Commune qdem habẽt, q; necesse est, tã ista q̃ alia principia per se esse vera. Pꝛopꝛium aũt est hoꝝ ꝓncipioꝝ q non solũ necesse est ea ꝑ se vera esse, sꝫ etiaꝫ

A Expo. p^e. necesse est videri q̄ sint per se vera. Nullus enim potest per se opinari contrarium eorum. Dicit ergo q̄ illud principium, quod necesse est non solum per seipsum esse, sed etiam videri necesse est, ipsum videri, scilicet communis animi conceptio vel dignitas, non est neq̄ petitio, neq̄ suppositio. Quod sic probat. Petitio et suppositio exteriori ratione 2^a. confirmari potest, idest argumentatione aliqua. Sed communis animi conceptio non est ad exteriorem rationem, quia non potest probari per aliquam argumentationem, sed est ad eam rationem, que est in anima, quia lumine naturalis intellectus statim fit nota. Et q̄ non sit ad exteriorem rationem patet, Ulti. quia non fit syllogismus per aliquid exterius ad probandas huiusmodi communes animi conceptiones. Et q̄ huiusmodi non sunt note per exteriorem rationem, sed per interiorem, probat per hoc, q̄ exteriori ratione potest instari, vel vere vel apparenter, interiori autem ratione non est possibile semper instari. Et hoc ideo, quia nihil est Quarto metha. i. com. 9. tex. 2. c. xvii. adeo verum, quin voce possit negari. Nam et hoc principium notissimum, q̄ non contingat idem esse et non esse, quidam ore negauere. B Quedam vero adeo vera sunt, q̄ eorum opposita intellectu capi non possunt: et ideo in interiori ratione eis obuiari non possit: sed solum exteriori, que est per vocem. Et huiusmodi sunt communes animi conceptiones. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Quod igitur demonstrari quidem potest: non demonstratum autem a se quispiam sumit: id aut supponit: si ita esse discenti videtur: atq̄ non absolute quidem: sed ad illum tantum id est suppositio: aut postulat: si nulla prorsus discenti de hoc opinio: vel etiam contraria insit. Atq̄ hoc interest inter suppositionem postulationemve. Etenim id est postulatio: quod est contrarium opinioni discentis: vel quod est quidem demonstrabile: sumit autem quispiam illud atq̄ vtitur non demonstrato.

Vide in annot. ℭ Quecunq̄ igitur demonstrabilia accipit esse ipse non demonstrans: hec quidem probabilia si accipiat: discenti supponuntur: et non est simpliciter suppositio: sed ad illum solum. Si vero neq̄ vnius opinionis: aut contrarie esse idem accipiat: idem petit. Et in hoc differunt suppositio: et questio. Est enim questio in contrarium dicentis opinioni. Aut quod si aliquis demonstrabile cum sit: accipiat et vtatur non demonstrans.

C Expo. p^e. ℭ Distinguit suppositiones adinuicem. Sciendum tamen est: q̄ aliquid commune habent: et etiam in aliquo differunt. Hoc quidem commune est eis, q̄ cum sint demonstrabilia, tamen demonstrator accipit ea non demonstrans, et precipue, quia non sunt demonstrabilia per suam scientiam: sed per aliam: vt supra dictum est. Unde et Lec. 17. inter immediata principia computantur, quia demonstrator vtitur eis absq̄ medio, eo q̄ medium non habeant in illa scientia. Differunt autem adinuicem: quia si quidem talis propositio sit probabilis addiscenti, cui sit demonstratio, dicitur suppositio. Et sic 2^e suppositio non dicitur simpliciter, sed ad aliquem. Si vero ille nec sit eiusdem opinionis, neq̄ contrarie, oportet q̄ demonstrator hoc 4^e. ab eo petat, et tunc dicitur petitio. Si autem sint contrarie opinionis, tunc erit questio de qua oportet disputari inter eos. Hoc tamen Ulti. omnibus commune est, q̄ vnoquoq̄ eorum vtitur demonstrator, non demonstrans, cum sit demonstrabile.

ℭ Diffinitiones igitur: cum affirmationes: aut negationes non sint: suppositiones non esse patet: quas quidem vt genus complectitur propositio. Diffinitiones preterea percipiantur solum oportet. At id non est suppositio: nisi quispiam et audire suppositionem dixerit esse. Sed ea sunt suppositiones: que cum sint: hoc ipso quod sunt emergit ipsa conclusio.

ℭ Termini igitur non sunt suppositiones: nihil enim esse aut non esse dicunt. Sed in propositionibus sunt suppositiones. Termini autem non: sed solum intelligere oportet. Hec autem non est suppositio: nisi et audire suppositionem aliquis esse dicat. Sed quorumcunq̄ existentium in eo q̄ illa sunt fit conclusio.

D Primo ratione q̄ diffinitio non sit suppositio. ℭ Distinguit diffinitionem a suppositionibus per duas rationes, quarum secunda incipit ibi. [Amplius petitio.] Circa primum duo facit. Primo ponit rationem, que talis est. Omnis petitio, vel suppositio dicit aliquid esse vel non esse: termini autem, idest diffinitiones non dicunt aliquid esse, vel non esse, termini ergo non sunt petitiones, neq̄ Expo. 2^e. suppositiones per se sumpti. Sed in propositionibus assumpti, suppositiones sunt, vt cum dicitur homo est animal rationale mortale. Sed terminos per se sumptos oportet solum 2^e. intelligere. Intelligere autem non est supponere, sicut nec audire. Sed illa supponuntur quorumcunq̄ existentium, idest ex Ulti. quibuscunq̄ existentibus fit conclusio in eo, q̄ illa sunt id est propter premissa. ℭ Secundo ibi.

ℭ Neq̄ geometra falsa supponit: quemadmodum nonnulli putarunt: qui quidem inquiunt demonstrantem falsis vti suppositionibus non oportere: geometram vero falsa supponere designatam lineam: nunc pedalem: nunc rectam esse dicentem: que quidem non recta est non pedalis. Nam geometra cum non sit ea linea quam designauit: aut protulit ore concludere solet: sed cum ea sint que per illam significantur: ac indicantur: que designauit: ac protulit ipse.

ℭ Neq̄ geometra falsa supponit: sicut quidam affirmant dicentes q̄ non oportet falso vti geometram: mentiri autem dicentem vnius pedis esse non vnius pedis: aut rectam scriptam non rectam esse. Sed geometra nihil concludit secundum hanc lineam: quam ipse posuit: sed que per hanc ostenduntur.

E Exclu. dubij ℭ Excludit quandam dubitationem. Dicebant enim quidam q̄ geometra, falsa suppositione vtebatur, cum diceret, lineam esse vnius pedis, que non est vnius pedis, aut lineam descriptam in puluere esse rectam, que non est recta. Sed ipse dicit, q̄ geometra non supponit fal Expo. p^e. sum, propter hoc. Cum enim geometra nihil demon Ulti. strat de particularibus: sed de vniuersalibus, vt supra Lec. 16. 1. et 2. dictum est, he autem linee sunt quedam particularia, manifestum est q̄ de his lineis non demonstrat aliquid, neq̄ etiam ex eis, sed vtitur eis vt exemplis vniuersalium, que per exempla intelliguntur, de quibus et ex quibus demonstrat. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Insuper omnis postulatio suppositioq̄: aut vniuersalis est: aut particularis. At neutrum istorum diffinitionibus competit: quare diffinitiones suppositiones postulationesq̄ non sunt.

ℭ Amplius petitio et suppositio omnis: aut sicut totum est: aut sicut in parte: termini autem neutri horum.

2^a ra. ℭ Ponit secundam rationem, que talis est. Omnis suppositio, vel petitio est in toto vel in parte, idest est propositio vniuersalis vel particularis, sed diffinitiones neutrum horum sunt, quia in eis nihil ponitur sine predicatur, neq̄ vniuersaliter, neq̄ particulariter, ergo et cetera. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Formas igitur aut vnum quid preter ipsa multa non

necesse est esse: si demóstratio est: tamé vex est dicere necessario: vnú esse de plurib⁹ predicandú. Naz si id nó sit: vle sane nó erit: At si vle non sit: nó erit mediú ipsum: quare nec demonstratio. Esse igit vnum qd opz: idéqz de pluribus nó solú cómuni noie pdicádú.

℃ Spés qdé igit eé: aut vnú aliqd extra mul/ta: nó necesse é: si demratio erit. Esse tñ vnuz de mult vex dicé necesse est. Nó.n. erit vle: nisi h sit. Si vo vle nó sit: mediuz nó erit: qre neqz demratio. Oz itaqz aliqd vnú τ idez de pluribus esse nó equoce in demonstratióe.

F Lec.16.1. et.2. ℃ Ońdit ex premissis, q non est necessariú ponere ideas vt Plato posuit. Ostésum est.n. supra, q demonstratio/nes de vlibus sunt, τ hoc mó sunt de sempiternis. Non Expo.p^e. igitur necesse est, ad hoc q demonstratio sit, spés esse.i. ideas, aut qócúqz vnú extra multa, sicut ponebát plato nici mathematica sepata cú ideis: vt sic demonstratióes 2^a. possint esse de sempiternis. Sz necessariú est esse vnum in multis τ de multis, si demonstratio dz esse, qz nó erit 3^a. vle, nisi sit vnú de multis. Et si nó sit vle: nó erit mediuz 4ª demonstrationis. g nec demratio. Et q oporteat mediú Alı. demóstrationis esse vle, pz per hoc q opz mediú demó strationis esse vnú τ idé, de plurib⁹ pdicatú nó equocé, sed sm rónem eádé, que est ró vlis. Si aút equoce esset, posset accidere vitiú in arguendo. ℃ Deinde cú dicit,

℃ Nulla aút demratio sumit fieri nó posse: vt simul idem affirmet atqz neget: nisi fuerit opus: vt hoc ét pacto códusio demonstret. Quod qdé fuerit: si sumpserimus affirmare quidem primum de medio esse vex: negare aút vex nó esse. Nihil aút refert mediú esse: atqz nó esse sumé: τ tertium pari modo. Ná si datum est id de quo hoiez dicere vex est: dabit τ id ei quo non hominé dicere vex é. Sed si tñ hoc totú sumat: hominé inqz ani/mal: nó autem nó aial esse: erit etiam verum Calliam dicere τ non calliaz animal: nó aút nó animal. Causa autem est: qz primú nó so/lum de medio: sed etiam de alio dicit: ppea q ad plura sese extendit. Quare nihil ad có clusionem refert: τ si medium τ ipsum est.

Vide in anot. ℃ Nó ɔtingere aút simul affirmare τ negat: neqz vna recipit demratio. Sed si indigeat T.c.36. monstrare ɔclonem: sic ońdit: q accipienti/bus pmuz de medio q vex sit affirmare: negare aút non vex. Mediú auté nihil differt esse: τ nó esse accipe: silr aút τ tertiú. Si.n. as/signet de quo homine vex é dicere animal: qzuis nó hoiem vex: sz si solum hominé animal esse oé: non animal aút nó: erit id vex dicere calliam τ nó calliam: nó animal autem nó. Causa aút est q primú nó solú de medio dicit: sed de alio: propter quod de plurib⁹. Quare si neqz medium τ idem: τ nó idé est: ad conclusionem nihil differt. LECTIO.XX. A

Postqz determinauit Phs de pncipijs ppriis τ cóib⁹, hic ostédit qualr demóstratiue scie se héant ad cóia τ ppria. Et diuidit in duas ptes. In pma ońdit qualr se héant demrati G ue scie circa cóia. In 2ª ońdit qlr se habeát circa ppria. ibi Si aút idé est interrogatio. Circa pm Lec.seq. in me. duo facit. Pmo ońdit qualr demratiue scie circa pma pncipia inter cóia se héant. Scdo quo mó se héant cói/ter circa oia pncipia cóia ibi Cóicát aút oés scie. Circa pmú duo facit, qz pmo ońdit qualr se héant demrati ue scie circa hoc pn^m, q nó ɔtingit idé sil affirmare vel negare. Scdo q mó se héant circa istud pn^m de qlibet é affirmatio vel negatio va. ibi Oé aút affirmare. Hec H enim duo pncipia oiuz sút pma: vt pbat in 4° metaphy. T.c.9. Dicit g pmo, q nulla demratio accipit hoc pn^m, q non Lec.6.c. córingit sil affirmare τ negare. Si.n. aliq demratio eo et.2. vteret ad ońdendú aliquem ɔclone, oporteret q sic eo Expo.p^e. vteret, q accipet pmú.i. maiorez extremitaté affirmari 2^a. d medio τ non negari. Qz si accipet affirmationé τ ne-gationez ex pte medij, nihil differt vtx sic vel sic esset, et 3^a. eadé ró est de tertio, idest de minori extremitate p cópa/ratioé ad mediú. Verbi gra. Sit aial pmú. Homo me 4^a. diú. τ Callias tertiuz. Si qs vellet vti pdicto pn° in de/móstratione, oporteret sic arguere. Oie hó est aial, τ nó est nó aial, callias est hó, ergo callias est aial, τ nó est nó aial. Cuz.n. dicat oie hó est aial, nihil differt, vtx ét hec I sit va, non hó est aial, vel nó sit vera. Et silr in ɔclone nó differt, éx quo callias est aial, vtx nó callias sit aial vel nó aial. Et hui⁹ cá est, qz pmú nó opz dici d solo medio, 5^a. sz pót dici ét de aliquo quodá, qd est diuersum a medio qd significat pnegationé medij, pp hoc q pmum di de pluribus qñqz qz mediú, sicut aial de plurib⁹ qz homo. Vñ dr de equo q est nó hó. Vñ si accipiat mediú idez τ Alı. nó idé.i. si accipiat mediú affirmatiuú, τ negatiuz, vt cú dico, hó τ nó hó est aial, nihil facit ad ɔclonez. Cum aút accipit affirmatio τ negatio ex parte maioris extre K mitatis, differút qdé, qztú ad ɔclusioné. τ etiam quan/tum ad veritaté premissax. Si.n. hó esset non aial, non esset vex, q hó est aial, neqz sequeret, q callias eét aial. No.notum Tamé nihil plus certificat, cum dr homo est aial, τ homo non est non aial, qz cum dr, solú hó est aial, Idez.n. intelligitur per vtrúqz. Et sic manifestum est, q demon/strationes non vtunt hoc pncipio.s. q affirmatio τ ne/gatio non sint simul vera, neqz ex parte predicati, neqz ex parte subiecti. ℃ Deinde cum dicit.

℃ Hoc aút omne inquam affirmandum: aut negandú esse ea demóstratio sumit: qua de/ducit ad id qd fieri negt. Nec tñ semp vlr: sz qd satis est generi: circa qd genus demóstrationes afferuntur: sicut τ prius est dictum.

℃ Omne aút affirmare: aut negare que est ad impossibile demóstratio accipit: τ hoc neqz semper vniuersale: sed quantum sufficiens est Sufficiés autem est in genere. Dico au/tem in genere: vt circa quod genus demonstrationes súnt: sicut dictum est prius.

℃ Ostendit quo mó demonstratiue scie vtant hoc pnci/pio, de quolibet é affirmatio vel negatio va. Et dicit q L Expo.p^e. Modus demon.ad impossibile hoc pn^m accipit demonstratio, que est ad impossibile. In hac.n. demonstratione pbat aliqd esse vex, per hoc q eius oppositú est falsuz. Qd nequáqz ɔtingeret si pos/sibile esset, q vtrúqz oppositox esset falsuz. Nó tñ semp

2ª ad li. scmg. vrit p̄dicta demonstratio hoc p̄ncipio, qr quicq3 illud oppositū qd̄ ōndit esse falsum non est negatio, sed ɔtrariū immediatū. Sicut si ostenderet aliquē numeꝝ esse pa-
A rem, per hoc q eius oppositū falsum est. s. ip̄m esse im-
2ª ad li. vltr parē ducēdo ad impole. Neq3 vtit ēt hoc p̄ncipio vlr. i. in sua vlitate, sub his terminis, ens ꝛ nō ens, sed inq̄ꝫtū
3ª est sufficiens in gn̄e aliquo, vel inq̄ꝫtum ɔ̈bit ad genus
Vlt. subm. Et dico de illo p̄mo gn̄e, circa qd̄ sunt demonstrationes. Sicut si in geometria accipiat rectum, ꝛ non rectū, vt cū ōndit aliq̄ linea esse recta, pp hoc qd̄ est falsū eā esse non rectā ducēdo ad impole. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Cōueniūt aūt inter sese sciētie oēs in hisce que cōia sunt: nō in hisce de qb9 demōstrāt: nec in his ēt que demōstrāt. Cōia aūt ea dico qbus sic vtunt: vt ex ipsis demonstrant.

T. com. 37. ℭ Cōicant aūt scie oēs s3 cōia. Cōia aūt dico qb9 vtunt: tanq̄ꝫ ex his demōstrātes: s3 nō de qb9 demonstrāt: neq3 qd̄ demonstrant.

B ℭ Ostendit quo modo demōstratiue sciētie se habeant cōmuniter ad alia p̄ncipia cōmunia. Et circa h duo fa-
Expo. lr̄e cit. Primo dicit q oēs sciētie in p̄ncipijs cōibus cōmu-
Vlt. nicant hoc modo, q oēs vtunt eis sicut ex qbus demonstrant. qd̄ est vti eis vt p̄ncipijs. S3 non vtunt eis. vt de qbus aliqd demonstrant, vt de subiectis, neq3 sicut qd̄ demonstrant. i. conclusionibus. ℭ Secundo ibi.

ℭ Differēdi quoq3 facultas cū omnibus ɔuenit: ꝛ si qua vniuersalr ipsa cōia ōndē nitat: velut oē q̄duis affirmet aut neget opꝫ: vl ab eq̄libus dēptis eq̄libus equalia sunt ea que restant: vel taliū aliq̄. Atq3 ipsa differēdi facultas non est sic diffinitoꝝ quorundā: neq3 gn̄is cuiusdā. Nō enī interrogaret. Demōstranti nāq3 nō l3 interrogare: pp̄ea q ex oppositis nō ōndit idē. Hoc aūt demōstratū est in hisce: que de rōcinatione sūt ptractata

Vide in annot. ℭ S3 dialectica de oībus: ꝛ si aliqua vniuersaliter tentet monstrare cōmunia: vt qdē dē affirmare aut negare: aut qd̄ ē equalia ab eq̄
Vide in annot. libus: aut taliū quelibet. Sed dialectica non est sic diffinitoꝝ quorūdā: neq3 generis alicuius vnius. Non. n. interrogaret. Non est enim interrogare demonstrantē: pp id qd̄ oppositoꝝ esse non demonstrat idē. Ostensum aūt est hoc in his que de syllogismo.

ℭ Ostendit q quedā scie vtunt p̄ncipijs cōibus alio mo
C do. q̄ dcm̄ est. Dialectica. n. est de cōibus, ꝛ aliqua alia
Dialc. dē qb9 ē p̄ma philo. sciētia est de cōmunibus, sicut ph̄ia p̄ma, cuius subiectū est ens, ꝛ ɔsiderat que ɔsequunt ens, vt pp̄ias passiones entis. ℭ Sciēdum tn̄. q alia rōne est de cōmunibus logica ꝛ ph̄ia prima. Ph̄ia enim p̄ma est de cōmunibus: qr eius ɔsideratio est circa ipsas res cōes. s. circa ens ꝛ partes eius. Et qr circa oia que sūt h3 negotiari rō, logica aūt est de operationibus rōnis, logica etiā erit de his que cōmunia sūt oib9. i. de intētionib9 rōnis,
Idē. 3. phe. que ad oēs res se hn̄t. Non autē ita q ipsa logica sit de ipsis rebus cōibus, sicut de subiectis. Cōsiderat. n. logica sicut subm syllm ꝛ enuntiationē ꝛ p̄dicatū aut aliqd hm̄oi. Pars aūt logice que demonstratiua est, ꝛ si circa oēs intentiones verset, docendo quo modo fiunt demōstratiue sciētie, nō tn̄ procedendo ex cōibus intentionib9 ad aliqd ōndendū de reb9 q̄ sunt subta aliaꝝ sciaꝝ. S3 hoc dialectica facit, qr ex cōib9 intētionib9 pbat arguēdo ad ea, que sunt aliaꝝ sciētiaꝝ, siue sint pp̄ia, siue sint cōia, maxime tn̄ ad cōia. Sicut argumētat q odium est in ɔcupiscibili in qua est amor, ex hoc ɔ̈ria sunt circa idē. Est ergo dialectica de cōib9, nō solū qr ptractat intētiones cōes rōnis, qd̄ toti logice est cōe, sed etiā qr circa cōia reꝝ argumētat. Quecūq3 aūt scia argumētat circa cōia reꝝ, o3 q argumentet circa p̄ncipia cōia, qr vlitas p̄ncipioꝝ cōium est manifesta ex cognitione terminoꝝ cōium, vt entis ꝛ nō entis, toti9 ꝛ partis, ꝛ siliū. Dicit aūt signāter ꝛ si aliqua sciētia tentet. qr ph̄ia p̄ma nō demonstrat p̄ncipia cōia, sunt enim indemonstrabilia simplr, sed aliqui errantes tentauerūt ea demonstrare, vt p3 in 4° metaphy. Vel ēt qr ꝛ si nō possunt demō-
Tex. cō. 8. l. 5. 1. ex. 6. et. 1. co. 9. le 6. 1. ex. 3. strari simplr, tn̄ Ph̄s p̄mus tentat mōstrare eo mō quo est possibile. s. ɔtradicendo negātibus ea, p ea que op3 ab eis ɔcedi, non p ea que sunt magis nota. Sciēdū est ēt q p̄mus Ph̄s hoc mō non solū demonstrat ea, s3 etiā aliqd de eis mōstrat, sicut de subiectis, sicut q ipole est
Tex. com. 9. le. 6. 1. ex. 3. mente ɔcipere opposita eoꝝ. vt p3 in 4° metaphy. Cū3 ergo disputet circa hec p̄ncipia ꝛ ph̄us primus ꝛ dialecticus, tn̄ aliter ꝛ aliter. Dialecticus. n. nō pcedit ex aliqb9 p̄ncipijs demōstratiuis, neq3 assumit alterā ptē ɔ̈dictionis tn̄. sed se h3 ad vtrāq3. Cōtingit. n. vtrāq3 quoq3
F vl pbabilē esse. vel ex pbabilib9 ostēdi, que accipit dialectic9. Et pp h interrogat. Demōstrator aūt nō interro-
3ª 4ª. Vlt. gat: qr nō se h3 ad opposita. Et hec est ɔ̈ria vtriusq3 que posita est in his, que de syllo sunt. i. in libro p̄oꝝ in p̄ncipio. Ph̄ia ergo p̄ma pcedit circa cōmunia p modū demonstrationis, ꝛ non p modū dialectice disputationis.

ℭ Qō si eadē ē iterrogatio rōcinatiua ꝛ ppositio ɔ̈dictionis: sunt aūt in vnaq̄q3 scia ppositiones: ex qbus vniuscuiusq3 pp̄ia ɔficit rōcinatio: erunt porro quedā interrogationes ad singulas scientias attinētes: ex qbus fit cuiusq3 pp̄ia rōcinatio. P3 g̃ nō oēm interrogationē geometricā esse: nec ad medēdi artē oē3 accōmodari: ꝛ pari mō de ceteꝝ.

ℭ Si aūt idē est interrogatio syllogistica ꝛ ppositio ɔtradictionis, ppositiones aūt sunt s̄m vnāquāq3 sciam ex qb9 est syllogismus: s3 vnāquāq3 vtiq3 erit interrogatio scibilis: ex qbus qdē s̄m vnāquāq3 sciam pp̄rius fit syllogismus. Manifestū itaq3 q nō ois interrogatio geometrica vtiq3 erit: neq3 medicialis. Silr aūt est ꝛ in alijs. LECTIO. XXI.

G Postq̄ꝫ ostendit Ph̄s qualr sciētie demonstratiue se habeant circa p̄ncipia cōmunia, hic ostendit qualr se habeant circa pp̄ria. Et diuiditur in duas ptes. In p̄ma ostendit q in qualibet sciētia sunt pp̄rie interrogationes, r̄nsiones, ꝛ disputationes. In scd̄a ostendit quo
Le. imo. seq. modo in qualib3 scia sunt pp̄rie deceptiones. ibi [Quā aūt sunt geometrice.] Circa p̄mū duo facit. Primo ostēdit. q in qualibet sciētia sunt interrogatiōes pp̄rie. In scd̄a. q in qualib3 sciētia sunt responsiones pp̄rie, ꝛ disputatiōes. ibi [Neq3 oēm interrogationē vtiq3.] Circa p̄m duo facit. Primo ōndit, q in q̄libet scia sunt interro-
H gatiōes pp̄rie. Scd̄o que sūt iste. ibi [S3 ex qb9 aut de-
Expo. lr̄e. mōstrat.] Primū sic ōndit. Idē ē s̄m substātiā iterrogatio syllogistica ꝛ ppositio. Propositio āt accipit alterā

ptē ꝯdictionis:ſ3 in modo ꝓferendi differāt. Hoc.n.qḋ ad interrogationē rñdet, aſſumit vt ꝑpō in ſyllogiſmo aliquo, In vnaquaq3 āt ſcia ſūt ꝓprie ꝑpōnes, ex qb⁹ fit ſyllogiſmus, Oſtenſum eſt enim, ꝙ q̄libet ſcia ex ꝓprijs ꝓcedit. Ergo in qualibet ſcia ſunt ꝓprie īterrogationes.

2ᵉ. Nō ergo q̄libet interrogatio eſt geometrica, vł medicinalis, ⁊ ſic de alijs ſciētijs.

Ult. Interroga. qualr i de. mon. ⁊ dia. ❡ Sciēdū tñ eſt, ꝙ īterrogatio alr eſt in ſciētijs demōſtratiuis, ⁊ aliter eſt in dialectica. In dialectica.n.nō ſolū interrogat de ꝯclōne, ſed ēt de ꝓmiſſis. Demonſtrator aūt nō interrogat de premiſſis, ſed ſumit q̄ſi ꝑ ſe notas, vel per alia ꝓncipia ꝓbat. Sed interrogat ſolū de ꝯclōne. Et cū eam demonſtrauerit, vtitur ea ſicut alia propoſitiōe, ad demonſtrandum aliquam aliam concluſionē. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Sz aut ea ex qb⁹ aliqd oñdit: de qbus eſt ipa geometria: aut ea q̄ ex eiſdē dmōſtrant ex qb⁹ geometria demōſtrat: q̄lia ſunt ꝑſpectiua. Idem eſt ⁊ in ceteris intelligendum.

❡ Sz ex qb⁹ aut demōſtrat aliqd eoꝝ de qb⁹ geometria ē: aut ex eiſdē demōſtrat geometrice: ſicut in ſpeculatiua. Silr aūt ⁊ in alijs.

❡ Primo oñdit que interrogationes ſunt ꝓprie vnicuiq3 ſciētie. Et ꝓmo inq̄ꝝtum aſſumunt vt ꝓpoſitiones ex qbus demōſtrator ꝓcedit. Scḋo inq̄ꝝtū ſumunt vt ꝯclōnes. Ibi Ex de his qdē.

I Dic ergo ꝓmo, ꝙ īterrogationes geometrice ſunt ex qbus demōſtrat aliqd circa illa

Expo. pᵉ. de qbus eſt geometria, aut illa que demonſtrant ex ꝓncipijs geometrie eiuſdē. Sicut illa ex qb⁹ demonſtrat aliqd in ſpeculatiua ſcia. i. ꝑſpectiua, que ꝓcedit ex ꝓncipijs geometrie. Et qḋ dcm̄ eſt de geometria, intelligendū eſt de alijs ſciētijs, q2. ſ. ꝓpoſitio vel interrogatio dr̄

Ult. ꝓprie alicuius ſcientie, ex qua demonſtrat in ipſa ſcientia, vel in ſcientia ſubalternata. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Atq3 de his ipſis reddēda quoq3 rō eſt ex geometricis principijs: ꝯclōnibuſue: ſed de principijs non eſt reddēda ratio geometre: vt eſt profeſſor geometrie. Eadē ſunt ⁊ in ceteris ſcientijs obſeruanda.

❡ Et de his qdē rōnē ponēdā eſſe geometricis principijs: ⁊ ꝯcluſionibus: ſed principiorū rōnē nō ponēdam eſſe geometrie ſm̄ ꝙ ē geometria. Similr aūt ⁊ in alijs ſcientijs.

K ❡ Notificat geometricā interrogationē, put eſt ꝯclo. Et

Expo. pᵉ. dicit, ꝙ de interogatiōibus geometricis ponēda eſt rō, demōſtrando. ſ. vītatē ipſaꝝ ex ꝓncipijs geometricis, ⁊ ꝯclōnib⁹, que ꝑ ipſa ꝓncipia demōſtrant. Nō.n. cuiuſlibet dmōſtratiōis geometrice rō reddit ex ꝓmis geometrie ꝓncipijs, ſ3 interdū ex his que ꝑ ꝓma principia ſunt ꝯcluſa. Interrogationū aūt, q̄ ſemꝑ ſunt ꝯclōnes in demōſtratiuis ſcientijs, ratio reddi pōt in eiſdē, ſ3 ꝓncipiorū ratio non pōt reddi a geometra, ſm̄ ꝙ geometra eſt. Et ſilr in alijs ſcientijs eſt. Nulla enim ſciētia ꝓbat ſua

Ult. Lec. 18. I. expo. 3. ꝓma ꝓncipia, ſm̄ ꝙ oñſum eſt ſupra. Et dicit ſm̄ ꝙ geometra eſt, q2 ꝯtingit in aliqua ſcientia ꝓbari ꝓncipia illius ſcie, inq̄ntū. ſ. illa ſcia aſſumit ꝓncipia alteri⁹ ſcie, ſicut geometra ꝓbat ſua principia ſm̄ ꝙ aſſumit formā philoſophi primi. i. metaphyſi. ❡ Deinde cum dicit,

❡ Nec igit artificem quēq3 quęuis ꝑcontari: nec ad q̄uis interrogationē de ſingulis rñdere oz: ſ3 ea tm̄ q̄ in ſcia ſua determinata ſt. Nō ſi q̄ſpiā cū geometra vt geometra ē: ſic

diſſeruit: pꝫ ⁊ bñ illū eē diſceptatuꝝ: ſi ex ijs extēderit aliqd. Q2 ſi nō hoc diſſeruerit mō: non bñ ſine dubio diſceptabit. Pꝫ ēt illum nō redarguere geometrā niſi ꝑ accñs. Quā

A obrē iter ignaros geometrie: de geometria differēdum nō ē. Latebit.n. is q dixerit praue. In ceteris etiā ſcientijs res ſeſe hꝫ ſilr.

❡ Neq3 oēm iterrogationē vtiq3 ē vnūquēq3 ſciētem interrogare: neq3 ſꝫ oē interrogatū rñdē de vnoquoq3: ſ3 que ſunt ſꝫ ſciētiā determinatā. Si aūt diſputat cū geometra ſꝫ ꝙ ē geometra: ſic manifeſtū ē q̄m bñ: ſi ex ijs aliqd demōſtret. Si vō nō: non bñ. Manifeſtū ē aūt ꝙ nō arguit geometraꝫ: ſ3 aut ſm̄ accñs. Quaꝛ non vtiq3 erit in nō geometricis ō geometria diſputādū. Latebit.n. ꝓue diſputantē. Silr aūt ⁊ in alijs ſe hꝫ ſcientijs.

❡ Oſtendit ꝙ in qualibet ſcientia ſunt ꝓprie reſponſiones ⁊ diſputationes. Et ꝓmo ꝙ ſint ꝓprie reſponſiones. L

Scḋo ꝙ ſint ꝓprie diſputationes. ibi Si autē diſputat. Dicit ergo, ꝙ ex ꝓdictis patet, ꝙ non ꝯtingit vnū

quēq3 ſcientē de qualibet q̄ōne interrogare. Unde ēt Expo. pᵉ. patet, ꝙ non ꝯtingit de qualibet interrogato rñdere, ſ3 ſolum de his que ſunt ſm̄ ꝓpriam ſciētiam, eo ꝙ ad eādem ſciam ꝑtinet interrogatio ⁊ rñſio. Et q2 ex interrogatione ⁊ rñſione fit diſputatio, ꝯñter oñdit ꝙ in q̄libet ſcia eſt ꝓpria diſputatio, dicens, ꝙ ſi diſputet geometra 2ᵉ.

cū geometra, ſm̄ ꝙ geometra, i. de his que ad geometriam ꝑtinent, manifeſtū eſt, ꝙ bene ꝓcedit diſputatio. M

Si tñ n̄ ſolū fiat diſputatio de eo qḋ ē geometrie, ſed ēt ex ꝓncipijs geometricis ꝓcedat. Si vō nō ſic fiat diſpu 3ᵉ.

tatio in geometria, nō bñ diſputat. Si vō aliqs diſputet cū geometra non de geometricis, manifeſtum eſt, ꝙ 4ᵉ.

nō arguit. i. ꝙ nō ꝯuincit, niſi ꝑ accñs, puta ſi fit diſputatio in muſica, ⁊ ꝯtingat geometrā ꝑ accñs eē muſicum. Unī manifeſtū ē, ꝙ nō eſt in non geometricis de geometria diſputādū, q2 nō poterit iudicari ꝑ ꝓncipia illi⁹ ſcie, vtꝝ bene vł male diſputet. Et ſilr ſe hꝫ in alijs ſciētijs. Ult.

❡ Cū aūt interrogatiōes ſint geometrice: ſūtne ⁊ ingeometrice? Et iterrogationū hec q̄ ab ea ꝓdeunt ignoratiōe: que eſt diſpoſitiōe geometrice ne ſunt: ⁊ in q̄cunq3 facultatū ſimilr? Preterea vtra rōcinationū ab ignoratione proficiſcitur: vtrum ea que ex oppoſitis conſtat: an ea que conſtructa eſt vitioſe.

❡ Quoniā aūt ſūt geometrice interrogationes: nōne ſunt ⁊ nō geometrice? Et ſꝫ vnāquāq3 ſcientiam: que ſm̄ ignorantiam qualibet: geometrice ſunt? Et vtrū ſm̄ ignorātiā ſyllogiſm⁹ fit q eſt ex oppoſitis ſyllogiſm⁹. aut paralogiſmus. LECTIO. XXII.

M Oſtq3 oſtēdit Phs, ꝙ in qualibet ſcia ſunt ꝓprie interrogatiōes, rñſiōes, ⁊ diſputationes, hic oñdit ꝙ in q̄libet ſcia ſunt ꝓprie deceptiones ⁊ ignorantie, Et diuidit in duas ꝑtes. In ꝓma mouet q̄ſdam q̄ōnes. In ſcḋa ſoluit. ibi Scḋm geometriā vō. Ponit ergo ꝓmo tres q̄ōnes, quaꝝ ꝓma eſt. Cū ſint q̄dā interrogationes geometrice, vt ſupra oñſum eſt: nōne ſunt ēt q̄dā nō geometrice?

trice? Et qđ de geometris dr̄, pōt ēt de q̄libet scia q̄ri.
2ᵃ ℂ Scđam qōnē ponit ibi [Et ſm vnāquāqz] q̄ talis ē. Utrū iterrogationes q̄ sunt ſm ignorātiaz, q̄ est in vnaquaqz scia, possint dici geometrice, ⁊ silr̄ alicui scie alij ꝑprie.
A Dicūtur aūt iterrogationes ſm ignorātiā alicuius scie, qn̄ de his iterrogaṫ, q̄ sunt ꝯ veritatē sciētie illius.
3ᵃ ℂ Tertiā qōnē ponit ibi [Et vtrū ſm ignorātiā] q̄ talis est. In vnaq̄qz sciā ꝯtingit decipi per aliquem syllm̄, quē vocat ſz ignorātiā.
Per syllm̄ decipi.
Cōtingit aūt ꝑ aliquē syllm̄ deceptionē accipe dupl'r. Uno qdez mō, qn̄ peccat i forma nō seruādo debitā formā sylli ⁊ modū. Alio mō qn̄ peccat in mā, ꝓcedēs ex falsis.
Syllus peccās in mā.
Et est dr̄ia inter hos modos duos, q: ille q peccat in mā, syll's est, cū obseruētur oia que ad formā sylli pertinēt. Ille autē q peccat in forma, syll's qdē nō est, sed paralogismus. i. apparēs syll's.
B In dialecticis qdē vtroqz mō ꝯtingit fieri deceptionē. Ūn ⁊ in ꝑ top. Ar. facit mentionē de litigioso, q est syll's, ⁊ de peccāte in forma, q nō est syll's, sed appares.
Cap. i.
Est ḡ questio, vtrū syll's ignorantie, qui fit in scientijs demonstratiuis, sit syll's ex oppositis scientie, idest ex falsis procedens, aut paralogismus. s. peccans in forma, qui nō est syllogismus, sed apparens.
Sētētia. q.
ℂ Deinde cum dicit.

ℂ At enim in geometrice interrogationes, aut ex geometria sunt, aut ex alia facultate. Nam musica quidez interrogatio, si de geometria fiat: in geometrica est.

ℂ Scđm geometriā aūt: aut que ex alia arte vt musica, est interrogatio non geometrica.

C ℂ Soluit ꝑdictas qōnes. Et ꝑ soluit primā. Scđo secundam ibi [De geometria aūt.] Tertio tertiā ibi [In doctrinis aūt.]
Solo ꝑ. q. exp. i.
Dicit ergo ꝑ q [iterrogatio oino nō geometrica est illa que oino fit ex alia arte sicut ex musica.] Ut si q̄raṫ in geometria, vtrū tonus possit diuidi i duos semitonos eq̄les, talis iterrogatio est oino nō geometrica, q: est ex his que nullo mō ad geometriā pertinent.

ℂ At eque distātes putātes ꝯcurrere: tū geometrica, tū in geometrica, est. Duplex est enī in geometricuz, ⁊ perinde atqz informe, atqz alteꝝ ex eo q: nihil hz geometrie, vt iforme, qđ vacat forma. Alteꝝ ex eo q: aliquid eius praue cōplectitur, vt informe, qđ turpem hz formā fedamqz. At hec ignoratio, ⁊ q̄ ex talibus est ꝑncipijs geometrie contrarie est.

ℂ De geometria āt paralellas subire opinari: geometrica quodāmō est, ⁊ nō geometrica alio mō. Dupl'r. n. hoc est, sicut arithmon idest qđ est sine rithmo. Altera qdē non geometrica est in nō hn̄do. sicut arithmō: altera vo in praue habēdo. Et ignorantia hec que est ex huiusmodi principijs contraria est.

D ℂ Soluit scđam qōnem dicēs, q [est iterrogatio de geometria] i. de his que ptinēt ad geometriā, vt cū interrogatur de aliquo aliqo, qđ est ꝯ veritatem geometrie.
Solo. 2. q. Expo. lr̄e
Sicut si fiat q̄stio, de h qđ est [paralellas subire] i. lineas eque distātes ꝯcurrere [est quodāmodo geometrica, ⁊ quodāmō nō geometrica.
2ᵃ Sicut. n. aritbmon. i. qđ est sine ritbmo] vel sono dupl'r dr̄. Uno qdē mō quod nullo
3ᵃ modo hz sonū, vt lana. Alio aūt modo, qđ nō hz bn̄ sonum, sicut cāpana nō bene sonās. Ita interrogatio non
E geometrica dr̄ dupl'r. Uno mō, q: est oino nō geometrica, q̄si nihil hn̄s geometrie. Sicut qđ de musica proposita. Alio mō, q: praue hz id qđ est geometrie, q: videlicz habet cōtrariū geometrie veritati. Ita ergo iterrogatio 4ᵃ que est de ꝯcursu linearū equedistātium, nō est non geometrica ꝑmodo, cū sit de rebus geometricis. Sed scđo modo, q: praue hz id, qđ est geometrie. Et ignorātia, h scilz, que est in praue vtendo principijs geometrie, est cōtra veritatem geometrie. Ultī.
ℂ Deinde cum dicit.

ℂ In mathematicis aūt nō silr̄ fraus sit cum differiṫ: q: mediū est semp duplex. Nā alter extremoꝝ de hoc oi: ⁊ hoc rursus idētidem de altero dr̄: atqz ꝑdicatū non dicitur omne. Hec aūt licz quasi cernere mētis ꝑceptione: in differēdi vo facultatis disceptionibus latent. Est ne ois circulus figura, si designauerit patet. Sed quidnam vltra? Carmina ne sunt circulus? Continuo patet non esse.

ℂ In doctrinis aūt silr̄ nō est paralogismus: Tēx. 25. eo q mediū sit semp dupl'r: ⁊ de hoc enī omni: ⁊ hoc iteꝝ de alio dr̄ oi. Qđ aūt predicaṫ nō dr̄ oē. Hec aūt sunt vt videre ē itellectu. Uide i anno. Sz in rōnibꝰ latet: vtꝝ ois circulus figura sit. Si aūt scribaṫ manifestū est. Q aūt sunt carmina circulus: manifestū quoniam non est.

F ℂ Soluit tertiā qōnē. Et circa hoc duo facit. Primo ostēdit, q in demōstratiuis sciētijs nō fit paralogismus i dictione. Scđo, q nō fit extra dictionē. ibi [Nō opz aūt.] Cū aūt ſm sex locos sophisticos fiat paralogismus i dictione, ex his accipit vnū paralogismū, qui fit ſm equocationē, ostēdēs, q talis paralogismus in sciētijs demōstratiuis esse non pōt, de quo tn̄ magis vr̄. Dicit ergo, q [in doctrinis nō fit paralogismus] i. syll's peccās i forma, sicut in dialecticis.
Expo. lr̄e.
In demōstratiuis. n. opz mediuz idez semper esse dupl'r, idest ad duo extrema cōparari. Quia ⁊ de medio maior extremitas vl'r ꝑdicatur, ⁊ medium vl'r de minori extremitate.
G Sed qđ ꝑdicaṫ, nō dr̄ oē, idest signū vl'e non poniṫ ad ꝑdicatū.
2ᵃ In fallacia vo equocationis est qdem idē mediū ſm vocē, non aūt ſm rem.
3ᵃ Et ideo qn̄ in voce ꝓponiṫ, latet. Sed si ad sensum demōstraṫ, non pōt esse aliqua deceptio. Sicut h nomē
4ᵃ circulus equoce de figura dr̄, ⁊ de poemate. Silr̄ ⁊ in rationibus. i. in argumētationibus latet. i. deceptio pōt accidere. vt si dicaṫ. Ois circulus est figura. Poema Homeri est circulus. Ergo poema Homeri ē figura.
Ultī.
Si vo scribaṫ ad sensum circulus, nulla pōt eē deceptio. Manifestū. n. erit, q carmina nō sunt circulus. Sic aūt hec deceptio excludiṫ ꝑ hoc, q mediū demraṫ ad sensuz, ita ⁊ in demraṫiuis excludiṫ ꝑ hoc, q mediū demraṫ ad intellectū. Cū. n. aliqd diffiniṫ, ita se hz ad itellm̄, sicut id qđ sensibil'r describiṫ, se hz ad visuz. Et iō dicit q hec. s. diffinita in demraṫiuis sciētijs, sunt, q̄ videnṫ i itellectu.
Repetit exp. 2. clarius.
In demraṫionibus aūt ꝓcediṫ semp ex diffōnibus. Unde non pōt ibi esse deceptio equocationis, ⁊ multominꝰ ſm alias fallacias in dictione.
H In demō. nō eē fal. equo.
ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Atqz non opz inficiationē ad ipsuz afferre, si sit ꝓpositio inductiua. Ut. n. neqz propositio est ea: que non ad plura sese extēdit, (nō enim erit de omnibus:) vniuersalibus autē extruitur ratiocinatio, sic patet nec eā inficiationem esse: que vl'is non est. Etenim eedez sunt propositiones, inficiationes sue. Nā quā

afferat quispiam inficiationem, ea vel differẽdi, vel demonstrãdi propositio fieri potest.
¶ Non oportet autem instantiã in ipsum ferre si sit propositio inductiua. Sicut enĩ neq; propositio est q̃ non est in pluribus: nõ enim ita erit in omnibus: ex vniuersalibus autem est syllogismus: manifestũ est q neq; instãtia est. Eedem enim sunt propõnes ⁊ instantie. Quam enim fert instantiã: hec fiet vtiq; propositio aut demõstratiua aut dialectica.

I ¶ Ostẽdit, q nõ põt fieri paralogismus in demõstratiuis sm fallaciã extra dictionẽ. Et qr hĩ paralogismis freq̃nter obuiat ferẽdo instãtiã, per quã ostendit defectus in forma syllogiçãdi, ideo p̃ oñdit, q̃liter ferẽda est istãtia in demõstratiuis. Scđo oñdit, q in eis nõ põt eẽ paralogismus sm fallaciã extra dictionẽ. ibi [Cõtigit ãt quosdã.] Dicit ergo p̃, q [nõ op; in demrãtiuis ferre instãtiã in ipm] .i. in aliquẽ paralogismũ, sumẽdo aliquã ppositionẽ inductiuã .i. particularẽ. Nã iductio ex pticularibus pcedit, sicut syllus ex vlibus. Et hoc iõ est, qr in demõstratiuis nõ sumit ppõ, nisi que est in plibus. Nisi enĩ sit in plibus nõ est in oibus. Op; aũt syllm demõstratiuum ex vlibus pcedere. Unde manifestum est, q neq; instãtia põt esse in demõstratiuis, nisi vlis, qr eedẽ sunt propõnes ⁊ instãtie. Tã .n. in dialecticis q̃ in demõstratiuis, illud qđ sumit vt istãtia, postea sumit vt ppõ, ad syllogiçãdũ ɔ̃riũ eius, qđ pbat. ¶ Deinde cum dicit.

Marg.: Expo. lr. — 2e — K — 3e Biu.

¶ Fit autem vt quidam vitiose concludant: propterea quod eos medios sumũt: qui terminos vtrosq; sequuntur. Quale quidẽ facit ⁊ Ceneus: ignẽ gigni multiplicata ratione concludens hoc pacto. Ignis (vt dicit) celerrime gignitur. Quod multiplicata gignitur ratione: id celerrime gignitur. Hoc autem modo cõstare ratiocinatio neq̃t. Sed si celerrimam generationẽ multiplicata sequatur ratio: ⁊ ignem celerrima generatio.

Marg.: Vide i anno.

¶ Contingit autem quosdam non syllogistice dicere propter id qđ accipiunt vtrisq; inherentia: vt ⁊ Ceneus facit q ignis in multiplicata analogia sit. Nãq; ignis cito generatur: sicut dicit: ⁊ hoc analogia.

L ¶ Ostẽdit, q in demõstratiuis nõ accidit deceptio p paralogismos extra dictionẽ. Et sicut ostẽderat supra, q non erat paralogismus in dictione in demõstratiuis, ostendendo de vno paralogismo, q fit sm fallaciã equocationis, ita hic oñdit, q i demrãtiuis nõ est paralogismus extra dictionẽ, ostẽdẽdo de vno, q fit sm fallaciã ɔ̃ñtis. Pz .n. q sm alias fallacias extra dictionẽ non põt fieri paralogismus in demrãtiuis. Neq; .n. sm accñs, cũ demõstrationes procedãt ex his que sunt p se. Neq; sm qd ⁊ simpliciter, cũ ea que i demõstrationibus sumunt, sint vlr, ⁊ semper, ⁊ nõ sm qd. Circa ergo hoc duo facit. Primo ostẽdit, qualr fiat paralogismus sm fallaciã ɔ̃ñtis. Secũdo, q ex hoc mõ non accidit deceptio in demonstratiuis. ibi [Aliqñ qdem.] Dicit ergo p̃, q [quosdã nõ cõtingit syllogistice dicere,] idest nõ seruare formã syllogismi, ppter hoc, q accipiũt vtrãq; inherentiã, idest qa accipiũt medium affirmatiue predicatũ de vtroq; extremorum, qđ est syllogiçare in secunda figura ex duabus propositionibus affirmatiuis, qđ facit fallaciã cõsequẽtis. Sicut facit quidã Phs nomine Ceneus, ad ostẽdẽdum, q ignis sit in multiplicata analogia .i. q in maiori quãtitate gñatur ignis q̃ fuerit corpus ex quo gñatur: eo q ignis cum sit rarissimum corpus, per rarefactionem ex alijs corporibus gñatur. Unde op; q mã prioris corporis sub maioribus dimensionibus extẽdat, formam ignis assumẽs. Ad hoc aũt probandũ vtebat tali syllogismo. Qđ gñatur ex multiplicata analogia, cito generatur, sed ignis cito generatur, ergo ignis generatur ex multiplicata analogia. ¶ Deinde cum dicit.

Marg.: Lec. pñti. — Cor. isti de falla. ɔ̃ñtis. — M — Expo. lr. — Falla. ɔ̃ñtis qd facit. — N — Biu.

¶ Interdum igitur fieri nequit: vt ex ijs que sumuntur ratiocinatio construatur: interdũ v̄o fieri potest; sed non cernitur.
¶ Aliquando quidem igitur syllogiçare nõ contingit ex acceptis: aliquando v̄o contingit: sed non videtur.

O ¶ Ostẽdit, q per hũc modũ syllogiçãdi non accidit deceptio i demõstratiuis sciẽtijs. Et circa hoc duo facit. Primo manifestat, q ex h mõ syllogiçãdi non semp accidit deceptio, dicẽs q aliqñ sm supradictũ modũ arguendi nõ cõtingit syllogiçare ex acceptis, qñ .s. termini nõ sunt ɔuertibiles. Nõ enim sequitur. Si ois homo est aial, q quicquid est aial sit homo. Aliqñ v̄o cõtingit syllogiçare .s. in terminis cõuertibilibus. Sicut enim seqtur. Si est homo, est aial rõnale mortale. Ita etiã sequitur econuerso. Si est aial rõnale mortale, seqtur q sit homo. Sz tñ non videtur, q sequatur syllogistice, qñ non seruatur debita forma syllogismi. ¶ Secundo ibi cum dicit.

Marg.: Expo. tex.

¶ Quod si fieri non posset: vt verum ostẽdatur ex falsis: facile esset resoluere. Conuersio nãq; necessario fieret. Si enim .a. verum: qđ cum sit: hec sunt que quidem esse scio: veluti b. Ex his igitur illud esse ostendam.
¶ Si autem esset impossibile ex falso verum monstrare: vtiq; facile esset resoluere. Conuerterentur enim ex necessitate. Sit enim .a. esse. Hoc autem cum sit: ⁊ eã vtiq; sunt que noui: quoniam sunt: vt .b. ex his demonstrabo q illud est.

Marg.: Vide i anno.

P ¶ Ostendit, q in demõstratiuis sciẽtijs ɔtingit predicto modo syllogiçari sine deceptione. Et hoc ostendit tripliciter. Primo sic. Scđm predictũ modũ syllogiçandi accidit deceptio ex eo q nõ ɔuertitur ɔ̃ñtia, quã putat conuerti, in qua nõ accidet deceptio, si quẽadmodũ ɔclusio est vera, sic p̃misse sint vere, tũc enim in ɔuertẽdo non accidet deceptio. Sicut si dicã de sorte. Sortes est homo, ergo sortes est aial, nulla deceptio falsitatis sequitur. Sicut si ecõuerso arguat sic. Est aial, ergo est hõ. Sed si p̃missa est falsa, ɔclusione existẽte vera, tunc accidit deceptio in ɔuertẽdo. Sicut si dicaz. Si asinus est hõ, est animal, ergo si est aial, est hõ. Si ergo ex falsis esset ipossibile ostendere verũ, ⁊ semper oporteret verũ ostendi ex veris, tunc facile esset resoluere ɔclusionẽ in p̃ncipia absq; deceptione, qr nulla falsitas esset si ex ɔclusione inferret aliqua p̃missarũ. Tali enim suppõne facta cõuerteret de necessitate ɔclusio ⁊ premissa, quantum ad veritatẽ. Sicut enim p̃missa exñte vera, ɔclusio est vera, ita ⁊ ecõuerso Sit enĩ, q .a. sit. Et hoc posito, seqtur, eadem esse de qbus certũ est mihi q sunt vera, sicut b. Uñ cũ vtrunq; sit verũ, ex hoc ẽt, sciƷ ex .b. potero iteruƷ inferre .a. Sic

Marg.: Primo rõ q in demon. fit syllo sine deceptione. — Q — Expo. lr. — 2e — R — 3e ⁊ vlti.

Sur i demõ. nõ ẽ falla. cõsequentie. Lec. 13. i. ex. 2.

ergo vna ratio est q deceptio non accidit in demõstratiuis sciẽtijs per fallaciam ɔsequẽtis, qz in demonstratiuis scientijs ipossibile est syllogiʒari ex falsis, sicut ostẽsum est supra. ¶ Secundam rationem ponit ibi.

¶ Conuertũtur autem ea magis que in mathematicis sunt: quia nullũ accidens, sʒ diffinitiones accipiunt: atqz hoc etiam ipso a differendi differunt facultate.

¶ Cõuertunt̃ aũt magis q̃ sunt in mathematicis, qm̃ nullũ accñs recipiũt (sed in hoc differunt ab his q̃ sunt in dialogis) sʒ diffõnes.

A Expo. lr̃e. ¶ In terminis. n. ɔuertibilibus nõ accidit deceptio p fallaciã ɔñtis, eo q in his ɔsequẽtia cõuertit̃. Jlla vero. que sunt in mathematicis. i. in demõstratiuis sciẽtijs, vt plurimũ sunt ɔuertibilia, qz nõ accipiũt pro medio aliqd p̃dicatũ p accñs, sʒ solũ diffõnes, q̃ sunt demonstrationis

Vir. Le. 16. i. ex. 3. p̃ncipia, vt ostẽsum est. (Et in hoc differũt ab his q̃ sunt in dialogis). i. in dialecticis syllogismis, in qbus freq̃nter recipiunt̃ accñtia. ¶ Tertiã rationẽ ponit ibi.

¶ Accrescit ẽt rõcinatio non p media sʒ assumẽdo: naʒ. a. de. b. sumitur: ⁊ hoc de. c. ⁊ hoc rursus de. d. atqz hoc in ĩfinitũ p̃cedit. Uersus quoqz latus eiuʒ fit icremẽtũ. A nãqz de c. atqz de. e. ɔcludit̃. Sit eniʒ. a. quidẽ numerus absolute. b. vero simplr̃ numerus ipar: ⁊ c. definitus numerus ipar. a. igit̃ de. e. cõcludetur. Altera rursus in pte. D. qdeʒ sit ipar numerus simplr̃ sumptus. e. vero definitus numerus par. A igitur de. e. concludetur.

Uide i fnot. ¶ Augent̃ aũt nõ per media, sed in post assumẽdo, vt. a. de. b. hoc auteʒ de. c. iteʒ hoc de d. ⁊ hoc in ĩfinitũ. Et in latus, vt. a. de. c. ⁊ de

Uide i amo. e. vt est numer⁹ quãtus finitus aut ĩfinitus. Hoc aũt i quo fit. a. ipar numerus quãtus ĩ quo. b numerus ipar i quo fit. c. Est itaqz. a. de. c. ⁊ est par quãtus numerus, ĩ quo fit. d. par numerus in quo est. e. Est ergo. a. de. e.

¶ Que talis ẽ. In demõstratiuis sciẽtijs sunt determinata p̃n⁹, ex qb⁹ p̃cedit̃ ad ɔ̃nes. Uñ ex ɔ̃nib⁹ põt rediri ĩ p̃n⁹, sicut ex determinatis in determinatũ. Q, aũt demõ

B

strationes ex determinato p̃ncipijs p̃cedãt, ex hoc ostẽ

Expo. lr̃e dit, qz [demõstrationes nõ augent̃ per media]. i. in demõstrationibus nõ assumunt̃ plura media ad vnã ɔ̃neʒ demõstrãdã. Qd̃ intelligẽdũ est in demõstrationib⁹ pp qd, de qbus loqtur. Unius. n. effectus nõ põt ẽẽ nisi vnica cã propria, pp quã est. Sed sʒ nõ multiplicent̃ p medis demõstrationes, multiplicantur tñ duobus modis. Uno mõ, i post assumẽdo. i. in assumẽdo mediũ sub medio. Sicut sub. a. sumit̃. b. ⁊ sub. b. sumitur. c. sub. c. d. ⁊ sic in ĩfinitũ. Sicut cũ hẽre tres angulos p̃bat̃ de triangulo p hoc, q est figura hñs angulũ extrinsecũ equaleʒ

C duobus itrinsecis sibi oppositis, ⁊ de isochele p hoc q

2ᵉ est triãgulus. Alio mõ multiplicant̃ in latus. Sicut cuʒ a. probat̃ de. c. ⁊ de. e. Uerbi gr̃a. Ois numerus quãtus

3ᵉ aut est finitus aut infinitus. Et hoc ponat̃ i quo fit. a. s. esse finitũ vel infinitũ. Sed impar est numerus quãtus. Et hic. s. numerus quãtus ponat̃ i quo fit. b. sʒ numer⁹

4ᵉ impar ponat̃ in quo fit. c. Seqtur ergo, q. a. p̃dicet̃ de

Viri. e. idest q numerus ipar fit numerus finitus vel ĩfinitus. Et sĩlr̃ põt iteʒ ɔcludi de numero pari, ⁊ per idẽ mediũ.

Introductio alia lr̃e. 9.

Põt aũt ⁊ hec pars, que incipit ibi [Augent̃ aũt] introduci aliter. Ut qz dixerat, q in demõstratiuis assumuntur diffinitiones pro medijs. Unius autem rei vnica est diffinitio, ex hoc sequitur, q demonstrationes non augeantur per media.

¶ Differt aũt scire esse ⁊ pp qd est: primo quidem in eadẽ scia, atqz in hac duplr̃: vno qdeʒ mõ: si rõcinatio nõ per ea q̃ vacãt medio fiat, nõ. n. prima sumit̃ cã: scia aũt eius pp qd ẽ per primaʒ fit causam. Alio vero mõ, si per ea quidẽ quã vacãt medio: non tñ per cãm, sed per notius eoꝝ que cõuertunt̃ efficit̃. Atqz nihil p̃hibet vt eoꝝ que de sese mutuo predicant̃, notius interdũ fit id qd̃ nõ est causa. Quare demõstratio per idipsum efficietur.

¶ Sed qz differt ⁊ p̃pter quid scire. Primũ quidẽ in eadem scientia, ⁊ in hac dupliciter. Uno quidẽ modo si nõ per nõ medium fiat syllogismus. Nõ enim accipit̃ prima causa. Sed que est pp quid scia s̃m primã causam. Alio vero modo si per nõ per media quidẽ, sʒ non per causam, sed per ɔuertentia ⁊ per notius. Prohibet eniʒ nihil eque p̃dicatiũ notius esse aliquando non causaʒ. Quare per hanc erit demonstratio. L. c. 30.

LECTIO. XXIII.

Ostqʒ Phs determinauit de demõstratione pp quid, hic ostẽdit dr̃iam inter demonstrationẽ qa, ⁊ demõstrationẽ pp qd. Et circa hoc duo facit. Primo ponit dr̃iã vtriusqz in eadẽ scia. Secũdo in diuersis. ibi [Alio aũt mõ.] Circa primũ duo facit. Primo ponit duplic eʒ dr̃iam vtriusqz demõstrationis in eadẽ scia. Scdo manifestat p exẽpla ibi. [Ut q p̃pe sint planete.] Dicit ergo p̃. Supius dictũ est, q demonstratio est syll'o faciens scire, ⁊ q demõstratio ex causis rei p̃cedit ex primis ⁊ immediatis. Qd̃ itelligẽdũ est de demõstratiõe pp qd. Sʒ tñ differt scire, qz ita est, ⁊ pp qd ita est. Et cũ demõstratio fit syll'o faciẽs scire, vt dictũ ẽ, opʒ ẽt, q demõstratio q̃ facit scire qa, differat a demõstratione, q̃ facit scire p̃pter qd. Et hec qdẽ dr̃ia ɔsiderãda est in eadeʒ scientia, postea ɔsiderãda est in diuersis. In vna aũt, dr̃ duplr̃ differre vtrũqz p̃dictoꝝ, s̃m duo, que requirebãtur ad demonstrationeʒ simplr̃, que facit scire pp quid. s. q fit ex causis, ⁊ fit ex imediatis. Uno igitur modo differt scire quia, ab hoc, qd̃ est scire p̃pter quid, qz scire quia, est si nõ fiat syll'o demõstratiuus per nõ mediũ, id est per immediatũ, sed fiat per mediata. Sic. n. non accipietur prima causa, cũ tñ sciẽtia que est pp quid, fit s̃m primã causam. Et ita nõ erit scia propter quid. Alio mõ differt scire qz est. Quia scire quia, est qñ fit syll'o non quideʒ per media. i. per mediata, sed per imediata, sed nõ fit p causam. sed fit per ɔuertẽtiã. i. per effectus cõuertibiles ⁊ immediatos. Et ista talis demõstratio fit per notius. s. nobis, al's nõ faceret scire. Nõ. n. p̃uenimus ad cognitionẽ ignoti, nisi p aliqd magis notũ. Nihil. n. p̃hibet duorũ eque p̃dicatiũ. i. ɔuertibiliũ, quoꝝ vnũ fit causa ⁊ aliud effectus, notius esse aliqñ non cãm, sed effectuʒ magis. Nã effectus aliqñ est notior causa quo ad nos, ⁊ s̃m sensum, lʒ cã fit notior simplr̃, ⁊ s̃m nãm. Et ita per effectũ notiorem causa, põt fieri demõstratio, non faciens scire propter quid, sed tñ quia. ¶ Deinde cum dicit.

Margin: D; Le. 25.; Lec. 4. tex. expo. 7.; Expo. lr̃e.; E; 2ᵉ; 3ᵉ; 4ᵉ; 5ᵉ; 6ᵉ; F; 7ᵉ; Viri.

Veluti vagas stellas esse prope: qꝛ nõ micant. Vage stelle sunt. c. nõ micare. b. prope esse colloceť in. a. Vere igiť. b. dicetur de. c. vage nãqȝ stelle nõ micãt. At vere etiã. a. de ipso diceť. b. qḋ. n. nõ micat: id est ꝓpinquũ. Hoc aũt ꝑ inductionẽ vel sensum sumať. A. igiť necesse est ipsi cõpetere. c. Quare demõstratũ est vagas eẽ ꝓpinquas. Hec igitur ratiocinatio nõ est ipsius pp quid est. Nõ eniȝ qꝛ nõ micant: vagantes stelle ideo sunt prope: sed qꝛ sunt prope: ideo non micant.

Ut ꝙ ꝓpe sunt planete ꝑ id qḋ nõ scītillãt. Sit in quo. c. planete: ĩ quo. b. nõ scintillare: in quo. a. ꝓpe eẽ. Verꝫ igitur est. b. de. c. dicere: planete eniȝ nõ scintillãt. Sȝ ⁊. a. de. b. nõ scintillãs: enim ꝓpe est. Hoc aũt accipitur ꝑ inductionẽ, aut ꝑ sensuȝ. Necesse est ergo. a. ipsi. c. inesse. Quare mõstratuȝ est ꝙ erratice ꝓpe sunt. Hic igitur syll's non est ꝓpter qd: sed quia. Nõ eniȝ ex eo ꝙ nõ scintillant: ꝓpe sunt: sed ꝓpter id qḋ ꝓpe sunt: nõ scintillãt.

G Manifestat ꝑdictam dĩam per exẽpla. Et diuidiť in duas ptes. In pma manifestat exẽplũ de demõstratione quia, que est per effectũ. In scḋa de dmõstratione quia, que est ꝑ cãm mediatã. ibi [Amplius in qb⁹ mediuȝ.]

Le. ime. sen. Prima in duas. In prima ponit exẽplũ de syll'o, qui fit ꝑ effectũ ꝯuertibilẽ. In secunda de syllogismo, qui fit per effectũ nõ ꝯuertibilẽ. ibi [In qbus aũt media.] Prima diuidiť in duas partes, ꝺm duo exẽpla que ponit. Scḋa ps icipit ibi [Itẽ sic lunaȝ.] Circa pᵐ duo facit. Primo ponit exẽplũ de demõstratione quia, que est per effectũ. Scḋo docet, quomodo posset cõuerti in demõstrationẽ ꝓpter qd. ibi [Cõtingit aũt.] Dicit ergo p̊, ꝙ demõstratio quia, est per effectũ. Ut siqs ꝯcludat, ꝙ planete sunt

Expo. 2e. ꝓpe, pp hoc, ꝙ nõ scintillãt. Non. n. scintillare, est cã ꝙ

H planete sint prope, sed eꝯ. Propter h̄. n. nõ scintillãt planete, qꝛ sunt ꝓpe. Stelle. n. fixe scintillãt, qꝛ visus in cõ

Cur stelle fixe scintillãt. prehẽsione eaꝝ caligať pp eaꝝ distãtiã. Formetur ergo syll's sic. Oẽ nõ scintillãs est ꝓpe. Planete sunt nõ scintil

2° lãtes. Ergo sunt ꝓpe. Sit ĩ quo. c. planete, idest accipiatur planete q̃si minor extremitas. In quo autẽ. b. sit non

I scintillare. i. nõ scĩtillare accipiať medius terminus. In

3° quo aũt. a. sit ꝓpe esse. i. ꝓpe eẽ accipiať vt maior extre

4° mitas. Vera igiť est hec ꝓpõ. Omne. c. est. b. qꝛ planete

5° nõ scintillãt. Et iteꝝ veꝝ est ꝙ. b. sit. a. qꝛ oĩs stella nõ scitillãs ꝓpe est. Huiꝰ aũt ꝓpõnis veritas opȝ ꝙ accipiať per inductionẽ, aut per sensuȝ, qꝛ effectus hic est notior

6. cã. Et sic seqtur ꝯclusio, ꝙ oẽ. c. sit. a. Et sic demõstratuȝ

7. est, ꝙ planete nõ scintillãtes siue stelle erratice sunt prope. Hic igiť syll's non est propter qd, sed quia. Nõ enim

8. propter hoc ꝙ scintillãt planete, sunt ꝓpe, sed ꝓpter id, ꝙ prope sunt, non scintillant. Deinde cum dicit.

Bisi. Fieri etiam põt: vt per alterum alterũ ostẽdatur: atqȝ tunc erit ipsius propter quid est ratiocinatio. Nam stelle vagantes quidem sint. c. prope aũt esse in. b. ⁊ non micare collocetur in. a. Et. b. igitur competit ipsi. c. nam vagantes stelle sunt prope: ⁊. a. constat ipsi competere. b. ea nãqȝ non micant: que prope sunt. Quibus fit vt. a. quoqȝ cõpetat ipsi. c. Atqȝ hec est ratiocinatio ipsius ꝓpter qd est. Nam sumpta est ipsa causa prima.

Cõtingit aũt ⁊ ꝑ alterꝫ alterum monstrare: ⁊ erit propter qd demõstrationẽ. Ut sit. c. erratice: in quo. b. prope eẽ. a. non scintillare. Est igitur ⁊. b. in. c. quare ⁊ in. c. a. ⁊ ĩ. b. a. qḋ est non scintillare. Et erit propter quid syllogismus. Accepta est enim prima causa.

K Docet q̃ṁo demr̄atio quia, ꝯuertať in demõstrationeȝ ꝓpter qd. Et dicit, ꝙ [ꝯtigit ꝑ alterꝫ demõstrare alteꝝ.] Expo. 2e.

idest pp hoc, ꝙ est ꝓpe esse, demõstrare ꝙ nõ scĩtillãt, ⁊ sic erit demõstratio pp qd. [Ut sit. c. erratice.] idest accipiatur stella erratica minor extremitas. [In quo. b. sit prope.] idest ꝓpe eẽ, accipiatur vt medius terminus, qḋ supra erat maior extremitas. [A. sit nõ scintillare.] idest accipiať, nõ scintillare, maior extremitas, qḋ supra erat

3° medius terminus. Est igiť ⁊. b. in. c. qꝛ oĩs planeta prope est, ⁊. a. est in. b. qꝛ oĩs planeta que prope est non scintillat. Quare seqtur ꝙ ⁊. a. sit in. c. scilicȝ, ꝙ oĩs planeta

non scintillet. Et sic est syllogismus ꝓpter qd, cũ accepta sit prima ⁊ imediata causa. Deinde cum dicit. Bisi.

Rursus sit vt luna ꝑ accretiões demõstretur esse rotũda: quẽadmodũ quidã demonstrant. Nã si rotunduȝ est id omne qḋ sic accrescit: luna aũt sic accrescit: ꝑspicuũ est lunã esse rotũdam. Atqȝ hoc qdẽ mõ ea facta est rõcinatio: qua ipsum esse ostẽditur. At si medium ꝯtra ponatur: extructur ipsius ꝓpter quid est rõcinatio. Non eniȝ ob excretiones tales: rotũda est luna: sed qꝛ est figure rotunde: ideo talia suscipit incrementa. Atqȝ sit in c. luna: rotũdũ in. b. sit accrescere ponať ĩ. a.

Itẽ sic lunam demõstrant: qꝛ ꝑ incrementa circularis sit. Sic quidẽ igitur ipsius quia factus est syll's. Econuerso autẽ posito medio ipsius ꝓpter quid sit. Non enim ꝓpter augmẽta circularis est: sed quia circularis est: accipit augmẽta huiusmodi. Luna in quo. c. ĩ quo. b. augmẽtum sit: in quo. a. circularis. Bisi. lunae.

L Ponit aliud exẽplũ dicẽs, ꝙ [sic] i. demr̄atione faciẽte scire quia. [demr̄ant, ꝙ luna sit circularis ꝑ icrementa.] qb⁹. s. oĩ mẽse augeť ⁊ minuiť, sic arguẽtes. Oẽ qḋ Expo. 2e.

sic augeť, q̃si circulariter, circulare est, augeť aũt sic luna. g̃ ẽ circularis. [Sic igiť factus est syll's demõstrans 2.

quia. Sed ecõuerso, posito medio ipsi⁹, sit syll's pp qd.] 3.

i. si ponať circulare vt medius termin⁹, ⁊ augeť, maior

extremitas. [Nõ. n. iõ est circularis luna,] qꝛ sic augeť 4e

[sed qꝛ circularis est, iõ talia augmẽta recipit.] Sit ergo [luna in quo. c.] i. minor extremitas. [Augᵐ ĩ quo Bisi.

b.] i. medius termin⁹. [Circulariter ãt ĩ quo. a.] i. maior extremitas. Et h̄ itelligẽdũ in syll'o quia. Econuerso

aũt in syllogismo ꝓpter quid. Deinde cum dicit

In quibus autem ipsa media non conuertuntur: ⁊ est id notius quod nõ est causa: ostẽditur quidem esse, ipsum autem propter qd est non demonstratur.

In qbus aũt media nõ conuertuntur: sed

transcendūt, ⁊ est notius qđ nō est causa, qa, demonstratur quidem, sed ꝓpter quid non.

A Expo. i. ¶ Ostendit qđ sit demōstratio quia per effectū nō cōuertibilē, dicēs ꝙ illis ēt syllogismis [in qbus media non ꝯuertunt᷑] cū extremis, ⁊ accipit᷑ vt notius quo ad nos [loco medij.] [qđ nō est cā,] sꝫ magis effectus, [demōstratur qdē quia, sed nō pp quid.] Et qdē si tale mediū ꝯuertatur cū maiori extremitate, ⁊ excedat minorē, manifestū est, ꝙ ꝯueniēs sit syll'is. Sicut si probet᷑ de venere ꝙ sit ꝓpe, q᷑ nō scintillat. Si aūt ecōuerso minor terminus esset in plus q̄ꝫ mediū, nō esset conueniens syllogismus. Nō enīꝫ pōt de stella vniuersalr̄ concludi, ꝙ sit ꝓpe, propter hoc ꝙ nō scintillat. In cōparatione aūt ad maiorē terminū, est ecōuerso. Nā si mediuꝫ sit in minus q̄ꝫ maior terminus, ꝯueniens fit syllogismus. Sicut si ꝑ hoc, qđ est moueri motu ꝑgressiuo, ꝓbetur de aliquo ꝙ habeat aīam sensibilē. Si aūt sit in plus, nō fit ꝯueniēs syll's. Nam ab effectu, qui a pluribus causis procedere pōt, non potest vna illarū cōcludi. Sicut non pōt cōcludi, ꝙ aliquis habeat febrem ex excitatione pulsus.

Syll'ꝫ per effec. non conuertibilē fieri ex quo. nō.

B

Ab effectu q a plu. causis pce. pōt.

¶ Preterea in his quibus mediuꝫ extra ponitur: etenim in his ipsis est ipsius esse, ⁊ nō ipsius propter quid est demonstratio. Non enim dicit causam ipsam.

Uide lanno. ¶ Amplius in qbus mediū extra ponit᷑, ⁊ in his. n. ipsius qa, nō ꝓpter quid, demonstratio est. Nō enīꝫ dicitur cā. LECTIO. XXIIII.

Ostēso manifestauit Phs per exēpla, q̄liter demōstrat᷑ quia, per effectū. Hic ostēdit, q̄liter demōstrat᷑ quia, per non imediata. Et circa hoc duo facit. Primo manifestat ꝓpositū. Scđo ostēdit, qualiter in huiꝰ demonstrationibus media se habeāt ad ꝯnes, ibi [Cōparātur aūt huiꝰ ⁊c.] Circa pͥmū tria facit. Primo ꝓponit intētū. Scđo manifestat per exēpla, ibi [Ut qi non respirat.] Tertio ordinat in forma syllogistica, ibi [Syllogismꝰ aūt.] Dicit ergo pͦ, ꝙ non solū in his que ꝓbātur ꝑ effectum [demōstratur quia, ⁊ nō ꝓpter qd, sed ēt in qbus mediū extraponit᷑.] Df aūt mediū extraponi, qñ est diuersuꝫ a maiori termino, vt accidit in syllogismis negatiuis. Uel mediū extraponi dī, qñ mediū est q̄si cōiꝰ, ⁊ non ꝯuertitur cū maiori termino. Qꝫ autēꝫ per tale mediuꝫ nō possit demōstrari ꝓpter qd, ꝓbat ex hoc, ꝙ demōstratio ꝓpter qd, est per cām. Tale aūt medium non est per causam proprie loquēdo. ¶ Deinde cum dicit.

C

Expo. pͥe.

Mediuꝫ extraponi.

Aliter.

Ulti.

¶ Ueluti pp qd paries nō respirat, q᷑ nō aial est. Nam si hoc nō respirādi causa est, oportebat aial respirandi cām esse. Ceu si negatio cā est nō essendi, affirmatio cā est essendi. Ut si calidoꝝ ac frigidoꝝ intēperatio sanitatēꝫ non hñdi causa est, eorūdem tēperatio sanitatēꝫ hñdi causa est. Pari quoqꝫ mō si affirmatio eēndi cā est. Ad hec autē hec hoc pacto assignata: non accōmodatur id quod est dictum. Non enim animal omne respirat.

¶ At quare nō respirat paries, q᷑ nō est aial. Si. n. hoc cā est nō respirādi, opꝫ aial cām esse respirandi. Ut si negatio cā est ipsius non esse, affirmatio est esse. Sicut si sine mensura esse calida ⁊ frigida nō sanādi causa est: ⁊ cū mēsura esse sanādi causa est. Similiter autēꝫ est si affirmatio ipsius esse, ⁊ negatio nō esse. In his aūt sic demōstratis non cōtingit qđ dictū est. Nō enim omne respirat animal.

¶ Manifestat qđ dixerat ꝑ exēplū. Et dicit. Ut si qs vellet ꝓbare, ꝙ [nō respirat paries, q᷑ nō ē aial,] nō demōstrat pp qd, nec accipit cām. Quia [si nō esse aial, eēt cā nō respirādi, oporteret, ꝙ eē aial, eēt cā respirandi] qđ falsum est. Multa. n. sunt aialia, q̄ nō respirāt, sic pisces. Opꝫ. n. si negō ē cā negōnis, ꝙ affirmatio sit cā affirmationis, sicut nō eē calidū ⁊ frigidum in mēsura, est cā, ꝙ aliqs nō sanet᷑. ⁊ eē calīn ⁊ frigidū i mēsura est causa ꝙ aliqs sanet᷑. Silr̄ autē eꝫ est, ꝙ si affirmatio est cā affirmationis, negō est cā negōnis. In pmissis aūt hoc nō cōtingit, q᷑ affirmatio nō est cā affirmationis, quia [non omne qđ est animal respirat.] ¶ Deinde cum dicit.

D Expo. pͥe. 2ᵉ 3ᵉ 4. 5. 6. Ulti.

¶ Atqꝫ rōcinatio cause talis i media fit figura. A. nāqꝫ sit aial b. respirare, paries c. Igit᷑ ipm. a. cuilibet qdē. b. cōpetit, oē nāqꝫ qđ respirat aial est, nulli aūt iest. c. Quare neqꝫ. b. cuipiā cōpetit c. Paries igit᷑ non respirat.

H

Uide lanno. ¶ Syll's aūt fit huiusmodi cause in media figura. Ut sit. a. animal: in quo. b. respirare: in quo. c. paries. In. b. qdem igitur omni est a. oē enīꝫ respirās aial est, in. c. aūt nullo. Quare. b. in. c. nullo est. Nō igit᷑ respirat paries.

Expo. pͥe. b

¶ Ordinat pdictū exēpluꝫ in forma syllogistica. Et dicit, ꝙ syllm predictū opꝫ fieri in media figura. Et hoc iō est q᷑ in pͥma figura non pōt esse ꝯ negatiua, ita ꝙ maior sit affirmatiua, qđ opꝫ in pdicto exēplo eē. Naꝫ respirare, qđ ē maior extremitas, opꝫ ꝙ ꝯiūgat᷑ cū aiali, qđ ē medius terminus ẜm affirmationē. Sed paries, qđ est minor extremitas, opꝫ ꝙ ꝯiūgat᷑ cū aiali, qđ est mediū, ẜm negōnem. Et sic opꝫ, ꝙ maior sit affirmatiua ⁊ minor negatiua. Quidē nunq̄ꝫ fit in pͥ figura, sed solū in 2ᵃ. Accipiat᷑ ergo aial. a. i. mediuꝫ terminꝰ. b. respirare. i. maior extremitas, ⁊ paries. c. i. minor ex̄mitas. [Sit ḡ. a. in oi b.] q᷑ oē respirās est aial. [In nullo aūt. c. ē. a.] q᷑ nullus paries est aial. Quare seqtur, ꝙ etiā. b. in nullo. c. sit i. ꝙ nullus paries respiret. Si aūt acciperet᷑ mediū ꝓpinquū, eēt demōstratio pp qd. Ut si ostēderetur, ꝙ paries nō respiret, q᷑ non hꝫ pulmonem. Omne enim hñs pulmonem, respirat, ⁊ ecōuerso. ¶ Deinde cum dicit.

2ᵉ 3ᵉ 4ᵉ Ulti.

¶ Tales ꝓo cāe siles sunt hisce q̄ ꝑ excupationē dicunt᷑. Hoc aūt ē mediū id dicere qđ superat cāꝫ: cuiꝰ gñis est Anacharsidis illud: i scythia modulatrices nō sunt, nā neqꝫ vites.

3.

Uide lanno. ¶ Cōparātur huiusmodi cārum ẜm excellētiam dictis: hoc aūt est plīn distātē medium dicere, sic est illud qđ Anacharsidis in schythis, ꝙ nō sunt sibilatores, neqꝫ enim vites.

¶ Ostēdit, qñō medis se habeāt ad ꝯnē dicēs, ꝙ hꝰ cause remote cōparant᷑ dictis ẜm excellētiā, q᷑ excedūt cōitatem ꝯnis ꝓbāde. Et huiꝰ mediuꝫ ꝯtingit dicere, ꝙ est multū distās. Ut pꝫ in ꝓbatione anacharsidis, qui probat, ꝙ apud scythas nō sunt sibilatores propter hoc, ꝙ nō sunt ibi vites. Hoc. n. est mediū valde remotū. Propinquum. n. esset, nō hēe vinū, ⁊ adhuc ꝓpinquius, nō bibere vinū, ex quo seqtur letitia cordis, que mouet ad cantandum, vt sic sibilatio pro cantu itelligat᷑. Uel melius pōt dici, ꝙ sibilus hic accipit᷑, nō pro quolꝫ cantu, sꝫ ꝑ can-

F Expo. tex.

Prima ꝓb. anacharsi.

2ᵉ

ro vindemiãtiũ, qđ vocat celeuma. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ In eadem igitur scientia, & in mediorũ positione he sunt dĩe rõcinationis ipsius esse, ad ipsius propter quid est rõcinationem.

Vide i anno. ¶ Secundum quidẽ igitur eandem sciẽtiaʒ, & ſm eorũdem positionẽ, he dĩe sunt ipsius quia, ad eum qui est propter quid syllm.

G ¶ Epilogat qđ dixerat, dicens, ꝙ he sunt differentie syllogismi quia, ad syllogismũ, qui est propter qd, in eadẽ scientia, [& ſm eorũdem positionez.] id est eoꝝ qui habent eundẽ ordinẽ. Quod dicitur ad remouendũ illud, quod post dicet, ꝙ vna scientia est sub altera.

Expõ tex.

Lec. seq.

¶ Alio vero modo differũt esse, & ppter qd ẽ, ꝙ per aliam atq; aliam vtrunq; ꝯsideratur.

¶ Alio aũt mõ differt pp qd ab ipso qa, qđ ẽ p aliã sciaʒ vtrũq; speculari. LECTIO. XXV.

H Postq; ostẽdit Phs, q̃liter demõstratio qa, differt a demõstratione ppter qd in eadem sciẽtia, hic ostẽdit quomodo differt i diuersis sciẽtijs. Et circa hoc duo facit. Primo p ponit intẽtuʒ, dicẽs, ꝙ alio modo a p̃dictis

Expo. tex. differt ppter quid, ab ipso quia, ppter hoc ꝙ in diuersis sciẽtijs ꝯsiderant, id est ꝙ ad vnã sciam pertinet propter quid, & ad aliã scientiã quia. ¶ Secũdo cum dicit.

¶ Tales aũt sũt he, q̃ ita sese hñt vt altera sub altera collocet, vt ad geometriã pspectiua, & ad solidoꝝ sciaʒ, machinaꝝ facultas extruẽdaruʒ, & ad arithmeticã musica, & ad astrologiã sese hʒ eorũ scientia que apparent.

¶ Hꝫ aũt sunt q̃cũq; sic se hñt adinuicẽ, ꝙ alterũ sub altero ẽ: vt speculatiua ad geometriã & machinatiua ad stereometriã, & armonica ad arithmeticã: & apparentia ad astrologiã.

I ¶ Manifestat ppositũ. Et circa h̃ duo facit. Primo manifestat ppo^m in sciẽtijs, q̃rũ vna est sub altera. Scđo in sciẽtijs, q̃rũ vna nõ est sub altera, ibi [Multe aũt nõ sibi.] Circa p^m duo facit. Primo ondit q̃lr se habeãt scie adinuicẽ, quaꝝ vna est sub altera, ad quarũ vnã ptinet pp qd, ad alterã aũt quia. Scđo ondit, q̃ñ in predictis sciẽtijs ad vnã eoꝝ ptinet qa, & ad aliã pp qd, ibi [Hoc eni ipm &c.] Circa p^m duo facit. Primo ondit, q̃ñ p̃dicte scie se habeãt adiuicẽ ſm ordinẽ. Scđo ostẽdit q̃lr se habeãt adinuicẽ ſm ꝯueniẽtiã, ibi [Fere aũt vniuoce.]

Expo. t. Dicit g̃ p̃, ꝙ hꝫ scie sunt. s. ad quaꝝ vnaʒ ptinet quia, ad aliã aũt pp qd, q̃cũq; sic se hñt adinuicẽ, ꝙ altera est sub altera. Hoc aũt ꝯtingit 2^r. Vno qdẽ mõ, qñ subm vnius

Vna scien. eẽ sub altera 2^r. scie, est spẽs subi supioris scie, sicut aial est spẽs corporis

2. nãlis, & iõ scia de aialibus est sub scia nãli. Alio aũt mõ qñ subm iferioris scie, nõ est spẽs subti supioris scie, sed subm iferioris scie, cõparat ad subm supioris, sicut mãle ad formale. Et h̃ mõ accipit hic vnã sciam eẽ sub altera, sic speculatiua. i. pspectiua se hʒ ad geometriã. Geometria. n. est de linea & alijs magnitudib⁹. Perspectiua aũt est circa lineã determinatã ad mãm. i. circa lineã visualẽ. Linea autez visualis, nõ est spẽs linee simplr, sicut nec triãgulus ligneus est spẽs triãguli. Nõ. n. ligneũ est dĩa triãguli. Et silr machinatiua. i. scia de faciẽdis machinis, se hʒ ad stereometriã. i. ad sciam q̃ est de mẽsurationibus corpoꝝ. Et hec scia dĩ eẽ sub scia p applicationẽ formalis ad mãle. Nã mensure corpoꝝ simplr cõparant ad mẽsuras lignoꝝ & aliaꝝ materieꝝ, q̃ regruntur ad machinas p applicationẽ formalis ad mãlez. Et silr se hʒ armonica. i. musica, ad arithmeticã. Nam musica applicat nũm sonalẽ, quẽ ꝯsiderat arithmetic⁹ ad mãʒ i. ad sonos. Et silr se hʒ apparẽtia. i. scia naualis, q̃ ꝯsiderat signa apparẽtia serenitatis vel tẽpestatis, ad astrologiã, q̃ ꝯsiderat motus & situs astroꝝ.

K

Vna scien. eẽ sub alia p applic. formalis ad mãle.

¶ Deinde cũ dicit.

¶ Atq; haꝝ nõnulle sciaꝝ noie ratione q; fore ꝯueniunt: ceu astrologia est: & ipsa mathematica: & nauigãdi scia: & musica: ea est que mathematica: & que auditum oblectat.

Vide i anno. ¶ Fere aũt vniuoce sunt haꝝ quedã sciaꝝ: vt astrologia mathematica, q̃ & naualis est: & armonica, & mathematica, q̃ est ſm auditum.

L ¶ Ostẽdit, qualr se hñt p̃dicte scie adinuicẽ ſm ꝯueniẽtiã. Et dicit, ꝙ fere hꝫ scie sunt vniuoce adĩuicẽ. Dicit aũt fere, q2 cõicãt in noie gñis & nõ in noie spẽi. Dicunt aũt oẽs scie mathematice, q̃dã qdẽ q2 sũt de subo abstracto a mã, vt geometria & arithmetica, q̃ simplr mathematice sunt, q̃dã aũt p applicationẽ pncipioꝝ mathematicorũ ad res mãles, sic astrologia dĩ mathematica & nãlis scia, & silr armonica. i. musica dĩ mathematica, & q̃ ẽ ſm auditũ. i. p̃ctica musica, q̃ cognoscit ex expiẽtia audit⁹ sonos. Vel põt dici, ꝙ sunt vniuoce, q2 ẽt i noie spẽi ꝯueniũt. Nã & naualis dĩ astrologia, & p̃ctica musice, dĩ musica. Dicit aũt fere, q2 h̃ nõ ꝯtingit in oib⁹, sed in pluribus.

Expo. t. Primo cur dixit hec.

2°

Cur dixit fere.

¶ Hic. n. ipm qdẽ eẽ ad eos ptinet scire q sensu vtunt: ipʒ aũt pp qd est ad mathematicos ipsos. Hi nãq; caꝝ demrationes hñt. Et persepe nesciũt ipʒ eẽ: quẽadmõdũ hi q ꝯtẽplantur ipʒ vle: nõnulla singulariũ q2 nõ aiaduertũt sepenũero nesciũt. He aũt sunt q̃ formis ipsis vtunt: q̃ qdẽ sunt alia q̃dam: subaq; diuersa. Mathematice nãq; scie sunt: circa formas. De nullo. n. subo dicunt. Nã & si geometrica ipsa sunt in subiecto: nõ tñ vt i subiecto sunt geometrice ꝯsideratiõi subijciunt.

¶ Hoc. n. ipʒ qa: sensibiliũ ẽ scire: sʒ pp qd mathematicoꝝ. Hi. n. hñt caꝝ demrationes: & multotiẽs nesciũt ipm qa. Sicut vle ꝯsiderãtes: multotiẽs q̃dã singulariũ nesciũt ppter id qđ nõ intẽdũt. Sunt autẽ he q̃cũq; alterũ qddam sunt ſm subam: & vtuntur spẽbus. Mathematice. n. circa spẽs sunt: nõ eniʒ de subo aliquo. Si. n. & de subo aliquo geometrice sunt: sed nõ ſm ꝙ de subiecto sunt.

Vide i anno.

M ¶ Manifestat, q̃ñ in p̃dictis sciẽtijs ad vnã sciaʒ ptinet quia, & ad aliã pp qd. Et circa hoc duo facit. Primo ondit, ꝙ scie, q̃ sub se ꝯtinent alias, habent dicere propter qd. Scđo, q̃ñ scie, q̃ sub eis ꝯtinẽtur, hñt dicere pp qd, respectu aliaꝝ sciaruʒ, ibi [Hʒ aũt se.] ¶ Sciẽdũ ergo est circa p^m, ꝙ in oibus p̃noiatis sciẽtijs, ille q̃ ꝯtinẽtur sub alijs, applicãt pncipia mathematice ad sensibilia. Que aũt sub se ꝯtinent alias, sunt magis mathematice. Et iõ dicit h̃ Phs, ꝙ scire qa, est sensibiliuʒ. i. sciaꝝ inferiorũ, que applicãt ad sensibilia. Sʒ scire pp qd, est mathematicoꝝ, id est sciarũ, quarũ pncipia nõ applicãtur ad sensibilia. Huiꝰ aũt hñt demõstrare ea, q̃ sumunt vt eẽ in iferioribus sciẽtijs. Et q2 posset aliqs dicere, ꝙ q sciret pp qd, sciret & de necessitate quia, ꝯtra hoc remo

Nota.

Expo. t. N

2.

aliqñ sciẽtes pp qd ne scis quia. uet dicẽs, q multotiẽs illi, qui sciũt ppter qd, nesciunt
quia. Et hoc manifestat per exẽplũ. s. cũ ↄsiderãtes vle,
3. multotiẽs nesciũt q̃dã singularia, pp h q hoc nõ itẽdũt
p ↄsideratione. Sicut q scit oẽm mulaz esse sterilẽ, nescit
Exẽplificat de mathematico. de ista, quã nõ ↄsiderat. Et silr mathematicus q demon
strat pp qd, nescit q̃nq3 qa, q2 nõ applicat pn̄ superioris
scie ad ea, q̃ demõstrant in iferiori scia. Et q2 dixerat q
scire pp qd, est mathematicoꝝ, vult ostẽdere cuiusmodi
4. genus cãe a mathematicis sumat. Unñ dicit, q iste scie,
q̃ accipiũt pp qd a mathematicis, [sunt alteꝝ qddaz,]
A id est differũt ab eis sm subam. s. inquãtũ applicant ad
5. mãm. Unñ hꝫ scie [vtunt spẽbus,] i. formalibus pnci
pijs, q̃ accipiũt a mathematicis. Mathematice. n. scie
sunt circa spẽs. Nõ. n. hoꝝ ↄsideratio [est de subiecto,]
Simi. id est de mã, q2 quãuis, de qb9 geometria ↄsiderat, sint
i mã, sicut linea supficies ꝛ hꝫ, nõ tñ ↄsiderat de eis geo
metria sm q sunt i mã, sed sm q sunt abstracta nã geo
metria, ea, q̃ sunt in mã sm esse, abstrahit a mã sm cõsi
deratione. Scie aũt subalternate ecõuerso, accipiũt ea,
q̃ sunt ↄsiderata in abstractione a geometra, ꝛ applicãt
ad mãm. Unde pꝫ, q geometra dicit pp quid i istis sciẽ
tijs sm causam formalem. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Ut aũt pspectiua sese hꝫ ad geometriã, sic
alia sese hꝫ ad pspectiuã, veluti de iride. Naz
ipsũ qdẽ eẽ ad nãlem ptinet scire: ipsm aũt pp
quid est ipsius est pspectiui: aut simpliciter,
aut eius qui cõplectitur mathematicam.

Uide i anno. ℭ Hꝫ aũt se scia de iride ad pspectiuã sic hec
ad geometriã, ꝛ alia ad istã, vt ẽ id qđ ẽ de iri
de. Ipsm qdeꝫ qa physici est scire, sꝫ pp qd p
spectiui, aut simpliciter, aut sm doctrinam.

B ℭ Ostendit etiã, q scientia subalternata dicit ppter qd,
nõ respectu subalternãtis, sed respectu cuiusdã alteri9.
Perspectiua. n. subalternat geometrie. Et si cõpareni9
pspectiuã ad geometriã, pspectiua dicit qa, ꝛ geometria
Expo. ꝑe. pp qd. Sꝫ sic pspectiua subalternat geometrie, ita scia
de iride subalternat pspectiue. Applicat. n. pn̄, q̃ pspe
Simi. ctiua tradit simplr, ad determinatã mãm. Unñ ipsi9 phy
sici q tractat de iride, est scire qa. sꝫ pspectiui est, scire pp
quid. Dicit. n. physicus ↄuersionẽ visus ad nubem ali
quo mõ dispositam ad solẽ, esse causam iridis. Propter
quid autem, sumit a perspectiuo. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Cõplures ẽt sciaꝝ, q̃ nõ sunt ita disposite, vt
altera sub altera sit collocata pari mõ se hñt,
vt medicina atq3 geometria. Nã scire vlcerũ
ea q̃ orbis subeũt formã tardi9 ceteris cura
ri, ad medicũ spectat, pp qd ãt ad geometrã.

ℭ Multe aũt ꝛ non sibi inuicẽ scientiaruꝫ ha
bent sic, vt medicina ad geometriã. Q2 enim
vulnera circularia tardius sanentur medici
est scire quia, ppter quid autem geometre.

C ℭ Ondit, quo qa, ꝛ pp qd, in diuersis sciẽtijs nõ subalter
Expo. ꝑme nis differũt. Et dicit, q [multe sciaꝝ, q̃ nõ sunt adinuicẽ,
sic se hñt adiuicẽ] i. s. q ad vnã ptinet qa, ꝛ ad alterã pti
net pp qd. Sicut pꝫ de medicina ꝛ geometria. Nõ enim
subm medicine sumit sub subo geometrie, sicut subꝫ p
spectiue. Sꝫ tñ ad aliquã ↄnẽ in medicina ↄsideratã, ap
Simi. plicabilia sunt pn̄ geometrie. Sicut q vulnera circula
ria tardius sanent medici ẽ scire qa, q h expit, sꝫ pp qd
scire, ẽ geometre, ad quẽ ptinet cogscere q circulus ẽ fi
Nota. gura sine angulo. Unñ ptes circularis vulneris nõ appro
piquãt sibi, vt possint de facili ↄiũgi. ℭ Scdẽdũ aũt est,

q illa dĩfa qa, ꝛ pp qd, q̃ ẽ sm diuersas scias, ↄtinet sub
altero dictoꝝ modoꝝ. s. qñ fit demfatio p cãm remotã.

ℭ Prima aũt eꝫ rõcinationis figura maxime
ad sciam ipsam accõmodatur. Mathemati
ce scie nãq3 vt arithmetica geometria ꝛ per
spectiua, p hãc vt pꝫ suas afferũt demfatio
nes, atq3 ẽt oẽs fere q̃ ipsis pp qd est faciunt
cõsideratione. Aut. n. oino, aut psepe, ꝛ i plu
mis, hac i figura ipsius pp qd est extruit rõci
natio. Quare pp h ẽt ipsuꝫ maxime ad sciaꝫ
erit accõmodata. Propriissimus. n. sciendi
modus est cõtẽplari ipsum ppter quid est.

ℭ Figuraꝝ aũt magis faciẽs scire maxie pma Le. c. ii.
est. Mathematice. n. sciaꝝ p hanc pmã figu
rã demfationes ferũt, vt arithmetica, ꝛ geo
metria, ꝛ pspectiua, ꝛ fere dicere ẽ q̃cũq3 pp
qd faciũt speculationẽ. Aut. n. oino, aut sicut
freqnti9, ꝛ in plibus p hãc figurã. q est pp qd
fit sylls. Quare ꝛ per hanc erit faciens scire Uide i anot.
propter quid speculari. LECTIO. XXVI.

D Ostq̃ Phs determinauit de mã sylli, hic
determinat de forma ipsius, ostẽdẽs in q̃ fi
gura pcipue fiat sylls demõstratiu9. Et di
uiditur in duas ptes. In pª ostẽdit, q sylls
demõstratiuus maxime fit in pª figura. Et
q2 in pª figura pcedit ẽt ex negatiuis, ꝛ opꝫ demfationẽ
ex imediatis pcedere, ondit in 2ª pte, quo ↄtigit ppõnem
negatiuã esse imediatã, ibi [Sicut aũt esse. a. in. b. ꝛc.]
ℭ Primũ ondit trib9 rõnib9. Quaꝝ pª talis est. In qua
cũq3 figura maxime fit sylls pp qd, figura ista maxime Pria rõ cur demonstr. in pma figu.
ẽ faciẽs scire, ꝛ pp h ẽ magis accõmoda demfationib9,
cũ demfatio sit sylls faciẽs scire. Sꝫ in pª figura maxie
fit sylls pp qd. Qđ pꝫ ex h. qđ mathematice scie vt ari Expo. ꝑe.
thmetica ꝛ geometria, ꝛ q̃cũq3 alie pp qd demfant, vt a.
plm figura pª vtunt. Ergo pª figura ẽ maxie faciẽs scire 2.
ꝛ maxie accõmoda ðmfationib9. Cã aũt q̃re demfatio Simi.
pp qd maxie fit i pª figura, ẽ hec. Nã i pª figura medius E
termin9 subijcit maiori extremitati, q̃ est ptuꝫ ↄnis, ꝛ ptur
de minori termino, q ẽ subm ↄnis. Opꝫ aũt i demfatio
nibus pp qd mediũ esse cãm passionis, q̃ ptur in ↄne de
subo. Et vnus modus dicẽdi p se, est qñ subm est cã pre
dicati, vt interfectus interijt, sicut supra dictũ est, ꝛ hoc
cõpetit prime figure, in qua mediũ subijcitur maiori ex
tremitati, vt dictũ est. ℭ Scdam rationem ponit ibi.

ℭ Deide hac tñ figura ipsi9 qd ẽ venari sciaꝫ
possumus. In figura nãq3 media nulla fit af
firmatiua rõcinatio, scia ão ipsi9 qd est affir
mationis nimirũ est. In vltima ão fit qdeꝫ,
at nõ est vlis vt pꝫ, ipsm aũt qd est vlium esse
ↄstat. Nõ. n. aliqua ex parte hõ ẽ aial bipes.

ℭ Postea ipsius qđ qd est sciam p solã hanc
primã figurã venari posse est. In media qdeꝫ
eni figura nõ fit cathegoricus sylls, sꝫ ipsius
qđ qd est scia affirmationis est. In vltima aũt
fit qdẽ, sed nõ vlis: sed quod qd est vlium est.
Nõ enim quodãmõ est aial bipes homo.

F ℭ Que talis est. Qđ qd est, potissimũ locũ in demfatiuis Lec. 16. cu. expo. 3.
sciẽtijs hꝫ, q2 sic dem est, diffõ aũt est pn̄m demfationis,

aut 3.aut demr̃atio positione differẽs. Ad inuestigãdũ
Expo. p^e. aũt diffõnẽ sola pma figura puenit. Nã in sola p^a figura
2. ↄcludit̃ vl̃is affirmatiua. q̃ sola cõpetit ad sciam quõgd/
est. Nã qõgdest. p affirmationẽ cognoscit̃. Predicat̃.n.
Ulti. diffõ de diffinito affirmatiue ꝛ vl̃r. Nõ.n.qdã hõ ẽ aĩal
bipes, sꝫ oĩs hõ. Ergo p^a figura maxie est faciẽs scire. ꝛ
accõmoda demõstrationib⁹. ¶ Tertiã rõnẽ ponit ibi.

¶ Insup hec figura ceterarũ nõ idiget figura/
rũ, at idigẽt hui⁹ ille pfecto. Nã hac densan/
tur atqꝫ accrescunt, quousqꝫ ad ea puenĩant
q̃ medio vacãt. Pꝫ igitur primaꝫ figurã ex/
actissimã, atqꝫ accõmodatissimã ad sciaꝫ eẽ.

¶ Amplius hec qdẽ illis nihil idiget, ille aũt
per hãc densant̃, ꝛ augmentantur, quousqꝫ
vtiqꝫ ad imediata veniant. Manifestũ igit̃
est q̃ maxime ppriũ sciẽtie prima figura.

¶ Que talis est. Alie figure in demr̃ationib⁹ indigẽt p^a,
Expo. vlti. p^a aũt nõ idiget alijs, g̃ p^a figura efficacius facit scire, q̃ꝫ
alie. Qꝫ aũt alie figure idigeãt p^a, ex h̃ manifestuꝫ est, q̃
G opꝫ ad pfectã sciam hñdã, q̃ ppõnes mediate, q̃ sumũ/
tur i demr̃ationib⁹ ad imediata reducant̃. Qd̃ qdeꝫ fit
2^r.s. densando media, ꝛ augmẽtãdo. Densando qdẽ, qñ
mediũ acceptũ ↄiũgit̃ mediate vtriqꝫ extremoꝝ. vel al/
teri. Uñ qñ accipiunt̃ media alia iter mediũ p^m ꝛ ex̃ma
Ex^m de cõdẽ/ fit q̃si q̃dã ↄdẽsatio medioꝝ. Sic̃ si accipet̃ p sic. Oẽ.c.ẽ
satio. c. oẽ.c.est.a. ꝛ deide iter.c.ꝛ.c. sumat̃ mediuꝫ.d.ꝛ inter
c.ꝛ.a. mediũ.b. Augmẽtãdo aũt, qñ mediũ est imedia/
tũ miori ex̃nitati, ꝛ mediatũ maiori. Tũc.n. opꝫ accipe
Ex^m de aug. plã media alia sup mediũ p acceptũ. Ut si dicat̃. Oẽ.c.ẽ
d. oẽ.d.ẽ.a. ẽt postea sup.d. accipiãt̃ alia media. Hec ãt
Condẽsa. ꝛ ↄdẽsatio ꝛ augmẽtatio medioꝝ fit solũ p pmã figuram.
aug. medioꝝ Tũ q̃ solũ i p^a figura ↄcludit̃ vl̃is affirmatiua, tũ q̃ so/
solũ in pma lũ in p^a figura mediũ sumit̃ iter ex̃ma. In 2ª aũt mediuꝫ
figura. accipit̃ ex̃ extrema, q̃si pdicatũ de eis. In 3ª vero figura in/
ter extrema q̃si subiectum de eis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Queãdmodũ aũt fit, vt.a indiuidue cõpetat
ipsi.b. sic ẽt vt idẽtidem non cõpetat fieri po
test. Atqꝫ tũ indiuidue cõpetere, vel nõ cõ/
petere dico, cũ iter ipsa nullũ mediuꝫ est. Sic
n. nõ erit vlterius p aliud inesse, vel nõ ineẽ.

Uide i tex. ¶ Sicut aũt esse.a.in.b. cõtingit indiuidualr̃:
sic ꝛ nõ esse ↄcedit̃. Dico aũt indiuidualr̃ es/
se, aut nõ esse, cum nihil est eorum medium.

H ¶ Docet, quo mõ propositio negatiua possit esse imedia/
Expo. p^e ta. Et circa hoc duo facit. Primo pponit intentũ, dicẽs,
q̃ sicut [cõtingit oẽ.a.esse in.b. indiuidualr̃] i.imedia/
te, [sic ꝛ ↄcedit̃ nõ esse] i.ita põt ↄcedi, q̃ ppositio signi
Ulti. ficans.a.nõ esse in.b. sit immediata. Uñ exponit. qd est,
indiuidualiter esse vel nõ esse. s. qñ affirmatiua vel nega
tiua non hꝫ mediũ per quod probetur. Secundo ibi.

¶ Cũ itaqꝫ vel.a.vel.b.in toto quopiã ẽ, vel ẽt
vtrũqꝫ, tũ ẽt fieri neq̃t vt.a.p nõ cõpetat ipsi
b. Sit.n.a. ipm i toto.c. Si igit̃.b.nõ sit in ali
quo toto.c. fieri nãqꝫ põt vt.a. quidẽ in toto
quopiã sit.b. vero in hoc eodẽ nõ sit: tũ rõcina
tio fiet: ac ipꝫ.a.nõ ineẽ.b.p.c. mediũ ↄclude
tur. Nã si.c. cuilibet qdeꝫ cõpetat.a. de nullo
vero.b pdicat̃.a sane nulli cõpetet.b. Idẽ fiet
ꝛ si.b.i toto quopiã sit, vel vt i.d. Nã ipm.d.

cuiꝫ qdẽ cõpetit.b. de nullo vo dr̃.a. Quare
fit vt.a.p rõcinationẽ nulli cõpetat.b. Eadẽ
oñdent̃, ꝛ si vtrũqꝫ tã.a.q̃ꝫ.b.i toto q̃piaꝫ sit.

¶ Cũ igit̃ aut.a. qdẽ, aut.b.i toto quodaꝫ sint:
aut ãbo: nõ ↄtigit.a.in.b, p nõ eẽ. Sit.n.a. in
toto.c. Igit̃ si.b.nõ est i toto.c. põt eniꝫ a.eẽ
quidẽ in quodã toto: sꝫ.b.nõ esse in hoc: syl/
logismus erit q̃ nõ sit.a.in.b. Si eniꝫ in.a.q/
dem oĩ est.c.in.b.aũt nullo est.c.i nullo.b.est
a. Silr̃ aũt est ꝛ si.b.i toto q̃dã ẽ vt i.d.d.aũt
in oĩ.b.ẽ.a.aũt i nullo.b. erit p syllꝫ. Eodẽ ãt
mõ demr̃abit̃: ꝛ si vtraqꝫ i quodã toto sunt.

¶ Manifestat ppositũ. Et circa hoc duo facit. Prio ostẽ
dit, q̃ño ppõ negatiua sit mediata. Scd̃o q̃ño imediata. I
ibi [Si vo neutrũ ꝛc̃.] Circa p^m duo facit. Prio mani/
festat ppo^m. Scd̃o oñdit, q̃dã qd̃ supposuerat. ibi [Qꝫ
ãt ↄtigit.b.nõ eẽ ꝛc̃.] Dicit ḡ p^o, q̃ cũ.a.i.maior terminꝰ Expo. p^e.
aut.b.i.mior t̃minꝰ sunt in q̃dã toto. sic spẽs i gñe, aut ẽt
ãbo sũt sub aliquo gñe diuerso, nõ ↄtigit.a.nõ eẽ i.b.p.
id est nõ ↄtingit q̃ hec ppositio, nullũ.b.est.a. sit imedia
ta. Et p^o manifestat hoc, qñ.a.s.est in quodã toto.s.in.c.
b.aũt i nullo. Utputa si.a.sit hõ.c.aũt sub̃a.b. q̃ntitas. p^t 2^e 3^e 4^e
syll̃s fieri ad pbãdũ.q̃.a.nulli.b. insit p hoc q̃.c.oĩ.a.i
est.b.aũt nulli.c. vt si fiat syll̃s in scd̃a figura. Oĩs hõ est 5^e
sub̃a, nulla q̃ntitas est sub̃a, g̃ nulla q̃ntitas est hõ. Et silr̃
est. ꝛ si.b.i. terminus minor sit in quodã toto, vt in.d.a.
aũt nõ sit i aliquo toto, syllogiçari poterit q̃.a.sit i nullo K
b. Ut sit.a. sub̃a.b. linea.d. q̃ntitas. ꝛ fiat syll̃s in p^a figu/
ra sic: Nulla q̃ntitas ẽ sub̃a, oĩs linea est q̃ntitas, g̃ nulla Ulti.
linea ẽ sub̃a. Eodẽ autẽ mõ poterit demr̃ari ↄ negatiua.
si vnũ qd̃qꝫ sit in quodã toto, vt si sit.a. linea.c. quãtitas
b. albedo.ꝛ.d. q̃litas, põt syllogiçari in scd̃a figura, ꝛ in Ex^m in 2ª fig.
pma. In scd̃a figura sic. Oĩs linea est q̃ntitas, nulla albe In prima
do est q̃ntitas, g̃ nulla albedo ẽ linea. In pma figura sic.
Nulla q̃litas est linea, oĩs albedo ẽ q̃litas, g̃ nulla albe
do est linea. ¶ Est aũt intelligẽdũ ppõnẽ negatiuaꝫ esse Propo. ne/
mediatã, vtroqꝫ terminoꝝ existẽte in quodã toto, nõ qui/ ga. mediata.
dem in eodẽ, sed in diuersis. Si.n. sint in eodeꝫ toto, erit
ppositio imediata, sicut nullum rõnale est irrõnale. vel
nullũ bipes est quadrupes. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero fieri posse vt.b.nõ sit i eo i quo toto
est ipm.a. aut rursus vt.a.nõ sit i eo i quo to/
tũ est ipꝫ.b. pꝫ ex dispõnib⁹ reꝝ q̃ iter sese nõ
miscent̃. Nã si nihil eoꝝ q̃ i.a.c.d. serie collo/
cant̃ de vllo pdicatur eoꝝ q̃ in.b.e.f. diuersa se/
rie collocant̃. a. vero i toto est.g. qd̃ qdẽ eiusdẽ
ẽ serie: pspicuũ ẽ fieri nõ posse: vt.b.i ipso sit
g. Alioqn ↄuenirẽt ac miscerent̃ he series re
rũ. Idẽ fiet ꝛ si.b. ipsum in toto quopiam sit.

¶ Nõ aũt ↄtingit.b.nõ esse in quo toto est.a. Uide i tex.
aut iteꝝ.a.in quo est.b. manifestũ ex coordi
nationib⁹ est q̃cũqꝫ nõ cõmutant̃ adiuiceꝫ.
Si.n. nihil eoꝝ q̃ sunt i.a.c.d. coordinatione
de nullo pdicatur q̃ sunt in b.e.f.a. aũt in toto.p.
sit i coordinatione pexisti: manifestũ est q̃.b.
nõ erit in.p. Cõmutarent̃ eniꝫ coordinatio/
nes. Silr̃ autẽ est ꝛ si.b. in toto quodam est.

¶ Manifestat qd̃ supposuerat. s. q̃ altero extremoꝝ exi/ L

Expo.pme. q est in vno pdicamento nō in altero. stente in aliquo toto.alterū nō sit in eodē,dicēs,q mani
festū est ex coordinationib⁹ pdicamētoꝝ diuersoꝝ,q̄ nō
cōmutant̄ adinuicē,q:.s.id qd̄ est in vno pdicamēto,nō
est in altero.Manifestū est,q ꝯtingat.b.eē nō in toto,i
quo est.a.aut ecōuerso,q: videlicet ꝯtigit vnū termino/
2. rū accipi in vno pdicamēto,in quo non est aliud.Sit.n.
coordinatio vna pdicamēti.a.c.d.puta pdicamētū sub/
stātie,⁊ alia coordinatio sit.b.e.f.puta pdicamētū quā/
titatis.Si ergo nihil eoꝝ,que sunt in coordinatione.a.
c.d.de nullo pdicatur,eoꝝ que sunt i coordinatione.b.
e.f.A.aūt sit in.p.quasi in quodā gn̄alissimo,qd̄ sit pn^m
totius pme coordinationis,manifestū est q.b.non est in
3. p.q: sic coordinationes.i.pdicamenta cōmutarent̄.Si
Vlti. militer autem est si.b.sit in quodā toto,vtputa in.e.ma/
nifestum est q.a.non est in.e.Deinde cum dicit.

Sꝫ si.a.nulli.b.insit:⁊ neutrū i toto sit vllo: necē est.a.sine medio nō cōpetat ipsi.b.Nā si qppiā inter ipsa mediū cadet:necē est alte rū ipsoꝝ in toto quopiaꝫ esse.Aut.n.in pma figura rōcinatio coīū,aut in media extruet̄. At si in pma.b.nimiꝝ in toto quopiam erit. Propōnē eniꝫ eā q̄ versus.b.collocabit̄,af firmatiuā esse opꝫ.Si in scđa,vtrūuis in toto quopiā erit erit.Nā vtrūuis interuallū affir matiuū eē pōt.Atqꝫ nūc versus maius,nūc versus min⁹ extremū,negatiua ppōne sum pta,ꝯficit̄ rōcinatio.Ambe vo propōnes si fuerint negatiue,rōcinatio non constabit.

Si vo neutrū sit i aliq̄ toto(ē āt.a.i.b.)necē est idiuidualr nō eē.Si.n.erit mediū,necē ē alteꝝ ipsoꝝ in q̄dā toto eē.Aut.n.in pma fi gura,aut i media erit syll's.Siqdē igr̄ i pma figura.b.erit i toto quodā:affirmatiuā n.opꝫ ad hāc fieri ppōnē.Si vo in media,qđcūqꝫ ꝯtigit.Ad vtrāqꝫ.n.posito puatiuo sit syll's. Cū autē vtraqꝫ negatiua sit,non erit syllus.

A
Expo.p^a. Ostēdit,qūo ppō negatiua sit imediata,dicens,q s̄i
neutrū sit in toto aliquo].s.neqꝫ.a.neqꝫ.b.⁊ cū.a.nō sit
2^a in.b.necesse est,q hec sit imediata,nullū.b.est.a.Quia
si accipiet̄ aliqđ mediū ad syllogiçādū eā,oporteret q al
terū ipsoꝝ eēt i aliquo toto,⁊ sic ēt oporteret fieri syllm,
3. aut in p^a figura,aut i 2^a.In tertia.n.figura nō pōt ꝯcludi
vl's negatiua,q̄ē opꝫ esse propōnē imediatā.Siqdem
4^a syll's sit in p^a,opꝫ q.b.sit in quodaꝫ toto,q:.b.est minor
B extremitas,⁊ in p^a figura semꝑ opꝫ minorē ppōnē eē af
5^a firmatiuā.Nō.n.sit syll's in p^a figura ex maiori affirma
tiua,⁊ minori negatiua.Sed si syll's erit in media figu/
6^a ra,ꝯtigit qđcūqꝫ vel.a.vel.b.eē in toto quodā,q: in me/
Vlti. dia figura pōt eē negatiua.tā p^a q̄ꝫ 2^a ppō.Nunqꝫ tn̄ pōt
eē,neqꝫ in p^a neqꝫ in scđa,vtraqꝫ ppō negatiua.Et ideo
opꝫ q altera existe affirmatiua,alteꝝ extremoꝝ sit in
quodā toto.Sic igit̄ pꝫ,q ppō negatiua imediata,est,
qn̄ neutrū terminoꝝ est i quodā toto.Nō aūt pōt dici q
quāuis neutꝝ sit in quodā toto,pōt tn̄ accipi mediū ad
ipm ꝯcludēdū.s.si accipiat̄ mediū ꝯuertibile.q: opꝫ ta
le mediū esse qđ sit prius ⁊ notius.Et hoc est vel genus
vel diffinitio,que non est sine genere.Deide cū dicit.

Patet igitur fieri posse,vt sine medio qp piam cuipiam nō insit,atqꝫ quādo:⁊ quem admodū fieri pōt satis iam explanauimus.

Manifestū igit̄ ē q ꝯtigit ⁊ aliud i alio nō eē idiuidualr:⁊ qn̄ cōtingit:⁊ qūo diximus.

Cōcludēdo,epilogat qđ dcm̄ ē.Et lra plana ē ex dictꝭ.

Ignoratio aūt ea q̄ non negōne,sꝫ dispōne dr̄ ignoratio,deceptio ē:q̄ circa ppōnes me dio vacātes:vel nō vacātes,affirmatiuas vl̄ negatiuas:aut p rōcinationē:aut simplr̄ fit. Nā aut simplr̄ qspiaꝫ eē,aut nō eē putat:aut p rōcinationē existimationē talē cōsequitur.

Vide i anno. t.cō.32. Ignorātia aūt nō sm̄ negōnē:sꝫ sm̄ dispō nem dicta est qdem per syllogismū facta de ceptio.Hec aūt in his que sunt pmo,aut nō sunt:cōtingit duplr̄.Aut enim est cū simplr̄ accipiat esse aut non esse:aut cum per syllo gismū accipiat opinionē. LECTIO.XXVII.

C Ostēꝯ Phs determinauit de syll'o demon/
stratiuo,per quē acqrit̄ scia,hic determiat
de syll'o,p quē iducitur in nobis ignorātia
siue deceptio.Et circa h̄ duo facit.Primo
n.ostēdit,qūs ignorātia p syllm̄ iduci pos/
sit.Scđo ostēdit modū,quo talis syll's pcedit.ibi[Sim
plicis qdē igit̄ opinionis ⁊c.]Distiguit ergo p̄ duplicē
ignorātiā,quaꝝ vna est sm̄ negationē,⁊ alia sm̄ dispō/
nē.Ignorātia qdē sꝫ negationē,est,qn̄ hō oino nihil scit
de re.Et hec est ignorātia in nō attingēdo,vt Phs dicit
in 9° metaphysice.Sicut pꝫ de rustico,q oino nihil scit T.cō.22.
de triāgulo,an habeat tres angulos eq̄les duobus re/ Lec.vii.tex.
ctis.Ignorātia aūt sm̄ dispōnē,est,qn̄ aliqs hꝫ qdē ali/ ex.b.
quā dispōnē in cognoscēdo,sꝫ corruptā,dū.s.existimat Expo.p^a.
aliquē currere,sed falso,vel dū existimat esse qđ nō est,
vel nō esse qđ est.Et hec ignorātia idē est,qđ error.Pri/
ma ergo ignorātia nō fit per syllm.Sed scđa p syllm̄ fie
ri pōt.Et tūc vocat̄ deceptio.Hec aūt ignorātia siue de/ 2^a
ceptio pōt ꝯtingere circa duo.Uno qdeꝫ mō,circa ea,q̄
sunt pma pncipia ⁊ imediata,dū.s.opinat̄ q posita pn D
cipijs,q̄ qdē ⁊ si nō possit opinari interius in mente,vt su Lec.19.tex.co.
pra dictū est,q: nō cadunt sub apprehēsione.Pōt tn̄ eis po.prime.
ꝯdicere sm̄ vocē,⁊ sm̄ quādā falsam imaginationeꝫ,vt
di de qbusdā negātibus pncipia in.4.metaphysi.Alio T.cō.9.lec.6.
mō circa ꝯnes,que nō sunt prima ⁊ imediata.Et prima expo.3.
quidē ignorātia siue deceptio opponitur cognitioni in/
tellectus.Scđa aūt cognitioni scie.Utraqꝫ aūt ignoran
tia dispōnis,siue sit de his,que sunt pma,siue sit de his,
q̄ nō sunt pma,pōt hoi ꝯuenire duplr̄.Uno mō simplr̄. Vlti.
qn̄.s.absolute absqꝫ aliquo ductu rationis existimat fal
sum,siue affirmādo,siue negando.Alio mō,qn̄ inducit̄
ad falsum existimādū,per aliquā rōnē syllogisticā,sicut
dicit Phs in.4.metaphysice,q qdaꝫ pncipijs ꝯdicunt, T.cō.9 lec.6.
velut rōnibus persuasi.Alij vo,nō q̄n rōne persuasi,sed te.ex.3.5.
ppter ineruditionē vel pertinaciam,volentes in omni/
bus querere demonstrationem.Deinde cum dicit. H

Simplicis igit̄ existimationis,simplex ē er ror.Eius aūt q̄ p rōcinationē efficit̄ plures. A.nāqꝫ sine medio nulli cōpetat.b.Si igit̄ qspiā ꝯcludat.a.cōpetere ipsi.b.sumpto me dio.c.deceptus erit sane per rōcinationem.

Simplicis qdē igit̄ opinionis simplex de ceptio:sꝫ q̄ est p syllm plures sunt.Nō sit.n. a.in nullo.b.idiuidualr.Igr̄ syllogiçet eē.a. in.b.mediū accipiēs.c.deceptus erit p syllꝫ.

B ¶ Ostendit, quo mõ p̃dicte ignorãtie causant̃. Et p̃ q̃uo causat̃ ignorantia, que est per syll'z. Scðo q̃uo ꝯueniat

Le. 3. ignorãtia hoi sine syll'o, ibi [Manifestũ est aũt ⁊c.] Circa p̃m duo facit. Primo ꝓponit, quo mõ causet̃ ignorantia per syll'm in p̃mis ⁊ imediatis. Scðo quo mõ cãtur in his, q̃ nõ sunt p̃ma imediata, ibi [In ijs aũt existentibus.] Circa p̃mũ, duo facit. Primo proponit, quo mo

Le. 29. do cãtur ignorãtia, qua existimat̃ esse qð nõ est. Secũdo quo mõ causet̃ ignorãtia, qua existimat̃ non esse, qð est, ibi [Que vo ipsius nõ esse.] Circa p̃muz, tria facit. Primo, ꝓponit modũ, quo p̃dicta ignorãtia cõiter cau

Le. sq. ime. setur. Scðo, assignat diuersitates, circa hoc cõtingẽtes, ibi [Cõtingit qdem.] Tertio, rñdet tacite q̃stioni, ibi

F [Ipsius qdẽ igit̃ esse ⁊c.] Dicit ergo p̃. q̃ false opinio

Expo. p̃. nis, quã supra vocauit simplicẽ, est simplex deceptio. i.

Cur ꝯgno. simp. neg. fit enĩ vno mõ alia do mul. mõ. vno mõ solo ad hoc ꝯuenit. Nã. n. cãtur ex rõne, que diuersificari põt, sed magis ex defectu rõnis, q nõ diuersificatur ꝑ diuersos modos, sicut nec alie negationes fm ꝓpriã rõnẽ. Sed q² rõ falsa multiplr̃ variari põt, ide est q̃ huiꝰ ignorãtia, q̃ fit ꝑ syll'm, multiplr̃ accidere põt, sz q̃ multiplr̃ falsus esse põt syll's. ¶ Ponit aũt eõem mo

2. dum dicẽs. [Nõ sit enim. a. in nullo. b. indiuidualr̃.] i. sit hec ꝓpositio vera imediate. Nullũ. b. est. a. Predicãtur. n. due negõnes, loco vnius. Puta si dicamus. Nulla q̃litas est sub̃a, fm doctrinã supra positã de negatiuis

Le. 26. i. et. 2 fin. imediatis. Si qs ergo ꝯcludit oppositũ huius. ꝑ aliquẽ syll'm, ostendens. s. omne. b. esse. a. accipiens pro medio c. erit. deceptio per syllogismum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atq3 fieri põt vt ambe ꝓpõnes sint false: ⁊ ẽt altera tñ. Nã si neq3. a. cuiq3. c. ꝯpetat: neq3. c. cuiq3. b. vtrũq3 aũt iteruallũ e3 sit sumptum: ambe ꝓpõnes erunt sine dubio false.

¶ Cõtingit qdem igitur vtrasq3 ꝓpõnes es

Vide i annot. se falsas cõtingit aũt alterã tñ. Si. n. neq3. a. in nullo. c. erit: neq3. c. in nullo. b. accepta aũt sunt vtra q3 ecõtrario: vtreq3 erunt false.

G

Syll'm eẽ fal. dupl'r. ¶ Ostẽdit, quot modis põt hoc variari. Est aũt sciẽdũ, q̃ falsa ꝯ non ꝯcludit̃ nisi falso syll'o. Syll's aũt põt esse falsus dupl'r. Uno mõ, q² deficit in forma syllogistica. Et hic nõ est syll's, sed apparẽs. Alio mõ, q² vtit̃ falsis propositionibꝰ. Et hic qdẽ est syll's, ꝑp syllogisticã formã, est aũt falsus, ꝑp falsas ꝓpõnes assumptas. In disputatione ergo dialectica, que fit circa probabilia, vsus est vtriusq3 falsi syll'i, q² talis disputatio ꝓcedit ex cõibus. Et ita in ea error attẽdi põt, ⁊ circa mãm quã sumit q̃ ẽ cõis, ⁊ ẽt circa formã, que est cõis. Sed in disputatione demõstratiua, q̃ est circa necessariã, nõ est vsus nisi illiꝰ

Cap. i. circa finem. syll'i, qui est falsus ꝑp mãm, q² vt dĩ in p̃ topicoꝝ, paralogismus discipline, ꝓcedit ex ꝓprijs discipline, sed nõ ex veris. Unde, cũ forma syllogistica sit inter cõia cõputãda, paralogismus discipline, de quo nũc agit̃, nõ peccat in forma, sz solũ in mã, ⁊ circa ꝓpria ⁊ nõ circa cõia.

H Et iõ p̃ dicit, quo mõ hꝰ syll's ꝓcedat ex duabus falsis. Secundo, quo modo ꝓcedat ex altera falsa, ibi [Sz altera ꝯtingit ⁊c.] Primũ aũt ꝯtingit dupl'r. q² falsa propositio aut est ꝯria vere, aut ꝯdictoria. Primo, ergo ostẽdit, q̃uo syll's hꝰ procedat ex duabus falsis ꝯrijs veris. Scðo, quo mõ accipit̃ ꝯdictio, ibi [Potest aũt sic se ha

Expo. lre. bere.] Dicit aũt p̃. q̃ in p̃dicto syllogismo deceptiones causante, cõtingit q̃nq3 vtrasq3 ꝓpositiones esse falsas,

Ubi. ⁊ q̃nq3 alterã tñ. Utrasq3 autez falsas accipimus ꝯrias veraꝝ. Habeat. n. se. c. ad. a. ⁊ ad. b. q̃ nullũ. c. sit. a. ⁊ q̃ nullũ. b. sit. c. Si aũt accipiant̃ cõtraria horum. s. omne c. est. a. omne. b. est. c. vtreq3 propõnes erunt false totaliter. Puta si dicã. Ois q̃litas est sub̃a, ois quãtitas est q̃litas, ergo ois quãtitas est sub̃a. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fieri nãq3 põt: vt. c. sic se hẽat ad extremuz vtrũq3: vt neq3 subijciat̃. a. neq3 vl'r cõpetat ipsi. b. Etenĩ. b. qdez fieri non põt: vt in toto quopiã sit. Nã. a. primo remouebat̃ ab ipso: a. vo non necesse est vl'r cunctis que sunt in esse. Quare fit ambe propositiões sint false.

¶ Põt autẽ sic se habere. c. ad. a. ⁊ ad. b. ⁊ q̃ neq3 sub. a. sit: neq3 vl'r. c. in. b. B. quidẽ impossibile est in toto aliquo. Primũ. n. dictũ est in ipso. a. nõ esse. A. aũt non necesse est in oibus q̃ sũt i eẽ vl'r. Quare vtreq3 false sunt.

I ¶ Ostẽdit, quo mõ ꝑñt esse ambe false, ⁊ nõ sunt ꝯrie ve

Expo. l'e. Exᵐ in termi nis ꝓpriis. ris, sed ꝯdictorie. Puta si [sic se habeat. c. ad. a. ⁊ ad. b. q̃ nec ꝯtineat̃ totalr̃ sub. a. neq3 vl'r insit. b.] Puta si accipiamus, ꝑfectũ, vel ens in actu, ⁊ procedamus sic. Oẽ ꝑfectũ est sub̃a, ois quãtitas est ꝑfecta, ergo ⁊c. Manifestũ est, q̃ vtraq3 est falsa, sz nõ totalr̃. Sũt. n. ꝯdictorie earũ vere. s. qðdã ꝑfectũ nõ est sub̃a, ⁊ q̃dã quãtitas nõ est ꝑfecta. Cõtrarie aũt false. s. nullũ ꝑfectũ ẽ sub̃a, ⁊ nulla quãtitas est ꝑfecta. Q2 aũt. c. nõ vl'r insit. b. id est, q̃ ista nõ sit vera, ois quãtitas est ꝑfecta, q̃ erat minor. vt oẽ. b.

2ᵒ est. c. ꝓbat ꝑ hoc, q̃. b. non põt ꝯtineri sub aliquo toto, qð de eo vl'r p̃dicet̃. Et h̃ iõ, q² hec ꝓpõ, nulluz. b. est. a.

3ᵒ dicebat̃ eẽ imediata, qð est. a. nõ inesse. b. p̃. Dictũ est ãt

Lec. 26. supra, illas negatiuas imediatas, quaꝝ neuter terminorũ est sub aliquo toto. ¶ Sed vr̃ hec ꝓbatio nõ esse suf

Dubium. ficiẽs. q² de eo ẽt qð nõ est sub aliquo toto, sicut spẽs sub

K gñe, põt aliqd vl'r p̃dicari. Nõ. n. solũ genus autez dicitur vl'r p̃dicat̃, sed ẽt ꝓpriũ. ¶ Sed dõm est, q̃ lz dicta probatio nõ sit efficax, cõiter loquẽdo, est tñ efficax in ꝓpo

Cap. primo circa fi. sito. Quia sicut in p̃ topicoꝝ dĩ. paralogismus disciplime (de quo hic loqtur,) ꝓcedit ex ꝯueniẽtibus discipli

Lec. 16. tex. c. po. 3. ne. Uñ intẽdit vti talibus medijs, q̃libus vtit̃ demõstrator. Demõstrationis autẽ mediuz est diffinitio, vt supra dictũ est. Unde ⁊ in syllogismo, de quo hic loquitur, intendit vti diffinitione pro medio. Diffinitio aũt continet genus ⁊ differentiã. Unde opz, id qð vl'r predicatur in

L hoc syllogismo, ꝯtinere id, in quo est subiectũ sicut in toto. Q2 autem. a. nõ insit vl'r ipsi. c. id est, q̃ ista non sit vl'r vera, oẽ perfectũ est sub̃a, que erat maior, vt omne. c. est

4. a. probatur per hoc, q̃ nõ est necesse de quocũq3 vniuersali, qð insit vniuersaliter oibus que sunt, q² nullũ predicamentum p̃dicatur de his, que ꝯtinẽtur sub alio predicamento, neq3 ẽt vl'r predicatur de his que cõiter consequũtur ens, q̃ sunt actus ⁊ potẽtia, perfectũ ⁊ imꝑfectũ, prius ⁊ posterius, ⁊ alia huiꝰ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At fieri quoq3 põt: vt altera vera sumatur non tñ ꝯtrauis: sed. a. c. Naz propositio. c. b. semper erit falsa: q² in nullo est ipsum. b. Sz a. c. vera esse põt: veluti si. a. sine medio cõpetat quidem ipsi. c. non competat autẽ ipsi. b. Cum enim idẽ primo de pluribus quouis dicitur mõ: neutrũ erit in altero. Nihil autẽ interest: ⁊ si non sine medio competat.

Vide i annot. ¶ Sed alterã cõtingit verã accipe: nõ tñ quãlibet cõtingentẽ: sed que est. a. c. Nã. b. c. propositio semp falsa erit: ꝑpter id qð. c. in nullo est. b. Sed que est. a. c. potest: vt si. a. in. c. ⁊ in. b. est idiuidualiter. Cũ. n. p̃mũ predice

tur idē de pluribus neutrū in neutro est. Differt aūt nihil: si non indiuidualiter insit.

A Expo. lr̄e ¶ Ostēdit, quō p̄dictus syll'us p̄cedet ex altera vera ⁊ altera falsa. Et dicit, q in p̄dicto syll'o ꝯtingit accipe alterā verā. s. maiorē, q̄ est. a. c. altera existēte falsa. s. minore quē est. b. c. Et q ppō minor, q̄ est b. c. semp sit falsa, pbat sicut ⁊ supra. pp hoc q. b. in nullo est. c. sicut in toto, sed q hec ppō. a. c. possit esse vera. altera existēte falsa, pbat in terminis. Sit. n. ita q. a. insit. b. ⁊. c. indiuidualiter. s. imediate, sicut genus proprijs spēbus, vt color albedini ⁊ nigredini. Manifestū est. n. s̄m hoc, q maior erit vera. s. q oē. c. est. a. vtputa oīs albedo est color ⁊ minor est falsa. s. oīs albedo est nigredo, q2 qn̄ aliqd p̄dicatur p̄ de plībus, neutrū istorū pluriū de neutro p̄dicat. Prima. n. p̄dicatio gn̄is est de oppositis spēbus.

B Dubium ¶ Est aūt circa h̄ dubitatio. q2 his terminis positis, non seqtur ꝯ falsa sed vera. Erit. n. ꝯ q. a. insit. b. cui suppositū est inesse indiuidualiter.

Solo ¶ Sed dicēdū, q hoc exēplū ponitur solū ad manifestādū, quō mō possit esse maior vera ⁊ minor falsa. Sed hoc exēplū nō h3 locū in pposito, vbi q̄rit ꝯ falsa. Et iō Phs subiūgit. Differt aūt nihil si nō indiuidualr insit. Possumus autē accipere tales terminos, q. a. nō insit. b. idiuidualr, neq3 aliquo mō, imo potius ab eo indiuidualiter remoueatur. Nec est ēt necesse q insit. c. indiuidualiter, q2 nō est necessariū. q demonstrator vtatur solū ppōnibus imediatis, sed ēt his, que per imediata fidē acceperit. Accipere ergo possumus alios terminos ad ppositū ptinētes.

Exēm in terminis in quib' conclu. fal. Ut si accipiamus pro medio, substām intellectualē. Ois eniz intelligētia est subā. Minor aūt est falsa. Ois qn̄titas est intelligentia. Unde seqtur ꝯclusio falsa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Deceptio igitur essendi per hec: atq3 hoc modo fit solum. Non enim alia in figura ratiocinatio erat essendi.

¶ Ipsius quidez igitur esse deceptio per istās fit: ⁊ sic fit solum. Nō enim erit in alia figura ipsius esse syllogismus.

C Expo. lr̄e ¶ Respōdet tacite q̄ōni. Posset. n. aliqs ab eo reqrere, q ostēderet diuersitatez huius syllogismi in alijs figuris. Sed ipse respōdet, q deceptio, que est ipsius esse. i. per quā aliqs existimat ppōnem affirmatiuam falsam, pōt fieri solū per primā figurā. q2 in alia figura. s. in secūda, non pōt fieri syll'us affirmatiuus. Tertia aūt figura non pertinet ad ppositū, q2 nō pōt ꝯcludi vl'is, que p̄ncipaliter intenditur in demonstratione ⁊ in hoc syllogismo.

¶ Non essendi xo: ⁊ in prima fit: ⁊ in media. Atq3 primū dicamus quot modis ⁊ quō se se hn̄tibus ipsis ppōnib' fit in p̄ma figura.

¶ Que xo est ipsius nō esse in prima ⁊ media figura est. Primū igitur dicamus quot modis in prima fit: ⁊ quo modo se habentibus propositionibus.

LECTIO. XXVIII.

D Expo. lr̄e ¶ Postq̄ Phs ostēdit, quō mō ꝯcludat p syllogismū affirmatiua falsa, ꝯtria negatiue imediate, hic ōndit, quō per syll'm ꝯcludat negatiua falsa. ꝯtria affirmatiue imediate. Et p̄ in p̄ma figura. Scdō in scdā, ibi ꝯ Sz in media figura. Circa p̄m duo facit. Primo ostēdit, de quo est intētio. Et dicit, q cū negatiua vl'is ꝯcludi possit in prima ⁊ in scdā figura, primo dicēdū est, quot modis syll'us ignorātie fiat in prima figura, ⁊ qualr se hn̄tibus propositionibus in veritate ⁊ falsitate. ¶ Scdō ibi.

¶ Fieri itaq3 pōt: vt ābe false ppōnes sumantur: veluti si ip3. a. tā c. q̄3. b. sine medio cōpetat. Nā si sumat. a. qdē nulli īesse. c. ipm āt. c. cuiz cōpetere. b. erit vtraq3 propositio falsa.

¶ Cōtigit qdez igit' vtrisq3 falsis: vt si. a. ⁊ i. c. ⁊ in. b. sit idiuiduals. Si. n. accipiat. a. qdē in c. nullo. c. aūt in oi. b. false sunt ppositiones.

E Expo. lr̄e ¶ Prosequitur ppositū. Et p̄ ostendit, qualr fiat talis syllogismus in prima figura ex duabus falsis. Scdō, quō mō fiat ex altera vera, ⁊ altera falsa, ibi ꝯ Cōtigit autē ⁊ altera. Dicit ergo p̄. q p̄dictus syll'us fieri pt ex vtrisq3 falsis. Qd̄ pz si. a. sit. ⁊ in. c. ⁊ in. b. idiuidualr. i. imediate. Est aūt imediate genus in proximis spēbus, in quas p̄ diuidit, sicut color in albedine ⁊ nigredine. Genus. n. per se p̄dicatur de specie, q2 p̄ ponit in eius diffōne, ⁊ imediate p̄dicat de specie prima, q2 imediate in eius diffinitione ponit. Nō aūt ex hoc, q ponat i diffōne alicuius prio diffiniētis, sicut se h3 gen' remotū ad vltimam spēm. Sint ergo termini, color, albedo, nigredo. Si ergo accipiat. a. qdē in nullo. c. eē. vtpote si dicam', nulla albedo est color. c. aūt in oi. b. vtputa si dicamus, ois nigredo est albedo, false sunt ambe propōnes, ⁊ falsa est ꝯclusio. s. nulla nigredo est color. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fieri quoq3 pōt: vt altera ppōnuz vtrauis falsa sumat. Nā eē pōt. a. c. qdē vera. c. b. xo falsa. A. c. qdē vera: q2. a. nō oib' īest q̄ sūt. c. b. xo falsa: tū q2 fieri neqt: vt. c. cui ip3. a. nulli cōpetit: ipsi cōpetat. b. nā. a. c. ppō nō erit vera: tū q2 si ambe sint vere: erit ipsa ꝯclō vera.

¶ Cōtingit aūt ⁊ altera falsa: ⁊ hac quacunq3 contingēte. Pōt. n. que est. a. c. vera eē: que xo. b. c. falsa esse. Sed que est. a. c. qdē vera: qm̄ non oibus que sunt inest. a. sed q̄ est. b. c. falsa: qm̄ impossi̇ est esse in. b. c. in quo nullo est. a. Nō. n. vera erit q̄ est. a. c. ppositio. Similiter aūt ⁊ si sint vtreq3 vere: ꝯclō erit xa.

F ¶ Ostēdit, quo mō possit esse in p̄dicto syll'o altera vera ⁊ altera falsa. Et p̄ ostendit, quo mō possit esse maior vera ⁊ minor falsa. Scdō, quo modo ꝯtingit ecōuerso, ibi ꝯ Sed ⁊ eā que est. Dicit ergo p̄, q ꝯtingit syll'm ignorātie negatiuū fieri in prima figura, existēte altera ppositionum indifferēter falsa, quecunq3 sit illa. Expo. lr̄e 2ᵒ Potest eniz contingere, q hec propositio. a. c. que est maior sit vera. Et propositio, que est. b. c. sit falsa, que est minor. 3ᵒ Et q propositio maior possit esse vera, probat per hoc. q iste terminus. a. quicūq3 sit ille, non est necesse, q insit oibus sicut color non p̄dicatur de oibus entibus. Qd̄ autē minor sit falsa, pbat per hoc, q2 nō pōt accipi aliqs terminus, a quo vl'r negetur. a. qui qdem terminus p̄dicet de b. Supponimus. n. q hec sit vera ⁊ imediata, oē. b. ē. a. G Si ergo aliqd vl'r p̄dicetur de. b. ita q hmōi sit vera, oē b. est. c. nō pōt esse, q de illo vl'r negetur. a. 4ᵒ Et ita hec ppositio, nulluz. c. est. a. non erit vera, que erat maior. Si enim oē. b. est. a. vt supponit, ⁊ omne. b. est. c. vt assumitur, seqtur in tertia figura, qddā. c. est. a. que est ꝯdictoria maior. Falsa ergo erit ista, nullū. c. est. a. Si ergo hec sit vera, que est maior, necesse est, q hec sit falsa, que est minor: Omne. b. est. c. Scdō, probat q ex duabus veris non pōt cōcludi falsa, vt supra probatū est. Vlt. Dat aūt hec esse vera. nullū. c. est. a. Si ergo etiā hec sit vera, oē. b. est c. seqtur, q ꝯclusio sit vera, nullū. b. est. a. qd̄ tn̄ est incō-

neniens in syll'o ignorātie. quę debet concludere falsaz, que tñ supponitur esse falsa, vtpote ɔtraria huic imediate propositioni. omne. b. est. a. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At. c. b. ēt sꝺa eēt pōt altera sūpta falsa, ceu si. b. ⁊ i. a. sit. ⁊ i. c. Neceē est. n. tūc alteꝝ eē sub altero. Quare si sumatur. a. nulli cōpetere. c. erit hec ꝑpō falsa. Pꝫ igr̄, ⁊ ex altera tm̄: ⁊ ex āba bꝰ ꝑpōnibꝰ falsiꝫ rōcinationē fieri falsā.

¶ Sꝫ ⁊ eā que est. c. b. ɔtingit verā esse cū altera sit falsa, vt si. b. ⁊ in. c. ⁊ in. a. erit. Necesse est enim alterū sub altero esse. Quare si accipiatur. a. in nullo. c. esse falsa erit propositio. Manifestuꝫ igitur est, qm̄ ⁊ cum altera falsa sit, ⁊ in vtrisqꝫ erit falsus syllogismus.

H ¶ Ostēdit, qūo minor sit vera, maiori existēte falsa. Et dicit
Expo. ꝑ. ꝙ ꝑpō. c. b. s. minor pōt eē vera. cū maior sit falsa. Quia
eniꝫ hec ꝑpō. oē. b. est. a. cuius ɔ̃ria dꝫ ɔcludi, est imedia
ta, necesse est, ꝙ. b. sit in. a. sicut pars in toto, sicut albe
do in colore. Pōt aūt accipi aliqd aliud. i quo ēt sit. b. si
2 cut in toto, nō tñ imediate, ⁊ illud sit q̄litas, q̄ sit. c. Neceē
est ḡ, ſm p̄dicta. ꝙ hoꝝ duoꝝ. s. a. ⁊. b. alteꝝ sit sub alte
3 ro. i. color sub q̄litate. Si ḡ aliqs accipiat. a. i nullo. c. eē
vtputa si dicat, nulla q̄litas est color, falsa erit ꝑpō. Mi
nor aūt erit vera. s. ois albedo est q̄litas. Cōclo aūt erit
Ult. falsa, ⁊ imediate ɔ̃ria. s. nulla albedo est color. Sic ḡ ma
nifestū est, ꝙ pōt fieri syll'o ignorātie negatiuus i pͣ figu
ra. ⁊ altera ꝑpōne falsa, ⁊ vtrisqꝫ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed in figura media vt tote qdeꝫ ꝑpōnes ambe sint false, fieri neqt. Nā cū. a. cuilibet in est. b. nullū tñ sumi mediū pōt, qd alteri cuiꝫ alteri nulli cōpetet. Opꝫ aūt hoc pacto sumere ꝑpōnes, vt alteri qdē insit: alteri sꝺo nō insit, si hac i figura rōcinatio fieri debeat. Si igitur sic sumant̄, sint false ɔ̃stat: si sumantur eꝫ veras vtrasqꝫ fore. Qd qdē fieri neqt. Verū aliq̄ ex pte falsaꝫ eē vtrāqꝫ nō obstare qcquā vꝫ, veluti si mediū. c. tā. a. q̄ꝫ. b. cuidā isit. Tūc eni si ipm̄. c. cuilibet qdē. a. nulli sꝺo. b. dicat̄ ineē: false qdē erūt ambe ꝑpōnes, at nō simpliciť: sꝫ aliq̄ ex pte sicuti pꝫ. Eadē erūt ⁊ si ꝑpōnē negatiuā v̓sus extremū maiꝰ posueris.

¶ Sed in media figura vtrasqꝫ qdē ꝑpōnes totas falsas eē nō ɔtigit. Cū. n. a. i oi. b. sit: nihil erit accipe qd i altero qdē oi, in altero sꝺo nullo. Opꝫ aūt sic accipe propōnes: ⁊ ꝙ in h̄ qdē sit, in hoc aūt non sit: si vere erit sylls. Si igit̄ sic accipiant̄ false: manifestuꝫ est ꝙ ɔ̃rie ecōuerso se habebunt. Hoc aūt ipoſſe est. In quodā autē vtrāqꝫ nihil ꝓhibet falsam esse: vt si. c. in. a. ⁊ in. b. quodā est. Si. n. c. quidē in oi accipiatur eē, a. in. b. aūt nullo: false quidē vtreqꝫ ꝑpositiones: non tñ tote: sed in quodam. Ecōuerso autē posito priuatiuo.

I ¶ Ostēdit. qūo syll's ignorantie negatiuus fiat in 2ͣ figu
ra. Et p̄. qñ vtraqꝫ est falsa. Scdo. qñ altera tm̄. ibi [Si
Expo. ꝑ. militer aūt ⁊ alterā esse falsam.] Dicit ḡ p̄. ꝙ non ɔtin
git in media figura vtrasqꝫ ꝑpōnes esse totas falsas. Et
dicit totas illas falsas que sunt ɔ̃rie ꝑpōnibus veris. Et K
hoc ꝓbat. Quia cū debeamꝰ negatiuā ɔcludere falsam 2
ɔ̃riā affirmatiue imediate, necesse est, accipere. ꝙ hec sit
vera ⁊ imediata, oē. b. est. a. puta ois albedo est color.
Sic aūt se hn̄tibus terminis, non pōt inueniri aliqs me
dius terminus, q vlr̄ p̄dicet̄ de vno termio, ⁊ vlr̄ remo
ueat̄ ab altero. Detur. n. ꝙ ille terminus. c. vlr̄ remoueatur ab. a. ⁊ vlr̄ p̄dicet̄ de. b. erit ergo hec vera. Nullum
a. est. c. Quare ⁊ ɔuersa erit vera. Nullū. c. est. a. Sed oē
b. est. c. ḡ nullū. b. est. a. cuius ɔ̃riū fuit suppositū. Silr̄ ēt
nō pōt esse. ꝙ vlr̄ remoueat̄. a. b. ⁊ vlr̄ p̄dicet̄ de. a. q2 si
hec est vera, omne. a. est. c. ⁊ cōuersa erit vera, qddaꝫ. c.
est. a. Si aūt hec est vera, nullū. b. est. c. ⁊ ɔuersa erit vera, nullū. c. est. b. Sic ergo ex his duabus ꝑpōnibꝰ, qddam. c. est. a. nullū. c. est. b. seqtur, qddā. b. nō est. a. q̄ est
ɔ̃dictoria eius, que supponebat̄, oē. b. est. a. Relinqtur L
ergo, ꝙ ipossibile est, inueniri aliqd mediū, qd predicto
mō se hn̄tibus. a. ⁊. b. de vno p̄dicet̄, ⁊ ab alio remoue
tur. Et tñ ōpꝫ, si debeat fieri syll's in 2ͣ figura. ꝙ mediuꝫ 3
de vno extremoꝝ p̄dicet̄, ⁊ de alio neget̄. Et iō si ambe 4
sunt false totalr̄, opꝫ. ꝙ eaꝝ ɔ̃rie sint vere, qd est impossi 5
bile, vt ꝓbatū est. Nihil. n. prohibet, vtrāqꝫ ꝑpōnē esse 6
falsam particulariter. Puta, si accipiamus qddam me
diuꝫ, qd particulariter p̄dicet̄ de. a. ⁊ de. b. puta masculus, qd pticulariter p̄dicat̄ de aiali ⁊ de hoie. Si v̓o accipiatur. c. esse in oi. a. puta si accipiamꝰ oē aial esse masculū, ⁊ accipiamus. c. in nullo. b. eē, puta si dicamꝰ, nullus hō est masculus, vtraqꝫ ꝑpositio est falsa, nō tñ totaliter, sed particulariter. Et eadē rō est, si ecōuerso maior Ult.
sit negatiua, ⁊ minor affirmatiua. Ut si dicamus, nulluꝫ
aial est masculū, ois hō est masculus. ¶ Deide cū dicit.

¶ Fieri tñ pōt, vt altera falsa, atqꝫ vtrauis propositionū sumat̄. Qd. n. inest cuilibꝫ. a. id. b. quoqꝫ cuilibet iest. Si igit̄ ipm̄. c. tale sūptū cuilibꝫ qdē. a. nulli sꝺo. b. cōpetere dixeris. a. c. qdē erit v̓a. c. b. aūt falsa. Rursus qd nulli b. cōpetit, id nec. a. cuilibet inerit. Nā si cuiꝫ ipsi cōpetet ⁊ ipsi quoqꝫ. b. cuilibꝫ ꝑfecto cōpeteret. At nulli inesse supponit̄. Si igit̄ cuilibet qdē. a. nulli sꝺo. b. cōpetere dixeris. c. b. quidem veram, alterā sꝺo falsam efficies.

¶ Silr̄ aūt alteraꝫ falsam, ⁊ quālibet cōtingit. Qd. n. est i. a. oi, ⁊ in. b. est. Si igit̄ accipiat̄ i a. toto eē. c. i. b. aūt toto nō eē: q̄ qdeꝫ. c. a vera erit: sed q̄. c. b. est falsa. Iteꝝ qd in. b. nullo est, neqꝫ in. a. oi erit. Si n. in. a. est, ⁊ in. b. Sꝫ nō erat. Si igit̄ accipiat̄. c. i toto qdē. a. eē in. b. aūt nullo. b. c. ꝑpō vera ē, altera sꝺo falsa.

¶ Ostēdit, quo mō ɔtingit alterā esse falsaꝫ. Et p̄ in scdo M
mō scde figure. Scdo in p̄ ibi [Silr̄ autem sit transposi
to ⁊c.] Dicit ergo p̄. ꝙ ɔtingit in hac figura alterā pro Expo. ꝑ.
positionē esse falsam indifferēter, quecunqꝫ sit illa. Qd
pꝫ ex h̄. ꝙ supponat̄. a. ꝑ se ⁊ imediate p̄dicari de. b. q2 2
quid est in oi. a. est in oi. b. sicut oē, qd vlr̄ p̄dicat̄ de aiali, p̄dicat̄ vlr̄ de hoie. Si ergo accipiat̄ aliqd mediū. c. 3
qd vlr̄ p̄dicet̄ de. a. vt si dicamꝰ oē aial est viuū. ⁊ vlr̄ remoueat̄. a. b. vt si dicamus, nullus hō est viuꝰ, pꝫ ꝙ. a.
c. que est maior ꝑpō erit vera. sed. b. c. que est minor erit
falsa. Et silr̄ ꝓbat, ꝙ ecōuerso ɔtingit maiorē eē falsam. 4
Nō. n. pōt esse ꝙ aliqd vlr̄ remoueat̄. a. b. ⁊ vlr̄ p̄dicet̄
de. a. terminis sic se hn̄tibus. Dictuꝫ est enim, ꝙ si aliqd 5

est in.a.vlr.seqtur q fit in.b.Si g aliqd remoueat.a.b.
A vlr,nō pōt esse,q vlr pdicet de.a.Sicut,q vlr remoue
Glo. tur ab hoie,nō pōt vlr pdicari de aiali.Si ergo accipia
tur aliqd,qd vlr remoueat ab hoie,puta irronale,z di
cat sic,oē aial est irronale,nullus hō est irronalis,seqt
q minor propō est vera,z maior falsa.Sed in his termi
nis,maior ppositio nō est totaliter falsa.Pōt aūt accipi
terminus in quo sit totaliter falsa,puta si accipiamus in
animatum pro medio.Deinde cum dicit.

Idē vtiqz fiet z si versus maius extremuz propōnē negatiuā posueris.Qd.n.nulli cō petit.a.id ēt nulli cōpetit.b.Si igit.c.nulli q dē.a.cuilibet vo.b.cōpetere dixeris.a.c.qdē ppō erit vera:altera vero falsa.Rursus si id qd.b.cuilibet inest:nulli cōpetere dixeris.a.falsam tū efficies ppōnē.Necesse est.n.si.b.cuilibet inest:z.a.cuidā cōpetat.Si igit huiuscemodi sūptū.c.nulli qdē.a cuiz vo.b.dicat cōpetere erit.c.b.qdē vera.a.c.aūt falsa.Przigit ex vtrisqz falsis:z ex altera tm circa ppōnes idiuiduas rōcinationē fieri falsā posse.
Silr aūt fit trāsposito puatiuo.Qd.n.i nullo est.a.neqz i.b.nullo erit.Si igitur accipiatur.c.in toto qdem a non eē:in.b.autē toto eē:que qdem est.a.c.ppositio vera est:altera aūt falsa.Et itez qd in omni.b.est:in nullo accipe.a.non eē falsum est.Necesse est n.si in oi.b.est:z in quodaz.a.esse.Si igit accipiatur in oi qdem.b esse c.in.a.aūt nullo:q qdē est.b.c.vera erit:que autē est c.a falsa.Manifestuz igit est q vtrisqz falsis:z altera tm:erit syll's deceptiuus in indiuiduis.

B Ostēdit idē in p mō scōe figure,in quo maior est nega
Expo p. tiua.Manifestū est.n.q pdictis terminis.s.a.z.b.sic se
2. hntibus,vt dictū est,qd vlr remouet ab.a.non poterit
eē i nullo.b.Si g accipiat.c.mediū,qd vlr remouet ab
3. a.z vlr pdicet de.b.erit maior vera z minor falsa.Puta
4. si sint isti termini,inaiatū,aial,hō.Et silr ondit,q pōt eē
minor vera z maior falsa.Manifestuz est.n.sm pdicta,
5. q id,qd vlr pdicat de.b.nō remouet vlr ab oi.a.qz qd
6. vlr pdicat de.b.ad minus opz in quodā.a.eē.Si g acci
piat.c.mediū,qd vlr pdicet de.b.puta rōnale vel viuū,
z vlr neget de.a.minor ppō erit vera.s.ois hō est rōna
le vel viuū.Maior aūt.nullū aial est rōnale,est falsa in
Dub. pte.Nullū aial est viuū,est falsa in toto.Deide epilogan
do ccludit,q syll's deceptiuus potest fieri in imediatis,
vtrisqz ppōnibus existētibus falsis,vel altera tm.

Sed cū propōnes affirmatiue vel negatiue medio nō vacātes a falso p mediū propriū cō cluduntur fieri non pōt vt propōnes ambe false sumantur:sed ea tm sumit falsa:que est versus extremuz maius.Atqz propriuz id mediū dico:p qd fit ea rōcinatio,que opponit false.A.nāqz p.c mediū cōpetat ipsi.b.Cū igit.c.b.ppōnē affirmatiuā oporteat su misi prima in figura rōcinatio fieri debeat:patet hanc quidē ppetuo veram eē (nō enis ipsam vertere licet).a.c.autem esse falsam.

In his aūt q nō idiuidua sunt:cū qdē p propriū mediuz fiat falsitatis syll's,non pōt est vtrasqz falsas esse ppōnes:sed soluz que est ante maius vltimū.Dico aūt ppriū mediū,p qd fit cdictionis syll's.Sit enīz.a.in.b.per medium.c.Qm igit necesse est que est.c.b.affirmatiuā accipi syllogismo facto,manifestum est q semper hec est vera,(nō enim cōuertitur) sed que est.a.c.falsa.Hac.n.cōuersa cōtrario fiet syllogismus. LECTIO.XXIX.

C Ostēsis Phs ondit,quo mō syll's ignorantie fit in ppōnibus imediatis,hic ostēdit,quō fit in ppōnibus mediatis.Et p.quo mō cōcludat ppō negatiua falsa,q opponit affirmatiue vere.Scdo,quo mō ccludat affirmatiua falsa,q opponit negatiue vere,ibi [Si vo fit affirmatiuus.] Circa pm duo facit.Primo ondit h in pa figura.Scdo in 2a.ibi [Sed p mediā figurā.] Circa pm tria facit.Pmo ondit,quō fit syll's ignorātie i ppōnibus mediatis,p mediū ppriū.Scdo,quō fit p mediū qdem nō ppriū,sed tm simile habitudine hns ad terminos,sic mediū ppriū.ibi [Silr aūt est z si ex alia ordinatiōe.] Tertio,ondit quō fit pdictus syll's p mediū extraneuz.
Expo p. ibi [Si vo nō p ppriū mediū.] Dicit ergo p.q qn syll's
D ccludēs falsum,fit in ppōnibus,q nō sunt indiuidue.i.imediate,si accipiat ppriū mediū,vnde fit syll's,nō pōt esse vtrasqz ppones esse falsas,sed solū maiorē.Et exponit,qd volet propriū mediuz.Ex quo.n.ppositio,cuius cōria syllogizat est mediata,opz q pdicatū syllogizetur de subo per aliqd mediū.Pōt ergo illud idē mediū accipi ad ccludēdū oppositū,puta,hec est ppō mediata.ois triāgulus hz tres angulos eqles duob rectis.Mediū aūt per qd syllogizat pdicatū de subiecto est,figura hns triāguiū extrinsecū,eqlē duobus intrinsecis,sibi opposiū.
E Si ergo volumus probare,q nullus triāgulus hz tres
2. angulos eqles duob rectis,p idē mediū,erit syll's falsitatis per ppriū mediū.Et iō dicit,q mediū ppriū est,p qd fit syll's ctradictionis,idest ad oppositū puta in pre
3. dicto exēplo.Sit.a.triāgulus,habere tres.b.mediū.c.sit figura talis.In pmo aūt figura,necesse est minorē eē
4. affirmatiuā,z iō opz.q illa que erat minor i syll'o vero,maneat nō cuersa nec trāsmutata in suā oppositā,in syllogismo falsitatis.Vn opz.q semp sit vera.Sed maior ppō veri sylli cuertit in negatiuā cōriā,z iō opz.q maior sit falsa.Puta si dicamus,nulla figura hns zc.habet tres zc.ois triāgulus est figura zc.Deinde cuz dicit.

Idē efficietur,z si mediū alia ex serie fuerit sumptū,ceu.d.si in toto sit.a.z de oi.b.predicetur.Etenim.d.b.quidē intacta maneat ppositio,altera vo vertat necesse est.Quibus efficitur,vt illa quidez perpetuo vera,hec autem semper falsa sumatur.Atqz talis error concurrit cum eo qui per medium efficitur proprium,ac fere idem est.
Silr aūt est,z si ex alia ordinatione accipiat mediū,vt.d.quāuis in toto.a.sit:z de.b.predicet oi.Nece.n.ē q qdē.b.d.ppōnē manere,alterā āt cuerti.Quare hec qdē sp vera:illa vo semp falsa.Et fere hmōi deceptio ca

dem est ei, que fit per proprium medium.

F ¶ Ostēdit, quo mō fit p̄dictus syll's per mediū extraneū
Expo. pme · 7 nō ꝑpriū, sed sil'r ꝑprio. Et dicit, ꝙ sil'r syllogiȥabit', si
mediū accipiat' ex alia ordinatione. Puta si. a. demōstre
tur de. b. per. c. 7 accipiamus in syll'o falsitatis medium
non. c. sed. d. ita tñ ꝙ. d. ēt ꝯtineat' sub. a. vl'r, 7 p̄dicetur
vl'r de. b. puta, si accipiamus pro medio figurā ꝯtētā tri
2ᵃ bus lineis rectis. Quia hic ēt neċe est minorē ꝑpōnē, s.
d. b. manere, sicut erat in syll'o ꝯcludente veꝝ, q̄zuis per
ꝑpriū mediū. Maiorē aūt propōnē necesse est trāsmuta
3ᵃ ri in ꝯriā, 7 iō semꝑ minor erit vera, 7 maior semper erit
falsa. Et quātū ad modū arguēdi, ista deceptio est simi
Ult. lis ei, que fit per ꝑpriuȥ medium. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si ꝟo non per mediū propriū extruit' rōci
natio, cū hoc tale est, vt ipsi quidem subijciat'
a. de nullo ꝟo dicatur. b. tum ambas ꝑposi
tiones falsas esse necesse est. Etenim mō cō
trario sunt sūmēde, si rōcinatio fieri debeat.
At si hocmodo sumantur, ambe sane vertē
tur in falsas, veluti si. a. quidē cuilibet insit. d.
ipsum aūt. d. nulli cōpetat. b. His enim ver
sis rōcinatio fiet, 7 ambe ꝑpōnes erunt (vt
diximus) false. Cū ꝟo mediū, ceu. d. nō subij
citur ipsi. a. tum. a. d. qdē ꝑpositio erit vera,
q2. d. nō erat in. a. d. b. ꝟo falsa: q̄ñ si esset ve
ra: conclusio etiam esset vera. At erat falsa.

¶ Si ꝟo nō p ꝑpriū mediū fiat syll's: cū qdem
sub. a. sit medium, in. b. aūt nullo est, neċe est
vtrasq3 falsas eē. Recipiende. n. vtiq3 eꝯrio
sunt q̄z se hn̄t ꝑpōnes, si dȝ syll's fieri. Sic. n.
acceptis vtreq3 fiūt false, vt si. a. qdē ī toto. d.
d. autē in nullo. b. Cōuersis. n. his, syll's qdē
erit: 7 vtreq3 ꝑpositiones false. Cum ꝟo nō
sit sub. a. medium, vt. d. que quidē est. a. d. ve
ra erit: que ꝟo est. d. b. falsa, quia si esset vera,
7 conclusio esset vera. Sed erat falsa.

G ¶ Ostēdit. quo mō fit syll's falsitatis p mediū extraneum
Expo. pᵉ. 7 dissimile ꝑprio. Pōt aūt hoc mō mediū accipi, vt cōti
neatur vl'r sub. a. 7 de nullo. b. p̄dicet'. Et in h casu opor
2. tebit, vtrasq3 ꝑpōnes esse falsas. q2 oportebit ad hoc, ꝙ
fiat syll's in p̄ma figura, accipe propōnes eꝯrio, vt. s. ac
cipiamus maiorē negatiuā, 7 dicamus, nullū. d. est. a. 7
minorē affirmatiuam, 7 dicamus, oē. b. est. d. 7 sic patet
3. vtrasq3 esse falsas. Et hec qdē habitudo terminoꝝ inueni
ri nō pōt in ꝯuertibilibus, sicut in subīo 7 passione, que p
aliqd mediū de subīo ꝯcludit'. Manifestū est. n. ꝙ nō po
H test accipi aliqd de quo passio vl'r p̄dicet', qd a subīo vl'r
remoueatur. Sed hec habitudo pōt inueniri, q̄ñ propō
4. est mediata, ex hoc ꝙ supius genus vel passio supioris
generis p̄dicatur de vltima specie. Puta si dicamus, ois
hō est viuus. Viuū enim pōt ꝯcludi de hoie per mediū,
I qd est aial. Si ergo accipiamus aliqd de quo viuū vni
uersaliter p̄dicetur, sicut est oliua, que vere remouet' ab
hoie vl'r, erit habitudo terminoꝝ quam querimus. Hec
enim erit falsa, nulla oliua est viua, 7 minor erit sil'r fal
sa, ois hō est oliua, 7 sil'r cōclusio erit falsa, nullus hō est
5 viuus, qd est ꝯrium ꝑpositioni vere mediate. Contingit
ēt maiorē esse verā, 7 minorē esse falsaȥ. Puta si accipia
mus pro medio, aliquid qd non cōtineatur sub. a. puta
lapidem. Tunc. n. maior, que est. a. b. erit vera. s. nullus
lapis est viuens, q2 lapis non ꝯtinetur sub viuo, sed mi
nor erit falsa. s. ois hō est lapis. Si. n. esset hec vera, pri
ma existe falsa, sequeret', ꝙ ꝯ esset vera, cū tñ dictum sit,
ꝙ sit falsa. Nō aūt pōt esse econuerso, ꝙ minor sit vera si Ult.
sit mediū extraneū, q2 mediū extraneū non poterit vni
uersaliter p̄dicari de. b. Opȝ aūt semper minorem affir Minor in p̄
matiuam accipere im prima figura. ¶ Deinde cū dicit. ma figura.

¶ Cum aūt per mediā figurā fit error, tū fie
ri nequit, vt ambe ꝑpōnes tote false suman
tur. Nam cū. b. subijcitur ipsi. a. fieri nō pōt
vt quicquā vnquā alteri cuilibet: alteri nulli
cōpetat: sicut 7 antea diximus. Altera tñ ꝑ
positio falsa: 7 vtrauis ēt sumi potest. Naȥ si
c. tā. a. q̄z. b. cuilibet inest: si idipsum cuilibet
quidē. a. nulli ꝟo. b. competere dixeris. a. c.
quidem erit vera: altera ꝟo falsa. Rursus si
ipm. c. nulli qdē. a. cuilibet ꝟo. b. cōpetere di
xeris. c. b. quidē erit vera a. c. auteȥ falsa. Si
igitur deceptionis rōcinatio sit negatiue: di
ctum est q̄ñ: 7 ex quibus ipsa deceptio erit.

¶ Sed per mediā figuraȥ facta deceptione:
vtrasq3 quidē nō ꝯtingit falsas esse proposi
tiones totas. Cū eni sit. b. qdē sub. a. nihil cō
tingit in hoc oi quidē: in illo aūt nullo esse: si
cut dictū est prius. Altera ꝟo falsa pōt esse: 7
quecūq3 cōtingit. Si eniȥ. c. 7 in. a. 7 in b. est,
si accipiat'. c. in a. quidē eē: in. b. ꝟo nō eē: q
qdē est. a. c. vera erit: altera aūt falsa. Iteruȥ
aūt si in. b. quidē accipiatur. c esse: in. a. auteȥ
nullo: que quidē est. c. b. vera erit: altera aūt
falsa. Si quidem igitur sit priuatiuus dece
ptionis syll's, dictū ē q̄ñ, 7 p q̄ erit deceptio.

¶ Ostēdit, quo mō fit syll's ignorātie negatiuus in secun K
da figura. Et dicit, ꝙ non pōt ꝯtingere in scda figura, ꝙ Expo. pme.
vtraq3 ꝑpō sit falsa totalr. Si. n. debeat ꝯcludi hec fal 2.
sa, nullū. b. est. a. ꝯria vere, opȝ ꝙ. a. vl'r p̄dicet' de. b. Vñ
nō poterit aliqd inueniri, qd vl'r predicet' de vno, 7 vl'r
neget' de altero, sicut supra dictū est, cū agebatur de syl Lec. prece.
logismo ignorātie in imediatis. Pōt tñ altera tñ esse to 3.
taliter falsa, q̄cūq3 sit illa. Et manifestat p̄, in scdo mō se
cūde figure, in quo maior est affirmatiua 7 minor nega
tiua. Sit ergo mediū, sic se hn̄s ad extrema, vt vl'r p̄dice 4.
tur de vtroq3, sicut vl'r viuū de aiali predicat' 7 de hoie.
Si ergo accipiat' maior affirmatiua vt dicamꝰ, oē aial L
est viuū, 7 accipiat' minor negatiua, vt dicat', nullus hō
est viuꝰ. maior erit vera 7 minor falsa, 7 ꝯ falsa. Sil'r ēt 5.
si accipiamus in p̄ mō scde figure maiorē negatiuā, vt si
dicamus nullū aial est viuū, 7 minorē affirmatiuā, vt di
camus, ois homo est viuus, erit maior falsa, 7 minor ve
ra, 7 cōclusio falsa. Et his dictis, epilogando concludit Ult.
dictum esse, q̄ñ 7 per que possit fieri deceptio, si syllogis
mus deceptiuus sit priuatiuus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed si affirmatiua sit: cū p mediū quidem
extruit' ꝑpriū, fieri nō pōt, vt ambe ꝑpōnes
sint false. Necesse est eniȥ itacta maneat ipsa.
c. b. si rōcinatio fieri debeat: quēadmodum
7 antea diximus. Quare semp erit. a. c. pro
positio falsa. Hec est enim ea que vertitur.

Si vero fit affirmatiuus: tunc quidem per propriu medium impossibile vtrasqz esse falsas. Necesse enim est que est.b.c.manere: siquidez erit syllogismus sicut dictum est prius. Quare.a.c.semper erit falsa. Hec enim est econuersa.

A Ostendit, quo modo fiat affirmatiuus syllogismus deceptionis in propositionibus mediatis. Et primo, quando fit per propriu medium. Secundo, quando fit per medium sub contrario, ibi [Similiter autem et si ex alio etc.] Tertio, quando fit per medium extraneum, ibi [Cum vero fit per non proprium.] Dicit ergo primo, quod si fiat syllogismus deceptionis affirmatiuus in propositionibus mediatis, si accipiatur propriu medium, vt supra expositum est, impossibile est, quod vtraqz sit falsa. Quia cum talis syllogismus non possit fieri nisi in prima figura, vtraqz existente affirmatiua, necesse est, quod minor propositio maneat hoc modo, sicut erat in vero syllogismo. Unde oportebit maiorem propositionem esse mutatam. s. de negatiua in affirmatiuam, et oportebit quod sit falsa. Puta si velimus concludere, quod omnis homo sit quantitas, quod est contrarium huic, nullus homo est quantitas, cuius proprium medium est substantia, accipiemus istam falsam, omnis substantia est quantitas; et hanc veram, omnis homo est substantia. Deinde cum dicit.

Idem efficietur: et si ex alia serie medium ipsum sumatur: sicut et in errore diximus negatiuo. Etenim.d.b.propositio maneat.a.d.vertatur necesse est. Atqz hic error conuenit cum priore.

Similiter autem et si ex alia ordinatione accipiatur medium sicut dictum est et in priuatiua deceptione. Necesse est enim que quidem est.d.b.manere: que vero est.a.d.conuerti. Et hec deceptio est eadem priori.

B Ostendit, quo modo fit syllogismus ignorantie, quando accipitur medium non proprium, quod non sit eiusdem ordinis, sed ex alia coordinatione. Puta si dicerem. Omne agens est quantitas, omnis homo est agens, ergo omnis homo est quantitas. Oportet enim minorem manere, maiorem autem mutari de negatiua in affirmatiuam. Unde et hec deceptio similis est priori deceptioni, sicut dicebatur in syllogismo priuatiuo. Deinde cum dicit.

Sed cum non per propriu ratiocinatio conficitur medium: si.d.quidem collocatur sub.a.propositio quidem.a.d.erit vera.d.b.autem falsa. Fieri namqz potest: vt.a.cuidam insit: cuidaz non insit: quorum neutrum sub altero collocatur. Sin vero d.non subijcitur ipsi.a.tum.a.d.quidem semper est falsa: quippe cum affirmatiuaz eam esse oporteat.d.b.vero fieri potest: vt nunc vera: nunc falsa sumatur. Nihil enim vetat: vt.a.quidem nulli.d. competat.d.vero cuilibet insit.b. Animal enim nulli scientie competit. At scientia musice cuilibet inest. Neqz rursus prohibet quicqz: vt neqz.a.cuiquam.d.neqz.d.cuiquam insit.b. Patet igitur fieri posse: vt ambe atqz altera sit falsa: cum medium non collocatur sub.a. Perspicuum igitur est: quot modis per ratiocinationem error: et per que fieri potest circa propositiones vacantes medio: et item eas que demonstrari possunt.

Cum vero sit non per propriu: siquidem sit.d.sub a.hec quidem erit vera: altera autem falsa. Potest enim.a.in pluribus esse: que non sunt subinuicem. Si vero non sit.d.sub.a.hec quidem semper manifestum est quoniam erit falsa: affirmatiua enim accipitur. Que vero est.d.b.contingit veram et falsam. Nihil enim prohibet.a.quidem in.d.nullo esse.d. autem in omni.b. vt animal: scientia: musica. Non autem iterum neqz.a.in nullo.d.neqz.d.in nullo.b. Manifestum igitur est: quoniam cum non sit medium sub.a.et vtreqz possunt false esse: et quecunqz contingit. Quot quidem igitur modis: et per que possunt fieri per syllogismum deceptiones: et in his que sunt sine medio: et in his que sunt per demonstrationem manifestum est.

C Ostendit quomodo fiat syllogismus deceptionis affirmatiuus per medium extraneum, et dicit quod si accipiatur tale medium extraneum quod contineatur sub maiori extremitate: tunc maior erit vera, et minor falsa. 2. Potest enim.a.quod est maior extremitas de pluribus vniuersaliter predicari que non sunt subinuicem, puta habitus de grammatica et virtute. Hec enim est mediata, nulla grammatica est virtus. Possumus ergo concludere contrarium huius. s. omnis grammatica est virtus per aliquod medium quod contineatur sub virtute, et tunc maior erit vera, et minor falsa. Puta si dicamus. omnis temperantia est virtus omnis grammatica est temperantia. ergo omnis grammatica est virtus. Si vero accipiatur aliquod medium quod non sit sub.a, maior semper erit falsa. quia accipitur affirmatiua. Sed 4. minorem contingit esse cum hac quandoqz quidem falsam, et tunc ambe erunt false, puta si dicamus. omnis albedo est virtus: omnis grammatica est albedo. ergo etc. Quandoqz autem potest esse vera. Nihil enim prohibet 5. sic se habentibus terminis. quod.a.remoueatur ab omni.d.et.d. sit in omni.b. Sicut est in terminis his. animal: scientia: musica. D Animal enim quod est maior extremitas remouetur vniuersaliter ab omni scientia. vnde hec que sumitur vt maior in syllogismo ignorantie. omnis scientia est animal. est falsa. Minor vero. s. omnis musica est scientia est vera: sed contraria negatiue vere mediate. Contingit etiam quod.a.sit in 6. nullo.d.et.d.in nullo.b.vt dictum est. Sic igitur patet quod quando medium non continetur sub maiori extremitate possunt esse vtreqz 7. false: et altera earum quecunqz contingit, quia maior et minor potest esse falsa. maior autem non potest esse vera, sic se habentibus terminis, vt supra dictum est. Ultimo autem epilogando concludit manifestum esse ex predictis quot modis, et per quas propositiones veras vel falsas possunt fieri deceptiones per syllogismum, tam in propositionibus immediatis, quam in propositionibus mediatis que demonstratione probantur.

Manifestum est etiam si sensus quispiaz defuerit necessario et scientiam aliquam deesse: quam quidem consequi non possumus.

Manifestum autem est: et si aliquis sensus defecerit: necesse est et scientiam aliquam deficere quam impossibile est accipere. LECTIO.XXX.

E Postquam Philosophus determinauit de ignorantia dispositionis que fit per syllogismum, hic determinat de ignorantia simplicis negationis que fit absqz syllogismo. Et primo ostendit in quibus habeatur talis ignorantia ex necessitate. Secundo probat propositum. ibi [Siquidem addiscimus etc.] Dicit ergo primo quod si alicui deficiat aliquis sensus, puta visus aut auditus. necesse est quod deficiat ei scientia propriorum sensibilium illius sensus. Puta si cui deficit sensus visus, necesse est quod deficiat ei scientia de coloribus. Et sic habebit ignorantiam negationis de coloribus, omnino ignorans colorem. Sed hoc intelligendum est quando nunquam habuit sensum visus. sicut patet in ceco nato. Siquis enim amittat visum prius habitum, non oportet propter hoc quod careat scientia colorum, quia ex his que prius sensit remanet in eo colorum memoria. Contigit autem de aliquibus rebus haberi ignorantiam negationis. que tamen cognosci possunt per sensum quem habemus, sicut si aliqua ha-

bens visuz semp fuisset i tenebris. careret qdē scia colo/
rū, sz nō ex necitate, qz posset accipe sentiēdo colores, qd
Cur dicit impossibile est accipere. nō ptigit in eo q caret sensu visus. Et ideo addit q ipose
est accipe, qz videlz ille qui caret potētia visiua, non pōt
ēt percipere cognitionem colorū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Siqdē discimus, vel iductiōe: vel demon
stratione. Est aūt demrātio qdē ex vlibus, i
ductio vo ex pticularibus. Fieri vo nō pōt
vt vlia pcipiant, nisi p inductionē: qm̄ τ ea q̄
abstracta dicunt: erunt per inductionez no/
ta: siqs nota voluerit facere: inesse inquā nō/
nulla gn̄i cuiqz: τ si nō sepabilia sunt: τ vnū/
quodqz est tale. Inductionē autē eū q sensu
caret pficere: vnū eoꝝ eē pstat, que nullo pa
cto fieri psit. Ipsoꝝ nāqz singulariuz est ipse
sensus. Nō. n. fieri pōt vt ipsoꝝ accipiat scīē
tia. Neqz enim ex vlibus absqz inductione:
neqz per inductionem sine vi sentiendi.

Vide i anno. ¶ Siqdē addiscim⁹: aut p inductionē, aut p
demōstrationē. Est aūt demōstratio qdē ex
vlibus: inductio aūt ex his que sunt fm par/
tem. Impossibile est aūt vlia speculari nisi p
Vide i anno. inductionē: qm̄ τ que ex abstractione dicun
tur, est p inductiones nota facere: qz insunt i
vnoquoqz genere q̄dam: τ si nō separabilia
sint: fm q hmōi vnūquodqz est. Inducere
aūt nō habētes sensum ipossibile est. Singu
lariū sensus est enim. Nō enim ptingit acci/
pere ipsoꝝ sciam. Neqz. n. ex vlibus est sine
inductione: neqz p inductionē sine sensu.

G ¶ Probat ppo^m. per hoc q duplex est modus acqrendi
Expo. p 2. sciam. Unus qdē p demōstrationē, alius aūt p inductio
Lec. p^a expo. p^a 12°. nē, qd ēt i p^o huius libri positū est. Differūt aūt hi duo
modi, qz demrātio pcedit ex vlibus. Inductio aūt pce
dit ex pticularibus. Si ḡ vlia ex qbus pcedit demrātio
cognosci possent absqz inductiōe, seqret q hō posset ac
3. cipere sciam eoꝝ quoꝝ nō hz sensum. Sed ipoſe est vlia
speculari absqz iductione. Et h̄ qdē in reb⁹ sensibilibus
est magis manifestū: qz in eis p experiētiā quā habemus
circa singularia sensibilia, accipimus notitiā vlez, sicut
Lec. p^a. c. 6. manifestat in p meta. Sed maxime vi h̄ dubiū in his q̄
H dicunt fm abstractionē sicut i mathematicis. Cū. n. ex/
Circa p^m. periētia a sensu ortū habeat, vt dī in p meta. vi q hoc lo
cum nō habeat in his q̄ sunt abstracta a mā sensibili. Et
ideo ad hoc excludēdū dicit q ēt ea que dicūtur fm ab/
3 stractionē ptingit nota facere per inductionē, qz in vno/
quoqz gn̄e abstractoꝝ sunt q̄dā pticularia q̄ non sunt se
parabilia a mā sensibili, fz q vnūqdqz eoꝝ est h̄. Quā/
uis. n. linea fm abstractionez dicat linea in cōi, tn̄ hec li
nea q̄ est in mā sensibili, inquātū est indiuiduata, abstra
hi nō pōt, qz idiuiduatio eius est ex hac mā. Non aūt ma
nifestant nobis p^a abstractoꝝ ex quibus demōstratio
nes in eis pcedūt nisi ex pticularibus aliqbus que sen/
su pcipimus. Puta ex hoc qd videmus aliqd totū singu
lare sensibile iducimur ad cognoscēdū qd est totuz τ ps
τ cognoscimus q oē totū ē maius sua parte psiderādo
hoc in pl̄ibus. Sic igit vlia ex quibus demōstratio pro
4 cedit nō sunt nobis nota nisi per inductionē. Hoīes aūt
carētes sensu aliquo nō psit inductionē facere de singu/
5 laribus ptinētibus ad sensum illū, qz singulariū ex qui/
bus pcedit inductio est solū cognitio sensus. Un̄ opz q 6.
oino sint hō singularia ignota. qz nō ptingit. q aliqs ca
rēs sensu accipiat taliū singulariū sciaz, qz neqz ex vlib⁹
pōt demōstrare sine iductione. per quā vlia cognoscan/ Vide.
tur, vt dictū est, neqz p iductionē pōt aliqd cognosci si/
ne sensu q est singulariū ex qbus pcedit iductio. ¶ Est 1
aūt psiderādū q p v̄ba Phī q̄ hic iducunt excludit du/
plex positio. Prima qdez est pō Platonis q ponebat q Opi. Platonis falsa.
nos habebamus sciam de rebus p spēs pticipatās ab
ideis. Qd si esset vez vlia fierēt nobis nota absqz indu/
ctione. τ ita possem⁹ acqrere sciam eoꝝ quoꝝ sensuz nō
habemus. Un̄ τ hoc argumēto vtit Ar. p Platonē in Lec. vlt. i. c. 42.
fine p̄mi meta. Scda est pō dicētiū q possumus i hac vi Opi. alia falsa.
ta cognoscere subas sepatas, itelligēdo qditates eaꝝ, q̄
tn̄ per sensibilia q̄ cognoscimus, q̄ ab eis oīmode trāscē
dunt cognosci nō psit. Un̄ si ipse cognoscerent fm suas
essentias, seqret q aliqua cognoscerent absqz inductio
ne τ sensu. Quod Phs hic negat: etiam de abstractis.

¶ Omnis autē ratiocinatio tribus ex termi/
nis constat. Atqz alia est affirmatiua, q̄ qdez
ostendere potest. a. cōpetere ipsi. c. ex eo qa
a competit ipsi. b. τ. b. competit ipsi. c. alia est
negatiua: que qdem alteram propositionez
hz affirmatiuam: alteram negatiuam.

¶ Est autē oīs syllogismus p tres terminos. Lec. 34.
Et hoc qdē demonstrare poſe est: qm̄ est. a. i
c. propter id quod est in. b. τ hoc in. c. Sz pri
uatiuus est alteram quidem propōnem ha/
bens quoniam est aliud in alio: alterā autez
quoniam non est.

LECTIO. XXXI.

Postq̄ Phs determinauit de syllogismo de
mōstratiuo oñdēs ex qbus τ q̄lib⁹ pcedat,
τ in qua figura demonstrationis fieri psit.
hic inquirit vtrū demōstrationes possint in
infinitū pcedere. Et p mouet qōnez. Scdo
determinat eā. ibi [Qd qdē igit nō ptingit media τc.] Lec. seque.
Circa p^m duo facit. Primo pmittit q̄dā antecedētia que
sunt necessaria ad intelim qōnis. Secūdo mouet qōnē.
ibi [Sic igit. c. huiꝰ τc.] Circa p^m duo facit. Primo p K
mittit de forma syllogistica, quaz opz in demōstrationi/
bus obseruare. Scdo resumit qualis debeat esse demō/
strationis mā. ibi [Manifestū igitur est q p^n.] Circa Expo. p^a.
p^m tria tāgit. Quoꝝ p^m est cōe omni syllogismo. s. q oīs
sylls est per tres terminos. vt manifestū est in libro po/ L
rum. Scdm aūt ptinet ad sylm affirmatiuuz, cuius for Lec. p^a c. 3. 2.
ma talis est q cōcludit. a. esse in. c. pp id qd. a. est in. b. τ
b. est in. c. τ hec est forma syllogistica in prima figura in
qua sola pōt pcludi affirmatiua vlis. q̄ maxime q̄rit in
demōstrationibus. Tertiū est qd ptinet ad sylm nega/ Vide.
tiuum q de necessitate vnā ppōnē hz affirmatiuā, aliam
aūt negatiuā, differēter tn̄ in p^a figura, τ in scda, vt pz p Primo prior. c. 25.
ea que in libro priorum sunt ostēsa. ¶ Deide cum dicit.

¶ Patet igit hec esse pncipia: τ ea q̄ suppo/
sitiones dicūtur. His. n. sumptis necesse est
demōstrare. a. per. b. mediū: ipsi cōpetere. c.
Et rursus. a. p mediuz aliud: ipsi inesse. b. Et
itē. b. per aliud quippiam, ipsi competere. c.

¶ Manifestum igitur est q principia, τ dicte
suppositiones he sunt. Accipientes enim
hoc: sic necesse est demonstrare: vt quia. a. sit
in. c. per. b. Iterum autez quia. a. sit in. b. per
aliud

aliud medicum: et q b sit in c similiter.

A ¶ Resumit que sit mã demonstrationũ. Et circa hoc tria facit. Primo n. pponit mãz. Scdo ostdit dĩiam huius mãe ad mãz sylli dialectici. ibi [Scdm qdem igit opinationẽ.] Tertio dĩaz positã mãifestat, ibi [Hz aũt sic se.] Dicit ğ pmo q cũ syllogism⁹ hẽat tres terminos: ex qb⁹ formant due ppões ccludẽtes tertiã: manifestũ ẽ Expo. lr. q he ppões ex qbus pcedit in syllogismo demrativo sz formã pdictã: sunt pn^a et suppões de qbus in pcedẽ tibus dcm est. Qui. n. accipit hmõi pn^a: sic demõstrat p Tex. 5. 2. ea sicut expositũ est in forma syllogistica. vt. s. q2 a. sit in Ult. c. pbat p. b. et si ppositio. a. b. sit iterz mediata. q a. sit in. b. demõstrat p aliqd medium: et simile est si ppositio minor. s. b. c. sit mediata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igit pbabilr solũqz differẽdi mõ rõcinari volum⁹: id tm̃ vt pz ↄsiderãdũ est: si rõcinatio: ex q̃ maxime pbabilibus verisimilibusqz ↄficit. Atqz si p. a. b. ppositionẽ: q̃ gdẽ: tãct, si re nõ vacat medio: videt tñ eodez vacare rõcinationẽ qspiaz fecerit: his est vt ad differẽtẽ ptinet rõcinatus. Sin vo nõ illo pacto: sz ad vitatẽ rõcinatiões extruere libet: tuz id ↄsiderãdũ est: vt ex hisce q̃ cõpetunt: rõcinatio semper ↄficiatur. Res aũt ita sese habet.

¶ Scdz qdẽ igit opionẽ syllogizãtib⁹: et soluz dialectice: manifestuz ẽ q hic solũ intẽdẽdũ sit: ex qb⁹ ↄtingit vĩsimilis fiat sylls: q̃re et si ẽ aliqd in vitate eoz q̃ sũt. a. b. mediũ. videt ãt nõ p hoc syllogizãs: syllogizat⁹ ẽ dialectice. Ad vitatẽ aũt ex his q̃ sunt opz intendere.

B ¶ Ostdit qntũ ad pdicta dĩiam inter syllm demõstratiuũ Expo. lr. et syllm dialecticũ. q2 enim sylls dialectic⁹ ad hoc tẽdit: vt opinationẽ faciat: hoc solũ est de intẽtione dialectici: vt pcedat ex his que sunt maxime opinabilia: et hec sũt ea que videntur: vel plurib⁹: vel maxime sapiẽtib⁹. Et iõ 2. si dialectico in syllogizãdo occurrit aliq̃ ppositio q̃ sm rei vitatẽ hẽat medium: p qd possit pbari: sz tñ non videat hĩe mediũ, sed pp̃ter sui pbabilitatẽ videat per se nota: h sufficit dialectico: nec inqrit aliud mediũ: lz ppõ sit mediata: et ex illis syllogizãs sufficiẽter perficit dialecticũ syllogismũ. Sz sylls demonstratiuus ordinat ad Ult. C sciam veritatis. ideo ad demõstrationem ptinet vt procedat ex veris que sunt sm rei veritatẽ immediata. Et si occurrit ei mediata propositio, necesse est q pbet eaz p mediũ ppriũ, quousqz deueniat ad imediata, nec est contentus pbabilitate ppositionis. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Qm̃ est id qd de alio non p accñs pdicat: atqz p accñs dico: veluti cũ dicim⁹: nõnũq̃ albũ illd hoiem esse: non pinde dicẽtes atqz cũ dicimus hominẽ eẽ albũ. Homo nãqz q non ẽ aliud quicq̃z: est album. At albũ est homo: q2 accidit homini vt sit album. Sunt igitur nonnulla talia: vt per se predicenẽt.

Uide in aauct. ¶ Hz aũt se sic. Qm̃ aũt est q ipsum qdez de alio pdicat nõ sm accñs. Dico aũt hz accñs: vt albũ aliqñ illd dicimus hoiem eẽ nõ similiter dicẽtes et hoiez album. Qd qdẽ. n. cum non alterz aliqd sit: albũ est: albũ aũt qm̃ accidit homini esse album. Sunt igitur quedaz huiusmodi que sm se predicantur. D

¶ Manifestat qd dixerat dicẽs, q hoc dcm̃ est q demõstrator ad vitatem ex his que sunt pcedit, sic se hz vt di- Expo. lr. cet. Inuenit. n. aliqd qd de alio pdicat, nõ sm accñs, et 2. exponit p affirmatiuã, dicens qd pdicet sm accñs. Du- Duplr aliqd pdicat. sm accñs plr. n. aliqd pdicat sm accñs. Uno mõ qñ subm pdicat 3. de accñte, puta cum dicimus albũ est hõ. Alio mõ dissimilr qñ accñs pdicat de subo, sicut cum dĩ homo est albus. Et differt hic modus a pmo. qm̃ hic qñ accñs pdi- 4. cat de subo, dĩ hõ est albus: nõ q2 aliqd alterz sit albuz, sz q2 ipse hõ est albus, et tñ est ppositio p accñs, q2 albũ nõ ↄuenit homini sz ppriã rõne. Neqz n. ponit in diffinitione ei⁹, neqz ecõuerso. Sz qñ dĩ albũ est homo. non E dĩ. q2 eẽ hoiez insit albo, sz q2 esse hoiez inest subo albi, cui. s. accidit esse albuz. Uñ hic modus est magis remotus a pdicatione per se, q̃z primus. Sũt autẽ q̃dam que Ult. neutro istoz modoz p accñs pdicant: et ista dnr per se. Et talis sunt ex qb⁹ demõstrator pcedit. Sed hoc dialecticus nõ reqrit. Et iõ questio que ita pponit de hmõi q̃ per se pdicant. nõ hz locuz in syllogismis dialecticis, sz solũ in syllogismo demõstratiuo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sit itaqz. c. tale: vt ipsz qdẽ nulli cõpetat rei. b. aũt huic competat primo: vt non sit inter ipsa mediũ vllum. et rursus. d. ipsi. b. et. c. ipsi. d. et. f. identidem ipsi competat. e. Querendum est igitur si necesse est hoc stare: an fieri potest: vt in infinitum proficiscatur.

¶ Sit igit. c. hmõi q ipsz qdẽ nõ sit in alio: i h aũt. b. sit pmo: et nõ ẽ aliud mediũ. Iterz. f. in. e. sit similr et hoc in. b. nunqd igit hic necesse est stare: aut contingit in infinitum ire.

¶ Mouet qõnes intẽtas. Et circa hoc duo facit. Primo mouet qõnes in qbus locũ hñt. Scdo ostdit in qb⁹ locũ F nõ hñt. ibi [Sz in ↄuertẽtib⁹ etc.] Circa pmum duo facit. Primo mouet qõnes in demõstrationibus affirmatiuis. Scdo ostdit q he qõnes silr locũ hñt in demõstrationib⁹ negatiuis. ibi [Silr aũt dico et in pñatiuis.] Circa pmum duo facit. Primo. n. mouet qõnes. Scdo ostẽdit ad qd hmõi qõnes ptineãt. ibi [Est aũt hoc intẽdere.] Circa pmum mouet tres qõnes sm tres terminos sylli. Et pmo mouet qõnem maioris extremitatis: vtrũ G sit abire in infinitũ in ascẽdendo. Et in hac qõne suppo- Mouet tres qõnes prima questio nit vltimũ subm qd nõ pdicat de alio, et alia pdicant d ipso. Sit ğ hoc. c. et in. c. pmo et imediate sit. b. et in. b. sit Expo. l. e. q̃si de eo vlr pdicatũ, et iterz. f. sit in. e. silr de eo vlr pdicatũ. Est ğ qo vtrz iste ascẽsus alicubi stet, ita q sit de- Sensus lr. q. uenire ad aliquid qd predicet de alijs vlr, et nihil aliud predicetur de ipso. Aut hoc non sit necesse, sed cõtingat ascendere in infinitum. ¶ Secundo ibi.

¶ Rursus sit. a. q̃ de nihil p se pdicat. Atqz hoc ipsi pmo cõpetat. h. et nulli priori medio cõpetat. Et. h. identidem ipsi g. et g. ipsi. f. et f. ipsi cõpetat. e. Querim⁹ igit vtrz et huiusce pfectiõis sit necessario status: an fine mõ sit sp abitio. Atqz hoc tm̃ ab illo differt: qd illũ qdẽ est: fieri ne põt: vt qspiã si a tali incipiat: vt ipm qdem non insit cuiq̃z: aliud autẽ de ipso dicat vsus supa pgẽdo: sine fine semp pficiscat. Hoc aũt ẽ: fieri ne pt: vt qspiã si in-

cipiat ab eo de q̃ nihil dr̃:ipsum vo de altero ꝑdicat̃:patetq̨ in inferiora semp hoc pacto proficiscat̃:nullusq̨ ei modus occurrat.

¶ Et iteꝝ si de.a.qdē nihil ꝑdicat̃ p se.a.ãt in c.est p̃mo:mediũ ãt in nullo priori:ꝛ itē.c.sit in.i.ꝛ h in.b.nunqd ꝛ in h staſ necē ē:aut in hoc ꝯtingit in infinitũ abire. Differt aũt h a priori:qm̃ hoc qdē ē,nũqd ꝯtingit iceptuꝝ ab h9 qd̃ in nullo est altero,ſ3 aliđ in illo:in sursuz in infinituz abire,alteꝝ aũt iceptuꝝ ab h9 qd̃ ip̃m qdez de alio,de illo ãt nihil ꝑdicat̃, in deorsum intēdere:si ꝯtingit in ĩfinituz ire.

H
3ª questio ¶ Mouet qōnē ex pte minoris termini vtꝝ.s.sit ire in infinitũ descēdēdo. Et in hac qōne supponit aliqd̃ p̃mũ ꝑdicatũ vl'e qd̃ de alijs ꝑdicet̃,ꝛ nihil sit vl'i9 eo,qd̃ ꝑdicet̃
Expo.p̃. de eo. Sit g̃.a.tale ꝙ nihil de eo ꝑdicet̃ sicut totũ vl'e de pte.a.vo de.c.ꝑdicet̃.ꝛ p̃mo ꝛ imediate:ꝛ.c.de.i.ꝛ.i.đ .b. Est g̃ qd̃ vtꝝ necesse sit h in.c.descēdendo stare.aut
Slr. ꝯtingat in infinitũ ire. Et oñdit ꝯñter dr̃iam haꝝ duaꝝ qōnum:qꝛ in p̃ma qōne q̃rebat̃.si aliqs icipiat a particularissimo subo ꝙ nulli iest p modũ quo totũ vl'e est in pte:sed alia insint ei: vtꝝ ꝯtingat ꝓcedere in infinitum
Scđus.2.qō ascēdēdo. Scđa qō vo est,si aliqs incipiat ab vniuersalissimo ꝑdicato qd̃ predicet̃ de alijs sicut totum vl'e de parte,ꝛ nihil hoc modo ꝑdicat̃ de illo.vtꝝ ꝯtingat descendendo procedere in infinitum. ¶ Tertio ibi.

¶ Preterea q̃rēdũ est:fieri ne pōt:vt si extrema sint finita,veluti si.a.cōpetat ipsi.c.ꝛ iter ipsa sit mediũ.b.ac iter.a.ꝛ.b.mediuz ēt aliđ cadat,ꝛ iter hec rursus aliđ,vtꝝ ꝛ in his ip̃is sit in infinitũ ꝓcessio:an idip̃m fieri nequeat.

¶ Ampli9 media nunqd ꝯtingit ĩfinita eē determinatis terminis. Dico aũt:vt si a.in.c. sit:mediũ aũt ipsoꝝ sit.b.ab ipso aũt.b.ad.a. alterum:ſ3 horum alia:nũquid ꝛ hoc in infinitum contingit abire:aut impossibile est.

3ª questio ¶ Mouet tertiã qōnē ex pte medij termini. Et in hac q̃stione supponunt̃ duo extrema.s.vniuersalissimum ꝑdicatũ.ꝛ pticularissimũ subz.ꝛ q̃rit̃ cũ hoc.vtꝝ psit eē in
I
Expo.p̃. finita media,pota si.a.sit vl'issimũ ꝑdicatũ.ꝛ.c.sit parti
3ª. cularissimũ subz.ꝛ iter.a.ꝛ.c.sit mediũ.b.ꝛ iter.a.ꝛ.b. iteꝝ sit aliqd̃.ꝛ silr iter.b.ꝛ.c.ꝛ hoꝝ ēt medioꝝ sũt alia
Scđus.q. media,inter ipsa.s.ꝛ extrema,tam ascēdēdo q̃3 descendendo. Est ergo questio vtꝝ hoc possit ꝓcedere in infinitum.aut impossibile sit hoc. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Idem ē aũt hoc ꝯsiderare:ꝛ si demr̃atiōes in infinitũ ꝓficiscant̃:ꝛ si sit cuiuslibet demōstratio:an ad vtranq̨ partē finis occurrat.

Vide in annot. ¶ Est aũt hoc intendere idē esse ꝛ si demonstrationes in infinitũ veniunt:ꝛ si est demōstratio omnis rei:aut adinuicez includant̃.

K
Expo.t. ¶ Oñdit ad qd tēdãt hmōi qōnes,in q̃ declarat̃ ꝙ hmōi qōnes ptinēt ad mãz de q̃ nũc agit̃.s.ad demr̃atiōes. Dicit g̃ ꝙ intēdere acq̃sitionē v̄itaţ in istis qōnib9.idē est ac si q̃rat̃.vtꝝ demr̃ationes ꝓcedãt in ĩfinitũ vel ascēdēdo vel descēdēdo. Ascēdēdo qdē ita ꝙ q̃libet ꝓpō ex q̃ demōstratio ꝓcedit sit demōstrabilis p aliã p̃oīē demōstrationē.ꝛ hoc est qd̃ subiũgit.[ꝛ si est demr̃atio oīs] .i.cuiuslibet ꝓpōnis. Qd̃ qdã existimãtes:circa p̃n9 erraverũt.sic dr̃ in 4° meta. Descēdēdo aũt si ex aliq̃ ꝓpō- T.c.9.
ne demr̃ata ꝯtingat iteꝝ ad aliam demr̃ationē posterio T.c.6.ꝛ.7.
rē ꝓcedere. Et hoc est vnũ membꝝ dubitatiōis. Si demōstratiōes in ĩfinitũ ꝓcedũt:vl' descēdēdo vl' ascendendo. Aliud aũt mēbꝝ dubitatiōis est.si demonstratiōes adinuicē terminant̃.ita.s.ꝙ vna demōstratio ꝯfirmet̃ p aliã ascēdēdo,ꝛ ex vna demōstratiōe ꝓcedat alia descēdēdo,ꝛ h vsq̨ ad aliquē terminũ. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Silr ꝛ đ rōcinatiōib9 negatiuis ꝛ ꝓpōnib9 ē dr̃3:veluti si.a.nlli b.cōpetat:aut illi p̃mo inest:aut est aliquod medium cui priori non iest:atq̨ si sit.c.qd̃ qđ cuilibz cōpetit.b. Rursus.a.aut ipsi.c.primo:aut alij priori nō iest: qđ qdez cuilibet cōpetit.c.ꝛ in his enim:aut infinita sunt ea qbus nō inest prioribus ip̃m a.aut finita.modusq̨ tandem occurrit.

¶ Silr aũt dico ꝛ in priuatiuis syllogismis ꝛ ꝓpositionibus:vt si.a.nō inest nulli.b.prioꝛ aut aliqd ĩfra:cui priori nō iest.a.vt ipsi.i.qd̃ est in omni.b. Et iteꝝ hoc ēt in alio priori:vt si.c.est qd̃ sit in omni.i. Et nãq̨ in his:aut ĩfinita sũt in qbus nō inest priorib9:aut statur.

¶ Oñdit ꝙ ꝑdicte dubitatiōes hñt locũ ēt in demr̃ationibus negatiuis,qꝛ demōstratio negatiua oz ꝙ vtat̃ ꝓpōne affirmatiua in qua subz ꝯclōnis ꝯtineat̃ sub medio. ꝛ a quo ꝑdicatũ ꝯclōnis remoueat̃.s̄m ergo ꝙ est ascēsus ꝛ descēsus in affirmatiuis.oz ꝙ sit ascēsus ꝛ descensus in negatiuis syllogismis ꝛ ꝓpōnib9,vtputa si ꝯclo ďmōstratiui syllogismi sit nullũ.c.ē.a.ꝛ accipiat̃ sic mediũ.b.a q̃.a.remoueat̃. Est g̃ p̃ ꝯsiderãdũ vtꝝ.a.remoueat̃ a.b.p̃ sive imediate,aut sit aliud mediũ accipe a q̃ p̃mo remoueat̃.a.q̃3 a.b.puta si p̃us remoueat̃ ab.i.qd̃ oz vl'r ꝑdicari de.b.ꝛ iteꝝ erit ꝯsiderandũ vtꝝ.a.remoueat̃ ab aliquo p p̃us q̃3 ab.i.s.a.c.qd̃ predicat̃ vniuersaliter de.i. Ita ergo ꝛ in his potest ꝓcedi in infinitum in remouēdo,vt semper sit accipere a quo per prius remoueatur,vel opz alicubi stare. ¶ Deinde cum dicit.

L
Expo.p̃.
2ª.
Slr.

¶ In his ãt q̃ ꝯuertũt̃ res nō sese h3 silr. Nō ē.n.in hisce q̃ mutuã suscipiũt ꝑdicatiōez id de q̃ p̃mo:vl' vltio ꝑdicat̃. Oia nãq̨ silr hoc pacto se hñt ad cũcta: siue sint ea infinita q̃ ꝑdicant̃ de ipso:siue vtraq̨ dubitata sint infinita:p̃ter idip̃m qd̃ non sit vt silr ꝯuertant̃: ſ3 alterum per accidens:alterum vo natura.

Vide in annot. ¶ S3 in ꝯuertētibus nō silr se h3. Nō enim ē in eque ꝑdicabilibus de q̃ p̃mo ꝑdicat̃:aut vltimo. Oia eni ad oia sic silr se hñt:ꝛ si sint ĩfinita de ipso ꝑdicãtia:vtriq̨ sunt ꝑdicta infinita:nisi silr non ꝯtingat ꝯuerti:ſ3 hoc qdem sicut accñs: illud vero sicut ꝑdicamentum.

M
Expo.p̃. ¶ Ostendit in qbus dicte qōnes locũ nō hñt.qꝛ in his que equalr de se inuicē ꝑdicant̃ ꝛ ꝯuertunt̃ adinuicez, non est accipe aliqd̃ p̃us ꝛ posterius,ſ3 illũ modũ quo
Slr. p̃us est a quo nō ꝯuertit̃ ꝯñtia essendi,put vl'ia sunt p̃ora.qꝛ siue sint infinita ꝑdicata,ita.s.ꝙ ꝓcedat̃ in infinitum in ꝑdicãdo,siue sit infinita ex vtraq̨ pte.id est tam ex pte ꝑdicati q̃3 ex pte subi̅.oia hmōi infinita silr se habebũt ad oia.qꝛ qd̃libz eoꝝ poterit ꝑdicari de quolibz, ꝛ subijci cuilibet ꝯuertibiliũ,nisi solum ꝙ pōt esse talis

Diis inter p pu. et diffe. differentia, q vnum eo᷑ pdicat vt accńs, et aliud pdicat vt pdicamentū. id est sicut formale pdicatū. Et hec est differentia ꝓprij, et diffōnis, quo᷑ vtrūq est ꝯuertibile, et tñ diffō est predicatum essentiale, et ꝓpter hoc est prius naturalr ꝓprio qd est predicatū accńtale. Et inde est q in demonstrationibus vtunt diffōne q̄si medio ad demonstrandum ꝓpriam passionem de subiecto.

¶ His hoc pacto dispositis pz fieri nō posse, vt media sint ifinita, si pdicatiōes versus superi⁹ iferiusue ꝓficiscant ad statū. Atqz versus qdē supius pdicationē eā dico, que pgit ad id qd est magis vniuersale, versus autez inferius, eam que ad particulare descendit.

¶ Qd qdē igit nō ꝯtingit media ifinita eē si i sursum et deorsuz stēt pdicamēta: manifestū ē. Dico aūt sursuz qd qd in vlē magis ē: deorsuz aūt qd in ꝑticulare. LECTIO. XXXII.

Postq̄ Phs mouit qōnes. hic incipit eas determinare. et diuidit in duas partes. In prima parte ońdit q q̄rūdā dubitationū solutio reducit ad solōnez aliarū. In scđa soluit dubitationē q̄rum ad illa in qbus per se et ꝑncipalr difficultas ꝯsistit. ibi [Q, aūt in illis logice auté et c.] Circa pmū duo facit. Primo .n. ońdit q dubitatio que pōt esse circa media reducit ad dubitationē que mouet de extremis, et ea soluta soluitur. Scđo ońdit q dubitatio que est circa negatiuas demōstrationes: reducit ad dubitationes que est de affirmatiuis. ibi [Manifestum est aūt in ꝑuatiuis et c.] Circa pmū tria fac. Primo ꝓponit qd intēdit. Scđo pbat ꝓpositū. ibi [Si .n. a. pdicāte et c.] Tertio excludit q̄dā obuiatōez. ibi [Nec si aliqs dicat.] Dicit ḡ pmo q manifestū est si qs rōnez sequētē ꝯsideret, q nō ꝯtingit esse media infinita, si pdicationes tam in sursum q̄z in deorsuz stent in aliquibus terminis .s. in summo pdicato et in infinito subiecto. Et exponit quid sit procedere predicationes sursuz et deorsum. et dicit q sursum ascenditur qñ proceditur ad magis vniuersale de cuius ratione est q predicetur. deorsum proceditur quando itur ad magis particulare: de cuius ratione est q subijciatur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nā si cū .a. in .c. pdicat ifinita sunt media: ceu .b. pz fieri posse: vt ab .a. v̇sus iferi⁹ in infinitum aliud de alio pdicet. Nā antea q̄z accedat ad .c. ifinita media sunt: et a .c. v̇sus superius infinita silr sunt antea q̄z ascēdat ad .a. Quare si hec fieri nequeūt: fieri profecto nō potest: vt inter .a. et .c. media sint infinita.

¶ Si eni .a. pdicāte d̄ .c. ifinita sīt media in q̄b⁹ est .b. manifestū ē q ꝯtingit vtiqz. Quare ab .a. in deorsum alterū d̄ altero pdicari ꝯtingit in infinitū. Anteq̄z enim in .c. veniat infinita sīt media: et a .c. in sursuz infinita anteq̄z in .a. veniat. Quare si hec impoſſia sunt: et ipius .a. et .c. impossibile est infinita esse media.

B

Expo. l̄r. 2ª. ¶ Ońdit ꝓpositū p hunc moduz. Sit ita q .a. sit summū pdicatum. et .c. sit infimū subm. et sint ifinita media quorū qdlibz vocet .b. Qa igit .a. erat pmū pdicatū: pdicabit d̄ aliquo medio iferiori: et cū media sint ifinita: sequit q in infinitū ꝓcedit pdicatio in descēdendo: qd est ꝯtra positū. Ponit .n. q nō descēdebat pdicatio in infinituz. Silr si incipiamus a .c. qd est infinituz subm: ꝓcedetur ascendēdo in infinitū anteq̄z ꝑueniat ad .a. qd et est contrariū posito. Si ergo hec sint impossibilia .s. q ꝓcedat predicando in infinitum sursum et deorsum: sequetur q impossibile sit media esse infinita. Et ita patet q questio de infinitate mediorum reducitur ad questionem de infinitate extremorum. ¶ Deinde cum dicit. Ult.

¶ Neqz q̄cq̄z refert si q̄spiā dicat alia qdem ipso᷑ .a. b. c. iter sese herent: vt nihil ꝓrsus sit iter ipa. Alia vero si posse talia sumi. Quouis nāqz medio .b. sūpto ab hec aūt ad .a. aut ad .c. infinita: vl' finita media erūt. Nihil igit interest a q̄ nā pmo sint ifinita siue stati siue nō stati. Nā ea q̄ sūt post hec ifinita eē ponunt.

¶ Neqz .n. si aliqs dicat ꝓ hec qdē q̄ sunt a. b. c. habita sunt adinuicē: q̄re necesse ē media hec illa v̇o non esse: accipere nihil differt. Vide in annot.

Nō eniz vtiqz accipio eo᷑ q̄ sūt .b. erit ad .a. aut ad .c. aut ifinita media: aut nō: a quo iam sunt pmuz infinita: siue statim siue nō statim nil differt. Que eniz sīt post hec: ifinita sunt.

C

¶ Excludit quādā obuiationē. Posset .n. aliqs obuiare dicēs q pdicta ꝓbatio ꝓcedat, ac si .a. b. c. i. mediū et extrema ita se hērent q eēnt habita adinuicē, ita .s. q iter ea nō esset aliqd mediū. sic .n. diffinit habitus in 5° phy sico᷑ q .s. ꝯiter se hz. cū non cadat mediū. Hoc .n. videbat in pdicta ꝓbatiōe supponi .s. q .a. pdicet de aliquo medio quasi habito. id est immediate sequēti. Sz ille q ponit media infinita dicet q nō ꝯtingit accipe. Dicit .n. q inter quoscūqz terminos acceptos est aliqd mediuz. Sed hic Phs dicit q nihil differt siue sic accipiant infinita media q sint habita adinuicē sicut ꝯtingit in discretis. Puta in ciuitate, dom⁹ domui est habitatē in numeris vnitas vnitati. Siue nō possit inueniri in medijs aliquid habitū. sed semp inter duo media sit aliqd mediū accipere. sicut accidit in ꝯtinuis, in qbus inter quelibz duo signa siue inter duo pūcta, semp est aliqd medium accipe. Et q hoc nihil differat ad ꝓpositū siue vno modo siue alio sic māifestat subdēs, qz supposito q sint infinita media inter .a. et .c. quo᷑ quodlibet vocat .b. quod cūqz ho᷑ accipio necesse est q inter illō et .a. et .c. sint infinita media. vel non sint infinita respectu alterius eo᷑. v̇bi grā. ponamus q media sint habita adinuicē sic accidit in discretis. et accipiamus aliqd mediū qd sit habitum ad ipm .a. necesse erit q inter illud mediuz et .c. sint adhuc infinita media. Et silr si ponāt q̄dā finita media inter .a. et illud mediū acceptū. Et eadē rō est si ponatur mediū acceptū imediate ꝯiūgi ipi .c. vel p finita media ab eo distare. Ex quo igit semp a medio accepto oz accipe ifinita media ad alterū extremo᷑, nō differt vtrū statim ꝯiūgat alij extremo᷑ .i. sine medio, vel nō statim .i. p aliq̄ media, qz ēt si ꝯiungatur vni extremo sine medio necesse est q postea inueniāt ifinita media respectu alteri⁹, et ita semp oportebit si est ifinitū in medijs q veniat in infinitū in pdicationib⁹ vel ascēdēdo vel descēdēdo, sicut predicta ꝓbatio ꝓcedebat. ¶ Deinde cum dicit.

Lec. seq. vnius. A — Expo. l̄r. — Ult. — T. com. 14. Lec. 5. c. po. 4. — Expo. l̄r. — D — 2ª. — E — Ult.

¶ Atqz pz et in negatiua demōstratione finem eē ꝓcessionis: si in affirmatiua versus vtrūqz fatet. Supponat .n. fieri si posse: vt pdicatio aut ab vltimo v̇sus supa: aut a pmo v̇sus vltimuz in infinitū ꝓficiscat. Atqz id vltimum

dico: qd non predicati rationẽ: sꝫ subiecti tã/tũmodo subijt: sitqꝫ id. c. Primũ autẽ id qd nõ subijcit cuiqꝫ: sꝫ solũ de alio dr. Hec si ita sint: erit profectionis in negatiõe etiã stat⁹.

¶ Manifestũ est aũt ⁊ in ꝑuatiua demõstra/tiõe qm̃ stat: siqdem in predicatiua statur in vtrisqꝫ sic. Ab vltimo. n. nõ ꝯtingẽs est: neqꝫ in sursũ ab eo in quo stat in infinitũ ire. Di/co aũt in quo stat: ꝙ ipm̃ qdeꝫ in alio nullo est: sꝫ in illo aliõ: vt. ꝫ. Neqꝫ a primo in id qd statur in vltimum. Dico aũt primuꝫ ꝙ ipm̃ quidem de alio: sed de illo nullum aliud. Si igitur hoc erit: ⁊ in negationem stabitur.

¶ Ondit ꝙ qꝛ in affirmatiuis demõstrationibus nõ pce/dit in infinitũ neqꝫ in negatiuis in infinitũ ꝓcedit, ⁊ sic qd de demr̃ationib⁹ negatiuis reducit ad qõnem de af/firmatiuis. Et circa hoc tria facit. Primo ꝓponit qd in/
F Expo. lr̃e. tẽdit. Scdo ꝓbat ꝓpositũ. ibi [Tripl'r. n. demonstrat.] Tertio excludit quãdã obuiationẽ. ibi [Manifestũ est aũt.] Dicit ergo pmo ꝙ manifestũ erit ex sequentib⁹ ꝙ si in ꝑdicatiua. i. in affirmatiõe stat in vtrisqꝫ. i. in sursuꝫ ⁊ deorsum, necesse erit ꝙ stet in negatiua demr̃atione. Et ad exponẽdũ hoc qd ꝓpositũ est, dicit. Sit ita ꝙ nõ
2ª ꝯtingat ab vltimo. i. ab infimo subo ire in sursum in infi/
3ª nitũ vsus ꝑdicata vl'a. Et exponit qd est vltimũ. s. illud qd nõ inest alicui alij tanqꝫ minori ꝑticulari, sꝫ aliud sit
4ª in illo. ⁊ sit illud. ꝫ. Et sic ẽt ꝙ in accipiẽdo a pmo vsus vl/
5ª timũ nõ ꝓcedat in infinitũ. Et exponit qd sit primũ, il/lud. s. qd predicat de alijs. ⁊ nihil aliud ꝑdicat de eo, ⁊ q̃si eo vl'ius. vt sic pmũ itelligat vniuersalissimũ. vltimũ
Ult. aũt ꝑticularissimũ. Si igit ex vtraqꝫ pte stet in demon/strationibus affirmatiuis, dicit ꝯn̄s esse ꝙ ẽt stet in de/monstrationibus negatiuis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tripl'r eniꝫ ondi negatiua ꝯclo potest. Et primo qdem hoc pacto: cum. b. cuilibet. c. ⁊ a. nulli. b. cõpetere sumit. B. c. igit proposi/tio: ac interuallũ oĩno min⁹ si medio nõ va/cet: i ea necessario reducet: q̃ medio vacãt: qppe cũ id sit (vt patet) affirmatiuũ. Alterũ aũt interuallũ (si medio nõ vacet:) ad id redi/gi poterit: qd medio vacat. Nã si. a. non sine medio nõ cõpetat ipsi. b. tũ aliqd erit. a. quo plus ipm̃ q̃ꝫ a. b. remouet: qd qdem cuilibet cõpetere. b. oꝫ. Atqꝫ illd sit. d. Rursus si in/teruallũ. a. d. non vacat medio: aliqd itẽ erit: a quo prius ipm̃. a. q̃ꝫ a. d. remouet. Atqꝫ il/lud sit. e. qd qdẽ necesse est cuilibꝫ cõpetẽ. d. Cũ igit ci⁹ vie: qua superiora petunt: finis sit atqꝫ status: stabitur ⁊ hic tandẽ: eritqꝫ ali/quid sane primo cui non competit ipsum. a.

¶ Tripl'r eni demonstrat non esse. Aut in q̃ qdem est. c. b. inest omnibꝫ: in quo. b. nulli in/est. a. Ipsius qdem igit. c. b. qd semp alteri⁹ spatij: necesse ẽ ire in imediata: predicatiua eniꝫ hec est distãtia. Sꝫ alteꝝ manifestũ est: ꝙ si in alio nõ est ꝑoꝛ: vt in. d. hoc indigebit in omni. b. esse. et si iteꝝ in alio ipso. d. prior nõ fuerit: illd indigebit in omni. d. esse. Qua/re qm̃ deorsum stat: ⁊ q̃ est in sursum stabit: ⁊ erit qddã principium in quo non erit.

G ¶ Probat ꝓpositũ. Et ꝑ in prima figura. Scdo in scda. ibi. [Iteꝝ si. b. qdẽ.] Tertio in tertia. ibi [Terti⁹ est.]
Expo. lr̃e. In tribus. n. figuris ꝯtingit negatiuã ꝯcludi. Dicit ergo pmo ꝙ tripl'r põt demõstrari ꝓpõ negatiua ꝑ quã signi/ficat aliqd nõ esse. Uno qdem mõ in pma figura. ⁊ ꝑm
1ª hũc modũ ꝙ. b. insit. c. vl'r in minori existẽti vl'i affirma/
2ª tiua. a. vo insit nulli. b. hoc ẽ maiori existẽti vl'i negatiua. Qꝛ igit supponit ꝙ in affirmatiuis stet ⁊ in sursum, et in deorsum, necesse est ꝙ ista ꝓpõ que est. b. c. que est af/firmatiua, si nõ sit imediata. ⁊ qdcũqꝫ aliud spatiũ acci/piat existẽte aliquo medio iter. b, ⁊. c. necesse erit reducere in imediata, qꝛ ista distãtia que attẽdit ꝑm habitudinẽ medij ad minorẽ extremitatẽ affirmatiua est, in qua sup/
4ª ponit esse status Si aũt accipiamus alteꝝ spatiũ qd est inter. b. ⁊. a. manifestũ est qdẽ ꝙ si hec ꝓpõ, nullũ. b. est
H a. nõ ẽ imediata, necesse ẽ ꝙ. a. remoueat ab aliquo ꝑ ꝑi/us q̃ꝫ. a. b. ⁊ sit illd. d. qd si accipiat vt mediũ iter. a. ⁊. b. necesse est ꝙ ꝑdicet vl'r de. b. qꝛ opꝫ minorẽ esse affirma/
5ª tiuã. Et iteꝝ si hec non sit imediata. nullũ. d. est. a. oꝫ ꝙ a. neget ab aliquo alio ꝑ ꝑus q̃ꝫ a. d. puta sit illud. c. qd eadẽ rõne oportebit vl'r ꝑdicari de. d. Qꝛ ergo ascendẽ/
Ult. do stat in affirmatiuis vt supponit, sequit ꝑ ꝯsequẽs ꝙ sit deuenire ad aliquid de quo primo ⁊ imediate neget ipsum. a. Alioquin adhuc procederet amplius in affir/matiuis sicut ex predictis patet. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Scdo aũt hoc ondit mõ. Cũ. b. cuilibꝫ qdẽ. a. nulli vo. c. cõpetere sumit: ⁊ hoc. n. pacto. a. nulli cõpetere ꝯcludet. Si igit hoc oꝫ on/dere: aut ꝑ mediũ supius demr̃: aut ꝑ hũc (vt patet:) aut ꝑ tertiũ ondet. At primus est di/ctus. Per scdm̃ aũt hoc ondet pacto siquis d. cuilibet qdem. b. nulli vo. c. cõpetere sum/pserit: mõ competat aliquid ipsi. b. Qd si. d. sine medio segregatur a c. bene est. Sin vo mediũ cadit: necesse est illd. d. qdeꝫ cuilibet iesse: nulli vo cõpetere. e. Cũ igit in affirma/tionib⁹ cũ superiora petunt finis occurrat: ⁊ in negatiõib⁹ itidem hic sese offert tandem.

¶ Iteꝝ si. b. qdẽ in omni. a. in. c. aũt nullo. a. in c. nullo erit. Iteꝝ si hec oꝫ demonstrare ma/nifestũ est: qm̃ aut per supiorẽ modũ demõ/strabit: aut per hũc: aut per tertiũ. Primus qdem igit dictus est. Scdo aũt demonstra/bit. Sic autẽ vtiqꝫ demonstrat: vt. d. in. b. oĩ est: in. c. autem nullo (si necesse est aliqd esse in. b.) Iteruꝫ si hoc in. c. nõ erit: aliud vo in. d. est qd in. c. non est. Igitur quoniaꝫ esse sem/per in sursum stat: stabit ⁊ non esse. Vide in annot.

I ¶ Probat idem in negatiua que ꝯcludit in scda figura. Sit enim ita ꝙ. b. qd est mediũ: predicet vl'r de. a. ⁊ ne/
Expo. lr̃e. 2ª get vl'r de. c. ⁊ ex his ꝯcludit ꝙ nullũ. c. sit. a. Si aũt ite/rũ negatiuã demõstrari oporteat ꝓpter hoc est ꝙ media/ta, necesse est vel ꝙ demonstret in prima figura, de quo modo demõstrationis iam ostensum est ꝙ hꝫ statũ sꝫ in affirmatiuis sit status. Aut opꝫ ꝙ demonstret ꝑ hunc Lec. q̃n

modū.i.per scđam figurā. Aut ꝑ tertium.i.per tertiā fi/
3ᵉ. gurā. Dēm est aūt in pᵐa figura ꝙ hʒ statum in negati
4ᵉ. uis si sit status in affirmatiuis. Sʒ hoc qdē demonstra/
5ᵉ. bit̄ nūc q̄ītum ad scđam figurā. Demōstret̄ ergo hec ꝓ/
positio. Nullūʒ.c.est.b.sic ꝙ.d.vlr ꝑdicet̄ de.b.maiori
A exn̄te vlī affirmatiua.ꝛ neget̄ vlr de.c.minori exn̄te vlī
6ᵉ. negatiua. Si vō hec ꝓpositio nullū.c.est.d.est mediata,
necesse erit accipe aliqđ aliđ mediū qđ quidem ꝑdicet̄
de.d.vlr,ꝛ vlr remoueatur a.c. Et ita sicut procedit̄ in
negatiuis demonstrationibus, oportebit ꝓcedere in af/
D firmatiuis.s.ꝙ.b.predicabitur de.a.ꝛ.d.de.b.ꝛ aliqd
Alit. aliud de.d.ꝛ sic ꝓcedit̄ in infinitum in affirmatiuis. Qz
ergo supponit̄ ꝙ in affirmatiuis stetur in sursum neces/
se est ēt ꝙ stet̄ in negatiuis. ſm istum modū quo negati
ua demonstratur in scđa figura. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Tertio hoc ōndit̄ pacto: si.a.quidē.b.cui/
libet cōpetit.c.vō nulli eidem inest: tunc.n.
concluditur.c.non cuilibet competere.a. Et
hoc igit̄: aut p antea dictos modos: aut per
hunc tertiū ostendet̄. At per illos (vt osten
dimus) statur: p hunc autē ōndet̄: si.b.qdē
sumetur cuilibet cōpetere.d.ipsuʒ vō.c.nul
li eidē inesse: atqʒ.d.rursus cuilibet inesse.e.
H ipsum vō.c.nulli eidem competere. Cū igit̄
suppositum sit versus etiam insera predica/
tionis affirmatiue statum ac vltimū esse: pa/
tet ipsius etiā.c.predicationem negatiuā sta
re tandem: ꝛ non in infinituʒ procedere.

Vide in anot. ℂ Tertius āt ē. Si.a.in.b.omni insit.c.vō in
nullo sit: non in oi sit.c.in quo est.a. Item aūt
hoc: aut p supius dicta: aut silr demrabit̄.
Illo aūt mō stat̄. Si vō sic est: itez accipiet̄
b.in.e.esse: in quo.c.non in oi.e. Et hoc itez
silr. Qm̄ aūt ꝯcessum est stare ꝛ in deorsum:
manifestum est ꝙ stabit: ꝛ in.c.qđ non est.
B ℂ Ōndit idē in tertia figura. Sit ḡ mediū vt.b.đ quo.a.
Ar.2.3. vlr ꝑdicet̄.c.vō ab eo remoueat̄.seq̄t ꝑticularis nega/
tiua.s.ꝙ.a.neget̄ a qdā.c. Et ꝙ qdē in pmisse affirmati
ua que est.oē.b.est.a.stet̄, hētur ex suppōne. Qz aūt ne/
cesse sit stare ēt in hac negatiua, nullū.b.est.c.que ē mi/
nor: pʒ qz si hoc debeat demōstrari, necesse est ꝙ demō/
stret̄ p supius dicta.i.p pᵐā ꝛ scđaʒ figurā, vel demon/
strabit̄ silr sicut ꝯcludebat ꝯclō.s.p tertiā figurā, ita tn̄
ꝙ hec minor nō affirmat̄ vt vlis, sʒ vt ꝑticularis. [Illo
4. aūt mō stat̄.] i.si ꝓcedat̄ in prima ꝛ in scđa figura. Si
5. C autē ꝓcedat̄ in tertia figura ad ꝯcludēdum quoddā.b.
nō esse.c.accipiat̄ mediū.e.de quo qdē.b.vlr affirmet̄
6. c.vō ab eo particulr̄ negetur. Et hoc itez silr ꝯtingit ꝙ
ſm hoc ꝓcedatur in demonstratione negatiua semꝑ ſm
augmētum predicationis affirmatiue in inferius.qz.b.
qđ erat primum medium ꝑdicabit̄ de.e.ꝛ.e.de quodā
alio.ꝛ sic in infinitum. Qz igitur supponit̄ statum esse
Vlt. in affirmatiuis in deorsum, manifestum est ꝙ stabitur
in negatiuis ex parte ipsius.c. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Perspicuū aūt est: ꝛ si nō vna via sʒ vniuer
sis ōndit̄ nūc p pᵐā: nūc p scđaʒ: nūc p ter/
tiā figurā: (vt patuit:) hī ēt pacto stat̄: ac finē
ipsi⁹ eē. Hę nāqʒ finite. Ea vō q̄ sīt finita fini/
ties: neċe ē vniuersa eē finita. Pʒ igit̄ in ne/
gatiōe statū ac finē eē: si i affirmatiōib⁹ stat̄.

ℂ Manifestū āt ē: qm̄ ꝛ si nō vna via demra/
ret̄: sʒ oibus: aliqñ qdē ex pᵐa figura: aliqñ
vō ex scđa: aut tertia: qm̄ ꝛ sic stabit̄. Finite
eni sunt vie. Finita āt finite multotiēs sūpta
necesse ē finiri oia. Qđ qdē igit̄ in ꝑuatione:
siquidem ꝛ inesse statur: manifestum est.

ℂ Excludit quādā obuiatiōeʒ. Posset.n.aliqs dicere ꝙ D
neċe ē stare in ꝓpōnib⁹ negatiuis statu exn̄te in affirma
tiuis si sp̄ syllogizet̄ ſʒ eādē figurā, sʒ ꝑt in ifinitū ꝓcedi
si nūc demrat̄ p vnā figurā, ꝛ nūc p aliā. Et dicit mani/ Expo.ꝑᵉ.
festū ē ꝙ si nō ꝓcedat̄ in demrātiōib⁹ vna via sʒ oib⁹: ali
qñ qdē ex pᵐa figura: aliqñ āt ex scđa vl' tertia, sic opor
tebit statū esse in negatiuis, statu exn̄te in affirmatiuis.
Hmōi.n.vie diuerse demrandi sīt finite ꝛ q̄libʒ eaꝝ mul 2.
tiplicat̄ nō i ifinitū sʒ finite ascēdēdo vl' descēdēdo, vt ōn
sum ē. Si autē finita finities accipiant̄ neċe est totū esse Lec.prec
finitū. Vn̄ relinqtur ꝙ oib⁹ modis necesse sit in demon/ 3.
stratiōib⁹ negatiuis eē statū.si sit status in affirmatiuiʒ. Vlt.

ℂ At idipsum ꝛ illis ita esse patebit: si primū
differēdi mō: deinde resolutiue id contem/
plabimur. In his itaqʒ veruʒ id esse patet: q̄
de diffiniendis rebus dicuntur: earundēqʒ
diffinitionem ingrediuntur.

ℂ Qđ aūt in illis (logice qdeʒ speculentur) Tex.co.35. vide in anot.
hic manifestuʒ sit. In his qdeʒ igitur que qđ
qdest predicant̄ patens est. Si.n.ē diffinire:
aut si notū est ꝙ quid erat esse: infinita auteʒ
non est transire: necesse est finiri in eo quod
quidest predicantia. LECTIO.XXXIII.

Ostq̄ Phs ostēdit ꝙ si sit stat⁹ in extremis
neċe ē eē statū in medijs. ꝛ si sit stat⁹ in affir
matiuis neċe est esse statū in negatiuis, hic
intēdit ōndere ꝙ sit stat⁹ in affirmatiuis in
sursuʒ ꝛ deorsuʒ. Et diuidit̄ i duas ꝑtes. In
pᵐa ꝑte ōndit ꝓpositūʒ logice.i.p rōnes cōes oi syllo q̄
accipiunt̄ ſm ꝑdicata cōiter sumpta. In scđa ōndit idē
analetice.i.p rōnes ꝓprias demrātioni, que accipiunt̄
ſm ꝑdicata p se, q̄ sunt demrātioni ꝓpria.ibi [Analeti/
ce aūt manifestū.] Prima aūt ps diuidit̄ in duas ꝑtes. Lec.35.
In pᵐa ōndit ꝙ non sit ꝓcedere in ifinitū in ꝑdicatīs que B
ꝑdicant̄ in eo qđ qd. In scđa ōndit ꝙ non sit ꝓcedere in
ifinitū in ꝑdicatīs affirmatiuis.ibi [Vlr aūt sic dicim⁹.] Expo.ꝑᵉ.
Dicit ḡ pᵐo ꝙ cū ōnsum sit ꝙ in ꝑuatiuis nō est in infi/
nitū ire si stet̄ in affirmatiuis, hic iam ōndēdū erit quō
aliqs speculat̄ in illis affirmatiuis eē statū p logicas rō/
nes. Et dicit̄ logice rōnes q̄ ꝓcedūt ex qbusdā cōib⁹, que
ꝑtinent ad ꝯsiderationē logice. Hec aūt vtrꝫ manifesta 2.
est in his q̄ ꝑdicant̄ in eo qđ qd est.i.in ꝑdicatīs ex qbus
qđ qd est.i.diffō ꝯstituit̄. Si.n.hmōi ꝑdicata dent̄ eē ifi In ꝑdicatis per se non est processus in in infinitum
nita seq̄t̄ ꝙ nō ꝯtingat diffinire aliqd. Et si diffinit̄ ali/
qd ei⁹ diffō nō possit eē nota. Et h̄ lō qz in ifinitū non est
ꝑtrāsire. Nō aūt ꝯuenit diffiniri, neqʒ diffōneʒ cognosci
nisi descēdēdo ꝑueniat̄ vsqʒ ad vltimū. ꝛ ascēdēdo ꝑue/
niat̄ vsqʒ ad pᵐū. Si ḡ ꝯtingat aliqd diffinire, vl' si ꝯtin
gat diffōnē alicuius esse notā, ex vtroqʒ añti sequet̄ hoc
ꝯsequens ꝙ in ꝑdictis predicatis non sit ꝓcedere in infi
nitum, sed in eis ꝯtingat stare. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Uniuersaliter aūt dicamus hoc pacto. Fit
enim vt vē dicat̄: cum albū ambulare: ꝛ ma
gnū illđ dī esse lignū: ꝛ rursus lignū magnū
esse: ac hominē ambulare. At differt hoc ꝛ

illo dicere mõ. Nã cũ albũ dico esse lignum: tum lignũ id esse dico: cui accidit vt sit albũ: sꝫ nõ albũ esse subm ipsius ligni. Non.n. aut albũ simplr erat: aut aliqd albũ deinde factũ ẽ lignũ. Quare nõ dr̃ hoc pacto nisi p accñs. Cũ ãt lignũ albũ eẽ: tũc nõ dico aliqd aliud albũ eẽ: atqꝫ illi: vt sit lignũ accidẽ: veluti cũ dico musicũ albũ eẽ: tũc.n. hoiẽ cũ albũ eẽ dico: cui accidit vt musicꝰ sit: sed lignũ eẽ subꝫ. Qd qdẽ nihil aliud erat: q̃ꝫ aut absolute lignũ: aut aliqd lignũ: deinde fcm̃ est albũ. Qd si oporteat noia ponẽ: hoc qdẽ dicere pacto sit p̃dicarĩ: illo aũt pacto: aut nullo pacto p̃dicare: aut absolute: sꝫ p accñs p̃dicare dicat̃. Est aũt id qdẽ qd p̃dicat̃: vt album: id vo de quo p̃dicat̃: vt lignũ. Supponat̃ igit̃ id qd predicatur absolute: semper d eo de quo dicitur. sꝫ non per accidens predicari. Hoc.n. pacto demonstrationes demonstrant.

¶ Ulr aũt sic dicimus. Est.n. vere dicere albũ ambulare: ⁊ magnũ illud lignũ esse: ⁊ iterũ lignũ magnũ eẽ: ⁊ hoiẽ ambulare. Alterũ igit̃ ẽ sic dicẽ: aut illo mõ. Cũ.n qdẽ albuꝫ eẽ dico lignũ: tũc dico ꝙ cui accidit albũ eẽ: lignũ ẽ: sꝫ non ꝙ subꝫ ligno albũ sit. Et nãqꝫ neqꝫ qd albũ ẽ: neqꝫ qd vẽ albũ aliqd fcm̃ ẽ lignũ. Quarẽ nõ ẽ h̃ ſꝫ se: sꝫ aut ſꝫ accñs. Cũ vo hmõi lignũ albũ eẽ dico: nõ ꝙ alterꝫ aliqd sit albũ: illi ãt accidit lignũ eẽ: vt cũ musicũ esse albũ dico: tũc.n. qm̃ hõ est albꝰ cui accidit musicũ eẽ dico. Sꝫ lignũ ẽ subꝫ qd vẽ fcm̃ ẽ albũ: nõ qd alterꝫ aliqd sit q̃ꝫ qd vẽ lignũ est aut lignũ aliqd. Si igit̃ oꝫ noia ponẽ sic dicẽ p̃dicari: sꝫ illo mõ aut neq̃q̃ꝫ ẽ p̃dicari: aut p̃dicari qdẽ nõ simplr: sꝫ ſꝫ accñs p̃dicari. Est ãt tanq̃ꝫ albũ qdẽ qd p̃dicat̃: sꝫ sic lignũ ẽ de quo p̃dicat̃. Subijciat̃ igit̃ p̃dicatũ p̃dicari semp de quo p̃dicat̃ simplr: sꝫ nõ ſm accñs. Sic enim demonstrationes demonstrant.

Lec. seq. imme. F

¶ Ostendit vlr ꝙ in p̃dicatis affirmatiuis non sit ꝑcedere in infinitũ. Et circa hoc duo fac̃. Primo quedã p̃mittit que sunt necessaria ad ꝓpositũ ostendũ. Scdo ostẽdit ꝓpositũ. ibi ſ Amplꝰ si nõ est.] Circa p̃mũ duo fac̃. Primo distinguit p̃dicata p accñs a p̃dicatis p se. Scdo distinguit p̃dicata p se adinuicem. ibi ſ Quare aũt in eo qd qd est.] Dicit ḡ p̃mo ꝙ cũ ostẽsum sit in qbusdã p̃dicatis ꝙ in eis nõ est ꝑcedere in infinitum. s. in his que p̃dicant̃ in qd qd est. ostendendũ est hoc vlr in oibus p̃dicatis affirmatiuis. Et incipit scdã ↄsideratione a p̃dicatis per accñs. In qbus est triplex modus vẽ p̃dicationis. Unꝰ qdẽ modus est qñ accñs p̃dicat̃ de accñte. puta cũ dicimus albũ ambulat. Scds modus est qñ subm p̃dicat̃ de accñte: puta cũ dicimus hoc magnũ est lignũ. Tertius modus est qñ accñs p̃dicat̃ de subto: puta cũ dicimꝰ lignũ est albũ, vel cũ dicimus: homo ambulat. Isti modi p̃dicandi sunt alteri e diuersi adinuicem. qꝛ cũ subm

Expo. pme.

Triplex modus de p̃dicationis per accidens 2ᵘˢ 3ᵘˢ 4ᵘˢ

p̃dicat̃ de accñte puta cũ dr̃ albũ est lignũ, hoc significo ꝙ illud vle p̃dicatũ qd est lignum predicat̃ de subto cui accidit esse lignũ. s. d hoc particulari ligno in quo est albedo. Idẽ enim est sensus cũ dico. albũ est lignũ ac si dicerẽ, hoc lignũ cui accidit esse albũ, est lignũ, nõ aũt est sensus ꝙ albũ sit subm ligni. Et hoc ꝓbat, qꝛ subm sit h̃ qd p̃dicat̃ de ipso sicut de sobiecto, vel ſm totum vel ſꝫ partem, sicut homo fit albus, sed neqꝫ albũ neqꝫ aliqua pars albi que vere sit album. i. que sit de subã ipsius albedinis sit lignũ, non,n. accñs est sobiectũ trãsmutationis qua de non ligno fit lignũ. Omne aũt qd incipit esse hoc, fit hoc. si igit̃ nõ fit hoc, hoc non est hoc, nisi dicat̃ ꝙ hoc semꝑ fuerit, non aũt semꝑ fuit verꝫ dicere album est lignũ, qꝛ aliqñ non simul fuerũt albedo ⁊ lignũ. Cuꝫ ḡ non sit verꝫ dicere ꝙ albũ fiat lignũ, manifestũ est ꝙ album non est lignũ ꝓprie ⁊ p se loquendo. Sꝫ si hoc ↄcedat̃ albũ est lignũ intelligit̃ per accñs. qꝛ. s. illud particulare subm cui accidit albũ, est lignũ. Iste ergo est sensus hmõi p̃dicationis in qua subm predicat̃ de accñte. Sꝫ cum dico lignũ est album p̃dicando accñs de subto, nõ significo sicut in p̃dicto modo p̃dicationis ꝙ alterꝫ aliqd sit substantialr albũ cui accidit lignũ esse, qd qdẽ significat̃ tam in p̃dicto modo quo subm predicat̃ de accidẽte, q̃ꝫ ẽt in alio modo quo accñs p̃dicat̃ de accñte. vt cũ dico. Musicũ est albũ. p̃dicando accñs. Hic enim nihil aliud significo nisi ꝙ ille homo ꝑticularis: puta sortes: cui accidit esse musicũ, est albꝰ. Sꝫ qñ dico lignũ est albũ, significo ꝙ ipm lignũ vere fcm̃ est subm albi. non ꝙ aliqd aliud a ligno vel a pte ligni que est lignũ aliqd sit fcm̃ alboꝫ. Est ergo diã in tribus modis p̃dictis. qꝛ cum p̃dicat̃ accñs de subo non p̃dicat̃ per aliqd aliud subm, cum aũt predicatur subm de accñte vel accñs de accñte sit p̃dicatio rõne eius qd subijcit̃ termino posito in subto, de quo quidem predicat̃ aliud accñs accidentaliter, ipsa vo spẽs subiecti essentialr. Et qꝛ in quolibꝫ p̃dictoꝝ modoꝝ vtimur nomine p̃dicatiõis, ⁊ sicut possumos noia ponere ita possumus ea restringere, imponamus ẽt sic nomina in ꝓbatione sequenti, vt predicari solum dicamus illud qd dr̃ modo. s. non rõne alterius subiecti. Illud vo qd dr̃ illo modo. s. rõne alterius subti, velut cum subiectum predicatur de accidente: vel accidens de accidente, non dr̃ predicari, vel si dr̃ predicari, non dr̃ p̃dicari. simplr, sed ſm accidens. Et accipiamus semꝑ illud qd se hꝫ ꝑ modum albi ex parte p̃dicati. ⁊ id qd se hꝫ ꝑ modum ligni accipiat̃ ex pte subiecti. Hoc ḡ supponamus p̃dicari semꝑ in ꝓbatione sequenti, quod p̃dicat̃ de eo de quo p̃dicat̃ simplr. ⁊ non ſm accñs. Et rõ q̃re debemus sic vti vocabulo p̃dicationis hec est, qꝛ loquimur de mã demonstratiõa, demõstrationes aũt non vtunt̃ talibus p̃dicationibus. ¶ Deinde cum dicit.

Sensus 2ᵘˢ mo. 5ᵘˢ G 6ᵘˢ Sensus tertiꝰ 7ᵘˢ H Sensus p. mo. 8. 9. I 10. 11.

¶ Quare cũ vnũ p̃dicat̃ d vno: illd aut subit rõnẽ coꝝ q̃ diffiniẽdo subiecto competunt: aut est quale: aut quantuꝫ: aut ad aliqd: aut agens: aut patiens: aut vbi: aut quando.

¶ Quare aũt in qd qd est: aut qm̃ quale: aut q̃ꝫtum: aut ad aliqd: aut faciẽs: aut patiens: aut vbi: aut qñ: cũ vnuꝫ de quo predicabit̃.

¶ Ostendit diãm predicatoꝝ per se adinuicẽ. Et circa h̃ duo facit. Primo distinguit p̃dicata adinuicẽ ſm diuersa gña. Scdo ostẽdit diãm predicatoꝝ, ibi ſ Amplius subam qdem ⁊c.] Dicit ergo p̃mo ꝙ qꝛ nos p̃dicari dicimus solũ illud qd p̃dicat̃ nõ ſm aliqd subm. hoc aũtẽ diuersificat̃ ſm decẽ p̃dicamenta, seqtur ꝙ omne qd p̃dicat̃ sic. p̃dicet̃ ſ aut in qd qd est, id est ꝑ modũ substantiãlis p̃dicati: aut ꝑ modũ qualis vel q̃ti vel alicuius alterꝰ

K

pdicamētoꝝ de qbus actū est in pdicamētis. Et addit cū vnū de vno pdicet̄. qꝛ si pdicatū non sit vnū ſʒ multa, nō poterit pdicatū simplr dici qd vel quale, ſʒ forte dicet̄ simul q̄le qd, puta: si dicā, hō ē aīal albū. Fuit autē necīa hec additio, qꝛ si mlta pdicent̄ de vno ita ꝙ accipiant̄ in rōne vni᷒ pdicati, poterūt in infinitū pdicationes multiplicari ſm infinitos modos cōbinandi pdicata adinuicē. Vn̄ cū q̄rit̄ stat᷒ in bis que pdicant̄, necesse est accipe vnum de vno pdicari. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Preterea omne qd̄ substantiam significat id qd̄ illud est: aut quod illud est quoddam: id esse significat de quo predicat̄. Quod v̉o nō substantiā significat: sed de subiecto dicitur alio: quod quidem nec est idipsuʒ quod illud est quoddam: id omne accidens est.

Vide in annot. ℭ Ampli᷒ substātiā qdē significātia qd̄ v̉e illud est: aut qd̄ vere illd̄ aliqd ē significant de quo pdicant̄. Quecūqʒ v̉o nō subāʒ significāt: ſʒ aliquo subiecto dn̄r: qd̄ neqʒ vere illd̄ est: neqʒ qd̄ vere illud aliqd est: accn̄tia sunt.

A ℭ Ondit dr̄iam pdictoꝝ pdicatoꝝ. Et circa hoc tria facit. Prio pponit dr̄iam. Scdo manifestat p exēpla. ibi ⌈Ut de hoie ꝛ albo ꝛc̄.⌋ Tertio excludit quādā obuiatiōeʒ.

Expo. pᵉ. ibi ⌈Spēs. n. gaudeant ꝛc̄.⌋ Dic̄ ergo p̄ ꝙ illa q̄ subam significant oīa ꝙ significēt respectu ei᷒ de quo pdicantur ⌈qd̄ vere illud est: aut ꝙ v̉e illd̄ aliqd.⌋ qd̄ potest duplr

Primus sensus intelligi. Uno mō vt ondat̄ distinctio ex pte pdicati: qd̄ vel significat totā eēntiā subti sicut diffinitio. Et hoc significat. cū dicit ⌈Qd̄ vere illud ꝛc̄⌋ vel significat ptem essentie, sicut genus vel drīa. Et hoc significat cū dicit. ⌈Aut ꝙ vere illud aliqd.⌋ Alio mō ꝛ melius, vt ondat̄

2ᵘˢ. distinctio ex pte subiecti, qd̄ qn̄qʒ est ɔuertibile cū pdicato essentiali, sicut diffinitū cum diffōne. Et hoc significat

B cū dicit ⌈ꝙ vere illud est.⌋ Qn̄qʒ v̉o est pars subiectiua predicati, sicut homo aialis. Et hoc significat cuʒ dicit

Sic. ⌈Aut ꝙ vere illud aliqd.⌋ Hō. n. aliqd̄ aial est. Sʒ illa q̄ nō significāt subam, sed dn̄r de aliquo subto, qd̄ qdeʒ subm nec v̉e. i. eēntialr est illd̄ pdicatū, neqʒ aliqd eius. oīa hmōi pdicata sunt accn̄talia. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Ut cum album de homine predicat̄. Homo nāqʒ neqʒ id est qd̄ album: neqʒ id qd̄ albū est qd̄dam: sed animal fortasse. Est enim homo id qd̄ animal est. Atqʒ ea omnia que non substantiam significant: de subiecto aliquo predicari opʒ: ꝛ non esse quicq̄ʒ album: quod quidem sit album non aliud quicq̄ʒ.

ℭ Ut de homine est albuʒ. Nō. n. est hō neqʒ qd̄ v̉e albū est: neqʒ qd̄ vere albuʒ aliqd est:

Vide in annot. ſʒ aial forsitā. Qd̄ v̉e. n. aial est: hō est. Quecūqʒ v̉o nō substantiā significāt: opʒ de quodam subiecto pdicari: ꝛ nō esse aliqd̄ albuʒ: qd̄ non cum aliqd alterum sit: album est.

C

Expo. pᵉ. 2ᵉ. ℭ Manifestat pmissaꝝ drīam p exēpla: ꝛ dicit ꝙ cum dicimus hō est albus, pdicatū illud est accn̄tale, qꝛ hō nō est qd̄ v̉e albū est. i. esse albū nō est essentiale hoīs, neqʒ qd̄ vere albū aliqd, vt supra expositum est. Sʒ cū dicit̄ hō est aial ⌈forsan hō est qd̄ vere est aial.⌋ Aial. n. signi-

2ᵉ. Sic. ficat eēntiam hoīs, qꝛ illud ipsum qd̄ est hō est eēntialr aial. Et q̄ʒuis illa q̄ nō significāt subām sint accn̄tia, non

Per accn̄s quo accip. tn̄ p accn̄s pdicant̄. Predicant̄. n. de quodaʒ subto non pp aliqd̄ aliud subm, puta cū dico, hō est albus. pdicant̄ albus de hoie, nō ea rōne ꝙ aliqd̄ aliud subm sit albuʒ rōne cuius homo dicat̄ albus. sicut supra dictum est in his que predicant̄ per accidens. ℭ Deinde cum dicit. Lec. p̄nti expo. 2.

ℭ Forme nāqʒ valeant. Fictum enim sunt attrectationes. Et si sint: nihil prorsus ad presentem sermonem pertinet. Ipse nāqʒ premonstrationes de rebus talibus sunt.

ℭ Species enim gaudeant: Monstra enim sunt. Et si sint nihil ad rationem sunt: pmonstrationes enim de huiusmodi sunt. Vide in annot.

ℭ Excludit q̄dem obuiationē. Posset. n. aliqs dicere ꝙ pdicata que significāt subām non sunt vere ꝛ essentialr id de quo predicat̄, vel aliqd eius, neqʒ accn̄tia q̄ sunt in indiuiduis sicut in subiectis ɔueniūt hmōi cōib᷒ pdicatis essentialib᷒, qꝛ hmōi vl̄ia pdicata significant q̄dā essentias semp separatas p se subsistētes, sicut platonici dicebāt. Sʒ ipse rn̄det: qꝛ si supponant̄ spēs. i. idee esse, debēt gaudere, qꝛ ſm platonicos hn̄t aliqd̄ nobili᷒ esse q̄ʒ res nobis note mālēs. Hmōi enim res sunt particulares ꝛ materiales. ille aūt sūt vl̄es ꝛ immateriales. Sūt enim quedā pmonstrationes respectu nālīū. i. quedam exēplaria hoꝝ. vt accipiant̄ hic monstra vel pmonstrationes. sic̄ supra pmonstrat̄ aliqd ad aliqd pducuʒ. Qꝛ ergo sunt pmonstrationes vel exēplaria reꝝ nālīū necē est ꝙ in istis rebus nālibus inueniant̄ alique participationes illaꝝ spēꝝ que ptinent ad essentiā hoꝝ reꝝ naturalīū. Et iō si sint hmōi spēs separate sicut platonici dixerūt siue posuerūt, nihil ptinent ad rōneʒ pn̄tem. Nos enim intendimus de hmōi reb᷒ de qbus in nobis scīa p demonstrationem acq̄rit̄. Et hmōi sunt res in mā existētes nobis note, de qbus demonstrationes fiūt. Et ideo si dicat̄ ꝙ aial sit qd̄dam separatum quasi premōstratio exn̄s aialium nālīū, tūc cum dico. hō est aial, ſm ꝙ hac ppōne vtimur in demrando. ll aial significat eēntiaʒ rei nālis de qua fit demonstratio. ℭ Deinde cum dicit. D Expo. pᵉ. B 2ᵉ. 3ᵉ. Sic.

ℭ Preterea si non hoc illius est qualitas: et illud huius: neqʒ qualitatis est qualitas.

ℭ Amplius si non est hoc huiusmodi qualitas: ꝛ illud huiusmodi: neqʒ qualitatis qualitas est. Vide in annot.

LECTIO. XXXIIII.

Remissis his que necessaria sunt ad ppositū demrandū de distōne pdicatoꝝ adinuicē. Hic accedit ad ppositū ondendum. s. ꝙ nō pcedat̄ in pdicatis in infinitum. Et diuidit̄ hec ps in ptes duas ſm duos mōs qb᷒ ondit ppositū. Scda ps incipit. ibi ⌈Adhuc āt ali᷒ ꝛc̄.⌋ Circa pᵐ duo facit. Prio ondit ꝙ nō est pcedere in infinitū in pdicatis p modū circulatiōis. Scdo ꝙ non pcedat̄ in ifinitū in eis ſm rectitudinē in sursuʒ, neqʒ in deorsum. ibi ⌈Sʒ vtiqʒ qd̄ neqʒ in sursum.⌋ Circa pᵐ tria facit. Primo pmissis suppositis addit quedaʒ necessaria ad ppositū ondendū. Scdo ex his ꝛ aliis pmissis ɔcludit ppositum. ibi ⌈Impossibile est eque pdicari.⌋ Tertio pbat. ibi ⌈Aut. n. sicut substātia.⌋ Primo ḡ pponit duo, quoꝝ vnū est. qꝛ cū pdicatū qd̄ significat accn̄s significet aliqd̄ gen᷒ accn̄tis, puta qualitatē, nō pōt esse ꝙ duo se hēant hoc mō adinuicē ꝙ pmū sit qualitas scdi. ꝛ 2ᵐ sit qualitas pmi. Alia est. n. ratio q̄litatis. ꝛ eius cui q̄litas inest. Scdm est ꝙ vlr non est pōle ꝙ qualitas hēat quācūqʒ aliā q̄litatē sibi inherētem, qꝛ nulluʒ accn̄s est subiectū alterius accn̄tis per se loquēdo. Soli. n. substātie ɔuenit pprie ratio subiecti. ℭ Deinde cum dicit. F expo. 2ᵐ.

¶ Fieri pfecto neqt: vt hoc pacto mutuo pre dicentur: sed fit quidem vt verum dicas: at non fit: vt econtra predices vere.

¶ Impossibile est eque predicari adinuicem sic: sed vere quidem contingit dicere: eque autem predicari vere non contingit.

G Expo. t. ¶ Proponit qñ ex pmissis ↄcludēs q intēdit pbare ⁊ dicit. Si ista sunt va que pmissa sunt impole ē q fiat mutua pdicatio adinuicē sic .i. fm aliquē pdictoꝝ modorum. Non aūt hoc dī quin ↄtingat vere predicari vnuz de alio, ⁊ econuerso. Dicimus enim vere q homo est album, ⁊ album est homo. Sed hoc non fit eque .i. fm equalem rationem predicandi. Et similiter est in predicatis essentialibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nā aut accidens: aut vt substantia predicabit: veluti si sit genus: vel differētia pdicati.

Vide in annot. ¶ Aut enim sicut substantia predicabitur: vt est aut cum genus sit: aut differentia.

H ¶ Oñdit ppositū. Et pmo in pdicatis essentialib⁹. Scdo in accñtalib⁹, ibi [Uez ēt ipsius qlia. [Circa pm tria facit. Primo ponit quādā diuisionē essentialiū pdicatoꝝ. Scdo resumit qddam qd supra pbatum est. ibi [Hec āt ostensa.] Tertio pbat ppositū. ibi [Sigdem igit genera.] Dicit g primo q ad oñdendum q nō fit adinuicem eque pdicari. Expo. t. Primo opz hoc ↄsiderare in essentialibus pdicatis. Aut. n. qd pdicat eque pdicabit sicut substātia, aut alio modo. Et si sicut substantia, aut sicut gen⁹, aut sicut differentia. Hec eniz due sunt partes diffinitionis que significant essentiam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec aūt demrātū est: neqz ad supera: neqz ad infera infinita esse. Neqz enim homo est bipes: ⁊ bipes aial: ⁊ aial aliud: neqz rursus aial de homine: homo de callia: ⁊ is de alio hoc ipso quid est predicatur. Omnem enim talem substantiaz diffinire possumus. At fieri nequit vt infinita quisqz intelligendo ptrāseat. Quare neqz ad supera: neqz ad infera sunt infinita. Fieri enim nō potest: vt ea substantia de qua infinita dicuntur diffiniatur.

¶ Hec aūt ōsa sunt qm non erūt infinita nec in sursuz nec in deorsū: vt hō bipes: hoc aial: hoc aūt alteꝝ est: ⁊ aial d hoie: hic aūt de callia: hic aūt de alio in eo qd qd est. Substātiaz qdem oēm esse diffinire hmōi: infinita autē non est transire intelligētem. Quare neqz in sursum neqz in deorsum infinita sunt. Illam eniz nō est diffinire de qua infinita pdicant.

I Lec. hec. Expo. p. ¶ Resumit qd supra pbauerat in pn° pcedētis lectionis .s. hmōi pdicata nō esse infinita, qz si in infinitū pcederet non hēret in eis locū reciprocatio siue circulatio. Dicit ergo q sicut supra de his ostensum est. in hmōi nō ↄtingit pcedere in ifinitū neqz in sursum neqz in deorsuz. sicut si pdicat bipes de hoie. ⁊ aial de bipede. ⁊ de aiali aliqd alteꝝ nō est hoc pcedere in ifinitū in sursum, neqz in deorsum, vt si aial dicat de hoie in eo qd qd est. ⁊ homo d callia. ⁊ hoc de quodā alio, supposito q ita eēt gen⁹ ↄtinēs sub se multas spēs. quaꝝ vna esset callias. non posset sic 2°. pcedi in infinitū. Et resumit rōnē ad oñdendū qd supra posuit, qz oēm hmōi subam, que .s. hz aliqd vlius qd de ipsa predicet. ⁊ que pōt de alio inferiori predicari, ↄtingit diffinire. gña vo generalissima de quib⁹ alia vniuersaliora non pdicant, ⁊ singularia que nō pdicantur de aliqbus inferioribus non ↄtingit diffinire. Solū autem K subaz mediā diffinire ↄtingit. Illā vo subam nō ↄtingit 3. ⁊ vlt. diffinire de qua ifinita pdicant, qz oz diffinietē itelligendo ptrāsire oia illa que substātialr pdicant de diffinito. cū oia cadāt in diffōne. vel sicut genus, vel sicut differētia. Infinita aūt nō ↄtingit ptransire. Ergo opz oēz vniuersalē subam que nō est supremū genus, neqz infimuz subiectum non habere infinita que de ipsa substantialiter predicant. Sic ergo non est procedere in infinitum, 4° neqz in sursum neqz in deorsum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ut genera igitur mutuo nō predicabunt. Erit enim ipm id quod ipsum est quoddaz.

¶ Sigdē igit genera adinuicē equalr predicant. Erit. n. ipsum qd vere ipm aliquid est.

L Expo. p. ¶ Oñdit q in substātialibus pdicatio nō possit esse processus in infinitū p modū circulatiōis. Et dicit q si aliq pdicata subalia pdicant de aliquo vt gña, non pdicant adinuicē equalr .i. ↄuertibilr .s. q vnū genus sit alteri⁹. ⁊ ecōuerso. Et ad hoc pbanduz subdit. [erit. n. ipm qd vere aliqd] qsi diceret. Si aliqd pdicat de aliquo vt genus, illud de quo pdicat est aliqd qd vere est ipm .i. est aliqd particulr qd substantialr recipit pdicationem ipsi⁹. Si ergo hoc pdicet de illo vt genus. sequeret q ipsum qd particulariter ↄueniebat alicui, ecōuerso particulariter recipiat predicationem illius, qd est idem respectu eiusdem esse ptem ⁊ totū, qd est impole. Et eadez rō est de differentijs. Uñ ⁊ in p topicoꝝ dī q pblema de diffa Cap°. 3. reducit ad problema de genere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vo neqz de qlitate: aut de ceteris gcqz: nisi p accidēs predicabit. Hec enim omnia accidunt: ⁊ de substantijs predicantur.

¶ Neqz tñ de qualitate: aut aliorum nullum nisi fm accidens predicabitur. Omnia hec accidunt ⁊ de subiectis predicari.

M Expo. p. ¶ Oñdit q nō pōt ire in infinitū p modū circulationis in pdicationibus in qb⁹ pdicat accñs de subiecto. ⁊ dicit q neqz ēt ipsi⁹ qlia pōt esse ↄuersio cū suo subo: aut aliorū nullū pōt hēre hmōi pdicationez q accñtalr pdicant. nisi fiat pdicatio per accñs fm q dcm est q accñtia non pdicant de subiectis nisi p accñs. Qualitas enim ⁊ oia alia hmōi accidunt substantie, vñ ⁊ predicant de subiectis sicut accidens de subiecto. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sz neqz vlus supera ifinita erūt. De vnoqqz nāqz pdicat id qd significat: aut qle qd: aut qntū qd: aut aliqd taliū: aut ea q in substātia sunt. Hec aūt sunt finita: ⁊ gña pdicamētoꝝ finita sūt. Est. n. aut qle: aut qntū ⁊ cetera: q iādudū enūerauim⁹. Atqz supponunt vnū pdicari de vno: ⁊ iteꝫ ipsa nō pdicari de ipsis: nisi rōne ipsi⁹ qd ē pdicent. Etenī accidētia sunt vniuersa. Sz qdā p se: qdā alio mō. Atqz hec oia de subo qdā dicim⁹ pdicari: ⁊ accñs nō esse subm vllū. Nihil. n. talius ponim⁹ id ē qd id est qd dī: nō aliō gcqz sz ipsz i altjs eē: ⁊ alia qdā d alio dicim⁹ pdicari.

¶ Sz vtiqz neqz in sursū ifinita erūt. Unūqdqz. n. qd predicat significat: aut qle aliqd: aut

q̃tū aliq̄d: aut hmōi: aut q̄ sunt in sub̄a. Hec aūt finita sunt. Et gn̄a predicamētoꝝ finita. Aut. n. quale: aut q̄tū: aut ad aliq̄d: aut facere: aut pati: aut vbi: aut q̄n. Concessum autē est vnū de vno predicari. Ipa aūt de ipsis q̄cūq; nō aliq̄d sit nō ꝑdicari dicim⁹. Accn̄tia enim sunt hec oia: sz hec q̄dē ꝑ̄z seipsa: illa vo ꝑ̄z alteꝝ modū. Hec aūt de q̄dā subto oia ꝑdicari dicim⁹: ꝑ̄z accn̄s aūt nō esse subm aliq̄d. Nihil enim taliū ponimus esse subiectū: q̄d alterū aliquod esse dicat̄ q̄d dicitur: sed ipsum in alijs: ⁊ alia quedam de alio.

A Expo. pᵉ. ¶ Ondit vlr q̄ in nullo gn̄e ꝑdicationis sit ꝓcedere in infinitū in sursum aut deorsuz. Et dicit q̄ nō solū nō est ꝓcedere in ꝑdicationib⁹ in infinitū ꝑm circulationē, sz neq; ꝓcedēdo in sursum infinita erunt ꝑdicata, ⁊ silr nec deorsum. Et ad hoc ꝓbandū. ꝑmo resumit quedā supra posita. Scd̄o ex his ꝓbat intētum. ibi: Neq; in sursuz ergo ⁊c̄. Circa ꝑᵐ resumit q̄d de vnoquoq; pōt aliq̄ ꝑdicari q̄cq̄d significēt, siue sit q̄le, siue q̄tū. vel q̄dcūq; aliud genus accn̄tis, vel ēt que intrant sub̄am rei, que sunt essentialia ꝑdicata. Scd̄o resumit q̄ hec. s. ꝑdicata substantialia sint finita. Tertio resumit q̄ gn̄a ꝑdicamētorū sunt finita. s. q̄le ⁊ q̄tū ⁊c̄. Si. n. aliq̄s dicat q̄ q̄titas ꝑdicet̄ de sub̄a, ⁊ q̄litas de q̄titate. ⁊ sic in infinitū. hoc excludit ꝑ hoc q̄ gn̄a ꝑdicamentoꝝ sunt finita. Quarto resumit q̄ sicut supra expositū est: vnū de vno ꝑdicat̄ simplici ꝑdicatiōe. Et hoc id̄ inducit, q̄ posset aliq̄s dicere, q̄ ꝑ predicabit̄ vnū d̄ vno, puta de hoie aial, ⁊ ista predicatio mltiplicabit̄ quousq; poterit inueniri aliq̄d vnū, q̄d de hoie ꝑdicet̄, q̄b⁹ finit ꝑdicabunt̄ duo d̄ vno. puta: dicet̄ q̄ hō est aial albū, ⁊ sic multo plura ꝑdicata inuenirent̄ ꝑ̄z diuersas cōbinatiōes ꝑdicatoꝝ. Rursus ꝑdicabunt̄ tria de vno, puta. dicet̄ q̄ hō est aial album magnū, ⁊ sic semꝑ addēdo ad numeꝝ magis mltiplicabunt̄ ꝑdicata, ⁊ erit ꝓcedere in infinitū in predicatī. sic̄ ēt in additiōe numeroꝝ. Sz hoc excludit ꝑ ꝑdicationez vnius de vno. Quinto resumit vt nō dicam⁹ aliqua ꝑm plr̄ ꝑdicari de ipsis que non aliq̄d sunt, id est de accn̄tib⁹. quoꝝ nullū est aliq̄d subsistēs. De accn̄te. n. neq; subiectū neq; accn̄s ꝓprie ꝑdicat̄, vt supra dcm̄ est. Oia. n. hmōi que nō sunt aliq̄d sub̄ale, sunt accn̄tia. ⁊ de his nihil ꝑdicat̄ simplr̄ loquendo, sz hec ꝑdicant̄ q̄dē ꝑ se. s. de subiectis, vl̄ sub̄alia ꝑdicata vel accn̄talia. Illa vo ꝑ̄z aliū modū. s. ꝑ accn̄s. s. cū ꝑdicant̄ de accn̄tib⁹ aut subiecta aut accn̄tia. Hec. n. oia. s. accn̄tia hn̄t de sui rōne q̄ dicant̄ d̄ sub̄o. Illud aūt q̄d est accn̄s nō est subm aliq̄d. vn̄ nihil ꝓprie loquēdo pōt de eo ꝑdicari, q̄ nihil taliuz. s. accn̄tiū ponim⁹ esse tale q̄d dicat̄ id q̄d d̄r. i. q̄ suscipiat predicationē eius q̄d de eo predicat̄, non q̄n aliquid alteꝝ exn̄s sicut accidit in substātijs. Hō. n. nō d̄r aial vl̄ albū, q̄ aliq̄d aliud sit aial vl̄ albū, sed q̄ ipsummet q̄d est hō est aial vel albū, sed albū ideo d̄r hō vel musicuz, q̄ aliq̄d alteꝝ. s. subm albi est hō vel musicū. Sz ipsum accn̄s inest alijs: ⁊ alia que ꝑdicant̄ de accn̄te. ꝑdicant̄ de altero. i. de sub̄o accn̄tis, ⁊ ꝓpter hoc ꝑdicant̄ de accidente vt dcm̄ est. Hoc aūt introduxit: q̄ si accn̄s ꝑdicat̄ de sub̄o. ⁊ ecōuerso. ⁊ oia que accidunt subiecto predicent̄ de se inuicem, sequet̄ q̄ predicatio ꝓcedat in infinitum, quia vni infinita accidunt. ¶ Deinde cum dicit.

2ᵉ. 3ᵉ. 4ᵉ. 5ᵉ. Lec. pce. summe. B 6ᵉ. 7ᵉ. 8ᵉ. C 9ᵉ. Alia. Predica⁹. ꝓcedere in infinitum

¶ Neq; igit̄ ad supiora: neq; ad iferiora vnū d̄ vno i ifinitū dicet̄. De q̄b⁹. n. accn̄tia d̄r q̄cūq; in vniuscuiusq; sub̄a sūt: ea nō sūt infinita. Versus ēt supa: nec ipsa: nec vtraq; accidētia sunt infinita. Necē est igit̄ aliq̄d esse de quo primū aliq̄d ⁊ de hoc aliud: ⁊ huius ꝑfectionis tandem exitū esse: vt id sit q̄d de nullo vlterius alio dicat̄: ⁊ id etiam de quo non predicat̄ aliud prius. Unus igit̄ hic est modus ad hoc ꝓpositum demonstrandus.

¶ Neq; i sursuz ergo vnū de vno: neq; in deorsuz dicere. De q̄b⁹ q̄dē. n. d̄r accn̄tia sunt: q̄cūq; in sub̄a vniuscuiusq; sūt. Hec aūt non sunt infinita. Sz in sursum ipsaq; ⁊ accn̄tia vtraq; nō infinita sunt. Necesse est ergo esse aliq̄d de quo primuz predicet̄: ⁊ de h̄ aliū: ⁊ h̄ stare: ⁊ eē aliq̄d q̄d nō ampli⁹ neq; de aliq̄ priori: neq; de illo aliū pri⁹ ꝑdicet̄. Unus q̄dem igit̄ modus d̄ demr̄ationis hmōi.

D Expo. pᵉ. 2ᵉ. 3ᵉ. 4ᵉ. E 5ᵉ. Alia.

¶ Ostēdit ꝓpositū ex premissis. s. q̄ in predicatione qua predicat̄ vnuz de vno non ꝓceditur in infinitum neq; in sursuz neq; in deorsum, q̄ omnia accidentia predicant̄ de his que pertinent ad substantiam rei, q̄d erat quinta suppositio. Substātialia aūt predicata nō sunt infinita. q̄d erat scd̄a suppositio, ⁊ ita ex parte subiectoꝝ nō procedit̄ in infinitū in hmōi predicationibus quasi in deorsum. In sursum aūt neutra sunt infinita. s. neq; substantialia predicata, neq; accn̄talia, q̄ ⁊ genera accidētium sunt finita, ⁊ in vnoquoq; generum nō est procedere in infinitum. neq; in sursum neq; in deorsum, sicut neq; in substantialibus predicatis, q̄ in quolibet predicamento genus predicat̄ de specie in eo q̄d quid est. Unde concludi potest vniuersaliter q̄ necesse est esse aliquod primum subiectū de quo aliquid predicetur, existente statu predicationis in deorsum, ⁊ de hoc aliq̄d aliud predicatur, ⁊ hoc habebit statū in sursuz. ⁊ erit inuenire aliq̄d q̄d non amplius predicabitur de alio, neq; sicut posterius predicatur de priori ꝑ accidens. neq; sicut prius predicatur de posteriori per se. Hic igitur est vnus modus logice demonstrandi propositum, qui sumitur ꝑm diuersos modos predicationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ali⁹ aūt est hic. Ꝓz. n. hoꝝ demr̄ationem esse de q̄b⁹ priora aliq̄ ꝑdicant̄. Et itē fieri nō posse: vt aut meli⁹ sim⁹ ad ea dispositi quoꝝ est demr̄atio: q̄z si sciam⁹: aut ea sine demr̄atiōe sciam⁹. Quib⁹ efficit̄: vt si ꝑ aliq̄ priora q̄ppiā inotescit: illa vo nescim⁹: neq; ad illa meli⁹ sum⁹ affecti q̄z si sciam hērem⁹: nec id ꝑfecto sciam⁹ q̄d ꝑ illa notuz efficit̄. Si igit̄ fit: vt simplr̄ q̄ppiā ꝑ demr̄ationē: ⁊ nō ex q̄busdā: nec ex suppōne sciam⁹: necesse ē ꝑdicatiōes medias stare. Nā si nō stent: sz semꝑ sit aliq̄d supius sumpto: oium erit tū demōstratio. Quare si fieri nō pōt: vt infinita q̄sq̄ ptrāseat: ea ꝑfecto quoꝝ est demr̄atio nūq̄z ꝑ demonstrationē sciem⁹. Q̄d si neq; meli⁹ ad ipsa sum⁹ affecti q̄z si scirem⁹: nihil tuz ꝑ demōstrationē simplr̄: sz ex suppositiōe sciemus. Ex his igit̄ q̄ differendi diximus modo id d̄ quo loqmur ita esse q̄spiam credet.

H

¶ Adhuc aũt alius: si de qb⁹ priora q̃dã p̃dicant̃: erit hoꝝ demonstratio quoꝝ demõstratio est: neqꝫ potius hẽre p̃nt ad ipsa q̃ȝ scire: neqꝫ scire esse sine demõstratione. Si hoc autẽ p hoc notũ est: hoc aũt nescimus: neqꝫ melius hẽmus ad ipsa q̃ȝ scire: neqꝫ p hoc notuȝ sciemus. Si igitur est aliq̃d scire p demonstrationem simplr̃: ⁊ non ex aliq̃bus: neqꝫ ex suppositione: manifestũ est stare predicamẽta media. Si.n. nõ steterint: sed est semp acceptio in supius: omniuȝ erit demonstratio. Si nõ ꝯtingit pcurrere infinita: hec non sciemus p demõstratione. Si igit̃ neqꝫ meli⁹ habemus ad ipsa q̃ȝ scire: nõ erit nil scire p demõ

Lec.cõ.36. stratione simplr̃: s; ex suppõne. Logice q̃dẽ igit̃ ex his vtiqꝫ aliq̃s credet de eo q̇d dem̃ ẽ.

F Expo.p̃s. ¶ Ponit 2ᵐ modũ pbationis. ⁊ dicit ꝙ q̃n est aliqua talis ppositio in q̃ p̃dicat̃ aliq̃d de subto. si aliq̃ p̃nt p̃ pus p̃dicari de illo subto, talis ppositio demõstrabilis erit: puta hec ppositio, hõ est sub̃a, demonstrat̃ p hanc, aial est sub̃a, q: de aiali p pus p̃dicat̃ sub̃a q̃ȝ de hõie. Si aũt ali

2. q̃ ppositio est demõstrabilis, nõ possum⁹ meli⁹ cognoscere q̃ȝ sciendo, sicut p̃n̄a indemõstrabilia meli⁹ cognoscim⁹ q̃ȝ sciẽdo, q: cognoscimus ea vt p se nota. Et iteꝝ hmõi demõstrabilia nõ possum⁹ scire nisi p demõstrationem, q:

Lec.4.t. cx.7. demõstratio est syll'ꝰ faciẽs scire. vt supra dem̄ est. Item

3. ꝯsiderãdũ est ꝙ si aliq̃ ppositio est nota p aliã. si illã per quã nota est nescim⁹, neqꝫ cognoscim⁹ eã meliori mõ q̃ȝ sciẽdo. ꝯn̄s est ꝙ nõ sciam⁹ illã ppõnẽ q̃ p eã cognoscit̃.

4. His igit̃ trib⁹ suppositis, pcedit sic. Si ꝯtingit aliq̃d simplr̃ scire p demõstratione, ⁊ nõ ex aliq̃b⁹ nec ex suppositõe

G necesse est ꝙ sit stat⁹ in p̃dicatis q̃ accipiunt̃ vt media.

Processus i hmõ. ad ipo. Dicit aũt simplr̃ ⁊ nõ ex aliq̃b⁹: ad excludendũ demonstrationes ducẽtes ad impoīe. in qb⁹ pcedit̃ ꝯ positiões aliquas ex aliq̃b⁹ ppõnib⁹ datis: Dicit aũt neqꝫ ex sup

Demõ. i sciẽ. subalter. positione. ad excludẽdum demõstrationes q̃les sũt in sciẽtijs subalternis, que supponũt ꝯclõnes supioꝝ scientiarũ, vt supra habitũ est. Est ḡ simplr̃ p demõstratione scire, q̃n quelibet ppõnum p̃missaꝝ si sit demõstrabilis scit̃ per

Lec.15. demõstratione, ⁊ si nõ est demõstrabilis intelligit̃ p seipsam. Et hoc supposito necesse est ꝙ sit status in p̃dicatiõib⁹,

5. q: si nõ fuerit status, s; semp põt accipi aliq̃d supius, se

H quit̃ ꝙ oĩum sit demõstratio, vt p̃mo dicebat̃. Si ergo

6. aliqua ꝯclo demonstrat̃, opꝫ ꝙ quelibꝫ p̃missaꝝ sit demonstrabilis. Si ergo ad eius cognitionẽ nullo modo possumus melius nos habere q̃ȝ sciẽdo eam p demonstrationem. ergo oportebit eã demonstrare p aliq̃s alias ppõnes, ⁊ illas iteꝝ p alias, ⁊ sic in infinitũ. q: igit̃ infinita nõ est transire nõ poterimus eam cognoscere p demonstrationẽ, neqꝫ meli⁹ eã cognoscere possumus, cum oĩa sint demõstrabilia. ergo sequet̃ ꝙ nihil cõtingit scire p

Ulti. demonstrationem simplr̃, s; solũ ex suppositione. Ultimo aũt epilogando concludit principale ppositum.

¶ Resolutiue aũt p hec breuius ꝑspicuũ fuerit: fieri nõ posse: vt vsus supi⁹: aut inferi⁹ infinita sint predicata in demonstratiuis scientijs: de quibus est hec presens consideratio.

¶ Analetice aũt manifestũ est p hoc veloci⁹: ꝙ neqꝫ in sursuȝ: neqꝫ in deorsuȝ infinita predicantia cõtingit esse in demonstratiuis sciẽtijs de quibus intentio est. LECTIO XXXV.

POstq̃ Phs oñdit logice ꝙ non sit pcedere in infinitũ in p̃dicatis sursum aut deorsũ, hic oñdit idẽ analetice. Et diuidit̃ in duas partes. In p̃a pte oñdit p̃ncipale ppositum. In scd̃a isert q̃dã correlaria ex dictis. ibi [Demõ

I. Recolligit. stratio aũt his manifestus ⁊c.] Circa p̃ᵐ duo fac. Primo pponit q̇d intẽdit. Scd̃o pbat ppositũ. ibi [Demõstratio

ex.i. q̃dẽ.n. ⁊c.] Dicit ergo p̃ ꝙ hoc q̇d nõ ꝯtingit in demonstratiuis sciẽtijs de qb⁹ intẽdim⁹ p̃dicationes in infinitũ pcedere neqꝫ in sursũ: neqꝫ in deorsuȝ, breui⁹ ⁊ citius poterit manifestari analetice, q̃ȝ manifestatũ sit logice.

K Not'. Ubi ꝯsiderãdũ est ꝙ analetica idest demõstratiua scia que resoluendo ad p̃n̄a p se nota iudicatiua dr̃, est pars logice que ẽt dialecticã sub se ꝯtinet. Ad logicaȝ aũt cõiter ptinet ꝯsiderare p̃dicationem vlr̃, s̃m ꝙ ꝯtinet sub se p̃dicationẽ q̃ est p se, ⁊ q̃ nõ est p se. Sꝫ demõstratiue scie ppria est p̃dicatio p se. Et iõ supra logice pbauit ppositũ, q: oñdit vlr̃ in omni gñe p̃dicationis nõ esse pcessum in infinitũ. Hic aũt intẽdit oñdere analetice, q: pbat soluȝ in his que p̃dicant̃ per se. Et hmõi est via expeditior. et iõ sufficit ad ppositũ, q: in demonstrationibus non vtimur nisi tali mõ predicationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Demõstratio eni est de hisce: q̃ reb⁹ insũt p se.

¶ Demonstratio quidem enim est: que cũqꝫ ipsa insunt s̃m seipsa rebus.

¶ Oñdit ppositũ. Et circa hoc tria facit. Primo pponit q̃ p̃dicatione analetica.i. demõstratiua scia vtat̃, q: p̃dicatione per se. Scd̃o resumit quot sunt modi talis p̃dicationis. ibi [Per seipsa vero ⁊c.] Tertio oñdit ꝙ in nullo mõ p̃dicationis p se possit pcedi in infinitũ. ibi [Hoꝝ

L Expo. t. Lec.13. t. expo.4. aũt neutra ꝯtingũt.] Dicit ḡ p̃ ꝙ demõstratio ẽ solũ circa illa que p se insunt reb⁹. [Tales.n. sũt ei⁹ ꝯclõnes, ⁊ ex talibus demõstrat. vt supra habitũ est. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Ea vero que p se competũt duplicem subeũt moduȝ. Quedã.n. in eadẽ reꝝ sunt diffõne. q̃bus inesse dicunt̃: vt multitudo vel diuisibile. Hec.n. numero cõpetunt: ⁊ in ipsi⁹ sunt diffõne. Quedã in rõne sua res eas suscipiunt qb⁹ cõpetunt: vt impar. Hoc.n. numero cõpetit: ⁊ in diffõne sua numerum suscipit.

¶ Scd̃z seipsa aũt duplr̃. Quecũqꝫ.n. ill' insũt. in eo q̇ q̇d est: ⁊ in qb⁹ ipsa in eo q̇ q̇d est insunt ipsis: vt numero impar: q̇d inest q̃dẽ numero. Est aũt ipse numer⁹ in rõne ipsius. Et iteꝝ multitudo: aut diuisibile in rõne nũeri ẽ.

M Expo.p̃e.⁊ 2ᵉ ¶ Ponit duos modos p̃dicãdi p se. Nã p̃ q̃dẽ p̃dicant̃ p se q̃cũqꝫ insunt subiectis in eo q̇ q̇d est. i. cũ p̃dicata ponunt̃ in diffõne subti. Scd̃o q̃n ipsa subiecta insunt p̃dicatis in eo q̇ q̇d est. i. q̃n subiecta ponant̃ in diffõne p̃dicatoꝝ. Et exẽplificat de vtroqꝫ mõ. Nã impar p̃dicatur

3ᵉ. Sic. de nũero p se scd̃o mõ. q: numer⁹ ponit̃ in diffõne ipsius imparis. Est.n. impar numer⁹ medio carens. Multitudo autem vel diuisibile predicatur de numero ⁊ ponit̃

Nota. Lec.10. in diffinitione eius. Unde hmõi predicant̃ p se de numero primo modo. Alij autem modi quos supra posuit reducuntur ad istos. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At fieri neq̃t: vt aut hec: aut illa sint ifinita. Nec.n. ea q̃ vt ipar de numero p̃dicant̃. Nã in ipare rursus aliud erit i diffõne cui⁹ ẽ ipsꝫ hoc si sit p̃minumer⁹ ipse: cui q̃dẽ cõpetũt:

in diffõne erit ipoꝝ. Si igit̃ fieri neqt: vt isint vni talia isinita: nec isinita ꝯsus supi⁹ erunt.

Vide in marg. ¶ Hoꝝ at̃ neutra ↄtingit eẽ isinita: nec vt im pfectũ numeri. Iteꝝ.n. si impari aliud insit: cui inerat exsit: hoc aũt si est p̃mũ: numerus inerit his q̃ insunt ipsi. Si igit̃ nõ ↄtingit isinita hmõi eẽ in vno: neqꝫ i sursuꝫ erũt isinita.

A ¶ Ostendit q̄ in vtroqꝫ mõ p̃dicationis per se necesse est eẽ statũ. Et circa h̃ tria facit. Primo oñdit q̄ necessariũ est esse statũ in vtroqꝫ mõ p̃dicationis p se tam in sursuꝫ q̃ in deorsum. Scdõ ↄcludit q̄ nõ possit infinitũ esse in medijs. ibi [Si aũt sic est ⁊c.] Tertio ↄcludit q̄ nõ põt pcedi in infinitũ in demr̃atiõibus. ibi [Si võ hoc ⁊c.] Circa p̃mũ duo facit. Primo pponit ppositum in scdõ mõ dicendi p se. s. qñ subm ponit̃ in diffõne p̃dicati. Scdo in p̃mo mõ qñ p̃dicatum ponit̃ in diffõne subi. ibi Expo. p. [Si etiam q̃cũqꝫ.] Circa p̃mũ ponit duas rõnes. Circa quaꝝ p̃mã sic pcedit. Primo qdẽ p̃mittit ppositũ. s. q̄ in neutro mõ dicẽdi p se ↄtingit in infinitũ pcedere. De 2. inde pbat hoc in scdõ mõ, puta cũ impar p̃dicat̃ de numero. Si.n. pcedat̃ vlterius q̄ aliqd aliud p̃diceẽ p se de impari fm istũ modũ dicendi per se. seqtur q̄ impar B insit in diffõne eius. Numer⁹ aũt ponit̃ in diffõne impa Alt. ris. vñ sequeret̃ q̄ etiã numerus ponat̃ in diffõne illius tertij qd̃ p se inest impari. Sꝫ hic nõ ↄtingit abire in infi Lec. 33. t. ex. p. nitũ, vt. s. infinita insint in diffõne alicui⁹, sicut supra p batũ est. Relinqtur ergo q̄ in talib⁹ per se predicationi Lec. 34. bus non cõtingit pcedere in infinitũ in sursum: id est ex Expo. 4. parte predicati. ¶ Secundam rationem ponit ibi.

¶ At ꝯo necesse est ipsi p̃mo competant vniuersa: veluti numero: ⁊ numerus illis insit. Quare conuertuntur: ⁊ non superabunt.

¶ At vero necesse est omnia inesse primo: vt numero: ⁊ in illꝫ numerum. Quare conuertibilia erunt: sed non excedentia.

C Expo. p. ¶ Et dicit q̄ quãtũcũqꝫ pcedat̃ in hmõi per se p̃dicationibus scdi modi oportebit q̄ oia p̃dicata p ordinẽ accepta isint p̃mo subiecto, puta numero q̃si p̃dicata de eo, qꝛ si impar p se p̃dicat̃ de numero, opꝫ q̄ qcqd predicat̃ de impari: et p se prediceẽ de numero. Et iteꝝ opꝫ q̄ numerus oibus illis insit, qꝛ si numerus ponit̃ in diffõne imparis opꝫ q̄ ponat̃ in diffõne oium eoꝝ que diffiniunt̃ per impar. Et ita seqtur q̄ mutuo sibi inuicẽ insint. Alt. Ergo erunt ↄuertibilia ⁊ non se inuicẽ excedẽtia. sic.n. ppie passiones se hñt ad subiecta sua. Unde si ẽt sint isinita p se predicata fm hunc modũ, nõ erit ad ppositum quo aliqs intendit ponere infinita in predicatis esse in sursum vel in deorsum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nec itẽ ea que diffõnes eoꝝ qbus insunt igrediunt̃. Nõ.n. assignari diffõnes possẽt. Quare si hec sunt vniuersa ea q̃ per se predicant̃: hec aũt infinita non sunt: stant oia plane versus supera. Quare stant ⁊ ad infera.

¶ Si ẽt q̃cũqꝫ sũt in eo qd̃ qd est: nec hec infinita sunt. Nec.n. eẽt diffinire. Quare si p̃dicãtia qdẽ p se oia dr̃: hec aũt nõ isinita sũt: stabũt vtiqꝫ in sursuꝫ. Quare ⁊ in deorsum.

D Expo. p. 2. ¶ Probat ppositũ in p̃mo mõ dicẽdi p se. ⁊ dicit q̄ illa q̃ p̃dicant̃ in eo qd̃ qd est. i. quasi posita in diffõne subiecti non possunt esse infinita. quia non contingit infinita dif Lec. hic. finire vt supra probatum est. Ex hoc ergo cõcludit q̄ si omnia que ponuntur in demonstrationibus per se po- 3. nunt̃, ⁊ in p̃dicatis p se non est pcedere in infinitũ in sursum. necesse est q̄ predicata in demonstrationibus stent Alt. in sursum. Et ex hoc ẽt seqtur q̄ stent in deorsum, qꝛ ex quacũqꝫ parte ponat̃ infinitum tollitur scientia ⁊ diffinitio, vt ex supra dictis pꝫ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod si ita sit: erunt ⁊ ea sane finita: que inter duos terminos collocantur.

¶ Si autem sic est: ⁊ que sunt in medio duorum terminorum semper sunt finita.

¶ Concludit ex p̃missis q̄ si est status in sursum ⁊ deorsum q̄ media non contingit esse infinita. Supra enim E Expo. t. ostendit q̄ extremis existentibus determinatis. media non possunt esse infinita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qd̃ rursus si ita sit: pꝫ iam ⁊ demõstrationũ esse p̃ncipia necessario: ac demõstratiõeꝫ nõ oium esse: qd̃ qdẽ nõnullos asserere iam in initio diximꝰ. Etenim si p̃ncipia sint: neqꝫ demr̃abilia sunt oia: neqꝫ in isinituꝫ fieri põt abitio. Nã alteꝝ istoꝝ vtrũuis eẽ nil aliud ẽ: q̃ꝫ nullũ interuallũ eẽ medio vacãs: atqꝫ idiuisibile: sꝫ vniuersa esse diuisibilia. Id.n. qd̃ demr̃at̃: non foris addito: sꝫ imisso termino demr̃at̃. Quapp si fieri põt: vt hoc pacto pcedat̃ in isinitũ: fieri quoqꝫ põt vt iter duos terminos isinita media cadãt. At h̃ fieri neqt: si tã ꝯsus supi⁹ q̃ꝫ ꝯsus iferi⁹ p̃dicationũ sit finis. Esse võ p̃dicationũ h̃ pacto finẽ: antea differẽdi mõ: nũc resolutiue sat̃ oñdim⁹.

¶ Si võ hoc est: manifestũ iã ẽ: ⁊ dm̃r̃ationuꝫ q̄ necesse est p̃ncipia eẽ: ⁊ nõ oiuꝫ eẽ demõstratõeꝫ: qd̃ võ diximꝰ quosdã dicẽ iuxta p̃ncipiũ. Si.n. sunt p̃ncipia: nõ oia sũt demr̃abilia: neqꝫ in isinitũ p̃sũt ire. Esse.n. hoꝝ qd̃libꝫ nihil aliud est: q̃ꝫ eẽ nullũ spatiũ sine medio ⁊ idiuisibile: sꝫ oia diuisibilia. Int⁹.n. imittendo terminũ: sꝫ non assumẽdo demr̃at̃ id qd̃ dm̃onstrat̃: Quare si hoc in infinitũ ↄtingit fre: ↄtinget vtiqꝫ duoꝝ terminoꝝ isinita esse interi⁹ media. Sꝫ h̃ impõle est: si p̃dicamẽta steterint supius: ⁊ iferi⁹. Qꝛ aũt stent demõstratũ est logice prius: analetice võ nunc.

¶ Concludit vlterius q̄ in demõstrationib⁹ non pcedit̃ F Expo. p. in infinitũ. ⁊ dicit q̄ si p̃dicta sint vã, necesse est esse aliq̃ p̃ncipia demonstrationũ que nõ demonstrant̃, ⁊ sic non omnium erit demonstratio fm q̄ qdam dicunt, vt in p̃ncipio huius libri dictum est. Et q̄ hoc sequatur ostẽdit. 2. Posito enim q̄ sint aliqua p̃ncipia demonstrationũ. est necesse esse q̄ illa sint indemonstrabilia. quia cum ois Lec. 4. demonstratio fit ex p̃oribus vt supra habituꝫ est si p̃ncipia demonstrant̃. sequet̃ q̄ aliquid esset prius p̃ncipijs. qd̃ est contra rationem p̃ncipij. Et ita si non sunt omnia G demonstrabilia, sequeret̃ q̄ nõ pcedant demonstrationes in infinitum. Omnia autẽ hmõi p̃dicta ↄsequuntur 3. ex hoc qd̃ ostensum est q̄ nõ pcedit̃ in infinitum in medijs, qꝛ nihil est aliud ponere veꝝ esse qd̃cũqꝫ predictorũ. s. vel q̄ demõstrationes pcedãt in infinitũ. vel q̄ oia

sunt demõstrabilia. vel q̄ nulla sint demõstrationũ pncipia: q̃ ponere nullũ spatiũ esse imediatũ ⁊ idiuisibile. i. ponere duos terminos sibi inuicẽ coherere in aliq̃ ppõne affirmatiua vl' negatiua. nisi p mediũ. Si. n. aliq̃ ppo
H sitio sit imediata. seq̄tur q̄ sit indemonstrabilis. q̄ cum aliqd demõstrat: opz sumere terminũ imittendo. i. q̄ sit
4ᵉ. ifra p̄dicatũ ⁊ subz de quo. i. p p̄us p̄dicet p̄dicatũ q̃ de
Mediũ in demon. subo. vel a q̄ p̄us remoueat. Nõ aũt in demõstratioib⁹ accipit mediũ assumẽdo extrinsec⁹. hoc. n. eẽt assumere extraneũ mediũ: ⁊ nõ pp̄riũ: qð ɔtigit in litigiosis ⁊ dia
5ᵉ. lecticis syllis. Si g̃ demõstrationes ɔtingit in infinitũ pcedere. sequit' q̄ sint media infinita inter duos terminos.
6ᵉ. Sz hoc est ipossĩe si p̄dicationes steterint in sursuz ⁊ deor
Ult. sum. vt supra pbatũ est. Et q̄ stent p̄dicatiões in sursum ⁊ deorsuz p̄us ondim⁹ logice: ⁊ postea analetice. vt expositũ est. Per hãc igit' ɔnẽ vltimo iductã manifestat in
Lec. p̄sen. Expo. p̄ᵃ. tentionẽ toti⁹ capli. ⁊ q̄re quelibet ppositio sit inducta.

C Demõstratis aũt his: pz: si q̄ppiã idẽ: vt. a. duob⁹ insit qbusdã: vt. c. atq3. d. quoz alteꝝ de altero: aut nullo mõ: aut nõ de q̄libet p̄dicat': nõ semp illð p cõe aliqd ipsis cõpetere.

Lec. 3r. C Mõstratis aũt his: manifestũ ẽ: q̄ si aliqð idẽ duob⁹ isit: vt. a. ⁊ in. c. ⁊ in. d. nõ p̄dicante altero ð altero: aut nullo mõ: aut nõ ð oi: qð non sp ꝑm cõe aliqd inerit. LECTIO. XXXVI.

Ostq̃ Phs ondit q̄ non ɔtingit pcedere in infinitum in demonstrationib⁹. hic inducit q̄dã correlaria ex p̄dictis. Et circa h' duo facit. Pᵒ ondit q̄ neẽ est accipe aliq̃s primas ppõnes. Scðo q̃uo illis p̄mis sit vtendũ in demõstrationibus. ibi [Cũ aũt opz demõstrare.] Circa pᵐ duo facit. Pᵐo ondit q̄ necesse est deuenire ad aliqð pᵐ. qñ vnũ de plurib⁹ p̄dicat'. Scðo qñ vnũ p̄dicat' de vno ibi [Manifestuz aũt est.] Circa pᵐ q̃tuor facit. Pᵒ pponit intentũ. Scðo manifestat ppositũ. ibi [Ut
I scalenõ ⁊c̃. [Tertio pbat. ibi [Sit autẽ. b. ⁊c̃.] Quarto
Expo. t. excludit quãdã obiectionẽ. ibi [In eodẽ q̄dez gñe ⁊c̃.] Dicit g̃ pᵐo q̄ demõstratis p̄missis. s. q̄ non sit pcedere in infinitũ in p̄dicatioib⁹ ⁊ demõstratioibus: manifestũ ẽ q̄ si aliqd p̄dicat' de duob⁹. puta. a. de. c. ⁊. d. ita. s. q̄ vnũ eoꝝ nõ p̄dicet' de altero. aut nullo mõ. sicut aial p̄dicat' de hoie ⁊ boue. quoꝝ vnũ nullo mõ de alio p̄dicatur. aut nõ de oi. puta aial predicat' de hoie ⁊ masculo quoꝝ neutꝝ de altero vl' predicat'. sic inq̃ã se h̃ntibus terminis. manifestũ est q̄ nõ oz q̄ id p̄dicatum qð de vtroq3 predicat' insit vtriq3 ꝑm aliquod commune. ⁊ hoc in infinitum procedendo. C Deinde cum dicit.

C Triangulo nãq3 duoꝝ equaliũ: ⁊ omniuz ineq̃liuz lateꝝ angulos habere duob⁹ rectis equales: p cõmune cõpetit qðdaz. Cõpetit enim: vt vterq3 est quedaz figura: ⁊ nõ vt aliud quicq̃. At non semper id ita se habet.

Uide in anot. C Ut scalenon ⁊ isocheli duobus rectis eq̃les habere ꝑm cõmune aliqd inest. Scðm enim q̄ figura quedaz est: ⁊ non ꝑm alteruz qð inest. Hoc autem nõ semper sic se habet.

K C Manifestat ppositum p exemplum. Sunt. n. due spẽs
Expo. pᵃ. triãguli. quaꝝ vna vocat' scalenõ vel triãgulus gradatus: cui⁹ sunt tria latera ineq̃lia. alius est isocheles, cui⁹ sunt duo latera eq̃lia. vnũ aũt hoꝝ nõ p̄dicat' de altero: vtriq3 aũt inest hec passio h̃re tres angulos eq̃les duo
2. b⁹ rectis. Inest aũt hoc eis ꝑz aliqd cõe. s. q̄ vterq3 hoꝝ est figura quedam. s. triangulus. Hoc autẽ non sic semp
Ult. se h3. s. ꝑm q̄ in infinitum conueniat ꝑm aliqd aliud. puta q̄ h̃re tres conueniat triangulo iteruz ꝑm aliquid aliud. ⁊ sic in infinitum. Deinde cum dicit.

C Sit eniz. b. p qð. a. taz ipsi. c. q̃z. d. cõpetere dẽ. Pz igit' ipm. b. p aliud cõmune q̄ppiaz ipsis cõpetere: ⁊ illud item p aliud. Quare inter duos terminos infiniti termini cadẽt. A
At hoc fieri neq̃t. Nõ ergo necesse est pluribus idem per aliqð cõmune semper inesse: siquidez sint interualla que medio vacant.

C Sit aũt. b. ꝑz q̄ est. a. in. c. d. Manifestũ igit' ẽ. b. in. c. d. ꝑz cõe est: ⁊ illud ꝑz alteꝝ. Quare duoꝝ terminoꝝ in medijs infiniti vtiq3 incident termini. Sz hoc est impossĩe. Scðm igit' cõmune aliqd: esse non necesse est semp idẽ in pluribus: qm̃ vere erunt imediata spatia.

L C Probat ppositũ ⁊ dic̃. Sit ita q̄. b. p̄dicet' ð. c. ⁊ de. d.
Expo. pᵃ. 2ᵃ. ꝑm h' cõe qð est. a. manifestuz est g̃ q̄. b. erit in. c. ⁊ in. d. ꝑm illð cõe qð est. a. ⁊ si iteꝝ insit. a. ꝑm aliqð cõe. ⁊ iteꝝ
3ᵃ. illi cõi ꝑm aliqd aliud pcedet' in infinitũ in medijs. seq
4ᵃ. tur igit' q̄ inter duo extrema q̄ sunt. c. ⁊. b. cadãt infiniti
Ultᵃ. termini medij. Hoc aũt est impossĩe. g̃ nõ necesse est si idẽ insit plurib⁹. q̄ semp in ifinitũ insit eis ꝑm aliqd cõe. q̄ necesse est q̄ deueniat' ad aliq̃ spatia imediata. i. ad aliquas imediatas p̄dicatiões quas appellat spatia: vt su
Lec. p̄cedẽn. scĩus. Arist. pra dcm̃ est. Quãrũ igit' videt' ex hac pbatiõe Arist. nõ est suus itellectus. q̄ hoc nõ sit veꝝ q̄ qñ aliqd p̄dicat' de plurib⁹ q̄ de se inuicẽ nõ p̄dicant' q̄ illud non insit il
M lis plurib⁹ ꝑm aliqd cõe. Hoc. n. veꝝ est in oi qð p̄dicat'
Lec. 12. t. expo. 2. sicut passio. opz enim si inest plurib⁹ q̄ insit ei ꝑm aliqd cõe. lz forte id sit innominatũ: sicut supra dcm̃ est: cuz de vñ ageret. Sz in illo cõi non pcedit' in infinituz. vt hec rõ inducta a pho euidenter pbat. Si autem accipiatur aliqd cõmune qð insit pluribus sicut genus spẽbus. nõ
O semp oportebit aliqd prius accipere ꝑm q̄ insit. Puta si viuũ insit homini ⁊ asino ꝑm aliqð p̄us. s. ꝑz aial. aiali aũt ⁊ plante non inest ꝑm aliqð prius. q̄ hec sunt prime spẽs corpis viui siue aiati. C Deinde cum dicit.

C Terminos tñ eodẽ in gñe: ⁊ indiuiduis ex eisdẽ necesse est esse: siq̄dẽ ipm cõe rõnẽ eorũ que p se cõpetunt subit. Fieri nãq3 nõ potest: vt ea que demõstrantur ad aliud genus ex alio migrent ac transeant: vti diximus.

Lec. ch. 38. C In eodẽ quidẽ genere: ⁊ ex eisdez athomis necesse est terminos esse: siquidez his q̄ per se sunt erit cõmune. Nõ enim erit ex alio genere in aliud descendentem demonstrare.

N C Excludit quãdã obuiationẽ. Posset. n. aliqs dicere q̄ semp accipit' ꝑz aliqd cõe. q̄ põt accipi cõe alteri⁹ gñis puta si dicamus q̄ esse seipsum mouens inest hoi ⁊ asino ꝑm hoc cõe qð est aial: ⁊ ꝑm aliud cõe qð est h̃ns q̃titatem: vel h̃ns colorẽ: aut aliqd aliud hmõi que possunt
Expo. pᵃ. accipi in infinitũ. Et ad hoc excludẽduz dicit q̄ necesse est eẽ termios medios q̄ accipiunt' ex eodẽ gñe ⁊ eisdẽ
Quid p athomos athomis. [i. indiuisibilib⁹. Et appellat athomos ipsos termios extremos iter q̄s oz accipi mediuz: si id cõe qð accipit' vt medi⁹ termin⁹ sit de numero eoꝝ q̄ p̄dicant' p se. Quare ãt oporteat ex eodẽ gñe sumẽ terminos medi
Ult. Lec. 15. os ondit p hoc q̄ sicut supra habitũ ẽ: nõ ɔtingit demõ

strationē trāsire de vno gñe in aliō. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Patet ēt cū.a.cōpetit ipsi.b.atqȝ est aliqō mediū:tū.a.posse oñdi ipsi cōpeterē.b. Atqȝ hui⁹ hec erūt ⁊ totidēȝ elemēta:quot media sūt. Propositiōes enim he: que medio vacāt: elemēta sunt:aut oēs:aut he q̄ vl'es sūt. Qō si nullū sit mediū:nō ēvlteri⁹ demr̄atio: sȝ hec est ea via qua acceditur ad principia.

Vide in annot. ¶ Manifestū āt est ⁊ cū.a.in.b.sit: siqdem est aliqō mediū: est demr̄are q̄.a.in.b.sit:⁊ elemēta hmōi sūt hec:⁊ tot:quot media sīt. Immediate eni ppōnes sunt elemēta:aut oēs: aut vl'es. Si ṽo non est mediū: nō amplius erit demōstratio:sed in p̄ncipia via hec est.

A ¶ Oñdit q̄ necesse est devenire ad aliqō vnū in p̄dicabilibus in qbus p̄dicat̄ vnū de vno. Et p̄mo in affirmatiuis. Scd̄o in negatiuis. ibi [Silr aūt ⁊ si.a. ⁊c.] Dicit ḡ

Expo. p^e. p̄mo manifestū esse q̄ cū.a.p̄dicat̄ de.b.si hoꝝ sit aliqō mediū: q̄ illo medio vti possum⁹ ad demōstrandū q̄.a. sit in.b. ⁊ hec sunt p̄n^a hmōi ↄclōnis. Et q̄cunqȝ accipiunt̄ vt media sunt p̄n^a ↄclōnū mediataꝝ que p ea ↄcludunt̄. Nihil enim aliō sunt elemēta siue p̄ncipia demō-

1^a. strationū, q̄ȝ ppōnes imediate. Et hoc dico [vel oēs vel

Pri. sensus vl'es:] qō gaē pōt dupl'r intelligi. Uno mō vt ppō vl'is accipiat̄ fm q̄ diuidit̄ ↄ singularē. Nā spēs spālissima nō p̄dicat̄ de singulari p aliqō medium. Uñ ppō hec est

B imediata. sortes est homo. Nō tñ est p̄n^m demonstrationis, q̄ demōstrationes nō sunt de singularibus: cū eoꝝ nō sit scia, ⁊ ita nō ōis imediata est demr̄ationis p̄n^m, sȝ

2^a. solū vl'is. Alio mō pōt intelligi fm q̄ ppōnes vl'es dicūr ppōnes cōmunes in oibus ppōnibus alicuius scie. sicut omne totū est maius sua pte. vñ hmōi sunt simpl'r demōstrationū p̄ncipia, ⁊ in oibus per se nota. Hec aūt ppō: hō est aial, vel isocheles est triāgulus, non est p̄n^m demōstrationis in tota scia, sȝ solū aliquaꝝ pticulariū demōstrationū, neqȝ hmōi ēt ppōnes sunt oibus per se note. Sic igit̄ si sit aliqō medium ppositiōis date, erit demōstrare per aliqō mediū quousqȝ deueniat̄ ad aliqō ime-

Ult. diatum. Si ṽo nō sit aliquod mediū ppositionis date, nō poterit demōstrari. Sed hec est via ad inueniendum prima principia demonstrationum. id est pcedere e mediatis ad immediata resoluendo. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Silr sit:⁊ si.a.nō cōpetit ipsi.b. Nā si ē medium aliqō:aut pri⁹ cui nō cōpetit ipm.a:est sine dubio demr̄atio. Si ṽo non est:nulla est demr̄atio. Atqȝ quot sūt termini:tot sūt elemēta p̄ncipiaue. Propositiōes eniȝ que ex huiusce ↄstāt:ipsi⁹ sūt demr̄ationis p̄ncipia. Et vt q̄daȝ principia sūt demr̄abilia hoc pacto: hoc est illō:⁊ illō iest huic:sic ⁊ h̄ mō hoc nō est illō:⁊ illō nō inest huic. Quare q̄dā essendi gppiā q̄dam non essendi principia erunt.

¶ Silr aūt erit:⁊ si.a.in.b.nō sit. Sigdē eniȝ: aut erit mediū:aut pri⁹ cui nō iest:erit demōstratio:si ṽo nō:nō est:sȝ p̄ncipiū. Et elementa tot sunt quot termini:⁊ hoꝝ ppōnes p̄ncipia demr̄atiōis sunt. Et sicut q̄dā p̄ncipia sunt indemōstrabilia q̄ sit hoc illō:⁊ q̄ sit h̄ in illud:sic ⁊ q̄ non erit hoc illud:nec q̄ sit h̄ in illud. Quare hec quidēȝ esse aliquid:alia aūt non esse aliquid:erunt principia.

¶ Oñdit q̄ sit accipe p̄mū in negatiuis, ⁊ dicit q̄ si.a.negat̄ de.b.si sit accipe aliqō mediū a quo.s.p p̄us remoueat̄.a.q̄ȝ.a.b.tūc hec ppō.b.nō est.a.erit demr̄abilis. C Expo. p^e. ⁊ 2^e. Si aūt nō sit aliqō tale medium accipe.nō erit hec ppō demr̄abilis, sȝ p̄n^m demr̄ationis. Et tot erūt elemēta. i. p̄n^a demōstrationis quot erūt termini ad quos. s. stat̄, 3^a. vt vltra nō sit inenire mediū. Propōnes .n. que fiunt ex hmōi terminis sunt p̄n^a demr̄ationis. Puta si.c.imediate p̄dicet̄ de.b. ⁊.a.imediate remouet̄ a.b.aut p̄dicet̄ de eo imediate.b.est termin⁹ ad quē vltimo gueniť in medijs sumēdis. vñ vtraqȝ ppositio erit imediata ⁊ demōstratiōis p̄n^m. Et pȝ ex p̄missis q̄ sicut sunt q̄dā p̄n^a ide- 4^a. mōstrabilia affirmatiua in qb⁹ vnum de alio p̄dicat̄: significādo q̄ hoc essentialr est illō: sicut cuȝ gen⁹ p̄dicat̄ de prima specie: vel hoc sit in illo: sicut cū passio p̄dicat̄ de ppio ⁊ imediato subo, ita ēt sunt p̄n^a indemōstrabilia in negatiuis, negādo ēentiale p̄dicatū vel ēt ppriam passionē. Ex quo pȝ q̄ q̄dā sūt p̄ncipia demr̄ationis ad Ult. demonstrādū ↄclōnē affirmatiuā, quā opȝ ↄcludere ex oibus affirmatiuis, ⁊ q̄dā sunt principia demonstrationis ad pbandū ↄclōnē negatiuā, ad cui⁹ illationeȝ opȝ assumere aliquam negatiuam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cū aūt oñdendū gppiā est: sumēdū est gppiā: qō primū de ipso.b.p̄dicat̄: sitqȝ id.c. de quo silr ipm dicit̄.a. Atqȝ hoc mō semp pficiscēti: nulla ppositio tibi nullusqȝ terminus affirmādusȝ: extra ipȝ.a.sumunt̄ iprobādo: sȝ mediū sp̄ dēsat̄: q̄usqȝ idiuisibilia fiāt ⁊ vnū. Est āt tūc vnū: cū fuerit vacāȝ medio iterualli: ac vna simpl'r ppō: q̄ qdem medio vacat.

¶ Cū āt oporteat demr̄are aliqd: accipiēdū ē qō d̄.b.p̄mū p̄dicet̄:⁊ sit.c. ⁊ de h̄ silr.a. ⁊ sic sp̄ vadēȝ nequaq̄ȝ ex ppō cadet. Neqȝ ex eē ipsi⁹.a.accipiat̄: vt demr̄et̄: sȝ sp̄ mediū ↄdēset q̄usqȝ idiuisibilia fiāt ⁊ vnū. Est āt vnū cū imediatū fiat: ⁊ vna ppō simplex ⁊ imediata.

¶ Oñdit q̄uo vtēdū sit p̄mis ppōnib⁹ in demōstrando. ⁊ Primo in ppōnib⁹ affirmatiuis. Scd̄o in negatiuis. ibi [In p̄uatiuis aūt ⁊c.] Circa p̄^m tria fac. Primo ostēdit qualr oporteat sumere ppōnes imediatas in demōstrationibus. Scd̄o oñdit q̄uo hmōi ppōnes se habeāt ad demōstrationes. ibi [Et quēadmodū in alijs.] Tertio epilogat. ibi [In ostensiuis qdeȝ igit̄.] Dicit ergo p̄mo q̄ D Expo. p̄me. qñ oȝ dm̄ōstrare aliquā ↄclōnē affirmatiuā: puta oē.b. est.a.necesse est accipe aliqd qō p̄mo p̄dicet̄ de.b.q̄ȝ.a. de quo.a.ēt p̄dicet̄, ⁊ sit illō.c. ⁊ si iteꝝ aliqd sit de quo 2^a. a.p p̄us p̄dicet̄ q̄ȝ de.c.sic semper pcedendo, sit nec ppō nec termin⁹ significās aliqō ens, accipiet̄ in d̄mōstrādo ex ipȝ.a.q̄ oportebit q̄.a.p̄dicet̄ de eo p se, ⁊ ita q̄ ↄtineat̄ sub eo ⁊ nō sit ab eo extrinsecū, sȝ oportebit sp̄ condēsare media. Et loq̄t̄ ad silitudinē hoiuȝ q̄ videnť esse ↄdēsati sedētes in aliq̄ sede: qñ iter sedētes nullus pt intercidere medi⁹, ita ⁊ media in demr̄atione dicūr dēsata, qñ inter terminos acceptos nihil cadit mediū. Et h̄ est qō dicit̄ [q̄ mediū dēsat̄ quousqȝ gueniat ad h̄ q̄ spatia] fiāt idiuisibilia.] i. distātie iter duos terminos sūt tales q̄ nō pñt diuidi i plures hmōi distātias, sȝ sit vnū spatiū tm̄. Et hoc ↄtingit. qñ ppositio est imediata. Tūc enim Ult. dē est vna ppositio non solum actu, sȝ ēt potentia, qñ est

immediata. Si.n. sit mediata, quãuis sit vna in actu, quia vnũ pdicatur de vno, tamen est multa in potentia, quia accepto medio formantur due ppositiones. Sicut etiam linea que est vna in actu inquantum est continua, est multa in potentia inquantum diuisibilis per punctũ mediũ. Et ideo dicit quod ppositio immediata est vna sic simplex indiuisibilis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At que vt ceteris in rebus principiũ simplex est: idque nõ est idẽ vbique: sed in pondere quidem est mina: in modulatione vero primus sensibilis sonus: et in alijs aliud: sic in ratiocinatione quidẽ est vnũ: vacans medio ppositio: in demonstratione autem et scientia intellectus.

Vide in annot. ¶ Et quẽadmodũ in alijs est principiũ simplex. hoc autem nõ idẽ vbique: sed in graui quidẽ vncia: in melodia autem tonus: in mẽbris autem diuisio: aliud autem in alio: sic est in syllogismo vna ppositio immediata: in demonstratione autem et scientia intellectus.

B ¶ Ostendit quomodo se habeat ppositio immediata ad demonstrationẽ. Ubi considerandum est quod sicut habetur in .x. metaphy. in quolibet genere oportet esse vnũ primũ quod est simplicissimũ in genere illo: et mẽsura omnium que sunt illius generis. Et quia mensura est homogenea mẽsurato: secundum diuersitatẽ generum oportet esse huiusmodi prima indiuisibilia diuersa. Unde hoc nõ est idẽ in omnibus: sed in grauitate ponderum accipitur vt vnũ indiuisibile vncia. i. quoddã minimũ pondus: quod tamen nõ est simplex omnino, quia quodlibet pondus est diuisibile in minora pondera, sed accipitur vt simplex per suppositionẽ. In melodijs autem accipitur vt vnũ primum tonus qui consistit in sexquioctaua pportione. vel diesis que est differentia toni et semitoni et in diuersis generibus sunt diuersa principia indiuisibilia. Syllogismorum autem principia sunt ppositiones, vnde oportet quod ppositio simplicissima que est immediata sit vnum quod est mensura syllogismorum. Demõstratio autem addit supra syllogismum quod facit scientiam. Comparatur autem intellectus ad scientiam: sicut indiuisibile ad multa. Nam scientia est per decursum a principijs ad conclusiones, intellectus autem est absoluta et simplex acceptio principij per se noti. Unde intellectus respondet immediate propositioni, scientia autẽ conclusioni que est ppositio mediata. Sic igitur demonstrationis diuisibilis inquantum est syllogismus, vnũ indiuisibile est ppositio immediata. Ex parte autem scientie quam causat, vnum eius est intellectus. ¶ Deinde cum dicit.

Lec. com. 3.
Lec. 2. l.
Expo. p. 2. 3.

F

¶ In affirmatiuis igitur ratiocinationibus nihil extra id quod inest atque cõpetit cadit.

¶ In demonstratiuis quidem igitur syllogismis eius quod est: nihil cadit extra.

G ¶ Epilogando concludit quod supra ostensum est. s. quod in affirmatiuis syllogismis medium non cadit extra extrema. ¶ Deinde cum dicit.

Expo. le.

¶ In negatiuis autem: vbi quidẽ est id quod inesse oportet: nihil extra hoc cadit: veluti si. a. per. b. nõ cõpetit b. Nam si. c. quod cuilibet insit. b. ipsi autem. a. nulli cõpetat. c. atque sit rursus. a. nulli competere. c. demonstrandũ: medius inter hec ipsa sumendus est terminus: atque hoc modo semper proficiscendum.

¶ In priuatiuis autem hoc quidẽ quod oportet esse: nihil extra hoc cadat: vt si. a. non est in. b. per. c. Si enim in. b. omni quidem est. c. in nullo. c. autẽ est. a. item si indigeat quod in. c. a. nullo sit: medium accipiendũ est ipsius. a. et. c. et sic semper procedet.

¶ Ostendit quo vtendũ sit in ppositionibus immediatis in syllogismis negatiuis. Et primo in prima figura. Secundo in secunda ibi [Si vero oporteat mõstrare.] Tertio in tertia ibi [In tertio autem modo.] Dicit ergo quod in negatiuis syllogismis nihil mediorum acceptorum procedendo ad immediata cadet extra genus terminorum affirmatiue ppositionis in prima figura. puta, si demonstrandũ sit quod nullũ. b. est. a. et accipitur mediũ. c. tali existente syllogismo. nullum. c. est. a. omne. b. est. c. ergo nullũ. b. est. a. Si ergo oporteat iterum probare quod in nullo. c. sit. a. oportet accipe mediuz ipsius. c. et. a. quod. s. pdicetur de. c. et per consequens de. b. et sic peruenitur ad genus terminorum affirmatiue ppositionis. et ita semper procedetur quod media accepta nõ cadent extra affirmatiuam ppositionem, cadent tamen extra genus predicati negatiui, puta extra genus. a. ¶ Deinde cum dicit. H

Ex. t.

¶ Quod si sit ipsum. d. nulli. e. cõpetere demonstrandũ: hoc pacto vt. c. cuilibet quidẽ. d. nulli vero vel nõ cuilibet insit. e. nullus extra ipsum. c. terminus vnquam cadet. Hoc autem est id cui nõ inesse oportet.

¶ Si vero oporteat demonstrare quod. d. in. e. nõ sit: in eo quod est. c. in. d. quod omni: in. e. autem nullo: aut nõ in omni. nunquam extra. e. cadet. Hoc autem est cui oportet nõ inesse. Vide in annot.

¶ Ostendit qualiter se habeat in secunda figura, et dicit quod si oporteat demonstrare quod nullum. e. sit. d. in secunda figura accipiendo mediũ. c. vt fiat syllogismus, omne. d. est. c. nullũ. e. est. c. aut quoddã. e. est. c. ergo nullũ vel nõ omne. e. est. d. nunquam medius terminus acceptus cadet extra. e. quia si oportebit iterum demonstrare quod nullũ. e. est. c. oportebit iterum accipe aliquod mediũ inter. e. et. c. quia oportebit in secunda figura pbare negatiuaz. Affirmatiua. n. in hac figura pbari nõ potest. Unde sicut in prima figura media accepta semper accipiuntur ex parte ppositionis affirmatiue. ita oportet in secunda figura semper media accipi ex parte ppositionis negatiue. ¶ Deinde cum dicit. I

Expo. p.

Ult.

¶ At in tertio modo: nec id a quo negare: nec id quod negare seiungere: neque oportet terminus sumẽdus vnquam egreditur.

¶ In tertio autem modo: neque a quo oportet neque quod oportet priuari: nequaquam extra ibit.

¶ Ostẽdit qualiter hoc se habeat in tertia figura, et dicit quod in tertia figura media accepta nõ erunt extra pdicatum quod negatur, neque extra subiectum a quo negantur. Et hoc ideo quia mediũ subijcitur affirmatiue vel negatiue vtrique. vnde si oportet accipe aliquod mediũ oportet iterum id medium subijci affirmãdo vel negando. et sic media accepta nunquam accipientur neque extra pdicatum negatũ, nec extra subiectũ de quo negantur. K

ex. t.

¶ Cũ autem demonstrationũ alia sit vniuersalis: alia particularis: et alia affirmatiua: alia negatiua: ambigitur vtra sit pstabilior. Et eodẽ modo de ea que fertur demonstrare: et de ea que deducit ad id quod fieri negatur.

¶ Cũ autem sit demõstratio alia quidẽ particularis: alia vero vniuersalis: et hec quidem cathegorica: illa vero priuatiua: dubitatur qualis potior sit. Similiter autem et de ea que demonstrare dicitur: et de ducẽti ad impossibile demonstratiõe. LECTIO. XXXVII. T. com. 3.

Postquam Philosophus determinauit de syllogismo demonstratiuo hic agit de cõparatiõe demonstrationũ adinuicez. Et quia scientia ex demonstratiõe causatur, ideo diuiditur pars in duas partes. In prima agit de cõparatiõe demonstrationis. In secunda de cõparatiõe scientie. ibi. [Certior autem scientia est et cetera.] Circa primũ tria facit. Primo mouet dubitatiõez de cõparatiõe demõstrationũ. Secundo dicit quo ordine sit pcedendũ. ibi [Primo quidem igitur.] Tertio prosequitur dubitationes motas. ibi L

Lec. 41.

Expo.pme. [Videbit qdem igit &c.] Dicit ergo primo q demonstratio tripliciter dividit. Uno enim modo dividitur in universalem & particularem. Alio autem modo in categoricam & privativam .i. affirmativam & negativã. Tertio aũt modo dividit in eam que demonstrat ostẽsive, & in eam que ducit ad impossibile. Est ergo questio in singulis divisionibus qlis potior sit. ¶ Deinde cum dicit. (Sũ.)

¶ Atqz hoc de universali primo pticulariue: deinde de affirmativa negativaqz: & postea de recta: de ducẽteqz ad impossibile demõstratione determinabimus.

¶ Primũ qdẽ igit intẽdam⁹ de vli & de particulari. Ondẽtes aũt hoc: & de ea q̃ demonstrare dĩr: & que est ad impole dicemus.

A Expo.2ᵃ. Sũ. ¶ Ondit quo ordine sit agendũ, & dicit q pmo agẽdum est de cõparatiõe vlis & particularis demonstrationis. Et cũ hoc fuerit ostẽsuz, tũc dicemus & de demõstratione que demõstrat aliqd affirmative, & de ea que demonstrat ad impole, vtrũ .s. affirmativa sit potior, & vtruz ea que est ad impossibile sit potior. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Forsitan itaqz cupias hoc pacto ɔsiderãti pticularis pstabilior vli videbit. Nam si ea demõstratio qua magis scim⁹ est pstabilior: hec eniz sane demõstrationis est vtus: atqz magis vnũqdqz tum scimus cũ ipm p se: q̃z cũ p aliud scimus: ceu musicũ Coriscũ tum scimus magis cũ pcipimus Coriscũ esse musicũ: q̃z cũ cognoscimus hoiem esse musicũ: & in ceteris silr. vlis aũt ondit qppiã nõ vt ipz est: sz vt aliud: veluti triangulũ duorũ equaliũ laterũ angulos habere duobus rectis equales: non hoc sane qd duorũ est eqliũ laterũ: sz qd triãgulus ẽ particulari demõstratiõe cuipiã inesse qppiã: vt ipm est ostẽdẽte. Si igit ea demõstratio pstabilior est que p se qppiã demõstrat: & particularis est talis: ipsa demõstratio particularis magis nimirũ demõstratio: ac prestabilior q̃z vniversalis eẽ videbit.

¶ Videbit qdẽ igit fortassis vtiqz qbusdã sic intẽdẽtib⁹ pticularis esse dignior. Si eni fm quã maxime scim⁹ dmõstrationẽ potior est demõstratio (hec eni vt⁹ demfationis est) magis aũt scim⁹ vnũ cũ ipm cognoscim⁹ fm ipm q̃z fm aliud: vt musicũ Coriscũ qñ Coriscus music⁹ est: q̃z cũ hõ musicus sit: silr autẽ & in aliis: sz vlis qñ aliud: nõ qñ ipm ɔtingit demonstrat: vt qñ eqtibiarũ est. non qr eqtibiarũ: sz qñ triãgulus: sz pticularis qñ ipz ẽ. Si igit potior qdẽ est que est fm ipm: hmõi autem est pticularis: vniversali magis & potior vtiqz fm partem demonstratio erit.

¶ Prosequitur dubitationes ppositas. Et pmo de cõparatione demõstrationis pticularis & vlis. Scdo de cõparatiõe affirmative & negative. ibi [Qz at affirmativa &c.] (Lec.39.) Tertio de cõparatiõe ostẽsive & ducentis ad impole. ibi (Lec.40.) [Qm autẽ cathegorica &c.] Circa pmũ tria facit. Primo pponit rõnes ad ondendũ q particularis demfatio sit potior q̃z vlis. Scdo solvit eas. ibi [Aut p^m qdẽ &c.] Lec.37.t. ex.5. Tertio ponit rõnes in ɔtrariũ. ibi [Amplius si demonstratio &c.] Lec.38. Circa pmũ ponit tres rõnes dicẽs, q qbusdam forte videbit per has rõnes imediate ponẽdas, q pticularis demonstratio sit potior, vel dignior q̃z vlis. Expo.2ᵃ.

B Et pma rõ talis ẽ. Illa demõstratio est potior p quã maxime scimus. Et hoc sic pbat, qr vtus demõstrationis ẽ scire. 1ᵃ. Dĩ.n. virtus vniuscuiusqz id qd vltimum põt, sicut hominis q põt ferre .c. libras, vtus non est q ferat .x. sz q ferat .c. qd est vltimũ sue potẽtie, vt dĩ in pmo de celo & mundo. Virtus rei cuiusqz. Hoc aũt maximũ est qd põt facere demõstratio .s. q faciat scire. Unñ hec est vtus demonstrationis. T.com.116. Lec.25.t. expo.3. Unũqdqz aũt tanto pfectius est, q̃to magis attingit ad ppriam vtutem, vt pz in 7° physicorũ. Unñ manifeste pz hec ppõ q q̃to magis demõstratio facit scire, tanto est potior. Lec.cõ.18. Lec.b.t. ex.2ᵃ. Assumit aũt q magis scim⁹ vnũqdqz cũ cognoscimus ipm fm se, q̃z qñ cognoscimus ipm fm aliud: vt puta de Corisco, q Coriscus est music⁹ magis h scim⁹, q̃z si sciam⁹ solũ q hõ est musicus. 3ᵃ. Et ista ppõ simplr vera est, qr semp id qd est p se prius est eo qd est p aliud & cã ei⁹, vt dĩ in 8° physi. C 4ᵃ. Ex his itaqz subintelligit ɔclo, q potior est dmõstratio que facit scire aliqd fm se, q̃z que facit scire fm aliud. T.cõ.39. Lec.3.t. expo.vlt. Demonstratio aũt vlis demonstrat aliqd & facit scire nõ fm ipm, sz fm aliud .s. fm vle, sicut q triãgulus duorũ eqlium laterũ q est isocheles hz tres, nõ qr est isocheles, sed qr est triãgulus. Particularis ãt demonstratio demõstrat de aliq̃ re pticulari fm seipsaz. Unde sequit fm pmissa q pticularis demonstratio sit potior q̃z vlis. ¶ Scdam & tertiam rõnem ponit ibi. Sũ.

¶ Preterea si vle qdẽ non sit pter res singulas qcq̃z: demõstratio aũt opionẽ efficit esse qd id de quo demõstrat: vt q̃dã in rõne rerũ talẽ esse nãz: ceu triãguli pter singulos: figure pter singulas: numeri deniqz pter singulos: atqz ea demfatio q̃ circa id vsat qd ẽ in rõne rerũ: ea est demfatiõe pstantior: q̃ circa id vsat: qd rõnẽ eorũ q̃ sũt egredit: eaqz rursus p quã fi efficit error: pstantior ẽ ea p quã error efficit: vlis aũt talis ẽ demõstratio: qd qdẽ intuerilz cũ rõnũ silitudo mutato ordine demonstrat: (nã id inqunt qd est qd tale silitudinẽ mutato ordine rõnum subibit: qd qd neqz linea: neqz numerus ẽ: neqz solidũ: neqz planum: sz pter hec aliud qddã.) si igit hec demonstratio vlis est magis: & est de eo qd minus esse videt: q̃z id de q̃ particularis demõstrat: atqz opionẽ efficit falsam: vlis pfecto demfatio inferior erit longe pticulari.

¶ Amplius si vle qdẽ nõ est aliqd pter singularia: demfatio autẽ opinionẽ ɔficit esse aliqd hoc: fm q demõstrat: & quãdã nãz eẽ hãc in his q̃ sũt: vt triãguli pter quosdã: & figure pter aliq̃s: & numeri pter nũeros: potior ãt ẽ q̃ ẽ de eẽ: q̃z de nõ eẽ: & pp quã nõ errabit: q̃z pp quã errabit: ẽ ãt vlis hmõi: pcedẽtes.n. demfant qd ẽ analogũ: qd neqz linea: neqz numer⁹: neqz solidũ: neqz planũ ẽ: sz pter h aliqd: si igit vlis qdẽ magis hoc est: de eo autẽ Vide in annot.

qȯ est minus: q̄ꝫ particularis: ⁊ facit opionē falsam: indignioꝛ vtiqꝫ erit vlis particulari.

D

ex.1. ¶ Que talis est. Vle non est aliqd p̄ter singularia, vt p/
T.com.18. bat in.4°.meta. Demonstratio aūt vlis facit opionē ex
Le.7.p.10. ipso mō sue demōstratiōis q̄ sit aliqd ⁊ quedā nā in en/ ti b⁹: puta cū demonstrat aliqd de triāgulo p̄ter p̄ticulares triangulos, ⁊ de numero p̄ter p̄ticulares numeros. Premissis aūt duob⁹ ꝓpōnib⁹ addit alias duas. Nā p̄/ me ꝓpōni que dicebat q̄ vle nō ē aliqd p̄ter singularia, addit hāc ꝓpōnē. q̄ potioꝛ est demōstratio que est de ente, q̄ꝫ que est de nō ente. Scōe aūt ꝓpōni que dicebat q̄ demōstratio vlis fac̄ opionem q̄ vle aliqd sit in rex̄ nā, addit aliā ꝓpōnē. s. q̄ demōstratio, que non facit errare est potioꝛ q̄ꝫ ea p quā errat̄. Et ostēdit q̄ pp demonstrationē vlem errat̄. q2 p̄cedēs b3 demr̄ationē vlem demōstrat de aliquo vli sicut d quodā analogo. i. sicut de q̄dā cōi qȯ ꝓportionalr̄ se hēt ad multa, q̄si sit aliqd cōe qȯ neqꝫ est linea, neqꝫ numerus, neqꝫ solidū. i. corpus, neqꝫ planū. i. sup̄ficies, s3 aliqd p̄ter h. i. ipsa q̄titas vlis, vel aliqd p̄ter hoc. i. q̄ necesse est ponere ad h q̄ ista hēant

E rōnē q̄titatis. ¶ Sic igit̄ b̄m duo media q̄si duplici ratione ꝯcludit vnā ꝯclōnē dicēs, q̄ si vlis demonstratio ita se b3, q̄ minus de ente h3 q̄ꝫ p̄ticularis, ⁊ magis fac̄ opionē falsam q̄ꝫ p̄ticularis, seq̄t̄ ex his duob⁹ medijs, q̄ vlis sit indignioꝛ q̄ꝫ p̄ticularis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ An hax̄ altera rō nō magis est de vli q̄ꝫ de particulari. Nā si duob⁹ rectis eq̄les hēt: nō hoc ei triāgulo cōpetit: q duox̄ est eq̄lium latex̄ q̄ est talis: s3 q̄ triāgulus est: his q scit illud ipsi cōpetere: quo duox̄ ē eq̄lium latex̄: minus ꝑfecto scit: cui nā ⁊ ip̄m est cōpetit: q̄ꝫ q scit idem eidem ea rōne cōpetere: qua triāgulus est. Atqꝫ oīno si illȯ nō eo triāgulo cōpetit quo triāgulus est: deinde q̄spiā idip̄m ostēdit: nō erit ipsi⁹ vtiqꝫ d mōstratio. Sin v̄o triāgulo cōpetit: vt triāgulus ē: his magis ꝑfecto scit: q illȯ triāgulo quo triāgulus ē p̄cipit cōpetere. Eadē est ⁊ in ceteris rō. Si igit̄ triāgulus ad plura sese extēdit: rō aꝫ ē eadē: ⁊ nō solo cōis ē noīe: atqꝫ cuiuis insūt triāgulo tres anguli duob⁹ rectis eq̄les: nō sane triangulus: vt duox̄ est eq̄liū latex̄: s3 ecōtra q duox̄ est eq̄liū latex̄ vt triāgulus ē tales angulos h3. Quare q scit vlr̄: his magis scit vt qȯqꝫ cuiqꝫ competit: q̄ꝫ his q particulariter scit. Uniuersalis igitur demonstratio p̄stabilioꝛ est demonstratione particulari.

¶ Aut p̄mū qȯ nihil magis in vli q̄ꝫ in p̄ticulari rō ē. Si. n. qȯ duob⁹ rectis iest: nō est b3 q̄ est isocheles: s3 b̄m q̄ triāgulus est cognoscēs: q̄m ip̄m minus cognouit inq̄ꝫtū ip̄3 est: q̄ꝫ cognoscēs q̄m triāgulus est: ⁊ oīno si nō sit qdē b̄m q̄ ē triāgulus: postea demr̄at: nō vtiqꝫ erit demr̄atio. Si v̄o sit cognoscens vnūqȯqꝫ b3 vnūqȯqꝫ ē: magis cognouit. Si igit̄ triāgulus in plus est: ⁊ eadē rō: ⁊ nō b̄m equocatōes triāgulus ē: ⁊ iest oī triāgulo qȯ ē duob⁹ rectis hn̄s eq̄les: nō vtiqꝫ ⁊ triāgulus inq̄ꝫtū eq̄tibiax̄: s3 eq̄tibiax̄ b̄m q̄ est triangulus hēt hmōi angulos. Quare vlr̄ sciens magis cognouit b̄m q̄ est: q̄ꝫ b̄m partē. Potioꝛ itaqꝫ est vniuersalis q̄ꝫ particularis.

¶ Soluit p̄dictas rōnes p ordinem. Et p̄mo p̄mā dicēs, F
q̄ p̄mū qdē. i. b̄m qȯ p̄cedebat p̄ma rō nō b3 aliā rōnē Expo.p̄ᵉ.
in vli q̄ꝫ in p̄ticulari, q2 vtrobiqꝫ inueni̅t b3 se ⁊ b̄m aliȯ.
Et manifestat q̄ in vli inueniat̄ b̄m se. Hēc. n. tres angu 2ª.
los eq̄les duob⁹ rectis, nō ꝯuenit isocheli b̄m se. i. b̄m q̄ isocheles est, s3 b̄m q̄ ē triāgulus, ⁊ iō q cognoscit quēdā triāgulū hēre tres. s. isochelē, min⁹ b3 cognitionē d eo qȯ est per se q̄ꝫ si cognoscat q̄ triāgulus habeat tres. Et est vlr̄ dōm: q̄ si sit aliqd qȯ nō isit triāgulo b̄m q̄ triangulus, ⁊ demōstret̄ d eo. q̄cqd sit illud. nō erit vera demōstratio. Si aūt isit ei b̄m q̄ est triāgulus, cognoscens 3ª.
in vli de triāgulo b3 q̄ hmōi ꝑfectiorē cognitiōē3 b3. Ex his igit̄ ꝯcludit ꝯditionalē i cui⁹ añti ponūt̄ tria: Quorū vnū ē q̄ triāgulus sit in plus q̄ꝫ isocheles. Scōꝫ ē q̄ 4ª
triāgulus p̄dicet̄ d isochele ⁊ alijs b3 eādē rōnē ⁊ nō equoce. Tertiū ē q̄ hēre tres angulos eq̄les duob⁹ rectis G
insit oī triangulo. Et his tribus suppositis, ꝯñs est q̄ hēre tres nō ꝯueniat ad triāgulo inq̄ꝫtū est isocheles, s3 ecōuerso. Apposuit aūt p̄ma duo in añte, q2 si triāgulus nō esset in plus, vel si equoce p̄dicaret̄ de plurib⁹, nō cōparet̄ ad isochelē sicut vle ad particulare. Tertium aūt addit. q2 si hēre tres nō ꝯueniret oī triāgulo, nō ꝯueniret ei inq̄ꝫtū triāgulus, s3 inq̄ꝫtū aliqs triāgul⁹. Sicut hoc ip̄m q̄ est hēre tres, q2 nō ꝯuenit oī figure inq̄ꝫtū est figura, s3 inq̄ꝫtū est figura q̄dā. que triāgulus est. Ex his cō 5ª
cludit opp^m ei⁹, qȯ obiectio supponebat. s. q̄ ille q scit in vniuersali, magis cognoscit rem p se ⁊ inq̄ꝫtū3 hmōi, Ult.
q̄ꝫ ille q cognoscit in particulari. Et ex h ꝯcludit p̄ncipale ꝓpositum. scilicet q̄ potioꝛ sit demonstratio vniuersalis q̄ꝫ particularis. ¶ Secūdam rationem soluit ibi.

¶ Preterea si vle vna q̄dā sit rō: ⁊ nō solo cōe noīe: nō min⁹ erit q̄ꝫ res nōnulle p̄ticlares: q̄n ēt magis erit: ac tāto q̄ꝫto in illis sūt ea q̄ nō itereunt. Particularia āt magis occidūt.

¶ Ampli⁹ siqdē sit q̄dā rō vna: ⁊ n̄ equocatio: vle erit vtiqꝫ nihil min⁹ q̄busdā b3 p̄tē: s3 magis est: q̄ꝫto incorruptibilia in illis sūt. Que v̄o b̄m p̄tem sunt: corruptibilia sunt magis.

¶ Et dicit q̄ si vle p̄dicat̄ de plib⁹ b̄m vnā rōnē, ⁊ nō eq/ H
uoce, vle q̄ꝫtū ad id qȯ rōnis ē, id est q̄ꝫtū ad sciam ⁊ de/ Expo.p̄ᵉ.
mōstrationē, non erit min⁹ ens q̄ꝫ p̄ticulare, sed magis.
Q2 qȯ icorruptibile est, magis est q̄ꝫ corruptibile. Non Ult.
aūt vlis est icorruptibilis, p̄ticularia aūt sūt corruptibilia, qb⁹ accidit corruptio b3 p̄n^a idiuidualia, nō b3 rōnē spēi que cōis ē oīb⁹ ⁊ ꝯseruat̄ p q̄nationē. Sic igit̄ q̄ꝫtū ad id qȯ rōnis ē, vlia magis sit entia q̄ꝫ p̄ticlaria. Quantū v̄o ad nālē subsistēciā, p̄ticularia sunt magis entia, q̄ oñr p̄me ⁊ p̄ncipales substātie. ¶ Tertiā rōnē soluit.

¶ Preterea nll'a p̄sus necessitas cogit. Jō p̄ter hec aliqd h eē putat̄: q2 vnū significat. Nō. n. id in ip̄o magis q̄ꝫ in alijs cōpelleret, q̄cūqꝫ nō subaꝫ, s3 q̄ꝫtū, aut q̄le, ceteraqꝫ significāt talia. Quod si putatur: non demonstratio sane, sed his qui audit huius est causa.

¶ Amplius neqꝫ vna necessitas ē opinari aliqd esse hoc preter hec: q̄m vnuꝫ ostendit nihil magis

hýp magis q̃ȝ in alijs q̃cũqȝ non aliqd signifi
cant, sed aut q̃le, aut ad aliqd, aut facere. Sic
ergo nõ demõstratio est cã, sȝ male audiẽs.
A ℭ Et dicit, q̃ quãuis in ꝓpõnib⁹ vel demr̃ationib⁹ vlib⁹
Expo. l'e. significet̃ aliqd vnũ s̃ȝ se, puta triãgulus, nulla tñ neces
sitas est, q̃ ꝑꝑ h̃ aliqs opinet̃ q̃ triãgulus sit q̃dã vnũ
p̃ter multa, sicut in his q̃ nõ significãt subaȝ, sȝ aliqd ge
nus accidẽtis, cũ ea absolute sigñamus, puta dõ albedi
nẽ vel p̃nitatẽ, nõ ꝑꝑ h̃ cognoscim⁹ aliquẽ opinari q̃ h̃
Intell'o per sunt p̃ter subaȝ. Intell'o.n. põt itelligere aliqd eoꝝ q̃ sũt
ptinentia ope. ꝯiũcta s̃m rẽ, sine h̃ q̃ actu itelligat aliud, nec tñ itell'o ẽ
quod potest. falsus. Sicut si albũ sit musicũ, possuȝ itelligere albũ, ⁊
aliqd attribuere ei, ⁊ demr̃are de ipso, puta q̃ sit disgre
gatiuũ visus, nulla ꝯsideratione facta de musico. Si tñ
aliqs itelligeret albũ nõ eẽ musicũ, tũc itell'o eẽt falsus.
Sic igit̃ cũ dicim⁹ aut itelligim⁹ q̃ albedo est color, nul
la mẽtione facta de subõ, veꝝ dicim⁹. Eẽt aũt falsuȝ si di
cerem⁹, albedo q̃ est color nõ est in subõ. Et silr̃ cũ dici
B mus, oĩs hõ est aĩal. vere loq̃mur, nõ fcã mẽtione de ali
quo p̃ticulari hoĩe. Eẽt tñ falsuȝ si dicerem⁹, hõ est aĩal
Simi. extra separatus a p̃ticularib⁹ hoĩbus. Si aũt hoc est, ergo
seq̃tur q̃ demõstratio nõ sit cã false opinionis, qua quis
opinat̃ vl'e esse extra singularia, sed audiẽs qui male in
telligit. Unde ex hoc nihil derogat vl'i demonstrationi.

ℭ Preterea si demr̃atio qdẽ ẽ rõcinatio cãȝ
oñdẽs, ⁊ ꝑꝑ qd est, vl'e aũt magis est cã, nam
cui p se q̃ppiaȝ inest, id sibiipsi est, cã atqȝ vl'e
primũ est sane: ergo est cã, demr̃atio nimiruȝ
vl'is p̃stabilioꝛ est demõstratione p̃ticulari.
Est.n. magis cause: ⁊ ipsius ꝓpter quid est.
A ℭ Amplius si demõstratio est syll's demr̃ati
uus cause ⁊ propter quid: vl'e aũt magis est
cã, cui.n. per se inest aliqd: hoc idẽ ipsuȝ cau
sa est, vniuersale aũt primo est, cui inest p se:
causa ergo vniuersale est. Quare ⁊ demon
stratio dignioꝛ est. Magis enim causa est: ⁊
qd̃ propter quid est. LECTIO. XXXVIII.

Postq̃ȝ Phs soluit rõnes q̃ erãt vel stãt ad
p̃tẽ falsã, hic iducit rõnes ad p̃tẽ verã. s. ad
C oñdẽdũ q̃ demr̃atio vl'is sit potioꝛ. Et cir
ca h̃ ponit septẽ rõnes, ãnectẽs eas p̃missis
solonib⁹, ex qb⁹ ẽt ꝓpositũ ꝯcludi põt, vt
Prima ratio supra patuit. ℭ Pria ḡ rõ talis est. Demr̃atio est syll'us
ad p. ve. oñdẽs cãm ⁊ ꝑꝑ qd, sic.n. ꝯtingit scire sicut habituȝ est.
Lec. 4. Sȝ vl'e magis est tale q̃ȝ p̃ticulare. Iã.n. oñsum est i p̃⁹ so
Le. p̃ce. ex. 9. lutione, q̃ vl'i magis inest p se aliqd, q̃ȝ p̃ticulari. Illõ aũt
D cui inest aliqd p se, est cã ei⁹. Subm.n. est cã ꝓprie, pas
sionis q̃ ei p se inest. Vl'e aũt est p̃muȝ cui propria passio
Lec. 12. exp. inest, vt ex supra dictis pȝ. Unde pȝ q̃ ꝓp'le cã est id qd̃
vlti. ex. 2. est vniuersale. Ex quo ꝯcludit ꝓpositũ. s. q̃ demonstra
Simi. tio vniuersalis sit dignioꝛ, vtpote magis declarans cau
sam ⁊ propter quid. ℭ Secundam rationem ponit ibi.

ℭ Preterea vsqȝ ad h̃ ꝑꝑ qd q̃rimus: ⁊ tũc ar
bitramur scire, cũ nõ est aliqd aliud: q̃ȝ h̃ ob
qd̃ aut sit q̃ppiã, aut est. Sic.n. ip̃s extremus
iã finis, ac vltimũ est. Ueluti gr̃a cuius acces
sit: vt argẽtũ accipiat: ⁊ h̃ gr̃a cui⁹, vt reddat
id qd̃ mutuo cepit ac dȝ: ⁊ h̃ itẽ gr̃a cuius: vt
nõ iniuriã faciat. Et sic eũtes cũ nõ ẽ ob aliud
vlteri⁹, nec est aliud cui⁹ gr̃a: tũ ob idip̃m vt
finẽ accessisse, ⁊ eẽ: ac fieri dicimus. Et tũ ma
xime scire ꝑꝑ qd accessit putam⁹. Qd̃ si cun
ctis in causis res sese h̃ȝ silr̃: ⁊ cũ ꝑꝑ qd q̃rit̃,
in ijs aũt q̃ sic sunt cãe, vt haꝝ gr̃a cetera sint
⁊ fiãt: hoc scimus maxime pacto: ⁊ i ceteris
tũ maxime scim⁹, cũ nõ vlteri⁹ hoc est, q: aliud
est. Percepto h̃ igit̃ ãgulos externos q̃tuoꝛ
rectis eq̃lis hr̃e: q: duoꝝ est eq̃liuȝ lateꝝ, re
stat q̃rere, ꝑꝑ qd hoc eos angulos h̃ȝ. Atqȝ
cognito q: triãgulus est: restat itẽ q̃rere, pro
pter qd hoc eos triãgulos h̃ȝ. Qd̃ si p̃cipia
mus, q: est figura q̃ rectis ex lineis ꝯstat: cui
qdẽ non ꝓpterea qd̃ aliud q̃ppiã est: anguli
cõpetũt dicti. tũ profecto maxime scimus, ac
ẽt tũm vl'r scimus. Demonstratio igitur vni
uersalis prestabilioꝛ est longe particulari.
ℭ Ampli⁹ vsqȝ ad h̃ q̃rimus ꝑꝑ qd: ⁊ tũc opi
namur scire: cũ nõ sit aliqd aliud q̃ȝ h̃, aut qd̃
fiat, aut qd̃ sit. Finis.n. ⁊ termin⁹ vltimus iã
sic est, vt cui⁹ cã venit vt accipiat argẽtũ: h̃ aũt
est: q̃tenus reddat cui debuit: h̃ aũt est vt nõ
iniuste agat. Et sic p̃cedẽtes: cũ nõ amplius
ꝑꝑ aliud neqȝ alteri⁹ cã: ꝑꝑ hoc sicut ꝑꝑ finẽ
dicimus venire: ⁊ eẽ ⁊ fieri: ⁊ tũc cognoscere
magis ꝑꝑ qd venit. Si igit̃ se h̃ȝ silr̃ in alijs
causis ⁊ q̃ sunt ꝑꝑ qd: i ijs autẽ q̃cũqȝ cãe sic
sunt sicut q̃ est cui⁹ cã: sic scimus maxime: ⁊ i
alijs igit̃ tũc maxime scimus qñ non ãplius
sit hoc qm̃ aliud est. Cũ igit̃ cognoscat̃ qdẽ
q̃ q̃tuoꝛ q̃ sunt extra eq̃les sunt: qm̃ isosche
les: adhuc deest ꝑꝑ quid: q: triãgulus ⁊ hoc
q: est figura rectilinea. Si autẽ hoc non am
plius ꝑꝑ qd aliud: tũc maxime scimus: ⁊ vni
uersale aũt tũc. Uniuersalis itaqȝ potioꝛ est.
ℭ Et sumit̃ hec rõ a causis finalib⁹. Ubi ꝯsiderãduȝ ẽ, q̃ E
aliqd est finis alteri⁹, ⁊ q̃ȝtũ ad fieri ⁊ q̃ȝtũ ad eẽ. Quãtũ Finis alteri⁹
ad fieri qdẽ, sicut gñõ est ꝑꝑ formã. Quãtũ ad eẽ, sic do dupliciter.
mus est ꝑꝑ habitationẽ. Dicit ḡ vsqȝ ad illũ terminũ q̃ri Expõ. l'e.
mus ꝑꝑ qd fiat aliqd, quousqȝ nõ sit aliqd aliud assigna
re q̃ȝ hoc ad qd̃ p̃uentũ est ꝑꝑ qd fiat, vel sit id de quo q̃ F
rit̃ ꝑꝑ qd. Et qñ hoc inuenimus, opinamur nos scire ꝑꝑ
qd, ⁊ hoc iõ, q: illud qd̃ iã sic est vltimũ, vt non sit aliqd 2ª
aliud vlteri⁹ q̃rẽdũ, est id qd̃ est vere finis ⁊ terminus q
q̃rit̃, cũ q̃rimus ꝑꝑ qd. Et ponit exẽplũ, puta, si q̃ram⁹
cui⁹ cã aliqs venit ⁊ r̃ndeat̃, vt accipiat argẽtũ. h̃ autẽ
ꝑꝑ qd: vt reddat debituȝ, ⁊ h̃ ꝑꝑ h̃: vt. s. nõ iniuste agat.
Et sic semp̃ p̃cedẽtes, qñ iã nõ erit ampli⁹ aliqd aliud ꝑꝑ
qd sicut ꝑꝑ finẽ, puta cũ p̃uenim⁹ ad vltimũ finẽ q̃ ẽ bea 3ª
titudo, dicemus q̃ ꝑꝑ hoc venit sicut ꝑꝑ finem. Et silr̃ in
oĩb⁹ alijs q̃ sunt vel fiũt ꝑꝑ finẽ, ⁊ qñ ad h̃ p̃ueniremus
sciem⁹ ꝑꝑ qd venit. Si igit̃ ita se h̃ȝ in alijs causis sicut i
finalib⁹, q̃ tũc maxime scim⁹, qñ ad vltimũ fuerit p̃uen 4ª
tũ, ḡ tũc in alijs maxime scimus qñ p̃uenimus ad h̃ qd̃
hoc inest huic nõ amplius ꝑꝑ aliqd aliud. Et hoc ꝯtigit G
qñ p̃uenerimus ad vl'e. Et hoc manifestat in tali exẽplo.
Si.n. q̃ramus de isto triãgulo p̃ticulari, q̃re anguli ei⁹
extrinseci sunt eq̃les q̃tuoꝛ rectis? R̃ndebit̃ q̃ h̃ cõtingit 5ª

huic triãgulo, q2 est isocheles. Isocheles autẽ est talis,
q2 est triãgulus. Triãgulus aũt est talis, q2 est figura re
6. ctilinea talis. Si amplius nõ possit pcedi, tũc maxime
Alia. scim⁹. Hoc aũt est, q2 puenit ad vle. Ergo vlis demon
stratio potior est particulari. ¶ Tertiã rõnez ponit ibi.

¶ Preterea demrõatio quo pticularis ẽ magis: eo magis ad simplex: ac ip3 vltimũ pgit. At res q̃ sũt ifinite eo neq̃unt sciri. Quo vo sũt finite: eo sub sciaz cadũt. Quib⁹ efficit vt res q̃ sunt vles: eo magis sub sciaz cadãt: q̃3 h sane quo sunt pticulares. Vlia igit sũt demõstrabilia magis. At eo2 magis ẽ demrõatio: q̃ sunt demõstrabilia magis. Nã ea q̃ referunt simul sunt talia magis. Vlis igit demõstratio pstabilior est lõge particulari: cu3 sit 7 magis (vt probatu3 est) demonstratio.

¶ Ampli⁹ q̃3 tociq3 aliquid h3 ptes ẽ: i ifinita cadit. Vlis aũt in simplex 7 finẽ est. Scd3 q sũt ifinita nõ sũt scibilia: s3 h3 q sũt finita scibilia st. Scd3 itaq3 q vlia st: magis st scibilia: q̃3 q̃ st h3 ptẽ. Demrõabilia g̃ magis sũt vlia: De demrõabilibus aũt magis est demrõatio: sltr.n.magis ad aliquid sunt. Dignior g̃ vlis est q̃3 particularis: 7 magis demõstratio est.

H ¶ Et dicit, q q̃to magis pcedit versus pticularia, tãto
Expo. pme magis itur v̈sus ifinitũ, q2 vt dr in 3° phy. ifinitũ ɔgruit
R. c. 65. 66. mãe q̃ est indiuiduationis pn^m. Sed quãto magis itur
R. c. 10. et 5. versus vle, tãto magis itur ad aliqd simplr 7 i ipm finẽ,
2ª q2 rõ vlis sumit ex pte forme q̃ est simplex, 7 h3 rõnẽ fi
nis inquãtũ terminat ifinitatẽ mãe. Manifestũ est autẽ
3. q ifinita inquãtũ hm̃ nõ sunt scibilia, sed inquãtũ aliqua
sunt finita, intãtũ sunt scibilia, q2 mã nõ est pn^m cogno
scẽdi rẽ, s3 magis forma. Manifestũ ẽ ergo, q vlia sunt
4. magis scibilia q̃3 pticularia. Ergo et sunt magis demõ
5. strabilia, q2 demõstratio est syll's faciẽs scire, sed magis
6. demõstrabiliũ est potior demõstratio. Simul.n.inferũ
tur ea q̃ dicũtur adinuicẽ. Demõstratio autẽ ad demon
Alia. strabile dr. Et sic cũ vlia sint magis demonstrabilia, de
mõstratio vlis erit potior. ¶ Quartã rõnem ponit ibi.

¶ Preterea si ea demrõatio magis ẽ expetẽda: p quã hoc 7 aliud scit: q̃3 ea p quã hoc solũ pcipit: hisq3 qui h3 vle scit 7 particulare: 7 nõ ecõtra: p3 vlem demonstrationẽ expetendam esse magis: 7 prestabiliore3 hoc quoq3 pacto, q̃3 demonstrationem particularem.

¶ Ampli⁹ si magis pponẽda est h3 quã h3 h 7 aliud: q̃3 h3 hoc solũ cognouit: vle autẽ hñs: cognouit 7 pticulare: hoc aũt vniuersale nõ sciuit: quare 7 sic vtiq3 magis pponẽda erit.

I ¶ Que talis est. Cũ demõstrationis finis scit scia, quãto
demõstratio plura facit scire, tanto potior est. Et hoc est
Expõ tex. qd dicit, q magis preferẽda est demonstratio, fm qua3
hõ cognoscit hoc 7 aliud, q̃3 ista fm quaz hõ cognoscit
vnum solũ. Sed ille qui h3 cognitionẽ de vli, cognoscit
et particulare, dũmõ sciat q sub vli cõtineatur particu
lare, sicut qui cognoscit oẽm mulã esse sterilẽ cognoscit
hãc esse sterile3, sed ille qui cognoscit pticulare, nõ pp h
vle cognoscit. Nõ.n.si cognosco hanc mulã esse sterilẽ,
pp h cognosco oẽm mulã esse sterilẽ. Relinqtur g̃ q de
mõstratio vlis, p quã cognoscit vle, sit potior q̃3 pticula
ris, p quã cognoscit pticulare. ¶ Quitã rõnẽ ponit ibi.

¶ Insup vlt magis demõstrare nil aliud est: q̃3 p id ostẽdere mediũ: qd principio propinquius est. Propinquissimu3 aũt. i. qd vacat medio: at h est pncipiu3 Si igit demrõatio q̃ ɔficitur ex pncipio: vel ex magis pncipio exactior est ea q̃ nõ ex pncipio: vel ex min⁹ pncipio pficiscit atq3 talis est ea q̃ magis vlis est demõstratio vlis pfecto demõstratio pstabilior est demrõatione pticulari. Veluti si demrõare oporteat. a. competere. d. mediaq3 sint. b. atq3. c. 7. b. sit supius ipso. c. ea sane demõstratio q̃ p. b. mediũ cõficitur: magis erit vlis: q̃3 ea que per mediũ. c. extruct. At eni3 harũ rõnũ nõnulle differẽdi subeũt modu3.

¶ Amplius aũt 7 sic. Vle.n.magis demonstrare est q est p mediũ demõstrare cũ ppinquius sit in pncipio: primũ aũt ẽ imediatũ: hoc aũt est pncipiũ. Si igit q̃ ex pncipio est: ea q̃ nõ est ex pncipio: 7 q̃ magis et ex pncipio ea q̃ minus ẽ certior est demrõatio est aũt huiõ vlis magis: dignior vtiq3 erit vlis magis. Vt si op3 demrõare. a. de. d. media sunt i quib⁹ ẽ. b. c. magis aũt sursu3 sit. b. q̃re si p. b. vle magis ẽ. S3 eo2 q̃ dcã sũt q̃dã logica sũt.

¶ Que talis est. Quãto mediũ demrõationis ẽ ppinquius K
p pn°. tãto demõstratio est potior. Hoc pbat, q2 si illa de Exp. p° 2. 3.
mõstratio q̃ pcedit ex pn° imediato, est certior ea q̃ non
pcedit ex pn° imediato, sed ex mediato, necẽ est, q quãto
aliq̃ demrõatio pcedit ex medio ppinquiori pn° imedia
to, tanto sit potior. Sed vlis pcedit ex medio ppinquiori
pn° qd est ppõ imediata. Et h manifestat in terminis. 4.
Si.n.oporteat demrõare. a. qd est vlissimũ de. d. qd ẽ par
ticularissimũ, puta subaz de hoie, 7 accipiant. b. 7. c. pu
ta aial 7 viuũ, ita q. b. sit supius q̃3. c. sicut viuu3 q̃3 aial,
manifestum est q. b. qd est viuus erit mediatum ipsi. a. 7
p h magis cognoscit q̃3 p. c. qd est minus vle. Vn relin
quit, q demõstratio vlis potior sit q̃3 pticularis. Addit Alia.
aũt q̃dã pdictar rõnũ logicas eẽ, q2. s. pcedũt ex cõib⁹
pncipijs, q̃ nõ sunt demonstrationi ppria. Sicut pcipue
tertia 7 q̃rta q̃ accipiũt pro medio id qd est cõe oĩ cogni
tioni. Alie vo tres pdictar rõnũ. s. prima scda 7 quinta,
magis vident esse analetice, vtpote pcedẽtes ex pprijs
principijs demonstrationis. ¶ Sextã rõnem ponit ibi.

¶ Maxime aũt inde patet vniuersalẽ magis prestabilẽ esse. Nã eã ppositionẽ priorẽ habemus: posteriorẽ quoq3 tum quodãmõ scimus: potẽtiaq3 habemus: veluti si quispia3 oẽm triangulu3 scit duobus rectis equales hñe: eũ quoq3 qui duo2 est eq̃liũ laterũ scit quodãmõ potẽtiaq3 duobus rectis equales habere: 7 si nescit ipsum triangulũ esse. Sed qui propositionẽ hanc habet: his vniuersalem nullo sit modo neq3 potẽtia neq3 actu.

¶ Maxime aũt manifestu3 est q vlis magis ppria sit qm̃ ppõnũ hãc quidem priorẽ ha

bentes, scimus quodãmõ & posteriorẽ, & habemus potẽtia. Ut si aliqs cognouit q̄ ois triãgulus h̄z angulos tres eq̄les duobus rectis: sciuit quodãmõ q̄ isocheles duob⁹ rectis potẽtia sit, & si nõ cognouit qdez q̄ triangulus sit. Hãc aũt h̄ns ppositionẽ: vniuersale nullo mõ cognouit, neqz potẽtia, neqz actu.

A Expo. l̃re. ¶ Et dicit, q̄ maxime euidẽs est vlem demõstrationẽ principaliorẽ eẽ, ex ipsis ppõnib⁹ ex qbus vtraqz demr̃atio pcedit. Nã vlis demõstratio pcedit ex vlib⁹ ppõnibus. Particularis aũt demõstratio procedit ex aliq̃ pticulari ppõne. Propõnũ aũt vlis & pticularis talis est cõparatio, q̄ ille qbz cognitionẽ de poi. s. de vli, cogn̄scit quodãmõ posteriorẽ. s. i potẽtia. Nã in vli sunt in po⁹ pticularia, sicut i toto sunt potẽtia ptes. Puta si aliqs cognoscit q̄ ois triãgulus h̄z tres ãgulos eq̄les duob⁹ rect̃, iã in po⁹ cognoscit h̄ de isochele. Sz ille q cognoscit aliqd de pticulari, nõ pp h̄ cogn̄scit in vli, neqz in po⁹ neqz in actu. Nõ. n. vlis ppõ ptinet in pticulari neqz i actu neqz i po⁹. Si igit̃ demõstratio est potior, q̃ ex potiorib⁹ ppõnib⁹ pcedit, seqtur q̄ demr̃atio vlis sit potior. ¶ Est aũt attẽdẽdũ, q̄ hec nõ differt a q̃rta suprapolita, nisi q̄ ibi fiebat cõparatio pclusionũ, que cognoscũt̃ per demõstrationẽ, hic aũt fit cõparatio ppositionũ, ex qbus demonstratio procedit. ¶ Septimam rationem ponit ibi.

2 (margin: Ulti.) B (margin: Deducit cõclu. intẽtam. Hec rõ diff. a q̃rta suprapo-sita.)

¶ Preterea vlis quidẽ intelligibilis est: particularis aũt ad ipsum sensuz vtiqz terminatur. Sed vniuersalẽ quidem demonstrationem prestabiliorẽ esse particulari: satis iam per ea que dicta sunt demonstrauimus.

T. cõ. 40. ¶ Et vniuersalis quidẽ itelligibilis est: sz particularis i sensu pficitur. Q̄ vniuersalis igit̃ dignior sit particulari: tot nobis dicta sunt.

C Expo. l̃re. ¶ Que talis est. Ulis demr̃atio itelligibilis est. i. in ipso itellu terminat̃, q̄ finit̃ ad vle q̄ solo itellu cogn̄scit̃. Sz demr̃atio pticularis in itellu icipiẽs terminat̃ ad sensũ, q̄ pcludit pticulare qd̃ directe p sensum cognoscit̃, & p quãdã applicationẽ seu reflexionẽ vere nõ demõstrano vsqz ad pticulare pducit̃. Cũ igit̃ itell̃s sit potior sensu, seqtur q̄ demr̃atio vlis potior sit q̃z pticularis. Ultimo epilogãdo pcludit hoc esse manifestũ p oĩa supra dicta.

(margin: Ulti. cuz mĩo. subiũcti. lecta.)

¶ Affirmatiuã aũt negatiue demõstrationi p̄stare hic sane patebit. Sit. n. ea p̄stabilior demõstratio: (cetera mõ sint eadẽ:) q̃ ex minoribus postulationibus, aut suppõnibus, aut propõnibus pstat. Nã si sint sĩlr note citius per hasce cognitio cõparabit̃. Quod quidẽ magis est expetẽdũ. Huius autez propõnis, prestabiliorẽ eam inquã esse vniuersaliter q̃ ex paucioribus pstat: hec est rõ. Nã si sĩlr sunt ipsa media nota, priora ꝟo sunt notiora, sit vna qdẽ demõstratio: qua. b. c. d. medijs a. demõstrat̃ ipsi cõpetere. e. alia ꝟo que rursus. a. per. b. c. media ipsi. d. cõpetere demõstrat̃. He igit̃. a. d. inquã & a. e. simili mõ sese h̄nt: sed. a. d. prior est atqz notior. a. e. per illã eniz hec demõstratur: atqz id magis credit̃ per quod ostẽditur aliud. Demõstratio igitur ea que ex paucioribus cõstat: (mõ sint cetera paria:) prestabilior est, vt probauimus. Ambe igit̃ p tres terminos ppõnesue duas demõstrant. Uez altera esse qppiã: altera & esse qppiã & nõ esse sumit. Ex pluribus ergo pstat. Quare iferior ẽ (vt pstat) affirmatiua.

¶ Nõ aũt affirmatiua priuatiua, hinc manifestum fit. Sit. n. demonstratio dignior (alijs eisdẽ existibus:) aut que ex minoribus questionibus, aut suppõnibus, aut ppõnibus. Si. n. note sint sĩlr, velocius cognoscere per hec est. Hoc autẽ appetibilius est. Rõ autez huius ppositionis q̄ melior sit ex minorib⁹ vlis sic est. Si eniz sĩlr erit cognita esse media, priora aũt notiora. Sit igitur per media demõstratio eoz que sunt. b. c. d. q̄. a. i. e. sit, altera ꝟo per. b. c. q̄. a. in. d. sit. Sĩlr igitur h̄z hoc q̄. a. in. d. sit & q̄. a. in. e. sit. Sed q̄. a. in d. sit prius est, & cognoscibilius, q̃z q̄. a. in. e. Fm. n. hoc illud demõstrat̃. Credibilius aũt est illud qd̃ est̃ ppter quod aliqd. Et q̃ vtiqz per minima demõstratio, melior est alijs eisdem existibus. Utreqz quidẽ igitur per tres terminos & propositiones duas demõstrãtur. Sed & hec quidẽ esse aliquid accipit: illa ꝟo & esse & nõ esse aliquid. Per plura itaqz. Quare indignior est. LECTIO. XXXIX. (margin: Uide i anno.)

D Postq̃z Phs ostẽdit q̄ demr̃atio vlis est potior q̃z pticularis, hic ostẽdit q̄ demr̃atio affirmatiua sit potior negatiua. Et circa hoc ponit qnqz rõnes. In q̃z p̃ h̄ p̄supponit, q̄ ceteris parib⁹ illa est dignior demr̃atio, q̃ pcedit ex paucioribus petitionib⁹ & suppõnib⁹ aut ppõnibus. Que qdẽ qualr differãt ex supra dictis p̄z. Naz propõnes p̄nt dici ille q̃ sunt p se note, q̃ neqz suppõnes neqz petitiones sunt, vt supra dictũ est. Suppõ aũt a petitione differt. Nã suppõ est ppositio nõ p se nota, sz accipit̃ sicut a discẽte opinata. Põ aũt est ppositio que nõ est opinata a discente, siue habeat pͣrias opiniones, siue nõ. Q̄ aũt demõstratio sit dignior q̃ paucioribus vtil̃ ceteris parib⁹, ostendit dupl̃r. Primo quidẽ q̄ si detur q̄ vtreqz ppõnes ex qbus pcedit̃ sint eque note, seqtur q̄ velocius eẽt cognoscere p pauciores ppões q̃z per plures, q̄ citius determinat̃ discursus q est p pauciores ppositiones, q̃z q est per plures. Hoc. n. est eligibilius seu appetibilius q̄ hõ citius addiscat. Un̄ relinqtur q̄ demõstratio q̃ ex paucioribus propõnibus pcedit, dũmõ sint eque note, sit melior. ¶ Scdõ pbat eadẽ ppõnẽ vlr absqz p̄dicta suppõne. s. q̄ oẽs propõnes assumpte sint equaliter note. Et ad hoc pbãdũ, assumit hãc suppõnez q̄ media que sunt vnius ordinis sint eque nota, sed media que sunt priora sint notiora. Hoc enim op̄z esse vlr veruz. Hoc igit̃ supposito. Sit vna demr̃atio in qua demõstretur q̄. a. sit in. e. per tria media que sunt. b. c. d. q̃ qdẽ cõcludit ex q̃tuor propõnibus, que sunt oẽ. b. est. a. omne. c. est. b. omne. d. est. c. oẽ. e. est. d. Alia ꝟo demonstratio sit que pcludat eandẽ pclusionẽ. s. a. esse in. e. per duo media que sunt. z. b. vel tres ppões. His itaqz suppositis manifestũ est, ex quo ordo cognitionis ppositio-

(right margin: 2. Lec. 14. E 3. 4. F 5. 6. 7.)

Lec.4. natur ordini medioꝝ, q priora sunt notiora vt dictũ est,
necesse est ꝙ equal'r sit nota hec ꝓpositio, oē d. est. a. et
ī demōstratione prima, ⁊ oē. e. est. a. in scḋa, q vtrobiq
īnueniūtur duo media. Sed manifestū est ꝙ in pma de
8. monstratione hec ꝓpositio, oē. d. est. a. prior ⁊ notior est
q̄ȝ hec ꝓpositio, oē. e. est. a. Et q hec scḋa demōstrat ex
9. priori in pma demōstratione, ⁊ ex his q̄ supra dicta sunt
apparet ꝙ id per qḋ demonstrat aliqd est credibilius ⁊
G notius eo qḋ per ipsum demōstratur, relinquitur ꝙ hec ꝓ
positio, oē. e. est. a. sm ꝙ ꝯcludit per scḋaȝ demōstratio
nem, sit notior q̄ȝ eadē ꝓpositio sm ꝙ ꝯcludit per pore
10. demōstrationē, q̄ vtebat pluribus medijs. Relinquitur
igit, ꝙ demōstratio q̄ ex paucioribus ꝓcedit, est potior ea
q̄ ꝓcedit ex plibus. Maiore igit ꝓpōne pbata Ar. as
sumit ꝙ affirmatiua demōstratio ex paucioribꝰ ꝓcedit
q̄ȝ negatiua, nō quideȝ ex paucioribus terminis, vel ex
11. paucioribus ꝓpōnibus sm mām, q vtraq demonstra
tio tā affirmatiua q̄ȝ negatiua demōstrat per tres termi
nos ⁊ duas ꝓpōnes, sȝ demōstratio negatiua dr ex plibus
ꝓcedere sm ꝓpōnū q̄litatē. Nā demōstratio affirmati
ua solū accipit ens, id est ꝓcedit ex solis ꝓpōnibꝰ affir
matiuis, demōstratio ꝟo negatiua accipit esse ⁊ nō esse,
Ibi. i. assumit affirmatiuā ⁊ negatiuaȝ simul. Ergo dignior
est affirmatiua q̄ȝ negatiua. ¶ Scḋam rōneȝ ponit ibi.

¶ Preterea id ita esse pȝ cum demōstratuȝ
sit ratiocinationem esse non posse: si ambe ꝓ
positiones sint negatiue: sed alteram talem;
alteram affirmatiuam esse oportere.

¶ Amplius qm̄ ostēsuȝ est īpossibile esse per
vtrāq priuatiuaꝝ ꝓpōnū fieri syllm̄, sȝ vnaȝ
qdem opȝ huiꝰ esse, alteram ꝟo quoniā est;

H ¶ Et īducit hec 2ª rō ad ꝯfirmationē pme que poterat vi
deri deficiēs, ex hoc ꝙ nō assumebat sub maiori ꝓpōne
eo mō quo probabat. Et iō vt ois calūnia excludat, ad
dit hāc scḋam rōnē ad ꝯfirmationē prime. Ostēsum eni
Cap.6° est in libro prioꝝ, ꝙ ex duabus ꝓpōnibus negatiuis nō
pōt fieri syll's, sed opȝ ad minus vnā qdē ꝓpōnē eē affir
2a matiuā ⁊ alterā negatiuā, ex quo apte appet ꝙ ꝓpōnes
affirmatiue maiorē hñt efficaciā ad syllogiȝandū, q̄ȝ ne
gatiue. Vñ sequit ꝙ demōstratio affirmatiua q̄ ꝓcedit ex
solis affirmatiuis est potior q̄ȝ demōstratio negatiua q̄ ꝓ
cedit ex affirmatiua ⁊ negatiua. ¶ Tertiā rōnē ponit ibi.

¶ Preterea insup hoc sumere opȝ. Nā cum
demōstratio accrescit, affirmatiuas qdē ꝓposi
tiones necesse est fieri plures: sed fieri negt:
vt vlla in rōcinatione ples vna sint negatiue.
A. nāq nulli cōpetat. b. ⁊. b. cuiȝ isit. c. Si igi
tur ambe ꝓpōnes sunt augēde, media sunt
īterponēda, atq iter. a. b. sit. d. inter. b. c. sit. e.
Pȝ igitur. e. qdē affirmatiue tam subijci q̄ȝ
ēt dici. d. ꝟo dici qdē affirmatiue: subijci aūt
negatiue. Nā ipsum qdē de quolibet. b. pre
dicet. a. ꝟo nulli ipsi insit opȝ. Fit igit vna ꝓ
positio negatiua, ipsa inquā a. d. Idē est ⁊ ce
teris in rōcinationibus modus. Etenim ne
cesse est mediū qdeȝ id qḋ inter affirmatiue
ꝓpōnis terminos cadit: iteruallū vtrūq af
firmatiuū, alterū negatiuuȝ efficere. Quare
tm̄ vna sit hec ꝓpō talis, cetere oēs sunt (vt
pȝ) affirmatiue. Si igit id ꝑ qḋ quippiā de

mōstrat notius est, magisq credit, ⁊ negati
ua qdē ꝑ affirmatiuā demōstrat vt patuit: af
firmatiua ꝟo per negatiuam nō demonstra
tur, hec ipsa sane cū prior sit, ⁊ notior, ⁊ magis
credatur, ꝓstabilior erit sine dubio negatiua. Vide l amo
¶ Amplius iuxta hoc opȝ hoc accipe. Pre
dicatiuas qdē augmētata demōstratione nece
est fieri ples, priuatiuas aūt īpoſe est plures A
vna in oi syll'o esse. Sit. n. in nullo esse. a. in q
bus est. b. in. c. aūt oi sit. b. Si igit opus ē ite
rū augere vtrasq ꝓpōnes, mediū īueniēdū
est. Hꝰ qdē. a. b. sit. d. sȝ. b. c. sit. e. E. qdeȝ igit
manifestū est ꝑtiuū esse: sȝ d de. b. ꝑtiuū qui
dē, ad. a. aūt tanq̄ꝫ ꝑuatiuū ponit. D. qdē. n.
de oi. b. sȝ. a in nullo opȝ. d. esse. Fit igit vna
ꝑuatiua ꝓpō que est a. d. Idē aūt modus est B
ī alijs syllis. Semp. n. mediū qdē ꝑdicatiuo
rū terminoꝝ ꝑdicatiuū in vtraq est, sȝ ꝑuati
ui alteꝝ tm̄ ꝑuatiuuȝ nece est eē. Quare hec
vna sit hꝰ ꝓpō, alie ꝟo ꝑdicatiue. Si igit no
tius est illud ꝑ qḋ demōstrat ⁊ credibilius, de
mōstrat aūt ꝑuatiua qdē ꝑ ꝑdicatiuā, ꝑdica
tiua aūt per illaȝ nō demōstrat: prior ergo ⁊
notior, ⁊ credibilior cuȝ sit, melior vtiq erit.

¶ Et dicit ꝙ ꝑȝ ꝯsiḋā pmissaꝝ rōnū possumus h̄ accipe, I
ꝙ qm̄ demōstratio augmētat. s. ꝑ resolōnē ꝓpōnū in sua Expō p.a.
pncipia, necesse est esse plures ꝓpōnes affirmatiuas, sȝ
negatiuas īpoſe est esse plures q̄ȝ vnaȝ. Sit. n. talis de 3a
mōstratio negatiua. Nullū. b. est. a. oē. c. est. b. ergo nul
lum. c. est. a. Augeat ḡ demōstratio quātū ad vtrāq ꝓpō 4a
nes, si vtraq sit mediata, accipiēdo meᵐ vtriusq, ⁊ meᵐ
qdē maioris ꝓpōnis. s. nullū. b. est. a. sit. d. mediū aūt mi 5a
noris propōnis. s. oē. c. est. b. sit. e. Et q hec ꝓpō oē. c. est K
est. b. affirmatiua, ad quā ꝯcludēdā nō ꝯcurrit aliq̄ ne 6a
gatiua, necesse est, ꝙ eius mediū qḋ ē. e. sit affirmatiuuȝ
ad vtrāq extremitatē, ⁊ sic sumunt due propōnes affir
matiue. s. oē. e. est. b. oē. c. est. e. ex qbus ꝯcludit oē. c. est
b. Sȝ maior ꝓpositio est negatiua. s. nullū. b. est. a. nega
tiua aūt nō ꝯcludit ex duabꝰ negatiuis, sed in pma figu
ra ꝑ quā maxime fit demōstratio sm pmissa maiorē opȝ
esse negatiuā ⁊ minorē affirmatiuaȝ, vnde oportebit ꝙ 7.
hoc mediū. d. sit affirmatiuū ꝑ cōparationē ad. b. sit aūt
negatiuū per cōparationē ad. a. tali demōstratiōe facta.
Nullū. d. est. a. oē. b. est. d. ergo nullū. b. est. a. Sic igitur 8.
augmētata demōstratione negatiua ꝑ resolutionē ꝓpo
sitionū in sua prīª, erūt q̄tuor ꝓpōnes, quarū vna sola est L
negatiua. s. nullū. d. est. a. tres alie erūt affirmatiue. s. oē
b. est. d. oē. e. est. b. omne. c. est. e. Et idē est in oibus alijs 9a
syllis. q semp necesse est mediuȝ ꝑ qḋ affirmatiue ꝓpō 10.
nes ꝓbant, esse affirmatiuā ad ambo extrema. Mediū
aūt ꝑ qḋ ꝓbat negatiua ꝓpositio, necesse est esse solum
negatiuū ad vnā extremitatē, ⁊ ita sequitur ꝙ vna sola ꝓ 11.
positio est negatiua, alie oēs affirmatiue. Ex quo pȝ, ꝙ
ꝓpō negatiuā maxime demōstrat ꝑ affirmatiuas. Si ḡ il Ibi.
lud ꝑ qḋ demōstrat est notius ⁊ credibiliꝰ eo qḋ ꝑ ipsm de 4a ratio ꝯ
mōstrat, cū negatiua ꝓpō maxime demōstretur ꝑ affirma ducitur.
tiuas, nō aūt ecōuerso, sequit ꝙ affirmatiua propositio
sit prior ⁊ notior ⁊ credibilior q̄ȝ negatiua, vñ demōstra
tio affirmatiua erit dignior. ¶ Quartā rōnē ponit ibi.

¶ Preterea si vlis ea ꝓpō, q̄ vacat medio rō

cinationis est (vt pz) principiũ, atq̃z i affirmatiua q̃dẽ affirmatiua, i negatiua vero ẽ negatiua: cõstat aũt affirmatiuã negatiuã priorẽ eẽ notiorẽue, negõ nãq̃z p affirmationẽ innotescẽ solet: pcedit q̃z negõnez affirmatio, pinde ac eẽ pcedit nõ eẽ: affirmatiua, pfecto dmr̃atio pbabilior ẽ negatiua, qppe cũ principiũ ipsi⁹ negatiue sit principio pstabili⁹, eãq̃z pstabiliorẽ eẽ oporteat, q̃ pstabiliorib⁹ principiis vtit̃.

C Ampli⁹ si principiũ sylli. ppõ vlis imediata ẽ, est aũt i demr̃atiua affirmatiua: i puatiua aũt negatiua vlis ppõ: affirmatiua aũt negatiua prior ⁊ notior: p affirmatiuaz. n. negatiua nota est, ⁊ prior affirmatiua ẽ: sic prius est eẽ q̃z nõ eẽ, q̃re poti⁹ est principiũ demõstratiue q̃z priuatiue. Dignioribus aũt pricipiis vtit̃ dignior.

A Expo. pñ. p. pte. i. — C Et dicit q pri^m demr̃atiui sylli est propõ vlis imediata, ita tñ q affirmatiui sylli est pri^m ppriũ affirmatiua ppõ, negatiui aũt sylli ppriũ pri^m negatiua ppõ vlis. Sed nobilioris principii nobilior ẽ effectus. Ergo sm pportionẽ ppõnis affirma^{ue} ad negatiuã est pportio demr̃ationis affirma^{ue} ad negatiuã. Sz affirma^{ua} ppõ est potior q̃z negatiua. Q̃d pbat 2^r. Primo q̃dẽ q2 affir^{ua} est prior ⁊ notior cũ p affirmatiuã pbet̃ negatiua ⁊ non ẽ. Scdo, q2 affirmatio pcedit nãlr negõnẽ, sicut esse prius est q̃z nõ eẽ, q̃uis in vno ⁊ eodẽ q̃d de nõ eẽ in esse pcedit, nõ esse sit prius tpe, eẽ tñ est prius nã. ⁊ simplr prius ẽ tpe, q2 nõ entia nõ pducunt̃ in eẽ, nisi ab aliq̃ ente, ĝ pz q affirma^{ua} demõstratio ẽ potior q̃z negatiua. C Quitã rõnẽ põit ibi. Ulti. Expo. reliq̃rum.

C Insuper antiquior est. Nam absq̃z affirmatiua negatiua esse non potest.

C Adhuc ⁊ principalior est. Sine eniz demõstratiua non esse priuatiua.

B Expo. ter. — C Que talis est. Illud ex quo aliud depẽdet, ẽ principali⁹. Sed demõstratio negatiua depẽdet ex affirmatiua, q2 nõ põt esse negatiua demõstratio sine affirmatiua ppõne, que nõ pbat̃ nisi per affirmatiuã demõstrationẽ. Ergo demõstratio affirmatiua est principalior q̃z negatiua.

C Cum aũt affirmatiua prestabilior sit negatiua, patet rectam etiam ea prestabiliorez esse, que ad id deducit, quod fieri nequit.

T. c. 41. C Qm̃ aũt cathegorica priuatiua dignior sit: mãifestũ ẽ ⁊ ad ipõle ducẽte. LECTIO. XL.

Ostq̃z Phs õñdit q demr̃atio vlis dignior est particulari, ⁊ affirmatiua negatiua, hic ostẽdit tertio q̃ ostẽsiua potior est ea q̃ ducit ad impole. Et circa h̃ tria facit. Primo pponit q̃d itẽdit. Scdo p̃mittit q̃dã necẽa ad ppositũ oñdẽdũ. ibi [Opz aũt scire.] Tertio pbat ppositũ. ibi [Nã aũt prior ⁊c.] Dicit ergo p̃. q q2 ostẽsum est, q affirmatiua demõstratio est potior q̃z negatiua, ex hoc vlterius sequit̃, q affirmatiua demõstratio ostẽsiua est potior ea q̃ ducit ad ipole. C Deinde cum dicit.

C Expõ ter.

C Atq̃z p̃ scire diam ipsaz opz. Igit̃. a. q̃dez nulli. b. cõpetat. b. vero cuilibet insit. c. Atq̃z h̃ pacto negatiua recta sit demr̃atio: qua q̃dez a. pcessione recta nulli. c. cõpetere demr̃at̃.

C Opz aũt scire que dña sit ipsaz. Si igit̃. a. i nullo. b. inest. c. aũt oĩ. b. necesse est i nullo. c. esse. a. Sic igit̃ acceptis demr̃atiua priuatiua erit demõstratio: quoniã. a. in. c. non erit.

D — C Premittit q̃dã q̃ sunt necessaria ad propositũ oñdẽdũ. Et circa hoc tria facit. Primo ostẽdit que sit demonstratio negatiua. Scdo ostẽdit que sit demonstratio q̃ ducit ad ipole. ibi [Que vero ad impole.] Tertio cõcludit cõparationẽ vnius ad alterũ. ibi [Termini igit̃.] Dicit ĝ p̃. q ad ppositũ ostẽdẽdũ, opz cõsiderare diam ipsoz. s. demõstrationis negatiue ⁊ ducẽtis ad ipole. Si ergo accipiat̃ q. a. in nullo. b. sit. ⁊. b. sit i oĩ. c. ⁊ cõcludat̃. a. eẽ i nullo. c. erit demõstratio negatiua. C Deinde cuz dicit. Expo. p^e. 2ª Ulti.

C Sed ea que ducit ad id q̃d fieri neq̃t, sic sese hz. Nã si demõstrãdũ est. a. nulli cõpetere. b. sumẽdũ est ecõtra, cuilibet eidẽ ipm cõpetere. At. b. ẽt cuilibet. c. Quare fit vt. a. cuilibz cõpetat. c. Sit aũt notũ atq̃z cõcessum h̃ minime fieri posse. Non ergo fieri põt vt. a. cõpetat ipsi. b. q̃d si. b. conceditur ipsi cõpetere. c. fieri profecto nequit: vt. a. competat ipsi. b.

C Que vero est ad impole sic se hz. Si opus est demr̃are q. a. in. b. nõ sit: accipiẽdũ est affirmatiue. a. eẽ in. b. ⁊. b. i. c. Quare accit. a. i. c. eẽ. Hoc aũt sit notũ ⁊ certuz q̃d ipole est esse. Uide i anno.

E Expo. p^e 2^e — C Manifestat q̃ sit demr̃atio ducẽs ad ipole. Et dicit, q demõstratio ducẽs ad impossibile, hoc mõ se hz. Sit ita q oporteat demr̃are q. a. nõ insit. b. accipiamus oppo^m eius q̃d pbare volum⁹. s. oẽ. b. ẽ. a. ⁊ accipiam⁹ q. b. sit in. c. p hãc ppõnẽ, oẽ. c. est. b. ex q̃b⁹ seq̃tur ĝ, oẽ. c. est. a. ⁊ sit ita q notũ sit ⁊ cõcessuz apud oẽs q̃d est ipole. Et ex h̃ cõcludimus p̃mã eẽ falsaz. s. oẽ. b. est. a. ⁊ ita oportebit vel q nullũ. b. sit. a. vel saltẽ q q̃dã. b. nõ sit. a. C Sz h̃ sic intelligẽdũ est q̃d seq̃tur. a. nõ esse in. b. q̃n manifestũ est. b. esse in. c. q2 si manifestũ esset hãc esse falsam, oẽ. c. est. a. ⁊ si nõ esset manifestũ hãc esse verã, oẽ. c. est. b. non esset p cõsequẽs manifestũ hãc esse falsaz, omne. b. est. a. q2 falsitas cõclusionis poterat pcedere ex alterutra premissarum, vt ex supra dictis pz. C Deinde cum dicit. 3. ⁊ vlti. F Ad demon. ad ipole reg T. c. 18. et h̃.

C Termini igit̃ ordine sili disponunt̃, verũ dña cõsistit in ppõnũ negatiuaz cognitione, vtra inq̃uã istaz sit notior, vtrũ hec. a. nulli cõpetit. b. an ista. a nulli cõpetit. c. Cũ igit̃ conclusio notior ẽ, tuz ea sane fit demr̃atio: q̃ deducit̃ in id q̃d haudq̃z q̃z fieri põt. Sz cuz ea ppõ que in rõcinatione sumitur notior est: tum recta nimirum efficitur demonstratio.

C Termini q̃dẽ sili ordinant̃. Differt aũt in q̃ ⁊ q̃lis sit notior priuatiua ppõ: vtz igit̃ q̃ ẽ. a. b. nõ iest: aut. a c. nõ iest. Cũ igit̃ cõclo notior, q̃m nõ est. a. in. b. ad impole sit demõstratio. Cũ autẽ in syllogismo sit: demõstratiua est.

G Expo. p^e. — C Cõcludit cõparationẽ vtriusq̃z demõstrationis pmanifestate. Et p̃ ostẽdit in quo cõueniũt, q2 in sili ordinatiõe terminoz. Naz sicut in demõstratione negatiua accipit̃ b. mediuz inter. a. ⁊. c. ita in ea que ducit ad ipole. Scdo aũt ostẽdit diam, q2 differt in vtraq̃z demonstratione q̃ negatiua propõ sit notior, vtrũ. s. ista ppõ, nullũ. b. est. a. vel ista nullũ. c. est a. q2 in demõstratione ducẽte ad ipossibile accipit̃ ista propõ. c. nõ est. a. vt notior, q2 ex h̃ q ẽ 2. 3.

Poste. Tho.

a.non in.c.esse, ostēditur.a.nō esse in.b. vnde hec.c.non est.a.sumit̄ vt notior. Sed qn̄ illa que ponit̄ vt p̄missa i syllo, accipitur vt notior, tunc est demonstratiua, id est ostensiua demonstratio negatiua. ¶ Deinde cum dicit.

Altē.

¶ At ꝯstat ppōnē hāc.a.nulli cōpetit.b.poīē hac eē nā.a.nulli cōpetit.c. Ea nāq3 sūt ꝯclo ne p̄ora, ex qb⁹ emergit ipsa ꝯ. Atq3 p3 hāc q̄dē.a.nulli.c.cōpetit: ꝯclōnē eē, illā aūt.a.nulli.b.cōpetit, id esse, ex quo emergit ipsa ꝯclo.

¶ Natura aūt prior est que est q̄.a.in.b. non sit, q̄3.a.non in.c. Priora enim ꝛ notiora natura cōclusione sunt, ex qbus est ꝯclusio. Est autē que est.a.qdem in.c.non esse cōclusio, a.aūt non in.b.ex quibus est conclusio.

H Expo.pme. ¶ Ostēdit ppositū hoc mō. Ista ppō.b.nō est.a.est nāliter prior q̄3 ista ppō.c.nō est.a. Et hoc pbat per hoc q̄ 2ᵉ p̄misse ex qbus infertur ꝯ sunt nāliter priora ꝯclusione. 3ᵉ Sed in ordine syll.c.non est.a.ponitur vt conclusio, sed b.non est.a.ponitur vt id ex quo ꝯ infertur. ergo.b.non est.a.est nāliter prior. ¶ Consequenter cum dicit.

¶ Nō enim si fit vt qppiā tollatur, hoc qdem est ꝯclusio, illa vō ex qbus. Sed id qdem ex quo fit rōcinatio sic sese h3, aut totius ad ptē, aut ptis ad totū habeat rōnē. At.a.c.ꝛ.a.b. ppōnes: nō sic inter sese h̄nt, vt p3. Si igitur ea demōstratio que ex notioribus, prioribusq̄ue cōficit̄: semp est p̄stabilior: vtraq3 vō demōstratio dicta ex negatione qdē credit̄: altera tn̄ ex priore, altera ex posteriore: negatiua demōstratio recta p̄stabilior est ea simplr demōstratione, qua deducitur ad id qd̄ fieri nequit, quare p3 affirmatiuā quoq3 demonstrationem rectā: que qdē negatiue prestat, (vt patuit) prestabiliorem esse eadem.

¶ Nō.n.si ꝯtigit remoueri aliqd, hec ꝯclo ē: illa aūt sunt ex qb⁹. S3 h̄ qdē ex quo sylls̄ ē: qd̄ vtiq3 sic se h3: qm̄ aut totū ad ptē, aut ps ad totū se h3. S3 q̄ sunt.a.in.c.ꝛ.a.b. ppōnes nō sic se h̄nt adinuicē. Si igit̄ ex notioribus sit ꝛ credibilioribus, dignior est. Sūt aūt vtreq3. ex nō esse credibiles. Sed hec qdē ex priori: illa aūt ex posteriori: potior simplr vtiq3 erit ea q̄ est ad impōle priuatiua demōstratio: quare ꝛ cū hac dignior predicatiua. manifestum est q̄ ꝛ ea que est ad impossibile potior est.

I ¶ Remouet quādā obuiationē. Posset.n.aliqs dicere, q̄ ēt ista negatiua.c.nō est.a.est id ex quo ꝯcludit̄ in demōstratione ad ipoīe q̄.b.nō est.a. S3 h̄ excludit dicēs. Expo.pᵉ. q̄ per hoc q̄ ꝯ interimit̄ ꝛ ex eius interemptione interimitur aliqd̄ p̄missoꝝ, nō efficit̄ qd̄ p̄us erat ꝯ sit p̄nᵐ. ꝛ ecōuerso simplr ꝛ s̄m nām. sed solū quo ad aliqd. Nam ista est habitudo ꝯnis ꝛ p̄ncipioꝝ, q̄ interempta ꝯne interimitur p̄nᵐ. Sed illud qdem est sicut p̄nᵐ, ex quo syllogismus pcedit qd̄ se h3 ad ꝯnē vt totū ad partē, ꝛ ꝯ se h3 ad p̄nᵐ vt pars ad totū. Nam subm ꝯnis negatiue sumitur sub subo prime ppōnis. Non aūt ita se h̄nt.a.c.ꝛ a.b. ppōnes q̄ a.c.cōparet̄ ad.b. vt totū adptē. Nō enī b.a.accipit sub.c.a. s3 potius ecōuerso. Un̄ relinqtur q̄ l3 interēpto.c.a.cōcludat̄ interēptio ei⁹ qd̄ est.b.a. nālr tn̄.c.a.est ꝯ ꝛ.b.a.est p̄nᵐ, ꝛ per ꝯn̄s.b.nō est.a.est nālr notior, q̄3.c.nō est.a. Et ex hoc sic argumētat̄. Illa demōstratio est dignior, q̄ pcedit ex notioribus ꝛ prioribus. Sed demōstratio negatiua pcedit ex notiori ꝛ priori q̄3 demōstratio ducēs ad impōle. Utraq3.n.facit scire p aliquam negatiuā ppōnē, sed demōstratio negatiua pcedit ad faciēdā fidē ex hac ppōne negatiua.b.nō est.a. q̄ est nālr p̄or. Demōstratio aūt ducēs ad ipoīe pcedit ad faciēdū fidē ex hac ppōne negatiua.c.nō est.a.q̄ est posterior nālr. Relinqtur ḡ, q̄ demōstratio negatiua sit potior ea que ducit ad impōle. Sed affirmatiua est potior negatiua, vt supra ostēsum est, ergo demrātio affirmatiua ostēsiua est multo potior ea que ducit ad ipossibile. K 3ᵉ Altē. Lec.pce.

¶ Scia aūt est exactior, atq3 prior, ea q̄ est eadē ipsius eē: atq3 pp qd est, sed nō ea que est ipsius eē: sine ea q̄ est ipsius pp qd est. Et ea que nō ē de subiecto, vt arithmetica ipsa musica. Et itē ea q̄ est ex paucioribus ea q̄ est ex additiōe: vt arithmetica ipsa geometria. Ex additione autē dico hoc pacto. Unitas est suba vacās pōne punctū vō est cū3 positione suba. Hoc igitur ex additione esse dico.

¶ Certior aūt scia est ꝛ prior q̄cūq3 ipsius qa. ꝛ pp qd eadē est: sed non est ipsius qa, extra eā que est pp qd. Et q̄ nō est de subo, illa q̄ ē de subo: vt arithmetica armonica. Et q̄ ē ex minoribus ea q̄ est ex appositione. Dico autē ex minoribus eā que nō est ex additione: vt vnitas suba est sine pōne. pūctū aūt suba posita. Hoc āt ē ex appōne. L.cō.42.

LECTIO.XLI.

Ostēsō Phs cōparauit demōstrationes adinuicē, hic agit de cōparatione scie, que est demōstrationis effectus. Et diuidit̄ i duas partes. In p̄ma pte cōparat sciam ad scientiam. In scda cōparat scientiā, ad alios modos cognoscēdi. ibi [Scibile aūt ꝛ scia differunt.] Circa p̄mū duo facit. Primo cōparat sciam ad scia3 s̄m certitudinem. Secūdo s̄m vnitatē ꝛ pluralitatē. ibi [Una scia aūt ꝛc.] Circa primū ponit tres modos, qbus vna scia est certior alia. Primū modum ponit dicens, q̄ illa scia est prior ꝛ certior q̄3 alia, que.s.eadē facit cognoscere, ꝛ quia, ꝛ pp̄ter qd. Non aūt est illa certior que est cognoscitiua solum ipsius, quia, separatim ab ea que cognoscit pp qd. Hec enim est dispō scie subalternantis ad subalternatā, vt supra dictū est. Nam scia subalterna separatim scit, quia, nesciēs pp quid. Sicut chirurgicus scit q̄ vulnera circularia tardius curant̄, nō aūt scit pp qd. Sed hmōi cognitio p̄tinet ad geometrā, qui cōsiderat rōne3 circuli, s̄m quā partes eius nō appropinquāt sibi per modū anguli, ex qua ppinqtate cōtingit q̄ vulnera triangularia citius sanant̄. Scdm modū ponit dicens, q̄ illa scia que non est de subiecto, est certior illa q̄ est de subiecto. Et accipit̄ hic subm pro materia sensibili, qꝛ vt Phs docet in 2ᵒ phycoꝝ, quedā sunt scie pure mathematice, que oīno abstrahūt s̄m rōnem a materia sensibili. vt geometria ꝛ arithmetica, quedā aūt scientie sunt medie, que scil3 principia mathematica applicant ad materiā sensibilē, sicut perspectiua applicat p̄cipia geometrie ad lineā visualem, ꝛ armoniaca. s. musica applicat p̄ncipia arithmetice ad sonos sensibiles. Un̄ hic Lec.44. L Expo.pme Lec.15.ec.in 4ᵉ. M 2ᵉ L.cō.29.lc.3. t.cx.4.ec.cō.30.exp.alte.

A dicit q̄ arithmetica est certior q̄ musica ⁊ prior. Prior quidē, q̄ musica vtit̄ principijs eius ad aliud. Certior autem, q̄ incertitudo cātur per trāsmutationez mãe sensibilis, vnde quāto magis acceditur ad eā, tāto sciētia est minus certa. 3. Tertiū modū ponit dicēs. Que est ex paucioribus, est prior ⁊ certior ea, que est ex appositione .i. 4. q̄ illa q̄ se hz ex additione. Et ponit exēplum, sicut geometria est posterior ⁊ minus certa q̄ arithmetica. Dicūt enī se ea de qbus est geometria ex additione ad ea de q̄bus est arithmetica. Et hoc qdē planū est scd̄z pōnes platonicas scd̄m q̄s hic Ar. exponit, vtens eis ad ppositum ostēdēdū. Sicut frequēter in libris logice vtit̄ opinionibus aliorū phorū ad propositū manifestādū per modū

B Positio Plato exēpli. Posuit aūt Plato, q̄ vnū est suba cuiuslibet rei, q̄ nō distinguebat iter vnū qd̄ ↄuertit̄ cū ente, qd̄ significat subam rei, ⁊ qd̄ est pn̄ numeri, qd̄ considerat arithmeticus. Hoc ergo vnū, scd̄m q̄ recipit additionē positionis in ↄtinuo, accipit rōnē pūcti. Vñ dicebat, q̄ vnuz est suba non hñs pōnē. Punctū aūt est suba hñs pōnez, ⁊ sic punctū supra vnitatē addit pōnem. Et sicut ex vno causant̄ oēs numeri nō hñtes pōnē, ita ex pūcto scd̄m platonicos cāntur oēs quantitates ↄtinue. Nā pūctus motus facit lineā, linea mota facit superficiē, supficies mota facit corpus. Et scd̄m hoc quātitates cōtinue, de qbus est geometria, se hñt ex appositione ad numeros, de q̄bus est arithmetica. Vñ platonici posuerūt numeros esse

C formas magnitudinū, dicētes formā pūcti esse vnitatem, formā aūt linee esse binariū, propter duo extrema, formam aūt superficiei esse ternarium, ppter pmā supficiem triangularē .s. que tribus angulis terminatur, formam aūt corporis ponebat quaternariū, pp hoc q̄ prima figura corporea est pyramis triāgularis, q̄ quatuor angulos corporales hz, vnū quidē .s. in conum ⁊ tres in basim. ¶ Et scd̄m hoc pz q̄ comparatio certitudinis sciētiarum accipitur hic scd̄m duo. Nā primus modus accipitur scd̄m q̄ cā est prior ⁊ certior suo effectu. Alij autem duo modi accipiunt̄, scd̄m q̄ forma est certior mã, vtpote q̄ forma est pncipiū cognoscendi materiā. Est autez du

Tex. co. 35. lec. 8. expo. 3. plex materia, vt dicitur in 7° metaphysice, vna quidem sensibilis scd̄m quā accipit̄ secūdus modus. Alia vō itelligibilis .s. ipsa cōtinuitas, ⁊ scd̄m hanc accipitur tertius modus. Et quāuis hic tertius modus expositus sit scd̄m

Ulti. opinionē Platonis, tñ ēt scd̄m opinionē Aristotelis, punctus se hz ex additione ad vnitatē. Nam punctū est quoddam vnū indiuisibile in cōtinuo, abstrahens scd̄m rōnem a materia sensibili. Unum autem abstrahit ⁊ a materia sensibili ⁊ ab intelligibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Una aūt est sciētia, que vnius est generis.

Tex. co. 41. ¶ Una aūt scientia est, que est vnius generis.

D ¶ Comparat sciētias adinuicē scd̄m vnitatē ⁊ diuersitatez. Et circa hoc duo facit. Primo enim ostēdit vnitatē ⁊ diuersitatem esse in sciētijs ⁊ scd̄m subm ⁊ pncipiū. Secundo prosequtur ⁊ de subiectis ⁊ de pncipijs. ibi [Eius au

Te. co. seq. ime. tem qd̄ est a fortuna.] Circa primum duo facit. Primo ostēdit qd̄ faciat ad vnitatē ⁊ diuersitatē sciētie. Secundo ostēdit quoddā necessariū, ad cognoscēdum quid faciat ad pluralitatē scientiarū. ibi [Plures aūt demōstrationes.] Circa primū duo facit. Primo ostēdit quid faciat ad vnitatē scientie. Secūdo quid faciat ad scientiarum diuersitatē. ibi [Altera autez sciētia.] ¶ Circa primum duo facit. Primo .n. ponit, q̄ vnitas scie cōsideratur ex vnitate gñis subiecti. Secundo ostendit quale sit

E genus, qd̄ ponit esse subiectuz scientie. ibi [Quecunq̄

Expo. ex primis.] Dicit ergo pˀ. q̄ scientia dicit̄ vna, ex hoc q̄ est vnius generis subiecti, Cuius rō est, q̄ pcessus scientie cuiuslibet est quasi quidaz motus rationis. Cuiuslibet aūt motus vnitas ex termino pncipaliter ↄsideratur, vt pz in 5° physi. ⁊ ideo opz q̄ vnitas sciētie ↄsideret̄ ex fine siue ex termino scie. Est aūt cuiuslibet scie finis siue terminus, genus, circa qd̄ est scia, q̄ in speculatiuis sciētijs nihil aliud querit̄ q̄ cognitio gñis subiecti. In practicis aūt sciētijs intēdit̄ q̄si finis, ↄstructio ipsius subti. Sicut in geometria intēdit̄ q̄si finis cognitio magnitudinis, q̄ est subm geometrie. In scia aūt edificatiua intēditur q̄si finis ↄstructio domus q̄ est hō artis subm. Vñ relinq̄tur q̄ cuiuslibet scie vnitas scd̄m vnitatē subi est attēdēda. Sz sic vnˀ gñis subi vnitas ē cōior q̄ alteriˀ, vt pote entis siue sube q̄ corpis mobil', ita vna scia ē cōior q̄ alia. Sicut metaphysica q̄ est de ente siue de suba, est cōior q̄ physica, q̄ est de corpe mobili. ¶ Deide cū dic̄.

Scia vna vnitate subiecti Te. c. 35. le. 6. ex. 4. ⁊ te. co. 40. le. 7. ex. 1.

F

Cōior scie vnde.

¶ Que componuntur ex primis, ⁊ sunt partes aut affectus horum per se.

¶ Quecunq̄ ex primis componūtur, ⁊ partes aut passiones eorum sunt per se.

¶ Ostēdit q̄lia sunt illa gñā, de qbus pñt esse scie, ⁊ ponit duas ↄdōnes siue rōnes. Quarū vnā ponit dicēs. [Que cūq̄ ex pmis cōponunt̄.] Ista .s. sunt q̄ vnˀ gñis vna scia est. ¶ Ad cˀ euidētiā ↄsiderādū est, q̄ sic iā dictū ē, pgressus scie ↄsistit in quodā motu rōnis discurrētis ab vno i aliud. Ois āt motˀ a pnº quodā pcedit, ⁊ ad aliqd terminat̄. Vñ opz q̄ i pgressu scie, rō pcedat ex aliqbus pncipijs pmis. Si q̄ ḡ res est q̄ nō habeat pnº pora, ex q̄bus rō pcedere possit, horū nō pōt ē scia, scd̄m q̄ scia hic accipit̄, put est demrationis effectˀ. Vñ scie speculatiue nō sunt de ipsis eēntijs subarū separatarū. Nō .n. p scias demratiuas possumˀ scire qd̄ qd̄ est in eis, q̄ ipse eēntie harū subarū sunt itelligibiles p seipsas ab itellu ad hō pportionato. Nō aūt ↄgregat̄ earū notitia q̄ cog̃scit̄ qd̄ qd̄ est ipsarū p aliq̄ pora. Sz p scias speculatiuas pt sciri de eis an sint, ⁊ qd̄ nō sunt, ⁊ aliqd scd̄m silitudinē in rebˀ iferiorib inuētā. Et tūc vtimur posteriorib vt porib ad earū cognitionē, q̄ q̄ sunt posteriora scd̄z nām, sunt pora ⁊ notiora q̄ ad nos. Et sic pz; q̄ illa de qbˀ hi scia pea q̄ sunt pora simplr sunt cōposita scd̄z se ex aliqbˀ poribus. Quecūq̄ vō cog̃scunt̄ p posteriora q̄ sunt pˀ q̄ ad nos, ⁊ si i seipsis sint simplicia, scd̄z tñ q̄ a nra cognitiōe accipiūtur, cōponunt̄ ex aliqbˀ pmis q̄ ad nos. Scd̄az ↄdōnez ponit cū dicit. [Et ptes aut passiōes eorū sunt p se.] Ubi ↄsiderādū est, q̄ subm alicˀ scie duplices ptes hic pōt .s. ptes ex qbus cōponit̄ sic ex pmis, vt dictū est .i. ipsa pnª subi, ⁊ ptes subiectiuas. Et quāuis de vtrisq̄ ptibˀ possit itelligi qd̄ hic dr̄, tñ magis vr̄ esse itelligēdū de p̄ gñe partiū. In q̄libet .n. scia sunt q̄daz pnª subiecti de qbˀ est pˀ ↄsideratio, sicut in scia nāli de mā ⁊ forma, ⁊ in grammatica de lr̄is. Est ēt in qualibet scia aliqd vltimum ad qd̄ terminat̄ ↄsideratio scie, vt .s. passiones subiecti manifestent̄. Sz vtrūq̄ horuz .s. ⁊ proprie ptes ⁊ passiones pñt alicui attribui ⁊ p se, ⁊ nō p se. Nā ea q̄ sunt p se pnª ⁊ passiones triāguli, nō sunt p se pnª ⁊ passiones isochelis, inquātū isocheles est, sz inquātū triangulus. Nec ēt sunt p se pnª ⁊ passiōes eris ⁊ a'bi, q̄uis ↄtigat aliqd̄ es triāgulū eē, vel aliqd̄ albū. Vñ si q̄ scia eēt q̄ ex pncipijs triāguli manifestaret passiones trianguli, hō scie subm nō esset isocheles, neq̄ albū aut es, sed triāgulus, cuius ēt p se subiectiue ptes sunt isocheles eqlaterus ⁊ gradatus. Sed pro tāto dixi de his ptibˀ hic ad p̄sens non ita ↄueniēter accipi, q̄ magis accipe possumˀ documētū q̄liter scia se hēat ad hō partes subiectiuas, ex eo q̄ se hz aliq̄liter ad totū genus, q̄ ecōuerso. ¶ Deinde cū dicit.

Expo. tex. G Noᵃ. Expo. pced.

Prīa cōditio generis scibilis a nobis.

H Quid pōt eē p scia. spe. de substātijs separa.

I 2ª ↄditio

De quo gñe pciū itelligit

K

Nota.

¶ Diuerse vō scientie sunt, quaruz principia non sunt ex eisdem, nec ex vnius principijs

principia proficiscuntur alterius.

Alteri textus ¶ Altera aūt scia est ab altera, quorūcūqȝ prīcipia, neqȝ ex eisdem, neqȝ ex alterutris sunt,

L ¶ Ostendit rōnē diuersitatis sciarū. Et p̄ ponit hāc rōnē. Scdo manifestat eā. ibi [Huiꝰ aūt signū.] Est ḡ cōsiderādū circa p̄m, q̄ cū rōnē vnitatis scie accepit ex vnitate gñis subiecti, rōnē diuersitatis sciaruȝ nō accipit ex Expo. tex. diuersitate subiecti, sȝ ex diuersitate pncipioꝝ. Dicit. n. q̄ vna scia est altera ab alia, quaꝝ pncipia sunt diuersa; ita q̄ nec ambarū sciētiarū principia pcedāt ex aliqbus pncipiis prioribus, nec pncipia vnius scie procedant ex pncipiis alterius. q2 siue pcedāt ex eisdeȝ pncipiis, siue alia ex aliis, nō esset diuersa scia. ¶ Ad huiꝰ ergo euidētiā. sciēdū est, q̄ mālis diuersitas obiecti nō diuersificat habitū, sed solū formalis. Cū ergo scibile sit propriū obiectū scie, nō diuersificabunt scie ſm diuersitatē materialē scibiliū, sed ſm diuersitatē coꝝ formalē. Sicut aūt formalis rō visibilis sumitur ex lumine per qd color vȝ, ita formalis rō scibilis accipit ſm pn̄a ex qbus aliquid

M scitur. Et iō quātūcūqȝ sint aliq̄ diuersa scibilia per suaȝ nām, dūmō per eadē pncipia sciant, pertinēt ad vnā sciētiam, q2 nō erūt iā diuersa inquātū sunt scibilia. Sūt. n. per sua pn̄a scibilia. Sicut pȝ q̄ voces humane multum differūt ſm suā naturā a sonis inanimatoꝝ corpoꝝ, sed q2 ſm eadē pn̄a attēditur ꝯsonātia in vocibus humanis, ⁊ sonis inaiatorū corpoꝝ, eadē est sciētie musice que de vtrisqȝ ꝯsiderat. Si vō aliq̄ sint eadē ſm nāȝ, ⁊ tn̄ per diuersa pncipia ꝯsiderent, manifestum est, q̄ ad diuersas sciētias pertinēt, sicut corpus mathematicū nō est separatū subiecto a corpe nāli. Quia tn̄ corpus mathematicū cognoscit p pncipia quātitatis, corpus aūt naturale per principia motus, nō est eadē scia geometrie ⁊ naturalis. Patet ergo, q̄ ad diuersificādū scias sufficit diuersitas pncipioꝝ, q̄ comitat diuersitas gñis scibilis. Ad hoc aūt q̄ sit vna scia simplr vtrūqȝ reqrit ⁊ vnitas subiecti ⁊ pncipioꝝ. Et iō de vnitate subiti supra fecit mētionē, cū dixit [q̄ est gñis vnius] de pncipiis aūt cuȝ dixit

N [Quecūqȝ ex pmis ⁊c.] ¶ Sed vlterius cōsiderādum est, q̄ scdā principia virtutē sortiunt a pmis. Unde reqritur diuersitas pmoꝝ pncipioꝝ ad diuersitatē sciaruȝ. Qd qdem nō esset, si vel diuersoꝝ pncipia ex eisdē pncipiis fluant, sicut pncipia triāguli ⁊ quadrati deriuātur ex pncipiis figure, vel pncipia vnius deriuant ex principiis alterius, sicut pn̄ isochelis dependēt a pncipiis triāguli. Nec tn̄ intelligendū est, q̄ sufficiat ad vnitatē sciētie vnitas principioꝝ pmoꝝ simpliciter, sed vnitas pncipioꝝ pmoꝝ in aliquo gñe scibili. Distinguunt autem genera scibiliū ſm diuersum modū cognoscendi. Sicut alio mō cognoscuntur ea que diffiniunt cum mā, ⁊ ea q̄ sine mā. Un̄ aliud genus scibiliū est corpus naturale, ⁊ corpus mathematicū. Un̄ sunt diuersa principia prima vtriusqȝ gñis, ⁊ per ꝯñs diuerse scientie. Et vtrūqȝ hoꝝ generꝝ distinguitur in diuersas spēs scibiliuȝ, ſm diuersos modos ⁊ rōnes cognoscibilitatis. ¶ Deīde cū dic.

¶ Huius aūt est signū: cū ad ea que nō demōstrātur fuerit ventū. Opȝ eniȝ ipsa eodem in genere esse, in quo sunt ea q̄ sunt demrata. Est aūt ⁊ huius signū, cū ea q̄ demōstrantur per ipsa, eodē in genere sunt, atqȝ ppinqua.

¶ Hmōi aūt signū est cū in indemonstrabilia veniāt. Opȝ. n. ipsa in eodē gñe esse his q̄ demōstrātur. Signū aūt huiꝰ est, qñ demōstrabilia per ipsa in eodē genere sunt, ⁊ ꝯgenea.

O ¶ Manifestat positā rōnē. Et dicit, q̄ signū hꝰ est, q̄ scie sint altere ſm pncipia, cuȝ pueniat resoluendo in prima Expo. tex. pn̄a, que sunt indemōstrabilia, que opȝ esse eiusdē generis cū his q̄ demōstrātur, q2 sicut supra ostēsum est, non ꝯtingit ex alio genere pcedētē demōstrare. Ad hoc aūt 1. Po. c. 15. ⁊ c. 5. q̄ principia indemōstrabilia sint vnius generis, accipit vt signum, cū ea que demōstrātur per ipsa sint in eodeȝ Sim. gñe, ⁊ cōgenea. i. ꝯnālia vel pxima ſm genus sibiīpsis, huiꝰ. n. habēt eadem pn̄a. Et sic pȝ, q̄ vnitas gñis scibilis, inquātū est scibile, ex quo accipiebatur vnitas scie, ⁊ vnitas pncipioꝝ ſm que accipiebatur sciētie diuersitas, sibi mutuo correspondent. ¶ Deinde cuȝ dicit.

¶ Atqȝ fieri pōt, vt plr̄es eiusdē sint demrationes, nō solū si ex eadē serie mediū si coherēs accipiat: vt si iter. a. b. nūc. c. nūc. d. nūc. e. mediū accipiat: sȝ ēt si ex diuersa sumat. Sit. n. a. mutat. c. mouet. b. voluptate afficit. Uerꝰ igit dices si. c. de. b. ⁊ a. de. d. predicaueris. Qui nāqȝ voluptate afficit, mouet, ⁊ q mouet mutat. Rursus iter eosdē termios mediū. d. ponat i q̄ sit. qete ꝯseqt. Uerꝰ igr̄ idētidez dices, si. a. de. d. ⁊. d. de. b. pdicaueris. Qui nāqȝ afficit voluptate, is qetē ꝯseqt: ⁊ q qeteȝ ꝯseqtur, is mutat. Quare p diuersa media nō ex eadē serie sumpta ꝯficit rōcinatio. Nō tn̄ adeo diuersa, vt neutꝝ dicat de altero. Necesse est. n. ambo cuipiā eidē inesse. Cōsiderandū aūt est, quot modis p ceteras quoqȝ figuras eiusdē rōcinatio fieri potest.

¶ Plures aūt demrationes eē eiusdeȝ possibile est: ⁊ nō solū ex eodē ordine accipietū: sed sumēdo nō ꝯtinuū mediū, vt eoꝝ q̄ sunt. a. b. c. ⁊. d. sed ex altero: vt sit. a. trāsmutari: in quo āt. d. moueri, sȝ. b. letari, ⁊ iteꝝ. e. qescere. Uerū igit est ⁊. d. de. b. ⁊ a. de. d. pdicari. Letās eniȝ mouet, ⁊ qd mouet trāsmutat. Iteruȝ a. de. e. ⁊. e. de. b. veꝝ est pdicari Ois eniȝ letans quiescit, ⁊ quiescēs trāsmutat. Quare per altera media, ⁊ nō ex eodē ordine syllȝ ē. Quare ⁊ neutꝝ d̄ neutro dici ꝯtigit mediorū. Necesse est enim eidē alicui vtraqȝ inesse. Intendere autē est p alias figuras, quot modis contingit eiusdem fieri syllogismum.

P ¶ Ostēdit, quō vna ꝯ̄ per plura pn̄a demōstrari pōt. Et h̄ Expo. tex. qdē ꝯtingit dupl̄r. Uno qdē mō, qñ ponuntur plura media in eadē coordinatione, ⁊ in vna demōstratione accipit vnū illoꝝ medioꝝ, ⁊ in alia demratiōe accipit aliud ad eādē ꝯ̄nem, ⁊ sic opȝ q̄ accipiat mediū non ꝯtinuuȝ, vt si sunt duo extrema. a. b. vtputa hic tres ⁊ isochelea, ⁊ sint eoꝝ duo media coordinata. s. d. c. vtputa triangulus ⁊ figura talis. Posset ḡ demrari. a. de. b. duabus demōstrationibus, in q̄ruȝ vna accipiet pro medio. c. ⁊ in alia. d. ⁊ in neutra accipient mediū ꝯtinuū extremis, q2 in vna accipiet mediū ꝯtinuū vni extremo, ⁊ discōtinuū ab altero, ⁊ in alia vō eꝯ̄. Alio mō h̄ ꝯtingit, qñ accipiūtur diuersa media ex diuersa coordinatiōe, vtputa si. a. qd est maior extremitas sit trāsmutari, ⁊. b. qd ē minor ex̄mitas sit delectari, ⁊ accipiant diuersa media nō ex-

A stentia subinuicez.s.e.qd est gescere.z.d.qd est moueri,
sm hoc eadē ꝯ pōt ꝯcludi p diuersa media nō vnius or/
2ᵉ 3. dinis,z erit demōstratio vna talis. Oē qd gescit trāsmu
taē,qz eiusdē est transmutari z gescere,z oē qd delectaē
gescit,qz quies in bono desiderato causat delectationē,
4ᵉ ergo oē qd delectaē trāsmutaē. Alia demōstratio esset,
5.6.7.8. Oē qd moueē trāsmutaē,oē qd delectaē moueē,qz de/
Patent ex expo. lectatio est qdā motus appetitiue potētie,g oē qd dele/
ctatur trāsmutaē. Uel qd dicit. Oē qd delectaē moueē,
est sm opinionē Platonis,z hz locū in delectationibus
sensibilib⁹,q̄ sunt cū motu. Aliud qd dicit. Oē qd dele/
Lec.12. ctaē gescit,est verū sm opinionez Ar̄.vt pz in 7ᵒ z deci/
Lec.10. cap.8. mo ethicoꝝ. Et hoc p̄cipue verificaē in delectationib⁹
Ibid. itelligibilib⁹. ¶ Deinde cum dicit,qꝫ sicut h ostēsum est
i pma figura,ita ēt pōt i aliis figuris de facili considera
B ri,qꝫ eadē conclusio diuersis mediis pōt syllogizari. In
ducit aūt hoc Phs ad ostendēdū,qꝫ diuersum medium
demonstrationis qn̄qz ptinet ad eandē scientiā,puta cū
est ex eadem coordinatione,quādoqz autē ad diuersas
scias,puta qn̄ est ex alia coordinatione. Sicut terrā esse
rotundam per aliud mediū demonstrat astrologus.s.p
eclipsim solis z lune,z per aliud nāl is.s.per motuz gra
T.cō.20.lec. 3ᵉ expo.viii. uium tendētiū ad centrū,vt dicitur in 2ᵒ phẏsicorum.

¶ Eius aūt qd ꝓficiscitur a fortuna nō est p de
monstrationē scia. Qd.n.fortuito fit:nec est
vt necessariuz,nec vt plerūqz:sed est id qd fit
preter ista. Demōstratio vō alterius ꝫ est isto/
rum. Ois.n.rōcinatio que fit:p ꝓpōnes aut
necias,aut eas q̄ sunt plerūqz ꝯficiē. Atqz si
necie qdez sint:ꝯ quoqz necia est,sin vō ple/
rūqz sint:ꝯclusio quoqz talis efficitur. Qua/
re si id qd proficiscitur a fortuna neqz plerū/
qz:neqz necessario fit:nulla prorsus ipsius
erit sine dubio demonstratio.

¶ Eius aūt qd est a fortuna non est scia p de/
mōstrationē. Neqz.n.sicut necīm est:neqz sicut
frequēter qd est a fortuna,sz qd extra hoc fit.
Sz demōnstratio alterius horū est. Ois.n.syll's
ē,aut p necias,aut p eas q̄ sunt tanq̄ freqn/
ter ꝓpōnes. Et siqdez ꝓpōnes necie sunt:z
cōclusio necessaria est. Si vō sint vt frequen
ter:z ꝯclō hꝫ est. Quare si id qd est a fortuna
neqz ē sicut freqnter,neqz sicut necīm:neqz vti/
qz ipsius erit demōstratio. LECTIO.XLII.

Ostq̄ Phs assignauit rōnē vnitatis z diuer/
sitatis sciaꝝ ex parte gn̄is subiecti,z ex par
te pncipioꝝ,hic de vtrisqz ꝓsequitur. Et p de
subiectis de qbus ē scia. Scdo de pncipiis
ibi ¶ Eadē aūt sm⁹ zc.] Circa p̄ᵐ ꝯsiderādū
T.c.seq.inc. est,qꝫ supra duas ꝯditiones posuit gn̄is qd est subiectū
scie,quaꝝ vna est,vt cōponatur ex primis. Alia est vt par
C tes z passiones sint eius p se. Quaꝝ ꝯditionū vna deest
in his que sunt a fortuna,qz nō eueniūt p se.sed per acci
dēs z pter intētionē,vt ꝓbaē in 2ᵒ phẏsi. Alia vō condi
T.c.50.le.8. 2ᵉ expo.4. tio deest in his q̄ p sensum cognoscunē,q̄ sunt pma i no/
stra cognitione. Et ideo ostēdit,qꝫ scia non est eorū que
sunt a fortuna. Scdo ostendit qꝫ non est eorū que cogno
Expo.1ᵉ. scūtur per sensum. ibi ¶ Neqz p sensum est scire.] Dicit
ergo p̄.qꝫ demonstratiua scia non pōt esse de eo qd est a
fortuna,qd est per accñs eueniēs. Et hoc ꝓbat sic. Ois
4. syll's demōstratiuus,aut ꝓcedit ex propōnibus necessa/
riis,aut ex propōnibus que sunt vere vt frequenter. Ex 5.6.
propōnibus aūt necessariis seqtur conclusio necessaria, Lec.13.1.ex.1.2.3.4.
vt supra probatuz est. Et silr ex propōnibus q̄ sunt vere
sicut frequēter,seqtur ꝯ que est vera vt freqnter,vel for
te ēt necessaria,sm qꝫ ex ꝯtingenti pōt seq necessariū,vt
ex falso verū. Nunqz aūt ex ꝓpōnibus q̄ sunt vere vt fre
quēter,sequeē ꝓpō q̄ est vera vt in paucioribus,qz seq̄ D
retur qꝫ aliqn̄ ꝓpōnes essent vere z ꝯclusio falsa,qd est
impole,vt ostēsum est. Necesse est ergo qꝫ cōclusio syllo Lec.16.
gismi demōstratiui.vel sit necessaria,vel sit vera sicut fre
quēter. Sed id qd est a fortuna nō est necessarium,neqz 2ᵉ z vlti.
qd verū vt frequenter,sed accidit in paucioribus,vt in T.cō.51.le.8. expo.5.
2ᵒ phẏsi.probatur. Ergo demōstratiua scia non pōt esse
de eo qd est a fortuna. ¶ Est aūt ꝯsiderandum qꝫ de his Demon. de
qdem que sunt sicut frequēter contingit esse demonstra his que freq. sunt
tionem,inquātū in eis est aliquid necessitatis. Necessa/ T.cō.88.89.
rium autē vt dicitur in 2ᵒ phẏsi.aliter est in naturalibus q̄ 90.lec.vlti. expo.4.
sunt vera vt frequēter z deficiunt in minori parte,z ali/
ter in disciplinis id est in mathematicis que sunt semp
vera. Nā in disciplinis est necessitas a priori. In natura/
libus a posteriori,qd tn̄ est prius sm nām,scilz a fine z
forma. Unī sic docet Aristo.ostendere propter quid,vt si
hoc debeat esse,puta qꝫ oliua generetur,necesse hoc p̄/
existere.s.semen oliue,nō aūt ex semine oliue generatur
ex necessitate oliua,qz pōt impediri per aliquam corru
ptionē gn̄atio. Unde si fiat demōstratio ex eo qd est pus
in generatione,non ꝯcludit ex necessitate,nisi forte acci
piamus hoc ipsum esse necessariū,semen oliue vt freqn
ter esse gn̄atiuum oliue proprie,qz hoc facit sm proprie
tatē sue nature nisi impediatur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vō neqz fit vt p sensuz sciamus. Nam si
sensus talis,z nō huius alicui⁹ est:sentire tn̄
necesse est hoc aliqd:z aliquo i loco.z nunc.
Ule vō,z qd est supra oia,fieri nequit vt sen
tiatur:qppe cū nō sit hoc,neqz nūc. Nō eniz
esset vle. Qd enim semper est,z vbiqz,id vle
dicimus esse. Cū igiē demōstrationes qdez
sint vles:vlia vō sentiri nequeāt:perspicuuz
est fieri nō posse,vt per sensum sciamus.

¶ Neqz p sensum est scire. Si.n.z est sensus Vide textū.
talis qdē huiꝰ,z nō huiꝰ alicuius:sed tn̄ sen
tire necesse est hoc aliqd,z vbi,z nūc. Ule au
tē z in oibus ipole est sentire. Nō.n.est hic,
neqz nūc. Nō.n.vtiqz esset vle. Qd eniz sem
per est,z vbiqz est,vle eē dicimus. Qm̄ igiē
demōstrationes vles sunt,has aūt nō est senti/
re,manifestum est qꝫ neqz scire per sensum.

¶ Dicit qꝫ scia nō est eoꝝ que cognoscunē sm sensum. Et
circa hoc duo facit. Primo ondit,qꝫ scia nō ꝯsistit in sen/
su. Scdo ostēdit quo mō sensus ordinatur ad sciam.ibi
¶ Sunt tn̄ quedā reducta.] Circa p̄ᵐ duo facit. Primo
ostēdit sciam nō esse p sensuz. Scdo prefert sciam sensui.
ibi ¶ Uniuersale autē honorabile zc.] Circa p̄ᵐ duo fa/
cit. Primo ondit veritatē. Scdo excludit errorē quorū/
dā.ibi ¶ Sed manifestuz zc.] Dicit ergo p̄.qꝫ sicut scia Expo.1ᵉ
nō est eoꝝ que sunt a fortuna,ita ēt scia non ꝯsistit in co/
gnitione que est p sensum. Et hoc ꝓbat sic. Manifestuz 1ᵉ Obiectū sensus.
est enim qꝫ sensus cognoscit aliqd tale,z nō hoc. Nō.n.
obiectū p se sensus est suba,z qd qd est.sed aliqua sensibi
lis q̄litas,puta calidū.frigidū,albū nigrū,z alia huiꝰ.
Huiꝰ aūt q̄litates efficiūt singulares q̄sdaz subas in de/
terminato loco z tpe existētes,vñ necesse est,qꝫ hoc qd

sentitur, sit hoc aliqd, s. singularis subs, et sit alicubi, et nūc
3. 4. s. in determinato tpe et loco. Ex quo pz, q id qd ē vle nō
5. 6. pt cadere sub sensu. Nō. n. qd est vle determinat ad hic
Quō intelligē dū sit vle esse vbiqz et semp et nūc, qz iā nō esset vle. Illud. n. vle dicimus, qd est sem
per et vbiqz. Qd quidē nō est sm viaz affirmationis in
telligēdū, q hoc sit de rōne vlis, aut eius qd est vle, q sit
semp et vbiqz, puta de rōne hois aut aialis, qz oporteret
q qdlibet singulare hois et aialis esset semp et vbiqz, qa
rō hois et aialis in quolibet singularīu inuenit. Si vo es
set de rōne ipsius vlis, sicut de rōne generis est, q conti
neat sub se spēs, sequeretur, q nihil esset vle, qd nō esset
et semper, et vbiqz inueniret, et sm hoc oliua nō esset, vel
nō haberet esse vniuersale, qz nō in omni terra pōt inue
niri. Est ergo hoc intelligēdū per modū negationis seu
abstractionis, qz. s. vle abstrahit ab omni determinato
tempore et loco. Vñ quātū est de se, sicut inuenitur in quo
libet vno loco vel tempore, sic natū est in omnibus inue
Vltī. niri. Sic igitur pz, q vle non cadit sub sensu. Quia igit
Tex. ij. i. ex. demonstrationes sunt vles, pcipue, vt ostēsuz est supra,
manifestū est, q scia per demonstrationem acquisita, nō
consistit in cognitione sensus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quin vt pz si fieri posset, vt sensu triāguli
āgulos hēre duob9 rectis eqles pcipemus,
qreremus vtiqz demōstrationez. Et nō (vt in
quiūt qdā) sciremus. Sētire nāqz necesse ē
singulare, at scia in vlis cognitione consistit.
Quāobrem si in luna ēt eēmus, terrāqz vide
remus obijciētē se lune, nō pfecto cāz ipsaz
defectionis sciremus. Sētiremus. n. lunam
deficere, et nō pp qd oino sensu pciperem9.
Non. n. ipsius vlis est sensus. Attñ ex eo qz
sepe hoc accidere videremus ipm vlr venā
ri, demōstrationē vtiqz hēremus. Ex singu
laribus. n. plibus, vle ipsum patefieri solet.

¶ Sed manifestū est qm et si eēt sentire triāgu
lū duobus rectis equales habere angulos:
qreremus vtiqz demōstrationē, et nō sicut q
dam fatētur sciremus. Sētire qdē eni neces
se est singulariter, scia aūt est in cognoscēdo
vle. Vñ et si in luna essemus, et viderem9 ob
iectā terrā: nō vtiqz sciremus cām defectus.
Sentiremus. n. qm deficeret nūc: sed nō pp
quid oino. Nō. n. esset vlis sensus. Sz ex cō
siderare hoc multotiēs accidere vle venan
tes, demōstrationē habemus. Ex singulari
bus eni pluribus vniuersale manifestuz est.

¶ Excludit errorē quorūdā, qui credebāt i ipsa pceptio
ne sensus cōsistere sciam. Et vi hec ratio pertinere ad il
los qui nō ponebāt intellectū differre a sensu, et per ōse
quens nullā aliā cognitionē esse nisi sensitiuā, vt habet
Tex. co 150. et in tertio de aia, et in 4° metaphysice. Et ad hoc excludē
c. 3. le. 4. te. ex. p. 13. dum dicit, q si ēt per sensum pcipere possemus q trian
Tex. cō. 21. le. ij. te. ex. pnc. gulus hz tres angulos eqles duob9 rectis, adhuc opor
teret qrere demōstrationez ad hn̄dum sciam, neqz p sen
Expo. 1a. 2a. sum perceptionē sciremus, qz sensus est singularīu, scia
Tex. ibi. ex. 1. 2. 3. aūt ōsistit in hoc, q vle cognoscimus, vt ostensuz est. Et
qz posuerat exēplū de his que sensu percipi non pnt, ad
maiorē euidētiā ponit exēplū in his que sensibilia sunt,
videlicet in eclipsi lune, que cōtingit ex oppositione ter
re, que interponit iter solē et lunaz, vt claritas solis non

possit pertingere ad lunā pp̄ter vmbrā terre quaz dum
luna subintrat eclipsat. Ponamus ergo, q aliqs eēt in 3.
ipsa luna et sensu pciperet interpōnez terre per vmbram
ipsius. Sensu qdem perciperet, q luna tunc deficeret ex 4.
vmbra terre, sed nō propter hoc sciret totaliter cām ecli
psis. Illud. n. est per se cā eclipsis, qd causat vlr eclipsiz.
Vniuersale aūt nō cognoscitur sensu, sed ex plurib9 sin 5.
gularibus visis, in qbus multotiens cōsideratis inueni 6.
tur idē accidere, accipimus vlem cognitionē. Et sic per Vltī.
causam vniuersalem demonstramus aliquid in vniuer
sali, de quo est scientia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ipsum aūt vle pstabile nimirū est: pp̄terea
qd ipsam cām indicat. Quare de talib9 noti
tia vlis pstabilior est pceptione sensuū, et itel
lectione eoꝝ, quoꝝ est alia cā. De pmis aūt
alia rō est. Patet igit fieri nō posse: vt quis
qz sentiēdo quicqz vnqz eoꝝ sciat, q demon
strabilia sunt: nisi sentire qspiam id eē dicat:
sciam inquam per demōstrationem habere.

¶ Vniuersale aūt honorabilius est, qm osten
dit cām. Quare de huiꝰ vli scia honorabilior
est sensibus, et cognitione quorūcūqz cā est.
Sed de pmis alia rō est. Manifestuz est igi
tur q ipossibile sit sentiēdo scire aliquid de
monstratoꝝ, nisi iam aliquis sentire hoc di
cat scientiam habere per demonstrationez.

¶ Ostēdit q scia est potior qz sensus. Manifestū est. n. q Expo. 1a.
cognitio q est p cām nobilior est, cā aūt per se est vlis cā,
vt iam dictuz est, et ideo cognitio per vlem cām, qlis est
scia, est honorabilis. Et qz hōꝰ vlem cām impossibile est 2.
apprehēdere per sensum, iō ōñs est, q scia que ostendit
cām vlem, nō solū sit honorabilior omni sensitiua cogni
tione, sed ēt omni alia intellectiua cognitione, dūmō sit
de rebus que hñt cām, qz scire aliquid per causam vni
uersalem, est nobilius qz intelligere qualitercūqz id qd
hz causaz sine cognitione sue cause. Sed de primis que 3.
non hñt cām est alia rō. Illa enim p se intelligunt, et ta
lis eoꝝ cognitio est certior oi scia, qz ex tali intelligētia,
scia certitudinē hz. ¶ Vltimo aūt ōcludit pncipale pro Vltī.
positum, q. s. impoēe sit per sensum cognoscere aliquid
demōstrabile, nisi forte equoce aliquis vtatur noie sen
sus, vocans demonstratiuam sciētiam sensum, propter
hoc q scientia demōstratiua est determinate vnius sm
certitudinem, sicut et sensus. Propter quod et certe exti
mationes scientie vocantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sūt tñ inter ea q pponūtur nōnulla, que q
dē ad sensus reducunt defectionē. Nōnlla
nāqz nō qreremus: si illa visu pcipemus: nō
pp̄terea qd scimus vidēdo, sz qd ex eo qz vi
demus habemus tādem ipsum vle: veluti si
vitrū pforatū esse: lumēqz penetrare p mea
tus visu pciperem9: pateret ēt nobis pp qd
post vitrū lumē efficit, ex eo plane qz videre
mus qdē seorsuz idipsz fieri i vnoqqz: itellige
remus aūt simul i vniuersis hoc fieri pacto.

¶ Sūt tñ qdā reducta ad sensus defectū i p
posit. Quedā. n. si viderem9, nō vtiqz qrere
mus: nō tanqz sciētes i vidēdo: sz tanqz hñ
tes vle ex eo qd videmus. Vt si vitrū pfora

tum videremus, et lumē ptrāsiēs, manifestū vtiqʒ erit ⁊ propter qd. Et pp̄ter id qđ videmus qdem seorsum in vnoquoqʒ: intelligere autē simul est, quoniam in oībus sic est.

Expo. lr. ℂ Ostēdit q̄ſo sensus ordinat̃ ad sciam. Quedā.n. pblematice dubitationes reducunt̃ sicut in cām ad defectū
2ª sensus. Quedā ēt sunt de qbus nō q̄reremus dubitādo si ea vidissemus, nō qdē eo q̄ scia ꝯsistat in vidēdo, sʒ inquātū ex reb⁹ visis p viā expimēti accipit̃ vlē, de quo ē
3ª scia. Puta si viderem⁹ vitrū pforatū, ⁊ q̄ſo lumē ptrāsit p foramina vitri, sciremus pp qd vitrū est trāsparēs. Et vtit̃ h exēplo sʒ opinionē eoꝝ, q ponebāt lumē esse corpus, ⁊ q̄dā corpa eē trāsparētia pp subtilia q̄dā foramina, q̄ pori dicunt̃, quos q̄ visu discernere nō possumus pp paruitatē, dubitamus q̄re vitrū sit trāsparēs. Et pōt siłe exēplū poni de qbuscūqʒ rebus q̄ hñt cām sensibilē latētē. Et q̄ dixerat, q̄ scia hꝰ rei nō est in vidēdo, mani
Vlti. festat h eē veꝝ. Naʒ i vidēdo cognoscim⁹ seorsuʒ vnūqđqʒ singulariū, sʒ i sciēdo, opʒ oīa itelligere sm̄ vlē, vt.s. itelligamus ita se hře i oib⁹. Uidem⁹.n. sigillatim de diuersis vitris, sed sciam accipimus de omni vitro q̄ sit tale.

ℂ At q̄ fieri n̄ pt, vt oiuʒ rōcinationū eadē pncipia sint. Qđ qdē pri⁹ differēdi mō ꝯtēplabimur. Nā rōcinationū alie v̄e sūt, alie false.

ℂ Eadē aūt pncipia eē oium sylloꝝ ipoīe est, primū qdē logice speculātibus. Hi qdē eniʒ veri sunt syłłi: alij aūt falsi. LECTIO. XLIII.

Ostēsō q̄ Phs psecutus ē de illis quoꝝ ē scia, hic psequitur de pncipijs sciarū, ostēdēs non esse eadē pncipia oium sylloꝝ. Primo ostēdit hoc logice. i. p rōnes cōes oibus syllis. Scđo hoc ostēdit analetice. s. p rōnes proprias demōstrationes. ibi [Si vo alr ⁊c.] Circa pmuʒ tria facit. Primo ostēdit ppositū p oīam sylloꝝ falsoꝝ a veris. Scđo per dīam falsoꝝ adinuicē. ibi [Postea neqʒ false ⁊c.] Tertio p dīam sylloꝝ veroꝝ adinuicē. ibi [Neqʒ veroꝝ.] Circa pm̄ duo facit. Primo ondit ppositū. Scđo excludit q̄dā obuiationeʒ. ibi [Et si nāqʒ sit veꝝ.]
Expo. lr. ℂ Dicit ergo p, q̄ p logice speculādo manifestum est, q̄ nō pñt esse eadē principia oium sylłoꝝ, pro
Vlti. pter hoc q̄ quidā syllogismi sunt falsi. i. ꝯcludētes falsum, ⁊ q̄dā veri. i. ꝯcludentes verū. Syłłorum autē falsorum ⁊ veroꝝ sunt diuersa principia. Nā syllogismoꝝ verorum sunt principia vera. syllogismorum aūt falsoꝝ sunt principia falsa. Non ergo omnium syllogismorum sunt eadem principia. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Quāqʒ.n. fieri pt, vt veꝝ ꝯcludat̃ ex falsis: tñ id semel efficit̃, veluti si. a. qdē vere de. c. p diceret̃: mediū at. b. falsuʒ sumat̃. Tuʒ.n. neqʒ a. cōpetit ipsi. b. neqʒ. b. cōpetit ipsi. c. Sed si iter has ppōnes sumāt̃ media, false erūt, ex eo q̄ ꝯclō ois falsa ex ppōnibus pficiscitur falsis. Ex veris aūt vere ꝯclusiōes emergūt. At pʒ a falsis vera differre, ac esse diuersa.

ℂ Et si nāqʒ sit veꝝ ex falsis syllogiçare: sʒ semel hoc fit: vt si. a. de. c. verū sit: mediū auteʒ b. falsum. Neqʒ eni. a. in. b. est, neqʒ. b. i. c. Sʒ si haꝝ media accipiant̃ ppōnū, false erūt: ex eo q̄ ois cōclusio falsa ex falsis est, vera autē ex veris. Altere autem sunt vere ⁊ false.

ℂ Excludit quādā obuiationē. Posset.n. aliqs dicere, q̄ ēt sylłoꝝ veroꝝ sunt pncipia falsa, q̄ contingit ex falsis syllogiçare verū. Sed hoc excludit dicēs, q̄ q̄uis ꝯtin
Expo. lr. gat syllogiçare veꝝ ex falsis, tñ h solū ꝯtingit in p syłło, quo ex falsis ꝯcludit̃ veꝝ. Sed si oporteat aliqs syłłos A
inducere ad probādū p̄missas propōnes, necesse esset q̄ illi syłłi ꝓcedāt ex falsis, q̄ ex veris nō ꝯcludit̃ falsum, ⁊ ita in sola prima syllogiçatione ex falsis ꝯcluditur verum. Et hoc manifestat p exēplum. Sit.n. hec propō vera. Oē. c. est. a. accipiat̃ aūt ad vtrāqʒ extremitatem mediuʒ falsum, qđ est. b. ita. s. q̄ neqʒ. a. insit. b. neqʒ. b. insit 2ª
c. Si accipiant̃ aliq̄ media ad pbādū p̄missas ppōnes, 3ª
oēs ppōnes falsoꝝ sylłoꝝ erunt false, q̄ ois ꝯ falsa concluditur ex falsis, ꝯ aūt vera pōt cōcludi ex oibus veris. Unde q̄n propōnes p̄misse sunt vere, ex qbus cōcludit̃ Vlti.
verū, non oportebit deuenire ad aliqđ falsum. Si ergo cuʒ alie sint propōnes vere, alie false, seqtur q̄ alia sunt pn̄a veroꝝ sylłoꝝ, ⁊ alia falsorum. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Deinde neqʒ ipsa falsa ex eisdem proficiscuntur. Sunt enim ⁊ talia falsa: vt inter sese sint contraria: ⁊ simul esse nō potest: vt iustitiam ⁊ iniustitiā vel fortitudinē esse: ⁊ hominem equum, vel bouem: aut equale maius, vel minus. Ex his aūt que iacēt hoc pacto.

ℂ Postea neqʒ false ex eisdē sūt. Est.n. falsas adinuicē ⁊ ꝯrias ⁊ ipoīe sil' eē: vt iustitiā eē iniustitiā: aut timorē: aut hoīeʒ equū ⁊ boueʒ: aut eq̄le mai⁹ ⁊ minus. Ex positis aūt sic est. Vide i anno.

Expo. lr. 2ª ℂ Ostendit q̄ neqʒ falsoꝝ sylłoꝝ sunt eadē pn̄a. Cōtingit B
eniʒ ꝯnes falsas esse ꝯrias adinuicē, ⁊ incompoīes sibi. Sicut hec ꝯ. Iustitia est iniustitia est incōpossibilis huic ꝯni. Iustitia est timor. cū vtraqʒ sit falsa. Timor.n. sicut differt genere a iustitia, ita ēt ab iniustitia. Silr etiaʒ he due ꝯnes false sunt ꝯrie ⁊ incōpossibiles. Hō est equus,
Vlti. ⁊ homo est bos. Et silr he due propōnes sunt incōpossibiles. Equale est maius, ⁊ equale est minus. Opʒ enim ꝯcludere sic esse ex aliqbus, qbus positis ista sequētur, vnde opʒ q̄ cū ista sint ꝯria ⁊ impossibilia, ita etiam pncipia ex quibus concluduntur. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Neqʒ eniʒ rōcinationū verarū oium eadē principia sunt. Cōplurīū nanqʒ principia diuersa sunt genere: neqʒ qbusuis accōmodātur queuis. Unitates eni nō accōmodantur pūctis. Ille nāqʒ pōne vacant: his eadē competit. Necesse est autē vt ad media accōmodari: aut supera ex parte aut infera: aut alios intra alios extra terminorum habere.

ℂ Neqʒ ēt veroꝝ eadē pncipia oiuʒ sūt. Alia Vide i anno.
n. multoꝝ gñe pncipia sunt: neqʒ ꝯueniūt: vt vnitates pūctis nō ꝯueniūt. Hec qdeʒ enim nō hñt positionē: illa at hñt. Necesse aūt est i media ꝯuenire: aut ad sursuʒ aut ad deorsū: aut hos iteri⁹ hře: illos aūt exteri⁹ terminoꝝ.

ℂ Ondit q̄ nec sylłoꝝ veroꝝ sunt eadeʒ pn̄a, q̄tuor rōnibus, q̄ꝝ vna sumit̃ ex dīa pncipioꝝ ꝓprioꝝ. Un̄ dic̃ q̄ [neqʒ ēt veroꝝ sylłoꝝ sunt eadē pn̄a.] Diuersoꝝ.n. generū diuersa pn̄a sunt, sic pʒ q̄ magnitudinū pn̄a sunt pūcta, numeroꝝ aūt vnitates, q̄ nō ꝯueniūt adinuicē, q̄ vnitates nō hñt pōnem, pūcta vo hñt. Si aūt oia pn̄a syllogismoꝝ ꝯuenirēt adinuicem, necesse esset q̄ vel conue C Expo. lr. 2ª 3ª Vlti.

nirent in medio, vel sursum ascēdēdo versus maiorē ex/
tremitatē, vel deorsuz versus minorē, qz in syllo necē est
q termini vel assumant interius vel exterius. Interius
D qdē qn multiplicant sylli ad probandū propōnes indu/
ctas. Tūc.n.necesse est q accipiant media q sunt inter
pdicata propōnū z subiecta, vtputa si sit talis sylls. Oē
b.est.a.oē.c.est.b.g oē.c.est.a.si oporteat probari oē.b.
est.a.opz assumere aliqd mediū inter.b.z.a.puta.d. Et
silr si debeat probari minor opz accipe aliqd mediū iter
c.z.b.puta.e.z sic semp termini assumpti iterius hntur.
Exterius aūt assumunt, qn vel maior extremitas acci/
pit vt mediū ascēdēdo, vel minor descēdēdo, puta si.a.
concludat de.c.p.b.z iterz.c.concludat de.b.p.a. Et sic silr
ēt procedit descēdēdo si.b.concludat de.f.p.c.necē est g l
syllis coicātib9 in pncipijs, vel q accipiat mediū vnius
E sylli supra propōnes alterius syllogismi, vel accipian/
tur extrema vnius syllogismi supra extrema alteri9 syl/
logismi. Sz h nō pōt esse in rebus qrum sunt pncipia di
uersa, qz pūcta non pnt accipi neqz vt media, neqz vt ex/
trema in syllis in qbus cōcludit aliqd de numero, neqz
vnitates in syllogismis in qbus concluditur aliqd de ma/
gnitudinibus. Relinqtur ergo, q nō possunt esse eadez
principia omniū syllogismorū. ¶ Scda rō ponitur ibi.

¶ At neqz fieri pōt, vt principioz cōium vlla
sint ex qb9 cūcta demōstrabunt. Dico autē
cōia: veluti quoduis affirmādū, aut negādū
est. Gna.n.eoz q sunt nō eadē sunt sz diuer/
sa: atqz alia solis cōpetūt quātis: alia solis hi/
sce que rōnem subeūt qualitatis, cuz quibus
per cōmunia demonstrationes cōficiuntur.

¶ Sed neqz cōium principiorū pnt esse aliq/
ex qbus oia demōstrabunt. Dico aūt cōia,
vt oē affirmare z negare. gna.n.eoz sunt al/
tera. Et alia qdē in quātitatib9: alia vo in q/
litatibus sunt solis: cū qbus demrat p cōia.

F ¶ Que sumit ex pncipijs cōib9, z dicit q nō pnt esse aliq
Expo. l'e. pncipia cōia ex qbus solū oia syllogizant, sicut hoc pn
cōe, de quolibet affirmatio vel negatio. qd qdem cōiter
est verū in oi gne, non tn est pole q ex solis aliqbus tali
ter cōibus possint oia syllogizari, qz genera entiuz sunt
diuersa. Et diuersa sunt pn q sunt solū quātitatū pn, ab
his q solū sunt pn qlitatū. que opz coassumere pncipijs
Glo. cōib9 ad cōcludēdū in qlibet mā. Puta si in quātitatibus
oporteat ex dicto pn cōi syllogizare, opz accipere, q cū
hec sit falsa, pūctus est linea, opz hanc esse verā, pūctus
non est linea. Et silr in qlitatibus opz coassumere aliqd
propriū qualitati. Vn relinqtur, q impole sit eē eadem
pn oium syllogismoz. ¶ Tertiam rationem ponit ibi.

¶ Preterea principia nō multo sunt paucio/
ra cōclusionibus. Principia.n.ipse sunt pro/
positiones. Propōnes aūt sunt cuz, aut ad/
ditur, aut interponitur terminus. Preterea
cōclusiones sunt infinite: termini vo finiti.

Vide ianuo. ¶ Amplius pricipia nō multo minora sunt cō
clusionibus. Pricipia qdē.n. ppōnes sunt,
propōnes aūt assumpti termini, aut imissi st.
Adhuc cōclones ifinite sūt: termini āt finiti.

G ¶ Que sumit ex cōparatione pmissaruz ad cōnes, z dicit
Expo. pme q pncipia nō sunt multū pauciora cōnibus. Sunt quidē
pauciora, qz quāuis ad vnā cōnem inferendā duo pnci/
pia.s. due propōnes reqrant; qz vna cō non concluditur
imediate nisi ex duab9, tn vna propōne pōt qs vti ad ise
rendū plurimas cōnes, fm q sub subiecto aut sub pdica
to multa accipi pnt. Nō tn sunt multo plā pn qz cōnes,
qz plima eoz q pncipijs coassumunt ad cōnes alias in/
ducēdas, sunt ēt cōnes. Pricipia.n.propōnes hic appel/
lant, propōnes aūt aut assumpti termini, aut imissi sunt
H i. ppōnes in syllis multiplicant, aut assumēdo terminos
extrinsecus, vel supra maiorē extremitatez z ifra minorē,
vt supra dictū est, aut accipiēdo terminos q sunt i medio. Lec. prece. Glo.
Et ad h addēdū est, q cōnes sunt infinite. Pōt.n.qdlibet
concludi de quolibz vel affirmatiue vel negatiue. Et ne vi
deret h esse cōriū ei qd supra ostēderat, pcionēs non pce Lec. 34. z 35.
dere in ifinitū, subiūgit q termini sunt finiti, z ad h ptī/
nent qd supra ostēsum est, eē statū in pcionibus, sz ex ter
minis infinitis pnt infinite cōnes fieri fm diuersas cōbi/
nationes, vt tn accipiamus cōiter cōnes tā q sunt p se, qz
q sunt p accns. Loqtur.n.nūc cōiter de syllis. Si g cōnes Deductio rationis.
sunt ifinite, pn aūt nō sunt multo pauciora cōnibus, seq/
tur q ēt pn syllоz sunt ifinita. Nō ergo sunt eadem pn/
cipia syllogismorum. ¶ Quartam rationem ponit ibi.

¶ Insuper pricipioz alia sunt necessaria, alia
cōtingentia. Hoc igitur mō cōsiderātibus fie
ri non posse porro videt: vt eadē sint princi/
pia: aut finita: si cōclusiones sint infinite.

¶ Amplius principia hec qdē ex necessitate,
illa vo contingētia. Sic igitur in intentione
his habitis impossibile est eadez esse princi/
pia: aut finita cum infinite sint cōclusiones.

I ¶ Que sumit ex diia necessarij z cōtingētis, z dicit q pn
Expo. l'e. cipioz qbus vtimur in syllo, quedā sunt cōtingētia, z q/
dam necessaria, vt pz in lib poz, vbi docuit syllogizare
ex necijs z cōtingētib9. Nō aūt eadē sunt necessaria z cō
tingētia, g non sunt eadē pn oium sylloz. Et hoc est qd
Glo. concludit ex his duabus vltimis rōnibus, qd fm cōsidera
tionē pmissoz cū ifinite sint cōnes, ipole est esse eadē pn/
cipia oium syllorum aut ēt finita. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quod si qspiā alio mō dicat: veluti hec q/
dem geometrie, hec autē arithmetice, z hec
medicine, pricipia esse, quid aliud erit qd di/
citur: qz sciaruz principia esse? At ex eo dice
re eadē esse qz ipsa sibiipsis eadē sunt ridicu
lum est. Hoc enim pacto cūcta eadem fiunt.

Vide ianuo. ¶ Si vo aliter quodaz mō dicat aliqs: q hec
quidem geometrie: alia vo syllorum: alia au
tem medicine: quid vtiqz erit aliud qd dici/
tur: nisi q sunt principia scientiarū? Sed ea
dem dicere derisio est: qm eadem eisdez ea/
dem essent. Omnia enim sic fiunt eadem.

K ¶ Ostēdit idē analetice. s. p rōnes ppias e pncipijs qbus
scie demōstrāt. Et ponit tres rōnes. Circa quarū pmā
Expo. l'e. dicit. q si aliqs nō dicat oiuz sylloz esse eadē pn, sz aliq
mō dicat aliter. s. q qdā sunt pn geometrie, z qdā logi/
ce, q dicunt pn sylloz vel rōcinationū, z qdā sunt pnci
pia medicine. z sic accipiēdo pn oiuz sciaz, ista sic acce/
pta eadē sunt pn oium demōstrationū h nō facit ad pro
positū, quo qs vult sustinere eadē esse pn, qz pp hoc di/
ctū, nihil aliud dz, nisi q qlibet scia hz sua pn, z nō sunt
pn vnius scie q sunt alterius. qd oporteret si eadē essent
pn oium sylloz sciali. Sed istud est ipole z derisibile, a
qz fm hoc sequeret. q que sunt in sciētijs essent eadem.
L z ita oēs scie essent vna scia. Que enim eisdē sunt eadez

sibiinuicē sunt eadē. Sȝ pncipia cuiuslibet scie sunt quodāmō eadē ꝯnibus, qꝛ sunt vnius generis. Nō.n.est ex
Lec.15. Ulti. vno in aliud genus demōstrare, vt supra dictum est. Si ergo pncipia sunt eadē, sequeret, ꝙ oia que sunt in sciētijs essent eadem. ℭ Secundā rationem ponit ibi.

ℭ At vo neqȝ hoc est, ex oibus inquā qd vis demōstrari querere oium eadē principia esse. Est enim insignis stultitie sane. Naȝ neqȝ in manifestis hoc fit scientijs, neqȝ in resolutione fieri pōt. Propōnes eni vacantes medio principia sunt, atqȝ diuersa plane conclusio fit assumpta vacāte medio ꝓpositione.

Vide i anot. ℭ At vo neqȝ qd est ex oibus demrare qdlibet hoꝝ est. Nā h quare oium eadē esse pncipia. Multū.n. isipiēs est. Neqȝ.n. in manifestis mathematicis, neqȝ in resolōne pole est. Immediate.n. ꝓpōnes pncipia sunt. Altera aūt ꝯclūo fit, accepta ꝓpōne imediata.

A ℭ Que talis est. Si aliqs querēs esse oiuȝ eadē pncipia, hoc itēdebat dicere, ꝙ qdlibet demōstret ex quolibet, hoc est stultuȝ dicere, qꝛ hoc neqȝ est pole in manifestis mathematicis, nec in resolōne. Et vocat manifesta mathematica. i. ꝯsiderationes vel disciplinas, qn ex aliqb⁹ ꝓpōnibus manifestis statim infert ꝯ. Uocat aūt resolutionē, qn propōnes assumpte nō sunt manifeste, sed opȝ eas resoluere in alias manifestiores. Et ꝙ hoc fit ipossibile pbat, qꝛ vtroqȝ mō pncipia demōstratiuoꝝ syllorū sunt imediate ꝓpōnes, q̄ vel statiȝ assumunt in manifestis mathematicis siue doctrinis, vel ad eas deuenit p resolutionē. Uidemus aūt ꝙ demōstrat alia conclusio, coassumpta imediata ꝓpōne alia. Et iō nō pōt esse ꝙ ex quolibet demōstretur qdlibet. ℭ Cōsequenter cū dicit.

ℭ Nō si quispiā ipsas primas vacantes medio propōnes omnium esse principia dicat: sciat is vnam in vnoquoqȝ genere esse.

Vide i anno. ℭ Si aūt dicat aliqs pmas imediatas ꝓpōnes esse pncipia, vnum in vnoquoqȝ genere est.

B ℭ Excludit quādā obuiationē. Posset.n. aliqs dicere, ꝙ duplex est gen⁹ imediataꝝ ꝓpōnū, q̄dā.n. sunt imediate ꝓpōnes pͥ, ⁊ q̄dā 2ͤ, ita ꝙ accipiat ordo imediataꝝ ꝓpōnū sm ordinē terminoꝝ. Nā ille ꝓpōnes q̄ ꝯsistūt in terminis pmis ⁊ cōibus, sicut est ens ⁊ nō ens, eq̄le ⁊ ineq̄le, totū ⁊ ps, sunt pͥ ⁊ imediate ꝓpōnes, vt nō ꝯtigit idē esse ⁊ nō eē, ⁊ q̄ vni ⁊ idē sunt eq̄lia sibiinuicē sunt eq̄lia, ⁊ silia. Immediate aūt ꝓpōnes q̄ sunt circa posteriores terminos ⁊ minus cōes, sunt scđe respectu pmarū, sicut ꝙ triāgulus est figura, vel ꝙ hō est aial. Pōt ḡ aliqs dicere, ꝙ scđe ꝓpōnes coassumunt ad diuersas ꝯnes demōstrādas, sed pͤ ꝓpōnes imediate sunt eedeȝ in oibus demrationibus. Et iō ad hoc excludēdū dicit, ꝙ si aliqs
C Expo. 1. quo excludit ob. dicat pmas imediatas ꝓpōnes has eē illa pnª ex qbus oia demrant, cōsiderare opȝ, ꝙ nihilominus in vnoqȝ gn̄e opȝ esse vnū pnᵐ vel vnā propōnē imediatā primaȝ in illo gn̄e, nō primā oino simplr. Et ꝙ ex illa q̄ est pma simplr coassumpto isto pncipio huiꝰ generis oportebat in hoc genere demōstrari. Et ita nō ex solis cōibus pncipijs psūt oia demōstrari, sed opȝ accipere propria q̄ sunt diuersorum generum. ℭ Consequenter cum dicit.

ℭ Nō si neqȝ eadē oiuȝ pncipia sunt h pacto vt ex oib⁹ qduis oporteat demōstrari, neqȝ sunt adeo diuersa vt vniuscuiusqȝ sciētie sint diuersa, restat si principia oium generis sint eiusdē: ex his tn̄ hec: ⁊ ex his hec demrent.

ℭ Si vo neqȝ ex oibus, vt opus est demrari qdlibȝ, neqȝ sic ex altera. Quare erūt vniuscuiusqȝ scie altera. Relinqtur igit si prima sūt pncipia oiuȝ, sȝ ex ijs qdē hec, ex illis aūt illa. Vide i anno.

D ℭ Excluso stulto intellectu propositionis ꝯtra quā disputatur, ꝯcludit propositū, ⁊ dicit ꝙ si nō dicatur ꝙ quodlibet demōstretur ex quolibet, sicut opus est dicere propter premissa, seqtur ꝙ nec sic ex pncipio ex quo ꝯcluditur hec cōclusio cōcludatur altera. alioqn ex quolibȝ demonstratur qdlibet. Unde necesse est, ꝙ diuersarum scientiarū sunt diuersa principia. Sed nec opȝ ꝙ oium sciētiarum sint pncipia vnius gn̄is his que ex his demōstrantur, sed oportebit ꝙ ex his demonstrentur he conclusiones, ⁊ ex illis ille ex diuersis. s. principijs demonstratione facta in diuersis scientijs, que sunt de diuersis generibus. ℭ Tertiam rationem ponit ibi.

ℭ At patet ⁊ hoc esse non posse. Demōstratum est enim sciarū que genere differūt pncipia diuersa genere esse. Principia nanqȝ duplicia sunt, ex quibus, ⁊ circa qd. Principia igit ex qbus cōia sunt: principia vo circa quod propria: vt vnitas magnitudo.

ℭ Manifestū aūt h est qm̄ nō ꝯtingit. Monstratū est.n. ꝙ altera principia gn̄e sunt differētiū gn̄e. Principia n. duplicia sunt ex qb⁹: ⁊ circa q̄. Ex qbus qdē igitur cōia sunt, q̄ aūt sūt circa q̄ ꝓpria sūt, vt numer⁹ magnitudo.

E ℭ Et dicit ꝙ manifestū est ēt alio mō, ꝙ nō ꝯtingit h. s. ꝙ eadē sunt pnª oium sciarū, qꝛ ostensuȝ est supra, ꝙ diuersorum geneꝝ diuersa sunt pncipia gn̄e. Unde cū diuerse sciētie sint de diuersis generibus, sequitur ꝙ diuersa pncipia sint diuersarū sciarum. ℭ Sed qꝛ quodāmō eadeȝ principia cōia sunt qbus oēs scie vtunt, ideo ꝯtr distinguit de pncipijs, ⁊ dicit ꝙ duo sunt pnª. Quedaȝ prima ex qbus demōstratur sicut pme dignitates, vt ꝙ nō sunt idē eē ⁊ nō esse. Et iteꝝ sunt q̄dam, circa que sunt scie. s. subiecta sciarum, qꝛ diffōnibus subiecti vtimur vt pncipijs i demrationib⁹. Illa ergo pª ex qbus demrat, sunt cōia oibus sciētijs, sed pnª circa q̄ sunt scie sunt propria cuiuslibet scie, sicut numerus arithmetice, ⁊ magnitudo geometrie. Principia aūt cōia opȝ ad hec propria applicari ad hoc ꝙ demōstretur. Et qꝛ non ex solis cōib⁹ pncipijs demonstratur, non pōt dici eadem esse principia oium syllo꞉ demonstratiuorū. quod intendit probare.
Expo. pͤ. Lec. 41 tex. ex. 4. ⁊ 5.

ℭ Interest aūt inter id qd sub scia, ⁊ id quod sub opinione cadit, ⁊ iter sciam ⁊ opinionez.

ℭ Scibile autem ⁊ scientia differunt ab opinabili, ⁊ opinione. LECTIO. XLIIII.

Postq̄ Phs ostēdit cōparationē sciaꝝ adinuicē ⁊ sm certitudinē ⁊ sm vnitatē ⁊ diuersitatē, hic ondit cōparationeȝ scie ad oia q̄ ad cognitionē ptinēt. Et diuidit i duas partes. In pͣ agit de comparatione scie ad opinionē q̄ est veroꝝ ⁊ falsoꝝ. In 2ª de cōparatione scie ad aliquos habitus cognoscitiuos, q sunt semꝑ verorū. ibi. [Reliqua aūt quō opȝ ⁊c.] Prima aūt pars diuidit in duas ptes. In pª determinat veritatem. In scđa excludit dubitationē. ibi [Qualiter ḡ est idē ⁊c.] Circa pᵐ tria F facit. Primo.n. ꝓponit dñam esse inter scientiam ⁊ opi/

nionem. Scdo ostēdit qd pertineat ad sciam, ibi [Qm̄ quidē scia ⁊c.] 3° qd ptineat ad opinionē, ibi [Sunt autem quedā vera ⁊c.] Expo. 1. Dicit ergo p, q scia differt ab opinione, ⁊ sic scibile qd est obiectū scie differt ab opinabili, qd est obiectū opinionis. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Nam scientia quidē vniuersalis est cognitio ⁊ per necessaria cōparatur: necessarium autē aliter sese habere non potest.

ℭ Quoniā sciētia vlis ⁊ per necessaria est. Necessariū autē non cōtingit aliter se habere.

G ℭ Ostēdit qd ptinet ad sciaz, ⁊ ponit duo ad eā ptinere, Expo. pme. quoꝝ vnū est q sit vlis. Nō. n. est scia de singularibus ⁊ Lec. 41. et. 8. sub sensu cadētib⁹, ⁊ h̄ supra manifestatū. Et aliud ē q scia est pnecia. Et exponit qd sit necessariū. s. illud qd nō ꝯtingit aliter se hr̄e. Et hoc ēt est supra manifestū lq̄ Lec. 13. et. 8. 14. demonstratio pcedat ex necessarijs. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ At sunt qdā vera qdez, ⁊ numerant̄ iter ea q̄ sunt: tn̄ ⁊ aliter sese habere psūt. Pz igitur circa hec nō esse sciētiā. Nā ea nō possent aliter sese habere: que aliter sese hr̄e psūt. At vo neqꝫ intellꝫ. Intellectū enim principiū scie dico, neqꝫ sine demōstratione sciam. Que quidez est existimatio vacātis medio propōnis. Est autē intellectus verus, ⁊ scia, ⁊ opinio: ⁊ id qd per hec dr̄. Quare restat opinionez esse circa id qd veꝝ qdez est, aut falsum: aliter aūt sese habere pōt. Hec autē est existimatio vacātis medio, ⁊ nō necessarie ppositionis.

Videl anno. ℭ Sunt aūt qdā vera ꝯtingētia aliter se habe- Vide l anno. re. Manifestū igit̄ est q circa hec scia nō ē. Esset enī vtiqꝫ impoſſe aliter se hr̄e possibilia aliter se hr̄e. At vo neqꝫ itellectus. Dico. n. itellectū pncipiū scie. Neqꝫ. n. scia est idemōstrabilis. Hec aūt opinio ē imediate ppōnis. Vide l anno. Verus est. n. intell's ⁊ scia ⁊ opinio: ⁊ qd p h̄ dr̄. Quare reliquit̄ opinionē eē circa veꝝ qdē aut falsuz, sꝫ ꝯtigēs est ⁊ alr̄ se hr̄e. Hec āt est acceptio imediate propōnis: ⁊ nō necie.

H ℭ Ostēdit qd ptineat ad opinionē. s. q sit circa cōtingētia
1ª aliter se hr̄e, siue in vli siue in pticulari. Et hoc pbat tri-
plicīter. Primo qdē p modū diuisiōis q p̄ter vera necia
q̄ nō ꝯtigūt aliter se hr̄e, sunt qdā ꝯtigētia vera, q̄ cōtin-
2ª gunt aliter se hr̄e, Manifestū est aūt hoc ex pdict̄ q cir-
3ª ca huiꝰ nō est scia, qꝛ seqr̄et q ꝯtingētia nō possent ali-
4ª ter se hr̄e. Circa talia. n. est scia, vt iā dictū est. Silr̄ ēt nō
Lec. 13. pōt dici, q eoꝝ sit intellectus, ⁊ accipimus hic intellm
5ª nō fm q intellectus dr̄ quedā potentia aie, sed fm q est
pn̄ᵐ scie. i. fm q est habitus qdā primoꝝ pncipioꝝ ex
I qbus pcedit demr̄atio ad causandaz sciam. ℭ Et iō ad
6ª exponēdū qd sit iste intell's, q est pn̄ᵐ, subdit [neqꝫ scia
indemr̄abilis est] scilicet eoꝝ q̄ ꝯtingunt aliter se habe
re, ac si dicat q intell's nihil aliud sit, q̄ꝫ q̄daz scia inde-
mōstrabilis. Sicut. n. scia iportat certitudinē cognitio-
nis p demr̄ationē acq̄sitā, ita intellectus iportat certitu-
dinem cognitionis absqꝫ demōstratione, nō pp defectuz
demōstrationis, sed qꝛ id de quo certitudo hr̄, est inde-
7ª mōstrabile, ⁊ p se notū. Et iō ad hoc exponēdū subdit.
q scia demōstratiua nihil aliud est, q̄ꝫ certa existimatio
imediate ppōnis. Q2 aūt intell's sit scia indemōstrabilis

K pꝫ ex hoc ipso qd dicit, q est pn̄ᵐ scie. Cū. n. scia sit necessarioꝝ, ⁊ necessaria nō ꝯcludant̄ nisi ex necessarijs, vt supra pbatū est, necesse est, q intell's qui est pn̄ᵐ scie nō sit Lec. 13. cōtingētiū. ℭ Ostenso ergo, q neqꝫ scia neqꝫ intellectus 2ª sunt ꝯtingētiū, ponit quādā diuisionē. Et dicit, q ꝯtigit veꝝ esse, ⁊ intellectū, ⁊ sciam, ⁊ opinionē, ⁊ qd per h̄ dr̄, id est qd enūciat̄ voce p intellm, ⁊ sciam, ⁊ opinionē verā. Est. n. veꝝ ⁊ in cōpone ⁊ diuisione intellectus, ⁊ i enūciatione exteriori inquātū significāt interiorē veritatem Primo periher. le. 3. | 6ᵒ metaph. le. viii. | 3ᵒ. de aia le. ii. opinionis scie, vel itellectus. Si ergo cuiuslibet veri vel est intellectus, vel scia, vel opinio, ⁊ sunt q̄dā vera ꝯtingētia, quoꝝ nō est neqꝫ scia neqꝫ itell's. relinqtur q circa 9ª huiꝰ sit opinio, siue sint actu vera, siue sint actu falsa, dūmō possint aliter se hr̄e. Et ad exponēdū quid sit opinio subiūgit, q opinio ē acceptio. i. existimatio q̄dā imediate ppōnis ⁊ nō necessarie. Qd pōt duob⁹ modis itelligi. Vlti. Vno mō sic, qꝛ ppō imediata in se qdē sit necessaria, sed L ab opināte accipiat̄ vt nō necessaria. Alio mō vt sit in se ꝯtingēs. Di. n. imediata ppō, q̄cūqꝫ per aliqd medium pbari nō pōt, siue sit necessaria, siue nō necessaria. Ostēsum est. n. supra. q nō pcedere in ifinitū in predicationibus, Lec. 31ᵃ ī fine. neqꝫ quātū ad media, neqꝫ quātū ad extrema, ⁊ h̄ nō solū analetice in demr̄ationibus, sed ēt logice cōiter quātū ad syllos. Si g̊ sit aliq̄ ppō ꝯtingēs mediata, opꝫ q reducat̄ ad aliq̄s imediatas. Nō aūt reducit̄ ad imediatas necessarias, qꝛ necessaria nō sunt pn̄ᵃ ꝯtingētiuz, neqꝫ ex necessarijs pōt ꝯcludi ꝯtingēs. Vn̄ relinqtur. q sit aliqua ppō imediata ꝯtingēs, ⁊ aliq̄ mediata. Sicut hō non currit est mediata. pōt. n. pbari per hoc mediū. Hō non mouet̄. Que ēt est ꝯtingens, sed imediata. Existimatio ergo taliū ppōnū ꝯtingētiū imediataꝝ est opinio, sed per hoc nō excluditur qn etiā acceptio propōnis ꝯtingētis mediate sit opinio. Sic. n. se hꝫ circa ꝯtingentia, sicut scia ⁊ intellectus circa necessaria. ℭ Scdo ibi.

ℭ Atqꝫ hoc ꝯsentaneū est ēt hijs q̄ apparēt. Tā. n. opinatio q̄ꝫ talis nā incertuz est sane.

ℭ Et ꝯsessuz aūt est sic apparētibus. Opinio enim incertuz est, ⁊ natura huiusmodi est.

ℭ Probat idē per id qd cōiter apparet. Et dicit q id qd M dictū est. s. opinionē esse ꝯtingētiū, est quoddā ꝯfessuz. i. 2ª ꝯsentaneū hijs que apparēt. Opinio. n. videt̄ sonare ali- Vlti. quid debile ⁊ incertuz, ⁊ vr̄ esse aliqua talis nā, que habeat in se imbecillitatē ⁊ incertitudinē. ℭ Tertio ibi.

ℭ Nemo p̄terea tū opiari qppiā arbitrat̄, cuz illd putat alr̄ sese hr̄e nō posse, sꝫ scire. Sꝫ cuz eē qdē sic putat: existimat aūt ⁊ alr̄ sese hr̄e posse, nihil phibꝫ illū tū opinari, ppterea qd rei qdē talis opinio est: necessarie vo sciētia.

ℭ Adhuc āt nullus opinat̄ pbare, cū opinet̄ ipoſſe alr̄ se hr̄e, sed scire. Sed aliqn̄ qdē esse sic: sꝫ tn̄ nihil alr̄ prohibet: tūc probare: tanq̄ꝫ huiꝰ qdē opinionē esse, sꝫ necessarij sciētiaz.

ℭ Probat idē per experimētū. Nullus. n. qn̄ opinatur q N ipossibile sit aliter se hr̄e, reputat se opinari, sꝫ tūc repu- 3ª tat se scire. Qn̄ autē opinat̄ q sic est, ⁊ q nihil phibeat Vlti. aliter se hr̄e, reputat se opinari, ac si opinio sit talis. i. cōtingentis, sciētia autem necessarij. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Qm̄o igr̄ fit, vt idē vnus opinet̄: ali⁹ sciat: ⁊ cur opio n̄ erit scia: si qspiā posuerit fieri posse: vt d̄ eodē oi opio hr̄eatur qd scit. Proficiscet̄. n. ⁊ iste q scit: ⁊ iste qui opinat̄ p media quousqꝫ perueniat ad ea que medio vacant.

Quare si ille scit/ q opinabit scit. Fieri.n.pt vt queadmodū ipm esse scit/ ipm pp qd est opinemur. Hoc aūt ↄstat ipsuz medium esse.

Uide I anno. ¶ Qualr igit ē idē opinari scire/ q̄re nō erit opinio scia/ si qs posuerit eē/aut nihil ↄtigē opinari ↄseqt q hic qdē sciēs/ille vo opinās p media quousqz ad imediata veniat. Quare si qdē ille sciuit/ opinās sciuit. Sic.n. q est opinari ppter qd. Hoc aūt mediuz est.

A ¶ Mouet dubitationē circa pmissa. Et p̄ mouet dubitatiōes. Scdo soluit.ibi [Aut si qdē sic rc.] Circa p^m mouet duas dubōnes, qr vna est de opinabili scibili. Si opinio est ↄtigētis, scia vo necessarij, nō est idē neciuz ↄtigēs. Ergo remanet dubiū qliter possit hō aliqd idez opinari scire. ¶ Scda dubitatio est de scia opione, qre.s. opinio nō sit scia. Si tn̄ aliqs ponat q de oi cognito possit eē opio. De qlz.n.cognito pt hō opinari q possit alr se hr̄e, nisi forte de pmis pncipijs p se notis, q ↄtia nō cadūt in existiatione, de qbus tn̄ nō est scia. Sed circa oia mediata quoꝝ est demōstratio scia, pōt aliquis existimare q pose sit aliter se hr̄e, ita pōt ea opinari. Nō.n. opinio est solū de his q̄ sunt ↄtingētia in sui nā, qr scḋm h non oē qd qs nouit ↄtingeret opinari. Sz opinio est de his que accipiunt vt ↄtigētia aliter se hr̄e, siue sint talia siue nō. ¶ Hoc ergo supposito, vl q sit idē scia opinio qr tā sciēs q̄z opinās ↄsequunt sciam opinionē per aliqua media quousqz puenīant ad aliqua imediata, sicut ex dictis pz. Unū si aliqs sit ↄcedēs p media ad imediata hz sciaz. Qz aūt opinio p media veniat ad imediata, manifestat p hoc, qr sicut ↄtigit opinari qr ita est, ita cōtigit opinari pp qd sit ita. Hoc aūte qd dico ppter qd, significat mediū. Unū pz, q opinio pōt pcedere p mediū ad imediata, siue opinio sit eoꝝ q̄ in nā sunt ↄtigētia, siue sit eoꝝ que accipiunt vt ↄtingentia. ¶ Deinde cum dicit.

B

3. Diuisio.

¶ An si existimauerit qdē ea q̄ alr sese hr̄e nequeūt: pinde atqz hn̄t diffōnes sese hr̄e/ p q̄s ipse demōstrationes ↄficiunt/ sciet, nō opinabitur. Sin āt vera qdē eē crediderit/ nō tn̄ hec ipsis putauerit cōpetē rōne sb̄e atqz forē: opinabit/ si ve sciet. Atqz si p ea qdē q̄ medio vacāt pcesserit/ ipz eē/ pp qd ē opinabit. Sin vo si p ea q̄ vacāt medio/ tn̄ ipz eē opinabit.

¶ Aut si qdē sic arbitrat nō ↄtigētia alr se habere: sic hn̄t diffōnes/ per q̄s sunt demōstrationes/ nō opinabit/ sed sciet. Si aūt vera qdez eē/ nō tn̄ h ipsis ineē scḋm subam spēm/ opinabit/ nō sciet vere: qa/ ppter quid/ si qdem per imediata opinabitur. Si vo nō per imediata/ solum ipsum quia opinabitur.

C ¶ Soluit pdictas dubitationes. Et p̄ scdam, q̄ est de idētitate scie opinionis. Scdo pmā, q̄ est de idētitate sciti opinati. ibi [Eiusdē aūt rc.] Dicit ergo p̄, q si aliqs procedat per media ad imediata, ita q illa media nō arbitretur vt ↄtigētia aliter se hr̄e, sed arbitret ea sic hr̄e sicut diffōnes, q̄ sunt p media, per q̄ demōstrationes pcedunt, neqz erit opinio, sed scia. Si aūt aliqs procedat vsqz ad imediata per aliqua media vera, que tn̄ vel non insint illis de qbus dicunt per se, sicut diffōnes, que pdicātur subalr significāt spēm rei, vel nō accipiat ea que sic insunt, tūc habebit opinionē, non sciet vere qr pp qd simul, si tn̄ pcedat vsqz ad imediata, tūc.n. p imediata opinabit, nō sciet. Si vo nō pcedat p imediata, sz p mediata, tūc nō opinabit ppter qd, sed opinabit soluz quia. Nā scia que nō est propter qd imediata, nō est scientia propter quid, sed quia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Opinio nāqz sciaqz/ nō oino eiusdē est. Sz vt est/ vera/ falsa mō quodā eiusdē opinio sic scia/ opinio est eiusdē. Et.n. queadmodō qdē opinionē verā ac falsaz (inqūt qdaz) eiusdē eē/ accidūt aliaqz absurda/ nō opinari quēpiā/ qd opinat falso. Sz cū mlt'iplr idē dicat/ partiz esse pōt/ partim eē nō pot. Naz opinari vere diametrū cōmēsurabilē esse/ absurdū est sane: sz sic ē eiusdē/ qr diameter circa quē sunt ipse opiniones est idē. Utriusqz tn̄ rō nō eadē ē. Pari mō scia eiusdē eē atqz opinio pōt. Illa nāqz sic erit aialis existiatio: vt fieri nō possit: veluti si illa qdē existimatio sit hoi sube rōne cōpetere. Hec autē homini qdē/ sz nō illo cōpetere mō. Idē est.n. idcirca qd vtraqz sit. Est.n. hō/ sz modus nō est idē/ vt pz. Ex his aūt emergit fieri nō posse: vt simul idē opinet quisqz ac sciat. Nā simul existimationē hr̄et/ aliter nō alr idē sese hr̄e. Qd qdē fieri neqt. Eteni fieri qdez pōt/ vt in alio atqz alio sit eiusdē vtrūqz: sicuti diximus: sz in eodē si hoc pacto fieri neqt. Hr̄et eniz simul existimationē hoiem per se aial eē: nō per se aial esse. Quoꝝ primuz est non posse: scḋm sit posse hominem non animal esse.

¶ Eiusdē aūt opinio scia nō penitus ē. Et sicut falsa vera eiusdē quodāmō ē: sic scia opinio eiusdē. Opinionē.n. verā falsaz/ sicut dicūt qdā eiusdē esse: icōueniētia accidit appetere alia nō opinari qd opinat falso. Qm̄ aūt idē multiplr dr: est sic ↄtigit: ē āt sic nō. Cōmensuratū.n. eē diametꝝ coste vere opinari icōueniēs est: sz q diametros circa quā sūt opiones idē/ sic eiusdē ē. Sz q aliqd erat eē vnicuiqz scḋm rōnē nō idē est. Silr aūt scia opinio eiusdez est. Hoc qdē enim sic aial est: q nō ē ↄtigere nō esse aial: sz illa qdē qd est ↄtigere. Ut si hoc qdē qd vere hois aial la vo hois est qdē: nō aūt veri hois. Idē.n. ē qr hō: hoc āt nō sic idē. Manifestū āt ex his est q neqz opinari simul idē scire cōtingit. Simul.n. vtiqz hr̄et opinionez aliter hr̄i nō alr idē esse: qd vere nō ↄtigit. In alio eniz vnūqdqz eē ↄtigit eiusdē: sicut dictū est: sz in eodē nihil sic pōt eē. Hr̄et.n. opinionē silr: vt q hō eēt q vere est aial: hoc.n. sic ↄtingere.

Uide I anno. Uide I anno. Uide I anno.

D ¶ Soluit pmā dubitationē, que est de idētitate sciti opinati. Ubi ↄsiderādū est, q nō ē icōueniens, id qd est scitum ab vno, esse opinatū ab alio, qr qd vnus accipit vt

impossibile aliter se hr̃e q̃̄ scitũ, alter accipit vt cõtigẽs
1ᵉ aliter se hr̃e q̃̄ opinatũ. Sed ꝙ idẽ hõ de eodẽ simul ha
beat opinionẽ ⁊ sciam, nõ est vez oĩo, sȝ aliquo mõ. Si
2ᵉ cut.n. falsa opinio ⁊ vera opinio pñt eẽ de eodẽ quodã
3ᵉ mõ, sed nõ simplr̃, sic ẽt est de opinione ⁊ scia. Si q̃s eni
diceret, ꝙ opinio vera ⁊ falsa eẽnt penitus ð eodẽ, sicut
aliq̃ dicũt, puta illi q dicebãt ꝙ oẽ qð alicui vꝫ est verũ,
T.cõ.21.⁊ in. de. ec.ij. vt dꝫ in 4ᵒ meta. ille q sic diceret, vellet ꝯseq aliq̃ incõue
Expo.pᵉ.2.3. niẽtia, ⁊ multa q̃dẽ alia q̃ posita sunt i 4ᵒ meta. q̃ ꝯsequũ
T.c.19.⁊ idẽ. tur ex h̃, ꝙ aliq̃s ꝯcitidẽ eẽ vez ⁊ falsuȝ, ⁊ spãlr̃ h̃ incõ
le.14.ca.vltã. ueniẽs ꝯseq̃ref ei, ꝙ nulla opinio eẽt falsa, ⁊ ꝙ ille q opi
naf falsa, nõ opinaretur. Nõ g̃ põt dici ꝙ vera opinio ⁊
4. falsa sint eiusdẽ simp.r. Sȝ q̄ idẽ dr̃ multiplr̃, ꝯtigit quo
dãmõ opinionẽ verã ⁊ falsaȝ eẽ eiusdẽ, ⁊ quodãmõ nõ.
B Si.n. accipiaf idẽ subm̃ ƒm rẽ, de quo sunt opiones, sic
de eodẽ põt eẽ opinio vera ⁊ falsa. Si aũt accipiaf ideȝ
5. eẽ ipȝ enũtiabile opinatũ, sic h̃ est ipoẽ. Puta diametꝝ
eẽ cõmẽsurabilẽ lateri q̃drati opinaf aliq̃s falsa opinio
ne, ⁊ icõueniẽs est dicere, ꝙ h̃ enũtiabile aliq̃s opinetur
vera opione. Sȝ ƒm ꝙ accipimus ipm̃ subm̃ enũtiabile
diametꝝ, sic eiusdẽ põt eẽ opinio vera ⁊ falsa. Nã circa
diametrũ, vnus vere opinaf ꝙ sit vere icõmẽsurabilis,
6. alius false, ꝙ sit cõmẽsurabilis. Et sic manifestũ ẽ, ꝙ id
de quo est opio ⁊ scia, ⁊ si sit idẽ subo, nõ tñ est idẽ ƒm ra
tionẽ. Est.n. idẽ subo diametrũ cõmẽsurari, ⁊ diametrũ
nõ cõmẽsurari, q̄ subm̃ vtriusq̃ enũtiabilis est idem, tñ
manifestũ est, ꝙ rõne differt diametrũ ƒm ꝙ accipif vt
F cõmẽsurabilis, ⁊ ƒȝ ꝙ accipif icõmẽsurabilis. Et sic opi
nio vera ⁊ falsa pñt eẽ eiusdẽ subi, nõ ãt eiusdẽ ƒm rõnẽ.
7. Silr̃ est ẽt de scia ⁊ opione. Nã scia q̃dẽ est de h̃ ꝙ aliq̃s
8. sciat aial, ita tñ ꝙ nõ ꝯtigat id nõ eẽ aial, sȝ opio est de h̃
9ᵉ ꝙ aliq̃s scit aial, ita tñ ꝙ ꝯtigat illud nõ eẽ aial. Puta si
scia sit ꝙ hõ vere sit id qð ẽ aial, ⁊ sic ipoẽ sit se hr̃e, opi
nio vo sit de h̃ ꝙ hõ nõ vere sit id qð ẽ aial, ⁊ ꝑ h̃ ꝯtingat
10. alr̃ se hr̃e. Manifestũ est.n. ꝙ idẽ est subm̃, ⁊ scitũ, ⁊ opi
11. natũ qð est hõ, sȝ nõ est vt idẽ rõne. Sic g̃ ex dictꝫ manife
12. stum est, ꝙ nõ ꝯtigit oĩo simul idẽ scire ⁊ opinari, q̄ si
mul hõ hr̃et existimationẽ ꝙ posset aliter se hr̃e, ⁊ ꝙ nõ
13. posset aliter se hr̃e. Sed in alio hoie hoc ꝯtigit, ꝙ de eo
dẽ vnus hȝ sciaȝ, ⁊ aliꝰ opinionẽ, sicut dictũ est. In eodẽ
vo hoie nõ ꝯtingit, rõne iaȝ dicta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ De reliq̃s aũt quo nã pacto distribuenda sint: de mẽte inquã: de itellũ: de scia: de arte: de prudẽtia: de sapientia: alijs in locis ptractabif. Quedã.n. ipsoꝝ ad nãlem: quedam ad morũ magis pertinet contẽplationem.

¶ Reliqua aũt q̃uo opꝫ distribuere in rationem ⁊ intellectũ: ⁊ scientiã: ⁊ artẽ: ⁊ prudentiam: ⁊ sapientiã: hec quideȝ physice: illa vo ethice speculationis magis sunt.

¶ Cõparat sciam ad aliquos habitus q se hñt ad veruȝ.
G Et p̊ ad illos habitus q sunt de ꝯñibus. Scðo ad habi
tum q spãliter respicit mediũ. ibi Solertia aũt ⁊c. Di
Expo.1. cit ergo p̊, ꝙ reliq̃ ab opinione ad cognitionẽ pertinen
tia q̃uo distinguanf in rõnẽ ⁊ intellm̃, ⁊ sciam, ⁊ artẽ, ⁊
prudẽtiã, ⁊ sapiaȝ, quãtũ ad aliq̃d ptinẽt ad ꝯsideratio
nẽ phie pᵉ, vel ẽt phie nãlis, quãtũ aũt ad aliq̃d ad cõsi
derationẽ phie moralis q̃ dr̃ ethica. ¶ Ad cuius euidẽ
Cap.4. tiã sciẽdũ est, ꝙ Arꝫ. in 6ᵒ ethi. ponit q̃nq̃ q̃ se hñt semp
ad vez. s. artẽ. sciam, sapiam. prudẽtiã, ⁊ itellm̃. subiun
gẽs duo q̃ se hñt ad vez ⁊ falsum. s. suspitionẽ ⁊ opinio
nẽ. Prima aũt q̃nq̃ se hñt solũ ad vez, q̄ iportant recti
tudinẽ rõnis. Sed tria eoꝝ. s. sapia, scia, ⁊ intellꝫ iportãt
rectitudinẽ cognitionis circa necessaria. Scia q̃deȝ cir
ca ꝯ̊nes, intellꝫ aũt circa p̃ncipia, sapia aũt circa altissi
mas cãs, q̃ sunt cause diuine. Alia vo. s. ars ⁊ prudentia
iportãt rectitudinẽ rõnis circa ꝯtigẽtia. Prudẽtia q̃deȝ
circa agibilia. i. circa actus, q sunt i operante, puta ama
re, odire, eligere ⁊ hꝰ, q̃ ptinẽt ad actus morales; quoꝝ
ẽt est directiua prudẽtia. Ars aũt iportat rectitudinẽ rõ
nis circa factibilia. i. circa ea q̃ aguntf in exteriorẽ mãȝ, H
sicut est secare ⁊ alia hꝰ opa, i q̃bus dirigit ars. Hic aũt
addit rõnẽ, q̃ ptinet ad deductionẽ p̃ncipioꝝ in ꝯ̊nes.
Determinare q̃deȝ de sapia q̃d sit, ⁊ q̃uo se habeat ⁊ de
scia ⁊ itellectu ⁊ arte, ptinet aliqualr̃ ad phiam primaȝ.
Prudẽtia vo ptinet ad cõsiderationẽ moralem, intellꝫ ⁊
rõ ƒm ꝙ significãt potẽtias q̃sdã, pertinẽt ad considera A
tionẽ nãlẽ, vt pꝫ in libro de anima. ¶ Deinde cuȝ dicit. Primo ⁊ 2ᵒ per totum.

¶ Sollertia vo bona q̃dã est ꝯiectatio medij in tpe admodũ breui: veluti si q̃spiã h̃ viso lunã eã ptẽ q̃ ẽ versus solẽ lucidã semp hr̃e: cito pcepit: ppterea idipsuȝ effici qð lumen ex sole suscipiat luna: aut si viso paupere diuitẽ adeũte: hoc illũ ppterea facere ꝙ mutuo argẽtũ accipit: itellexerit: aut si cognouerit cur hi sunt amici: q̄ sũt eiusdẽ hoiꝫ inimici. Oẽs n. medias cãs q vidit: extrema cognit. Lucidã ptẽ versus solẽ hr̃e sit. a. solis lucere lumine sit. b. luna sit. c. Igif ipȝ. b. id est solis lucere lumine cõpetit. c. ipsi i quã luneat ipȝ. a. lucidã inquã semp versus solẽ hr̃e pteȝ ipsi. b. inest: q̃re sit vt. a. per. b. mediũ ipsi cõpetat. c.

¶ Sollertia aũt est subtilitas q̃dã in nõ pspecto tẽpore medij inueniẽdi: vt si aliq̃s vidẽs ꝙ splẽdorẽ semp hȝ a sole luna: stati itellexit ppter q̃d hoc fit: q̄ ppter id ꝙ illustraf a sole: aut disputãtẽ cũ diuite cognouit q̃m accõmodatus est: aut pp id qð amici sunt q̄ inimici eiusdẽ sunt. Oẽs. n. causas medias vidẽs cognouit ⁊ vltimas. Splẽdidũ esse a sole sit i quo. a. lucere a sole. b. luna. c. Inest auteȝ lune quidẽ. c. ipsi. b. quod est lucere a sole: ipsi autẽ. b. a. quod est hoc esse splendidũ a quo splendor: quare ⁊ ipsi. c. a. per. b.

¶ Facit mẽtionẽ de habitu q spãlr̃ respicit mediũ. Et di I
cit, ꝙ sollertia est q̃dã sbtilis ⁊ facilis ꝯiecturatio medij pᵉ.
pp qð aliq̃d euenit, ⁊ h̃ q̃ñ nõ hȝ maximũ tp̃s ad ꝑspi
ciendũ vel deliberãdũ, sicut si aliq̃s vidẽs ꝙ sp luna q̃ñ
ꝯuertif opposita ad solẽ, splẽdorẽ hȝ ꝑ totũ, stati intelle
xit pp q̃d h̃ sit. s. q̄ illustraf a sole. Et silr̃ i actibꝰ huma
nis. Si aliq̃s videat aliquẽ pauperẽ altercãtẽ cũ aliq̃ di
uite, cognscit ꝙ ille diues accõmodauit ei aliq̃d ⁊ alterca
tur de redditione. Uel si aliq̃s vidẽs aliq̃s q p̃us fuerãt
inimici eos eẽ factos amicos, cognit ⁊ pp q̃d h̃ sit, q̄. s.
sunt inimici eiusdẽ. Et ꝙ cognscere mediũ sit cognscere pp K
q̃d manifestat 2ʳ. Primo q̃dẽ ꝑ rõnẽ, q̄ talis sollers vi
dẽs oẽs cãs medias, cognouit ⁊ vltimas, i q̃s fit vltima 2ᵉ
resolõ, ꝑ q̃s cognoscif pp q̃d. Scðo manifestat ꝑ exẽm
ordinatũ i syllo. Ut ponamus lunã eẽ. c. i. minorẽ extre 3ᵉ
mitatẽ, sȝ esse splẽdidũ per oppõnem ad solẽ sit. a. maior
extremitas, sed illuminari a sole sit. b. i. mediũ. C. enim Ulti.
est. b. i. luna hȝ lumẽ a sole, ⁊. a. iest ipsi. b. q̄ qð hȝ lumẽ
a sole splẽdet ꝯuersum ad solẽ, ⁊ sic pbaf ꝙ. a. isit ipsi. c.
per. b.

per.b. Unde pȝ ꝙ solertia est quedā ꝑspicacitas velociter apprehēdēdi mediū, qḋ ꝯtingit ex nāli aptitudine. ⁊ etiam ex exercitio. Posuit aūt diuersa exēpla solertie, vt ostendat ꝙ in omnibus predictis habitibus.s. pruden- tia ⁊ sapientia ⁊c̄. possit esse solertia. Finis.

¶ Incipiunt Cōmentaria diui Thome Aquinatis in secundum librum Posteriorum Aristotelis.

Ea que querunt tot sane profecto: quot sunt ea que scimus. Querimus autem quatuor esse: propter quid est: si est: atqȝ quid est.

Uide in annot. L.com.i. Questiones sunt equales numero his: quecunqȝ vere scimus. Querimus autem quatuor: quia: propter quid: si ē: quid est. LECTIO.I.

Postqȝ Phs in primo libro determinauit de syllō demrātiuo. In hoc libro intēdit determinare de ꝓncipijs eiꝰ. Est aūt duplex ꝓncipiū demōstratiui sylli.s. mediū eius, ⁊ ꝓme ꝓpōnes indemōstrabiles. Diuidit̄ ergo liber iste in duas ptes. In ꝓma determinat de cognitione medij in demrātionibus. In scḋa de cognitione primaꝝ ꝓpōnum. ibi [De ꝓncipijs aūt qualr̄ fiūt cognita ⁊c̄.] A Qꝛ.n. in ꝓmo libro habitū est, ꝙ ois doctrina ⁊ disciplina fit ex p̄existenti cognitione, in demōstrationibus aūt Lec.i. Expo.p°. cognitio ꝯclōnis accipit̄ per aliqḋ mediū, ⁊ per ꝓmas ꝓpōnes indemrābiles, residuū erat inuestigare qualr̄ iste cognoscant̄. Prima aūt pars diuidit̄ in duas ptes. In ꝓma inuestigat qd sit mediū in demrātionibus. In scḋa parte ingrit, quō illud mediū nobis innotescat. ibi Lec.2. [Quō aūt qḋ qd est ostēdit̄,] Qꝛ vō mediū in demonstrationibꝰ assumit̄ ad aliqd innotescēdū, de quo poterat esse dubitatio vel q̄stio, ideo circa ꝓmum duo facit. Primo.n. ponit numeꝝ qōnum. Scḋo, ex ipsis qōnibꝰ inuestigat ꝓpositū, ostendens qualr̄ qōnes ꝑtineāt ad mediū demrātionū. ibi [Querimus aūt cū q̄ramus.] Circa ꝓmū tria facit. Primo enumerat qōnes. Scḋo manifestat cōpositas qōnes. ibi B [Cum qdem.n. vtrum hoc.] Tertio simplices. ibi [Quedam aūt alio mō.] Dicit g̃ p° ꝓmo, ꝙ eq̄lis est numerus qōnuȝ, ⁊ eoꝝ que sciunt̄. Cuius rō est, qꝛ scia est cognitio per demrātionem acq̄sita. Eoꝝ aūt oȝ per demrātionem cognitionē acq̄rere, que añ fuerint ignota, ⁊ de his qōnes facimꝰ q̄ ignoramus. Uli. Uñ seq̄tur ꝙ ea que querunt̄ sint eq̄lia numero his que sciunt̄. Quatuor aūt sunt que q̄runt̄.s. qꝛ, ꝓꝑ qd, si est, ⁊ Cap.6. p° to.ob. qd ē, ad q̄ q̄tuor reduci pōt q̄cq̄d est q̄ribile vel scibile. ¶ Diuidit aūt in primo topicoꝝ qōnes siue ꝓblemata aliter in q̄tuor, que ois cōprehēdunt̄ sub vna hac questionū, que dī q̄stio, qꝛ. Non.n. intendit ibi nisi de q̄stionibus ad quas dialectice disputat̄. ¶ Deinde cuȝ dicit.

¶ Nā cum q̄rimus vtꝝ hoc: an hoc sit: plura complectētes hoc pacto: vtꝝ sol deficiat: an non deficiat: esse tuȝ q̄rimꝰ. Cuiꝰ id indiciuȝ est. Hoc.n. inuēto: solem inquā ipm deficere: statim cessamus. Atqȝ si a ꝓncipio solē deficere scimus: nō q̄rimus vtrum deficiat sol.

¶ Cū qdē.n. vtꝝ hoc: aut hoc sit q̄rimꝰ in numeꝝ ponētes: vt vtrū sol deficiat: aut nō: ipsȝ qꝛ q̄rimus. Signū est. Inuenientes.n. qꝛ deficit: pausamus. Et si in ꝓncipio sciremus: qꝛ deficeret: non q̄reremus vtrum deficeret.

C ¶ Manifestat ꝓpositas qōnes, ⁊ ꝓmo cōpositas. Ad cuius euidētiā ꝯsiderādū est, ꝙ cū scia nō sit nisi veri, verū aūt significat̄ solū ꝑ enūtiationē, opȝ solā enūtiationem esse scibilē, ⁊ ꝑ ꝯñs q̄ribilē. Sicut aūt in 2° ꝑihermenias dī, enūtiatio duplr̄ format̄. Lec.1°.c.1°. Uno qdem mō ex noie ⁊ ṽbo absqȝ aliquo apposito, vt cū dī hō est. Alio mō qñ aliqd tertiū adiacet, vt cuȝ dī, hō est albus. Pōt ergo rō formata referri, vel ad ꝓmū modū enūtiatiōis, ⁊ sic erit q̄si q̄stio simplex, vel ad scḋȝ modū, ⁊ sic erit q̄stio quasi cōposita, vel in numeꝝ ponens, qꝛ videlȝ est q̄stio de cōpositōe duoꝝ. Circa hūc g̃ modū enūtiatiōis duplex qō formari pōt. Una qdē an hoc sit vel qḋ dī. Et hanc qōnem ꝓmo exponit dicēs, ꝙ cū de aliq̄ re q̄rimus, vtrum Expo.p° p.s illa res sit hoc aut illud, sic quodāmodo ponimus in numeꝝ accipiēdo.s. duo, quoꝝ vnū ē p̄dicatū, ⁊ aliḋ subȝ. Puta cū q̄rimus vtꝝ sol sit deficiens ꝑ eclypsim, vel nō, D ⁊ vtꝝ hō sit aial, vel nō, tūc dicimur q̄rere, qꝛ, non ita ꝙ hoc qḋ dico, qꝛ, sit nota, vel signuȝ interrogatiōis, sȝ qꝛ ad hoc q̄rimus, vt sciamus qꝛ ita est. Cuius signū est, qꝛ 2° cū inueniremus ꝑ demōstrationē, q̄escimus a querēdo, 3°. ⁊ si in ꝓncipio hoc sciuissemus, nō q̄reremus vtꝝ ita sit. Ult. Inq̄sitio aūt nō cessat, nisi habito eo qḋ q̄rebat̄. Et ideo cū qō, qua q̄rimꝰ vtꝝ hoc sit hoc, cesset habito ꝙ ita ē, manifestū est, qd hmōi qō querit. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cū āt scimꝰ eē: tū ꝓꝑ qd est dicere ꝯsueuimꝰ. deficē nāqȝ solē: terrāqȝ moueri scientes: cur ᵭficit q̄rimꝰ: aut mouet̄. Atqȝ h̄ h̄ pacto.

¶ Cū aūt scimus ipm qꝛ: ipm ꝓꝑ qd q̄rimꝰ: vt sc[illegible]tes quia deficit luna: ⁊ qꝛ mouetur terr[illegible]pter quid deficit: ⁊ ꝓpter quid terra mouetur: querimus. Hoc quidem igit̄ sic.

¶ Manifestat ꝯsītem qōnē que ēt in numeꝝ ponit, et dicit, ꝙ cū scimꝰ qꝛ ita est, q̄rimus ꝓꝑ qd ita sit, puta cū sci- E expo.t. mus qꝛ sol est deficiēs ꝑ eclypsim, ⁊ ꝙ terra est mota in terremotu, q̄rimꝰ ꝓꝑ qd sol deficiat, aut ꝓꝑ qd terra moueat̄. Hoc g̃ q̄rimꝰ ponētes.s. i nūeꝝ. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Quedā alio q̄rimꝰ mō. Querimꝰ.n. si sit: an nō sit cētaurꝰ: aut deꝰ. si sit: āt nec ne simplr̄ dico: sȝ nō si albꝰ sit: aut nō albꝰ. Hoc p̄cepto. Et deū inquā eē: vl̄ hoiem: qd ē postea q̄rimꝰ: vt qd ē deꝰ: qd hō. Hec igit̄ ⁊ tot sunt: q̄ q̄rere ꝯuenimus: ⁊ q̄ iam scimus inuenta.

¶ Quedā āt alio mō q̄rimus: vt si est: aut nō est cētaurꝰ: aut deꝰ. Hoc āt si est aut nō est: simplr̄ dico: sȝ nō si albū ē: aut nō. Cognoscētes aūt qꝛ sunt: qd est q̄rimus: vt qd est deꝰ: aut qd est homo. Que qdem igitur q̄rimus: ⁊ que inuenientes scimus: hec: ⁊ tot sunt.

¶ Manifestat al's duas qōnes, q̄ nō ponūt in numero, sȝ F sunt simplices. Et dicit ꝙ q̄dā q̄rimꝰ alio mō a p̄dictis Expo.p°. qōnibꝰ.s. nō ponētes in numeꝝ. Utpote si q̄remꝰ an sit cētaurus vl̄ nō, hic simplr̄ q̄rimus de cētauro an sit, nō aūt q̄rit̄ an cētaurus sit hoc, puta albū vel nō, et sic sciē- 2°. tes qꝛ hoc est illud, q̄rebamus ꝓꝑ qd, ita ēt scientes de aliquo, qꝛ est simplr̄, q̄rimus qd sit illḋ, puta qd est deꝰ 3°. aut qd est homo. Hec igit̄ ⁊ tot sunt illa que querimus, que cū inuenerimus dicimur scire. ¶ Deinde cum dicit. Ult.

¶ Cū āt q̄rimꝰ esse: aut si ē simplr̄: tū si sit: nec ne ipsiꝰ mediū q̄rimꝰ. Atqȝ cognito vel esse: q qdē modus aliq̄ ex pte rei cōplectit̄ qōnē: vel si est: qḋ quidem simplex est rei questio:

rursus ꝓpter quid est: aut qd est querimus: qd nam sit tunc ipsum medium querimus.

¶ Querimus aũt cũ q̃ramus q: aut si est simplr: vtrum sit medium ipsius: aut non. Cuꝫ aũt cognoscentes: aut q est: aut si est: aut in parte: aut simplr: iteꝝ ꝓpter quid querim⁹: aut quid est: tunc querimus qd sit medium.

¶ Oñdit qualr ꝑdicte q̃ones se hẽant ad mediũ. Et circa hoc tria facit. Primo ꝓponit qd̃ intẽdit. Scdo manifestat qd̃ dixerat. ibi [Dico aũt q.] Tertio ꝓbat ꝓpositũ. ibi

G [Cõtingit aũt itaq; in oibus q̃onib⁹ ⁊c.] Circa primum sciẽdũ est, q ꝑdictaꝝ q̃tuor q̃onũ. quaꝝ due ponũt i nu-

Expo. p^a. meꝝ ⁊ due nõ ponũt, p̃mã vtrarũq; in vnã coordinat. s. q̃onẽ, q, ⁊ q̃onẽ an ẽ. Et dicit, q cũ q̃rim⁹, q hoc est h, aut cũ q̃rimus de aliquo simplr si est, nihil aliud q̃rim⁹, q̃ vtꝝ aliqd̃ mediũ ipsi⁹ qd̃ q̃rim⁹ sit inuenire vl' nõ. Qd̃ nõ dr̃ ꝑm ipsaꝫ formã q̃onis. Nõ eniꝫ cũ q̃ro an sol eclypset, vel an hõ sit, ex ipsa forma q̃onis q̃ro an sit aliqd̃ mediũ, quo possit demõstrari solẽ eclypsari vl' hoieꝫ eẽ, sꝫ si sol eclypsat, vel hõ est, ɔ̃ñs est. q sit aliqd̃ medium inuenire ad demr̃andũ ista q̃ q̃runt. Nõ. n. sit qd̃ de immediatis, q̃ ⁊ si vera sunt, nõ tñ hñt mediũ, q hmõi cum sint manifesta, sb q̃one nõ cadũt. Sic ergo q q̃rit an hoc sit hoc, vl' an h sit simplex, ex ɔ̃ñti q̃rit an sit hmõi mediũ. Querit. n. in q̃one si est, vl' q est, an sit id qd̃ est mediũ, q id qd̃ est mediũ est rõ eius de quo q̃rit an hoc sit hoc,

H vel an simplr. vt infra dicet. Nõ tñ q̃rit sub rõne medij.

Ult. Cõtingit aũt iũcto qd̃ q̃rit ꝑ duas q̃ones cognoscẽ aut q est, aut si est, quoꝝ alteꝝ est cognoscẽ esse simplr alteꝝ esse in pte, sicut cũ cognoscimus q hõ est albus: esse albuꝫ nõ significat totalr esse hois, sꝫ significat ipm esse aliqd. Et ideo cũ homo sit albus nõ dr̃ esse simplr, sꝫ eẽ ꝑm qd. Sꝫ cũ dicit hõ est, significat ipsum esse simplr. ⁊ cũ hõ sit ens. dr̃ gñari simplr. Cũ ergo cognito q ẽ. q̃rimus pp qd est, aut cognito si est, q̃rimus qd est, tũc q̃rimus qd sit mediũ. Et hoc silr est accipiendũ, nõ ꝑm formã q̃onis, sꝫ ꝑm ɔcomitãtiã. Non. n. q q̃rit cãm pp quã sol eclypsat, q̃rit ipsaꝫ vt mediũ demr̃ans, sꝫ q̃rit id qd̃ est mediuꝫ, q ɔ̃ñs est vt hoc habito possit demr̃are. Et eadẽ rõ est de questione quid est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atq; modũ tñ aliq̃ ex pte rei q̃onẽ cõplecti dico: cũ h dr̃ pacto. Deficit ne luna: aut accrescit: tum eniꝫ: vt patet: si q̃ppiam competat: insitq; cuipiam querit. Simpliceꝫ hanc q̃onẽ appello. est ne luna: vel nox: vel dies.

¶ Dico aũt q: aut si est in pte: aut simplr. In pte qd̃ igit: vtꝝ d̃ficit luna: aut augetur. Si. n. est aliqd: aut nõ est aliqd in hmõi inq̃rimus. Simplr aũt est: si est aut nõ est luna aut nox.

I ¶ Manifestat qd̃ dixerat, q q est, ⁊ si est, differũt sicut

Expo. p^a. in parte ⁊ simplr. Cum. n. querim⁹ vtꝝ luna deficit, aut

2. vtrum augetur, est q̃stio in parte. In hmõi. n. q̃one queri-

3. mus si luna est aliqd. puta si deficiens aut aucta vel nõ,

Ult. Sed cum querimus an luna sit, siue an nox sit, est questio de esse simpliciter. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fit igit: vt oibus in q̃onibus q̃rat: aut si sit mediũ: aut qdnã mediũ ipꝫ sit. Cã. n. est ipm mediũ: atq; vniuersis h q̃rit: deficit ne luna: est ne hui⁹ aliq̃ cã. Postea cognito hoc: cãꝫ sꝗuã aliquã eẽ: qd nã sit illa cã q̃rim⁹. Cã. n. tã essendi simplr: q̃ꝫ essendi q̃ppiã coꝝ q̃ vel p se: vel p accñs cõpetunt: ipm medium est. Atq; simplr eẽ dico subm ipm: vt lunaꝫ: aut solẽ: aut terrã: aut triãgulũ q̃ppiã eẽ: vt defectionẽ si i medio vniuersi ɔsistat: an nõ in eo ɔsistat: eq̃litatẽ: ineq̃litatẽ: ⁊ huiuscemõi. In his. n. oib⁹ pꝫ idem eẽ qd est: atq; pp qd est. Quid ẽ lune defectio priuatio lune lucis ob iterpositionẽ terre: pp qd ẽ defectio: aut cur d̃ficit luna: q lux ei⁹ d̃ficit: obijciẽte se terra. Quid ẽ ɔcẽt⁹: rõ numeroꝝ iter acutũ ⁊ graue: cur iter sese graue atq; acutũ ɔsona sunt: q nũeroꝝ iter sese suscipiũt rõnẽ acutũ ipm ⁊ graue. Est ne iter acutũ ⁊ graue ɔcẽt⁹: ɔsistit ne ratio ipoꝝ in numeris. Qd̃ simul atq; percepimus: q̃nam sit illa ratio querimus.

¶ Cõtingit itaq; in oib⁹ q̃onib⁹ q̃rere: aut si ẽ mediũ: aut qd est mediũ. Cã qdẽ. n. mediuꝫ est. In oib⁹ aũt hoc q̃rit: vt vtꝝ luna d̃ficiat: vtꝝ sit aliqd̃ mediũ aut nõ. Post hoc scientes q est: qd igit hoc sit q̃rim⁹. Cã. n. ipsius eẽ nõ hoc: aut hoc: sꝫ simplr subaꝫ: aut ñ simplr: sꝫ aliqd hoꝝ q̃ sunt p se: aut ꝑꝫ accñs: mediũ est. Dico aũt simplr qdẽ subaꝫ: vt lunaꝫ: aut terrã: aut triãgulũ: qd aũt ẽ d̃fectũ: eq̃litatẽ: ineq̃litatẽ: si in medio terra sit: aut nõ. In oib⁹. n. his manifestũ est q idẽ sit qd̃ qd est: ⁊ pp qd est. Ampli⁹ qd est defect⁹: ꝑuatio luminis a luna ex terre obiectu. Propter qd est defectus: aut pp qd̃ deficit luna: pp defectũ luminis opposita terra. Quid ẽ ɔsonantia: rõ nũeroꝝ i acuto ⁊ graui. Propter qd desonat acutũ graui: pp id qd̃ rõnẽ hꝫ numerũ acutũ ⁊ graue: vtꝝ sit i numeris rõ ipoꝝ. Accipientes aũt quia est: quid igit est ratio.

Vide in annot.

A

d

¶ Probat ꝓpositũ. s. q ꝑdicte q̃ones ptineãt ad mediũ. Et p̃mo ꝓbat p rõnẽ. Scdo ꝓbat p signum. ibi [Q; aũt sit medij.] Cõcludit ergo p̃mo ex p̃missa manifestatiõe. q in oibus ꝑdictis q̃onib⁹, vel q̃rit an sit mediũ. s. in q̃stione, q. ⁊ in q̃one si est, vl' q̃rit qd est mediũ. s. in q̃one pp qd, ⁊ in q̃one qd est. Et ꝓbat q qd̃ pp qd, q̃rat qd sit mediũ. Manifestũ est. n. q cã est mediuꝫ in demonstratione q̃ facit scire, q scire est cãm rei cognoscere. Cã aũt est qd̃ q̃rit in oibus ꝑdictis q̃onibus. Qd̃ p̃mo manifestat in q̃one, q. Cũ. n. q̃rit vtꝝ luna deficiat, q̃rit scdm modũ supra expositũ, vtꝝ aliqd sit cã defectus lune, vel nõ est. Et ɔ̃ñter hoc manifestat in q̃one pp qd. Cuꝫ. n. scimus q est aliqd cã defectus lune, q̃rit qd sit cã, ⁊ h est q̃rere pp qd. Et eadẽ rõ est in alijs duab⁹ q̃onibus, vt p sequẽtia manifestat. Dicit. n. q siue accipiam⁹ aliquã rẽ eẽ nõ hoc aut hoc, puta cũ dico, hõ est alb⁹ aut grãmaticus, sꝫ accipiam⁹ ipsaꝫ subam simplr esse. siue ẽt nõ accipiamus rẽ aliquã esse, ⁊ simplr, sed rẽ aliquã esse aliqd ponẽdo in numeꝝ: siue id aliqd sit de numero coꝝ q̃ predicant per se, siue de numero eoꝝ que ꝑdicant p accñs. siue hoc mõ siue illo accipiamus rem esse, cã ei⁹ est mediũ ad demr̃andũ ipm. Exponit aũt ɔ̃ñter qd̃ dixit, simplr subam esse, cuꝫ q̃rimus de luna, aut de terra, aut de

K

Expo. p^a.

2^a. ꝓ Lec. 4. c. ex. 1.

L

3^a.

4^a.

M

5.

triágulo,aut de q̄libet subo an sit,ꝛ ad hoc demonstran
6ª. dū accipit aliq̄d mediū.Dico aūt rem esse aliqd,cū q̄ri/
mus eclypsiz de luna,aut eq̄litatē aut ieq̄litatē ð triágu
A lo,aut de terra vtꝝ sit in medio mūdi aut non.Et ondit
φ nō differt q̄ztū ad ppositū vtrolibet mō accipiat rem
7ª. esse,q2 in oib⁹ p̄dictis idē est qd est.ꝛ ppter qd.Et hoc
manifestat pmo in defectu lune.Si.n.q̄rat qd est defe/
8ª ctus lune,rñdet,φ est priuatio luminis a luna ppter ter
rā que obijcit iter ipsam ꝛ solē.Et hoc idē rñdem⁹ si q̄/
9ª. rat pp qd luna deficit.Dicit.n.φ luna deficit pp defectū
luminis ex oppōne terre.Et idē manifestat in alio exem
10. plo.Si.n.q̄rat qd est ɔsonantia.rñdet φ est ratio.i.p/
11. portio numeroꝝ fm acutū ꝛ graue.Et rursuz si q̄ratur
pp qd acutū ɔsonat graui,rñdet pp id qd hñt numera/
Que quid ꝛ lem pportionē acutū ꝛ graue.Sic ergo qd qd est, ꝛ qd
pp qd redeūt pp qd,redeūt in idē subo,q̄zuis differāt rōne.Vñ q2 cuz
in idē sub°. q̄rit pp qd,querit qd sit mediū,vt ostēsum est,relinquit
φ cū querit qd est,silr q̄rat mediū.Et idē ostēdit in qō
ne,q2.Ut.n.dcm̄ est,ɔsonantia est rō in numeris acuti ꝛ
B grauis,cū ergo q̄rit vtꝝ acutū ꝛ graue ɔsonent,q̄ritur
vtꝝ sit aliq̄ rō numeralis acuti ꝛ grauis,ꝛ hoc est medi/
um ad dmonstrandū φ acutū ꝛ graue ɔsonāt.Relinqt
Ult. ergo φ in qōne,q2,querit an sit mediū.Cū aūt accepi/
mus q2 est aliq̄ ratio numeralis acuti ꝛ grauis,quere/
mus que sit rō illa.Et hoc est q̄rere qd vel ppter quid.
Mediū in ¶ Videt hic Arist.dicere φ diffō passionis sit mediuz
demon. in demonstratiōe.¶ Sz ɔsiderandū est,φ diffō passio
nis p̄ficī non pōt sine diffōne subi.Manifestū est enim,
φ pncipia que ɔtinet diffō subi sunt pn̄ª passionis.Non
ergo demonstratio resoluet in pmā cāz,nisi accipiat vt
mediū demōstrationis diffō subi.Si ergo passionē ɔclu
C dere de subo p diffōnem passionis,ꝛ vlterius diffōnem
Li. p°. passionis ɔcludere de subo p diffōnem subi.Vñ ēt in pn
Lec.3ª.C.1. cipio dcm̄ est,φ opz p̄cognoscere qd est,non solū de pas
sione,sed etiā de subo,qd non oporteret nisi diffō passio
Nota nis ɔcluderet de subo p diffōnē subi.Et hoc pz per exē/
plū.Si velimus de triangulo demōstrare φ hz tres an-
gulos eq̄les duob⁹ rectis,accipiam⁹ pmo p medio,qd
est figura habēs angulū extrinsecū equalē duobus re/
ctis intrinsecis sibi oppositis,qd est quasi diffō passiōis.
Qd iteꝝ demrare oz p diffōnem subi,vt dicamus.Ois
figura tribus rectis lineis ɔtenta,hz angulū exteriorez
eq̄lem duobus interioribus sibi oppositis,sed triangu/
lus est hmōi,ergo ꝛc.Et idē pz si velimus demonstrare
φ vox acuta ꝛ grauis ɔsonēt,accipiam⁹ diffōnē passio/
nis vt hic dr̄.s.φ hñt pportionē numeralē.Sed rursus
M ad hoc demrandū oz accipere diffōnē grauis acuti.Nā
grauis vox est que in multo tpe nata est mouere sensuz.
D acuta aūt que in modico tpe.Modici aūt ad multū est
pportio numeralis.Nec refert si aliter diffiniatur acu/
tū ꝛ graue.Oportet enim in eoꝝ diffinitione ponere ali
quid ad q̄ntitatem pertinens,ꝛ sic necesse erit conclude/
re in eis pportionem numeralem.¶ Deinde cum dicit.
¶ Indicat ēt ea quoꝝ mediū sensu pcipi pōt:
nos ipm mediū q̄rere.Nā nō sentiētes lune
dfectionē:ꝛ ne an non est defectio q̄rim⁹ lu/
ne.Qz si essemus in ipsa luna neqz si fit:neqz
cur fit defectio vtiqz q̄reremus:sz sil' vtrunqz
se nobis vltro offerret:atqz pateficeret.Etenī
ex sensus pceptione:ꝛ ipm vniuersale notuz
nob̄ fuisset.Sēsu nāqz terrā nūc sese obijcere
lune cognosceremus.Pateret.n.visu nunc
deficere lunā:atqz ex hoc ipz emersisset vle.
Ut igit dicebamus idez est scire qd est ꝛ p/
pter qd ē.Et hoc:aut simplr:ꝛ nō aliqd coꝝ
q̄ isunt:aut aliqd coꝝ q̄ cōpetūt: veluti duo
recti:aut maius:vel minus.ꝛ huiuscemodi.
Pz igit oia q̄ q̄runt medij questionez esse.
¶ Qz aūt medij sit qō:ondit q̄ñcūqz mediuz Lecm.1.
sensibile est.Querim⁹.n.nō sentiētes:vt dfe
ctū si est.Si ꝟo eēmus sup lunā nō vtiqz que
reremus:neqz si fit:neqz pp qd:sz sil' manife/
stū eēt vtqz:'ex eo.n.φ sentim⁹:ꝛ vle nobis
scm̄ ē scire.Sēsus qdē est ei⁹ qd nūc obijcit:
ꝛ manifestū.n.est φ nūc deficit:ex his āt vle
vtiqz scm̄ est.Sicut igit diximus:qdqdest sci/
re idē ē ꝛ pp qd ē.Hoc aūt:aut ē simplr ꝛ nō
coꝝ q̄ isūt aliqd:aut q̄ isunt:vt q̄m duo recti
sūt:aut q̄m mai⁹:aut q̄m min⁹ ē.Qd qdē igi
tur oia q̄ q̄runt:medij qō sit:manifestuz est.
¶ Ondit ppositū p signū sensibile:Et dicit φ ea in qbus E
mediū est sensibile,manifeste ondunt φ ois qō sit qō me Expo. pª.
dij,q2.s.q̄ñ mediuz sensibile p sensum innotescit,nullus
relinquit qōni locus.Tunc.n.q̄rimus in reb⁹ sensibili/ 2ª
bus fm aliquā p̄dictaꝝ qōnū,q̄ñ mediū nō sentim⁹,sicꝫ
querim⁹ an sit defect⁹ lune,vel si est defectus lune:vl' nōe
q2 nō sentimus mediū qd est,causa faciēs deficere lunā.
Sz si essemus in loco qui est sup lunaz,videremus q̄uo 3ª.
luna subintrando vmbrā terre deficeret,ideo circa hoc
nihil q̄reremus,nec si est:nec pp qd est,sed sil' vtrūqz no
bis fieret manifestū.Et q2 posset aliqs obuiādo dicere,
φ sensus est singulariū,ea vo que q̄runt sunt vlia,sicut F
ꝛ ea que sciunt,ꝛ ita p sensum nō videt φ possit nobis
innotescere id de quo est qō.Ideo q̄si obuiatiōi rñdens 4ª.
subiūgit,φ ex hoc ipso φ sentirem⁹ pticulare.s.φ hoc
corpus lune nūc subintrat hāc vmbrā terre,statim acci
deret nobis φ scirem⁹ vle.Sēsus.n.noster esset de hoc 5ª
φ nunc lumē solis obstruit p oppōnē terre,ꝛ p hoc ma
nifestū esset nobis φ luna nūc deficit.Et q2 nos conijce
remus φ semp hoc mō accideret lune defectus,statim 6ª.
in nra scia sensus rei singularis fieret vle.Et ex hoc exē
plo ɔcludit φ idē est scire qdqdest,ꝛ ppter qd.Naz ex
hoc φ videmus terrā interpositā inter solē ꝛ lunā,scie/
mus ꝛ qd est defect⁹ lune,ꝛ ppter qd luna deficit,quo/
rū vnū.s.scire qd est,refert ad sciam,qua scimus de ali/ 7ª.
quo φ simplr sit,non aūt φ aliqd insit alicui,sed ppter
qd refert ad cognitionem eoꝝ que insunt,sicut cum di/ G
cimus φ tres anguli sunt eq̄les duob⁹ rectis,aut maio/
res aut minores.Ultimo aūt epilogando concludit pn/ Ult.
cipale propositum.s.manifestum est ex p̄dictis,in omni
bus que queruntur esse medij questionem.
¶ His itaqz determinatis dcm̄ esse videt:
quonam pacto ondit̄ ipm quid est:qs re/
ductionis est modus:qd est deniqz:ꝛ quoꝝ
ē diffinitio.Atqz antea dubitādū esse videt.
¶ Quomodo autem quodqdest demonstre/
tur:ꝛ quis modus introductiōis:ꝛ quid est
diffinitio:ꝛ quorum:dicemus:opponentes
primum de ipsis. LECTIO.II.

Ostēsō q̄z Phs ondit φ ois questio est quodā/
modo qō medij qdqdem est qdqdest, ꝛ pp
qd,hic incipit manifestare qualr mediū no
bis innotescat.Et diuidit in ptes duas.In
pma pte ondit q̄uo ꝛ qd est,ꝛ pp qd se hēnt

ad demſ͞ationē. In ſcđa pte oſtēdit, q̄uo oportet inveſti/
Lec. 13. gare q̃ḋqd eſt, ⁊ pp qd. ibi⸢ Q̄uo aũt opȝ venari.⸣ Pri/
ma aũt pars dividit̃ in ptes duas. In prima manifeſtat
q̄uo ſe hēat ad demſ͞ationē ſi qd eſt. In ſcđa manifeſtat
q̄uo ſe hēat ad demſ͞ationeȝ ſi pp qd, qḋ ſignificat cām.
Lec. 3. ibi⸢ Q̄m aũt ſcire opinamur cũ ſciamus cāȝ.⸣ Circa p̄/
H mũ duo facit. Primo dic̃ de quo eſt intētio. Scđo pſeq̃t̃
expo. l. ꝓpoſitũ. ibi⸢ Pricipiũ aũt futuroꝝ.⸣ Dicit ꝑ pmo, ꝙ q̇
ois qḋ a d̃ cui⁹ determinatiōeȝ demſ͞atio inducit̃, eſt qḋ
medij, qḋ eſt qd, ⁊ pp qd. oȝ pmo dicere ꝑ quē modũ h̃
ipm q̃ḋqd eſt nobis oñdat̃, vtꝝ. ſ. per demonſtrationeȝ
vel p diuiſionē, vel quovis alio mō. Et iteꝝ opȝ dicere,
q̇s ſit modus reducēdi ea q̄ apparēt de re ad q̃ḋqd eſt.
Et q̇ diffō eſt oratio ſignificās q̃ḋqd eſt, opȝ etiam ſcire
quid ſit diffinitio, ⁊ que ſint diffinibilia. In his autem
hoc ordine pcedemus. Primo qdem opponēdo. Scđo
autem veritatem determinando. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Idq̃ȝ initium faciendum: quod maxime di
cendis erit accōmodatũ. Dubitauerit itaq̃ȝ
quiſpiam: vtrum fieri poſſit: vt idem ratio/
ne ꝗ eiuſdē: diffinitione: demōſtrationeq̃ȝ:
ſciatur: an idipſum fieri nequeat.

⸿ Principiũ aũt ſit futuroꝝ: qḋ vere ſit ma/
gis proprium habitaꝝ rationũ. Dubitabit
enim aliq̇s: vtrum ſit idem ⁊ ſm idē diffini/
tione ſcire ⁊ demōſtratiōe: aut impoſſibile.

⸿ Exeq̄tur ꝓpoſituȝ ordine p̄dicto. Unde primo pcedit
circa pmiſſa diſputatiue opponēdo. Scđo v̇itatē deter/
Lec. 2. minando. ibi⸢ Iteꝝ aũt ſpeculandũ: ſi nō dr̃ bene.⸣ Cir/
ca primum duo facit Primo pcedit diſputando de ipſa
diffōne, q̄ ſignificat q̃ḋqd eſt. Scđo de ipſo qd eſt p diffi
Lec. ſequen. nitionē ſignificato. ibi⸢ Ipſi⁹ aũt qd eſt. vtꝝ ſyll'o.⸣ Cir/
ſimme. ca pmuȝ tria facit. Primo inq̇rit diſputatiue, vtꝝ oium
quoꝝ eſt demōſtratio ſit diffō. Scđo vtꝝ econuerſo oi/
uȝ quoꝝ eſt diffō ſit demōſtratio. ibi⸢ Q̄uid aũt cui⁹ eſt
diffō.⸣ Tertio vtꝝ alicuius eiuſdē ſit diffō ⁊ demſ͞atio.
I ibi⸢ Sȝ vtꝝ ſi nō ois.⸣ Circa pmũ duo facit. Primo di/
cit de quo eſt intētio. Scđo exeq̄tur ꝓpoſitũ. ibi⸢ Dubi/
Expo. p̄. tabit. n. vtiq̃ȝ aliq̇s.⸣ Dicit ergo pmo, ꝙ inter ea q̄ in fu
turꝝ dicēda ſunt pmͫ opȝ ſumere ab eo qḋ eſt ꝯuenīētiſſi
Sim⁹. mũ habitaꝝ. i. ꝯſitiuȝ rōnũ. Q̄ḋ qdem eſt de hoc ꝙ poſ
ſet aliquis dubitare, vtꝝ ꝯtingat idem ⁊ ſm idem ſcire
per diffōnem ⁊ demonſtrationē. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Et enim diffinitio ipſius qd eſt eſſe videt̃.
Omne autē qd eſt: vl'e eſt: atq̃ȝ affirmatiuũ.
At rōcinationes al's negatiuas: al's nō vl'es
eſſe pȝ. Univerſe nāq̃ȝ rōcinationes ſcđe fi/
gure ſunt negatiue Tertie aũt vl'es nō ſunt.

⸿ Diffinitio qdeȝ. n. q̃ḋqd eſt ſcire videt̃: qḋ
aũt qd eſt oē vl'e ⁊ p̄dicatiuũ eſt. Syllogiſmi
aũt ſunt alij quideȝ priuatiui: aut nō vniuer/
ſales. Sicut in ſcđa quidem figura priuatiui
omnes ſunt: in tertia v̇o non vniuerſales.

K ⸿ Probat ꝙ non oium quoꝝ eſt demōſtratio ſit diffō. Et
Expo. p̄. hoc quadrupl'r. Primo quidem, q̇ diffō eſt indicatiua
eius q̃ḋquid eſt, omne aũt qḋ ptinet ad q̃ḋquid eſt, predi
cat̃ ⁊ affirmatiue ⁊ vniuerſal'r, ergo diffinitio eſt ſolum
eoꝝ ꝯtentiua ſiue ſignificatiua que predicant̃ affirmati
2ᵉ. ue ⁊ vl'r. Sed non oēs ſyllogiſmi ſunt demonſtratiui cō
Sit. cluſionũ affirmatiuaꝝ vniuerſaliũ, ſed quidā ſunt nega
tiui. Puta oēs q ſunt in ſcđa figura, quidam v̇o particu

lares, puta omnes qui ſunt in tertia figura. Non ꝑ oiuȝ
eſt diffō, quoꝝ eſt demōſtratio. ⸿ Secundo ibi.

⸿ Deinde nec eoꝝ oium eſt diffō: que p pri
mā affirmatiue demōſtrant̃ figurā. q̄le ē h̃:
ois triāgulus hȝ tres angulos duob⁹ rectis
eq̃les: aliaq̃ȝ ſilia. Huiuſ aũt rō eſt: q̇ id ſcire
qḋ demōſtrari pōt: nil aliḋ eſt: q̃ȝ demſ͞atio/
nē eiuſ hr̃e. Quare ſi eſt taliũ demonſtratio:
pȝ eoꝝūdē ⁊ diffōnem non eſſe. Nā ſi eſſet: p
diffōnē ēt q̇ſpiam ſciret: demſ͞ationem non
habens. Nihil enim vetat: vt non ſimul de/
monſtratio: atq̃ȝ diffinitio habeatur.

⸿ Poſtea neq̃ȝ eoꝝ que ſunt in pma figura
oium eſt diffō: vt ꝙ ois triāgulus duob⁹ re/
ctis equales hȝ. Hmōi aũt ratio eſt: q̄m ſcire
demſ͞are eſt demonſtrationem hr̃e. Quare
ſi in talib⁹ demſ͞atio eſt: manifeſtũ eſt ꝙ nō
erit ipſoꝝ diffinitio. Sit. n. vtiq̃ȝ aliq̇s ⁊ ſm
diffinitionē: non habens demonſtrationeȝ. Vide in annot.
Nihil enim prohibet non ſimul habere.

⸿ Oñdit idē dicēs, ꝙ neq̃ȝ diffō ēt pōt eſſe oiuȝ eoꝝ, q̄ cō L
cludunt̃ p ſyll'os affirmatiuos, qḋ ꝯtingit eſſe ſolum in Expo. p̄.
pma figura, ſicut demōſtratiue ſyllogiȝat̃, ꝙ triāgulus
hȝ tres angulos eq̃les duob⁹ rectis. Hmōi aũt qḋ dictũ 2ᵉ.
eſt. ſ. ꝙ non oium que ſyllogiȝant̃ poſſit eſſe diffō rō eſt,
q̇ ſcire aliqd demōſtratiue nihil aliud eſt, q̃ȝ demōſtra/
tionē hr̃e. Ex quo pȝ, ꝙ ſi omniũ hoꝝ ſcis ſoliũ p demō/ 3ᵉ.
ſtrationeȝ habet̃, nō eſt eoꝝ diffō. Ea. n. quoꝝ eſt diffō,
cognoſcunt̃ p diffōneȝ. Seq̄retur ergo, ꝙ aliq̇s nō hñs 4ᵉ.
eoꝝ demſ͞ationē ſciret eam, eo ꝙ nihil ꝓhibet aliquem Sit.
hñtem diffōnē nō ſimul hr̃e demōſtrationē, q̃ȝuis diffō
ſit demōſtrationis pncipiũ. Nō. n. q̇cūq̃ȝ cognoſcit pnci
pia, ſcit ꝯcl'onem inducere demōſtrando. ⸿ Tertio ibi.

⸿ Inductiōe ēt idē ſatis oñdi: crediq̃ȝ pōt. Ni
hil enim vnq̃ȝ eoꝝ que vel per ſe: vel per ac/
cidens inſunt diffinientes cognouimus.

⸿ Sufficiēs aũt fides eſt ex inductiōe. Nihil
enim aliq̄ñ diffinientes cognoſcēt: neq̃ȝ eoꝝ
q̄ p ſe inſunt: neq̃ȝ que inſunt ſm accidens.

⸿ Oñdit idē p inductionē ex qua pōt fieri pmiſſe ꝯcl'onis M
ſufficiēs fides, q̇ demōſtratio eſt eoꝝ q̄ per ſe inſunt. vt
pȝ de his q̄ in primo habita ſūt. Nullus autē vnq̃ȝ cog/ Lec. 4. ⁊ ſequētibus
uit p diffōneȝ, neq̃ȝ aliqd eoꝝ q̄ p ſe inſunt, neq̃ȝ ēt aliqd
eoꝝ q̄ p accñs inſūt, q̄m accñtiũ q̄ p ſe vel per accñs in/
ſunt, non pñt eſſe alique diffōnes, vt habet̃ in 7° meta.
Quare eius qḋ eſt ineſſe p ſe vel p accidens, qḋ ſyll'o cō T. c. 14. ⁊ 15.
cludit, nullus vnq̃ȝ dedit diffinitionem. ⸿ Quarto ibi. Lec. 3. t. ex po. vlt.

⸿ Preterea ſi diffinitio ſubam explicat atq̃ȝ lec. 4. t. ex. p̄.
declarat: pȝ talia non ſubſtantias eſſe. Per/
ſpicuũ igitur eſt non omnis eius diffinitio/
nem eſſe: cuius eſt demonſtratio.

⸿ Amplius ſi diffinitio ſubſtātie q̄dā eſt noti
ficatio: hmōi manifeſtum eſt ꝙ non ſint ſub/
ſtantie. Quod qdeȝ igit̃ nō eſt diffinitio oīs
cuius eſt ⁊ demonſtratio: manifeſtum eſt.

⸿ Oñdit idem p rōneȝ, q̇ diffinitio eſt notificatio ſubſtā/ N
tie, tum q̇ ſuba principal'r diffinitur, accñs aũt p poſte/ Expo. p̄.
rius, diffōne, q̄ eſt p additamētuȝ, vt habet̃ in 7° meta.

T.com.4. tum etiam qz accñs nõ diffinit̃ nisi quatenus significat̃ per modum substantie per aliqđ nomẽ. Hec autẽ de q̃bus sunt demr̃ationes, non sunt substantie, nec per modum subẽ significant̃, sed per modũ accñtium.i.ẽm inesse aliqđ alicui. Unde ꝯcludit nõ esse possibile, q̃ diffõ sit
Ult. ois eius, cuius est demõstratio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At est ne ei⁹ oĩs demõstratio cui⁹ est diffõ? At videt̃ nõ esse: vna nãqz ꝛ eadẽ de hoc ẽt est ratio. Cõstat.n. vnius ea rõne q̃ vnuz est: sciam vnã esse. Quare si id scire qđ demr̃ari põt: nil aliud est q̃z demr̃ationẽ ei⁹ hr̃e: eueniet aliqd qđ fieri neqt. Sciet.n. is q diffinitionem habet sine demõstratione profecto.

¶ Quid aũt: cui⁹ est: diffinitio nunqd oĩs est d̃monstratio: aut nõ? Una qdẽ iam rõ ꝛ de hac eadẽ est. Unius.n. in q̃ztuz vnuz: vna est scia. Quare si vere scire demr̃abile est sciam habere: accidet qđdam impossibile. Diffinitionẽ enim hñs sine demõstratione sciret.

A ¶ Inquirit an ecõuerso demonstratio sit ois eius, cui⁹ est
Expo.p᷑. diffinitio. Et oñdit q̃ nõ, duplici rõne, quaꝝ p̃ma supra
2ᵉ. tacta est. Unius.n. inq̃ztuz est vnũ, videt̃ esse vna scien-
Lec.pũt tia.i. vnus modus cognoscendi. Unde si id qđ est demõ
3ᵉ. strabile vere scit̃ ꝑ hoc q̃ habet̃ demr̃atio de eo, sequit̃
4ᵉ. qđdã impoĩe si ꝑ diffõnẽ sciri possit, qz hñs diffõnẽ sci-
ret aliqd demr̃abile absqz hoc q̃ hr̃eret demr̃ationem,
Ult. quod videt̃ inconueniens. Et hec ratio fuit secundo posita inter premissas. ¶ Secundam rationem ponit ibi.

¶ Preterea demr̃ationũ p̃ncipia sunt diffinitiones: quoꝝ nõ esse demõstrationes: antea demõstrauimus. Aliogn in infinitũ esset ꝓcessio. Etenim aut principia demõstrant̃: ꝛ principioꝝ sunt semper p̃ncipia: modusqz nullus vnquam occurrit: aut in primis stet̃ necesse est: que quidem ꝛ diffinitiones sunt: ꝛ demonstrari non possunt.

¶ Ampli⁹ p̃ncipia demõstrationũ diffõnes sunt: quaꝝ nõ esse demr̃ationes monstratũ est p̃us: aut erũt p̃ncipia demõstratiua ꝛ p̃ncipioꝝ p̃ncipia: ꝛ hoc in infinituz abibit: aut primaꝝ diffinitiones erũt indemõstrabiles

B ¶ Diffinitiones enim sunt principia demonstrationum,
Lec.16. vt in primo habitum est, sed principia non sunt demon-
Expo.3. strabilia, qz sic sequeretur, q̃ principiorum essent princi-
lec.34.ꝛ.35. pia, ꝛ q̃ demonstrationes in infinitum ꝓcederent, quod est impossibile, vt in primo ostensum est. Unde sequit̃, q̃ diffõnes sint indemonstrabiles, tanq̃z quedam principia prima in demonstrationibus. Et sic nõ omniũ quorũ est diffinitio est demõstratio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At si non omnis eiusdem: cuiusdã ne saltẽ diffinitio ac d̃mõstratio est: an neqz hoc esse põt? Non.n. eius est demonstratio: cui⁹ est diffinitio. Etenim diffinitio est ipsius qd est: substantiãqz declarat: demõstratiões aũt id ipsz subijcere sumereqz vident̃. Mathematice nãqz qd est vnitas: qd par: qd impar: accipiunt: cetereqz demonstrationes simil̃r.

¶ Sz vtꝝ si nõ ois eiusdẽ: sz cuiusdã eiusdem sit diffõ ꝛ demr̃atio: aut impoĩe sit. Non est demõstratio cui⁹ est diffõ. Diffõ qdẽ ipsius qd est: ꝛ subẽ est: sed demr̃ationes videntur oẽs supponẽ eẽ: ꝛ accipiẽtes qđqdest: vt mathematice qd vnitas: ꝛ qd impar: ꝛ alie sil̃r.

C ¶ Inqrit vtꝝ sit poĩe q̃ alicuius eiusdẽ sit diffinitio ꝛ de-
Expo.p᷑. mõstratio, ꝛ si nõ ois ei⁹. Et oñdit q̃ nõ, trib⁹ rõnibus.
Ulti. Quaꝝ p̃ma ẽ, qz diffõ est manifestatiua eius qđqdest, ꝛ subẽ.i. eẽntie cuiuslibet rei. Demr̃atiões aũt hoc nõ manifestãt, sz supponũt, sicut in mathematicis demr̃ationibus arithmetice supponit̃ qd est vnitas, ꝛ qd est par, ꝛ sil̃e est etiam in alijs demr̃ationibus. Ergo nõ est eiusdẽ
2ᵉ demõstratio ꝛ diffinitio. ¶ Scđam rõnem ponit ibi.

¶ Preterea ois demr̃atio aliqd demõstrat d̃ aliquo: vt esse: aut nõ esse. At in diffõne nihil de alio p̃dicat̃: veluti neqz aial de bipede: neqz hoc de aiali: nec itẽ figura de plano. Nõ ẽ enĩ planũ figura: neqz figura planum.

¶ Ampli⁹ ois demr̃atio aliqd de aliquo demõstrat: vt qz est: aut nõ est: in diffõne autez nil alteꝝ d̃ altero p̃dicat̃: vt q̃ aial d̃ bipede: neqz hoc de aiali: neqz d̃ plano figura. Neqz enim planum est figura: neqz figura planuz.

D ¶ Queralis ẽ. In eo qđ per demõstrationẽ ꝯcludit̃ pre-
Expo.p᷑. dicat̃ aliqd de aliquo vel affirmatiue vel negatiue, sz in diffõne non p̃dicat̃ aliqđ de aliquo, sicut in hac diffõne, homo ẽ animal bipes, neqz p̃dicat̃ aial de bipede, neqz
Ult. bipes de aiali. Et sil̃r in hac diffõne, circulus aut triãgulus est figura plana, nec planũ p̃dicat̃ d̃ figura, neqz ecõuerso. Si.n. ptes diffõnis adiũgerent̃ sibi inicẽ, oporteret q̃ p̃dicatio itelligeret̃ ꝑ modũ ꝯueniẽtez diffõni.s. in eo qđqdest, hoc aũt nõ videm⁹. Nec.n. genus predicat̃ in eo qđqdest de dĩis, neqz ecõuerso. Nõ ergo eiusdẽ est diffõ ꝛ demonstratio. ¶ Tertiam rõnem ponit ibi.

¶ Preterea differt qd est: ꝛ esse ostẽdere. At diffõ qdẽ qd est patefacit: demr̃atio ꝟo q̃ppiã inesse cuipiã vl̃ nõ inesse demõstrat. Diuersoꝝ aũt diuersa ẽ demr̃atio: nisi qd totius sit ps. Qđ qdẽ ꝓpterea deñ est: qđ si demõstratũ est: triãgulũ oẽm duob⁹ rectis angulos tres eq̃les hr̃e: demr̃atum est ẽt triãgulũ duoꝝ equilaterũ tres angl̃os eq̃les duobus rectis hr̃e. Iste nãqz partis: ille toti⁹ rõnẽ hr̃e videt̃. At qd est: ꝛ esse: nõ ita sese hr̃e vident̃: qppe cuz neutꝝ ad alteꝝ partis habeat rõnẽ. Pz igit̃ nec ei⁹ ois demr̃ationez esse cui⁹ est diffinitio: nec ei⁹ oĩs diffõnẽ esse: cui⁹ est demr̃atio. Quib⁹ efficit̃: vt oino cuiusq̃z eiusdez vtrũqz hr̃i non possit. Quare p̃spicuũ est: neqz idem esse diffõnem demõstrationẽ qz: neqz alteꝝ in altero esse. Naz ea que subijciunt̃ sil̃r ꝑfecto sese hr̃ent. Sz de his hacten⁹: sat̃.n. d̃ hisce diximus dubitãdo.

¶ Ampli⁹ alteꝝ est qđqdest: ꝛ qz ẽ demr̃are. Diffõ qdẽ igit̃ qd est oñdit: sz demonstratio

qa si ẽ hoc de hoc aut nõ ẽ. Alterius aũt altera demõstratio est: nisi sit tanq̃ quedã pars toti⁹. Hoc aũt dico qm̃ diffusũ est q isocheles duobus rectis hʒ tres: si ois diffusus est triãgulus: ps.n.est: hoc aũt totũ. Hec aũt adinuicez nõ se hñt sic: r qꝛ est: r qd est. Nõ.n. alterꝫ ẽ alterius ps. Manifestũ itaqꝫ ẽ: q neqꝫ cuius est diffõ ois sit demõstratio: neqꝫ cuius ois sit demõstratio: hui⁹ ois sit diffõ. Quare oino eiusdẽ nulli⁹ ꝯtingit hr̃e vtrũqꝫ. Manifestũ igr̃ est q neqꝫ diffõ ẽ demõstratio: neqꝫ idem erunt: neqꝫ alterꝫ in altero. Et nãqꝫ subiecta silr̃ se hẽrent. Hec qdez igr̃ vsqꝫ ad hoc opposita.

E ¶ Et dicit q alterꝫ est manifestare qõ qdest, r qꝛ est, vt pꝫ

Expo.p⁸. in diis qõnũ suprapositis. sꝫ diffõ oñdit de aliquo qd ẽ,

Lec.p⁹. demõstratio aũt oñdit affirmatiue vel negatiue aliqd esse

2⁸. se de aliquo vl̃ nõ esse. Uidemus aũt q alterius rei alia

3⁸. est demõstratio, nisi illa duo se hẽant adinuicẽ sicut totũ r ps, qꝛ tũc vna r eadẽ esset demõstratio de vtroqꝫ. Sicut

4⁸. demõstrato q triãgulus hꝫ tres angulos eq̃les duob⁹ re-

5⁸. ctis, silr̃ ẽt diffusũ est de isochele, q se hꝫ ad triãgulũ sicut pars ad totũ, sꝫ non ita est in his duob⁹, qꝛ est r qd est,

6⁸. neutꝫ.n. est pars alteri⁹. Diffusũ est igr̃, q nec ois cui⁹

7⁸. est diffõ sit demõstratio, neqꝫ ecõuerso. Et ex hoc vlteri⁹ ꝯcludi põt, q nulli⁹ eiusdez sint, r q diffõ r demõstratio neqꝫ sunt idez, neqꝫ vnũ sit in alio, sicut ps subiectiua in

8⁸ suo toto, qꝛ oporteret q ẽt ea quoꝝ sunt, se hẽrent p modũ toti⁹ r ptis, ita.s. q omne diffinibile esset demonstra-

Lec.psen. bile aut ecõuerso, qõ supra improbatũ ẽ. Ultimo epilo-

Ult. gando ꝯcludit vsqꝫ ad hoc processum esse opponendo.

¶ Nunc inuestigemus opꝫ: vtrum ipsius qd est ratiocinatio sit demonstratioqꝫ: an nõ sit: vt nunc sermo noster supponit.

T.com 3. ¶ Ipsi⁹ aũt qd est vtꝫ syllus sit: an demõstratio est: aut nõ: sicut rõ supposuit. LECTIO.III.

Ostq̃ Pħs disputatiue inq̃siuit, vtrũ diffõ significãs qõ qdest possit demõstrari, hic pcedit vlteri⁹ ad inq̃rendũ disputatiue, vtꝫ ipꝫ qõ qdest qõ est diffõnis significatum, possit demõstratiue pbari. Et pmo pponit qõ inten-

F dit. Scdõ exequit̃ ppositũ. ibi Syll's qdẽ eniz. Mo-

expo.t.r sen- uet g̃ p qõnẽ, vtꝫ possit esse syll's aut demõstratio ei⁹ qõ qd

sus.q. est, ita.s. q ꝯcludat h̃ eẽ qõ qdest hui⁹, aut h̃ nõ sit põle, sic supposuit rõ imediate pmissa. Fuit aũt nec̃ia hec dubitatio post pmissa. qꝛ in diffõne attẽdit̃ nõ solũ vt illõ qõ significat̃ sit qõ qdest, sed ẽt vt tali mõ tradat̃ q cõpetat ad manifestãdũ qõ qdest, ita.s. q sit ex poꝛib⁹ r notiorib⁹, r alia hmõi hẽat q̃ in diffõne sũt obfuãda. Signãter aũt dicit, vtꝫ sit syll's aut demõstratio, nã rõnum subsequentiũ qdã ꝯcludunt q eius qõ qdest nõ sit demõstratio, qdã võ q eius oino, nõ sit syll's. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ps.n. rõcinationẽ qdẽ aliqd p mediuz de aliq̃ semp oñdere: ipm aũt qd est ppꝛiuz eẽ: r h̃ ipso qd ẽ pdicari. Hec aũt ꝯuerti nec̃e ẽ.

¶ Syll's qdẽ.n. aliqd de aliquo demonstrat per mediũ. Sꝫ qd est ppꝛium est: r in eo qõ qdest pdicat̃. Hoc aũt necesse est conuerti.

¶ Procedit disputatiue, ad oñdẽdũ q nõ sit syll's vel demõstratio ei⁹ qõ qdest. Et p̃ excludit q̃sdaz spãles modos,

lec. 6. qb⁹ posset videri q posset demõstrari qõ qdest. Scdõ ponit rõnes cões ad hoc. ibi Ampli⁹ scim⁹ quõ demõstrabit. Circa pm̃ tria facit. Pꝛio oñdit, q nõ põt demõstrari qõ qdest p acceptionẽ ꝯuertibilium terminoꝝ. Scdõ q nõ põt demõstrari p diuisionẽ. ibi At võ neqꝫ p diuisionis. Tertio q nõ põt demõstrari accipiẽdo id qõ req̃rit̃ ad qõ qdest. ibi Sed vtꝫ sit demõstrare. Circa pm̃

Lec.4.

Lec.5.

tria facit. Pꝛimo pmittit q̃dam que sũt necessaria ad ppositũ oñdẽdũ. Scdõ inducit rõnẽ. ibi. Si.n. ipsius.c.a. ppꝛiũ est. Tertio manifestat incõueniens qõ sequit̃.

G ibi Oꝫ aũt in duab⁹ ppositionib⁹. Circa pm̃ psuppo-

expo. pme. nit duo, quoꝝ pmũ ptinet ad ipm syll'm.s. q ois syll's pbat aliqd de aliquo p aliud mediũ, vt ex supioribus pꝫ. Aliud aũt ptinet ad ipm qõ qdest, qõ est p syll'm pbandũ, ad qõ req̃runt̃ due ꝯditiões, quaꝝ vna ẽ, q qõ qdest sit ppꝛiũ. Quelibꝫ.n. res hꝫ ppꝛiã ẽntiã siue qditatem.

2⁸. Et qꝛ nõ oẽ qõ est ppꝛiũ alicui ptinet ad ẽntiã ei⁹, sicut risibile hoi, ideo requirit̃ scdã cõditio, q pdicet̃ in qd. Et has duas ꝯditiones necesse est sequi tertiam.s. vt qõ qdest sit ꝯuertibile cũ eo cuius est. ¶ Deinde cũ dicit.

Ult.

¶ Nã si.a. sit ppꝛiũ ipsi⁹.c. pꝫ.b. q̃qꝫ ipsi⁹.c. r a. rursus ipsius.b. ppꝛiũ esse. Quo fit vt oia cõuertant̃: mutuãqꝫ predicationẽ suscipiãt.

¶ Si.n a. ipsi.c. ẽ ppꝛiuz: manifestũ est qõ r.a. ipsi.b. r hoc ipsi c. Quare oia sunt adinuicẽ.

¶ Ponit rõnẽ ad ppositũ oñdendũ. Et circa hoc tria fa- H

cit. Pꝛimo dicit q̃lẽ oporteat eẽ syll'm, qñ ꝯcludit qõ qdest, si hoc sit põle. Scdõ ꝯcludit incõueniens qõ ex hoc sequit̃. ibi Si ergo qõ qdest. Tertio exẽplificat in terminis. ibi Et oino si est monstrare. Circa pmũ tria facit. Pꝛimo.n. oñdit qd requirat̃ ad syll'm ꝯcludentẽ qõ quidest, ex eo qõ est ppꝛiũ. Scdõ qd requirat̃ ex eo qõ

I pdicat̃ in quid. ibi At võ r si.a. Tertio oñdit, q sine

Expo.p⁸. his, talis syll's eẽ nõ possit. ibi Si võ aliq̃. Dic̃ ergo p̃, q si.a. qõ est pbandũ de.c. tanq̃ qõ qdest eius, est ppꝛiũ ipsi.c. quod requirit̃ ad qõ qdest, vt dem̃ est, oportebit q pmũ.s.a. sit ppꝛiũ medij quod est.b. Nã si.a. excedit.b. qõ vl̃r pdicat̃ de.c. sequitur q.a. multo magis excedat.c. Et silr̃ manifestũ est, q oportebit.b. esse ppꝛiuz ipsius.c. Nã si.b. excedat.c. seq̃t̃ q.a. qõ vl̃r pdicat̃ de.b. excedat.c. r sic non erit ppꝛiũ ei⁹, vt supponebat̃. Relinquit̃ ergo, q si aliq̃ syllogismus sit q ꝯcludit qõ quidest, opꝫ esse talem habitudinem terminoꝝ eius, vt

Ult.

omnes adinuicem conuertantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At võ si tam.a. cõpetit ipsi.b, vt qd ẽ ipsius q̃ꝫ.b. competat idẽtidez ipsi.c. necesse est tuꝫ a. de.c. predicetur vt quid est ipsius.

¶ At võ r si.a. in eo qõ qdest in omni.b. r vl̃r b. de omni.c. in eo qõ qdest dr̃: necesse est r a. in eo qõ quidest predicari de.c.

K ¶ Oñdit quid oꝫ hic syll's pdictus ex eo q ꝯcludit id qõ

expo.e. pdicatur in eo quod qdest. Et dicit, q opꝫ hoc mõ syll'm pcedere, vt maior extremitas. que est.a. pdicetur in eo qõ qd de medio, qõ est.b. r.b. silr̃ predicet̃ in eo qõ qd de minori extremitate, que est.c. r sic ꝯcludit̃ q.a. predicetur de.c. in eo qõ quidest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qõ si nõ hoc pacto bis illõ q̃spiã sũpserit: nll'a sane necessitas oino cõpellet vt.a.d.c. vt qd ẽ ipsi⁹ dicat̃. Ut si.a. qdẽ. vt qd est ipsi⁹.b. competere dixeris.b. vero non eodẽ mõ de quolibet.c. predicaueris: quare non soluz.a. de.b. dicat̃ opꝫ: vt quid ẽ ipsius: sꝫ.b. quoqꝫ de.c. modo eodem predicetur necesse est.

¶ Si vo aliqs nõ accepit sic reduplicãs: nõ necesse est.a.in eo qõ qd est d.c.pdicari. Si aũt a.qdẽ d.b.in eo qõ qd est nõ de qbuscũqz.b. in eo qõ qd est: ipm autẽ qõ qd est vtrũqz hoc habebit: erit itaqz z.b.d.c.in eo qõ quid est.

A Expo. lre. ¶ Ostẽdit q pdictus modus syllogiçandi regraẽ. Et dicit q si aliqs nõ ita accipiat terminos duplicãs .i. obseruans duas pditiones predictas, vel potius accipiẽs quodquidest ex duab⁹ partibus, nõ sequit ex necessitate, q.a.predicetur de.c.in eo qõ quidest. Sed z si ex vna tm̃ parte pdicte pditiones obseruent, nõ sufficit ad ppositum. Et si enim dicẽ q.a.pdiceẽ de.b.in eo quodquidest, nõ propter hoc sequit q predicet in eo quod quid de qbuscũqz pdicaẽ.b.z qualitcũqz. Et sic sequit q ex vtraqz pte opoteat accipe qõ qd est, ita.s.q nõ solũ.a.sit quodquidest ipsius.b.sz ẽt ipm.b.sit quod est ipsius.c. Alr. puertibilr z in eo qõ qd pdicatũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec enim ita sint. Si in vtroqz rõcinatiõis interuallo ipsuz quid est quiditasqz sumaẽ: qditas nimirum antea q̃ pcludatur: in ipso medio ratiocinationis termino collocabiẽ.

¶ Si igiẽ qõ qd est: z qõ qd erat esse vtraqz habent: in medio erit prius qõ qd erat esse.

B Expo. l. ¶ Ducit ad inconueniens, qz si sicut ostensum est ex vtraqz parte inuenit non soluz pdicari aliqd in eo qõ qd: sicut genus pdicaẽ de spe, sz etiaz q ex vtraqz parte sit quod qd erat esse, qõ significat diffinitio, sequit qõ qd erat eẽ prius fuisse in medio termino .i. q medi⁹ termin⁹ sit quod qd erat eẽ minoris extremitatis. z ita supponiẽ q oportebat pbare.s. quiditatez ipsius.c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atqz oino si fieri pt: vt ostdaẽ qd nã sit hõ: sit.c.qdẽ hõ.a.vo qd ẽ ipi⁹: siue sit aial bipes siue aliqd aliõ. Si igiẽ huiusce rõcinatio fiet: necesse est.a.de q̃libet.b.prediceẽ. Hoc aũt erit alia media inter.a.z.c.rõ: q̃ qdẽ ẽt qd est ipsius hois erit. Sumiẽ igiẽ id pfecto qõ demonstrare opz. B.nãqz diffõ ipi⁹ hois est.

Vide in annot. ¶ Et oino si ẽ monstrare qd est hõ: sit.c.hõ.a. vo qõ qd est siue aial bipes siue aliqd aliõ. Si igiẽ syllogiçaẽ: necẽ ẽ d.b.a.oi pdicari: z hõ sit erit alia media rõ. Quaẽ z h qõ qd est hõ:

C Expo. lre. ¶ Manifestat quod dixerat in terminis, putaẽ si voluimus monstrare quid est homo, sit.c .i. minor extremitas hõ.a.vo .i. maior extremitas sit qõ qd est hominis, putaẽ aial bipes: vel aliqd aliõ hmõi. Si ergo h oporteat per syllm pbari, necesse ẽ q diffiniaẽ aliquod mediũ.s.b.de quo omni.a.pdicetur. z ad hoc medium ptinebit q̃dam alia media diffõ, que.s.erat diffinitio minoris extremitatis. Unde sequitur, q hoc etiam mediũ sit quodquidest hominis. Et ita qui sic syllogiçat, accipit supponendo id quod oportebit ostendere.s.q.b.sit quod quid erat esse hominis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Id autẽ ipsum in duabus ppõnibus: z primis medioqz vacantib⁹ terminis psidereẽ opz. Maxime aũt id qõ dictũ est elucescit.

¶ Oz aũt in duab⁹ ppositionib⁹ primis z immediatis terminis cõsiderare. Maxime autem manifestum est quod dicitur sic.

Expo. lre. ¶ Manifestat quo hoc incõueniẽs sequiẽ ex pmissis. Et circa hoc tria facit. Primo ostdit modũ quo h pueniẽter manifesteẽ. Et dicit, q id qõ dcm̃ ẽ oz psiderare in duab⁹ ppõnib⁹ q̃ sint pme, z hẽant terminos imediate sibi inherẽtes. Possibile.n. esset p plures ppões h ostdere, ex qbus plures sylli pstarẽt, vel ẽt esse posẽ duas solas ppões accipiẽdo accipe eas mediatas. Sz qz oz sp deducere ad duas pmas imediatas, iõ vt breuior z expeditior sit psideratio, assumam⁹ a pn° tales ppões, z sic maxime poterit manifestari ppositũ. ¶ Scdo ibi.

¶ Qui igiẽ p ea puertunẽ: qd sit aia: qd hõ: vl qõuis aliõ conanẽ ostdere: hi petũt id sine dubio qõ initio q̃rũt: demõstrareqz nitunẽ. Ut si qs censuerit id aiam esse. qd est sibi viuendi causa: atqz hoc numez esse seipm mouentez. Is.n.necesse est postulet a deo aiam numez esse seipsum motu cientem: vt idem sit anima numerusqz seipsum mouens.

¶ Qui quidẽ itaqz p puersionẽ demõstrantes quid est aia: z quid est hõ: aut aliõ qlibz eoz q̃ sunt: qõ est ex principio petunt. Ut si aliquis diffiniat animã esse eandẽ eidẽ cãm viuendi: hoc aũt numez seipsum mouentẽ: necesse est repetere si consegtur q ṽe est esse numez seipm mouẽtem sic sicut idem.

D Expo. lre. ¶ Proponit qõ intẽdit, z diẽ pcludẽs ex pmissis, q illi q voluit demraẽ p terminos puertibiles qõ qd est alicui⁹ rei, putaẽ qd ẽ aia, vel qd est hõ, vl qõcũqz aliõ hmõi, necesse est q incidãt in hoc q petãt pnm. Et inducit exẽplũ de diffõne aie sm Platonẽ. Qz.n.aia viuit, z ẽ corpi cã viuẽdi, sequit q differat a corpe, p h q corpus viuit p aliam cãm, aia vo viuit p seipsaz. Ponebat aũt Plato q numer⁹ est subã omniũ rez, eo q nõ distinguebat inter vnũ qõ puertiẽ cum ente, qõ significat subam eius de quo diẽ, z vnũ qõ est pnm numeri, z ita seqbaẽ q aia subalr sit numerus, sicut z q̃libet alia res multa in se cõtinẽs. Itez ponebat Plato q viuere sit qõdam moueri. Duob⁹.n.distinguiẽ viuũ a non viuẽte .s. sensu z motu. vt diẽ in p° de aia, z ipm sentire siue cognoscere dicebat esse qõdã moueri. Sic ergo dicebat aiaz eẽ numez seipz mouentẽ, dicebat ẽt aiam esse id qõ est sibi cã viuẽdi. Sigẽ ergo velit pbare qd est aia, qz.s.est id qõ est sibi cã viuẽdi, z assumat p medio q aia est numerus seipm mouẽs, necesse est h petere.s.q aia sit numerus seipm mouens ita.s.q hoc sit idez ipi aie, tanq̃ qõ qd est eius. Alioqn non seqreẽ q si aliqd est qõ qd est ipsius numeri mouentis seipsum, q sit quodquidest ipsius aie. ¶ Tertio ibi.

E Tex. cõ. 13. Lec. 3. t. Expo. lre. Alr.

¶ Non enim si.a.qdẽ ipsuz.b.b.vo.c.ipsuz sequaẽ.a.diffinitio erit ipi⁹.c.sz de ipso tm̃ verũ diceẽ: vt pz. Neqz si rursus.a.rõne substantie cõpetit z de oi.b.pdicaẽ.a.ptinuo diffinitio erit ipi⁹.c. Quãqz.n.aialis esse: de hois esse: diciẽ: oẽ.n.aial rõnis particeps substantia ṽe est aial particeps: q̃ est pncipiũ sentiẽdi quẽadmodũ z ois homo est aial: nõ tamẽ hoc diẽ pacto: vt vnũ sit. Si igiẽ qspiam non hoc pacto terminos sũpserit: nunq̃z.a.sane qditatẽ ipsius.c.subamqz esse concluserit. Sin autem hoc accepit mõ: tuz antea pfecto b.ipsius.c.diffõnẽ sumpserit esse: q̃re nõ demõ

mõstrabit. Sumit.n.id qđ initio querebat.

¶ Nõ n. ꝯsequit̃ .a. ipsi .b. ⁊ hoc ipsi .c. erit ipsi .c. a. qđ qd erat esse: sȝ verũ erat dicere ꝙ erit solum: neqȝ si est a. qđ qdest: ⁊ de .b. p̃dicat̃ oĩ. Nã aialis esse p̃dicat̃ de hoĩs esse: sicut ⁊ dicimus oẽm hoiem esse animal: sȝ nõ sic sicut vnũ est esse. Si qdẽ igit̃ nõ sic accipiat nõ syllogiçat̃ ꝙ .a. sit in .c. in eo qđ qd erat in subã. Si vero sic accipiat: tũc p̃us erat accipiẽs ꝙ in .c. est in eo qđ qd erat esse .b. Quare neqȝ demõstratũ est. Qđ .n. erat in p̃ncipio accepit.

G Expo. pe. ¶ Probat ꝓpositũ .s. ꝙ talis ꝓbatio ꝯtineat petitionẽ p̃ncipij: et dicit ꝙ nõ sequit̃ ꝙ maior extremitas q̃ est .a. sit qđ qdest minoris extremitatis qđ est .c. ex hoc ꝙ .a. sequit̃ ad .b. ⁊ .b. sequit̃ ad .c. sȝ seqtur simplr̃ ꝙ .a. solũ sit .c. Et si vlterius dicat̃ ꝙ ipm̃ .a. sit quod qdest alicui⁹, ⁊ p̃dicet̃ vlr̃ de .b. nõ adhuc seqtur ꝙ .a. sit qđ quidest ipsius .c. i. qđ qdest aialis, p̃dicari de hoc qđ est hoĩ esse. i. de eo qđ
2e. est quod qdest hominis. Sicut .n. verũ est ꝙ aial vlr̃ p̃dicat̃ de hoie, ita verũ est ꝙ diffinitio aialis vlr̃ p̃dicetur de diffõne hominis, non tñ vt sint oĩno vnũ ⁊ idẽ. Sic ḡ
3e. pȝ, ꝙ si aliqs non sic accipiat terminos, vt primũ sit diuo vnũ ⁊ idem medio, ⁊ mediũ vltimo, nõ poterit syllogiçari ꝙ .a. quod est p̃mũ sit quod qdest ipsi .c. qđ est vl-
4e. timum ex essentia eius. Si vero accipiant̃ termini mõ predicto, sequit̃ ꝙ p̃iusq̃ ꝯcludat̃, accipiat̃ in p̃missis qđ
5e. Ult. qdest ipsius .c. s. ipsum .b. ex quo sequitur ꝙ non sit demonstratio, sed petitio vel acceptio principij.

¶ Atq neqȝ p diuisionis viam fit rõcinatio: vt in p̃oꝝ resolutiuoꝝ diximus libro. Nunq̃ .n. in diuisiõe fit: vt cũ hec sint: necessario illa sequant̃: sȝ fit p̃inde atqȝ cũ qspiã inducit. Nõ eñi demrat. Nã nõ interrogare ꝯclõnẽ opȝ: nec q2 data est: iõ ipsaȝ esse opȝ: sȝ necesse est ipsam esse cũ illa sint: ⁊ si hisce q r̃ndet nõ dicat: nec assentit̃. Etenim si qspiã hoc interrogat pacto: homo aial ne an inaiatũ est: deinde accipit aial: nullã p̃sus rõcinationẽ facit: vt pȝ. Rursus si omne aial gressibile esse: aut aq̃ticum dixerit. deinde gressibile cepit: nullam rõcinationem fecit ꝑfecto: nec hominẽ hoc eẽ totũ animal inquã gressibile necessario ex dictis emergit: sȝ hoc quoqȝ p̃inde vt illa sumit. Atqȝ nihil oĩno refert siue in multis siue in paucis hoc pacto fiat: ẽ.n. idẽ. Fit igit̃ vt hisce q hoc ꝑcedũt modo inutilis sit hic vsus: ⁊ ad ea quoꝝ fieri ratiocinatio põt.

Tex. cõ. 4. ¶ At vero neqȝ p diuisiõis viã est syllogiçare: sicut in resolutiõe circa figuras dcm̃ est. Nequaq̃ .n. necesse est illã rẽ esse: cũ hec sint: sȝ sic neqȝ inducẽs demrat. Nõ .n. opȝ ꝯclõnẽ interrogare: neqȝ in ꝯcedẽdo esse: sȝ necesse est esse cũ sint illa: ⁊ si nõ dicat r̃ndens: vt hõ aial est aut inaiatus: postea accepit aial: non syllogiçatũ ẽ. Item oẽ aial aut gressibile: aut aq̃tile: ⁊ si accepit gressibile: ⁊ hoiẽ totũ aial gressibile: nõ necesse est ex dictis: sȝ accipit ⁊ hoc. Differt aũt nihil in multis aut in paucis sic dicere. idem enim est. Non syllogisticus qdem igitur vsus fit sic procedentibus: ⁊ de conuenientibus syllogiçari. LECTIO. IIII.

Ostẽso Phs ostendit ꝙ nõ põt demrari qđ qdest p terminos ꝯuertibiles. Hic ostẽdit ꝙ nõ pt demõstrari p viã diuisiõis. Et circa h duo facit. Primo ostẽdit ꝓpositũ. Scđo excludit q̃dã solõnẽ. ibi [Contingit soluẽ aũt.] Circa p̃mũ duo facit. Primo ostẽdit ꝓpositũ p rõnẽ cõez oibus q̃ syllogiçari pñt. Scđo ostẽdit ꝓpositũ q̃tũ ad ea q̃ sunt ꝓpria ei qđ qdest. ibi [Quid .n. ꝓhibet ⁊c.] Dicit ḡ p̃mo, ꝙ sicut nõ pt demõstrari quod qdest p terminos ꝯuertibiles, ita ẽt nõ põt demrari p viã diuisiõis, p quã ẽt nihil syllogistice ꝓbat̃ sicut dcm̃ est in resolõne circa figuras. i. in p̃ p̃oꝝ analeticoꝝ. Sicut .n. in posteriorib⁹ analeticis docet̃ resolõ vsqȝ ad p̃ñ p̃ma, ita ẽt in prioribus analeticis fit resolõ ad p̃ma q̃dã simplicia ꝑtinẽtia ad dispõnẽ syllĩ in mõ ⁊ figura. Qȝ aũt p viaȝ diuisionis nõ possit aliqd syllogiçari ꝓbat p hoc, ꝙ via diuisionis nõ ex necessitate seqtur ꝯclõ exñtibus p̃missis, qđ requirit̃ ad rõnem syllĩ. Sȝ ita se hȝ in via diuisionis, sicut ⁊ via inductiõis. Ille .n. q inducit p singularia ad vlẽ, nec demonstrat, neqȝ syllogiçat ex necessitate. Cuȝ .n. aliqd syllogistice ꝓbat̃, non est necessariũ vlterius ꝙ vel interroget de ꝯclõne, nec ꝙ r̃ndens ei det ꝯclõnẽ, sȝ necesse ẽ ꝙ ꝯclõ sit vera p̃missis exñtibus veris. Hoc aũt nõ accidit in via diuisionis, sicut manifestat p exẽpla. Procedit̃ enim via diuisionis, cuȝ accepto aliquo cõi qđ p multa diuidit̃, remoto vno ꝯcludit̃ alteꝝ. Puta si entium aliud est aial, ⁊ aliud ẽ inanimatũ. habito ꝙ homo nõ sit inanimatum ꝯcludit̃ ꝙ sit aial. Sȝ ista ꝯclusio non seqtur, nisi r̃ndens det ꝙ hõ vel sit aial vel inanimatum. ¶ Et est attẽdendũ, ꝙ satis ꝯuenienter cõparauit diuisionẽ inductioni. Utrobiqȝ .n. opȝ supponere, ꝙ accepta sint oĩa q̃ ꝯtinent̃ sub aliquo communi. Alioqn nec inducens poterit ex singularibus acceptis ꝯcludere vlẽ, nec diuidens ex remotione q̃rundaȝ p̃tium poterit ꝯcludere aliã. Pȝ ḡ ꝙ inducẽs facta inductiõe ꝙ sortes currat ⁊ Plato ⁊ Cicero, nõ põt ex necessitate ꝯcludere, ꝙ oĩs hõ currat, nisi det̃ sibi a r̃ndente ꝙ nihil aliud ꝯtineat̃ sub hoie, q̃ ista q̃ inducta sunt. Silr̃ ẽt nec diuidẽs si ꝓbauerit ꝙ hoc coloratũ nõ sit albũ nec pallidũ, nõ põt ex necessitate ꝯcludere ꝙ sit nigrum, nisi det̃ sibi a r̃ndente, ꝙ nihil aliud ꝯtineat̃ sub colorato, nisi ea que assumpta sunt in diuisione. Et q2 inuestigantib⁹ qd est hõ, opȝ accipe nõ solum genus qđ est aial, sȝ diĩam, vlteri⁹ in suo exẽplo ꝓcedit ꝙ si omne aial, aut gressibile est, aut aq̃ticuȝ, ⁊ accipiat ꝙ hõ q non est aial qđ est aq̃ticuȝ sit totũ h quod est aial gressibile, nõ ex necessitate sequit̃ ex dictis, sȝ opȝ ꝙ hoc ẽt supponat datũ sibi a r̃ndente. s. ꝙ aial sufficienter diuidat̃ p gressibile ⁊ aq̃ticum. Et q2 q̃nqȝ p plures diuisiones ꝓcedit̃ ad accipiendũ qđ qdest alicui⁹ rei, iõ p̃missis duab⁹ diuisionib⁹ in suo exẽplo, subdit ꝙ nihil differt ꝙ sic ꝓcedat̃ in multis, aut in paucis. Eadẽ eniȝ est rõ in oĩbus. Et sic vlterius ꝯcludit ꝙ ꝓcedentes per viam diuisionis, ẽt circa ea que ꝯtingit syllogiçari non vtunt̃ ꝓbatione syllogistica. ¶ Deinde cum dicit.

A

H expo. p̃me.

Cap⁹ 18.

2e.

3e. F

K 4e.

5e.

Ult.

¶ Quid vero ꝓhibet vt illõ totũ vere qdẽ dicat̃ de hoie: nõ tñ qd est: neqȝ qditatẽ declaret.

¶ Quid .n. ꝓhibet hoc verũ qdem omne esse de homine: non tamen qđ quidest: neqȝ qđ quid erat esse ostendens.

A Expo.c. ¶ Inducit duas rōnes pptias ei qd quidest. Quaꝝ pma est q2 nō oē qd vere pdicaᵗ d aliquo, pdicaᵗ in eo qd gd est, nec significat eēntiā ei⁹. Si igiᵗ deᵗ ꝙ p viā diuisionis sufficiēter pbeᵗ, ꝙ totum hoc .s. aial gressibile de p/diceᵗ de hoie, non tn̄ pp hoc erit pbatum ꝙ pdicetur de eo in eo quodgdest, vel ostendat quod gd erat esse .i. ꝙ demonstrat essentiā rei. ¶ Scdam rōnem ponit ibi.

¶ Quid insup obstat: vt aut addat substan/tie qppiam: aut auferaᵗ: aut pretermittatur.

Vide in annot. ¶ Amplius gd prohibz: aut apponere aliqd: aut auferre: aut supegredi substātiam. Hec igitur dimittuntur quidem.

B Expo.p. ¶ Que talis est. Essentia .n. cuiuslibet rei declaraᵗ p ali/quas certa qbus nec addere opz nec subtrahi. Nihil aūt phibet qn ille q pcedit p viam diuisionis, aut apponat aliqd supra ea q sufficiūt ad ondendum quodgdest, aut auferat aliqd eoꝝ q ad hoc sunt necessaria, aut etiez ꝙ supgrediaᵗ vel excellat essentiā rei, vtpote si sit cōius q̄z ipsa res, qd sit qñ subtrahunᵗ dnē vltime qb⁹ ea q sunt cōia ɔ̄bunᵗur. Vñ p diuisionē non pbaᵗ sufficienter qd gdest. Et h̄ est qd ɔcludit, ꝙ in via diuisiōis ptermittuᵗ

Ult. pdicte ɔditiōes, vt .s. id qd ɔcludiᵗ pdiceᵗ in eo quod/gdest, ⁊ ꝙ nec excedat nec excedaᵗ. ¶ Deide cuz dicit,

¶ Atqz hec gdez eueniūt: sz summā qspiā di/xerit vniuersa ea q hoc ipso gd est pdicanᵗ. Et adhibita diligētia post primi diuisionem alterutrũue postulationē. ipsius rursus postu/lare distributionē deiceps faciā Atqz adeo: vt nihil ptermittaᵗ qd gdē est necessariuz. si omne cadit in diuisionē: ⁊ nihil deest. Id vo est necessariuz. Indiuiduū enim iā esse opz.

¶ Cōtingit aūt soluere in accipiēdo in eo qd gdest oia: ⁊ gd est ɔsiter p diuisionē facere q̄ sunt priuez ⁊ nihil relinqre. Hoc aūt necessa/rium est. Indiuiduum enim specie opz esse.

C Expo.p. ¶ Excludit quādā solonem. Et pmo ppoit eam. Scdo cludit ipsam. ibi[Sz sylls tn̄ ⁊c.]Dicit ḡ pmo, ꝙ ɔtin/git soluere ea q obiecta sunt, ex eo ꝙ aliqs dicat ꝙ diui/dēdo accipiat oia q pdicanᵗ in eo quod gd, ⁊ ita p ɔñs ez ad diuisionem faciat id quod p̄ intēdiᵗ, vt .s. ɔstituat diffōnez significantē qd gdest, ⁊ nihil relinqt eoꝝ q̄ reg/

2. runᵗ ad diffiniendū. Et si hec duo faciat .s. ꝙ oia q acci/pit p diuisionē pdicenᵗ in eo quod quid, ⁊ oia hmōi ca/dant in diuisione, ita ꝙ nihil ocᵗirat necessariū est id qd ē

Ult. inuentū sit qd quidest, Et hmōi necessitaᵗ rō est: q2 acce/ptis oib⁹ q pdicanᵗ in eo qd quid, nullo derelicto: iam id quod inuētū est, oz esse quoddā indiuiduū .s. idiuidu ez rōnē talis rei, ita .s. ꝙ nō indigeat vlteriori diuisione ad hoc ꝙ appropieᵗ huic rei. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At q̄z q̄z id fieri pōt: nulla tn̄ h̄ pacto vnq̄z efficiaᵗ rōcinatio. Sz si noscere diuisio facit: alio quodā id facit mō. Atqz hoc gdē nō est absurdum. Neqz .n. is q vtiᵗ inductione for/tasse demrāt. Notū tn̄ aliqd facit: rōcinatio/nē aūt nō dicit: q diffinitionē ex diuisione di/cit. Nā vt in ɔclōnib⁹ q sine medijs inferun/tur: si qspiā dixerit hoc necesse est esse cū ista sint: fit vt interrogeᵗ pp gd: sic ⁊ in diffōni/bus cū p diuisionē inuestiganᵗ fieri pōt. Nā

cū hec ɔficiᵗ diffinitio hois: aial mortale pe/des hñs bipes ac alis vacās. Cur hoc in vna quaqz ptiū additiōe nimiꝝ interrogatio fie/ri pōt. Dicet .n. atqz ondet p diuisionem: vt putat: oē aial aut imortale esse: aut mortale. Talis aūt oro tota nō p rōcinationē esse on/diᵗ. Quare ēt si definitio p diuisionē demō/straretᵗ: nunq̄z tn̄ per rōcinationez ɔficitur.

¶ Sz sylls tn̄ nō iest: ⁊ si vere alio mō cogno/sceᵗ facit. Et h̄ gdē nō est incōueniēs. Neqz eni inducēs fortasse demōstrat: sz tn̄ manife/stat aliqd: syllm aūt nō dicit: ex diuisione di/cens diffōnem. Sicut .n. in ɔclonibus que Vide in annot. sine medijs sunt: si aliqs dicat qm̄ his existi/bus necesse est hoc eē: ɔtingit interrogare p/pter gd: sic ⁊ in diuisiuis terminis gd est hō aial mortale bipes hñs pedes sine pēnis: p/pter gd sz vnamquāqz appositionē. Dicet eni ⁊ mōstrabit diuisionē sicut opinaᵗ ꝙ oē aial aut mortale: aut imortale sit. Hmōi au/tē rō nō ois est diffinitio. Quare q̄zuis diui/sione demonstrauerit: sz diffō non sylls sit.

¶ Excludit pdictā solonē ⁊ dicit ꝙ q̄zuis necesse sit pdi/ D ctis exñtib⁹ aliqd indiuiduum fieri, sicut expositū est, tn̄ Expo.p. pdicta via nō est syllogistica, q̄zuis cognoscē faciat qd/ gdest p aliū modū. ⁊ h̄ nō est incōueniēs .s. ꝙ aliqd alio 2. mō manifesteᵗ q̄z p syllm. Ille .n. qui vtiᵗ inductiōe non 3. pbat syllogistice, sed tn̄ aliquid manifestat. Qo aūt ille qui p diuisionē ad diffōnē puenit nō faciat syllm, ondit p quoddam sile. Si .n. induceᵗ ɔclo ex maiori ppōne, 4. subtracta media, ⁊ cōcludens dicat, ꝙ necesse est sequi ex premissis, poterit interrogare rñdens, pp quid sit ne/cessariū, quod nō accidit in syllogistica pbatione. Unde talis modus argumētandi nō est syllogisticus. Ita etiā in terminis diuisiuis non fit syllogismus, q2 semp restat interrogatio pp quid. Puta si aliquis volens notificare quid est hō, accipiat p viaz diuisionis ꝙ hō est aial mor/ E tale bipes, vel habens pedes sine pennis, ad quālibet oppositionem predictoꝝ poterit conuenienter queri p/pter quid sit necesse. Ille enim q ad manifestandum qd 5 quidest conatur, non solum dicet, sed etiam probabit p diuisionem sm ꝙ ipse opinaᵗ ꝙ omne quod est, sit mor/tale aut immortale, Et quāuis detur ꝙ per hāc diuisio/nem possit demōstrare propositum, tamen non est neces/se ꝙ ratio sic conclusa sit diffinitio, q2 forte ea ex quibus constat ratio talis, non predicantur in eo quodquidest, vel excedūt substantiam diffiniti. Sed ⁊ si contingat ꝙ Ult. talis ratio sit diffinitio, non tamen per syllogismum p/batur ꝙ diffinitio sit, vt ex supra dictis patet.

¶ Sz ne fieri pōt: vt ipsum gd est accōmoda/tuz substātie demonstraretᵗ: ex suppōne tñ: hoc pacto: vt accipiaᵗ id gdem ppriū qd ex hisce ɔstat: que hoc ipso quid est predicanᵗ: diffinitiōem esse: hec aūt sola dicto predica/ri modo: totūqz qd ex hisce constat pprium esse. Id est enim illius nimirum ratio.

¶ Sz vtruz sit demrare qd gdest sm substan/ T.com.5. Vide in annot. tiam ex cōditione accipiente qd gd erat eē:

qđ est ex his q̄ sunt in eo qđ qd est proprijs. Hec autē in qđqdest sola: ꝛ ꝓpriū est omne. Hoc enim est esse illi. LECTIO. V.

Ostq̄ Phs ōndit, ꝙ nō pōt demr̄ari qđqd est nec ꝑ ꝯuertibiles terminos nec ꝑ viā di/ uisiōis, hic ōndit vlteri⁹ ꝙ nō pōt qđqdest demr̄ari, accipiēdo id qđ reqrit̄ ad qđqd est. Et circa hoc duo facit. Pri͂o ōndit ꝓpo/ situ͂. Scđo ꝯcludit ex oib⁹ p̄dictis, ꝙ nullo mō qđqdest demr̄ari possit, ibi ꝉ Qualr igit̄ diffiniēs ꝛc̄. ꝉ Circa pri/ mū duo facit. Primo inducit rōnes ꝓprias ad ꝓpositū. Scđo inducit q̄ndā rōnē cōez ad id qđ nunc dr̄, ꝛ ad id qđ supra dcm̄ est, ibi ꝉ Ad vtrosq3 aūt ꝛc̄. ꝉ Circa p̄mu3 duo facit. Primo ōndit ꝙ nō pōt demōstrari qđqdest ꝑ hoc ꝙ accipiat̄ id qđ ꝑtinet ad rōnē ei⁹ qđqdest. Scđo ōndit, ꝙ nō pōt dm̄rari qđqdest hmōi rei, ex hoc ꝙ ac/ cipit̄ qđqdest alteri⁹ rei. ibi ꝉ Ex suppōne aūt ꝛc̄. ꝉ Circa

F p^m duo facit. Primo mouet q̄ōnē. Scđo argumētat̄ ad

Expo. p^e. ꝓpositū. ibi ꝉ Aut itez accipit ꝛc̄. ꝉ Querit̄ q̄ p̄, vtz cō/ tingat demōstrare qđ sit aliqd s3 suā subam, ex tali sup/ pōne, ꝑ quā accipiat̄ qđ qd erat eē alicui⁹ rei, ex illis cō ditiōib⁹ q̄ sunt ꝓprie ei qđquidest. Puta si aliqs ꝓbet ꝙ aial gressibile bipes sit qđquidest hoīs accipiens ꝓ me

p^e. dio ꝙ hec rō ꝯuertat̄ cū hoīe ꝛ ꝯstat ex gn̄e ꝛ dr̄ia. Hec aūt sola reqrunt̄, ad qđquidest, totū h̄ qđ dcm̄ est est ꝓ/

Uls. priu3 ei qđquidest, qꝛ est eē illi. s. ei qđqdest, q̄si dicat, ꝙ hoc qđ est esse rōnē ꝯuertibilē ex gn̄e ꝛ differentijs con/ stantē, est oīno ide3 ei quodqdest. ❡ Deinde cum dicit.

❡ An ꝛ hic rursus sumit̄ diffinitio. Necesse est enim per medium ipsum ostendere.

❡ An itez accepit qđ quid erat esse ꝛ in hoc. Necesse est enim per medium monstrare.

G ❡ Obijcit ad p̄dictam q̄ōnē duab⁹ rōnib⁹, ōndens ꝙ nō

expo. p^e. pōt qđqdest p̄dicto mō demr̄ari. Quaz p̄ma est, qꝛ sicꝫ p̄missi modi demōstrandi deficiūt in hoc ꝙ accipiūt id qđ q̄rit̄, ita est in ꝓposito. Accipit̄ .n. ꝛ in mō ꝓbationis qđ qd erat esse, puta dū accipit̄ ꝙ ois rō ꝯuertibilis cō/ stans ex genere ꝛ dr̄ntijs significat qđquidest, ꝛ ita incō

Uls. ueniens est ꝓbatio. Necesse est .n. id ad qđ demr̄atio in/ ducit̄ nō supponere q̄si mediū, sed potius per aliud me dium demonstrare. ❡ Scđam rōnem ponit ibi.

❡ Preterea queadmodū nec in rōcinatione sumit̄ qd est rōcinari: semp .n. tota vel ps est ꝓpositio ex qb⁹ rōciatio ꝯstat: sic neq3 diffō/ nē o3 in rōcinatione inesse: s3 seorsum a ꝓpō/ nib⁹ esse. Atq3 vt si qs ambigat: si rōcinatio sit ꝯfecta: nec ne: obuiādu3 est asserendo rō/ cinationē esse extructā: id enim rōcinatio: sic ꝛ ad eū q dicit nō diffōnē esse ꝯclusam: asse/ rendū est diffōnē esse ꝯclusam. Id enim no/ bis supponebat̄ esse rō diffōne. Quare ne/ cesse est ꝛ sine rōcinatiōis: ꝛ sine diffōnis ra/ tione: aliqd per rōcinatione3 conclusu3 esse. ❡ Ampli⁹ sicut in syll'o neq3 accipit qđqdest syllogiçare: sp enim totū: aut pars ē ex qbus est syll's: sic neq3 qđ qd erat esse o3 esse in syl/ logismo: s3 seorsu3 hoc appositis esse: ꝛ ad du/ bitātē: syllogiçatū est: aut nō: est h̄ ꝯdicē: qm̄ hic erat syll's: ꝛ adhuc ꝙ neq3 qd erat eē syl/ logiçatū est: qm̄ vtiq3 est: h̄ .n. positū ē nobis qđ qd erat eē. Quare neče est sine eo qđqd est syll's: aut qđ qd erat eē syllogiçare aliqd.

❡ Que sumit̄ ex sil̄itudine syllogismi. Cū .n. aliqs syllo/ H giçat, nō o3 ꝙ accipiat diffōnē syllī ad syllogiçandū, qꝛ Expo. p^e. ea ex qb⁹ ꝓcedit syll's hoc mō se habēt, ꝙ semp quodli bet eoz est aut tota ꝓpositio .i. vl̄is seu maior, aut est ps .i. ꝑticularis seu minor q̄ sumit̄ sub maiori. Et ita diffō syllī nō est aliqd eoz ex qb⁹ ꝓcedit syll's. Et silr si aliqs velit syllogiçare quod qd erat eē alicui⁹ rei, nō o3 ꝙ ac/ cipiat qd sit qđ qd erat esse, s3 o3 hoc seorsum haberi in mente, p̄ter ea q̄ ponunt̄ in diffōne vel syll'o. Hmōi .n. rō nes syllī ꝛ diffōnes se hn̄t in diffiniēdo ꝛ syllogiçando, sicut regule artis ad q̄s o3 aspicere artifex in operādo. Artifex .n. qui facit cultellū, non facit opando regulam s̄m quā opat̄, s3 s̄m regulā quā hēt in mente examinat an cultellus bn̄ sit fcūs. Et ita ēt ille qui syllogiçat nō ac/ cipit rōnem syllī in syllogiçādo, s3 examinat syll'm fcm̄, an sit bonus. Uñ si aliqs dubitet de syllogismo facto an

I sit syllogiçatū vel nō poterit syllogiçans obuiare, osten dendo ꝙ syll's sit tale aliquid. Silr ēt ei qui intendit syl logiçare qđ quid erat esse, ꝯuenit vt habeat seorsum in mente rōnem eius quod quid erat eē, vt si aliquis dicat ꝙ nō est syllogiçatū qđ qd erat esse, ipe dicat ꝙ imo, qꝛ tale aliqd ponit̄ quod quid erat esse. Sic ergo p3, ꝙ syl Uls. logiçans quod quid erat esse, non debet sumere quid est syllogismus, neq3 quid est quod quid erat esse. ❡ Deinde cum dicit.

❡ At .n. neq3 sic bene sese hēbit ipsius qd est ꝓbatio: si ex suppōne ēt q̄spiam ipm ōndat hoc pacto: si rō mali est diuisibile esse: qbus aūt est ꝯriū: eoz ꝛ rō ꝯtraria est rōni cōtrarij atq3 bonū est malo ꝯtrariū: ꝛ idiuisibile diui sibili: rō boni nimirum est indiuisibile esse.

❡ Et si ex suppōne alia demōstret: vt si malo T. com. 6. inest diuisibile esse: in ꝯrio aūt ꝯtrarij esse in Uide in qb⁹ est ꝯrium: bonū aūt ꝯtrario malo: ꝛ indi annot. uisibile diuisibili: ē itaq3 bonū eē idiuisibile.

❡ Ostendit ꝙ nō pōt demr̄ari qđqdest vnius rei ex quod quidest alterius rei. Et circa hoc duo facit. Primo ꝓpo K nit qđ intendit. Scđo ꝓbat ꝓpositū. ibi ꝉ Etenim hic ac/ cipiens ꝛc̄. ꝉ Dicit ergo p̄mo, ꝙ ēt non ꝓbat̄ quodquid expo. t. est. si aliquis velit hoc ꝓbare ex suppōne quodqdest al/ teri⁹ rei. Puta si aliquis sic ꝓcedat accipiēs ꝙ idē sit eē diuisibili ꝛ malo. i. ꝙ diuisio sit quodquidest mali, ꝛ vl/ teri⁹ argumētet̄ sic. In oib⁹ q̄ hn̄t ꝯrium, ꝯrij est ꝯrium quodquidest, s3 bono est ꝯrium malū, ꝛ indiuisibile est ꝯriu3 diuisibili, sequitur ergo ꝙ indiuisibile sit quodqd ipsius boni. Et sumunt̄ ista exēpla s̄m Platonē, qui po Pla. ps. de rō suit ꝙ eadē est rō vni⁹ ꝛ boni. Uidem⁹ .n. ꝙ vnūquodq3 ne vni⁹ ꝛ boni appetit vnitatē sicut ꝓpriū bonū, vnu3 aūt est idē quod indiuisibile, ꝛ sic ꝑ oppositū sequit̄ ꝙ malū sit idē quod diuisibile. Unū .n. refugit diuisionem sui, qꝛ ꝑ hoc tēdit ad diminutum ꝛ imperfectum. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Et hic .n. accipiens diffinitionem: ostendit.

❡ Eteni h̄ accipiens qđ qd erat esse demr̄at.

❡ Probat ꝓpositū. s. ꝙ non possit demonstrari quodqd L est. Et hoc duabus rōnibus, quaz p̄ma est, qꝛ ēt in hoc expo. t. mō ꝓbatiōis demr̄at aliquis, accipiēdo quod quid erat esse, ꝛ ita accipit qđ op3 ꝓbare. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Sumit aūt diffōnē ad ōndendā diffōnez. At sit aliqd aliō. Et in demr̄ationib⁹ enim:

aliquid de alio dici sumit. Non tamen ipm neqz id cuius est eadē rō atqz conuertitur.

Vide in annot. ¶ Accipe aūt ad demr̄atione qd qd erat esse alterū tm̄ fit. Et in dm̄r̄atōib⁹ est: qm̄ est h̄ ō h: sz nō ipz: neqz cui⁹ eadē ipa rō. Et pūertit.

A Expo. pa. ¶ Et dicit, q̄ nō solū est icōueniēs q̄ accipiat qd qd erat esse ad demr̄andum, sz ꝛ alterū incōueniēs fit q̄ accipit qd quid erat ad demr̄andum quod qd erat esse, q2 ēt in 2a. demr̄atōib⁹ in qb⁹ pbat hoc de hoc, puta passio de subiecto, accipit p medio qd qd erat eē, nō tn̄ qd qd erat eē qd accipit est ipm vz qd dz pcludi, vel aliquod qd hēat eandem rōnē ꝛ pūertat. Eandē aūt rōnē hz q̄ bonū sit Ult. indiuisibile, ꝛ malū diuisibile, ꝛ hec duo pūertūt, q2 posito vno ponit alterū. ꝛ ecōuerso. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ad vtrosqz aūt: quoꝝ alter diuisiōe: alter ta li rōcinatiōe ōndit eadē ē dubitatio: cur hō simul aial bipes gressibile: sz nō aial seorsuz: ꝛ bipes erit seorsum. Nulla nāqz necessitas cogit: vt ex ijs que sumunt vnuz efficiat qd predicet: sed erit forsitan perinde atqz idem homo ꝛ musicus est ꝛ grammaticus.

¶ Ad vtrosqz aūt ꝛ s̄z diuisionē demr̄antez: ꝛ ad sic syllm̄ ē eadē oppositio: pp qd est hō aial ꝛ bipes gressibile: sz nō aial: ꝛ bipes. Ex accept̄.n. neqz vna nec̄itas ē vnū fieri qd p̄dicat: sz vtiqz idē erit hō: ꝛ grāmatic⁹: ꝛ music⁹.

B Expo. pa. ¶ Inducit rōnē cōem ꝯ eū qui demr̄at ex suppōne ꝛ diuisione, ꝛ dicit q̄ eadē oppositio hz locū ꝯ vtrosqz. s. ꝯ eum qui vult demr̄are quodqdest p diuisionez. ꝛ ꝯ eū q vtit suppōne qdqdest in syllo. Manifestū est.n. q̄ diffō significat vnū aliqd, vñ ea q̄ ponunt in diffōne, ad significādū vnitatē debēt poni absqz copula, vt dicat q̄ hō ē aial Ult. gressibile bipes, nō aūt dz dici q̄ hō sit aial ꝛ bipes. Vñ si aliqs vult pbare quodqdest, opz q̄ pbet q̄ assumunt fieri vnū. Sz nō est necessariū s̄m p̄dictas vias diuisionis ꝛ suppōnis, q̄ ex his q̄ accipiunt ad diffiniēdū fiat vnum p̄dicatū, sz poterit eē q̄ sint multa, puta si dicat q̄ est grammaticus ꝛ musicus. Videt ergo, q̄ s̄m vias predictas non probet qdquidest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec cum ita sint: quonā pacto is q diffinit subam: ꝛ ipsum qd est ōndet rei differende. Neqz.n. vt is qd demōstrat ex hisce que cōcedunt notū faciet ipsuz: vt cum illa sint necessario aliqd aliō sit: (hec.n. est demr̄atio) neqz ēt vt hiz q p singula nota īducit vniuersa. ex eo sic se habere: q2 nihil singuloꝝ sese aliter hz. Non eniz qd est: sz esse: aut non esse ostendit. Quis igitur alius modus restat. Non enim sensu vel digito demōstrabitur.

¶ Qualr igitur diffiniēs demr̄abit substantiam: aut qdqdest: Neqz.n. sicut demonstrās ex certis esse manifestū faciet qd necesse est: cū sint illa alterū esse aliqd. (demōstratio eni hec est) neqz demr̄abit sicut inducens p singularia cuz manifesta sint: qm̄ oē sic cui nihil aliter est. Nō.n. qd est demr̄at: sz qm̄ est: aut nō est. Quis igitur est modus relictus. Nō enim monstrabit sensu: aut digito.

¶ Cōcludit ex p̄missis q̄ nullo mō pōt pbari quodquid est. ꝛ dicit. Si igit neqz p terminos cōuertibiles, neqz p diuisionē, neqz p suppōnē demr̄at quodqdest, quo mō igit diffiniēs poterit demr̄are subāz rei, vel qdquidest. Jā.n. ex p̄missis pz q̄ nō pbat, sicut manifestū faciēs ex his q̄ sunt p se nota q̄ necesse sit alterū aliquid sequi p ea q̄ dicta sunt, q̄ requirit ad demr̄ationē. Relinquit aūt p̄ter tres modos q̄rtus modus, qui est p inductionem. Sz nec ptingit pbare qdquidest p singularia manifesta. s. q̄ aliquid p̄dicet de oib⁹, ꝛ non sit aliquid eoꝝ q̄ aliter se hēat, q2 sic iducēdo nō demr̄abit qdquidest, sz demōstrabit aliquid eē vel non esse, puta q̄ ois hō est aial vel nullus hō est lapis. Nullus aūt alius modus relinquit ad demr̄andū qdquidest, nisi forte modus demr̄atiōis qui est ad sensuz, sicut cū demōstrat digito. Manifestū est aūt q̄ hic modus nō pōt competere in pposito, q2 qd quidest nō est obiectū sensus, sz intellect⁹, vt dr̄ in 3° de aia. Relinquit ḡ q̄ nullo mō possit demr̄ari qdquidest. — C Expo. pa. 2a. 3a. Ult. D T. com. 9. Lec. 8. 1. expo. 2.

¶ Preterea quonā pacto ipm qd est ōndet. Necesse est.n. eū q scit qd est hō: aut aliō qd uis: ꝛ esse etiā scire. Id enim qd non est in ratione: nemo scit vnq̄ qd est: sz qd naz oratio vel nomē significat: cum dico hippocentaurus bene percipimus: fieri vō nequit: vt sciamus quid hippocentaurus est.

¶ Amplius aūt quo mō mōstrabit qdqdest. Necesse est.n. qdqdest hō aut aliqd quomodolibet scire qa est. Qd n. nō est: nullus scit qd est: sz qd significat diffinitio qdez: aut nomen: cuz dico tragelaphus: qd aūt est tragelaphus impossibile est scire. Tex. co. 7.

LECTIO. VI.

Ostq̄ Phs ostendit q̄ non ptingit demonstrare quodquidest, inducendo p singulos modos quib⁹ aliquid demonstrari pōt, hic ōndit ppositum p rōnes cōes. Et circa hoc tria facit. Primo p̄mittit qdda, quod ē necessarium ad propositum ostendendum. Scdo ostendit propositum. ibi [At vero si demonstrabit quodquid est.] Tertio epilogat q̄ dicta sunt. ibi [Ex his igit neqz diffō ꝛc.] Dicit ḡ p̄mo, q̄ nō videt esse possibilis aliqs modus, quo aliquis demr̄et qdquidest esse hois, ꝛ hoc ideo, q2 necesse est. q̄ quicūqz scit quodquidest eē hois vel cuiuscūqz rei, q̄ sciat rē illā esse. Qz.n. nō entis nō est aliq̄ quiditas vl' eentia, de eo qd nō est nullus pōt scire quodquidest, sz pōt scire significationē nois vel rōnē ex plurib⁹ noibus cōpositā, sicut pōt aliquis scire quid significat hoc nomē tragelaphus vel hircocerurus quod idē est, q2 significat quoddā aial cōpositū ex hirco ꝛ ceruo, sed impossibile est sciri quodquidest hircoceruī, q2 nihil est tale in reꝝ natura. ¶ Deinde cum dicit. — E Expo. pa. 2a. Ult.

¶ At vō si qd est ōnderit: ꝛ esse quoqz ōndet. Et quonā mō ratione eadem ostēdet. Nam vnum qdda diffinitio ipsa declarat: ꝛ demōstratio ēt vnum. Quid autē est homo: ꝛ hominem esse: diuersa sane: nō eadem sunt.

¶ At vō si demr̄abit qd est: ꝛ q2 est. Et q̄liter eadem rōne mōstrabit: Diffinitio.n. quoqz vnū aliqd manifestat: ꝛ demōstratio. Id aūt qdqdest homo: ꝛ esse hominem aliud est.

¶ Ex eo qđ pmissum est pcedit ad ppositū ondendū. Cir
ca hoc duo fac. Pmo ondit q non pōt ondi qđqdest de/
F mratione. Scđo q nō pōt ondi diffōne. ibi[Si ḡ ⁊ diffi
niens demrat.] Circa pmum ponit tres rōnes q̄p. pma
Expo. 3ᵉ. talis est. Sicut diffō iducit ad manifestādū aliqd vnū,
inq̄tū.s. ex ptib⁹ diffōnis fit vnū p se, ⁊ nō p accn̄s, ita et
opz q demōstratio q̄ vtit diffōne tanq̄ medio, vnū ali/
3ᵉ. qd demōstret. Oz.n. pclōnē esse medio pportionatā. Et
ita pz. q p vnā ⁊ eādē demrationē nō pñt diuersa demō
strari[sz aliud est qđqdest hō ⁊ esse hoiez.] In solo.n. p
essendi pri⁹ qđ est essentialr ens, ipsum esse ⁊ qditas ei⁹
est vnum ⁊ idē, in omnibus aūt alijs que sunt entia per
prime elia. participationē, opz q sit aliud esse ⁊ qditas entis. Non
est ergo possibile q eadem demonstratione demonstret
aliquis qd est, ⁊ q2 est. ¶ Scđam rationem ponit ibi.

¶ Deinde et dicimus oē qđuis (nisi sit sub/
stantia) necessario p demōstrationē esse ondi/
di. Esse vō rei nullius est (vt pz) substantia.
Id.n. qđ ē nō ē gen⁹. Demratio igit id est:
quo quippiā ondit esse: qđ qdē etiā nūc ipe
scie faciunt. Geometra nāq3 qd significat q/
dem triangulus sumpsit: esse aūt ipm demō
strat. Quo mō igit ostēdet ipse diffiniēs qd
ē triāgulus? Sciēs ḡ qspiā diffōne qppiam
qd est: si sit illđ nesciet. At nunq̄ fieri potest.

Vide in anot. ¶ Postea ⁊ per dmrationē dico necessariu3
esse oē demrare q2 est: nisi suba sit. Esse autē
nulla suba ē. Non.n. est genus qđ est. De/
mōstratio vtiq3 erit qđ est: qđ vere ⁊ nūc fa/
ciūt scie. Quid enim significat triāgulus ac/
cipit geometra: q aūt est: demōstrat. Quid
igit monstrabit diffiniens. Quid est nō: q2
est: vt triāgulū. Sciē3 itaq3 aliqs diffōne qđ
qd est: si est non sciet. Sed impossibile est.

G ¶ Que talis est. Scđm tōe sapientu3 dcm̄, necessariū est
Expo pᵉ. q oē. i. pmū totū qđ p demrationē demōstrat sit ipsum
q2 est, nisi forte aliqs dicat q hoc ipsu3 q2 est sit substan
2ᵉ. tia alicuius rei. Hoc aūt est impolē. Hoc.n. ipm qđ ē eē,
non est suba vel essentia alicuius rei in gn̄e existentis.
3ᵉ. Aliogn oporteret q hoc qđ dico ens, esset genus, q2 ge
nus est qđ pdicat de aliquo in eo qđ qd. Ens aūt nō est
Tex. co. 10. gen⁹, vt pbat 3° metaphy. Et ppter hoc et, deus qui est
Lec. 8. suū esse nō est in genere. Si aūt q2 est esset suba alicuius
expo. 10. rei, simul cū aliqs onderet q2 est, onderet qd est, ⁊ ita nō
4ᵉ totum qđ demonstratio demōstrat esset q2 est. Illud aūt
est falsu3. Ergo pz q demōstratio solū demōstrat q2 est.
Demōstrat.n. enūtiationē aliquā q̄ significat esse ⁊ non
H esse. Et hoc et apparet in pcessu sciap. Geometra enim
5ᵉ accipit qd significat hoc nomē triāgul⁹ ⁊ demrat q sit,
puta cū demonstrat. sup lineā rectā datam pstingit trian
gulum equilaterꝫ pstituere. Si igit aliqs demonstraret
6ᵉ. solum qd est triāgulus, preter morem demōstrationu3,
7ᵉ. qbus vtuntur sciētie, non demonstraret hoc totū qđ est
triāgulum esse, sz demonstraret solū hoc qđ dico triāgu
lum. Sicut enim ppter hoc q esse non est substātia rei,
ille qui demonstrat esse hoc solū demōstrat, ita si aliquis
8ᵉ demonstraret qd est. hoc solū demraret. Seq̄ret igit q
aliqs sciens per diffōnem quid est, nesciret an est, qđ est
Vlt. impolē, vt ex predictis pz. ¶ Tertiā rōnem ponit ibi.

¶ Pz aūt per ipsos et diffinitionu3: que nūc
assignant modos: eos q diffiniūt nō ondere
esse. Nā3 ⁊ si est medio qd equale: tn̄ cur est
ipm diffinitū: ⁊ pp qđ hoc circulus est que/
ret. Poterit enim illđ dicere qspiam diffō/
nē orichalci et esse. Neq3.n. id esse posse qđ
dr: ipse diffōnes insup faciūt manifestū. Ne/
q3 illud ⁊ nō aliđ esse cuius inquit diffōnes A
esse: sed propter quid semper dicere licet.

¶ Manifestū aūt est p̄m nūc modos termi/ Vide in anot.
nor: q nō demrant diffiniētes q2 est. Si.n.
est ex medio aliqđ eq̄le: sz pp qd est qđ diffi/
nit: ⁊ ppter qd est circulus. Esset eni3 vtiq3
⁊ montis enei dicere ipsam. Neq3.n. q pos/
sibile sit eē qđ dr cū assignant termini: neq3
quod illud est cuius dicunt esse diffinitionē:
sed semper licet dicere propter quid.

¶ Per exēpla psuetar diffōnū manifestat idē, qđ in pce/ I
denti rōne est pclusum. s. q mōstrans qd est, nō mōstrat.
q2 est. Vn̄ dicit. manifestū esse nō solū p̄m pdicta, sz et p̄z Expo. pᵉ.
modos terminor, id est diffōnu3, q̄ nūc sunt in vsu, q il
li q diffiniūt, nō manifestāt q2 ē, puta q diffinit circulu3, 2.
dicēs q ē aliqd ex cui⁹ medio linee ad circūferentiā du
cte sunt eq̄les, adhuc restat qđ pp qd oporteat poni esse
id qđ diffinit, puta pp qd oporteat poni q sit circulus q
pdicto modo diffinit. Conuenit.n. aliquā silem rōnem 3.
dicere mōtis enei, puta q est corpus eneū in altū ⁊ vsq3
quaq3 diffusum, ⁊ tamen adhuc restat querere an sit ali
quid tale in rer nā. Et hoc iō q2 termini. i. rōnes diffini/ Vlt.
tiue non declarant q illud de quo assignant, aut sit, aut
possibile sit esse, sz semp assignata tali rōne, licet queret
si oporteat tale aliqd esse. Sic igit pz q impolē est q si/
mul demonstretur qd est, ⁊ q2 est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si igit is qui diffinit: aut qd est ondit: aut
qd ipsum nomen significat. Si diffinitio nul
lo pacto est ipsius quid est: erit ipsa profecto
ratio idem qđ nomen significans.

¶ Si ergo diffiniens demonstrat: aut qd est:
aut qd significet nomen: sz non est vllo mo/
do eius quodquidest: erit vtiq3 diffinitio ⁊
ratio nominis idem significans.

¶ Ondit q nō potest ostēdi qđquidest diffōne ducendo K
ad incōueniens, vn̄ pmo pponit, scđo ostēdit qd ex hoc expo. 1.
sequat. ibi[Sz inconueniēs ⁊c.] Dicit ergo pmo, q cu3
ille q diffinit possit ondere vel qd est, vel tm̄ quid signi/
ficat nomē, nō pp hoc oportebit q diffinitio sit manife/
statiua ipsius qđquidest, qđ pprie ptinet ad diffōnem,
aliogn sequet q diffō significās qđquidest nihil sit aliđ
q̄3 rō significās idē qđ nomen, nec enim sup talē rōnem
addit aliquid diffinitio, nisi q2 significat essentiā alicui⁹
rei, vn̄ si nō sit aliqua res cuius essentiā diffinitio signifi
cet, nihil differt diffinitio a ratione exponente significa/
tionem alicuius nominis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At hoc absurdum est sane. Primo nāq3 ⁊
non substantiar: ⁊ eoru3 que non sunt in ra
tione rerum erit vtiq3 diffinitio. Nam ⁊ ea
que non sunt significare nomine licet.

¶ Sz inconueniens est. Primu3 qdem ⁊ nō
substantia vtiq3 esset: ⁊ eorum que non sunt.
Significare enim est etiam que non sunt.

A Expo.p^e. ❡ Ostēdit incōueniens esse q̄ diffinitio nihil aliud sit q̄ ratio exponēs noīs significationē. Et hoc tribus rōnib⁹. Quaꝝ pma est, q̄ ꝯtingit ēt ea q̄ nec sunt sub̄e, nec sunt vlr entia, aliquo noīe significare. Quodlibet aūt nomen p aliquā interpretationē exponi pōt. Si ergo nihil aliud esset diffinitio q̄ ratio interpretatiua nominis, sequeret q̄ diffō esset non subāꝝ ꝛ totalr non entiū, qḋ pz esse falsum. Ostensum est enim in 7° metaphysice, q̄ diffinitio principalr quidem est sub̄e, alioꝝ autem inquantum se habent ad substantiam. ❡ Scḋam rōnem ponit ibi.

(Margin: Ult. 2^a. Tex. cō. 14. Lec. 3^a. i. expo. ult. Lec. 4. i. expo. pme.)

❡ Deinde oēs orōnes diffōnes erūt sine discrimine vllo. Fieri nāq; pōt: vt cuiuis orōni nomē ponat. Quare diffōnibus dissferem⁹ oēs atq; loquemur. Et ilias ipsa diffō erit.

❡ Ampli⁹ diffōnes oēs rōnes eēnt. Esset. n. vtiq; nomē ponere cuilib; rōni. Quare oēs terminos vtiq; disputarem⁹: ꝛ ilias diffō sit.

B ex. 1. ❡ Que talis est. Cuilib; rōni. i. orationi aliqḋ significāl est imponere aliqḋ nomē, qḋ est ei corrñdens qḋ per illaz rōnē manifestat. Si ergo nihil aliud est diffō q̄ ratio interpretatiua noīs, seq̄tur q̄ oēs rōnes essent diffinitiones, ꝛ ita sequeť cū disputamus vel colloqmur adinuicem q̄ ipse disputationes vel collocutiōes nostre sint q̄dam diffones, ꝛ silr sequeť q̄ ilias. i. poema Homeri de bello troiano sit q̄dā diffō. ❡ Tertiā rōnē ponit ibi.

(Margin: 1^a. Ult.)

❡ Preterea nulla scia demōstrabit. hoc nomen hoc indicare: ac significaf: ergo nec diffinitiones idipsum indicant.

❡ Amplius neq; vna scia demonstrat vtiq; q̄ hoc nomen eius qḋqdest significat: neq; diffinitiones igitur huius assignant.

C Expo. t. ❡ Que talis est. Nulla scia demōstrat q̄ tale nomē, significet talem rem. Noīa. n. significant ad placitum, vnde opz hoc supponere sm volūtatem instituentis. Manifestum est ergo, q̄ diffōnes non significant hoc. s. solaz nominis interpretationem. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Ex his igiť nec idez esse diffōnē rōcinatione q; videť. Et insuper neq; diffōnē demōstrare qdnam sit ꝯquā: fieriq; non posse: vt ipsum quid est demonstratione diffinitione ue vnquā percipiatur: aut cognoscatur.

❡ Ex his igiť neq; diffō: neq; syll's idē exñs: neq; eiusdē syll's ꝛ diffō ē. Adhuc āt q̄ neq; diffō nihil demfat: neq; mōstrať. Neq; qḋqdest neq; diffōne neq; dmfatiōe cogscē ē.

D Expo. p^e. 2^e. Ult. ❡ Epilogat que disputatiue premissa sunt. Et dicit, q̄ ex premissis videť seq. q̄ diffinitio ꝛ sylla nō sunt idē, neq; de eodē, ꝛ q̄ diffō nihil demonstret, q2 non est de eodez de quo est demonstratio. Et silr videť esse ostensum, q̄ non est possibile cognoscere qḋqdest, neq; per diffōnez, neq; per demōstrationē, q2 diffō solū ostendit qd. ꝛ demōstratio ostendit q2 est. Sed ad cognitionem qḋqdest requiritur cognitio, quia est, vt dictum est.

❡ Vez ꝯsiderandū est rursus: qd istoꝝ bene: ꝛ qd non bene: recteq; diciť: et qd est diffinitio: ꝛ vtrum aliquo modo sit ipsius qd est demonstratio diffinitioue: an nllo sit modo.

T. com. 8. ❡ Iteꝝ aūt speculanduz est qd hoꝝ dī bene: ꝛ qd non bene: ꝛ qd sit diffō: ꝛ eius qḋqdest nunqd quodāmō est demōstratio: aut diffinitio: aut nullo modo.

LECTIO. VII.

Ostq̄ Phs disputatiue inq̄siuit qualr cognoscať diffinitio ꝛ qḋqdest. H determinat vtrāq; vitatē. Et pmo dicit de quo est intentio. Scḋo exequiť ꝓpositum. ibi [Qm aūt sicut diximus.] Tertio epilogat q̄ dcā sunt. ibi [Manifestum est igiť ex dictis ꝛc. Dicit ergo pmo, q̄ iteꝝ p⁹ disputatiuū ꝓcessuz ꝯsiderādū ē vitatē, determinādo qd pdictoꝝ dicaf bñ ꝛ qd nō bñ, ꝛ hoc tā circa ipsaz diffōnē, vt ꝯsiderem⁹ q̄ sit ipa diffō, q̄ ēt circa ipm qḋqdest, vt ꝯsiderem⁹ vtꝝ aliq̄lr possit maīfestari dmōstratiōe vel diffōne vel nullo mō ❡ Deinde cum dicit. Lec. ime. sequē. t. ex. vlt. E Expo. t.

❡ Cum itaq; scire qd est: ꝛ scire cām ipsius si est: idē sit: vti diximus: fieri pōt: vt qd est ondať. Cuius qdē hec rō est. Est. n. q̄dā cā: Et hec aut est eadez: aut alia. Et si sit alia: aut est demfabilis: aut indemonstrabilis. Si igitur alia sit demōstrariq; pōt: cū causa sit mediū: ꝛ pma figura rōcinationis oñdaf: necesse ē: id qḋ ostēdiť vl'e esse ꝛ affirmatiuum: vt pz. Unus igitur is est modus: quē nūc inq̄siuimus p aliud inquā ipm qd est oñdere. Naz mediū ipsoꝝ qd est: necesse est esse qd est: et ꝓpriū idē tidē ꝓpriū. Quare diffōnū eiusdē rei alia oñdet: alia si oñdet. Atq; hisce mōus nō ē demfatio ipsi⁹ qd ē (vt antea dixim⁹:) s; rōcinatio ad disserēdi mōuz accōmodata.

❡ Qm aūt sicut diximus idē scire qḋqdest: ꝛ scire cām ipsius si est. Ratio aūt hui⁹ ē qm est aliqua causa. Et hec aut eadē: aut alia est. Et si vtiq; alia est: aut demfabilis: aut indemonstrabilis ē. Si igiť est alia: ꝛ ꝯtingit demonstrare: necesse est mediū cāz esse: ꝛ in figura pma demonstrari. Vl'e. n. ꝛ pdicatiuū est qḋ demonstraf. Un⁹ qdem igiť modus nūc exq̄situs per aliud qḋqdest monstrare: ꝛ hoꝝ enim qḋqdest necesse est mediū esse qḋqdest: ꝛ ꝓprioꝝ ꝓpriuz. Quare hoc qdez mediū mōstrabit: illḋ vō nō mōstrabit eoꝝ q̄ qḋ qd erant esse eiusdem rei. Hic qdē igiť modus q̄ nō sit demonstratio dictuz ē prius: s; est logicus syllogismus ipsius qḋqdest. Vide in annot.

F ❡ Exequitur ꝓpositū. Et pmo q̄tum ad ipm qḋqdest. Scḋo q̄tum ad diffōnez, que est rō significatiua ei⁹. ibi [Diffinitio aūt qm dī rō ꝛc.] Circa pmum ponit duos modos manifestādi qḋqdest. Et pmo ponit modū logice ꝓbationis. Scḋo modū demōstratiue ꝓbationis. ibi [Quo aūt mō ꝯtingat ꝛc.] Circa pmū resumiť pmo id qḋ supra manifestatū est. s. q̄ idē est scire quid est ꝛ scire cām questionis, an est, sicut idem est scire ꝓpter quid et cām scire questionis q2 est. [Rō aūt hmōi] . s. q̄ idez est scire quid est ꝛ scire causam ipsius si est ita est, q2 opz q̄ eius qḋ est rē esse sit aliqua causa. Propter hoc enim dī aliquid causatum, qḋ h; cām sui esse. Hec aūt causa eēndi, aut est eadē. s. cū eēntia ipsius rei, aut alia. Eadē qdē sicut forma ꝛ mā, que sunt ptes eēntie, alia vō sicut effi-

(Margin: Lec. ime. seque. t. ex. 2. Expo. p^e. Lib. 2°. lec. 2^a. 3^a. G)

ciens ⁊ finis, que quidē due cause sunt quodāmodo cāe
forme ⁊ materie. Nā agens opatur ppter finem ⁊ vnit
4ª. formā materie. Et si accipiamus cām que est alia ab es/
sentia rei, qñqȝ qdē est talis p quā possit fieri demrātio,
qñqȝ aūt nō. Nō.n. ex omni causa agēte seqtur ex neces/
sitate effect⁹. Ex suppōne aūt finis sequit̄ q̄ sit id qd̄ est
Tex.cō.90. ad finē, vt pbat̄ in.2.phy̅si. Supponam⁹ ergo q̄ sit ali/
Lec.15 t. quis effectus, cui⁹ esse cā sit nō solū ipsa eēntia rei, sȝ ha
Expo 4ª. H beat ēt aliā cām, ⁊ sit talis p quā possit demonstrari: pu
ta si dicamus q̄ si homo ptingit ad beatitudinē, necesse
est pexistere v̄tutē. Accipiamus aūt, q̄ eēntia v̄tutis sit
habitus opans fm rōnē rectā. Pōt ergo demonstrari es
se aliquē habitū fm rectā rōnē opantē, si sit aliqs habi/
5ª. tus ad beatitudinē pducēs. Accipiat̄ ergo p medio illa
cā alia que est dmōstratiua, ⁊ formet̄ syllogismus in p̄/
6ª. ma figura, qd̄ necesse est fieri, q2 oȝ qd̄qdest vl'r ⁊ affir/
matiue p̄dicari de re cui⁹ ē. Syllogiȝabit̄ ergo sic. Ois
I habitus pducens ad beatitudinē est habit⁹ fm rectam
rōnem opans, sȝ v̄tus est hmōi, ergo ⁊c̄. Cōcludit ergo
7ª. q̄ iste modus q est nūc inq̄situs est vn⁹ modus ondēdi
lec.3.1.ex.3. qd̄qdest per aliud qd̄ est cā. Et q̄ iste modus sit pueniēs
4.1.5. pȝ, q2 necesse est sicut supra dcm̄ est q̄ mediuȝ ad pban/
dū qd̄qdest accipiat̄ ipm qd est, ⁊ silr mediuȝ ad pban
Eiusdē rei dum aliq̄ ppria accipiat̄ aliqd ppriū. Est aūt pside rā
qd̄qdē mlti dum q̄ cū qd est sit causa ipsi⁹ rei, fm diuersas cās eius/
plr̄ assigna/ dem rei pōt multiplr̄ qd̄qdest eiusdē rei assignari. Pu/
ri ta qd est domus pōt accipi p cōparationē ad cāȝ mālē,
vt dicamus q̄ est aliqd cōpositū ex lignis ⁊ lapidib⁹, et
K ēt p cōparationē ad cām finalē, vt dicamus q̄ est artifi/
8ª. ciū p̄paratū ad habitandū. Sic ergo ptinget q̄ cuȝ sint
multa qd̄ qd est eiusdē rei, aliqd̄ illoȝ monstrabit̄, ⁊ ali
qd̄ nō mōstrabit̄, sȝ supponet̄. Unde nō sequit̄ q̄ sit pe/
titio principij, q2 aliqd̄ qd̄qdest supponit̄, ⁊ aliud pbat̄.
Ult. Nec tñ est modus pbandi qd̄qdest demōstratiue, sȝ lo/
gice syllogiȝandi, q2 non sufficienter per hoc pbatur, q̄
id qd̄ concluditur sit qd̄quidest illius rei de qua conclu
dit̄, sed solum quod insit ei. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quo autē mō fieri pōt: vt qd est eliciat̄ ex demōstratione: deinceps dicamus oȝ: hinc rursus initio sumpto. Nā vt q̄rimus ppter qd est: prius hn̄tes esse: interdū v̄o ⁊ simul nota nobis hec fiūt: sȝ nunq̄ȝ fieri pōt: vt antea cognoscam⁹ cur est: q̄ȝ pcipiam⁹ esse: sic pari rōne neqȝ qd est q̄rere: atqȝ cognoscere possum⁹ sine pceptiōe ipsi⁹ esse. Fieri.n. neqt: vt qd est vnq̄ȝ sciamus: si ignorem⁹ si est.

¶ Quo aūt mō contingat dicemus: dicentes iteȝ ex p̄ncipio. Sicut eniȝ ppter qd querimus hn̄tes q2: aliquādo aūt ⁊ simul manifesta fiunt: sȝ neqȝ prius propter qd possibile est cognoscere q̄ȝ q2: manifestuȝ est q̄ similr ⁊ qd̄ qd erat esse non sine quia est. Impossibile enim est scire quid est: ignorantes si est.

¶ Ostendit q̄ō per demonstrationē potest accipi quod
quid est. Et circa hoc duo facit. Primo ondit q̄ō mani
festet̄ qd̄quidest p demonstrationem in aliqbus. Scdo
Lec. ins. ondit̄ q̄ non est ita in omnibus. ibi[Est aūt quorun/
sequen. dā ⁊c̄.] Circa p̄m tria facit. Primo premittit quedā que
sunt necessaria ad ppositum ondendum. Scdo manife/
stat ppositum. ibi[Quoȝ igit̄ habemus ⁊c̄.] Tertio
epilogat. ibi[Quō quidē igit̄ ⁊c̄.] Circa p̄m premittit
L tria, quoȝ primū est cōparatio quedam ipsius qd̄quid

est ad ppter quid. Dicit ergo q̄ ad ondendū quomodo Expo. 6ª.
ptingat accipe qd̄qdest per demōstrationem, oȝ iterum
a principio resumere. Ubi psiderandum occurrit q̄ du/
plr̄ se hȝ aliquid ad cognoscendū pp quid. Qñqȝ.n. ha 7ª.
bemus q2 in nostra cognitione ⁊ querimus adhuc pro/
pter quid, qñqȝ autē sil' manifestata sunt nobis vtraqȝ. M
Tertiū aūt impossibile est vt.s. prius cognoscat aliquis
de aliq̄ re pp qd q̄ȝ q2. Et silr̄ est de eo qd̄ qd erat esse, q2
aliqñ scimus rē esse: nec tñ pfecte scim⁹ qd sit. aliqñ aūt
simul scimus vtrunqȝ. Sed tertium est impoſle vt.s. scia Ult.
mus quid est, ignorantes si est. ¶ Secūdum ponit ibi.

¶ Hēmus aūt si est nōnunq̄ȝ per accn̄s: nonnunq̄ȝ aliqd hn̄tes ipsi⁹ rei: veluti tonitruuȝ esse scimus: hn̄tes sonū quēdā nubiū esse. ⁊ defectionē: lucis esse quādā puationē: hominem item quoddā animal esse: ⁊ animaȝ etiam id esse: quod ipsum se motu ciet.

¶ Hoc aūt si est aliqñ qdē fm accn̄s hēmus: aliquādo v̄o hn̄tes qd̄qdest ipsius rei: vt tonitruū qm̄ sonus qdā nebulaȝ est: ⁊ defectū qm̄ priuatio q̄dam luminis est: ⁊ hoiem qm̄ aial qd̄dā est: ⁊ animā qm̄ seipsum mouens.

¶ Et dicit q̄ rem aliquam eē possumus scire absqȝ eo q̄ N
sciam⁹ pfecte qd est dupl'r. Uno mō fm q̄ cognoscim⁹
aliqd̄ accn̄s ei⁹, puta si p velocitatē motus existimemus
leporē esse. Alio mō p hoc q̄ cognoscimus aliqd de eēn
tia ei⁹, qd̄ qdē est poſle in substātijs cōpositis, vt puta si
cōprehēdamus hoiem esse p hoc q̄ est rōnale, nōdū co/
gnitis alijs q̄ cōplent eēntiaȝ hois. In substātijs v̄o sim
plicibus hoc nō ptingit, q2 nō pōt cognosci aliqd de sub
stātia simplicis rei nisi tota cognoscat̄, vt pȝ in.9.meta.
Oȝ aūt q̄ q cognoscit aliqd esse, q̄ p aliquid rei illd̄ co/ Tex.com.22.
gnoscat, ⁊ hoc vel est aliqd p̄ter eēntiā rei, vel aliqd de Lec 11. t.
essentia ipsi⁹. Et de hoc ponit exēplū, puta si cognosca/ Expo. 5ª.
mus tonitruū esse pp hoc, q2 pcipimus quendā sonū in
nubibus, qd̄ qdeȝ ptinet ad essentiā tonitrui, non tñ est
tota tonitrui essentia, q2 nō ois son⁹ nubiū est tonitruū.
Et silr̄ si cognoscamus defectuȝ.i. eclypsim solis, vel lu
ne esse ppter hoc, q̄ est quedā priuatio luminis, cum ta
mē nō ois p̄uatio luminis sit eclypsis. Et eadē ratio est,
si aliquis pcipiat hominē esse ppter hoc q̄ est quoddaȝ
animal, vel si percipiat animam esse, propter hoc q̄ est
aliquid seipsum mouens. ¶ Tertium ponit ibi.

¶ Que igit̄ p accn̄s esse scimus: necesse ē ad coȝ pcipiendū qd est nullo mō nos quicq̄ȝ hēre. Neqȝ.n. illa esse scimus. Atqȝ querere qd est nō hn̄tes esse: perinde atqȝ est si nihil prorsus q̄rat̄. Quoȝ aūt habemus aliquid: coȝ qd est facili⁹ pcipe possumus. Quapropter vt habemus ipsum esse: sic ⁊ ad ipsum quid est percapiendum sumus dispositi.

¶ Sȝ q̄cunqȝ qdē fm accn̄s scimus q2 sunt: necesse nullo modo habere se ad quid est. Neqȝ.n. scim⁹ q2 sūt. Querere aūt qd est nō hn̄tes q2 est: nihil q̄rere est. Sȝ cū habemus q2 est: qd ē facile ē q̄rere. Quare quēadmodū hēmus q2 est: sic habem⁹ ad id qd̄qdest.

¶ Et dicit q̄ illa de quibus scim⁹ q2 sunt p aliqd̄ accn̄s O
ipsoȝ, nullo mō p hoc se habēt ad hoc q̄ cognoscamus Expo. 6ª.

2ᵉ. de ipsis qd est, q: nec et p huiusmōi accñs vere scimus ea es
A se. Scimus qdem esse eoꝝ accñtia, sꝫ q: accñtia nō sunt
3ᵉ. ipse res: non pp hoc vere scimus ipsas res esse. Uanum
4ᵉ. autē est querere qd est, si aliqs nesciat q: est, sed illa de
Illr. qb⁹ scimus ea esse p aliqd ipsoꝝ facilius possunt cogno
sci a nobis qd sunt. Unde manifestū est ꝙ sicut nos ha
bemus ad cognoscēdum q: est aliqd, ita nos habemus
ad cognoscendum quid est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quaꝝ igit̃ reꝝ aliqd hēmus ipsius qd ē: eaꝝ hec sint exēpla. Sit defect⁹ eo in loco q̄ ipꝫ est .a luna in eo quo ipꝫ est .c. interpositio vel obiectio terre in quo est ipsum positū .b. Querere igit̃ vtꝝ luna dficiat: an nō dficiat: nil aliō est: q̄ꝫ ipꝫ .b. q̄rere si sit: nec ne. At id ipm nil ab hac qōne differre videt̃: sit ne ratio ei⁹. Qō si sit: ꝛ illud dicim⁹ esse. Ul' queraẗ vtrius partiū ꝯdictionis sit rō: vtꝝ hēndi duob⁹ rectis eq̄les: an non hēndi. Qō cū inuenerimus: ꝛ esse: simul ꝛ pp qd scimus: (si modo sit mediū). Qō si non sit: esse qdeꝫ scimus: ꝑpter qd aūt nescimus. Atqꝫ idipꝫ hoc exēplo patefieri pōt. Sit naqꝫ .c. luna .a. defectio .b. nō posse: cū est tota refecta lumine vmbrā efficẽ itercedēte manifesto corpe nllō. Si igit̃ .b. qdē ipsi .c. insit .a. vō cōpetat ipsi .b. lunā qdē deficere notū fit nobis. Cur āt deficit nōdū ē notū. Atqꝫ defectionē qdē esse scim⁹: sꝫ qd est dfectio nescim⁹. Atqꝫ cū .a. qdē ipsi inesse .c. patet: q̄rit̃ aūt ꝑpter quid inest: nil aliud tum q̄rit̃ q̄ꝫ qd. Nā sit ipm .b. vtꝝ obiectio terre an ecōuerso lune: an lucis ei⁹ extinctio. Hoc aūt alterius extremi rō ē: vt hoc in exēplo ipsi⁹ .a. Est eni defect⁹ obiectio terre. Preterea qd tonitruū est: extinctio ignis i nube: pp qd tonat: q: ignis in nube extinguit̃. Nubes sit .c. tonitruū .a. ignis extinctio .b. Igit̃ ipsi .c. nubi inquā .b. ipꝫ iest: extinguit̃ eniꝫ ignis in nube. At huic .a. ipm inest tonitruū seu son⁹. Atqꝫ .b. rō ipsi⁹ est .a. pmi inquā extremi. Qō si rursus hui⁹ aliud mediū sit: id ex hisce rōnib⁹ erit que restant.

¶ Quoꝝ igit̃ hēmus aliqd ipsius qō qd est: pmū qdē sit defect⁹ in quo .a. luna in quo .c. oppositio terre in q̄ .b. Utꝝ qdē igit̃ deficit: aut nō .b. q̄rere est: vtꝝ ē: aut nō. Hoc aūt nihil differt q̄rere: q̄ꝫ si est rō ipsi⁹: et si sit hoc: ꝛ illud dicimus esse. Aut q̄lis ꝯdictionis est rō: vtꝝ habēdi duos rectos: aut non hēndi. Cū aūt iueniam⁹ simul q: ꝛ ꝑpter qd est: scimus si p media sit. Si vō nō: q: ꝑpter qd āt non. Sit igit̃ luna .c. defectus .a. lunā plenā vmbrā nō posse facẽ nullo nr̃ꝫ medio exñte manifesto in q̄ .b. Si igit̃ in .c. est .b. qō est lunā nō posse facẽ vmbrā: cū nullus nr̃ꝫ medi⁹ sit. in hoc aūt .a. qō est deficeř: q: deficit qdē manifestū est: sꝫ ꝑpter qd nōdū: ꝛ q: defect⁹ est qdē scim⁹: qd aūt est nescimus. Cū manifestū aūt est q̄ .a. in .c. sit: sꝫ ꝑpter qd est q̄rere .b. est q̄rere qd est: vtꝝ sit obiectio: aut cōuersio lune: aut extinctio. Hec āt ē rō alteri⁹ termini: vt in his q̄ sūt ipsi⁹ .a. est .n. defectus obiectio. Quid ē tonitruū ignis extinctio in nube. Sit nubes .c. tonitruum .a. extinctio ignis .b. In .c. igitur nube est .b. extinguit̃ .n. in ipsa ignis: hoc autem est sonus: ꝛ est .b. ratio ipsi⁹ .a. primi termini. Si autem iteꝝ huius aliqd mediū sit: ex reliqs erit rationib⁹.

¶ Manifestat ꝑpositū sm̄ pmissa, ꝛ dicit ꝙ in his q̄ sci/ B
mus esse p hoc ꝙ cognoscim⁹ aliqd essentie ei⁹, accipia Expo t.
m⁹ p tale exēplū. Sit defectus .i. eclypsis in quo .a. q̄ est
maior extremitas, luna in quo .c. q̄ ē minor extremitas,
oppositio terre directa inter lunā ꝛ solē in quo .b. qō est
2ᵉ. mediū. Idē igit̃ est q̄rere vtꝝ deficiat luna vel nō, ꝛ q̄re
3ᵉ. re vtꝝ .b. sit vel nō. Querere autē vtꝝ .b. sit vel nō. nihil
4ᵉ. differt q̄ꝫ q̄rere si est aliq̄ rō ipsi⁹ defect⁹. Nā .b. id est op
positio terre est rō defect⁹ lune. ꝛ si sit oppositio terre, et
5ᵉ. tūc dicim⁹ esse .s. defectū lune aut nō. Silr̃ si q̄ramus q̄
lis sit rō ꝯdictionis. vtꝝ .s. in hēndo duos rectos vel nō
6ᵉ. hēndo sit ꝯdictio. Cū aūt inueniam⁹ esse id qō q̄rimus,
puta esse defectuꝫ: sil' sciemus q: ꝛ ꝑpter qd, si inueniat̃
7ᵉ. ꝑpositum p mediū debitū qō est causa. Si vō nō, sꝫ per
aliqō extrinsecū: sciemus q:, sed nō ꝑpter qd, puta si sit
8ᵉ. luna .c. ꝛ defectus .a. accipiam⁹ p medio ꝙ est .b. hoc est
C ꝙ luna nō pōt facere vmbrā aliquo nr̃um medio nō exi
stēte cū sit plenilunium. Luna .n. q̄ncūqꝫ nō dficit facit vm
brā iterposito aliquo corpe, sꝫ hoc qō est nō posse facer̃
9ᵉ. vmbrā nisi aliqs nr̃m existat in medio: nō est cā defect⁹,
sꝫ potius effectus. Si ergo .b. pdicet̃ de .c. q: .s. luna pōt
in plenilunio facere vmbrā aliquo nr̃m medio exñte, et
iteꝝ si in hoc medio sit .a. id est si accipiat̃ ꝙ q̄n hoc acci
dit luna deficit, manifestū erit lunā deficere, sꝫ pp qd lu
10ᵉ. na deficiat nōdū erit manifestū. ꝛ silr̃ sciemus q: est dfe
ctus, sꝫ nesciemus qd est defectus. Q̄n aūt manifestū ē
ꝙ .a. est in .c. id est ꝙ luna deficit sicut in pdicto exēplo,
nec scit̃ pp qd est, nec scit̃ qd est: tūc querere pp qd est ni
hil enim aliō est q̄ꝫ q̄rere qd est: puta si q̄ramus q̄re dfi
cit luna vtꝝ deficiat pp hoc qō obijcitur terra in medio
inter solē ꝛ lunā. vel hoc fiat p ꝯuersionē lune, vt tūc verta
D taẗ v̄sus nos supficies lune q̄ est tenebrosa (vt qdā dixe
rūt) vel ēt lumē extinguat̃ in aliquo humido. Querere
aūt vtꝝ pp aliquam haꝝ cāꝝ fiat dfectus lune, nihil est
11ᵉ. aliud q̄ꝫ querere vtꝝ defectus lune sit obiectio terre, aut
ꝯuersio lune, aut extinctio luminis eius. Et hoc mediū
est ratio alterius extremitatis sicut in pmissis exemplis
est ratio ipsius .a. qō est maior extremitas, q: defect⁹ lu
ne nihil est aliō q̄ꝫ obiectio facta lunari lumini a terra.
12ᵉ. Ponit ēt aliud exemplum. vt si queramus qd est toni
truū. ꝛ dicamus sm̄ opinionē Anaxagore, ꝛ Empedo
Cap⁹.12. clis. ꝙ ē extinctio ignis in nube. Scd̄ꝫ vō opionē ei⁹ in
2° metheoroꝝ tonitruū fit ex ꝑcussura exhalatiōis sicce
in frigiditate ad nubes. Utit̃ aūt multotiēs in exemplis opi
nionibus alioꝝ. Si ergo sm̄ pdictam opinionem q̄rat̃
13ᵉ. ꝑpter qd tonat, respōdet̃, ꝑpter hoc ꝙ extinguit̃ ignis
in nube. Sit igit̃ nubes .c. qō est minor extremitas, to
nitruū aūt .a. qō est maior extremitas, extinctio ignis sit
.b. qō est medium. Syllogizet̃ ergo sic. In .c. est .b. id est

B in nube est extinctio ignis, sed ois extinctio ignis est sonus tonitrui. Et sic pz q accipiendo pp qd, p demonstrationem, accipimus qd est, qr ipm mediu ondens pp qd: est ratio diffinitiua primi termini. i. maioris extremitatis. Sz si oporteat accipe aliquod aliud mediu ad hoc demonstrandu, hoc assumet (ex reliquis ronibus) id est ex diffone minoris extremitatis, r aliarum causarum extrinsecarum. Cum enim subiectu sit causa passionis: necesse est q diffinitio passionis demonstret per diffinitionem subiecti. Et hoc pz in exemplo pposito. Quia. n. luna est corpus natum sic moueri, ideo necesse est q obijciatur certo tempore terra inter solem r ipsam. Deinde cum dicit.

Medium ondens pp qd expo. vlt.

Quo igit pacto sumit ipz qd est r sit notu: satis iaz diximus. Quare rocinatio qde ipsius qd est demonstratioqz no fit: per rocinationem tamen innotescit r demonstrationem. Quocirca neqz sine demonstratione fieri potest: vt cognoscatur ipsum quid est: cuius est alia causa: neqz rursus ipsius est demonstratio: vt in dubitationibus etiam diximus.

Quo qde igit accipit qd est r sit notu dem est. Quare syllus qde ipsius qd est non fit neqz demonstratio: manifestu tn est p syllm r demonstrationem. Quare neqz sine demonstratioe est cognoscere qd est: cuius est ca aliq: neqz e demonstratio ipsius: sicut r in oppoibus diximus.

F Epilogat qd dem est, r dicit: Dem est quo accipiat r innotescat qd qd est. i. s. p hoc q accipit pp qd. Dictu est etia q non est syllogismus, neqz demonstratio ipsius qd est, vt. s. pprie syllogizetur vel demonstretur qd qd est, r tn manifestat qd qd est per syllogismu r per demonstrationem, inquantu. s. mediu demonstrationis ppter qd est qd qd est. Unde manifestum est q neqz sine demonstratione potest cognosci qd qd est, cuius est altera causa, nec tamen est demonstratio ipsius qd qd est, sicut probatur in obijciendo. Et fm hoc obiectiones inducte sunt vere.

Expo. pe.

Vlt.

Obiectiones inducte

Est aut quorunda qde alia qdam ca: quorunda aut no est. Quare pz vt ipsorum qd est qda vacare medio pncipiaqz esse. Que qde r esse: r qd sunt supponere: vel alio mo facere manifesta oz. Qd arithmeticus facit. Na r qd sit vnitas: r vnitatez ee supponit. Eorum aut que mediu habent: r quorum est aliqua causa: alia a substatia sit: vt p demonstrationem ipsum qd est (vt diximus) declaret: non demonstret.

Est aut quorunda qde qda altera ca: quorunda aut non est. Diffones qde fm spes facte nullu hnt mediu quo demonstrent: sz diffones fz mam facte possunt hre mediu. Quare manifestu est qm eorum q sunt qd est: alia qde sine medio r pncipia sut: q r esse: r qr sut supponere opz: aut alio mo manifesta facere. Qd vere arithmeticus facit: r naqz qd est vnitas supponit: r qr est. Sz hntiu mediu: quorum est queda altera ca: substatie r ipsius esse est p demonstrationem (sicut dem est) ondere: non qd qd est demonstrantes. LECTIO. VIII.

No. ita hec diffones visqz ad qre no ee expo. r. fz gl. T. com. 9.

Postqz Phs ostedit q in qbusda per demonstrationem accipit qd qd est: hic ondit q hoc no est possibile in oibus. Et ad hoc ondendum psupponit q quorunda est qda altera ca, quorunda aut non. Qr igit qd qd est accipit p demonstrationez, cuius mediu est causa, manifestu est q sunt qda quorum qd qd est opz accipere sicut qdda immediatu pncipia q opz supponere de tali re r esse et qd est, vel manifestare aliquo alio modo qz per demonstrationem, puta per effectu, vel per simile, vel aliquo tali modo. Est aut considerandu q hoc qd dicit quorunda no esse aliam cam: I pot intelligi tripir. Uno modo q simplr r absolute causam no hz sui esse. Et hoc competit soli pmo pncipio qd est causa esse r veritatis in omnibus rebus. Nihil enim phibet et eorum que ex necessitate sunt esse aliqua cam necessitatis, vt pz in 5 meta. Et ideo cu hic Phs pluralr loquat, non sic est intelligendu qd hic dicit: q aliq sint que nulla habent causam sui esse. Alio modo pot intelligi fm ordinem causarum eiusde rei. Manifestum est. n. in rebus habentibus quatuor causas, q vna causa est quodamodo causa alterius. Qr. n. materia est ppter forma r non econuerso, vt pbat in 2 phys. diffinitio que sumit ex causa formali est causa diffonis que sumit ex causa materiali eiusdem rei. Et qr gnatum consequit forma p actione gnantis, ons est q agens sit quodamodo causa forme, r diffo diffonis. Ulterius aut omne agens agit ppter fine, vn diffo que a fine sumit est quodamodo causa diffonis que sumit a causa agente. Ulterius aut no est pcedere in generibus causarum, vnde dr q finis est causa causarum. Pot tn in singulis causarum generibus fieri demonstratio a posterioribus ad priora, sed diffones vel demonstrationes debent dari per causas primas. Et fm hunc sensum in qbusda libris interponit q diffones fm spem facte nullu hent mediu quo demonstrent, diffones aut fm mam facte possunt hre medium, qr. s. diffones q dant fm causam meram malez possunt demonstrari per diffones que dant fm cam formalez. Diffo aut que dat fm cam formale non pot vlterius demonstrari per aliqd pncipium intrinsecum rei qd pprie ptinet ad qd qd est, vtpote intrans essentia rei. Sed r si demonstret per cam efficientem r finalez, dom erit q semp ea superior se hz vt formalis respectu inferioris. Predicta tn verba no habent in libris grecis. Unde magis videt esse glosa que per errorem scriptorum introducta est loco textus. Tertio modo pot intelligi in qtum aliqua sunt que non hnt cam in genere subiecto alicuius scientie, sicut in gne numeri de quo est arithmetica est deuenire ad vnitatez eius. In hoc. n. genere no est accipere aliud pncipiu. Et hic sensus concordat exemplo qd Phs subiungit dicens, q arithmeticus supponit qd est vnitas, r qr est. Et sicut illa quorum no est alia causa ita etiaz illa que possunt hre mediu, r quorum est altera causa potest manifestari qd qd est, ita tamen q non demonstret ipsum qd qd est, sed magis vt mediu demonstrationis qd qd est accipiatur. Deinde cum dicit.

G Expo. pe.

2a

Primus modus soli pmo pn conuenieus

H T. com. 6. Lec. 51. et. vl ti. r. 8. phy. T. com. 6. lec. 3. expo. vlt.

2 modus Una cam est cam alterius Lec. com. 23. lec. 4. r. 5.

I

No. circa littera diffi.

K Que ibi no hent i greco

3 modus

3a Vlt.

Cum aut diffo dicat ee ratio ipsius qd e: pz quanda diffonem rationez esse: q id explicat qd nomen significat: vl q nois interptationem coplectit: veluti qd significat triagulus noie: quem hntes esse qrimus: deinde pp qd est. Difficile aut est hoc pacto sumere ea q nescimus esse: camqz difficultatis antea diximus. Na neqz si sint: an no sint scimus: nisi p accns. At. n. oro e vna duplr. Alia naqz piunctioe e vna: vt ilias. alia qr vnu d vno dclarat: n p accns. Una

igiť hec est diffinitio diffōnis, quā diximus.

¶ Diffinitio āt qm̄ qdez dr̄ rō ipsius qȯdqdest manifestū est, qm̄ aliq̄ rō ipsi⁹ qȯdqdest significat nomē, aut erit rō altera nois ponens, vt qdē significās qd est ħm q̄ triāgulus est, qȯ ꝟo hñtes qz est, q̄rimus pp qd est. Difficile aūt est sic accipe q̄ nō scimus qz sunt. Cā aūt prius dicta est difficultatis, qz neqz si est: neqz
T.cō.10. si nō scimus: sz aut ħm accñs. Rō aūt vna est duplex: hec qdē cōiūctio est vt q̄ est ilias, alia ꝟo vnū de vno ośdēs nō ħm accñs. Rō aūt vna qdē igiť terminus est termini q̄ dicta ē.

A ¶ Ostēso qualr̄ se habeat qȯdqdest ad demōstrationem, ostēdit quō se hz diffō. Et circa hoc duo facit. Prīo ostēdit q̄liter diffō se habeat ad demōstrationē. Scd̄o manifestat qȯ dixerat p exēplū. ibi [Differt.n. dicere pp qd.] Circa p̄ᵐ tria facit. Primo ꝓponit vnū modū diffōnis significātis qd est. Scd̄o proponit aliū modū diffōnis significātis pp qd. ibi [Alia ꝟo terminus.] Tertio ostē-
Expo.p̄ᵉ. dit q̄lr̄ se hēat vtraqz diffō ad demōstrationē. ibi [Quare p̄ᵃ qdē.] Circa p̄ᵐ supponit p̄ q̄ diffō sit rō significati-
B ua illius qȯdqdest. Si aūt non posset hri aliqua rō rei q̄z diffō, impoīe esset q̄ sciremus aliquā rē esse, quin sciremus de ea qd est, qz impoīe est q̄ sciamus aliquaz rē eē
Duplex rō nō est diffō. nisi per aliquā illius rei rōnē. De eo.n. qȯ est nobis penitus ignotū nō possumus scire si est, aut nō. Inueniť aūt aliq̄ alia rō p̄ter diffōnē q̄ qdē vel est rō expositiua significationis nois, vel est rō ipsi⁹ rei noīate, altera tn̄ a diffinitione. qz nō signāt qd est sicut diffō, sz forte aliqȯ accidēs. Sicut forte inueniť aliq̄ rō q̄ exponit qd signāt h̄
2ᵒ nomē triāgulus, & p h̄ rōnē hñtes qz est, adhuc querimus pp qd est, vt sic accipiam⁹ qȯdqdest. Sz sicut supra
3ᵒ dictū est, hoc est difficile accipe in illis in qb⁹ nescimus an sit. Et h̄ difficultatis cā superius est assignata, qz.s.
Te. p̄cedē. qū nescimus rē esse p aliqd rei, nō absolute scimus si est vel nō, sed solū accñs, vt supra expositū est. ¶ Ad distinguēdū aūt rōnē signātē qd ē ab aliis, subiūgit q̄ dupl̄r
4 aliq̄ rō pōt dici vna. Quedā.n. est vna sola cōiūctione, p quē modū ēt hz vnitatē ilias. i. poema de hystoria troia-
C na. Et per hūc ēt modū dr̄ esse vna rō que est expositiua nois, vel manifestatiua ipsius rei noiate per aliq̄ accidētia, vt si dicať q̄ hō est aīal risibile susceptibile disciplīne. Alia ꝟo rō est vna in q̄tū simpl̄r significat vnuz de vna re cuius rō est, & h̄ nō ħm accñs. Et talis rō est diffō significans qd est, qz eēntia cuiusl3 rei est vna. Sic ergo
Ulti. concludit q̄ illa que dicta est. est vna diffō diffōnis. s. q̄ diffinitio est rō ipsius qȯquidest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Alia autem est diffinitio ratio que declarat propter quid est.

¶ Alia ꝟo terminus est demrās pp qd est.

D ¶ Ponit aliū modū diffōnis, & dicit q̄ alia diffō diffōnis
Expō tex. est, vt sit rō manifestās ꝓpter qd. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare prior significat qdē, sz nō ostēdit: posteriorē aūt pz q̄si demrationez eē ipsius qd est, positione differētem a demonstratione.

¶ Quare prima quidē significat qȯdqdest, demōstrat aūt nō. Que ꝟo posterius est: manifestum est qm̄ erit vt demratio eius qȯquid est: positione differens a demonstratione.

E ¶ Ostendit q̄liō vtraqz diffō se habeat ad demonstratio-
Expo. p̄me nem cōcludēs ex p̄missis q̄ prima diffō solum significat qȯdqdest, sed nō demōstrat ipsum. Scd̄a ꝟo diffinitio est
Ult. quasi demonstratio quedā ipsius qȯdqdest, & non differt a demonstratione nisi sola positione id est ordine terminorum & propositionum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Interest.n. cū ꝓpter qd tonat, atqz qd est tonitruū dr̄, q ppe cū ad p̄muz hec accōmodeť redditio: qz in nubibus ignis extiguiť, ad secūdū hec cōpetat: son⁹ cū extiguiť i nubibus ignis. Quare eadē rō diuerso dr̄ mō. Et illo qdē mō ꝯtinua est demratio: h̄ aūt est diffō. Preterea ē tonitrui diffō son⁹ i nubib⁹, atqz h̄ ē demrōnis ipsi⁹ qd est pō. Est igiť diffinitio vna quidē rō ipsius qd est conclusio.

¶ Differt eni dicere pp qd tonat, & qd est tonitruū. Dicet.n. siqdē pp id qȯ extinguitur ignis in nubibus, quid aūt tonitruū ē: sonus extincti ignis in nubibus. Quare eadem rō alio mō dr̄. Et sic quidē demratio ꝯtinua: sic aūt diffinitio. Amplius est terminus: continuus sonus in nubibus. Hoc aūt est que est ipsius quid est demonstrationis conclusio.

¶ Manifestat qȯ dixerat p exēpla. Et circa hoc duo fac. F
Primo manifestat p exēpla q̄ dicta sunt. Scd̄o colligit ex p̄missis diuersitatē diffōnū. ibi [Immediatoꝝ autez
Expo.p̄ᵉ. diffō.] ¶ Dicit ergo p̄ q̄ differt dicere pp quid tonat, & qd est tonitruū, qz ħm opinionē illoꝝ qui dicūt q̄ extin-
2. ctio ignis in nube est cā tonitrui, dicit aliq̄s pp qd, cum dicit tonitruū esse pp h̄ q̄ ignis extiguiť in nube. Ille āt dicit qd est tonitruū, q̄ dicit q̄ sonus ignis extīcti in nu-
3ᵒ. bibus. Utrꝝ aūt hoꝝ significat eādē rōnē, sed p aliū mo-
4ᵒ dū. Nā cū dr̄ tonat pp h̄ q̄ extinguiť ignis i nube, significatur p modū demrationis ꝯtinue. i. nō distīcte p diuersas propōnes, accipiunť tn̄ cōtinue oēs termini demon-
5ᵒ strationis. Cū aūt dr̄ q̄ tonitruū est sonus extincti ignis
Ulti. in nubibus, significať p modū diffōnis. Sed si dicamus q̄ tonitruū est sonus in nubibus nulla mētione facta de extinctione ignis, erit diffō significās quid est, & erit solum demonstrationis cōclusio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eoꝝ aūt diffinitio que mediis vacāt indemōstrabilis est ipsius qd est pō. Est igiť diffinitio vna qdē rō ipsius qd est indemōstrabilis, alia ꝟo rōcinatio ipsius quid est a demonstratione differens casu, & tertia demōstrationis ipsius quid est conclusio.

¶ Immediatoꝝ autez diffinitio pō est ipsius quid est idemōstrabilis. Una ꝟo sylls ipsi⁹ quid est, casu differēs a demōstratione. Tertium aūt est que est ipsius quid est cōclusio.

¶ Colligit ex premissis quot sunt modi diffōnum per respectum ad demōstrationē. Et p̄ resumit quoddā qȯ supra dixerat, q̄ eorū que non hñt cām diffinitiones sunt
G accipiēde. sicut quedā imediata p̄ncipia. Et iō dicit h̄. q̄
Expo.p̄ᵉ diffō imediatoꝝ id est rerū non hñtiuz cās est sicut quedam indemonstrabilis positio eius qȯquid est. Ex hoc ꝯcludit q̄ triplex est genus diffōnis per cōparationem ad demōstrationē. Quedā.n. est diffō que est indemonstrabilis rō eius qȯdqdest. Et hec est illa quaz dixerat eē imediatoꝝ. Alia aūt diffō est que est quasi qdā sylls demōstratiuus eius qȯdqdest, & nō differt a demōstratione

nisi casu id est secundum diuersam acceptionem et positionem dictionum, vt cum dicitur tonitruum est sonus extincti ignis in nubibus. Tertia autem diffinitio est que solum est significatiua ipsius quod quid est, et est conclusio demonstrationis. ¶ Deinde cum dicit.

Vltimus ¶ Patet igitur ex hisce que diximus, quo pacto est: quo pacto non est ipsius quid est demonstratio. Et quorum est et quorum non est. Quotque modis preterea dicitur diffinitio, quoque pacto ipsum quid est ostenditur, et quo pacto etiam non ostenditur, atque quorum est et quorum non est. Insuper quomodo sese habet ad demonstrationem: quoque modo fieri potest: et quomodo fieri nequit, vt eiusdem sit diffinitio demonstratioque.

¶ Manifestum igitur ex dictis est, et qualiter est ipsius quod quid est demonstratio, et quomodo non est. Et quorum est, et quorum non. Amplius autem diffinitio quot modis dicitur, et qualiter quod quid est demonstretur, et quo

T.c.h.11. modo non. et quorum est: et quorum non est. Adhuc autem et ad demonstrationem quomodo se habet: et quo modo contingere et quo modo non.

H ¶ Epilogat que dicta sunt, et dicit manifestum esse ex predictis per quem

Expo.p. modum est demonstratio ipsius quod quid est, et per quem modum non, quia scilicet quod quid est potest accipi ex ipsa demonstratione, non autem potest demonstrari. Dictum est etiam in quibus possit esse demonstratio eius quod quid est secundum modum predictum, quia in habentibus causam, et in quibus non, quia in non habentibus causam. Dictum est etiam quot modis dicitur diffinitio, quia scilicet quedam significat quod quid est, quedam autem etiam manifestat propter quid. Dictum est etiam quomodo quid est demonstratur inquantum scilicet significatur per diffinitionem significantem solum quod quid est, et quomodo non demonstratur inquantum scilicet per diffinitionem

Vlti. accipitur non solum quid, sed etiam propter quid. Dictum est etiam quomodo diffinitio se habeat diuersimode ad demonstrationem, et quomodo contingat quod eiusdem sit demonstratio et diffinitio, et quomodo hoc non contingat.

¶ Cum autem tum arbitremur scire cum cognoscimus causam, quatuor vero cause sunt, vna quidem quidditas: alia autem que cum sint hoc esse necesse est, et tertia que primum mouit, et quarta gratia cuius cetera fiunt: omnes he per demonstrationis medium ostenduntur.

¶ Nam autem scire opinamur cum scimus causam: cause autem quatuor sunt: vna quidem quod quid erat esse. vna vero cum hec sit necesse est hoc esse, altera autem aliquid primo mouet: quarta vero est cuius: omnes he per medium monstrantur. LECTIO IX.

Postquam Philosophus ostendit qualiter ipsum quid est se habeat ad demonstrationem, hic ostendit quomodo ad demonstrationem se habeat propter quid quod significat causam. Et circa hoc duo facit. Primo ostendit quomodo cause assumantur in demonstratione, secundo quomodo diuersimode in di-

Lectio me. seq. uersis rebus. ibi [Eadem autem causa est.] Circa primum duo facit. Primo proponit quod intendit, secundo manifestat propositum. ibi [Et hoc

Expo. t. enim existente.] Dicit ergo primo quod quia scire opinamur cum sciamus causam,

Lec.4.l.tex.2. vt in primo habitum est, demonstratio autem est syllogismus faciens scire,

4 genera causarum. ita consequens est quod medium demonstrationis sit causa. Sunt autem quatuor

Physic. tex. genera causarum, vt in secundo physicorum et in quinto metaphysice plenius manifestatur,

com.28.29.et quarum vna est quod quid erat esse, id est causa formalis que est complecti-

30.lec.5. ua essentie rei. Alia autem est causa que posita necesse est causatum po-

Meta.l.co. 8.lec.2. ni, et hec est causa materialis, quia ea que sequuntur ex necessitate materie

T.co.87.lec. 15.t.88. sunt necessaria absolute, vt habetur in secundo physicorum. Tertia autem causa est que est principium motus, id est causa efficiens. Quarta causa est cuius gratia fit aliquid, scilicet causa finalis. Et ita patet quod per medium demonstrationis omnes hec cause manifestantur, quia quelibet harum causarum potest accipi vt medium demonstrationis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nam id quod cum sit necesse est hoc esse, non est vna propositione sumpta, sed saltem duabus. Hoc autem est cum vnum medium habent. Hoc igitur vno sumpto necesse est conclusionem esse.

¶ Et hoc enim quod cum sit, hoc necesse est esse: vna quidem propositione accepta non est: duabus autem ad minus. Hoc autem est cum vnum medium habeant. Hoc igitur vno accepto, conclusionem necesse est esse.

¶ Manifestat quod dixerat. Et circa hoc duo facit. Primo ostendit quomodo diuerse cause sumuntur vt medium demonstrationis in diuersis rebus, secundo ostendit quomodo vnius et eiusdem rei possunt esse diuerse cause. ibi [Contingit autem ibidem.] Circa primum quatuor facit. Primo manifestat quomodo causa materialis accipiatur in demonstratione, secundo manifestat propositum in causa formali. ibi [At vero ipsius.] Tertio ostendit idem de causa efficienti. ibi [Propter quid autem medorum.] Quarto autem in causa finali. ibi [Quorumcumque autem.] Circa primum duo facit. Primo proponit modum quo causa materialis assumitur in demonstratione: quod etiam competit in aliis causis. Secundo

K ponit exemplum. ibi [Manifestum est autem.] ¶ Dicit ergo primo quod

Expo.p. illud quo existente necesse est aliud esse, scilicet causa materialis non contingit accipi sic, vt ex necessitate aliquid sequatur, si accipiatur vna sola propositio, sed oportet accipere ad minus duas hoc modo se habentes quod conueniant in

2. Vlti. vno medio. Si ergo accipiatur in duabus propositionibus vnum medium quod est causa materialis, ex necessitate sequitur conclusio necessaria. Puta si dicamus omne compositum ex contrariis est corruptibile. lapis est huiusmodi

Non omnia que ex materia, huiusmodi ex materia necessaria. T.co.88.lec. 15.t.tex.3. et cetera. Oportet autem accipere duas propositiones non solum propter exigentiam forme syllogistice, sed etiam quia non omnia que sunt ex materia habent ex materia necessitatem, vt probatur in secundo physicorum. Et ideo preter propositionem in qua sumitur hec habere talem materiam, oportet quod sumatur alia propositio que declaret quod ex tali materia aliquid ex necessitate sequitur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Patet autem et hoc pacto. Cur rectus his angulus est, qui in semicirculo designatur, quod cum sit rectus est ille. Sit itaque rectus a. dimidium duorum rectorum b. Angulus denique qui est in semicirculo designatus c. Vt igitur a. id est rectus competat ipsi c. id est angulo, qui est in semicirculo designatus, causa est ipsum b. Nam duorum quidem rectorum dimidium equale est ipsi a. Ipsi autem c. equale est ipsi b. Angulus enim in semicirculo designatus duorum rectorum dimidium est. Cum igitur b. duorum rectorum dimidium sit, a. competit ipsi c. quod quidem est rectum eum angulum esse qui in semicirculo designatus. Quidditas autem est idem quod hoc: et eo sane quia hoc significat ipsa ratio.

Vide in figura. ¶ Manifestum autem est et sic, propter quid recta in medio circulo que existente recta est. Sit igitur recta in quo a. duorum rectorum in quo b. que est in medio circulo in que c.

A. igit̄ rectā esse in .c. que est in medio circu
lo cā .b. est: hoc enim ipsi .a. equale est, qđ ꝟo ē
c. ipsi .b. duoꝝ enim rectoꝝ mediū est. Existe
igit̄ .b. medio duoꝝ rectoꝝ .a. i. c. est: hoc au/
tē erat in semicirculo rectā eē. Huic aūt idem
est qđ qd erat esse, cum hoc significet ratione.

A
T.cō.3.lec.4. te.c.i.po. ❡ Proponit exēplū in mathematicis. Nec est ꝯ id qđ dī
in 3° meta. ꝙ mathematice scie nō demōstrāt per cām mā
lē. T.cō.2.lec.1. te.cōp.5. Mathematica .n. abstrahit qdē a mā sensibili, nō aūt
a mā itelligibili, vt dī in 6° meta. q̄ qdē mā intelligibilis
cōsideraī fm ꝙ aliqd diuisibile accipiī vel in numeris
vel in ꝯtinuis. Et iō qñcunq; in mathematicis aliqd de/
T.cō.31.le.5. t.c.4. mōstraī de toto ꝑ ptes, vī esse demōstratio per cām ma/
terialē. ptes .n. se hñt ad totū fm rōnē māc, vt hī in scđo
phy. Et qꝛ mā magis ꝓprie dī in sensibilib⁹, ꝓp hoc no
luit eā noiare cām mālē. Sꝫ cām necessitatis. ❡ Ad eui
dētiā aūt exēpli qđ in l̄ra ponit̄ sciēdū est ꝙ ois triāgu/
lus cadēs in semicirculo est rectus, vt ꝓbaī in 3° Eucli/
dis. Est aūt ꝓbatio talis. Sit semicirculus .a.b.c. chor/
da aūt eius q̄ est diameter circuli diuidaī in pūcto .d. qđ
est cētrū circuli. Erigaī ergo sup punctū .d. linea ꝑpēdi/
cularis q̄ attingat circūferētiā circuli in pūcto .b, a quo
ducanī due linee ad duo puncta .a. ⁊ .c. Dico ergo ꝙ an
gulus .a.b.c. cadēs in semicirculo est rectus. Probatio.
Triāgulus .b.d.c. hꝫ tres angulos eq̄les duob⁹ rectis,
sꝫ angulus ei⁹ .b.d.c. est rectus, qꝛ linea .b.d. est ꝑpendi
B cularis, ergo duo alij anguli .s. d.b.c. ⁊ .b.c.d. sunt equa
les vni recto. Sꝫ hi duo āguli sunt eq̄les, eo ꝙ due linee
d.b. ⁊ .d.c. sunt eq̄les, qꝛ ꝓtrahunt̄ a cētro ad circūferētiā,
relinquitur ergo ꝙ angulus .d.b.c. sit media ps recti āgu
li. Pari quoq; mō ꝓbaī ꝙ angulus .a.b.d. sit media ps
Expo.l̄. recti. Ergo totus angulus .a.b.c.d. est rectus. Hac ḡ ꝓ/
batione vtiī hic Phs dicēs ꝙ manifestū est ꝑ hunc mo
dū, ꝙ est recta q̄ i semicirculo .i. rectus angulus q cadit
2° in semicirculo, dū accipit illud quo existe seqtur ꝙ sit re/
ctus. Sit ergo rectus angulus i quo .a. qđ est maior ex/
tremitas, medietas duoꝝ anguloꝝ sit mediū in quo .b,
3° angulus cadēs in semicirculo sit minor extremitas in q̄
est .c. Hoc ergo qđ est .a. eē in .c. i. ꝙ angulus i semicircu
lo sit rectus cā est .b. s. ꝙ angulus semicirculi est medius
duoꝝ rectoꝝ. Hoc .n. mediū est eq̄le ꝑ ꝯuersionē ipsi .a. ⁊
4° ipm .c. est sīl mō eq̄le ipsi .b. Nā .b. est eē medietatē duo/
rū anguloꝝ rectoꝝ. Hoc ergo existe necē est ꝙ .a. sit i .c,
Ult. qđ nihil aliud est q̄ꝫ anguli semicirculi eē rectū. Subiū/
git aūt hic ꝙ modus demōstrationis pōt ēt ad formalē
cām ꝑtinere, quam nominauerat qđ quid erat esse, eo ꝙ
esse medium duorum rectoꝝ potest accipi vt ratio signi
ficans quodquidest recti anguli. ❡ Deinde cum dicit.

❡ At ꝟo quidditatem etiam causam esse me/
diam antea demonstrauimus.

❡ At ꝟo ⁊ ipsius quod quid erat esse causa
monstrata est media.

C
Expo.l̄re. ❡ Remittit ad ꝑmissa, ⁊ dicit ꝙ in superioribus mōstratum
est q̄ꝫ cā formalis que est quod qd erat esse ꝑtineat ad
medium demonstrationis. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Idē fit cū q̄riī ꝓp qd aduersus athenienses
ꝑsicū bellū exarsit, q̄ cā fuit: vt athenienses bel
lo vexenī: qꝛ ꝯ sardes ipsi cū eretriēsibus ir/
ruerūt. Hoc .n. ꝑmū mouit. Sit itaq; bellū .a.
ꝑores irruisse .b. athenienses .c. B. igī ꝑores
inquā irruisse ipsi .c. id est athenienses inest .a.
quoq; .b. ipsi cōpetit, medi nāq; lacessiti bel/
lū aduersus eos agūt, q ꝑores iniuriā itule/
rūt. A. igit̄ id ē bellū, vexariq; bello .b. ipsi in
est, id est hisce q ꝑores bellum gessere .b. ꝟo
ipsi .c. id ē atheniēsib⁹ inest. Hi nāq; tractare
bellū cepe medosq; lacessiue re. Mediū igī
⁊ hoc in loco cā est: atq; ea q̄ primū mouit.

❡ Propter qd āt medoꝝ bellū factū est athe Vide i anno.
nis, q̄ cā ē ꝑliari athenienses: qm̄ i sardos cō/
miserūt. Propī h̄ .n. motū ē ꝑmū. Sit bellū
in q̄ .a. ꝑus cōmittit .b. athenienses .c. Est igit̄
b. i .c. ꝑus est cōmittere atheniēsib⁹ .a. āt i .b.
ꝯbellari .n. pri⁹ iniustos. Est itaq; i .b. a. ꝯbella
ri pri⁹ icipiētes .b. āt pri⁹ i atheniēsib⁹, pri⁹ .n.
iceperūt. Mediū itaq; hic cā ē ꝑmū mouēs.

❡ Ponit exēplū de cā mouēte tāgēs q̄ndā grecā hystoriā D
videlꝫ, ꝙ athenienses quōdā adiunctis sibi q̄busdā alijs
grecis inuaserūt sardēses, q erāt subi regi medoꝝ, ⁊ ideo
medi inuaserūt athenienses. Dicit ergo ꝑ̄ ꝙ q̄ri pōt ꝓp qd Expo.l̄re.
bellū medoꝝ factū est cum atheniēsibus, ⁊ hoc ꝓp qd est
cā q̄re athenienses ipugnati sunt a medis, qꝛ .s. ipsi simul
cū q̄busdā alijs .s. eretrijs fecerūt isultū in sardēses. Hoc 2°
enim est qđ fuit motiuū belli. Sit ergo bellum in quo .a. 3°
qđ est maior extremitas, ꝙ ꝑores isultū fecerūt sit .b. id
est mediū, sꝫ athenienses sit .c. i. minor extremitas. Ergo 4°
b. est i .c. i. q̄nātū .s. atheniēsib⁹ ꝯuenit ꝙ ꝑores fecerūt in/
sultū. A. aūt est i .b. qꝛ .s. illi q ꝑus alijs iniustitiā itulerūt
sunt debellati. Sic ḡ .a. est in .b. inquātū debellanī illi q 5°
ꝑus iceperūt. Hoc aūt .s. b. qđ ē mediū ꝑtinet ad athenien
ses, qui prius bellū inceperūt. Et sic pꝫ ꝙ hic accipitur Ult.
quasi mediū cā que primo mouit. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Ea ꝟo quoꝝ cā est id qđ alicui⁹ est grā: cū/
dē subeūt modū: ceu ꝓp qd deābulat, vt va/
leat, cur dom⁹ ē: vt ꝯseruet̄ suppellex. Nēpe
valitudis deābulatio, suppellectilis ꝯseruā
de, dom⁹ ē grā. Atq; iter hec ꝓp qd post ce/
nā ābulare opꝫ, ⁊ cuius opꝫ grā, nihil iteresse
vī. Sit itaq; deābulatio post cenā .c. nō nata
re cibū cū occupet locū i quo est .b. valere sit
a. Cōpetit igit̄ deābulatiōi post cenā id effi/
cere, cibū iquā sumptū i ore vētris nō supna
tare: atq; idipsum sanitatē cōseruet. Sic .n. vī
B. igit̄ cibū inquā haud natare .c. ipsi inest:
id est deābulationi post cenā. At .a. valitudi
nē inquā ꝯseruare .b. ipsi cōpetit. Que igit̄ ē
cā, vt .a. grā cuius cetera fiunt: ipsi cōpetat .c.
Nēpe .b. ipm est: nō supnatare iquā cibum.
Atq; h̄ est tanq̄ꝫ ipsi⁹ rō. Nā .a. hoc assigna/
biī pacto. Cur aūt .b. cōpetit ipsi .c. Quia sa/
num esse id nimirū est: sic inquam sese habe
re. Uerū mutentur ratiocinationes oportet.
Magis enim hoc pacto singula elucescent.

❡ Quorūcūq; aūt cā est ꝓp aliqd: vt ꝓp quid Vide i anno.
ābulat, vt sanus fiat, ⁊ ꝓp qd facta est dom⁹,
vt saluet vasa. Hoc ergo vt sanet: illud ꝟo ꝓ
pter id qđ saluet, ꝓpter qđ post cenā opꝫ am
bulare ⁊ cuius grā opꝫ, nihil differt. Ambu/

Uide annot. lare post cenā i quo.c.nō eminere cibos in q̄
b.sanari i quo.a. Sit igit̄ in eo qd̄ post cenaȝ
ābulat eē facere nō supeminere cibos iuxta
os vētris, ⁊ h̄ eē sanū. Ut.n.ine ē ipsi ābula
re qd̄ est.c.b.qd̄ est nō eminere cibos: in hoc
aūt.a.qd̄ sanatiuū est. Que igit̄ cā ē in c.qd̄
a.fit pp qd, est.b.nō eminere cibos. Hoc aūt
est sic illius rō. A.n.sic demr̄abit̄. Propter
Uide annot. qd.a.in.c.est, qm̄ h̄ est sanari. Opȝ aūt cōmu
tare rōnes, ⁊ sic magis vnaqueqȝ apparebit.

E ¶ Manifestat idē in cā finali. Et circa h̄ duo facit. Pri̇o
pponit exēpliū in cā finali. Scd̄o ondit diūam iter cāȝ fi
nalem ⁊ cām q̄ est pn̄ motus. ibi [Gn̄ones aūt eȝ̄rio.]
Expo.p̄e. ¶ Dicit g̊ p̄ q̄ sil̄r se hȝ cū p̄dictis i qbuscūqȝ accipit̄.q.
cā finis cui⁹ cā fit aliqd. Puta si dicam⁹ pp qd aliqs am
bulat post cenā vt.s.fiat sanus, ⁊ itez pp qd est dom⁹, ad
2° h̄ vt.s.vasa.i.supellectilia hoīs saluent̄.i.ↄseruent̄. Sic
g̊ h̄.s.ambulatio post cenā fit gr̄a sanādi, h̄ aūt.s.edifica
tio domus est gr̄a seruādi sppelectilia. Sic g̊ nihil dif
fert dicere pp qd opȝ post cenaȝ ābulare, ⁊ cuius gr̄a h̄
3° oporteat. Sit g̊ ambulare post cenā in quo.c.minor ex
tremitas, sȝ nō eminere cibos i ore stomachi sit mediū i
F quo est.b.sanari v̊o sit maior extremitas in q̄ est.a. Sit
g̊ b.in.c.qr ambulatio post cenā facit vt nō emineant ci
4° bi in ore stomachi, ⁊ pp h̄ ↄuenit sanitas qd̄ est.a.eē in
5. b.Ut.n.q̄ ipsi ambulare qd̄ est.c.insit.b.qd̄ est nō emi
6. nere cibos in ore stomachi. Ad hoc aūt sequr.a.qd̄ est
esse sanatiuū. Sic ergo pȝ q̄.b.s.nō eminere cibos i ore
stomachi est cā quare.c.est.a.i.q̄re ambulare post cenā
sit sanatiuū, ⁊ hoc.s.nō eminere cibos in ore stomachi ē
rō eius qd̄ est eē sanatiuū. A.enim.i.eē sanatiuū sic assi
7. gnabit̄ ⁊ notificabit̄. Oȝ aūt.a.sit in.c.est.b.pp qd.qr.s.
8. sic se hre vt non emineāt cibi in ore stomachi est sanari.
Ulti. Et ad hoc q̄ singula fiāt magis manifesta, opȝ trāsume
re rōnes. vt.s.accipiat̄ mediū q̄si rō maioris extremita
tis, sicut in p̄misso exēplo apparet. ¶ Deinde cuȝ dicit.

¶ Ordo aūt gn̄onis ac ortus verso mō sese hȝ in his, ⁊ in mouētib⁹ causis. In illis.n.p̄ me diū fiat opȝ, in his aūt.c.ip̄m extremuȝ p̄mo: deinde id vltimum, gratia cuius cetera fiūt.

¶ Gn̄ationes aūt eȝ̄rio hic, ⁊ in causis sȝ motū. Ibi qdē.n.mediū opȝ p̄mum fieri: hic aūt ipsum.c.vltimū. Ultimū aūt est pp quid est.

G ¶ Ondit q̄uo diuersimode se hȝ ⁊ in cā q̄ est pn̄ motus.
Expo.p̄ne Cōtrario.n.mō se hn̄t in via gn̄onis cā finalis, ⁊ cā q̄ est
⁊ 2° pn̄ motus. Nā.s.i demr̄atione q̄ sumit̄ per cām que est
pn̄ motus, opȝ mediū pn̄ fieri.i.esse pn̄ i via gn̄onis.
sicut pus fuit q̄ atheniēses isultū fecerūt in sardēses, q̄ȝ
q̄ ipugnarent̄ a medis. Sȝ hic in demr̄atione q̄ fit per
cām finaleȝ, accipit̄ sicut p̄ in via gn̄onis ip̄m.c.qd̄ est
Ulti. minor extremitas, ⁊ vltimū cāruȝ cause finalis. Ultimū
ēt in via gn̄ationis est finis, cuius gr̄a est aliqd. Mani
festū est aūt q̄ p̄ aliqs ambulat post cenā. ex hoc sequr
q̄ cibi nō emineāt in ore stomachi, ⁊ ex h̄ vlterius seq̄t
sanitas hoīs q̄ est p̄ncipalis finis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Fieri aūt p̄t, vt idē gr̄a sit alicui⁹, ⁊ ex necitate: veluti pp qd p laternā penetrat lumen. Et.n.id qd̄ minores hȝ ptes, sbtiliores ue, necessario p meat⁹ maiores penetrat, āpliores ue. Siqdē lumē fit, q̄ trāsit. Et cuiusnaȝ gr̄a, vt nō deuiem⁹: pedesqȝ ēt offendam⁹. At vt est i hisce q̄ sunt, sic ne ēt est i hisce q̄ fiūt: vt si cū ignis extiguit̄ tonitat, neċe est strepit⁹ sonusqȝ fiat. Et vt pythagorici dicunt, terroris gr̄a, quo pertimeant hij, qui i tartaro degūt.

¶ Cōtigit aūt idē ⁊ vnū, ⁊ qd est, ⁊ pp qd ē: ⁊ ex necitate, vt p lucerne pellē lumē. Et nāqȝ ex necessitate digredit̄ qd̄ in pua ē ptibus p maiores poros. Sic qdē ignis fit digrediēdo: ⁊ pp aliqd, vt non offendamus. Itaqȝ si esse ↄtigit, ⁊ fieri cōtigit, sicut sonat extracto igne: necesse est sceptire ⁊ sonare: ⁊ si est quēadmodū pythagorici dicunt minarum causa his qui sunt in tartaro, quatenus timeāt. T.cō.11. Uide annot.

¶ Ondit q̄uo ad eūdē effectū p̄t accipi plēs p̄dictarum H
cāp. Et circa h̄ duo facit. Pri̇o manifestat p.eē cās esse
eiusdē, 2° ondit in qb⁹ hēat locū qd̄ dictū ē.ibi [Plima
aūt hȝ sunt.] Dic̄ g̊ p̄ q̄ ↄtigit vnū ⁊ eūdē effectū eē pp Expo.p̄e.
aliquē finē siue gr̄a ei⁹, ⁊ ex necitate alicuius p̄oris cāe,
sic h̄ qd̄ est lumē appere p pellē lucerne, ex necitate ↄue
nit. Neċe est.n.q̄ corpus mīop ptiū trāseat p poros lar 2.
giores. Dr̄ aūt h̄ sȝ opinionē ponētiū q̄ lumē sit corpus
qddā subtile, ⁊ q̄ apparētia luminis p diaphanū fiat pp
magnitudinē porop q̄si quorūdā foraminū. Corp⁹ āt sb
tile vi eē puap ptiū. Et qr h̄ nō est s̄m suā opionē, subiū
git q̄ ex tali necitate h̄ ↄuenit, si tn̄ lumē appeat disgre 3°
diēdo.i.p egressuȝ ptiū eius p poros diaphani. Hoc aūt
qd̄ est appere lumē p pellē lucerne est pp aliquē fineȝ. vt I
s.ābulātes i nocte bn̄ficio lumis nō offendamur. ¶ In Ulti.
talib⁹ g̊ possē est 2r argumentari. Uno mō a cā p̄existe, vt
dicam⁹ si eē ↄtigit h̄, ⁊ h̄ erit. puta si lumē ipositū ē lucer
ne: sequr q̄ diffundat̄ p poros pellis, alio⁹ a cā posterio
ri q̄ est posterior in fieri, ⁊ sȝ h̄ argumētabitur q̄ si fieri
ↄtigit finē vltimū opȝ p̄cedere ea p q̄ ↄuenit̄ ad finē. Si
cut pȝ in tonitruo, q̄ si ē ignis extictus, neċe ē sceptire.i.
fulminare, ⁊ facē fremitū quēdā ignis extīcti, ⁊ sonū quē
dā. Et si opio pithagoricop est v̊a q̄ tonitruū fiat ad cō
minādū his q̄ sunt i tartaro, opȝ dicere q̄ tonitruuȝ fiat
ad h̄ q̄ hoīes q̄ sunt in tartaro timeāt. ¶ Deīde cū dic̄.

¶ Atqȝ plima talia sunt: p̄sertim in hisce q̄ nā talia fiūt ⁊ ↄstāt. Altera nāqȝ nā alicuiuȝ gr̄a facit: altera necessitate. Necessitaȝ aūt est duplex. Alia.n.est s̄m nām ⁊ appetitioneȝ, alia violenta: q̄ qdē est p̄ter appetitionē. He necessitates extāt cū lapis nūc sursuȝ nūc, deorsum mouetur. Naȝ tametsi necessitate lapis vtroqȝ motu cietur: non eadē tn̄ necessitate.

¶ Plima aūt hȝ sunt: ⁊ maxie i his q̄ nā sbsistūt ⁊ ↄstātib⁹. Hoc qd̄ pp h̄ nā fecit: alia vo ex necitate. Necitas aūt duplex ē. Hoc qdē .n.sȝ nām ⁊ motū, sic lapis ex necitate ⁊ sursuȝ ⁊ deorsuȝ defert̄, sȝ nō pp eādē necitatē.

¶ Ondit in qb⁹ ↄtiget h̄ qd̄ dictū ē. Et circa h̄ tria facit. K
Pri̇o ondit q̄uo h̄ se hēat i his q̄ fiūt a nā, 2° q̄uo se hēat i
his q̄ sunt a ppo⁰. ibi [In his āt q̄ sunt.] 3° isert qddā
correlariū. ibi [Quat̄ finis bon⁹.] Dic̄ g̊ p̄ q̄ plima hȝ Expo.p̄me.
q̄.s.sūt ex neci⁰ ⁊ sunt pp finē, maxie inueniunt̄ i his q̄ sb 2.
sistūt a nā, ⁊ i his q̄ sūt p nāȝ ↄstructā. Nā.n.q̄dā fac̄ pp
finē, q̄dā v̊o facit ex necitate p̄op cāp, q̄ qdē est duplex. 3°

Tex. Una fz nāz q̄ ē fz ɔditionē māe, alia fz cām mouētē. sicut lapis mouet' q̄dē ex necītate q̄nq̄z sursuz q̄nq̄z deorsū, sz nō pp idē gen' necītatis. sz deorsū mouet' pp necīᵗᵉᵐ nāe, sursuz āt pp necītatē mouētis. i. ꝓijcientis. ℭ Deide cū dicit.

ℭ In his aūt q̄ pficisci solēt a mēte, q̄dā nūq̄ sunt a casu: vt dom⁹ vel statua: neq̄z necītate, sz alic⁹ grā. Quedā sūt ēt a fortūa: vt sanitas atq̄z salus, maxie vo in q̄bus fit: vt sic, ꝛ aliter sese habeant: cū generatio nō est a fortuna.

ℭ In his āt q̄ sūt ab itelligētia: alia q̄dez neq̄q̄ sūt ab eo q̄ p se frustra ē: vt dom⁹ aut effigies, neq̄z ex necītate sūt: sz pp h̄. Alia vo sūt a fortūa, vt sanitas ꝛ salus. Maxie āt i q̄bus cū q̄z ɔtingit ꝛ sic ꝛ alr: cū non a fortuna gīo fit.

A
Expo. lᵉ. ℭ Ondit q̄uo se hēat i his q̄ sunt a ꝓpoᵗᵒ, ꝛ dicit q̄ in illis q̄ fiūt p rōnē, sicut sūt opa artis, q̄dā talia sūt q̄ nūq̄ fiūt a casu, sicut domus ꝛ statua, nec ēt pñt vnq̄ fieri ex necītate nāe, sz sp fiūt pp finē, q̄ sp fiūt a rōne q̄ nō opat' nisi intē- 2ᵃ dēs finē. Quedā vo q̄ pñt q̄dē fieri a rōne artis, tñ pñt ēt q̄nq̄z fieri a fortūa. sicut p3 de sanīᵗᵉ, q̄ q̄nq̄z fit p artē medicine. sz tñ q̄ pōt ꝓuenire ex aliq̄ cā nāli, pōt ɔtingere q̄ aliq̄s sanet' pter ītētionē, sicut si leprosus sanet' ex esu serpētis quē comedit vt moreret'. Et silr ɔtigit d̄ salute, cū s. aliq̄s itrās domū pp aliq̄d aliō liberat' de manu inimi- Tex. coꝝ q̄rētiū ip̄z. Et h̄ maxie ɔtigit i oīb⁹ reb⁹ i q̄b⁹ ɔtigit q̄ aliq̄d fit ꝛ sic ꝛ alr, cū nō a fortūa fit. i. ɔtigit eūdē esse ctū nō fortuito ex diuersis cāis ꝓuenire. Puta p̄t aliq̄s itrare domū nō a fortūa vt saluet' a manu hostiuz, vel vt comedat, vel vt q̄escat. Uñ si intēdēdo vnū coꝝ, eueniat aliō erit a fortūa. Sz dom⁹ ꝛ statua nō fiūt nisi pp easdez cās, ꝛ iō talia nō ɔtigit fieri a fortuna. ℭ Deide cū dicit.

ℭ Quare si finis sit bon⁹: ea q̄ ad illū ɔsequēdū efficiūt' alic⁹ grā fiūt: ꝛ aut a nā: aut ab arte. A fortuna vo nihil cuiusq̄ fieri grā solet.

ℭ Quare finis bonus pp aliq̄d fit, ꝛ aut nā, aut arte. A fortuna aūt nihil ꝓpter aliq̄d fit.

B
Tex. co. 79. lec. 13. ꝛ. cap. 4. ℭ Cōcludit ex p̄missis q̄ ꝓuenire ad bonū ē aut a nā aut ab arte. Ars. n. ꝛ nā silr opant' pp finē, vt h̄r in 2ᵒ phyſi. Sz a fortuna nō fit aliq̄d grā h̄. Qō iō dr̄ q̄ ꝛ si fortūa
Tex. co. 52. lec. 8. ꝛ. cap. vlti. ɔtigat i his q̄ fiūt pp aliq̄d, vt dr̄ i 2ᵒ phy. illō tñ q̄ō dr̄ a fortūa fieri nō ē itētū tanq̄ finis, sz p̄ter itētionē accidit.

ℭ Eadē aūt cā est i his q̄ sūt: ꝛ i his q̄ fiūt: ꝛ in his que fuere: ꝛ i his itē q̄ fiēt, futuraq̄z sunt. Mediū. n. ip̄z cāz eē ɔstat. Ueꝝ dīa q̄dā eē vr̄. Eoꝝ. n. q̄ sunt, est, coꝝ que fiūt, fit, eorum que fuere, fuit, coꝝ deniq̄z que fient, erit.

ℭ Eadē aūt cā ē in his q̄ fiūt: ꝛ factis, ꝛ futuris: q̄ vere est his q̄ sunt. Mediū. n. cā est i his q̄ sunt, q̄ est: ipsis aūt q̄ fiūt, que fit: factis aūt facta, ꝛ futuris, futura. LECTIO. X.

Postq̄ Phs ondit q̄uo q̄tuor gīa cāꝝ i demōstratiōe p medīo assumūt', h̄ ondit q̄uo i diuersis demrat' aliq̄d p cām. Est āt circa h̄ duplex dīa ɔsiderāda. Pria q̄dē fz q̄ cā simul est cū effectu, vl nō sit, 2ᵃ ꝓut cā ꝓducit effectū sp, aut sic freq̄nter. Et de hac agit. ibi [Sunt
Lec. 11. tex. expo. 3. āt q̄dē q̄dā q̄ fiūt vlr.] Circa p̄ᵐ duo fac. Primo ondit q̄uo aliq̄d demrēt' p cām q̄ est sil' cū eo cui⁹ est cā, 2ᵒ q̄uo
C demrat' aliq̄d p cām q̄ nō est sil' cū eo cui⁹ est cā. ibi [In his aūt q̄ nō simul.] Circa p̄ᵐ ɔsiderāduz q̄ q̄ in motu necē est ɔsiderare p̄us ꝛ posteri⁹, i causis mot⁹ ē accipe cām ꝛ cātū se hñe fz p̄us ꝛ posterius. Sic p3 q̄ cā agēs nālis mouēdo ꝓducit ad suū effectū. Et sic p totū motuz ꝓducit' mobile ad terminū mot⁹, ita p p̄ᵃᵐ p̄tē mot⁹ ꝓducit' ad 2ᵃᵐ, ꝛ sic deicepS. Uñ sic mot⁹ ē cā q̄etis ɔsītis, ita ps p̄ᵃ mot⁹ ē cā subseq̄ntis, ꝛ sic deiceps. Et h̄ idinter siue h̄ ɔsideret' i vno mobili q̄ō mouet' ɔtinue a p̄n° vsq̄ ad finē, siue i diuersis mobilibus, quoꝝ p̄ᵐ mouet 2ᵐ, ꝛ 2ᵐ 3ᵐ. L3 simul duz p̄ᵐ mouēs mouet, p̄ᵐ motū moueat', tñ p̄ᵐ motū remanet mouēs postq̄ desijt moueri, quo mouēte simul mouet' 2ᵐ mobile. Et ita successiue mouētur mobilia, quoꝝ vnū ē cā mot⁹ alteri⁹, sicut de his q̄ ꝓijciuntur manifestat Phs i 8ᵒ phy. Per hūc ḡ modū ɔtigit q̄ Tex. co. 81. lec. 22. ꝛ. expo. 3. cā nō ē sil' cū eo cui⁹ est cā, in q̄ñtū. s. p̄ ps motus est cā 2ᵉ, vel p̄ᵐ motū mouet 2ᵐ. Qñuis aūtē motus i suis ptib⁹ successionē hēat, tñ sil' est cū cā mouēte. Sil'. n. dum mouēs mouet, mobile mouet', eo q̄ mot⁹ nihil est aliud q̄ D act⁹ mobilis a mouēte, fz quē mouēs dr̄ mouē ꝛ mobile moueri. Et mlto magis i his q̄ sunt eē motuz opz cā sil' eē cū suo cāto, siue accipiat' aliq̄d vt termin⁹ mot⁹, sicut illuminatio aeris sil' est cū solis exortu, siue aliq̄d accipiat' i his q̄ sunt penitus imobilia ꝛ causis eēntialib⁹, q̄ sunt cāe ip̄i⁹ eē. Circa p̄ᵐ ḡ duo fac. Primo ꝓponit q̄ō itēdit, 2ᵒ manifestat ꝓpositū p exēpla. ibi [Ut pp q̄d factus defectus.] Dic ḡ p̄ q̄ q̄ncūq̄z cā est simul cū suo ef- Expo. lᵉ. fectu, opz eādē cāz accipe q̄ātū ad h̄ q̄ō est fieri, vel factū eē, ꝛ futuꝝ eē, q̄ accipit' q̄ātū ad h̄ ē q̄ō eē, q̄ si cā simul cū suo cāto, sicut necē est q̄ q̄ñ est cā est effectus, ita necesse est q̄ q̄ñ fit cā fiat effectus, ꝛ q̄ñ est facta q̄ sit factus effectus, ꝛ q̄ñ est futura sit futurus effectus. Nec ē istāria q̄ dū fit edificator addiscēdo artē edificatiuā nōdū fit edificiū, cuius ipse est cā per artem edificatiuā, q̄ edificator nō noiat cām edificij in actu, sed cām in potētia, vel in habitu. Sz edificās noiat cām i actu, quā opz simul esse cū eo cui⁹ est cā, vt dr̄ in 2ᵒ phy. Est aūt identitas q̄ātū ad h̄ q̄ in oīb⁹ mediū est cā. Sz h̄ accipiēdū est Tex. co. 37. le. 6. t. ex. 6. vlti. fm debitā ꝓportionē, vt. s. ip̄m eē cāe ꝓportionet' ip̄i eē effectus, ꝛ fieri cāe fieri cāti, ꝛ factū eē cāe facto eē cāti, ꝛ futuꝝ esse cāe futuro esse cāti. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Nā vt he patefiāt exēplo: cū interrogamur cur fuit, vel fit, vel erit, vel est, defectio lune: q̄ fuit: vel fit, vel erit: vel est terra iter solez ꝛ lunaz: accōmodatissime r̄ndemus. Quid est glaties: ꝛ accipiat' aquā ɔgelatā ipsam esse. Atq̄z sit aqua quidē. c. ɔgelata aūt. a. cā deinde collocetur in medio q̄ō ipsuz occupat. b. absentia penitus ip̄i⁹ caloris. B. igit' ip̄is c. iest. a. quoq̄z. b. ip̄i cōpetit. Atq̄z fit glaties, cū ip̄m. b. fit: ꝛ fuit cū fuit: eritq̄z cum erit. Ea igitur que hoc pacto est causa fit: ꝛ est, ꝛ fuit: ꝛ erit vna cum eo cuius esse causa dicitur.

ℭ Ut pp q̄d factus est defectus pp id q̄ō in medio facta ē terra: fit aūt pp id q̄ō fit: erit āt ꝛ pp id q̄ō erit i medio: ꝛ est pp id q̄ō est silr. Et q̄d est crystallus. Accipiat' igit' q̄ñ aqua dēsata est. Aqua. c. densata in quo. a. cā. media i quo. b. defectus caloris penitus. Est igitur in. c. q̄dē. b. in hoc aūt densatū eē q̄ō est i quo. a. fit āt crystallus cū fiat. b. factū est. a. facto. b. erit aūt futuro. b. Siquidez cā ꝛ cuius est cā simul fiunt cum fiant: ꝛ sunt cum sint: ꝛ

in eo qd̃ factum est: ⁊ in futuro similiter est.

E Expo.pᵉ. ℭ Manifestat qd̃ dixerat p duo exẽpla. quoꝝ pᵐ est de eclypsi lune. Dicim⁹.n. ꝙ heri fact⁹ ẽ defect⁹ lune pp̃ h̃ ꝙ heri fcã est iterpõ terre iter solẽ ⁊ lunã, ⁊ ꝙ nũc fit defectus lune pp̃ h̃ ꝙ nũc fit talis iterpõ terre, ⁊ ꝙ cras fiet defectus lune pp̃ id qd̃ terra ponet̃ i medio, ⁊ ꝙ nũc est defectus lune pp̃ id qd̃ nũc est iterpõ terre.
2ᵉ ℭ Scd̃m aũt exẽplũ de crystallo, puta si dicem⁹ qd̃ est crystallus, ⁊ accipiat̃ h̃ pro ei⁹ diffõne. ꝙ sit aq̃ ↄdẽsata vehementer. Sit ḡ aq̃. c. i. mior ex̃mitas, ⁊ dẽsatũ eẽ sit. a. i. maior extremitas. ⁊ accipiat̃ p medio. b. i. ꝙ penitus caret calore. Exhalãte.n. calo ispissat̃ hũidũ. Vñ qñ itẽse exhalat calꝫ. ↄñs est ꝙ itẽse ispisset̃ humidũ. Reducẽdo ḡ ad formaꝫ
F syllogisticã dicem⁹ ꝙ. b. ẽ i. c. q. s. crystallus hꝫ pfectaꝫ exhalationẽ cali, i. b. ãt est. a. q. illie qd̃ pfecte caret calo dẽsatũ ẽ. Sic igit̃ hꝫ ꝙ est crystallũ eẽ plenũ aq̃ densata est cã ꝙ hẽat defectuꝫ caloris, ita ẽt cã ꝙ fiat crystallus
Vlt. cã est ꝙ fiat. b. Et eadẽ rõ est i fcm̃ eẽ, ⁊ i futuꝝ eẽ. Et sic ↄcludit, ꝙ si sic accipiat̃ cã ⁊ cãtũ opꝫ ꝙ sil'r sint sil' in fieri ⁊ in eẽ, ⁊ in factũ eẽ, ⁊ in futuꝝ eẽ. ℭ Deinde cũ dicit.

ℭ Sꝫ i hisce q̃ nõ sunt sil': sit ne vt i ↄtinuo tpe?

T.cõ.33. ℭ In his ãt q̃ nõ sil' sũt: nũqd sũt i ↄtinuo tpe?

G ℭ Ostẽdit quo cã q̃ nõ est simul cũ cãto accipiat̃ mediuꝫ demõstrationis. Et p̃ in his q̃ fiunt indirectũ, 2° in his q̃
Lec.12.c. expo.pᵉ. fiũt circulariter. ibi [Qm̃ aũt videmus.] Circa pᵐ tria facit. Primo pponit qõnem, 2° interponit qd̃dam qd̃ est necessariũ cognoscere ad solutionẽ qõnis. ibi [Est igit̃ a posteri⁹ facto.] 3° soluit qõnẽ. ibi [Speculãdũ est igitur qd̃ est ↄtigẽs.] Circa pᵐ duo facit. Prio pponit qõ
Le.ime.seq. i.exp.pmc. nẽ, 2° manifestat eã. ibi [Sic vĩ nobis.] Mouet ḡ p̃ qõ
Expo lre. nẽ vtꝝ in cãis q̃ nõ sil' fiũt cũ cãtis, sit dicere ꝙ cãtuꝫ fm̃ tps ↄtinuũ ↄseq̃tur ad cãm vel nõ. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Quẽadmodũ nobis vĩ alia alioꝝ sint cãe: ceu factũ facti: fiẽs fiẽtis: futurumq; futuri.

ℭ Sicut videtur nobis alias aliorum causaꝫ esse: hoc est facti esse altera facta: ⁊ futura futuri: eius aũt quod fit si aliqd antea factũ est.

H Expo.t ℭ Manifestat qõnẽ. Videmus.n. ꝙ alie sunt cãe alioꝝ nõ simul cũ eis existẽtes. sicut eius qd̃ factũ esse, est alia cã precedens qd̃ est fieri, ⁊ ipsius fore. i. ꝙ aliqd sit futurũ cã est aliqd futurũ fieri, ⁊ iteruꝫ ipsius fieri cã est aliqd
Sensus.q. qd̃ prius factũ est. Est igit̃ qõ vtruꝫ iste cãe se ↄñtes sint in tpe ↄtinuo, vel non. Hoc.n. necessariũ est scire demonstratori, q. si nõ sit ↄtinuatio in huiꝰ causis, nõ erit accipere imediatũ, q. semp inter duo nõ cõtinuata est accipe aliqd mediũ. Et iõ si illud nũc i quo est effectus nõ sit cõtinuũ ad illud nũc in quo ẽ cã, erit i medio aliqd accipe qd̃ sit cã media, ⁊ sic in infinitum. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ At ↄstat i his ab eo rõcinationẽ extruẽdã esse qd̃ postea fuit: pncipia aũt ⁊ eoꝝ ea sunt que prius fuerunt. Quapropter idẽ ⁊ in hisce q̃ fiunt seruãdus est modus. Sed ab eo qd̃ ante fuit nõ extruit̃ rõcinatio: vt qm̃ hoc fuit: h̃ qd̃ est posteri⁹ ortũ est: sil'r ⁊ in futuro.

ℭ Est igit̃ a posteri⁹ facto syll's pncipiũ: igit̃ ⁊ hoꝝ est q̃ facta sunt. Vñ ⁊ i his q̃ fiũt sil'r ẽ. A priori aũt non est: vt qm̃ hoc factũ est: q̃re hoc posterius factũ est: ⁊ in futuro similiter.

ℭ Manifestat qd̃dã qd̃ est necessariũ ad solutionẽ pmisse qõnis. Et p̃ pponit qd̃ intẽdit, 2° probat propositũ. ibi
I [Neq;.n. determinati.] Circa pᵐ ↄsiderãdũ est ꝙ sicut linea est qd̃dã ↄtinuũ pũctus qd̃daꝫ indiuisibile qd̃ terminat ⁊ diuidit lineã, ita ẽt ipm̃ fieri vel moueri est qd̃dam ↄtinuũ, ipm̃ aũt qd̃ est motũ esse vel factũ eẽ est qd̃dã idiuisibile, qd̃ põt accipi, vel vt terminãs totũ motũ, vel vt diuidẽs motũ tãquã finis p⁹ptis motus. ⁊ pnᵐ 2ᵉ. sic pꝫ de pũcto qd̃ diuidit lineã. Sic igit̃ ipꝫ factũ eẽ est cã pcedẽs ipm̃ fieri cui⁹ ẽ pnᵐ. ⁊ est effect⁹ ↄñs illiõ fieri
Expo.pᵉ cui⁹ ẽ termin⁹. Si ḡ debeamus demr̃are, opꝫ fieri syllm demr̃atiuũ a posteriori fcm̃ eẽ ad fieri pcedẽs, vt si dicam⁹ h̃ fcm̃ eẽ. ḡ illõ prius fiebat. Sꝫ q̃ ⁊ ipꝫ fcm̃ eẽ est pnᵐ 2.
fieri, siue q̃ fcã sunt eoꝝ q̃ fiũt, ↄñs ẽ vt sil'r se hẽant i his q̃ fiũt, vt. s. a posteriori fieri syllogiset̃ ad prius fcm̃, puta si dicam⁹ sol mouet̃ ad pũctũ mediȷ celi, ḡ prius motus ẽ ad pũctũ oriẽtis. Sꝫ a priori nõ põt fieri syll's ad posteri⁹ Vlt.
vt puta si dicam⁹ ꝙ q. h̃ prius fcm̃ est, iõ seq̃tur ꝙ illõ qd̃ est posteri⁹ fiat, aut fcm̃ sit. Et q̃ rõ est de fieri ⁊ de factuꝫ esse, eadẽ rõ est de fore, ⁊ futuꝝ fieri. ℭ Deinde cũ dicit.

ℭ Siue nãq; determinatũ, siue ideterminatũ fuerit tps, si erit vnq̃: vt cũ h̃ fuisse vẽ dicat̃, posteri⁹ iquã ipꝫ. In medio.n. tpe falsuꝫ erit pfecto h̃ ortũ fuisse dicẽ, altero iã orto. Eadẽ ẽ ⁊ i futuro penitus rõ, neq; qm̃ h̃ fuit h̃ erit.

ℭ Neq;.n. determinati, aut non determinati erit tpis. Quare neq; qm̃ h̃ veruꝫ est dicere factũ eẽ: hoc veꝝ est dicere factũ eẽ posteri⁹. In medio.n. falsum eẽt dicere hoc, iam altero facto. Eadem autem ratio est ⁊ in futuro.

ℭ Probat qd̃ dixerat. Et circa h̃ duo fac. Prio pbat ppositũ rõne accepta ex pte tpis absolute ↄsiderati. 2° ex pte K
tpis qd̃ ↄuenit eẽ mediũ iter cãꝫ priorẽ ⁊ effectũ posteriorẽ. ibi [Ampli⁹.n. neq; ideterminatũ.] Dicit ḡ p̃ ꝙ iõ a Expo.pᵉ.
priori nõ põt syllogiȥari ad posteri⁹, q. posito priori nõ opꝫ ꝙ seq̃tur posteri⁹, neq; fm̃ aliqd̃ determinatũ tps, neq; simplr nõ determinatũ. Et h̃ p̃ manifestat q̃tũ ad determinatũ tps, puta si dicam⁹ bibit infirmus potionẽ, ḡ tali 2ᵉ
die sanabit̃. Si.n. a priori facto syllogiȥari possit posteri⁹ L
fm̃ determinatũ tps, poterit ↄcludi, ꝙ q. veꝝ est dicere hoc factũ esse puta infirmũ bibisse potionẽ, ꝙ ẽt veꝝ sit dicere hoc factũ esse qd̃ posterius est, puta eũ eẽ sanatũ. Sed h̃ nõ seq̃tur, q. põt dari aliqd̃ tps in quo verũ ẽ eũ potionẽ bibisse, ⁊ tñ nõdũ veꝝ est eũ sanatũ eẽ, sic in intermedio tpe iter sumptionẽ medicine ⁊ sanitatẽ adeptaꝫ. 3ᵉ
Et h̃ est qd̃ dicit, ꝙ iõ p̃dicta ↄ̃ nõ seq̃tur, q. i medio tpe falsum erit ꝙ h̃ sit factũ. s. hũc esse sanatũ, quãuis alteꝝ iã sit factũ. s. eũ medicinã bibisse. Et eadẽ rõ est ẽt respectu futuri. Nõ.n. possumus ↄcludere, iste nũc medicinã Vlt.
bibit, ḡ erit sanatus p aliq̃ tpe determinato, q. h̃ nõ erit verũ in quolibet tpe futuro. s. i tpe medio. ℭ Scd̃o ibi.

ℭ Mediũ.n. sil' hẽat ortũ oꝫ, vt sit factũ factorũ, futurorũq; futurũ, ⁊ ceteroꝝ sil'r. At id qd̃ fuit, ⁊ id qd̃ erit, fieri neq̃t, vt ortuꝫ hẽant sil'.

ℭ Neq; qm̃ h̃ fcm̃ ẽ, h̃ erit. Mediũ.n. homogeneũ opꝫ esse, factoꝝ fcm̃, futuroꝝ ꝯo futurũ, cũ his q̃ fiũt fieri: cũ his q̃ sunt esse. Sꝫ futurũ esse ⁊ esse nõ ↄtingit esse homogeneuꝫ.

ℭ Probat idẽ quãtũ ad tps indeterminatũ, puta si dicamus iste medicinã bibit, ergo sanabit̃. Nõ.n seq̃tur, ꝙ M Expo pᵉ. T.i.2.lec.10.
q. hoc factũ est. s. ꝙ iste medicinã bibit, hoc erit. s. sanabitur. Iã.n. supra dictũ est, ꝙ cã q̃ ex necessitate ifert esse cãtũ, est simul cũ effectu. Et accipit̃ q̃si mediũ hõgeneum 2ᵉ
. i. vnius gñis, sicut ad probãdũ aliqua esse facta in preterito accipit̃ pro medio ⁊ causa aliqd qd̃ est in preterito. ⁊ sil'r futuroꝝ id qd̃ est futurũ. ⁊ eoꝝ que sunt in fieri id

Uni. qđ est in fieri, ꝛ eoꝝ.s.q̃ existunt id qđ existit. Sed qñ sic syllogizaꝛ h̃ fcm̃ est ḡ hoc erit, nõ accipiꝛ mediũ vnius gñis, sꝫ vnũ est p̃us ꝛ aliud posteri⁹. Unñ posito p̃ori nõ sequiꝛ ex necessitate posterius in illis in qbus effectus causaꝝ impediri possunt. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Preterea fieri nõ põt: vt aut ĩdeterminatũ: aut determinatũ sit ipm mediũ tp̃s. Falsum enim erit in medio illõ dicere tempore.

ℭ Ampli⁹.n.neqꝫ indeterminatum contingit esse tp̃s medium: neqꝫ determinatum. Falsum enim erit dicere in medio.

A Expo. p⁰. ℭ Ponit aliã rõnẽ q̃ sumiꝛ ex pte tp̃is medij, ꝛ dicit, q̃ sic̃ ex pte tp̃is absolute ꝯsideratĩ manifestũ ẽ q̃ nõ pt syllogiꝫari a p̃ori ad posteri⁹, nec s̃m tp̃s determinatũ, neqꝫ s̃ꝫ tp̃s ideterminatũ, ita ẽt nec ex pte medij tp̃is ꝯtigit accipi aliqđ dterminatũ, aut ideterminatũ i q̃.s. pt ꝯcludi posteri⁹ a p̃ori. Jã.n.dem̃ ẽ, q̃ i toto tp̃e itermedio falsũ est Ult. dicere id qđ est posteri⁹ eẽ, q̃uis id qđ est p̃us iã p̃cessit.

ℭ Cõsiderãdũ ẽ ãt qd nã sit qđ ꝯtinet: vt i rebus post fcm̃ esse sit fieri. An pꝫ fcõ fiẽs non herere? nec.n.facto fcm̃ ẽt heret. Sunt.n.fines ac idiuidua. Nã vt pũctũ pũcto nõ heret: sic neqꝫ fcõ fcm̃. Ambo nãqꝫ sunt indiuisibilia. Nec igiꝛ ob id ipm fcõ fiẽs herere pt. Fiens.n. diuisibile: fcm̃ idiuisibile ꝯstat eẽ. Ut igiꝛ linea sese hꝫ ad pũctũ: sic fiẽs ad factum. Nã in eo qđ fit ĩfinita sunt facta. Magis aũt de hisce clari⁹ ẽ dõm i vlib⁹ libris de motu.

T. c. 44. ℭ Speculãdũ igiꝛ qd est ꝯtingẽs: vt p⁹ id qđ fcm̃ ẽ sit fieri in reb⁹. Aut manifestuꝫ ẽ q̃ nõ ẽ habitũ cũ fcõ eẽ qđ fit. Neqꝫ.n.fcm̃ cũ post fcõ eẽ (termini.n.st ꝛ athomi) sic neqꝫ pũcta adinuicẽ sũt hita: neqꝫ q̃ fcã st. Utraqꝫ.n. idiuisibilia sũt. Neqꝫ igiꝛ qđ fit cũ eo qđ fcm̃ est pp id. Qđ qdẽ.n. fit diuisibile ẽ: qđ aũt fcm̃ ẽ indiuisibile est. Sicut igiꝛ linea ad pũctuꝫ se hꝫ: sic id qđ fit ad qđ fcm̃ est. Sũt.n. infinita fcã in eo qđ fit. Magis aũt manifestũ in vlibus de motu opꝫ dicere de his. LECTIO. XI.

Postq̃ Ph̃s ꝯsiderauit vtꝝ i his q̃ nõ fiũt siũt, posteri⁹ s̃ꝫ ꝯtinuitatẽ tp̃is seq̃ꝛ ad p̃⁹ i q̃ iterposuit qđdã mediũ.s. q̃ a p̃ori ad posteri⁹ ñ syllogizaꝛ, hic accedit ad determinãdũ qõnẽ motã. Et circa h̃ duo facit. Pmo ostendit q̃uo B se hẽant fieri ꝛ fcm̃ eẽ s̃ꝫ tp̃is ꝯtinuitatẽ, 2⁰ ostendit ppositũ. ibi ℭ De h̃ qdẽ igiꝛ ꝛc̃.] Dicit ḡ p̃ q̃ ad ostẽdẽdũ Expo. p⁰. ppositũ. opꝫ speculari qd ẽ ꝯtingẽs, vl ꝯtinuãs fcm̃ eẽ ei qđ ẽ fieri, vt p⁹ vnũ ꝯtinue seq̃ꝛ aliud. Et circa h̃ dic̃ p̃ manifestũ 2⁰. eẽ q̃ fieri cũ eo qđ ẽ fcm̃ eẽ nõ ẽ hitũ.i.ꝯsiter se hñs. Dicũtur ãt ꝯsiter se hñtia q̃ nihil est mediũ eiusdẽ gñis, sic̃ duo milites i acie. vl duo clici i choro. Hitũ ãt supra id qđ ẽ ꝯsiter addit ꝯtactũ. sic dĩ i.5.phy. Sic ḡ dic̃ q̃ fieri nõ pt T. c. 25. 26. eẽ ꝯsiter se hñs ꝛ ꝯtiguũ cũ h̃ qđ ẽ fcm̃ eẽ. Et h̃ pbat, q̃ Lec. 5. 6. neqꝫ ẽt fcm̃ eẽ ẽ ꝯtiguũ.s. vt ꝯsiter se hñs cũ alio fcm̃ eẽ, expo. 4. eo q̃ duo fcã eẽ h̃ mõ se hñt, vt q̃dã vltia ꝛ idiuisibilia i 3⁰. tp̃e, sic̃ duo pũcta i linea. Unñ sic̃ duo pũcta nõ st ꝯsiter se C hñtia adinuicẽ, ita ẽt neqꝫ duo fcã eẽ, q̃ tã pũcta q̃ꝫ fcã 4⁰. eẽ st sic̃ idiuisibilia, ꝛ talia nõ se hñt ꝯsiter i ꝯtinuis, vt pbaꝛ i.6.phy. Et q̃ duo fcã esse nõ st ꝯsiter se hñtia, pp h̃ Tex. com. 2. Lec. 1. 2. exp.

ẽt manifestũ ẽ q̃ fieri ꝛ fcm̃ eẽ nõ ꝯsiter se hñt. Fieri.n.ẽ diuisibile sic̃ ꝛ moueri, sꝫ fcm̃ eẽ ẽ idiuisibile sic̃ ꝛ pũct⁹. Sic̃ igiꝛ se hꝫ lĩea ad pũctũ, sic se hꝫ fieri ad fcm̃ eẽ. Sũt enim ifinita fcã eẽ i eo qđ ẽ fieri, sic̃ ꝛ ifinita pũcta potẽtialr st i lĩea. Et h̃ ẽ cã q̃re i lĩea nõ pñt eẽ duo pũcta ꝯsiter se hñtia, q̃ iter q̃lꝫ duo pũcta ẽ accipe aliđ pũctũ, et silr iter q̃lꝫ duo fcã eẽ ẽ accipe aliđ. Unñ duo fcã eẽ nõ se hñt ꝯsiter. Et q̃ fcm̃ eẽ ẽ teri⁹ ei⁹ qđ ẽ fieri, seq̃ꝛ ꝯsiter q̃ nec fieri se hẽat ꝯsiter cũ eo qđ est fcm̃ esse, q̃ sic duo fcã eẽ se hẽrent ꝯseq̃nter adinuicẽ. Sꝫ fieri imediate terminaꝛ ad fcm̃ eẽ. sic̃ lĩea ad pũctũ. ℭ De his ãt opꝫ ꝛc̃.] i. de his patebit magis i vlib⁹ de motu. i. in libro phyſi. Tractaꝛ.n. de hoc in sexto illius. ℭ Deinde cum dicit. 4⁰. 5⁰. 6⁰. 7⁰. 8⁰. D Ult. T. c. 7. ꝛ ide Lec. 1. 2. Expo. 4.

ℭ De eo igiꝛ ipo q̃uo sese hꝫ mediũ cuꝫ deinceps sit gñatio: h̃ eo vsqꝫ sumanꝛ. Nã ꝛ i his ipis mediũ: ꝛ p̃muꝫ neceẽ ẽ medio vacare: velut.a.fuit cũ sit fcm̃.c. Antea aũt fuit.a. Atqꝫ c. p̃ncipiũ ẽ ex eo q̃ ꝓpinquus ẽ eo pũcto: qđ ẽ p̃ncipiũ tp̃is. Jtẽ.c.fuit qñ.d.fuit: Orto igiꝛ d. neceẽ est.c.fuisse.c.vero orto: necesse est.a. prius ortũ fuisse. Atqꝫ si mediũ hoc accepis mõ: ad id tandẽ accesseris qđ medio vacat. Vide in annot.

ℭ De h̃ qdẽ igiꝛ q̃ q̃uo cũ eo qđ ꝯsiter se hẽat media cã: intm̃ acceptuꝫ sit. Neceẽ.n. ꝛ in ijs mediũ: ꝛ p̃mã ꝛ sine medio esse: vt.a. fcm̃ est qñ.c. fcm̃ ẽ: añ aũt ẽ.a. Pricipiũ igiꝛ ẽ.c. pp id qđ primũ ẽ ipsi nũc: qđ ẽ p̃ncipiuꝫ tp̃is. sꝫ c. fcm̃ ẽ: qñ.d. fcm̃ ẽ. D. igiꝛ cũ fiat.a. neceẽ ẽ fcm̃ eẽ. Cã ãt ẽ.c. D.n. fcõ neceẽ ẽ.c. fcm̃ esse c. ãt fcõ: neceẽ est.a. pri⁹ fuisse. Sic ãt accipiẽs aliqđ medium: stabit alicubi immediatum.

ℭ Ostendit s̃ꝫ p̃dcã q̃uo accipi possit imediate, vl mediate E effect⁹ cãe in his q̃ nõ fiũt st. Et p̃ ostẽdit ppositũ, 2⁰ manifestat p exẽpla. ibi ℭ Dꝫ ãt sic se in opib⁹ ꝛc̃.] Circa p̃mũ duo fac̃. Pmo ostẽdit ppositũ i p̃terit̃, 2⁰ i futuris. ibi ℭ Similr ãt in eo qđ erit ꝛc̃.] Circa p̃m̃ duo fac̃. Pmo ostẽdit Expo. p⁰. ppositũ, 2⁰ excludit q̃ꝫdã obuiatiõeꝫ. ibi ℭ Aut sp itercidet.] Dic̃ ḡ p̃ q̃ ex p̃missis accipi pꝫ, q̃uo cã q̃ accipiꝛ vt mediũ in demr̃atiõe se hẽat ꝯsiter ei.s. qđ ẽ i fieri vl gñari, q̃ ẽt in his demr̃atiõib⁹ q̃ syllogiꝫãt de his q̃ st in fie 1⁰. ri, neceẽ ẽ accipe eẽ aliqđ mediũ: ꝛ p̃m̃ qđ sit sine medio, sic̃ si ꝯcludam⁹ q̃.a. fcm̃ ẽ pp h̃ q̃.c. fcm̃ ẽ, ita.s. q̃ posteri⁹ fcm̃ sit.c. ꝛ p̃us.a. Puta si dicam⁹, iste sanat⁹ est ḡ bibit medicinã.a. p̃ori.n. nõ ꝯseq̃reꝛ syll̃o, vt supra dem̃ ẽ. sꝫ ipm.c. accipiꝛ vt id qđ est magis ꝓximũ ipsi nũc p̃ñti Lec. p̃ce. 2. q̃ꝫ.a. P̃ñs ãt nũc ẽ p̃n̄m tp̃is, q̃ s̃ꝫ ipꝫ distinguiꝛ p̃teritũ expo. 5. ꝛ futuꝝ, ꝛ sic opꝫ p̃ñs nũc accipe vt p̃n̄m notificãdi tp̃is 3⁰. successionẽ. Jn p̃terit̃.n. q̃to aliqd ẽ posteri⁹ i fieri, q̃to ꝓxim⁹ ẽ in p̃ñti nũc, in futuris ãt ẽ eꝫ. Sic̃ igiꝛ accipiꝛ. F vt p̃n̄m syllogiꝫãdi qđ ẽ posteri⁹ in fieri q̃ꝫ.a. ꝛ ꝓpinquus p̃ñti nũc, ita ꝛ accipiam⁹.d. ꝓpinquus p̃ñti nũc q̃ꝫ.c. ꝛ cõcludimus q̃ si fcm̃ est.d. q̃ p̃us fcm̃ est.c. Puta si p̃ficit 4⁰. opus sani hoĩs. p̃us san⁹ ẽ. Possum⁹ ḡ ꝯcludeꝛ q̃ si fcm̃ 5⁰. est.d. neceẽ ẽ q̃ p̃us fcm̃ sit.a. ꝛ accipiꝛ p cã id qđ erat in 6⁰. medio.s.c. Fcõ.n.d. neceẽ ẽ q̃ p̃us fcm̃ fuerit.c. ꝛ fcõ.c. ne 7⁰. cesse ẽ q̃ p̃us fcm̃ fuerit.a. ḡ ꝛ fcõ.d. neceẽ est q̃ p̃us fcm̃ fuerit.a. puta si hic hõ iã p̃ficit op⁹ sani hoĩs, seq̃ꝛ q̃ p̃us sit sanat⁹, ꝛ si ẽ sanat⁹ neceẽ est q̃ p̃us biberit medicinaꝫ. Sic̃ igiꝛ semp accipiendo mediũ, puta aliqd aliđ inter Ult. c. ꝛ.a. sicut.c. acceptũ est mediũ inter.d. ꝛ.a. stabiꝛ alicubi ad aliquod immediatum. ℭ Deinde cum dicit.

¶ An sp ob infinitionẽ mediũ cadet. Non.n. fcm̄ facto heret: (vt diximꝰ.) Attm̄ a medio incipiendũ est: ⁊ ab eo qđ nũc est pmum.

Vide in annot. ¶ Aut sp itercidet pp ĩfinitũ. Nõ.n. ꝯtiguuz fcm̄ cuz fcõ: quẽadmodũ dcm̄ est. Sz incipe/ re tm̄ neċe est a medio: ⁊ ab ipo nunc primo.

G Expo. pᵉ. ¶ Ponit quãdã obuiatõez. Põt.n. aliqs dicẽ ꝙ nunq̃ ve niat ad imediatũ, sz sp erit accipe aliqđ mediũ iter duo facta eẽ, pp h ꝙ in ipso fieri st ĩfinita fcã eẽ, eo ꝙ factum eẽ nõ ꝯñr se hz ad aliđ fcm̄ eẽ, vt dcm̄ est. Sz hãc obuia 2ᵉ. Lec. pce. ⁊ ex. pᵉ. tionẽ excludit ipe, qꝛ q̃uis sint ĩfinita fcã eẽ i vno fieri, Vlt. tm̄ neċe est incipe ab aliquo medio .s. ab ipso nunc tanq̃ a pmo. Dictũ est.n. ꝙ id qđ est posterius est pnᵐ syllogi Lec. pce. ⁊ expo. 5. zandi. Respectu aũt oium in pterito factoꝝ, postremuz est ipm psens nũc, vñ neċe est ipsum pñs nunc accipe vt pmũ ⁊ imediatum pnᵐ. Q̃dlibet autẽ alioꝝ factoꝝ ac/ cipiꝭ vt pncipium mediatum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Idẽ ⁊ in futuris puadũ ẽ. Nã si veꝝ ẽ.d. fo re: veꝝ sit pus oz.a. fore. Huiꝰ ãt cã est ipz.c. Etenĩz si erit.d. pus.c. ipz erit. Et si.c. rursus erit.a. pus erit. Silr ãt ⁊ i ijs ipis ĩfinitio diuĩ siõis existit. Futuꝝ nãq3 futuro nõ hẽt. Atq3 pncipiũ ⁊ in ijs est sumẽdũ: qđ medio vacet.

¶ Silr aũt est ⁊ in eo qđ erit. Si.n. veꝝ est di cere qm̄ erit.d. necesse est prius veꝝ dicere: qm̄.a. erit. Huiꝰ aũt cã est.c. Sigdẽ.n.d. erit: priꝰ.c. erit: si vo.c. erit: priꝰ.a. erit. Silr aũt ẽ decisio infinita ⁊ in ijs. Non.n. sunt talia q̃ erunt ꝯtigua adinuicẽ. Pncipiũ aũt ⁊ in ijs immediatum: sine medio accipiendum est.

H Expo pᵉ. ¶ Manifestat idẽ ⁊ i futuris, ⁊ dĩc ꝙ sic se hz in eo qđ fa ctũ ẽ, silr se hz ⁊ in eo qđ fcm̄ erit, qꝛ si veꝝ est qđ erit.d. 2ᵉ. neċe est ꝙ pus verificeꝭ ꝙ fit.a. ⁊ hꝰ cã accipieꝭ.c. q̃ cadit 3ᵉ. 4ᵉ. mediuz iter.d. ⁊.a. Qꝛ si erit.d. neċe est ꝙ pus erit.c. ⁊ si 5ᵉ erit.c. neċe ẽ ꝙ pus sit futuꝝ.a. Et silr ẽt in his põt fieri obiectio de ĩfinita diuisiõe futuri in instãtia, vel motꝰ in 6ᵉ. momẽta, qꝛ sic in pteritꝭ ita ⁊ i futuris nõ ꝯñter se hñt in Vlt. diuisibilia, ⁊ tm̄ ẽt hic accipiẽdũ ẽ aliqd sic imediatũ pn Lec. pce. cipiũ, sic dcm̄ est in his q̃ fcã sunt in pterito. Lz.n. nõ sit accipe duo facta esse se ꝯñter hñtia, neq3 in pterito, neq3 in futuro, põt tm̄ accipi aliqd vltimũ vtrobiq3, ⁊ hoc ac/ cipieꝭ vt pncipiũ immediatum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hec aũt in ipsis opibꝰ ita sese hñt: vt dixi mus. Nã si domus extructa est: lapides inci sos fuisse necesse est. At id q̃z ob rẽ: qꝛ neces se est fundamẽta fuisse: si domꝰ est facta. Si vo fundamẽta iacta fuere: necesse ẽ lapides aꝑ fuisse. Rursus si domꝰ erit: pari rõne lapi des priꝰ erũt. Qđ qdem p mediũ mõ demõ straꝭ eodẽ. Iacientꝭ enim antea fundamẽta.

¶ Hz autẽ sic se ⁊ in opibꝰ. Si facta est domꝰ necesse est decisos esse lapides: ⁊ fcm̄ eẽ hoc pp qd: qm̄ necesse est fundamẽtũ fcm̄ esse: si domꝰ fcã est. Si vo fundamẽtũ est: priꝰ lapi des esse fcõs necesse est. Iteꝝ si erit domꝰ: silr prius erũt lapides. Demrãꝭ aũt p me/ dium silr. Erit enim fundamẽtum prius.

¶ Manifestat qđ dixerat p exẽpla, ⁊ dĩc ꝙ pdictꝰ modus P argumẽtãdi põt ꝯsiderari circa opa hũana. Accipiamꝰ Expo. pᵉ. enĩ fcm̄ eẽ domꝰ tanq̃ qđdaz post remũ, ex q̃ ꝯcludiꝭ sic 2ᵉ. qđdã pᵐ ꝙ neċe ẽ lapides pus fuisse ꝯcisos, ⁊ accipiemꝰ p medio ꝯstructõez fũdamẽti, qꝛ si domꝰ fcã ẽ, neċe ẽ ꝙ pus sit fũdamẽtũ fcm̄, ⁊ si fcm̄ ẽ fũdamẽtũ, neċe ẽ ꝙ pꝰ 3ᵉ. sint lapides decisi. Et qđ dcm̄ est in pto accipiẽdũ ẽ in fu 4ᵉ. turo, puta si erit domꝰ, neċe ẽ ꝙ pus futura sit decisio la pidũ, ⁊ h demrãꝭ p mediũ qđ est ꝯstructio fundamenti. 5. ⁊ vlt.

¶ Sed qm̄ in hisce q̃ fiunt: gñationẽ quãdaz mõ circuli ꝯuerti videmꝰ: fieri põt: vt idipm sit: si mediũ: ⁊ termini mutuo se sequanꝭ. In ijs.n. ꝯsistit ipa ꝯuersio. Atq3 idipm in pmo nibꝰ pmis oñdimꝰ: ꝯuerti inquã ipas ꝯclo/ nes: hoc est.n. circuli mõ rõcinationẽ ꝯuerti.

Vide in annot. T. com. 15. ¶ Qm̄ autẽ videmꝰ in his q̃ fiũt circulo quã/ dã gñatõez eẽ: ⁊ ꝯtigit h eẽ. Si.n. ꝯsequanꝭ adinuicẽ mediũ ⁊ termini. Ijs.n. ꝯuerti ẽ. Oñ suz est aũt hoc in priorıbꝰ: ꝙ ꝯuertanꝭ ꝯclo/ nes: circulo autẽ esse hoc est. LECTIO. XII.

Postq̃ Phs oñdit quõ accipiẽdũ sit mediũ qđ ẽ cã i his q̃ fiũt i rectũ, h oñdit quõ debe ant accipi i his q̃ fiũt pz gñonẽ circlarẽ. Et p oñdit ppositũ. 2ᵒ manifestat p exẽpla. ibi [In opibꝰ ãt vꝫ sic.] Circa pᵐ ꝯsiderãdũ ẽ K ꝙ qꝛ motꝰ celi circlaris cã ẽ gñatõis i istis iferioribꝰ, id Tex. cõ. 70. lec. vlt. ⁊ ex po. vlt. dꝫ in pꝯ gñatõe ꝙ qdã circlatio i gñatiõibꝰ inueniꝭ, pu ta ꝙ ex aq̃ gñaꝭ terra, ⁊ ex terra iteꝝ aq̃. Dicit ḡ qꝛ vide Expo. pᵉ. mꝰ eẽ quãdã gñatõez i his q̃ circlo gñanꝭ, i his ẽt ꝯtigit obseruari h qđ supra dcm̄ ẽ, ꝙ .s. syllogizeꝭ a posteriori, si h mõ accipianꝭ termini dmrãtiõis, ꝙ mediũ ⁊ extremi 2ᵉ. termini se inuicẽ ꝯsequũꝭ, qꝛ i his q̃ sic gñanꝭ ẽ qdã ꝯuer 3ᵉ sio circlaris, dũ .s. a p gñato deueniꝭ ad vltimũ, ⁊ ab vl timo rediꝭ ad pᵐ, nõ idẽ nũero, sz idẽ spe, vt pz in pꝯ de ⁊. cõ. 70. lec. vlt. ⁊. ex. vlt gñatiõe. Et ita nõ seqꝭ ꝙ idẽ nũero sit pꝰ ⁊ posteriꝰ, effe/ ctꝰ ⁊ cã. Et h ipm ꝯpetit pcessui demõstrationũ, eo ꝙ vt Vlt. in pcedẽtibꝰ dcm̄ ẽ, q̃nq3 ꝯnes ꝯuertunꝭ, vt ex eis .s. syl/ logizenꝭ aliq̃ pmissaꝝ, h.n. ẽ circlo demrãre. Qđ q̃uis nõ cõpetat, si oino sit vnũ ⁊ idẽ qđ pus fuit ꝯ. ⁊ postea ẽ Demon. circularis pnᵐ respectu eiusdẽ nũero, ne sit idem notiꝰ ⁊ minus no tũ, si tm̄ non sit oino idem sicut accidit in his que circulo gñanꝭ, nullum incõueniens est. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In rebꝰ aũt ipis hoc videꝭ fieri mõ. Humi da fcã pluuia terra: vapor neċe ẽ oriaꝭ. Quo qdẽ orto: nubẽ ꝯstare neċe est. Qua fcã fieri aquã. Qua orta: terra pluuia neċe est hume cteꝭ. Hoc aũt id erat: qđ initio sumpsimus. Quare mõ circuli ꝯuersio fuit. Quicqd eni ex hisce sumpseris: aliud seqtur qdem cũ sit aliud. Qđ qdẽ cum sit aliud item est. Quod rursus cum sit: primum ipsum emergit.

¶ In opibꝰ ãt vꝫ sic. Cõpluta.n. terra: neċe ẽ vaporẽ fieri: hoc ãt fcõ: nubẽ: hac vo fcã ne/ cesse ẽ terrã cõplutã eẽ. Hoc ãt erat ex pnci/ pio. Qꝭ circlo circuiuit. Cũ.n. vnũ hoꝝ qđlz ẽ: alteꝝ ẽ: ⁊ cũ illđ est: alteꝝ: ⁊ cuz h: primum.

¶ Manifestat qđ dixerat p exẽpla, ⁊ dĩc ꝙ in ipsis opibꝰ Expo. pᵉ. nãe vꝫ sic euenire, ꝙ sit qdã circlaris pcessus, qꝛ si terra 2ᵉ. sit ꝯpluta, neċe ẽ ꝙ p actiõez sol vapor ex ea resolua̅ꝭ, q̃ resoluto ⁊ sursum eleuato, neċe est ꝙ gñeꝭ nubes, ⁊ hoc

gñata neçe ẽ q gñet aq̃ pluuie, q̃ gñata, neçe ẽ q cadat, 3°. cadẽ sup terrã ꝯpluat eã. Et h̃ ẽ qd̃ accipim⁹ q̃si p^m nõ tñ ẽ eadẽ ꝯplutio terre ad quã vltio puenit, ⁊ a q̃ p inci- 4. ⁊ vlt. piebat. Et sic manifestũ ẽ q scd̃o ẽ qdã circuit⁹, inq̃tũ3 vno eoꝝ exñte fit aliõ, ⁊ illo exñte fit aliqd̃ aliõ, q̃ exñte redit ad p̃mũ, nõ idẽ nũero, s3 idẽ spe. Jste tñ cãꝝ circul⁹ inueniri nõ pt̃ ꝑ3 ordinẽ q inuenit in cãis p se. Sic. n. neçe ẽ puenire ad vnũ p̃mũ i q̃b3 gñe cãꝝ, vt pbat in ꝑo Tex. cõ. 5. le. 2. 1. expo. vlt. ⁊ t. cõ. 6. lec. 3. t. expo. p^e. tex. cõ. 77. le. 14. 1. expo. 2. meta. Q3 ãt aq̃ gñet ex igne ⁊ ignis iterato ex aq̃, h̃ non ẽ p se s3 p accñs. Nõ. n. ens p se gñat vt ex ente in actũ, s3 ex ente i po^a, vt oñ i ꝑ phy. Procedẽdo g̃ i cãis p se nõ erit circulatio. Nã cõplurioĩs terre cãꝫ agẽtẽ accipiem⁹ calorẽ aeris, q cãt ex sole, ⁊ ñ eꝫ. Cã3 võ mãlẽ aquã, cu i⁹ mã nõ ẽ vapor, s3 mã cõis eltõꝝ. ℂ Deinde cũ dicit.

ℂ Sunt aũt reꝝ nõnulle q̃ fiũt vlr: sp. n. ⁊ oẽs aut eodẽ modo sese h̃nt: aut eodẽ fiũt pacto. Nõnulle s̃t rursus: q̃ sp qdẽ nõ fiũt eodẽ mõ: fiunt tñ plerũq3. Nã nõ ois qdẽ mas hõ barbã emittit: fit aũt plerũq3: vt hõ mas barba3 emittat, taliũ igr̃ ⁊ mediũ eẽ plerũq3 neçe ẽ.

Tex. cõ. 16. ℂ Sunt aũt q̃dã q̃ fiũt vlr sp qde3 ⁊ in oi aut se h̃nt: aut fiunt sp. Alia võ sp qdẽ non: s3 sic frequẽter sunt: vt nõ semp omnis hõ masculus barbatus: sed est sicut frequenter. Taliũ igit̃ necesse est ⁊ mediũ sicut frequẽter esse.

ℂ Oñdit q̃lr diuersimode demr̃et p cã3 in his q̃ s̃t sp, ⁊ i his q̃ s̃t vt freq̃nter. Et circa h̃ tria fac. P̃io ꝑponit qd̃ intẽdit, 2° pbat ꝑpositũ, ibi [Si. n. a. e. de. b.] 3° epilo- Expo. p^e. gat q̃ dcã s̃t, ibi [Quo mõ qdẽ igit̃ ⁊c.] Dic̃ g̃ p̃ q q̃dã s̃t q̃ vlr fiũt, ⁊ q̃tũ ad tp̃s, q: sp, ⁊ q̃tũ ad subi3, q: i oib⁹ [aut se h̃nt,] sic imobilia q̃b⁹ nõ expedit pp̃e fieri, [aut fiũt] sic mobilia q̃ sp eodẽ mõ se h̃nt, vt p3 i motib⁹ cele- 2°. stib⁹. Queda võ nõ fiũt sic sp, s3 sic freq̃nter. Et ponit ð his exẽplũ. Sic q ois hõ mascul⁹ efficit̃ q̃nq3 barbat⁹, Ult. nõ accidit sp s3 sicut freq̃nter. Sicut igit̃ eoꝝ q̃ sũt semp op3 accipe mediũ semp, ita ⁊ taliũ que sunt sicut freq̃nter o3 accipere mediũ sicut freq̃nter. ℂ Deide cũ3 dicit.

ℂ Na3 si tã. a. de. b. q̃3. b. de. c. vlr p̃dicet̃: ⁊. a. de. c. necesse est: ⁊ sp: ⁊ de q̃libet p̃dicari. Jd eni est vlr p̃dicari: de oi sempq3 dici. At supponebat̃. a. plerũq3 de. c. p̃dicari. Necesse ẽ g̃ mediũ ẽt ip3. b. ꝯditiões eãdẽ subire: ac eẽ plerũq3. Erũt igit̃ ⁊ eoꝝ q̃ s̃t plerũq3 ea p̃ncipia vacãtia medijs: q̃ plerũq3 sic s̃t: vel fiunt.

ℂ Si. n. a. de. b. p̃dicat̃ vlr: ⁊. b. ð. c. vlr: neçe est. ⁊. a. de. c. sp: ⁊ de oi p̃dicari. Hoc. n. erat vlr: ⁊ ð oi: ⁊ sp. S3 suppositũ ẽ sic freq̃nter eẽ. Neçe g̃ ẽ mediũ sic freq̃nter eẽ: qd̃ ẽ i q̃ ẽ. b. Erũt igit̃ ⁊ eoꝝ q̃ s̃t frequẽter principia sine medio: q̃cunq3 frequẽter sunt sic aut fiunt.

ℂ Probat q ad ꝯcludẽdũ id qd̃ ẽ sicut freq̃nter, neçe sit Expo. p^e. accipe mediũ q sit sicut frequẽter. Det̃. n. opp^m q acci- piat̃ mediũ qd̃ sit vlr ⁊ sp, puta si. a. q̃ ẽ maior extrẽitas, p̃dicet̃ vlr de. b. qd̃ ẽ mediũ, ⁊. b. de. c. qd̃ ẽ minor extre- mitas, ex neçitate seq̃t̃ q. a. p̃dicet̃ de. c. vlr, ⁊ q̃tũ3 ad 2°. tp̃s, ⁊ q̃tũ ad subm̃, qd̃ est sp ⁊ de oi p̃dicari. Uñ idem 3°. nũc dicim⁹ vlr p̃dicari, qd̃ p̃dicari de oi ⁊ sp. S3 suppo- 4°. situ erat q. a. p̃dicaret̃ ð. c. sic freq̃nter. Neçe est g̃ q me- Ult. diũ qd̃ ẽ. b. accipiat̃ sicut freq̃nter exñs. Sic g̃ p3 q p̃nt accipi q̃dã imediata p̃n^a eoꝝ q̃ s̃t freq̃nter, ita q ip̃a p̃n-

cipia sint aut fiãt sicut freq̃nter. H̃mõi tñ demr̃atiões nõ faciũt simplr̃ scire veꝝ esse qd̃ ꝯcludit̃, s3 s̃m qd̃. s. q sit veꝝ vt i plurib⁹, ⁊ sic ẽt p̃n^a q̃ assumunt̃ v̇itatẽ h̃nt. Uñ Uide ã. in p̃ lec. 16. t. expo. vlt. h̃mõi scie differũt a scientijs que sunt de neçijs absolute q̃tũ ad certitudinem demr̃atiõis. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ At enim quo nã pacto ip̃m qd est ad rõcinationis terminos accõmodat̃. Et quo modo: vel est ipsius: vel nõ est demonstratio diffinitioue: satis antea pertractauimus.

ℂ Q̃uo qdem igitur qd̃qdest inter terminos tex. com. 17. assignatum est: ⁊ qualr̃ demõstratio: aut diffinitio sit ipsius: aut non: dictum est prius.

ℂ Epilogat q̃ dicta sunt, ⁊ dicit q la3 supra dcm̃ est q̃uo Expo. t. qd̃qdest, qd̃ est aliqualr̃ idem ei qd̃ pp̃ qd, assignat̃ inter Mõ. totum terminos syllogisticos, du3 ostensum est qualr̃ singula epilo. causarum genera, ⁊ in singulis diuersitatibus reꝝ, sint media demonstrationum. Dcm̃ est etia3 qualr̃ eius qd̃ quidest sit vel non sit demonstratio, vel diffinitio.

ℂ Nunc dõm est videt̃: quo nam pacto venari nos ea op3: que hoc ipso qd est p̃dicantur.

ℂ Q̃uo autẽ op3 venari in eo quodqdest venientia: nunc dicamus. LECTIO. XIII.

Postq̃3 Ph̃s ostẽdit q̃lr qd̃qdest: ⁊ pp̃ qd se hẽant ad d̃mr̃atione, hic oñdit q̃uo possint inuestigari. Et p̃ q̃uo inuestiget̃ qd̃qdest. Se- Lec. 17. cũdo q̃uo inuestiget̃ pp̃ qd. ibi [Ad h̃ndũ ãt ⁊c.] Circa p̃^m duo fac. P̃io dic̃ ð q̃ ẽ itẽtio ꝑo exequit̃ ꝑpositum. ibi [Eoꝝ aũt igit̃ que insunt semper ⁊c.] Dicit g̃ p̃ q postq̃3 dcm̃ est q̃lr qd̃qdest cogno- expo. t. scat̃. ⁊ q̃lr quodqdest vel pp̃ qd accipiat̃ vt medium in demr̃atione: nunc dicendũ est q̃uo oporteat inuestigare ea que ponunt̃ in eo quodqdest. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Eoꝝ itaq3 q̃ sp cuiq3 cõpetũt: q̃dã extẽdũt sese qdẽ ad plura: ñ tñ gen⁹ egrediũt̃. Atq3 ea sese ad plura extẽdẽ dico: q̃ q̃3q̃3 vlr cuiq3 ꝯpetũt: ñ tñ soli: s3 ẽt alij isũt. Est. n. qd̃dã qd̃ oi ꝯpetit trinitati: ⁊ ẽt ñ trinitati. Jd. n. qd̃ ẽt trinitati: ⁊ ẽt nõ nũero cõpetit. At ipar iest ⁊ ip̃3 qd̃ trinitati: ⁊ alijs ẽt plurib⁹. Quinario nãq3 cõpetit: nõ tñ gen⁹ egredit̃. Quinari⁹ eni numer⁹ est: ⁊ nihil est ex̃ numeꝝ impar.

ℂ Eoꝝ igit̃ q̃ insunt vnicuiq3: q̃dã extẽdunt̃ in plus: nõ tñ erũt ex̃ gen⁹. Dico ãt i plus eẽ q̃cũq3 isunt qdẽ vnicuiq3 vlr: at võ s3 ⁊ alij: vt est aliqd qd̃ oi trinitati inest: s3 ⁊ nõ trinitati. Sic qd̃ est inest trinitati: s3 ⁊ nõ numero. S3 impar inest oi trinitati: ⁊ est in plus. Et nãq3 ipsis q̃nq3 inest: s3 nõ ex̃ gen⁹. Quinq3. n. numer⁹ est ipar: nullũ autẽ ipar ex̃ numeꝝ est.

ℂ Ostendit ꝑpositũ ⁊ manifestat q̃lia oporteat esse illa que accipiunt̃ ad ostendendu3 qd̃qdest. Scd̃o q̃uo sunt Lec. ime. ingrẽda. ibi [Cõgruu3 aũt est cũ totũ aliqd̃ ⁊c.] Circa sequen. p̃mu3 tria facit. P̃imo p̃mittit quãdã diuisionẽ. Scd̃o ꝑponit q̃lia op3 esse que accipiunt̃ ad ꝯstituendũ qd̃qdest. ibi [H̃mõi itaq3 accipiẽda sũt ⁊c.] Tertio pbat. ibi [Cũ aũt ostensum est ⁊c.] Circa p̃mum ꝯsiderãdum est q ea que ponunt̃ in eo quodqdest op3 q semp ⁊ vlr Lec. 2ª. t. predicent̃. vt supra habitũ. ⁊ ideo accipiens ea que p̃dicant̃ de vnoquoq3 vt semp: dicit q inter ea q̃dam inue- expo. 3.

nlunt q̄ extēdunt in plus q̄ȝ id cui insūt:nō tñ ita ꝙ inue niant ext gen⁹ illō. Et exponit qd sit eē in plus, ⁊ dicit ꝙ in plus esse dr̄ q̄cunqȝ vlr insunt alicui:non tñ ei soli:sȝ ēt alij. Daī aūt ꝑ h̄ intelligi aliō mēbrū oppositū:qz.s.ē aliqd qō extēdit in plus:⁊ est ext gen⁹. Et d̄ hoc ꝑponit
3⁰. exēpliū dicēs ꝙ est aliqd qō iest oi ternario:sic pȝ d̄ ipso ente qō gdē vlr inest:nō tñ trinitati:sȝ ēt alijs, ⁊ nō soliū
4⁰ in gn̄e numeri.sȝ ēt in his q̄ sunt ext gen⁹ numeri.impar
5⁰. v̄o inest oi ternario ⁊ est in plus.qz ēt inest ipsi q̄nario:
Ult. nō tñ inuenit ext gen⁹ ternarij qō est numer⁹.qz ēt q̄na/ rius in genere numeri inuenit.nihil autem qō sit extra genus numeri potest dici impar. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Talia igit̄ eousqȝ sumenda sunt:q̄usqȝ tot fuerint sumpta p̄mo:vt vnūqōqȝ gdē illoꝝ plib⁹ ꝯpetat:cūcta āt sil̄ nō ad plura sese ex/ tēdāt. Hāc.n.neċe ē subāȝ eē rei diffiniende.

¶ Hmōi āt accipiēda sūt vsqȝ ad h̄:q̄usqȝ tot accipiāt̄:quoꝝ vnūqōqȝ gdē in plus sit:oia āt nō sint in plus. Hāc.n.neċe ē subāȝ rei eē.

¶ Ostendit q̄lia debēt esse q̄ accipiunt̄ ad ꝯstituendū qō
expo. p̄me. gdest. Et p̄ ꝑponit qō itēdit.2⁰ manifestat ꝑ exēpliū.ibi [Ut trinitati oi ⁊c̄.] Dicit ḡ p̄ ꝙ ad manifestādū qōgd est.accipiēda sunt talia,q̄ gdem sunt semꝑ ⁊ in plus.nō tñ ext genus.vsqȝ ad talez terminū.vt p̄ gdem vnūqōqȝ qō accipit̄ sit in plus.oia aūt nō sint in plus sȝ ꝯuertant̄
Ult. cum re cui⁹ querit̄ qōgdest. Eius enim rationem neces/ se est significare qōgdest rei. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Uelut oi trinitati cōpetit nūer⁹ ipar p̄mus vtroqȝ mō:⁊ qz nō mēsurat̄ nūero:⁊ qz non ex numeris ꝯstat. Id igit̄ iā ipsa trinitas est: numer⁹ inquā ipar prim⁹:atqȝ hoc pacto pri mus. Hoꝝ.n.p̄ia ceteris ēt vniuersis ipari/ b⁹ isūt:vltimū dualitati ēt cōpetit. At vniuer sa sil̄ nulli p̄ter trinitatē numero cōpetunt.

¶ Et trinitati oi iest nūer⁹ ipar p̄m⁹ vtrobiqȝ: ⁊ sicut qō nō est nō mēsurari nūero:⁊ sic nō cōponi ex numeris. Hoc itaqȝ iā trinitas est impar numer⁹ prim⁹:⁊ sic p̄io. Hoꝝ.n.vnū qōqȝ:aliud quidem in imparibus oib⁹ inest: vltimum aūt dualitati:oia autem nulli.

Expo. p̄e. ¶ Manifestat qō dixerat ꝑ exēpliū. Accipiam⁹.n.ista q̄/
Dupl̄r dr̄ ali tuor nūer⁹ ipar p̄m⁹ vtroqȝ mō. Dupl̄r.n.dr̄ aliqs nūer⁹
qs numerus p̄m⁹.vno⁰ qz nō mēsurat̄ aliq̄ alio nūero sic ꝑ opp^m pȝ
primus ꝙ q̄ternari⁹ nō est nūer⁹ p̄m⁹.qz mēsurat̄ dualitate.ter/ nari⁹ aūt est nūer⁹ p̄m⁹. qz nō mēsurat̄ aliq̄ nūero:sȝ so/ la vnitate. Alio⁰ dr̄ aliqs nūer⁹ p̄m⁹ qz nō ꝯponit̄ ex plī
2⁰ modus bus nūeris sic pȝ ꝑ opp^m de septēnario.q p̄ mō est p̄m⁹: nō.n.mēsurat̄ nisi vnitate:nō āt est p̄m⁹ 2do.cōponit̄.n. ex ternario ⁊ q̄ternario.sȝ ternari⁹ nō cōponit̄ ex plib⁹
Ult⁰. numeris.sȝ ex sola vnitate ⁊ dualitate. Sic ḡ pȝ ꝙ qōlȝ p̄dictoꝝ q̄tuor ꝯuenit vlr trinitati.qōlȝ āt eoꝝ ꝯuenit ēt alijs in gn̄e nūeri. Nā h̄ qō dr̄ nūer⁹ ⁊ impar ꝯuenit oi/ b⁹ nūeris imparib⁹.vltimū āt.s.ꝙ sit p̄m⁹ vtroqȝ mō cō uenit ēt dualitati q̄ nec mēsurat̄ alio nūero:nec cōponit̄
expo.2⁰. ex numeris:sȝ ex solis vnitatib⁹. Uñ oia ista sil̄ lōcta si/
Dub^m. gnificāt qōgdest ternari⁹. ¶ Sȝ vr̄ ꝙ nō reqrat̄ ad diffi nitōeȝ ꝙ q̄lȝ p̄ticula sit in pl⁹ q̄ȝ diffinitū. Dicit.n.p̄hs in
Tex. cō.43. 7⁰ meta. ꝙ q̄n ꝑuenit̄ ad vltimas drīas erūt eq̄les drīe
Lec. 12.l. spēb⁹.nō ḡ opȝ ꝙ drīa sit in plus q̄ȝ spēs. Qō ēt rōne vr̄.
expo.6. Dicit.n. P̄hs in.8.meta.ꝙ rō q̄ est ex drītijs vr̄ eē spēi ⁊
T.com.6. Lec.2.exp.3. act⁹.i.forē.qz sic ibidē dr̄.drīa r̄ndet forē. Cuiuslibȝ āt

spēi est ꝓpa forma:q̄ nlli alij ꝯuenit. Uidet̄ igit̄ ꝙ drīa vltima nō excedat spēȝ. Dic ēt p̄hs in 7⁰ meta.ꝙ nihil ē Tex. cō.43.
aliō in diffōne q̄ȝ gen⁹ ⁊ drīe.⁊ ꝙ posē ē diffōnē ex duo/ lec.12.l.ex.5.
b⁹ ꝯstitui:q̄ꝝ vnū sit gen⁹.aliō drīa. Drīa āt nō inuenit̄ ext ꝓpꝛiū gen⁹.alioqn nō eēt diuisiua gn̄is ꝑ se sȝ ꝑ accñs. vr̄ ḡ ꝙ drīa nō excedat spēm. ¶ Sȝ dicēdū est ꝙ si accipē
possȝ drīa q̄ notificaret ipsaȝ formā subālem spēi nullo Solo
mō drīa vltima eēt in plus q̄ȝ spēs. vt rōnes ꝓbāt. Sȝ qz forme eēntiales nō s̄t nobis ꝑ se note.oȝ ꝙ manifestent̄ ꝑ aliq̄ accñtia q̄ sunt signa illi⁹ forme. vt pȝ in.8⁰.meta. Tex.com.43.
Nō āt oȝ accipe accñtia ꝓpa illi⁹ spēi.qz talia oȝ ꝑ diffō/ Lec. 12.l.
nem spēi demōstrari:sed oȝ notificare formā spēi ꝑ alia Expo.6⁰.
accidētia cōiora.⁊ s̄m h̄ drīe sumpte dicunt̄ gdem subā les.inq̄ȝtū inducunt̄ ad declarandum formā essentialē. sunt aūt cōiores spe inq̄ȝtum assumont̄ ex aliqb⁹ signis que seqount̄ superiora genera. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cum aūt necessaria gdeȝ sint ea:q̄ hoc ipso gd ē p̄dicāt̄:vt antea patefecim⁹:vlīa nāqȝ necessaria sunt:trinitati v̄o: vel cui⁹ alij sic cōpetunt ea que sumuntur:hoc modo neces sario gdem trinitas ea que diximus erit.

¶ Qm̄ āt oñsū est a nobis in sup̄iorib⁹:ꝙ ne cessaria gdeȝ sūt in eo qōgdest p̄dicātia:vlīa Uide in
āt neċia sūt:in trinitate aūt:⁊ in vnoq̄qȝ alio annot.
sic accipiunt̄ in eo qōgdest accepta:sic auteȝ erit ex necessitate quidem trinitas hoc.

¶ Ostēdit qō supra dixerat. Et p̄ ꝙ oporteat p̄dicta vlr A
⁊ ex necessitate p̄dicari de ternario.2⁰ ꝙ ex p̄dictis ꝯsti tuat̄ ip̄a eēntia ipsi⁹ ternarij.ibi [Q2 āt subā ex his ⁊c̄.]
Dicit ḡ p̄ qō qz sup̄ius oñsuȝ ē ꝙ ea q̄ p̄dicant̄ in eo qō/ expo.4.
gdest ex necessitate insūt.q̄cūqȝ aūt ex necessitate insunt vlr p̄dicant̄,necesse est ꝙ siue de ternario siue de q̄cūqȝ alio accipiant̄ predicto mō ea q̄ p̄dicant̄ in eo qō gd,ꝙ ex necessitate ⁊ vlr predicantur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Subam aūt hec ei⁹ esse rōnemur: ex hisce patē pōt. Nā si id qō assignauim⁹ nō sit ipi⁹ rō trinitatis:necesse est ipm q̄si gen⁹ quodā ipsi⁹ esse:aut noie vocitatū:aut noie carens. Igit̄ nō trinitati mō:sȝ p̄ter ipsam alijs etiā ꝯpetet. Gen⁹.n.huiuscemodi ponat̄ eē nāc vt insit potentia pluribus:atqȝ ad plura sese extēdat. Qō si istō p̄ter idiuiduas alij nulli ꝯpetit rei:id erit ꝑfecto ip̄a rō trinitatis. Nā ⁊ h̄ ēt suppōat̄:id cuiusqȝ subāȝ eē: qō vltimū d̄ idiuiduis tali dr̄ mō. Quat̄ sil̄r ⁊ i q̄busuis alijs inerit cuiusqȝ rō: qō hoc ofidit̄ modo.

¶ Q2 aūt subā sit ex his:manifestū ē. Neċe āt ē nisi h̄ eēt trinitati eē:vt gen⁹ aliqō eē. Hoc āt noiatū:aut n̄ noiatū erit. Igit̄ i pl⁹ q̄ȝ tri nitati iesse. Cōcessuȝ ē.n.hui⁹ eē gen⁹:qō ē s̄ȝ potentiā in pl⁹ ē. Si itaqȝ nulli inerit alij q̄ȝ athomis trinitatis:hoc vtiqȝ erit trinitatis esse. Supponat̄ eteni h̄ subā vniuscuiusqȝ eē:q̄ ē i illi⁹ athōis vltimū p̄dicamētū. Quat̄ sil̄r ⁊ alij cuilibet sic demr̄atiuoꝝ eideȝ esse inerit.

¶ Ostēdit ꝙ ex his q̄ p̄dicto mō accipiunt̄,ꝯstituat̄ eēn/ B
tia ternarij vl̄ cuiuscūqȝ alteri⁹,qz necesse est si h̄ qō su/ Expo.p⁰.
pra positū est non esset ipsa subā ternarij cū p̄dicet̄ in eo 6⁰.

3. q̄ quidest qd̄ esset q̄dam genus, vel noiatū, vel inoia-
tū. Nō.n.cuilibet rōni est nomē ipositū. Et inde ē q̄ mul
ta sunt inoiata tam in gn̄ibus q̄ȝ in spēbus. Jō autē opȝ
q̄ p̄dicta rō sit genus ternarij, si nō significet eēntiā ei⁹,
q̄ȝ omne qd̄ predicatur in qd, aut est genus, aut diffō si-
4. gnificās essentiā. Nō est aūt possē q̄ sit genus, q̄ȝ seque-
5. retur q̄ eēt in plus q̄ȝ ternarius, hoc.n.supponimus eē
6. genus cuius potētia sub se ɔtinet plures spēs. Dubitūȝ
est aūt q̄ p̄dicta rō nō ɔuenit nisi athomis.i.indiuiduis
A sub ternario ɔtētis. Relinquitur ḡ q̄ p̄dicta rō sit diffō si-
r. gnificās eēntiā ternarij. Hec.n.supponit eē eēntia vniuś
Ulti. cuiusq̄ȝ q̄ inuenit in indiuiduis illius speciei. Silr s̄m p̄
dictum modū predicationis sicut dictuȝ est de ternario,
ita ēt est intelligendū de quibuscunq̄ȝ alijs q̄bus demō-
stretur aliquid esse idem per modum predictum.

¶ Opȝ aūt cū totū aliqd̄ q̄spiaȝ tractat, genus in ea diuidere que sunt prima atq̄ȝ īdiuidua specie, veluti numerū in dualitatem trinitatemue, deinde illorū eniti diffōnes accipere vt recte linee, ⁊ circuli, atq̄ȝ anguli recti.

T.cõ.18. ¶ Cōgruū aūt est cū totū aliqd̄ aliq̄s negocietur, departiri genus in athoma spē p̄ma, vt est numerus in trinitatē ⁊ dualitateȝ, postea sic illorum diffōnes accipere tentare, vt recte linee, ⁊ circuli, ⁊ anguli. LECTIO.XIIII.

Postq̄ȝ Phūs oñdit q̄lia opȝ eē ea q̄ ɔstituūt diffōnē significātē eēntiā rei, hic oñdit qualiter debeāt inuestigari. Et circa h̄ duo facit. Primo p̄ponit modū maxie ɔuenientē ad inuestigāduȝ ea q̄ sunt in diffōne ponēda.s.p
Lec.16. diuisionē gn̄is, 2° ponit quēdā aliū moduȝ p̄ siña ⁊ dr̄ia. ibi [Querere autē opȝ ⁊c̄.] Circa p̄m duo facit. Primo oñdit q̄ opȝ vti diuisionē gn̄is ad inuestigādū p̄ticulas diffōnis, 2° qd oporteat in tali inuestigatione obseruari.
Le.lme.seq. Lexpo.6. Ubi supra.i. expo.pme. ibi [Ad ɔsequēdū aūt termini ⁊c̄.] Circa p̄m duo facit. Primo oñdit veritatē, 2° excludit errorē. ibi [Nihil aūt opȝ diuidētē ⁊c̄.] Circa p̄m tria facit. Primo oñdit qualiter p diuisiones gn̄is inuestigent diffōnis p̄ticule, 2° quō p̄cessus diffōnis sit vtilis ad p̄positū. ibi [Diuisiōes aūt q̄ sunt ⁊c̄.] Tertio quō sunt cauēda ea q̄ circa hūc p̄cessum defectū īducere p̄nt. ibi [Differt aūt ⁊c̄.] Circa p̄m
B duo facit. Prio ostēdit q̄ opȝ vti diuisione gn̄is ad diffi-
Expo.2. niēdū, 2° quō oȝ accipe dr̄ias. ibi [Post āt accepto ⁊c̄.] Dicit ḡ p̄ q̄ cū aliq̄s vult negociari ad diffiniēdū aliqd̄ totū.i.vl̄e, ɔgruū est vt p̄ diuidat genus in p̄mas p̄tes illius gn̄is q̄ sunt indiuisibiles s̄m spēm, puta q̄ diuidat numerū in binariū ⁊ ternariuȝ. Et hac diuisione p̄missa p̄ quā cognoscit genus, tentet postea accipere diffōnez singularū spērum, sicut ēt fit in alijs, puta in linea recta, ⁊ in circulo, ⁊ in recto angulo. Oīa.n.hec congrue diffiniūtur p̄missa diuisione generis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Post hoc sumpto qd nā sit genus, vtrum quātitas, an q̄litas, p̄prios affectus p̄ cōes p̄mos cōtēplari. Nā ea q̄ ijs accidūt, q̄ cōponunt ex īdiuiduis, ex diffōnib⁹ inotescēt: p̄pterea q̄ diffō simplex que p̄ncipiū est oīuȝ: ⁊ ea que simplicibus accidunt, per se quideȝ ipsis solis: per ipsa ꝯo ceteris competunt.

Uid̄e i anno. ¶ Post hec aūt accipiēdū qd gen⁹ sit, vtȝ q̄ȝtitas sit, aut q̄litas, ⁊ p̄prias passiones speculari p̄ cōia p̄ma. Cōposita.n.ex athomis ɔuenientia ex diffōnib⁹ erūt māifesta, p̄p qd̄ p̄ncipiū ē oīuȝ diffōnū qd̄ simplex ē, ⁊ simplicib⁹ p̄ se inesse ɔuenientia solum, alijs aūt s̄m illa.

C Expo.p. ¶ Ostēdit qualr̄ sint accipiēde dr̄ie, ⁊ dicit q̄ postq̄ȝ accepimus p̄ diuisionē gn̄is in spēs qd sit gen⁹, puta vtruȝ sit in gn̄e q̄litatis, vel q̄ȝtitatis, opȝ ad inuestigādū dr̄ias ɔsiderare p̄prias passiones que sicut dictū est sunt signa manifestātia formas p̄prias spērum. Et hoc opȝ p̄mūȝ
Lec. secdā. expo.4. Ulti. facere p̄ aliq̄ cōia. Si.n.nos ɔgregemus accn̄tia ex gn̄ibus cōioribus q̄ hic dicunt īdiuisibilia q̄ nō resoluunt in aliq̄ p̄ora, statim ex diffōnibus eoȝ erūt manifesta ea q̄ q̄rimus. Opȝ.n.oium diffōnū eē p̄n^m id qd̄ simplex ē .i.gen⁹ cōe, ⁊ h̄ simplicib⁹ soiū p̄ se isunt accn̄a q̄ cōiter inueniunt i multis, oib⁹ aūt alijs ɔueniūt s̄m illa. Sicut albū ⁊ nigrū p̄ se qdē ɔueniunt corpi terminato. ⁊ s̄m h̄ cōe ɔueniūt ⁊ hoi ⁊ equo ⁊ q̄buscūq̄ȝ alijs. Un̄ si oporteret accipe diffōnē alic⁹ cui vlr ɔueniret albū, puta diffōnē niuis, oporteret recurrē ad gen⁹ cōius qd̄ est corpus terminatū. ⁊ ex eo inuestigare cām albedis, ⁊ s̄m h̄ ostenderet nobis q̄re nix vlr sit alba. Et ista cā poterit p̄tinere ad q̄dq̄dest niuis, puta ispissatio huiꝯ que facit humiduȝ terminari cū ɔseruatione lucis. ¶ Deinde cū dicit.

¶ At q̄ diuisiones que p̄ dr̄ias proficiscūtur vtiles sunt ad diffōnes hoc pacto inuestigādas. Ipsas tn̄ nō ostēdere dictum est antea. Utiles aūt erūt hoc pacto solū ad rōcinādū ipm qd est. Atq̄ȝ videbit ipsa diuisio nihil facere prorsus, s̄ȝ vniuersa stati accipe p̄inde atq̄ȝ si eadē ab initio sine disiōe q̄spiā sumeret.

T.cõ.19. ¶ Diuisiones aūt q̄ sunt s̄m dr̄ias vtiles sūt ī his, vt sic adeam⁹. Sic̄ tn̄ demōstrāt dictuȝ est in p̄orib⁹. Utiles aūt sunt vtiq̄ȝ sic solū ad colligēdū q̄dq̄dest: ⁊ ēt videtur vtiq̄ȝ nil vtile: sed mox vidētur accipere oīa, tanquā si ex principio acceperit aliquis sine diuisione.

D Expo.p. ¶ Ostēdit quō p̄dictus p̄cessus ɔferat ad diffōnes, ⁊ dicit q̄ ad hoc qd̄ aliq̄s in p̄dicto mō procedat ad diffiniēdum.i.diuidēdo genus in spēs, vtile est qd̄ hō accipiat
2° Lec.prece. Item supra lec.4. Ulti. diuisionē generis per dr̄ias. S̄ȝ tn̄ quo mō per hoc manifestetur q̄dq̄dest, dictū est in p̄cedētib⁹. Sunt q̄deȝ vtiles p̄dicte diuisiones ad accipiēdū q̄dq̄dest solum, sicut dictum est, sed ad syllogiȝandū q̄dq̄dest nihil videntur facere vt prius dictuȝ est. Sed videtur qd̄ diuidētes statim accipiat omnia syllogiȝata, sicut si p̄us aliquis accepisset antequam diuideret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Refert aūt, ea que predicātur primū ⁊ posterius p̄dicari, veluti si aial mite bipes, aial bipes mite dicat. Etenim si ex duobus oīs definitio ɔstet: ⁊ vnū qd sit ipsuȝ aial māsuetum: atq̄ȝ rursus ex hoc ⁊ dr̄ia fiat vnū: hō in quam: vel q̄cquid tandē id sit qd̄ vnum efficitur: necesse est diuidentem petere semper.

Uide i anno. ¶ Differt aūt aliqd̄ prius ⁊ posterius p̄dicamētoȝ p̄dicari: vt est dicere aial māsuetū bipes: ⁊ bipes aial māsuetuȝ est: ⁊ iterū ex hoc ⁊ differentia est homo aut qd̄libet esse vnuȝ sic. Unde necesse est diuidentem repetere.

E ¶ Ostēdit qd oporteat cauere ne circa p̄dictū processum defectus accidat. Et circa hoc duo facit. Prio oñdit qd̄

oportea cauere inordinationē, 2° q̄ oporteat cauere di-
2ª pme minutionē. ibi [Amplius aūt ad nil reliquēdū ꝛc.] Dicit
ergo p̄ q̄ nichil differt qd prius ꝛ qd posterius p̄dicet
iter ea q̄ ponunt in diffōne. Pōt.n. vno mō sic dici q̄ hō
est aial māsuetū bipes. Alio mō pōt ordinari, vt dicat
q̄ hō est bipes aial māsuetū. Et q̄ h̄ differat ad diffinie-
dū p3 p hoc, q2 op3 q̄ oē qd diffinit̄ ɔstituatur ex gn̄e ꝛ
dr̄ia. Sic igit̄ si māsuetū accipitur vt dr̄ia aialis, op3 q̄
aial māsuetū sit aliqd vnū qd accipiat̄ vt genus ex quo
ꝛ alia dr̄ia q̄ est bipes ɔstituitur hō. Et eadem rō est de
quocūq3 alio qd sit vnū ex pluribus p se ꝛ non p accñs.
Sicut igit̄ differt q̄ accipiat̄ hoc vel illud pro gn̄e vel
dr̄ia, aut q̄ accipiat̄ aliquid vt est dr̄ia cōstitutiua gn̄is
ꝛ diuisiua eiusdē, ita differt ad diffiniendū q̄ sic vel ali-
F ter partes diffōnis ordinent̄. Si.n. dicā q̄ hō ē aial mā-
suetū bipes, accipiet̄ aial vt genus, māsuetū aūt vt dr̄ia
ɔstitutiua eius, bipes aūt vt dr̄ia diuisiua ipsi°. Ecōuer-
Alt. so aūt erit si dicat̄ q̄ hō ē aial bipes māsuetū. Quia igi-
tur dr̄ia ordinis facit dr̄iā in qdqdest, ɔñs est q̄ ille qui
diuidit nō solū supponat ea q̄ accipiunt̄ ad diffiniendū,
sed ēt petat ordinē eorūdē. Et sic manifestū est q̄ diffini-
tio non syllogizat quodquidest. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Preterea h̄ pacto dūtaxat fieri pōt: vt ni-
hil eoꝝ p̄termittat̄: q̄ sunt i diffōne ponēda.
Sūpto nāq3 gn̄e p̄: si accipiat̄ aliq̄ diuisionū
inferioꝝ: non oē cadet in illā: ceu nō oē aial:
aut ɔtinuaꝝ: aut diuisaꝝ alaꝝ est: s3 volatile
aial oē. Huius est.n. hec dr̄ia. Pria aūt aialis
ea est dr̄ia: in quā oē aial cadit: ꝛ cuiusq3 ce-
teroꝝ sil'r generꝝ: ꝛ eoꝝ q̄ sunt extra aial: ꝛ eo-
rū q̄ sub ipso sunt collocata: ceu volucris ea
est dr̄ia p̄ma: in quā oīs volucris cadit: ꝛ pi-
scis itidē ea in quā oīs piscis. Hoc igit̄ si p-
ficiscat̄ qs̄piā pacto sciat nihil prorsus p̄ter-
misisse. Q2 si nō hoc mō pcedat: ꝛ pretermit-
tere cū necesse est: ꝛ idipsum quoq3 nescire.

¶ Amplius aūt ad nil relinquēdū in eo qd est:
sic solūmō ɔtigit. Cū.n. p̄mū accipit̄ genus:
si qdē alicui° iferioꝝ aliquā diuisionē accipiat:
nō icidet oē i h̄. Ut nō oē aial aut totalū est:
aut diuisū3 pēnis: s3 pēnatū aial ē oē. Huius
eni dr̄ia hec ē. Pria aūt est dr̄ia aialis: i quā
oē aial icidit. Sil'r aūt ē i vnoquoq3 alioꝝ: ꝛ i
his q̄ extra gen°: ꝛ q̄ sub ipsis sunt: vt in aue
in q̄ est oīs auis: ꝛ i pisce i quo est oīs piscis.
Sic igit̄ cū ambulās est: qd est scire q̄ nil re-
lictū est. Al'r aūt relinq̄re ē necesse ꝛ nō scire.

G ¶ Docet cauere diminutionē ostendēs quō fieri possit vt
Expo.p̄ nihil p̄termittat̄ eoꝝ q̄ reqrunt̄ ad qdqdest. ꝛ dicit q̄ h̄
ɔtingit fieri solū isto mō quo dicet̄. Ad cuius euidētiā
ɔsiderādū est q̄ oēs dr̄ie supiorū generꝝ p̄tinēt ad qdqd
est alicuius spēi. Nā iferius genus ɔstituit̄ p dr̄iā diui-
siuā supioris gn̄is. Ad vitādū ergo diminutionē op3 q̄
nulla huiō dr̄iarū p̄termittat̄. Pretermittit̄ aūt si aliqs
accepto sūmo genere, accipiat ɔñter aliquā dr̄iā diui-
siuā. nō qdē ipsius sūmi gn̄is, sed alicuius inferioris.
a. Q3 ōt qdē h̄ mō cogs̄ci pōt, q2 cū aial accipiat̄ aliqd sup-
mū genus, si postea aliqs accipiat diuisionē alicuius de
H inferiorib° gn̄ibus, nō totū qd ɔtinet̄ sub genere supio-
3° re cadet sub illa diuisione. Et ponit ad hoc exēplū. Si-
cut nō oē aial est vel totalū, vel diuisum pēnis. Dr̄ autē Aial totale
aial totalū qd h3 totas alas itegras ꝛ ɔtinuas, sic̄ vesp- vel diuisum
tilio. Diuisum pēnis aūt dr̄ aial cuius ale distinguunt̄ p pennis.
diuersas pēnas, sicut ancipitris vel corui. Aiali aūt non
h̄nti alas neutrū hoꝝ cōuenit, sed oē aial volatile conti- 4.
netur sub altera haꝝ dr̄iaꝝ, q2 s3 p̄dictas dr̄ias diuidit̄
hoc gen° qd est aial volatile. S3 p°ꝛ imediata dr̄ia aia- 5.
lis attēdit̄ ex h̄ q̄ oē aial cadit sub diuisiōe. Et ita est ēt 6.
de oibus aliis gn̄ib°, siue accipiamus gn̄a q̄ sunt extrin-
seca aiali, sicut lapis ꝛ plāta, siue illa q̄ sub aiali ɔtinen-
tur, sicut auis piscis. Prima tñ dr̄ia auis attēdit̄ s3 dr̄iā
i quā incidit oīs auis, ꝛ eadē rō ē de pisce. Cōcludit ḡ q̄
si aliqs sic pcedat in diuidēdo. s. q̄ totū diuisum cōtineat
sub partib° diuisionis, poterit homo cognoscere q̄ nil
est relictū de his que sunt necessaria ad diffiniendū. Si Alt.
autem aliter procedat̄, necesse est q̄ aliqua relinquan-
tur: ꝛ q̄ hō non cognoscat se integraliter diffinisse.

¶ Non autem oportet eum qui diffinit ac di-
uidit omnia scire que sunt. T.c. 30.

¶ Nihil āt op3 diffinietē oia scire q̄ st̄. L.E.XV.

POstq̄ Phs ostēdit veritatē circa diuisionē
gn̄is q̄ sumit̄ ad diffiniēdum, hic excludit
duos errores, 2m ibi [Oē aūt icidere.] Cir-
I ca p̄m tria facit. Primo pponit exclusionē Expo.a.
erroris, ꝛ dicit q̄ nō est necciū q̄ ille q diui-
dēdo diffinit sciat oia q̄ sunt in mundo. ¶ Secūdo ibi.

¶ Quāq̄ nōnulli cēsent fieri nō posse: vt quis
quā vnq̄ dr̄ia ad vnūqdq3 cuiusq3 sciat: nisi
scierit vnūqdq3. Sine dō differētiis nūquā
fieri posse, vt qcquā sciatur. A quoq3 nāq3
nō differt quispiā: idem qd illud inquiūt es-
se: a quo dō differt ab eo diuersum esse.

¶ Et tñ ipoe qdā dicūt eē dr̄ias cognoscere
q̄ sunt ad vnūqdq3: nō cognoscētē vnūqdq3.
Sine āt dr̄ntiis si eē vnūqdq3 scire. A q̄.n. nō
dr̄: idē eē huic a q̄ aūt differt: alterū ab hoc.

K ¶ Narrat opionē errātiū. Dicebāt.n. qdā q̄ nō pōt agno- Expo.p̄.
sci dr̄ia alicui° ad oia alia entia nisi oia alia entia cogno-
scant̄, vt p3 i aliqb° duob°, q̄ꝝ dr̄iā cogs̄cē nō possum°, 2.
nisi vtrūq3 cogs̄cam°. Addebāt āt q̄ nō ē poīe q̄ aliqd Alt.
sciat̄ qd est, nisi cogs̄cat̄ dr̄ia ei° ad oia alia. Id.n. a q̄ ali-
qd nō dr̄t est idē3 ei, illd aūt a quo dr̄t est alteꝝ ab ipso.
Nō aūt possum° scire qd sit vnūqdq3, nisi sciamus qd sit
idē ei, ꝛ quid alteꝝ ab eo. Et s̄m hoc ɔcludebāt q̄ non
pōt aliqd cognosci nisi oia cognoscant̄. ¶ Tertio ibi.

¶ Primo igitur hoc est falsum. Non.n. qua-
uis differentia res sunt diuerse. Complures
enim insunt rebus eisdem specie differētie:
sed non per substantiam: neq3 per se.

¶ Primū qdē igit̄ hoc falsum est. Nō.n. s̄m
oēm dr̄iam alterū est. Multe eni3 sunt dr̄ie
in eadē specie: sed nō s̄m subām: neq3 per se.

L ¶ Improbat qd dictū est dupl'r. Et p̄ quidē iterimit hoc Expo.pme.
qd dictū est, q̄ illud a quo aliquid differt est alterū. Lo-
quimur enim nūc de eodē ꝛ altero s̄m essentiā quā si- Alt.
gnificat diffō. Manifestū est aūt q̄ ēt in eadē specie sunt
dr̄ie multe accidentales, que nō diuersificant subām spe-
ciei quā significat diffō, nec per se insunt. Vn̄ ɔñs est q̄ Expo.2.
non oīs dr̄ia facit talem alteritatem quam necessarium
sit cognoscere ad diffiniendum. ¶ Secundo ibi.

¶ Deīde cū qs̄piā accepit ea que opponun-

tur, & differentiam: & omne, aut in hanc partem: aut in illam cadere: sumpseritque in altera parte rem eam quam querit esse, & idipsum cognouerit: nihil refert si sciat: nec ne: de quibus alie differentie predicantur. Patet enim eum habiturum esse rationem substantie: si sic proficiscens ad ea tandem peruenerit: quorum non est vlterius differentia.

¶ Postea cum accipiat opposita & secundum differentiam: & cum omne incidat hic, aut idem: & accipiat in altero quod queritur esse: & hoc cognoscit, nihil differt scire, aut nescire, in quibuscunque predicantur de alijs differentie. Manifestum enim quoniam si sic vadens veniat in hoc, quorum non amplius est differentia, habebit rationem substantie.

A Expo.p. ¶ Improbat que dicta sunt alio modo. Cum enim ille qui vult diffinire diuidendo accipiat oppositas differentias hoc modo quod omne quod continetur sub diuiso cadat sub hoc membro diuisionis, vel sub illo, & accipiat sub altero membrorum id cuius diffinitio queritur, si hoc quod intendit diffinire cognoscat sub illo membro diuisionis contineri, non differt ad propositum, verum sciat, vel nesciat quod de quibusdam alijs rebus predicentur opposite differentie. Puta si diuidam animal per rationale & irrationale, & accipiam propositum sic hominem contineri sub rationali, non requiritur quod sciam de quibus irrationale predicetur, nec qualiter illa adinuicem differant. Manifestum enim est quod si aliquis sic procedat. scilicet

Alit. diuidendo genus per primas differentias eius, & accipiendo propositum sub altero membro diuisionis quousque perueniatur in illa que vlterius diuidi

B non possunt essentialibus differentijs, sic procedens habebit diffinitionem substantie quam querebat. Decipiebantur quidem predicti homines ex eo quod non distinguebant inter cognoscere aliquid in communi & in speciali. Oportet enim quod quicunque scit quid est aliquid, cognoscat omnia alia in communi, non autem in speciali. Puta qui scit quid est homo, oportet quod sciat hominem per hoc quod est animal distingui ab omnibus que non sunt animalia, & per hoc quod est rationale distingui ab omnibus que non sunt rationalia. Non enim oportet quod illa cognoscat nisi secundum hoc commune quod est animal, vel rationale. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omne autem in ipsam diuisionem cadere: si sint ea opposita, quorum non est medium quicquam: non est postulatio. Necesse est enim omne in altero ipsorum esse: si illius est differentia.

¶ Omne autem incidere in diuisionem si sunt opposita, quibus nihil interest: non est repetitio. Necesse enim est omne in altero ipsorum esse: siquidem illius differentia est.

C Expo. prime Alit. ¶ Excludit secundum errorem. Posset enim aliquis credere quod quicunque vtitur diuisione ad diffiniendum, indigeat petere quod totum diuisum contineatur sub membris diuisionis, sed ipse dicit quod hoc est necessarium si opposita per que fit diuisio sint imediata, quia secundum hoc necessarium est, quod totum diuisum sub altero oppositorum contineatur, dum tamen accipiantur prime differentie alicuius generis. Differentie enim que sunt immediate si comparentur ad genus inferius, non sunt imediate, si comparentur ad genus superius. Sicut par & impar sunt imediata si comparentur ad numerum, cuius sunt proprie differentie, non autem si comparentur ad quantitatem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ad extruendam autem probandam per diuisiones diffinitionem, hec tria sunt obseruanda. Primum vt ea sumantur que in hoc ipso quid est predicantur. Secundum vt hec adeo disponantur: vt primum in primo: secundum in secundo loco ponatur. Tertium vt hec omnia sint.

Tex. 11. ¶ Ad construendum autem terminum per diuisiones tria oportet coniecturari accipientem predicantia in eo quod quid est: & hec ordinare quid primum, aut secundum: & hec omnia sunt.

D ¶ Postquam exclusit ea que non requiruntur ad diuisiones diffiniti, hic ostendit que secundum rei veritatem requiruntur. Et primo ponit quod intendit, secundo manifestat propositum, ibi [Est autem horum vnum.] Dicit ergo primo quod ad hoc quod aliquis constituat terminum. id est diffinitionem per viam diuisionis, tria oportet considerare, quorum primum est, vt Expo. tex. ea que accipiuntur predicentur in eo quod quid est, secundo vt ordinetur quid sit primum & quid secundum, tertium est quod accipiantur omnia que pertinent ad quod quid est, & nihil eorum pretermittatur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Atque primum istorum erit, si possumus quemadmodum ad accidens ratiocinari, ipsum inquam competere & per genus probare.

¶ Est autem horum vnum primum per id quod possumus sicut ad accidens colligere quoniam est: & per genus probare.

¶ Manifestat propositum. Et primo ostendit quomodo tria predicta possunt obseruari, secundo ostendit quod predicta tria obseruata sufficiant, ibi [Manifestum est autem.] Circa primum tria facit. Primo ostendit quomodo obseruetur primum, & dicit quod vnum horum quod. scilicet accipiantur ea que ponuntur in eo quod quid est obseruatur, per hoc quidem per hoc quod homo potest inducere syllogismum quod id quod assumitur insit, sicut cum disputatur ad problemata de accidente. Secundo, vt ostendatur quod predicatur in eo quod quid per ea quibus disputatur ad problemata de genere. ¶ Secundo ibi, E Expo. tex.

¶ Secundum fiet si ipsum primum sumpserimus. Hoc autem erit, si id accipiatur quod tale est: vt ipsum quidem omnia sequuntur: omnia autem ipsum non consequuntur. Necesse est enim aliquid esse tale: quo sumpto, idem iam erit, & in inferioribus modus. Id enim erit secundum quod ceterorum est primum. Et id etiam tertium: quod est herentium primum. Superiore namque sublato: id quod heret ceterorum erit primum: vt patet. Et in ceteris eodem modo.

¶ Ordinare autem sic oportet: si primum accipiatur. Hoc autem erit si primum accipiatur quod omnibus inheret: illi autem non omnia. Necesse est enim aliquod esse huiusmodi. Accepto autem hoc erit idem in omnibus inferioribus modus. Secundum autem aliorum primum erit: & tertium habitorum. Remoto enim quod est supra, sumptum habitum aliorum primum erit. Similiter autem est & in alijs.

¶ Manifestat quomodo obseruetur secundum. scilicet debita ordinatio partium, & dicit quod tunc ordinantur partes diffinitionis sicut oportet, si aliquis primo accipiat id quod est primum, & hoc erit si aliquis bene primo accipiat id quod consequitur alia posterius accepta, & non econuerso. Hoc enim est communius & prius. Necesse est autem aliquid huiusmodi accipi in diffinitione tanquam genus, puta cum dicitur homo est animal gressibile bipes. Si enim est gressibile bipes, est animal, sed non econuerso. Cum ergo iam acceperimus animal tanquam primum, idem modus obseruandus est in ordinatione inferiorum. Accipietur enim quasi secundum in diffinitione illud quod secundum rationem premissam erit primum inter omnia sequentia, & similiter accipietur tertium id quod est primum respectu habitorum. id est consequentium. Semper enim remoto superiori, illud quod est habitum. id est immediate consequens erit primum omnium aliorum. Et ita est etiam in omnibus alijs, puta in quarto, & in 5°, si tot oporteat partes diffinitionis esse. ¶ Tertio ibi. F Expo. p. 2 3 4 5 6 Alit.

¶ Patebit autem hec omnia esse: quod erat tertium: si sumpserimus primum ipsum per diuisionem omne: aut hoc: aut hoc animal esse. Esse autem hoc: & rursus totius differentiam: huius extremi iam non vlterius differentiam esse: vel etiam statim cum vltima differentia ab ipso toto: non differre id specie.

¶ Quod autem hec omnia sint manifestum est ex hoc quod recipimus primum quidem secundum diuisionem: quoniam omne est aut hoc aut illud. Est autem hoc: & iterum totius differentia: a toto nil differre specie amplius hoc.

G ¶ Manifestat qualiter possit tertiũ obseruari, ꝛ dicit ꝙ
Expo. l[ite]re manifestũ erit omnia que pertinẽt ad q̃ᷓdqđ est accipi in
diffõne s[ecundu]m modũ supra dictuȝ ex hoc ꝙ diuidẽdo aliqđ
genus accipimus primas dĩias sub qbus diuisuȝ v[er]e cõ
tinetur, sicut oẽ aial est hoc vel illud, puta rõnale vel ir/
rõnale, ꝛ accipiamus qđ intẽdimus diffinire eẽ hoc pu/
Alia. ta rationale. Et iterum accipiemus hoc totum. s. aial ra
tionale, ꝛ diuidemus ipsum per dĩias proprias, sed q̃n
iam deuenimus ad vltimam dĩiam iaȝ nõ erit diuidere
per alias dĩias specificas, sed statiȝ vltima dĩia addita,
hoc cuius diffõ queritur i nullo differret specie a suo to
to. i. a rõne congregata ab oibus partibus acceptis, si/
cut homo nõ differt specie ab aliquo coꝝ de qbus pre/
dicatur aial rationale mortale. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Patet. n. neqȝ plus opȝ q̃cq̃ȝ additũ esse.
Oia nãqȝ sumpto hocipso qđ est p̃dicantur,
neqȝ q̃cq̃ȝ deesse. Nã aut gen⁹, aut dĩia eẽt.
At gen⁹ ẽ ip̃m primũ: ꝛ hoc cũ dĩntijs simul
est sumptũ. Dĩie etiã vniuerse sunt sumpte:
nulla. n. prorsus posterior ẽ. Spẽ nãqȝ differ
ret ip̃m extremũ. At hoc dictũ ẽ nõ differre.
¶ Manifestũ. n. est q̃m neqȝ plus h̃ apponit̃.
Oia. n. i eo q̃ᷓdqđ est accipiunt̃ hoꝝ neqȝ de
ficere nihil. Aut. n. genus, aut dĩia vtiqȝ eẽt.
Genus qđẽ igit̃ est primũ, ꝛ cuȝ differẽtijs
p[ri]us acceptũ est: dĩie aũt oẽs ꝯtinent̃. Nõ. n.
amplius sunt vltima. Specie. n. differret ꝛ
vltimũ. Hoc autem est dictum non differre.

H ¶ Ostendit ꝙ tria p̃dicta obseruata sufficiãt ad diffinien
Expo. l[ite]re. dum, q[uia] diffõ neqȝ supfluũ neqȝ diminutũ hẽbit. Qꝫ autẽ
nõ apponat̃ aliqđ plus q̃ȝ debeat, manifestũ est per p[ri]m
1. triũ p̃dictoꝝ, q[uia]. s. accepta sunt solũ ea que p̃dicãtur i eo
q̃ᷓd qđ, ꝛ talia necesse erat accipe. Silr ẽt manifestuȝ est
3. ꝙ nihil deficit. Aut. n. deficeret genus, aut dĩia. Sed ꝙ
4. genus nõ deficiat, pȝ ex 2° triũ dictoꝝ. Acceptũ est eniȝ
p[ri]m id sine quo nõ sunt alia, ꝛ põt esse sine alijs. ꝛ hoc est
genus, ꝛ cũ genere postea accepte sunt dĩie. Sed ꝙ dĩie
5. oẽs sunt accepte pȝ p tertiũ p̃dictoꝝ triũ, q[uia] nõ amplius
põt accipi posterior dĩia post illã cuius diximus nõ esse
etiã differentiã, q[uia] iam sequeretur ꝙ vltimum acceptuȝ
6. adhuc differret, differẽtia essentiali, cum tamen dictum
Alia. sit, ꝙ non differat. Similiter etiam ex premissis pȝ ꝙ nõ
intermittitur aliqua differentia in medio, per hoc. s. ꝙ
semper accipiuntur p[ri]me differẽtie. Unde relinquitur
ꝙ sufficiant tria predicta ad diffiniendum obseruari.

¶ Querere aũt opȝ ĩspiciẽdo: primuȝ ad ea q̃
sunt silia: ꝛ nullã iter se dĩiam h̃nt: qđ nã idẽ
habeãt vniuersa. Deide ad alia q̃ sub eodeȝ
cũ illis gñe collocant̃, ꝛ sunt qđẽ eiusdẽ iter
se spẽ: ab illis aũt spe sunt diuersa. Atqȝ si in
ijs accipiat̃ aliqđ penitus ideȝ: ꝛ in alijs sili
mõ. Rursus ꝯsiderãdũ ẽ si i ijs q̃ sunt sum/
pta sit aliqđ idẽ: q̃usqȝ ad vnã rõnẽ fiat acces
sio. Hec. n. erit ipsius diffõ rei. Qđ si non ad
vnã rõnẽ, sed ad duas, vel plures itur: pȝ id
quod q̃ritur non vnũ quid esse: sed plura.
T. c. 33. ¶ Querere aũt opȝ intẽdẽteȝ in silia ꝛ in dĩia.
Primũ qđẽ oia idẽ habeãt: postea iteꝝ i al/
teris q̃ in eodẽ qđẽ gñe sunt cũ illis: sunt aũt
ipsis qđẽ idẽ specie: illoꝝ aũt altera. Cũ aũt
in his accipiat̃ qđ habeãt oia ideȝ: ꝛ in alijs
silr: in acceptis iteꝝ silr intẽdẽdũ si idẽ sit: q̃/
usqȝ in vnã ꝯueniãt rõnem. Hec aũt erit dif/
finitio. Si v[er]o nõ vadit in vnã sȝ in duas aut
plures: manifestũ est ꝙ vtiqȝ non est vnũ ali
quod qđ queritur: sed plura. LECTIO. XVI.

Postq̃ȝ Ph[ilosoph]s docuit inuestigare q̃ᷓdqđ est s[ecundu]m
modũ maxie ꝯgruũ q est p diuisionẽ gñis,
hic docet inuestigare q̃ᷓdqđ est alio⁰. Et cir/
ca h̃ tria facit. P[ri]o docet p̃dictũ modũ inue
stigandi, 2° manifestat p exẽ[plu]m. ibi [Utputa
dico.] 3° p[ro]bat huc modũ eẽ ꝯueniẽtẽ. ibi [Semp aũt ẽ
1 Expo. l[ite]re. ois diffõ.] Dic̃ ḡ p̃ ꝙ si aliqs inq̃rit diffõneȝ alicui⁹ rei,
opȝ ꝙ attẽdat ad ea q̃ sunt silia illi, ꝛ ẽt ad ea q̃ sunt dĩia
2. ab illa re, qđ qđẽ q̃lr fieri debeat ostdit subdẽs, ꝙ p̃ opȝ
circa silia ꝯsiderare qđ idẽ i oib⁹ iueniat̃, puta qđ idẽ in
ueniat̃ i oibus hoib⁹, q oẽs ꝯueniũt i h̃ qđ ẽ eẽ rõnale.
Postea ꝯsiderãdũ ẽ iteꝝ i alijs q̃ ꝯueniũt cũ p[ri]mis in eo
dẽ gñe, ꝛ sunt sibiinuicẽ idẽ spe, sunt aũt altera spe ab il
lis q̃ p̃ accipiebant̃, sicut eq̃ ab hoib⁹, opȝ ẽt accipe qđ sit
3. idẽ in his. s. eq̃s: puta hinnibile. Cũ ḡ accipiat̃ qđ sit idẽ i
oib⁹ his. s. hoib⁹, q[uia] rõnale, ꝛ qđ sit idẽ silr i oib⁹. s. eq̃s,
hinnibile, iteꝝ ꝯsiderã[du]m ẽ si aliqđ ẽ idẽ in istis duob⁹ acce
ptis. s. i rõnali, ꝛ q[uia] hinnibili. Et ita ẽ ꝯsiderã[du]m q̃usqȝ pue
4. Alia. niat̃ ad aliquã vnã rõneȝ cõem. Hec. n. erit diffõ rei. Si
v[er]o tal'a ꝯsideratio nõ inducat in vnã rõnem cõem, sȝ in
ducat in duas rõnes diuersas, aut ẽt in plures, manife/
stũ erit, ꝙ id cui⁹ diffõ q̃rit̃ nõ erit vnũ s[ecundu]m ẽẽntiã, sȝ plu
ra, ꝛ ita nõ poterit hẽre vnã diffõnẽ. ¶ Deinde cuȝ dicit.

¶ Ueluti si q̃rat̃ qđ nã sit magnitudo animi:
ꝯsiderãdũ est i aliqb⁹: q̃s qđẽ scimus eẽ ma
gnanimos: qđ nã h̃eãt vnũ oẽs pacto q̃ ta
les eẽ dr̃. Ceu si Alcibiades fuit magnani/
mus: ꝛ Achilles: ac ẽt Aiax: qđ vnũ oẽs ha
bebãt. Atqȝ. i. eos affectos ꝯtumelijs nõ p/
ferre. Nã p[ri]mus itulit bellũ: scđs iratus se a
socijs defendẽdis seiũxit: tertius sibi mortẽ
ꝯsciuit. Rursus i alijs ꝯsiderãdũ ẽ: vt Lysã
dro ac Socrate: qđ nã ꝛ istis ierat vnũ. Atqȝ
. i. eq̃bilr sese hẽre i scđis: atqȝ aduersis reb⁹
fortune. His sumpt[is] ꝯsidero qđ nã idẽ habe
ant hec: eq̃bilitas iquã i rebus fortune: ꝛ nõ
patiẽtia cũ ꝯtũelie afferũt̃. Qđ si nihil h̃eant
idẽ: due p[ro]fecto magnanimitat[is] spẽs erunt.
¶ Utputa si quid ẽ magnanimitas q̃rim⁹: in
tẽdẽdũ est i quosdã magnanimos: quos sci
Vide[te] hic mus ꝙ h̃eant vnũ oẽs inquãtũ sunt h[ui]⁹. Ut
magnanim⁹ alcides ẽ: aut achilles: aut aiax:
quid vnũ oẽs h̃nt nõ tolerare iniuriã. Hic q̃/
dẽ. n. dimicauit: ille v[er]o isaniuit: hic aũt iter/
fecit seip̃m. Iteꝝ idẽ est in alteris: vt i Lysan
dro: ꝛ Socrate: si id idifferẽtes p[ro]spitati: ꝛ i/
prosperitati: hec duo accipiẽs itẽdẽdo qđ idẽ
cõe h̃nt: aut ipassibilitas q̃ est circa fortunas
aut nõ tollerantiã iniuriaruȝ. Si v[er]o nullum
sit: due spẽs vtiqȝ erunt magnanimitatis.

A ¶ Manifestat qd dixerat p exe^m, et dicit, q si qram^9 qd e magnanimitas, debem^9 attēdere ad qsdā magnanimos, et sciam^9 qd vnū hūt in seipsis inquātū magnanimi sūt. Sicut Alcides.i. Hercules dictus ē magnanimus, et Achilles, et Aiax, q oēs hūt vnū qd cōe qd ē nō sustinere iniurias. Cui^9 signū ē, q Alcides nō sustinens iniurias dimicauit. Achilles vō i isaniā vsus ē p ira. Aiax āt iterfecit seipsm. Itez debem^9 ɔsiderare i aliis q dicūtur magnanimi, sic i Lysandro, aut Socrate. Hij. n. B cōe q nō mutabanē pp ɔspiratē fortune, et pfortuniū, sz indifferēter se hēbāt in vtriqz. Accipiam^9 ḡ hec duo.s.impassibilitatē a fortuitis casib^9, et nō tolerare iniurias, et cōsideremus si ē aliqd cōe eis. In B.n.ɔsistit rō magnanimitatis. Sic si dicam^9 q vtrūqz ɔtigit pp B, q aliqs existimat se dignū magnis. Ex B.n.ɔtigit q hō nō patit iniurias, et ex B ɔtigit q ɔtēnit mutationē exterioꝝ bonoꝝ tanqz minimoꝝ. Si āt nihil cōe iueniret illis duob^9 acceptis, nō esset vna spēs magnanimitatis, sz due. Vnde nō posset dari vna cōis diffinitio. ¶ Deinde cū dicit.

Expo.p. 1. 2. 3. B 4. Alit.

¶ Omnis aūt diffinitio vlis est semp. Medicus enim non diffinit salubre cuidam oculo, sed aut omni, aut specie determinato.

¶ Semper enim est ois diffinitio vlis. Non enī in quodā oculo dicit sanabile medicus, sed aut in omni, aut in specie determinans.

C ¶ Ostēdit pmissum modū iueniēdi qd qdest esse ɔueniētem. Et circa B duo facit. Primo ostēdit hūc modū ɔuenientē, 2° ostēdit qd ops in B mō vitare. Ibi [Si autē neqz disputare.] Circa p^m duo fac. Pmo ondit pdictum modū eē ɔueniētē quātū ad terminū, pt.s. ɔueni aliquid cōe, 2° quātū ad pcessuz, put.s. pcedit̄ i pdicto mō a pticularibus. Ibi [Faciliusqz est signare.] Dicit ḡ p q ɔueniēter dicit, q ops ingrentes qd qdest ɔuenire ad aliqd cōe, q2 ois diffō dat̄ de aliquo fm q ɔsideratur in vli, non aūt fm q ɔsiderat̄ in B singulari, vel in illo. Nō eni medicus diffinit qd sit sanū i hoc oculo huius hois, sed vel in vli simplr quātū ad oēs, vel distinguit sanum fm diuersas species: puta cum dicit hoc esse sanum cholericis, illud autem flegmaticis. ¶ Deinde cum dicit.

Expo.pme. Alit.

¶ Atqz facilius est singulare diffinire q̄ vniuersale. Quapropter, a singularibus ad vlia ops ascendere. Equiuocationes enim in vlibus magis latent, q̄z in ijs que nō differūt.

Vide lectione.

¶ Facilius.n.ē singulare diffinire q̄ vle. Vn ops ex singularib^9 i vlia ascēdē. Naqz equocationes latēt magis i vlib^9, q̄z i differētibus.

D ¶ Ostēdit pdictū modū eē ɔueniētē quātū ad pcessum quo.s. pcedit̄ a minus cōibus ad maius cōe. Et hoc 1°. Primo rōne facilitatis. Procedit.n. disciplina a facilioribus. Facili^9 aūt est diffinire singulare.i. aliqd min^9 cōe, q̄ vle qd est magis cōe, iquātū.s. i vlib^9 q̄ sunt min^9 determinata magis latēt equocatiōes, q̄z i illis q sūt idīa, et q nō diuidunt̄ poīas species. Et iō ops a singularibus diffiniēdo ascēdere ad vlia. ¶ Secundo ibi.

Expo.b^o. Alit. Expo.2.

¶ Ut aūt i demfationib^9 rōcinādi forma, sic i diffōnibus diluciditas inest ops, Que qdez fuerit, si seorsū id diffiniat qsqā, qd in pluribus gnibus est pea q in vnoquoqz dicunt: veluti sile nō oē, sz id qd in coloribus est et figuris: et acutū sili qd est in voce: et sic ad ipm cōe pcificat, caueꝫ ne equocationē offēdat.

M

¶ Dicit in demōstrationib^9 ops syllogiçari eē, sic et i terminis certā. Hoc aūt erit, si p ea q singulis dicunt̄ fit in vnoquoqz gn̄e diffinire separatim: vt sile non omne, sz in coloribus, et figuris: et acutum qd in voce est. Et sic necesse ire timentem: ne equocatio contingat.

¶ Ostēdit idē ex rōne euidētie. Sic.n. in demfationibus ops syllogiçari psupponēdo aliqd qd est euidēs et manifestū, sic et et in terminis.i.i diffōnibus. Nō.n. pōt aliqs deuenire in cognitionē alicui^9 ignoti nisi p aliqd notū, sine aliqs itēdat cogscere q est, qd fit p demfationē, siue qd est, qd fit p diffōnē. Hoc aūt ɔtigit vt.s. pcipiat aliqd euidēs, si fit.i. ɔtigat separatim diffōnez diffiniri p ea q singulis dr.i. que ,ppie ɔueniūt, et distincte huic, vel illi, sicut si aliqs velit notificare qd est sile: nō ɔsiderabit ad oē id qd pōt sile dici, sz de qbusdā silib^9, puta quo dicatur sile in colorib^9, et quo dicat̄ sile in figuris. Di.n. sile i colorib^9 ex vnitate coloris, dr aūt sile i figuris ex eo q anguli sunt eq̄les, et latera pportionabilia. Silr et i aliis si velit diffinire acutū nō respiciet ad oē qd dici pōt acutū, sz respiciet ad acutū fz q dr i voce. Et p hūc modū ps q aliqs diffinire itēdēs refugit stati ne ɔtingat equocatio. Et p ps et ɔueniēte modū diffiniēdi, q ex iferiorib^9 pcedit̄ ad cōe: iquātū.s. i spāib^9 spālis diffinire facili^9 ē, et magi i talib^9 pōt eē nota vniuocatio. ¶ Deīde cū.d.

E Expo.pme.

F Alit.

¶ Quod si neqz differere trāslationibus ops, patet neqz diffinire oportere: aut translationibus, aut hisce q p trāslationē dicunt̄. Erit enī necessitas vt trāslationibus differatur.

¶ Si autem neqz disputare in metaphoris: neqz qcunqz dicitur in metaphoris. Disputare enim necesse erit in metaphoris.

G Expo.p^o.

¶ Excludit modū pcedēdi in diffōnibus. Et dicit q sicut nō ops disputare per metaphoras, ita et nō ops diffinire per metaphoras, vtpote si dicamus q hō est arbor inuersa, nec ops diffōnib^9 assumere qcūqz metaphorice dicunt̄. Cū eni diffōnes sint pncipia et efficacissima media in disputationibus, si diffōnes darent̄ per metaphoras, sequeret q oporteret ex metaphoris disputare. Hoc aūt fieri nō ps, q metaphora accipit̄ fm aliqd sile, non aūt ops vt id qd est simile fm vnū, sit simile quantū ad omnia.

Alit.

¶ Ut āt facultatē hēamus medioꝝ ad ea demōstrādā, q pponunt̄ puestigare ops: et ea q aiantib^9 aptis ispiciunt̄: et ipas qzz diuisiones: atqz sic puestigare os supposito gn̄e cōi oium, ceu si aialia sint ea q ɔsiderant̄: q nā oi copetūt aiali. Quib^9 sumpt̄ rursus idētidez puestigare ops: q nā ceteroꝝ p cuils isunt: veluti si id sit auis: q nā oēm aueꝫ sequūt̄. Et sic sp q nā ppingssimo cōpetūt. Ps.n. nos posse iā dicē pp qd isunt ea q cōpetūt hisce q B ipso cōi sūt collata: vt pp qd hoi cōpetūt aut eq. Sit aūt aial qdē.b.i.a. Ho ponāt ea q aial oē sequunt̄: his āt i locis i qb^9.c.e.d. lre dsignāt̄ aialia singla collocēt̄. Ps itaqz pp qd a. ɔpetit f hi.c, pp.b. nāqz ɔpetit. Et silr cet i s.

¶ Ad hēdū aūt pblemata, eligere os decisiones et diuisiones. Sic aūt eligē subim gen^9 cōe

olum ꝯsiliuꝫ, vt si aialia sūt q̄ ꝯsiderāt: q̄lia oi
aiali īsunt. Accepꝭ aūt his reliq̄: si oi q̄lia īhe
rēt: vt si hoc est auis: q̄lia īhereāt oi aui: ꝛ sic
semp ꝑximo. Manifestū.n. ꝛ qm̄ hēbimus
iā dicere pp qd īsunt īherētia, is q̄ sūt sb cōi:
vt pp quid hoī, aut equo īsunt. Sit aūt aial in
quo.a.b. aūt īherētia oi aiali: ī qb⁹ āt sūt.c.d.
e. sint q̄dā aialia. Manifestuꝫ igit̄ ē pp quid ē
b. in.d. pp.a. eniꝫ: silr̄ ꝛ ī altjs: ꝛ semp in altjs
deorsum eadem ratio est. LECTIO. XVII.

Postq̄ꝫ ostēdit Phs quō opꝫ inuestigare qd
qd est, h̄ ostēdit quō oꝫ inuestigare pp qd. Et
circa h̄ duo facit. Pmo ostēdit quō oporteat
inuestigari pp qd, 2° mouet q̄sdā q̄ōnes circa
Le. pnte. seq. ipꝫ pp qd. ibi [De cā aūt ꝛ cui⁹ est cā.] Cir
ca p̄m duo facit. Pmo ostēdit quō alic⁹ q̄ōnis ꝓposite pos
sit inuestigari pp qd, 2° ostēdit quō diuerse q̄ōnes cōicāt in
pp qd. ibi [Eadē autē ꝓblemata.] Circa p̄m duo facit.
Pmo docet accipe pp qd accipiēdo cōe vniuocū, 2° acci
piēdo cōe analogū. ibi [Ampli⁹ āt ali⁹ modus.] Circa
p̄m duo fac. Pmo docet inuestigare pp qd accipiendo cōe
vniuocū qd ē gen⁹ noiatū, 2° accipiendo qdlꝫ aliud cōe.
H ibi [Nūc qdē igit̄ ꝛc.] Dic̄ g̊ p̄ q̄ ad h̄ q̄ hēam⁹ pp qd
Expō. p̄e. circa singula ꝓblemata q̄ ponunt̄, opꝫ ꝯsiderare diuisio
nes ꝛ subdiuisiones, ꝛ sic ad singula ꝓcedere disputādo
2° suppo¹ᵒ cōi gn̄e. Ut si aliqs velit cōsiderare pp qd aliqd
ꝯueniat aliqb⁹ aialib⁹, opꝫ accipe q̄lia sūt q̄ cōueniūt oi
3° aiali. Quib⁹ accepꝭ, opꝫ iterato accipe fm diuisionē q̄lia
sunt q̄ ꝯsequunt̄ p̄ ad aliqd cōe, q̄ sub aiali ꝯtinent̄, pu
ta q̄lia ꝯsequunt̄ ad oēm auē, ꝛ sic semp debem⁹ ꝓcedē
Lec. 14. accipiendo id qd est p̄m, ī qd. s. sit ime¹ᶦ diuisio, qd supra
obseruabat̄ ī diuisionib⁹, qb⁹ ꝓcedit̄ ad inuestigādū qd
4° qd est. Sic g̊ ꝓcedēdo manifestū est q̄ semp poterim⁹ di
cere pp qd aliq̄ īsunt his q̄ ꝯtinent̄ sub aliq̄ cōi, vt si veli
I mus scire pp qd aliq̄ īsunt hoi ꝛ equo: puta somn⁹ ꝛ vi
5. gilia. Sit g̊ aial ī quo est.a. qd est mediū.b. aūt.i. maior
ext̄mitas accipiat̄ p̄ his q̄ īherēt oi aiali, sic somn⁹ ꝛ vi
gilia, q̄dā aūt aialiū spēs, puta hō, equ⁹, bos, accipiant̄
6. vt mior extremitas. s.c.d.e. Sic g̊ manifestū ē pp qd.b.
id est somn⁹, vel vigilia sit in.d. puta in hoie, q̄ pp.a.s.
Vlti. pp h̄ q̄ hō est aial. Et silr̄ est faciēdū in alijs, ꝛ in oib⁹ est
eadē rō obseruāda. Huiꝰ aūt documenti rō est, q̄ subm
est cā ꝓprie passionis. Et iō si volum⁹ inuestigare cām ali
cuius passionis, pp quā insit qbusdaꝫ rebus iferiorib⁹,
opꝫ accipere cōe qd est ꝓpriū subm, per cuius diffōnem
accipitur causa illius passionis. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Eadē aūt est semp ꝛ in altjs rō, atqꝫ nūc sic
dicimus p tradita nobis noia cōia reb⁹. Opꝫ
aūt nō solū in ijs ipsis dicto mō ꝯsiderare: sꝫ
ēt sit aliqd aliud videat̄ cōe cōpetēs: ꝛ idipꝫ
accipe: deīde sumere ꝛ ea q̄ ipm sequunt̄: ꝛ
ea que hoc sequunt̄, veluti cornigeris cōpe
tit eritiū hēre, supioribusqꝫ vacare dentibus.
Sumant̄ igit̄ hec, ꝛ rursus accipiēda sūt ea
quib⁹ cōpetit: sequiturqꝫ gerere cornua. Pꝫ
enī pp quid illis cōpetūt ea q̄ diximus. Nā
ob idipsum illis inerunt, q̄ cornua gerunt.
ℭ Nūc qdē igr̄ fꝫ ea q̄ assignant̄ cōia noia di
Le. eo. 13. cim⁹. Opꝫ aūt nō solū sic ꝯsiderare, sꝫ ꝛ si aliō
aliqd accipit̄ cōe: accipiētes si aliquib⁹ h̄ īhe
reat: ꝛ q̄lia h̄ seq̄ntur. Ut cornua hñtia h̄ ha Vide (anno.
bere vētres: nō vtrobiqꝫ dētes eē. Itēꝫ cor
nua hñtē q̄dā sequunt̄. Manifestū ē.n. pp qd
est in illis qd dr̄ pp id sunt q̄ cornua hñt.

ℭ Ostēdit quō opꝫ inuestigare pp qd est reducēdo in aliqd K
cōe, qd nō sit gen⁹ noiatū, ꝛ dic̄ q̄ ea q̄ supra dicta sūt di Expo. pnte
cunt̄ fm illa cōia qb⁹ noīa sunt assignata, sꝫ opꝫ nō solū
sic ī talib⁹ ꝯsiderare, sꝫ ꝛ si qd aliō appeat cōe qd īsit ali 2°
quib⁹ ēt si nō sit gen⁹, vel si nō sit noiatū. Deīde opꝫ ꝯsi
derare ad q̄ h̄ cōe ꝯseq̄tur, ꝛ q̄ sunt q̄ ꝯseq̄ntur ad h̄ cōe 3°
īnoiatū acceptū. Sicut hic cornua est qddā cōe cui non
est nomē īpositū, ꝛ qd nō est gen⁹. Ad h̄ aūt cōe sequun 4°
tur duo, quoꝝ vnū est, q̄ oē aial hñs cornua hꝫ multos
vētres pp necītatē ruminatiōis, q̄ꝝ vnū vocat̄ echinus
in iterioꝝ b⁹ extiis, asper ꝛ capedinē hñs, vt dr̄ ī lib⁹ d hy
storijs aialiū. Aliō āt qd ꝯseqtur ad aialia hñtia cornua
est q̄ nō habeāt dētes in vtraqꝫ mādibula, sꝫ solū in ife Vlti.
riori, q̄ mā dētiū ꝯuertit̄ in cornua. Itē ꝯsiderādum est
ad q̄ aialia ꝯsequātur hēe cornua, puta bouē, ꝛ ceruuꝫ.
Sic enim manifestū erit ꝓpter qd hec aialia habēt illas
proprietates, q̄. s. habēt cornua. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Et īsup alius modus puestigādi p silitudi
nē rōnis. Nō.n. p̄t vnū q̄ppiā idē sumi: qd q
dē sepiū ꝛ spina ꝛ os appellare oꝫ. Inerūt āt
ꝛ ijs atqꝫ seq̄nt̄ aliq̄: q̄si talis sit vna q̄dā nā.
ℭ Amplius aūt alius modus ē fꝫ analogū.
Eligere.n. vnū idē nō est accipe qd opꝫ voca
re sepion ꝛ spinā ꝛ os. Sūt aūt q̄ sequunt̄: ꝛ
hoc tanq̄ꝫ natura vna huiusmodi existente.

ℭ Ostēdit iuestigare pp qd reducēdo ad aliqd cōe analo L
gū. ꝛ dic̄ q̄ ali⁹ modus iuestigādi pp qd ē eligere cōe fꝫ Expo. pnte.
analogū. i. ꝓpor^nem. Cōtigit.n. vnū accipe analogū qd 2°
nō ē idē fꝫ spēꝫ vel gen⁹, sic os sepiaꝝ qd vocat̄ sepiō, ꝛ
spina pisciū, ꝛ ossa aialiū terrestriū. Oia.n. ista ꝯueniūt
fꝫ ꝓpor^nes, q̄ eodē mō se hñt spine ad pisces, sic ossa ad
terrestria aialia. Ad h̄ āt cōe analogū, q̄dā ꝯsequūt̄ pp Vlti.
vnitatē ꝓportiōis, sic si cōicarēt in vna nā gn̄is vel spēi,
sicut esse coopertum carnibus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Eadē aūt sūt nōnulla coꝝ q̄ ꝓponunt̄ mul
tipli. Quedā.n. ex eo sunt ea q̄ mediū idem
hñt: veluti q̄ sunt oia ātiparistasis. Atqꝫ ho
rū nōnulla sūt eadē gn̄e q̄cūqꝫ dr̄ias hñt: ex
eo q̄ sūt diuersoꝝ: vel alio mō: vt pp qd re
sonat: aut pp quid appet: ꝛ pp quid iris exi
stit. Uniuersa.n. hec idē sēt ꝓpositū gn̄e (oia
nāqꝫ sunt plane reflexo) sꝫ spē sunt diuersa.
ℭ Eadē autē problemata sunt: q̄ quidē idem Le. eo. 14.
mediū hñt. Amplius vt qm̄ oia antiparista
sis: hoꝝ aūt q̄dam gn̄e sunt eadē: q̄cūqꝫ hñt
dr̄ias ex quo alioꝝ: aut aliter sūt: vt pp quid
echo: aut propter quid forma apparet: ꝛ pp
quid iris. Oia.n. hec vnū ꝓblema sunt gn̄e:
(oia enim repercussio sunt) sed spē altera.

ℭ Ostēdit quō mlta ꝓblemata ꝯueniūt in eo qd ē pp qd. M
Et p̄ q̄ntū ad vnitatē mediꝫ, 2° q̄ntū ad ordinē medioꝝ. Expo. p̄e
ibi [Alia aūt.] Dicit g̊ p̄, q̄ q̄dā ꝓblemata sunt eadeꝫ
sq̄ntū. s. ꝯueniūt in eo qd est pp qd, pp hoc q̄ hñt idem N
mediū. Sic̄ p h̄ mediū qd ē ātiparistasis. i. cōsistentia. 2°
vel repcussio mlta demōstrant̄. Sūt aūt q̄dā eadeꝫ non Vlti.
simplr̄.

simplr, sz gñe, que qbusdã differẽtijs diuersificant, que sumunt vel ex diuersitate suboꝝ, vel ex diuersitate modi fiẽdi. Sicut si q̃rat pp qd fit echo, aut pp qd appet. s. aliqd in speculo, vel pp qd gñat iris. Oia. n. ista sũt idẽ pblema q̃tũ ad medium pp qd, qd est idẽ gñe. Oia. n. cãnt ex repcussiõe. Sz repcussiones dñt spe. Nã echo fit p repcussionẽ aeris moti a corpe sonãte ad aliqd corpus ꝯcauũ. Apparitio aũt rei in speculo fit pp h̃ q imutatio medij repcutit ad speculũ. Iris ãt fit pp h̃ q radij solares repcutiũt ad vapores hũidos. ¶ Deide cũ dic.

¶ Quedã ãt differũt: ex eo qꝛ mediuz est sub alio medio: veluti pp qd nilus decrescente mẽse magis affluat aqs: qꝛ mẽsis decrescẽs filis magis hyemis est. Propter qd mensis decrescens: filis magis hyemis est: qꝛ luna decrescit. Hec. n. sic inter sese habent: vt pz.

Vide in annot. ¶ Alia ãt ex eo q mediuz qd sb altero medio ẽ dñt pblemata. Ut pp qd nil⁹ finiẽte mẽse magis fluit: pp id q vnior est finis mensis. Propter qd ãt ẽ vernior finis mẽsis: pp id q luna deficit. Hec qdẽ. n. se hñt adinuicez.

A ¶ Oñdit quo pblemata ꝯueniũt in pp qd fz ordinatiõez Expo. p^e. medioꝝ. ꝛ dic, q q̃dã alia pblemata sũt q̃ dñt adinuicẽ eo q hñt diuersa media, quoꝝ vnũ ẽ sub altero, ꝛ po 2^a. nit exẽplũ. Utpote si q̃rat pp qd nilus in fine mensis. s. lunaris magis inundat. Dmõi. n. rõ est, qꝛ finis mensis 3^a. magis est pluuialis. Quare aũt hoc fit accipit per aliud mediũ, pp hoc. s. q tũc deficit luna, que hz dñium super humores, ꝛ ideo deficiẽte lumine ei⁹ magis cõmouent vapores i aere ex quo cãtur pluuia. Et sic pz q ista duo Ulu^a. media sic se habent adinuicẽ, q vnũ eoꝝ est sub altero.

¶ Ambiget ãt qspiã de cã: ꝛ de eo cui⁹ ẽ cã: ẽ ne tũ cã: cũ ẽ id cui⁹ ẽ cã veluti cũ frõdes dcidũt: est ne tũ ipsa cã dfluẽdi frõdes latitudo inquã folioꝝ: si idipz illi⁹ sit cã. Uel cum dficit luna: est ne tum interpositio terre.

Tex. com. 25. ¶ De cã autẽ ꝛ cuius est cã dubitabit aligs: nunqd ꝛ cũ cãtuz ẽ: ꝛ cã est. Ut si folia fluunt aut deficit luna: ꝛ cã deficiẽdi ẽt folia cadẽdi erunt. Ut si hui⁹ est lata hẽe folia: deficiendi autẽ terram esse in medio. LECTIO. XVIII.

Lec. imme. sequen. Ostẽs Phs oñdit quo oz inuestigare pp qd, hic mouet duas q̃ões circa ipz pp qd, q̃r pma est de coexistẽtia cãe ad cãtum. 2ª ptinet ad vnitatẽ cãe. ibi Utr̃ ãt ꝯtingat. Circa p^m tria facit. Prio pponit q̃õnẽ. 2° obijcit. ibi Si. n. nõ est. 3° soluit. ibi Aut ꝯtingit vni⁹. Dic Expo. p^e. B g p q de cã ꝛ cãto põt aligs dubitare, vtr̃ qñ est vnum coꝝ sit ꝛ aliud. Que qdẽ qd nõ ẽ itelligẽda q̃tũ ad simultatem tpis, sz q̃tũ ad simultatẽ ꝯsecutiõis, vtpote si posito vno ꝯsequat aliud simul tpe, vel posteri⁹. Et ponit 2^a. duo exẽpla, in quoꝝ vno cã pcedit cãtũ. Nã lata folia hẽe est cã q fluãt folia alicui⁹ arboris, non aũt hẽ lata folia, ꝛ folia fluere sunt simul tpe. In alio autem exẽplo causa ꝛ causatũ sunt simul tpe, sicut interpositio terre simul tpe est cum defectu lune. Est ergo questio vtruz ad vnuz istorum consequatur aliud. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Naz si nõ est, aliq̃ alia erit ipsoꝝ cã: sin sil sit cã: ꝛ id cui⁹ ẽ cã: ceu si itercedit terra: deficit luna: aut si latitudo ẽ folioꝝ defluũt frõdes.

¶ Si enim nõ: aliqua alia erit cã ipsoꝝ. Si vero causa sit simul ꝛ cãtum: vt si in medio est terra deficit: aut si latum folium est: fluit. Si igitur non fit: simul itaqz erunt. Vide in annot.

C ¶ Obijcit ad ppositã q̃õnẽ oñdẽs q cã ꝛ cãtuz sp sil sunt fm ꝯñaz, ꝛ ponit ad h̃ duas rõnes, quaꝝ pma sumit ex rõne cãe ꝛ cãti: ꝛ dic q oẽ cãtũ opz q hẽat aliquã cãm. Expo. p^e. Uñ si posito isto cãto nõ sil ponit q ista ei⁹ cã sit, seqt q sit ei⁹ aliq̃ alia cã, ꝛ hoc iõ, qꝛ necesse est q cãtũ sil sit cũ 2^a. aliq̃ cã. Sicut ad h̃ q est terrã esse in medio, seqtur q luna deficiat, ꝛ ad h̃ qd est arborẽ hẽe lata folia seqtur q folia eius fluãt. Si igit nõ est dare aliam cãm. sequitur Ult. q simul sit cum hac causa. ¶ Scdam rõnem ponit ibi.

¶ Tũ mutuo pfecte dmfabũt. Sit eni. a. frõdes dponit. b. plãta cui⁹ sit folia lata. c. vitis. Si igit. a. cuilibz cõpetit. b. Ois. n. plãta cuius folia sit lata frõdes deponit. b. vo. c. ipsi cõpetit. Latas. n. frõdes qlibet vitis hz. a. ẽt ipsi. c. cõpetit. Oisqz vitis frõdes suas dponit. Atqz cã. b. mediuz est: vt pz. At lz ẽt p folioꝝ defluxũ lata vitẽ hẽe folia demonstrare. Sit eni. d. lata hẽe folia: abijcẽ frõdes. e. vitis ãt. f. E. igit cuilibet iest. f. Ois. n. vitis abijcit suas frõdes. d. vo cuilibz cõpetit. e. ois nãqz plãta q frõdes deponit hz folia lata: ois ergo vitis hz folia lata: atqz cã est folioꝝ defluxus.

¶ Et si demfent p altera. Sit. n. foliuz fluere in q. a. latũ aũt folium in quo. b. vitis vo in q c. Si aũt in. b. est. a. oẽ eni latũ foliuz folio fluit, in. c. aũt. b. ois eni vitis est hñs latuz folium: in. c. igit. a. ois eni vitis folio fluit. Cã ãt est. b. mediuz. Sz qm latis folijs vitis sit: est pp id qd folio fluit demfare. Sit eni. d. qdẽ latũ folium. e. aũt folio fluere: vitis vo in q. z. In. z. igit est. e. folio. n. fluit ois vitis: in. e. autez. d. oẽ eni fluẽs folio latũ est folium: ois itaqz vitis latum est folium. Causa autẽ est folio fluere.

D ¶ Que qdẽ sumit ex h̃ q cã ꝛ cãtũ p inuicẽ demfant. Et circa h̃ tria fac. Prio ponit rõnẽ. Scdo remouet errorẽ q posst ꝯseq. ibi Si ãt si ꝯtigit ꝛc. Tertio pbat qddã qd supposuerat. ibi Qd ãt nõ deficẽ. Circa p^m dic q ẽt manifestũ est, q cã ꝛ cãtuz sil se ꝯsequunt, si h̃ verũ est Expo. p^e. q p inuicẽ demfent, qꝛ ad mediũ demfatiõis de necessitate seqt ꝯclo. Qz aũt p inuicẽ demfent pbat in pdicto 2^a. exẽplo. Sit. n. foliũ fluere in quo. a. que est maior extremitas, latũ folium hẽre in quo. b. qd est medium, vites 3^a. vo accipiant in quo. c. qd ẽ minor extremitas. Sic igit in. b. est. a. qꝛ oẽ qd hz latũ foliũ folio fluit, in. c. aũt ẽ. b. E qꝛ ois vitis hz folia lata, ꝛ sic ꝯcludit q. a. est in. c. id est 4^a. q ois vitis folio fluit. Et in toto h̃ pcessu cã accipit p medio, ꝛ sic cãtũ p cãz demfat. Cõtingit ãt ecõuerso demõ 5^a. strare cãz p cãtuz. s. q vitis hz lata folia p h̃ q fluit folio. 6^a. Accipiat. n. lata folia hẽe q̃si maior extremitas que est d. fluere folia q̃si mediũ qd est. e. vitis vo minor extremitas q est. z. Sic igit. e. est in. z. qꝛ ois vitis fluit folio. d. 7^a. ãt est in. e. qꝛ. s. oẽ qd fluit ꝛ lata hz folia folio fluit, ex h̃ concluditur q ois vitis sit lati folij, ꝛ accipitur pro causa Ult. in consequendo folia fluere. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qd si fieri negt: vt sint sibi mutuo cause ꝛ cã

nāqꝫ p̄o: est eo cui⁹ est cā: ꝛ deficiēdi qdē cā ē in medio terrā eē: hui⁹ aūt nō est cā deficē lunā. Atqꝫ demōstratio que fit per cām: est pp qd: demſatio xͦo que non p cāꝫ fit: est ea qua qppiam tm̄ esse ostendit᷑. Qui per defectuꝫ terrā in medio esse pcepit: is scit qdē id ipsum esse: ppter quid aūt est nō cognoscit.

Uide in annot. ¶ Si aūt nō ꝯtingit cāꝫ eē adinuicē: cā.n. p̄us ē eo cui⁹ est cā: ꝛ deficiēdi qdē cā est terrā eē in medio: nō ē cā deficere. Si igit᷑ qdē p cāꝫ est demſatio pp qd est: si xͦo nō p cāꝫ ipsius q: qm̄ in medio est cognouit: pp qd aūt nō.

F ¶ Excludit quēdā erroꝛē q posset seq ex p̄missis: vt.s. eadē rōne vnū p̄dictoꝝ demſrel᷑ ex alio. Sꝫ ipse excludēs

Expo. p̄e. B dic᷑, q si nō ꝯtingit q aliq̄ duo sint sibiinuiceꝫ cāe.s. in eodē gne. eo q cā est p̄or eo cui⁹ ē cā, nō aūt ꝯtingit ideꝫ esse p̄us ꝛ posteri⁹, eodē mō cū cā defect⁹ lune sit terraꝫ esse in medio: nō est possē q dfect⁹ lune sit cā ei⁹ q terra

Ult. sit in medio. Si igit᷑ demſatio q̄ ē p cāꝫ est demſatio pp

c.c.24. et.25. gd, q̄ aūt nō est p cāꝫ est ipsi⁹ q:, vt in p̄ habituꝫ est, seq᷑ q ille q p defectuꝫ lune demſat q terra sit in medio cognoscit qdeꝫ q: non propter quid. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Atqꝫ dficere lunā nō eē cāꝫ vt sit in medio terra: sꝫ eꝫ cām esse: vt deficiat luna: idē pspici pt. In rōne nāqꝫ dficiēdi iest: in medio terrā eē. Qr̄ pꝫ p h̄ illō: sꝫ nō p illō h̄ inotescere.

¶ Qō aūt non deficē cā sit in medio esse: sꝫ h̄ deficiēdi cā: manifestū ē. In rōne.n. deficiendi est qō ē in medio Quaꝛ manifestuꝫ ē q p hoc illud cognoscit᷑: sed non hoc per illud.

G ¶ Probat qō supposuerat.s. q iterpositio terre sit causa

Expo. p̄e dfectus ꝛ nō ecōuerso, ꝛ dicit manifestū esse q lunā deficere. nō est cā ei⁹ qō est terrā eē in medio, sꝫ ecōuerso,

2°. q: in rōne eclypsis ponit᷑ q terra sit i medio, vt supra dictū est. Cuꝫ igit᷑ qd ꝛ pp qd sint idem. manifestum est q

Ult. defectus cognoscit᷑ p interpositioneꝫ terre, sicut per medium ppter qd, ꝛ non econuerso. ¶ Deinde cum dicit.

¶ An fieri pōt: vt vni⁹ plures sint cāe? Etenī si fit: vt idē p̄io de plib⁹ p̄dicet᷑: sit.a. qō qdē tā.b. q̄ꝫ.c. ꝯpetat p̄mo: q̄ꝝ alteꝝ isit.d. alteꝝ ipi ꝯpetat.e. Inerit igr᷑ ipꝫ.a. illis vtrisqꝫ.c. in quā ꝛ.d. Atqꝫ vt isit qō ipi.d. cā ē ipꝫ.b. vt cōpetat āt ipi.e. cā ē ipꝫ.c. Quare si cā ē: necē ē ꝛ reꝫ esse. Si xͦo res ē: non est necē id esse qō est cā: sꝫ cām quidem esse: non tamē omneꝫ.

¶ Aut ꝯtigit vni⁹ plures cāe eē? Et nāqꝫ si ē idē de plib⁹ primū p̄dicari: sit.a. in.b. p̄io eē: ꝛ i.c. alio p̄io: ꝛ h̄ sit in.d. ꝛ illō i.e. Erit itaqꝫ a. in.d. ꝛ.e. vtraqꝫ. Cā autē est in d. qdē.b. in e. autē.c. Quare cū cā sit: necesse est rē esse. sꝫ res cū sit: non necesse est qdem q sit cā. Causam qdem necesse est esse: non tamē omneꝫ.

H ¶ Soluit p̄mā qōnē ōfidens in qb⁹ veꝝ sit q cā ꝛ cātum se sequant᷑, ꝛ in qb⁹ nō. Et circa h̄ duo facit. P̄io ōfidit in qb⁹ nō fit veꝝ. 2° in qb⁹ fit veꝝ. ibi [Aut si sp.]Dicit

expo. p̄me. ergo p̄ q ꝯtingit vnū cōe bie pleo cāe sm q ꝯuenit diuersis, sic esse vituꝑabile ꝯuenit audaci pp excessum, timido aūt pp defectū. Accipiat᷑ ergo q aliqō vnū predicet᷑ de plibus p̄ ꝛ imediate, vt p̄dicet᷑.a. de.b. p̄, ꝛ silr de c. sicut esse vituꝑabile de supabūdantia ꝛ defectu, ꝛ ista duo.s.c. ꝛ.b. p̄dicent᷑ de.d. ꝛ.e. sic supabūdantia ꝯuenit audaci, defectus autē timido. Predicabit᷑ itaqꝫ.a. de.d. ꝛ.e. q: tā audax q̄ꝫ timidus est vituꝑabilis. Cā aūt q.a. sit in.d. est ipꝫ.b. Est.n. audax vituꝑabilis pp supabūdātiā. Q aūt.a. insit ipsi.e. cā est ipꝫ.c. Timidus.n. vituꝑabilis est pp defectū. Pꝫ g̃ q cū cā sit: necē est rē eē, q: si tūc.a. sit supabūdātia siue defect⁹, necē est aliqd eē vituꝑabile. Sꝫ existe re, necē est qdē q aliq̄ cā ꝑ sit, nō tn̄ necesse est q̄ꝫlibet cāꝫ esse. Sicut posito q aliqd sit vituꝑabile, nō ē necē q sit i supabūdātia, sꝫ necesse ē q sit vl᷑ in supabundantia, vel in defectu. ¶ Deinde cum dicit. 1° 3°. 4°. 5°. Ult.

¶ Aut si semp id qō pponit᷑ vl᷑e est: cā quoqꝫ tota q̄dā ē: ꝛ id cui⁹ ē cā vl᷑e ēt est. Ueluti folijs spoliari: toti cuidā iest determinato: ꝛ si spēs sunt illi⁹: ꝛ his vl᷑r: aut plātis: aut huiuscemodi plātis cōpetit. Quare ꝛ mediū i his: ꝛ id cui⁹ ē cā eq̄ sint oꝫ: ꝛ ꝯuertāt᷑: veluti pp qd arbores folijs spoliant᷑. Quid si idipꝫ ob ꝯgelationē esse oꝫ: ꝛ si ꝯgelatio nō cui⁹ inest: sed arbori: folijs arborem spoliari oportet.

A ¶ Aut si sp est vl᷑e ppositū: ꝛ cā qōdaꝫ totū ē: ꝛ cui⁹ est cā vl᷑r: vt folio fluere in toto quodā determinatuꝫ ē: ꝛ si spēs ipsi⁹ sint multe: ꝛ vl᷑r igit᷑ aut plantꝭ: aut h⁹ plātis. Quare mediuꝫ eq̄le oꝫ eē in ijs: ꝛ cui⁹ ē cā: ꝛ ꝯuerti: vt pp qd arbores folio fluunt. Si g̃ pp dēsitatē hm̄oi folio fluit arbor: oꝫ esse densitatē: si densitas est: non in qualibet: sed in arbore: folio fluit.

I ¶ Ōfidit in qb⁹ necesse sit sibi se ꝯseq cām ꝛ cātū, ꝛ dicit q si aliqd q̄rat᷑ in vl᷑, ꝛ accipiat᷑ tā cā q̄ꝫ id cui⁹ cā, ꝛ q̄rit᷑

Expo. p̄e. in vl᷑: tūc oꝫ q ad cām sp sequat᷑ effect⁹, ꝛ ad effectū cā. Sicut h̄ qō est fluere folio nō ꝯuenit p̄ pluribus, vt erat in p̄misso exemplo, sꝫ determinate vni p̄mo cōi, cui⁹ si illius cōis sint multe spēs, qb⁹ vl᷑r ꝯuenit q fluit folio, puta si accipiam⁹ plātas vel plantas tales.s. lata folia hen

2°. tes. Un̄ in oib⁹ istis oꝫ accipe eq̄le mediū, ita q ꝯuertat᷑ cā ꝛ id cui⁹ est cā. Sicut si q̄ram⁹ q̄re arbores fluant fo

Ult. lio, si accipiat᷑ cā hm̄oi eē pp h̄ q humidū est ꝯdēsatū ꝛ sic facili⁹ desiccabile, sequet᷑ q si cātū sit, q ēt cā sit, puta si fluit arbor q sit ꝯdēsatio humoris. Et ecōuerso oꝫ q posita cā i tali subo ponat᷑ effect⁹, vt puta si ꝯdēsatio humoris est non in q̄cūqꝫ re sꝫ in arbore, sequit᷑ q folia fluat.

¶ At q̄ret qspiā rursus: si fieri possit: vt nō eadē eiusdeꝫ sit vniuersis cā: sꝫ diuersa: nec ne.

¶ Utꝝ aūt ꝯtingat nō eādē cām eiusdē in oibus: sed alteram: aut non. LECTIO. XIX.

Ostq̄ꝫ Phs determinauit qōnē motā vtruꝫ ad existiā effect⁹ sequat᷑ existia cāe, ꝛ econuerso, hic ingrit vtꝝ ad vnitatē cāe sequat᷑ vnitas effect⁹, ꝛ econuerso. Et circa h̄ duo facit. Primo ōfidit q̄n ad vnitatē effectus sequat᷑ vnitas cāe. Scd̄o ex hoc manifestat ꝯsecutionē cause ꝛ effectus. ibi [Dꝫ autem sic ꝯseq.]Circa p̄mum

K expo. tria facit. Primo pponit qōnem que est vtrū ꝯtingat q eiusdem effectus non sit eadē causa in oibus, sed alia ꝛ alia, vel non. Uidebat᷑ enim in solutione p̄misse questionis supponi q ꝯtingat vnius effectus in diuersis rebus esse diuersas causas. ¶ Secundo.

¶ An si p se qdē est demſtatū: ⁊ non p signū aut per accñs: id fieri nequit: qppe cū ipsum medium extremi sit ratio. Sin vero non hoc pacto est demonstratum: fieri potest.

Vide in annot. ¶ Aut siqdem per se demonstret: ⁊ non ſm signum: aut accñs: non pōt autē esse. Rō.n. vltimi medium. Si vō non sic est: contingit.

¶ Soluit qōnē distiguēdo. Cōtingit.n. aliqd assignari p cā alicui⁹ effect⁹ tripl̄r. Uno° accipiēdo cāʒ p se: ⁊ sic demſtatiue ɔcludēdo effectū. Alio° accipiēdo signū. Ter- tio° accipiendo aliqd accñs. Si ḡ accipiat̃ p cā id qd̄ p se ē mediū demſtatiōis, nō pt eē nisi vna cā vni⁹ effectus in oib⁹. Et h̄ pbat, qr h̄ mediū p se in demſtationib⁹ est rō vltimi. i. diffō maioris extremitat̃. Que tñ si demſtari idigeat de subo. demſtabil̃ p diffōnē subi, vt supra habitū ē. Manifestū est aūt, q̄ vni⁹ vna ē diffō. Uñ opʒ q̄ vni⁹ effect⁹ non accipiat̃ nisi vna cā q̄ est mediū demſtationis. Si vō nō accipiat̃ q̄si cā inferēs id qd̄ est p se mediū demſtationis, sʒ accipiat̃ p medio aliqd̄ signū vel aliqd̄ accñs, tunc ɔtingit vni⁹ effectus accipi q̄si plures cās in diuersis, sicut pʒ in exēplo superi⁹ posito. Per se enī cā q̄ aliqd sit vituperabile est p̄ter rectā rōnē. Sed q̄ aliqd sit supabundans, vel deficiens est signum eius quod est preter rectam rationem. ¶ Tertio ibi.

¶ Fit aūt id cui⁹: ⁊ id cui est cā: p accñs ɔsiderent̃. Nō tñ ex nūero eoꝝ eē vident̃ q̄ ppōnunt̃. Qd̄ si ita nō est: sil̄r hēbūt ⁊ mediū. Si .n. equoca sint: mediū hēbūt equocū. Si sint vt in gñe: mediū hēbūt sil̄r: veluti pp qd etiā mutuo ordine silitudinē subeūt rōnū. Est.n. alia cā in lineis: ⁊ in nūeris. Atqʒ eadeʒ alia qdē ē: vt lineaꝝ rōnē subit. Eadē aūt vt tale hʒ icremētū ⁊ eodē in oib⁹ mō. Ut color aūt colori figuraqʒ figure sit silis: alia erit altj cā. Silē nāqʒ in his ē equocū. In figuris.n. i silitudie forsitā rōnum ɔsistit: q̄ iter latera sunt: ⁊ anguloꝝ eq̄litate. In colorib⁹ autē in vnitatē ipsius sensus: aut aliquo tali: ea vō que silitudine rationum eadeʒ sunt: mediū idētidem similitudine rationum idem habebūt.

Vide in annot. ¶ Est āt ⁊ cāʒ ⁊ cui⁹ cā in q̄ ɔsiderat̃ ſʒ accñs: imo vident̃ pblemata eē. Si āt nō: sil̄r se hēbit mediū. Siqdē equocū: ⁊ equocū mediuʒ est: si vō sicut in gñe sit: sil̄r se hēbit: vt pp qd vicissim analogū. Alia.n. est cā in numeris ⁊ in lineis: ⁊ eadē. Inq̄ztum aūt linea est: non eadē est: inq̄ztū aūt hñs augmēta hui⁹ eadē sicut in oibus. Silem aūt esse colorē colori: ⁊ figurā figure aliā cāʒ eē. Equocū.n. est silē in oib⁹. Hoc qdē ē fortassis ſʒ analogiā hēe latera eq̄lia ⁊ eq̄les anglos. In colorib⁹ āt vnū sensuʒ esse: aut aliqd̄ aliḋ hmōi. Scōm aūt. analogiā eadē sṫ: ⁊ mediū se hʒ ſʒ analogiā.

B Expo. pª. ¶ Māifestat positā solōnē ōndēs mēbra diuisiōis posite eē posita, ⁊ dicͭ q̄ ɔtigit ⁊ id qd̄ ē cā. ⁊ id cui⁹ ē cā ɔsiderare ſʒ accñs, sic music⁹ p accñs ē cā dom⁹ c⁹ p se ē cā edificator, q tñ ē cā receptaculi latronū p accñs, si h̄ ɔtigat i domo fieri, qnimo et ipsa pblemata vr̄ eē p accñs. Si vō

2ª. nō accipiat̃ p accñs cā ⁊ cātū. oʒ q̄ mediū qd̄ accipit̃ p cā sil̄r se hēat cū effectu c⁹ demſtatio q̄rit̃, vtpote si aliq̄ sṫ equoca: ⁊ mediū cōe qd̄ accipit̃ erit equocū. Si āt nō sint equoca. sʒ ɔueniāt q̄si in gñe, ⁊ mediū erit cōe sic genus, sic vicissim analogū. i. cōmutatim pportionari vni

3ª. uoce in mltj iuenit̃, puta in nūeris, ⁊ lineis, in qb⁹ hʒ q̄dāmō aliā cāʒ: ⁊ q̄dāmō eādē. Aliā qdē ſʒ spēʒ, inq̄tuʒ

4ª. s. alij sṫ nūeri, ⁊ alij linee, sʒ ē gñe eadē inq̄ztū. s. tā linee,

5ª. q̄ʒ nūeri ɔueniūt in h̄ q̄ hñt taīe augmētū, ex q̄ in eis cō-

C mutata pportio dmſtat̃. Aliḋ āt exēplū subiūgit i equo-

6ª. cis, ⁊ dicͭ q̄ ei⁹ qd̄ ē silē, alia cā ē in colorib⁹. ⁊ i figuris. qr equoce dr̄ vtrobiqʒ. In figuris.n. nihil ē aliḋ eē silē q̄ʒ

7ª. q̄ latera hēant analogiā. i. q̄ sint adinicē pportionabi-

8ª. lia, ⁊ q̄ anglī sint eq̄les. Sʒ i colorib⁹ eē silē ē q̄ faciant

Sile. eādē imutationē in sensu, vl̄ aliqd aliḋ hʒ. Tertio āt dicͭ de his que ɔueniūt ſm analogiā, qm̄ in his opʒ esse me-

L. ec. 17. dium vnum ſm analogiā, sicut supra dictum est, qr tam iris q̄ʒ echo est quedam repcussio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cā āt ⁊ id cui⁹ est cā: atqʒ id cui ē cā: ita sese hñt ad mutuo se sequēdū. Nāʒ si h̄ sumas p singl̄a: id cui⁹ ē cā ad plura sese extēdit: velut externos anglos q̄tuor recț eq̄les hēe extēdit triāgulū atqʒ q̄dratū. Qꝫ si oia sumas: eq̄tur. Sūt.n. q̄cūqʒ q̄tuor recț eq̄les externos angulos hñt. Sil̄r sese hʒ ⁊ mediū. Est āt ipʒ mediū extremi rō p̄mi. Quo circa scie oēs p diffōnē fiūt: veluti spoliari frōdib⁹ sil̄ seq̄tur vitē: atqʒ excedit. Et ficū itē atqʒ excedit: sʒ nō ois supat: sʒ equat̃. Si igit̃ p̄mū mediū sumpseris rō illḋ erit abijciēdi folia. Erit.n. p̄mū qdē mediū ꝯsus extremū alteꝝ: tales inquā vniuersis esse: deide mediū hui⁹ succum cōgelari: vel aliqd aliud tale. At si q̄spiā interrogauerit qd ē defluere folia: ɔgelari r̄ndebimus eius succū: q in seminis ɔiūctiōe ɔsistit.

Vide in annot. ¶ Hʒ aūt sic ɔseq cām adinuicē: ⁊ cui⁹ est cā: ⁊ in q̄ ē cā. Unūqdq̄ʒ qd̄ accipiēti ⁊ cui⁹ ē cā: ⁊ cā i plus ē: vt in q̄tuor eq̄les q sṫ ex̄ in plus sunt q̄ʒ in triāgulis: aut q̄drāgulis: in oibus aūt ⁊ in eque. Quecūqʒ.n. q̄tuor rectis eq̄les q̄ sunt extra: ⁊ mediū sil̄r ē. Est aūt mediū rō p̄mi termini. Ex quo oēs scie sūt p diffōnes: vt folio fluere sil̄r seq̄tur vitē ⁊ excellit ficuʒ: sʒ nō oia: sʒ eq̄liū est. Si vō accipiat aligs primū mediū: rō fluēdi foliū est. Erit.n. primuʒ qdē qd̄ in altera mediū: qm̄ hui⁹ sūt oia. Sit hui⁹ mediū qm̄ succ⁹ dēsat̃: aut aliqd hʒ: qd aūt ē folio fluē: dēsari in ɔtactu semis succū.

¶ Ōndit ſʒ p̄missa q̄r sibi inuiceʒ cāe ɔseq̄nt̃. Et circa h̄ tria fac. Pmo ōndit qual̄ sit ɔsecutio cāe ⁊ effect⁹. 2° ordinat hʒ ɔnāʒ i figura syllogistica. ibi [In figuris aūt,] 3° mouet q̄ʒdā dubitatōeʒ ex p̄missis. ibi [Si āt in arbo-

D Expo. pª. rib⁹.] Dicͭ ḡ p̄ q̄ tal̄ mōus ɔsecutiōis iuenit̃ iter cāʒ ⁊ cātū ⁊ subʒ cui iest illḋ cātū, q̄ si aliqs accipiat ſm vnuʒ aliqd

2ª. pticulare id c⁹ cā q̄rit̃, erit in plus q̄ʒ cā vl̄ subʒ, sic hēre anglos extrīsecos eq̄les q̄tuor recț ɔuenit triāgulo eadē rōne, qr tres angli ei⁹ extrīseci sil̄ cū trib⁹ intrīsecis sṫ eq̄les sex recț. Cū igit̃ tres intrīseci sint eq̄les duob⁹ recț, seq̄t̃ q̄ tres extrīseci sint eq̄les q̄tuor recț. Etiā q̄drā-

gulus hꝫ q̄tuor angulos eq̄les q̄tuor rectꝭ, sꝫ alia rōne. Angl̄i.n.ei⁹ intrīseci ⁊ extrīseci sūt eq̄les octo rectꝭ, sꝫ anguli itrīseci q̄drāguli sūt eq̄les q̄tuor rectꝭ. ꝙ angl̄i extrīseci sūt eq̄les q̄tuor rectꝭ. Sic igit̄ hr̄e anglos exteriores eq̄les q̄tuor rectꝭ ē in plus ꝙ̄ triāgulus, aut q̄drāgulus, sꝫ
3e. si sil̄ accipiant̄ eq̄lr̄ se hēbūt. Quecūqꝫ.n. figure cōicant in h ꝙ hēant anglos exteriores eq̄les q̄tuor rectꝭ, oꝫ ꝙ
E silr̄ cōicēt in medio qḋ est cā eq̄litatꝭ ad q̄tuor anglos re
5e. ctos. Et h pbat̄ sic̄ ⁊ pus, p h ꝙ mediuꝫ ē diffō maioris
4e. Primi lec. extrēitatꝭ. Et idē ē ꝙ oēs scie sūt p diffōnē. Probat āt h p exēplū i reb⁹ nālib⁹. Hoc.n. qḋ ē folio fluē ꝯseqt̄ ad vitē, ⁊ q̄ ex plāb⁹ ꝯseqt̄ ēt ad ficū ñ excedit ipaꝫ, tñ ē excessiuū oium qb⁹ ꝯuenit, sꝫ ē eoꝝ sic̄ eq̄liū. Si ḡ aliq̄s vellet accipe id qḋ ē p̄ᵐ mediū respcū oiuꝫ, erit h diffō ei⁹ qḋ ē folio fluē. q̄ q̄dē diffō erit p̄ᵐ mediū ad alia, eo ꝙ oia talia sūt. Et iteꝝ hui⁹ accipiet̄ aliqḋ aliḋ mediū, puta ꝙ succ⁹ dēsat̄ p dficcatōēꝫ, vl̄ aliqḋ aliḋ hꝫ. Vñ si q̄rat̄ qd est folio fluere, dicem⁹ ꝙ nihil aliud est ꝙ̄ ꝯdēsari succū seminis in ꝯiunctu.s. folij ad ramuꝫ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ In figuris āt h pacto q̄spiā assignabit: q̄rētib⁹ q̄nā pacto se sequunt̄ cā ⁊ id cui⁹ est cā. Ponat̄.a. cuilibꝫ iesse.b. ipꝫ āt.b. cuiqꝫ ꝯpetat eoꝝ q̄ sūt.d. A. igit̄ vl̄e hisce fuerit q̄ sūt.d. Eteni id vl̄e dico qḋ nō ꝯuertit̄. Id autē vl̄e vocito p̄muꝫ: cū q̄ vnūqḋqꝫ q̄dē nō ꝯuertit̄: vniuersa āt ꝯuertunt̄ atqꝫ eq̄nt̄. B. igit̄ cā ē vt.a. cūctꝭ hisce ꝯpetat q̄ sūt.d. Oꝫ ḡ ipꝫ.a. ad plura sese extēdē: ꝙ̄ ipm.b. Qꝛ si ita nō ē: cur magis h erit illi⁹ cā? Qꝛ si.b. nō oib⁹ cōpetit e. erūt vniūsa illa vnū qd aliḋ ab ipo.b. Alioq̄n q̄ nā pacto dicē licebit.a. q̄dē ipꝫ oi cōpetere.e. ipꝫ āt.e. nō oi cōpetē.a. Cū vō nō erit aliq̄ cā. nā ipm.a. cūctꝭ cōpetit.d. at ipsis etiā e. ⁊ ipsa igit̄ vnum qd erūt. atqꝫ id ꝯsiderare oꝫ: ⁊ sit.c. Fieri igit̄ pt̄: vt eiusdē: sꝫ nō eisdeꝫ spē plures sint cāe: veluti vt lōge sint vite q̄drupedes q̄dē cā est ipsas bili vacare: volucres autē ipsas esse siccas: aut aliquid aliḋ.

Vide in annot. ¶ In figurꝭ āt sic assignabit q̄rētib⁹ ꝯsecutionē cāe: ⁊ cui⁹ ē cā. Sit eni.a. q̄dē i.b. oi.b. aūt in vnoquoqꝫ eoꝝ q̄ sūt.d. B. q̄dē vl̄r vtiqꝫ in ipsis erit.d. Hoc aūt dico vl̄e qḋ nō ꝯuertit̄: oia āt ꝯuertunt̄ ⁊ excedunt̄. In ipsꝭ igit̄ eē cā ipsi⁹.a. b. ē. Oꝫ itaqꝫ.a. i plus ꝙ̄.b. extēdi Si vō nō: qd magis erit cā h illius. Si ergo in oib⁹.e. ē.a. erit aliqḋ vnū: illa oia aliḋ.a.b. Si eni nō: q̄ūo erit dicē: q̄m in quo ē.e. sit.a. oi: i q̄ āt.a. nō oi sit.e. Propter qḋ.n. erit aliq̄ cā: vt.a. sit in oib⁹.e. Si itaqꝫ q̄ sūt.e. erūt: aliqḋ vnū ꝯsiderare opꝫ: ⁊ sit.c. Cōtingit igit̄ ⁊ plures cās eē eiusdē: sꝫ non eiusdē specie: vt lōge vite esse q̄drupedia cā est nō hr̄e cholerã: volatilia auteꝫ sicca esse aut aliqua alia.

¶ Ordinat modū p̄dicte ꝯsecutōis in figura syllogistica, ⁊ dic̄ ꝙ si q̄rat̄ ꝯsecutio cāe ⁊ cāti sic poterit assignari hꝫ
F
Expo p̄e. figuras sylloꝝ. Sit eni.a. in oi.b. b. aūt in vnoq̄qꝫ eoꝝ q̄
2e. sūt.d. sꝫ in plus ꝙ̄.d. Sic igit̄.b. vl̄r erit in hīs q̄ ꝯtinent̄
3e
4e. sub.d. sm̄ ꝙ vl̄r oi inesse, qḋ nō ꝯuertit̄, sꝫ ⁊ p̄mū vl̄e est cui vnūqḋqꝫ q̄dē ꝯtētoꝝ sub eo non ꝯuertit̄. Oia aūt simul accepta ꝯuertunt̄ cū p̄mo vl̄i, sꝫ excedūt qdlibꝫ eorūꝫ q̄ sub eo ꝯtinent̄. Sic igit̄ ꝙ.a. sit in ipsis q̄ ꝯtinent̄ 5e.
sub.d. cā est.b. Oꝫ ergo ꝙ.a. extēdat̄ in plus ꝙ̄.d. Si āt 6e.
nō: sꝫ se hēet ex equo, q̄re magis.b. eēt cā in inferēdo ꝙ
a. sit in.d. ꝙ̄ ecōuerso. Pōt enim ex vtroqꝫ ꝯuertibilium 7e.
ꝯcludi aliud. Ponat̄ igit̄ vlteri⁹ ꝙ.a. p̄dicet̄ de oib⁹ in 8e.
qb⁹ est.e. sꝫ non ꝯuertit̄, opꝫ.n. dicere ꝙ illa oia que ꝯtinent̄ G
sub.b. sint aliq̄d vnuꝫ diuersum ab eo qḋ est.b. Si 9e.
.n. nō esset aliḋ.e. ꝙ̄.b. q̄ūo esset veꝝ dicē.ꝙ.a. inesset oi b. ⁊ nō ecōuerso: cū.a. nō sit nisi in.e. ⁊ in.b. Et ita sequeret̄ si.e. ⁊.b. nō eēnt aliḋ ꝙ̄.a. non eēt in plus ꝙ̄.e. Sup 10e.
ponat̄ ergo ꝙ.a. sit in plus ꝙ̄.d. ⁊ ꝙ̄.e. Quare ergo nō poterit inueniri aliq̄ cā p̄p quā isit oib⁹ q̄ sūt i.d. Et hec cā ē.b. Sꝫ adhuc q̄rēdū ē vtꝝ ⁊ oia q̄ ꝯtinent̄ sub.e. habe 11e.
ant aliquā vnā cāꝫ, ⁊ sit talis cā.c. Igit̄ ꝯcludit ꝙ ꝯtigit Ult.
eiusdē eē plures cās, sꝫ nō eiusdē sm̄ spēm. Sic̄ ei⁹ qḋ ē a. cā est.b. ⁊.c. sꝫ.b. est cā ꝙ.a. insit hīs que ꝯtinent̄ sub d.c. aūt est cā ꝙ.a. insit hīs q̄ ꝯtinent̄ sub.e. Et ponit exēplū in hīs reb⁹ nālib⁹. Sit.n. h qḋ est esse lōge vite q̄si.a. q̄drupedia q̄si.d. sꝫ non hr̄e colerā.s. supfluā sit q̄si.b. qḋ est cā in q̄drupedib⁹ longe vite, volatilia aūt q̄si.e. siccū aūt esse vel aliquid aliud hmōi qḋ est in eis cā longe vite, aut aliq̄d aliud hmōi sit q̄si.c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qꝛ si nō statīꝫ accedūt ad īdiuiduū: ⁊ si nō solū vnū: sꝫ plura sunt media: plures ēt ⁊ cāe sunt. Utꝝ aūt medioꝝ sit singulis cā: vtꝝ id qḋ est v̇sus vl̄e p̄mūꝫ: an id qḋ v̇sus singula collocat̄. Pꝫ igit̄ ea esse q̄ ꝓpīquissima sunt vnicuiqꝫ cui ē cā: Nā vt p̄muꝫ sit sub vl̄i. hoc est cā: veluti vt.a. cōpetat ipsi.d. cā est ipm.c. Ut igit̄.a. cōpetat ipsi.d. cā ipꝫ.c. vt aūt.a. cōpetat ipsi.c. cā est ipꝫ.b. at vt huic isit: idipm. At.n. de rōcinatiōe q̄dē demrātioneue q̄d nā vtrūqꝫ sit: ⁊ quo sit mō satis iam patuit: ⁊ simul etiā demonstratiua scia. Est enim idē.

¶ Si aūt in athomū nō statīꝫ veniūt: nō soluꝫ vnū mediū ē: sꝫ plura: ⁊ cāe plures sūt. Et q̄lis ē cā medioꝝ que ad vl̄e p̄ma est: aut q̄ ad singulare singulariū. Manifestū igit̄ est ꝙ magis pxime vnicuiqꝫ ꝓxia est cā. Primū q̄dē sb̄ vl̄i eē: h est cā vt in.d. qḋ est.e. ipsius.b. cā ē. In.d. q̄dē igit̄ eē.c. cā est ipsi⁹.a. in.c. āt.a. b. in h aūt eadeꝫ est. De syll̄o ⁊ demrātione q̄d vnūquodqꝫ sit: ⁊ q̄ūo sit: manifestum est. Silr̄ aūt ⁊ de scia demrātiua. Ideꝫ enim est. Vide in annot. Tex. co. 16.

¶ Mouet quādā dubitationē ex p̄missis. Dcm̄ ē supra ꝙ nō statim a p̄n⁹ venit̄ in aliqḋ athomū.i. indiuisibile, in q̄ inueniat̄ illḋ cui⁹ cā q̄rit̄, sꝫ statim inueniunt̄ multa ⁊ indiuisa in qb⁹ illḋ vnū inenit̄, ⁊ nō est vnū mediū p qḋ de oib⁹ illḋ vnū demrēt̄, ⁊ cāe plures sunt. Est ergo dubitatio si illoꝝ medioꝝ oporteat aliquā cāꝫ accipe, vtꝝ oporteat eā accipe ex p̄te vl̄is p̄mi, puta ex p̄te ipsius.a. vel ex parte singulariū id est eoꝝ q̄ sunt minus cōia, sic̄ supra accipiebat̄.e. ⁊.d. vel q̄drupedia ⁊ aues. Et ad h r̄ndēs dicit ꝙ oꝫ semp media accipe que sunt ꝓpinq̄ora subito in quo q̄rit̄ cā illi⁹ cōis cāti, ⁊ sic oꝫ p̄cedere quousqꝫ p̄ueniat̄ ad id qḋ est imediatū cōi cāto. Et hui⁹ rōnē assignat, q̄r illḋ qḋ est ex p̄te ei⁹ qḋ ꝯtinet̄ sub aliquo cōi, est ei cā ꝙ sit sub illo cōi, sic̄.d. est sub.b. ⁊ si.c. sit cā.d. ꝙ.b. insit ei. Et ex hoc sequit̄ vlteri⁹ ꝙ.c. sit cā ꝙ.a. insit.d. ⁊

H expo. p̄tis.
Expo. 2e. declarans sensum dub.
3e.
4e.
I
5e.

q.a.insit.c.b.est eã. Ipsi aũt.b.inest.a.ꝑ seipm ⁊ imme-
6ª. diate. Ultio ãt epilogat ea q̃ dcã sũt in tota doctrina ana
leticoꝝ. ⁊ dic̃ ꝙ manifestũ ẽ ex pmissis tã in libro poꝝ.
q̃ȝ in libro posterioꝝ de syllo ⁊ demr̃atiõe qd sit. ⁊ quõ
7ª. fiat vtrũqȝ. ⁊ silr manifestũ est de sciẽtia demr̃atiua quõ
Ultª. fiat in nobis. Hoc enim ad idẽ ptinet, qȝ demr̃atio ẽ syl
Lec.4ª. logismus faciens scire vt supra in primo habitum est.

¶ De principijs autez quo nam pacto nota nobis euadunt: ⁊ quis habit⁹ ea cognoscit: hinc patefiet: si antea dubitabimus.

T. com.27. ¶ De pncipijs aũt quõ fiũt cognita pncipia: ⁊ qs est cognoscẽs habit⁹: hinc ẽ manifestũ: dubitantib⁹ qdem primũ. LECTIO. XX.

A expo.s. Ostq̃ȝ Phs ondit quõ cognoscat id qd est pn^m demr̃atiõis sic mediũ. s. qd ⁊ ppꝫ qd, h ondit quõ cognoscant pma pn^a demr̃atio-nis cõia. Et pmo dicit de quo est intentio. Scdo exeqt̃ ppositũ. ibi [Qd qd igr̃ ⁊c.] Dicit ergo pmo ꝙ ex his q̃ sequent̃ manifestũ erit de pnci-pijs pmis indemr̃abilib⁹ qualr̃ eoꝝ cognitio fiat in no-bis, ⁊ quo habitu cognoscant̃. Hoc tñ ordine obſuato, vt pus circa h dubitatões ponam⁹. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Fieri itaqȝ non posse: vt demr̃atione qsq̃ȝ sciam ꝯseqtur: si nõ cognoscat pma pncipia vacãtia medijs: prius est dcm̃ ac explicatũ.

¶ Quod qdem igitur non contingit scire per demonstrationem non cognoscentem pma principia immediata: dictum est prius.

¶ Exeqtur ppositũ. Et circa h duo facit. Pmo mouet du bitatõnẽ. Scdo soluit. ibi [Necẽ itaqȝ ẽ hre ⁊c.] Circa pmũ tria facit. Pmo pmittit qddã ex quo ondit̃ necessi tas hmõi inqsitiõis. Scdo mouet qõnes. ibi [Immedia
B toꝝ aũt ⁊c.] Tertio obijcit ad qõnez. ibi [Siqdẽ ⁊c.]
expo.s. Dicit ergo pmo qd dcm̃ est ꝙ nõ ꝯtingit aliqd scire per demr̃atione, nisi pcognoscant̃ pma pn^a imediata. Et lõ ad scientiaȝ que est de demõstratione, vtile est vt sciatur qualr̃ pma principia cognoscant̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Dubitauerit aũt qspiã: vtꝝ cognitio eoruȝ q̃ medijs vacant sit eadẽ: an ante nõ eadẽ: ⁊ vtꝝ scia sit vtriusqȝ an ante sit: sȝ alterius qdeȝ scia: alterius aũt aliquid aliud genus: et vtrum habit⁹ eorum non insint: sed fiant ac acquirantur: an insint quidem sed lateant.

¶ Immediatoꝝ aũt cognitio vtꝝ eadeȝ est: aut nõ eadẽ dubitabit vtiqȝ aliqs: ⁊ vtꝝ sciẽtia vtriusqȝ: aut ẽ: aut nõ ẽ: aut hui⁹ qdeȝ sciẽtia: illius aũt alteꝝ aliqd genus sit: ⁊ vtꝝ cui nõ isint habitus fiant: aut duȝ insint lateant.

C ¶ Mouet dubitationes tres circa pdictã cognitionẽ pn
expo.s. cipioꝝ. quaꝝ pma ẽ, vtꝝ oium imediatoꝝ pncipioꝝ sit
Pu^a dub. eadẽ cognitio, vl̃ nõ. Scda dubitatio est, vtꝝ oium im-
2ª. mediatoꝝ sit scia, vel nulloꝝ, aut sit scia quorũdã, alio-
3ª. rũ vo aliud genus cognitiõis. Tertia vo questio ẽ, vtꝝ habitus istoꝝ pncipioꝝ fiat in nobis cum prius nõ fue-runt, vel in nobis fuerunt, sed tñ nos lateat.

¶ Si igit̃ ipsos habemus absurduȝ est sane. Fit enim vt lateat nos habentes certiores demonstratione cognitiones has habere.

Uide in annot. ¶ Siquidem igitur habemus ipsos incõue-niens est. Cõtingit enim ⁊ certissimas habitas cognitiones demonstrantem latere.

¶ Obijcit ad qõnẽ vltimã ad quã alie ordinant̃. Et pmo D
obijcit ad vnã ptẽ, ⁊ dic̃ ꝙ ẽ incõueniẽs dicẽ ꝙ hẽamus Expo.p^e.
habit⁹ hoꝝ pncipioꝝ ⁊ lateat nos. Manifestuȝ est.n.ꝙ Ult.
illi q hñt cognitionẽ pncipioꝝ, habẽt certiorẽ cognitio-nẽ cognitiõe que est p demr̃ationẽ. Nõ enim põt haberi
ita ꝙ lateat hñtem. Dcm̃ est enim in pn° libri, ꝙ ille q Lec.4.t.
hȝ sciẽtiam scit ꝙ impossibile est aliter se habere. Ergo Expo.2^e.
multo minus põt esse ꝙ aliqs habeat cognitionẽ pnci-pioꝝ imediatoꝝ, ⁊ lateat ipm. Qd tñ incõueniẽs seque ret, si habit⁹ hmõi inessent ⁊ laterent. ¶ Secũdo ibi.

¶ Sin vo non hñtes prius acqrimus: quo nã pacto cognoscam⁹ atqȝ discamus ex nõ antecedẽti cognitiõe. Id enim fieri neqt: vt de demonstratione etiam dicebamus.

¶ Si ãt accepim⁹ nõ hñtes pus: itaqȝ qualr̃ cognoscim⁹ ⁊ addiscim⁹ ⁊ nõ pexñti cognitio-ne. Impoſſe.n.est sic in demr̃atiõe diximus.

¶ Obijcit ad ꝯtrũ. Si.n.aliqs dicat ꝙ accipim⁹ de nouo E
hitus pncipioꝝ cũ pus eos nõ habuerim⁹, relinquit̃ vl Expo.p^e.
teri⁹ dubitatio qualr̃ possum⁹ hmõi pn^a de nouo cogno
scere ⁊ addiscẽ, ⁊ hoc nõ ex aliq̃ pexñti cognitione. Im- Ult.
possibile ẽ eni aliqd addiscere nisi pexistẽti cognitione,
sicut ẽt supra circa demr̃ationẽ dixim⁹. Immediata aũt Lib°.1.le.1.
pn^a ideo ex pexñti cognitiõe addiscere nõ possumus, qȝ 1.expo p^e. et
pexistẽs cognitio est certior, cum sit cã certitudinis his lec 04 ex.1^e.
que per eam inotescũt. Nulla aũt cognitio certior est co gnitiõe hmõi pncipioꝝ. Uñ nõ videt̃ ꝙ possimus ea co gnoscere, cũ prius nõ cognouerimus. ¶ Tertio ibi.

¶ Constat igit̃ fieri nõ posse: vt aut hẽamus ipsos: nõ enim sane ignoraremus: aut ignari nulliũqȝ habentes habitum cõsequamur.

¶ Manifestuȝ igit̃ est: qm̃ neqȝ hẽre possibile est ignorãtib⁹: ⁊ neqȝ nõ hñtib⁹ habitũ fieri.

¶ Concludit ex pmissis duab⁹ rõnibus ꝙ neqȝ posse est sp F
hẽre cognitõeȝ hoꝝ pncipioꝝ q̃ nos lateant, neqȝ ẽt posse expo.t.
est ꝙ in nobis gñet̃ de nouo talis cognitio, oino ignorã tia pcedẽte: ⁊ nõ aliq̃ alio habitu. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Necesse est itaqȝ vim quidẽ nos aliquã potentiamqȝ hẽre: non tamẽ talem: vt his ipsis exactior sit: ac certitudine prestabilior.

¶ Necesse itaqȝ est habere quãdã qdem potentiam: non huiusmodi autez habere: vt sit his honorabilior ſm certitudinem.

¶ Soluit premissas qõnes. Et pmo soluit vltimã. Scdo soluit duas pmas. ibi [Qm̃ autez coꝝ que circa intelle ctũ ⁊c. Circa pmuȝ duo facit. Pmo soluit dubitatõeȝ. Scdo manifestat solõnem positã. ibi [Qd autẽ dcm̃ est olim ⁊c.] Circa pmũ tria facit. Pmo pponit ꝙ oȝ ali-qd cognoscitiuuȝ in nobis pexistere. Scdo ondit qd sit
illud. ibi [Uidet̃ aũt ⁊c.] Tertio ondit quõ ex pexisten G
ti cognoscitiuo pncipio fiat in nobis pncipioꝝ cognitio Expo. t.
ibi [Ex sensu qdem ⁊c.] Dicit ergo pmo ꝙ necesse est a pncipio in nobis esse quãdã potẽtiaȝ cognoscitiuã. que .s. pexistat cognitiõi pncipioꝝ, non tñ talem q̃ sit potior q̃ȝtuȝ ad certitudinẽ cognitione pncipioꝝ. Unde nõ eodẽ mõ pncipioꝝ cognitio fit in nobis ex pexistẽti cognitione, sicut accidit in his que cognoscunt̃ per demõstrationẽ, qȝ cognitio coꝝ que cognoscunt̃ p demonstrationem. i. cognitio conclusionum fit in nobis ex preexistenti cognitione intellectiua principioꝝ. i. ex habitu, sed cognitio principiorum fit in nobis ex preexistenti cognitione sensitiua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt autē idipm aialibus cunctis inesse. Nam habēt vim quādam insitam discernē/di: quā quidem vniuersi sensum appellant.

¶ Videt aūt hoc iesse oib⁹ aialib⁹. Hñt.n.nāle potentiā iudicatiuā: quā vocam⁹ sensum.

H Expo. p^e. 3^e. ¶ Ondit gd sit illud pn^m cognitiuū pexñs. Et gtū ad h ponit tres gdus i aialib⁹, qz pm⁹ ē h qd videt iesse cōi/ter oib⁹ aialib⁹, q oia hñt quādā cnālē potētiā ad iudi/cādū oe sensibilib⁹ q vocat sensus, q nō acqrit d nouo, sed ipsam nām ɔsequtur. ¶ Scdm gradum ponit ibi.

¶ Insito āt aialib⁹ sensu nā: in qbusdā fit soꝛe sensibil' māsio: i qbusdā nō fit. In qb⁹ igit nō fit: hisce pter ipz sentire nō ē cognitio: aut oi/no: aut eoꝝ circa q nō fit soꝛe māsio. In qb⁹ aūt fit: vt cā sentiūt vnū qd in anima habeāt.

¶ Cum autē insit sensus animalib⁹: in his q/dē animaliū mansio est sensibilis: in aliȷs aūt non fit. In qbuscūqz igitur non fit: aut oino: aut circa que nō fit: nō est in his cognitio vl/tra quā sentiunt. In quibuscūqz aūt sentien/tibus est habere vnum quoddam in anima.

I Expo. p^e. 2^e. ¶ Et dicit q cū sit sensus in oib⁹ aialibus, in qbusdā eoꝝ remanet aliq impssio sensibil' abeūte re sensibili, sic ɔtin/git in oib⁹ aialib⁹ pfect. In qbusdā aūt nō ɔtingit h, sic in qbusdā aialib⁹ impfect, sicut pz in his q nō mouent motu progressiuo. Et forte ɔtingit q circa aliq aialia re/manet aliq impssio qtū ad aliq sensibilia que sunt vehe/mētiora, nō aūt qtū ad aliq que sunt debiliora. In qbus/cūqz igit aialib⁹ oino nulla impssio remanet sensibil' hō

K aialia nullā cognitionē hñt, nisi dū sentiūt. Et silr aialia in qb⁹ nata ē remanē tal' impssio, si circa aliq sensibilia

Alit^s. in eis nō remanet nō pñt habere aliquam cognitionem nisi dū sentiūt. Sz aialia i qb⁹ iest hō remāsio impssiōis ɔtingit adhuc hēe quādā cognitionē in aia pter sensuz, z istaſ q hñt memoriā. ¶ Tertiuz gradum ponit ibi.

¶ In his cum multa talia fiunt differentia q/dam emergit: vt quibusdam ex talium man/sione ratio fiat: quibusdam non fiat.

Vide in annot. ¶ Multis igit factis hmōi: iaz differētia q/dam fit. Quare in his quādaz est fieri ratio/nem ex talium memoria: in aliȷs vo non.

L Expo. p^e. 2^e. 3^e. ¶ Et dicit q cū mlta sint talia aialia hñtia memoriā, in/ter ea vlteri⁹ est qdā dria. Nā in qbusdā eoꝝ fit rōcina/tio de his que remanēt in memoria, sicut in hoib⁹, in q/busdam aūt non, sicut in brutis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ex sensu igit fit memoria queadmodū dici/mus: ex memoria vo sepi⁹ eiusdē fcā. expiē/tia nascit. Plures.n. memorie numero vna expientia est. Expientia vo: aut ex oi vli qe/tē iā in aia ɔsecuto: qd est vnum pter multa: qdqz in oib⁹ illis vnū iest: ideqz pncipiū artȷ atqz scie pullulat. Artis si fit circa gñationez: sciētie si fit circa id qd est. Neqz igit determi/nati habit⁹ isunt: neqz ab aliȷs ad cognoscen/dū magis aptis habitib⁹: sz a sensu fiūt (vt di/ximus) veluti in plio fcā fuga: si stetit vn⁹: ste/tit z ali⁹: deinde ali⁹: donec ad pncipium est puentū: Anima aūt z talis: vt possit id pati.

¶ Ex sensu qdē igit fit memoria sicut dixim⁹: ex memoria aūt multotiēs facta expimētū. Multe.n. memorie numero: expimentū est vnū. Ex expimento aūt: aut ex omni qescēte vli in aia vno pter multa: qd cū in oibus vnū sit z idem: illd est artis pncipiū z scientie. Si qdē circa gñationē artis est: si vo circa eē sci/entie. Neqz igit determinati habitus: neqz ab aliȷs habitib⁹ fiūt notioribus: sed a sensu: vt in uersione pugne. Vno.n. stāte alter ste/tit: postea alter quousqz in pncipium veniat. Aia aūt cū hmōi sit: qualis possit pati hoc.

M Expo. p^e. ¶ Ondit fz pdicta qūo in nobis fiat cognitio pmoꝝ pn/cipioꝝ, z ɔcludit ex pmissis q ex sensu fit memoria in illis. s. aialib⁹ in qb⁹. s. remanet impssio sensibilis, sic. s. di/ctū est. Ex memoria aūt mltotiēs fcā circa eādē rē in di/uersis tñ singularib⁹ fit expimētū, qz expimētū nihil ali/ud videt qz accipe aliqd ex multȷs in memoria retentis.

Expimentum quid 2^e. Sz tñ expimētū idiget aliq rōcinatiōe circa pticularia, p quā ɔfert vnū ad aliud, qd est pprium rōnis. Puta cū tal' recordat q tal' herba multotiēs sanauit mltos a febre, dr eē expimentū q tal' sit sanatiua febris. Rō āt nō sistit in expimēto pticulariū, sz ex multȷs pticl'arib⁹ in qb⁹ exp/tus est, accipit vnū cōe qd firmat in aia, z ɔsiderat illud absqz ɔsideratiōe alicui⁹ singulariū, z h accipit vt pn^m

N artȷ z scie. Puta diu medic⁹ ɔsiderauit hāc herbā sanas/se sortē febricitātē z platonē z mltos alios singulares hoies, cū aūt sua ɔsideratio ad h ascendit, q tal' spēs herbe sa/nat febricitātē simplr. h accipit vt qdā regula artȷ medici/

3^e. ne. Hoc est q qd dicit q sic ex memoria fit expimētū, ita ēt ex expimēto, aut ēt vlteri⁹ ex vli qescente in aia, qd. s. accipit ac si i oib⁹ ita sit sic ē expimētū i qbusdā. Qd q/dē vle dr eē qescēs in aia inqtū. s. ɔsiderat pter singula/ria in qb⁹ ē mot⁹. Qd ēt dicit eē vnū pter multa, nō qdē fm eē, sz fm ɔsideratiōem itell's, q ɔsiderat nām aliquā puta hoīs, nō respiciēdo ad sortē z platonē. Qd z si fm ɔsiderationē intell's sit vnū pter multa, tñ fm esse est in oib⁹ singularib⁹ vnū z idē, non qdē numero, qsi sit eadē humanitas nūero oiuz hoium, sz fm rōnē spēi. Sic enīz h albū est sile illi albo in albedine nō qsi vna numero al/

O bedine exñte in vtroqz, ita ēt sortes est silis platoni in hūa/nitate, nō qsi vna humanitate nūero in vtroqz exñte. Ex

4^e. h igit expimēto z ex tali vli p expimētū accepto ē in aia id qd ē pn^m artȷ z scie. Et distiguit iter artē z sciaz, sic ēt

Lec. 3^e. cap. 4^e. 5^e. in 6° ethi. vbi dr q ars ē recta rō factibiliū. Et iō h dicit q si ex expimēto accipiat aliqd vle circa gnōnē, i. circa qcūqz factibilia, puta circa sanatiōez, vl' agriculturā, h ptinet ad artē. Scia vo vt ibidē dr ē circa necāria, z iō si vle ɔsideret circa ea q sp eodē mō se ptinet ad sciaz, pu/ta circa nūeros vel figuras. Et iste mōus q dict⁹ ē cōpe/

6^e. tit in pncipȷs oiuz sciaꝝ z artiū. Vn ɔcludit q neqz pexi/stūt in nob hit⁹ pncipioꝝ qsi dtermiati z cōpleti, neqz ēt

P fiunt de nouo ab aliqb⁹ notiorib⁹ habitib⁹ pexñtib⁹, si/cut gñat in nobis habit⁹ scie ex pcognitōe pncipioꝝ, sz

7^e. habit⁹ pncipioꝝ fit in nob a sensu pexñte. Et ponit exem/plū in pugnis q fiūt p reuersionē exercit⁹ deuicti z fuga/ti. Cū.n. vn⁹ eoꝝ pfecerit statū, i. imobilr cepit stat z nō fuget, alter stat adiūgēs se ei, z postea alter, quousqz tot cō/gregent q faciāt pn^m pugne, sic ēt ex sensu z memoria vni⁹ pticularis, z itez alteri⁹, z alterius qnqz peruenit ad id qd est pn^m artis z scie, vt dcm ē. ¶ Possz aūt aliquis credere q solus sensus, vl' memoria singulariū sufficiat ad cāndū intelligibilē cognitionē pncipioꝝ, sicut posue/rūt qdā antiq nō discernētes inter sensum z intellm, z iō

Ult. ad hoc excludendum Phs subdit, q cum sensu oportet
presupponere talem naturaz anime que posset pati hoc
.i. sit susceptiua cognitiōis vlis, quod qdem fit per intel
lectum possibilem, ꝛ iteruz q possit agere hoc per intel
lectum agentem qui facit intelligibilia in actu p abstra
ctionem vlium a singularibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qd āt dcm̄ ē antea: sz nō dilucide dcm̄ ē: id
rursus dicemus. Nā cū steterit vnū q nō diffe
runt: pmū vle tum in aia nascit. Eteni sentit
illō qdē singulare. Sēsus aūt ē ipsius vlis vt
hois: sz non callie hois. Rursus in his ipsis
stat: q̊usqz ad ea stet: q ptibus vacāt: atqz ad
ipa vlia: veluti tale aial donec stet aial: ꝛ in h
mō eodē. Necesse est igit nobis: vt ex hisce
patet: ipsa prima inductiōe cognoscere. Sic
enim ꝛ sensus efficit in nobis ipsum vle.

¶ Qd āt dcm̄ ē olim alibi: nō aūt plane dcm̄
est: iteꝝ dicamus. Stāte.n. vno indifferētiuz:
pmū qdē vle in aia ē. Et nāqz sentire qdē sin
glare ē: sensus āt vle ē: vt hois: n callie hois.
Iteꝝ in his stat q̊usqz vtiqz imptibilia stēt ꝛ
vlia: vt huius aialis q̊usqz aial: ꝛ in h silr. Ma
nifestū ē: qm̄ nobis pma inductōe cognosce
re necessariū est. Et nāqz sic sensus vle facit.

A ¶ Manifestat qd dcm̄ est in precedenti solutione q̄ntum
Expo. l. ad hoc q experimento singulariū accipit vle, ꝛ dicit q
illud qd supra dcm̄ est ꝛ nō plane, qūo .s. expimento sin
gulariū fiat vle in aia, iteꝝ oz dicere, vt planius manife
2. stet. Si.n. accipiant multa singularia que sunt in oīa
q̄ntum ad aliqd vnū in eis exn̄s, illud vnū fm qd nō dif
ferūt: in aia acceptū, est pmū vle qcqd sit illud, siue .s. pti
neat ad essentiā singulariū, siue nō. Qz.n. iuenimus sor
tem, ꝛ Platonē ꝛ multos alios esse indifferētes q̄ntū ad
albedinē, accipimus hoc vnū .s. albū .q. vle qd est accn̄s.
B Et silr qz inuenimus sortē, ꝛ platonē, ꝛ alios esse indiffe
rentes q̄ntum ad rōnabilitatē, hoc vnū in quo non diffe
rūt .s. rōnale accipimus q̄si vle qd est oīa. Qualr aūt h
3. vnū accipi possit manifestat pnter. Manifestuz est.n. q
singulare sentit pprie ꝛ p se, sz tn̄ sensus est quodāmō ꝛ
ipsius vlis. Cognoscit.n. calliā non solum in q̄ntū est calli
as, sz ēt in q̄ntum est hic homo, ꝛ silr sortem in q̄ntum est
hic homo. Et inde est q tali acceptione sensu pexistēte,
aia intellectiua pōt psiderare hoiem in vtroqz. Si autē
ita esset q sensus apprehēderet solū id qd est pticulari
tatis, ꝛ nullo mō cū hoc apprehēderet vle in particula
C ri, nō eēt pole q ex apprehēsione sensus cāret in nobis
4. cognitio vlis. Et hoc idē manifestat pnter in pcessu qui
est a spēbus ad genus, ꝛ subdit q iterū in his .s. in hoie
ꝛ equo aia stat p psiderationez, quousqz pueniat ad ali
qd impartibile in eis qd est vle. Utputa psideramus tale
ꝛ tale aial. puta hoiem, ꝛ equū quousqz pueniat ad cōe
aial qd est genus, ꝛ in hoc silr facimus quousqz puenia
mus ad aliqd genus supius. Qz igit vlium cognitionē
5. accipimus ex singularibus pcludit manifestuz esse, qd
necesse est prima vlia pncipia cognoscere p inductionē.
Ult. Sic eni .s. p viā inductionis sensus facit vle intus in aia
in q̄ntum psiderent oīa singularia. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Cū aūt mētis habituū qbus veꝝ pspicimus
qdā veri ppetuo sint: vt intells atqz scia: qdā
iterdū falsuz suscipiāt: vt opio: subducēdeqz
rōnis pncipiū: nulluqz aliud genus exactius sit
scia q̄ itells: atqz pncipia notiora sint demō
strationibus: sciaqz cū rōne sit ois: hec inq̄ cuz
ita sint: scia qdē pncipioꝝ nō erit. Sz cū fieri
neq̄at vt aliō quicq̄ verius scia sit q̄ intelle
ctus ipe: intells pfecto pncipioꝝ habitus erit
Qd ex eo quoqz pspicuū fuerit: qz dmōstra
tionis pncipiū nō est demr̄atio. Quar neqz
scia. Si igit preter sciaz nullū aliud genus ve
rū hēmus q̄ intellectū: intellectus sane scie
pncipiū erit: atqz pncipiū qdez est ipsius pn
cipij. Scia aūt ad rem oēm sese habet simılr.

¶ Qm̄ aūt eoꝝ q circa intelligētiā habituuz: Uide in
qbus veꝝ dicimus: alij qdē semp veri sunt: alij annot.
āt recipiūt falsitatē: vt opio ꝛ rō: veri āt sunt
sp scia ꝛ intells: ꝛ nihil ē scia certius aliō genus
q̄ intells: pncipia demr̄ationū sūt notiora:
scia aūt ois cū rōne ē: pncipioꝝ qdē scia non
vtiqz erit. Qm̄ aūt nihil verius ptingit eē scie
q̄ intells: intells vtiqz erit pncipioꝝ ex his
psiderātibus. Et q qdē demr̄ationis pncipiū
nō fit demr̄atio: q̄re neqz scie scia est. Si igit Uide in
nil aliō pz sciaz genus hēmus veꝝ: intells vtiqz annot.
erit scientie principiū: ꝛ principiuz principij.
Hoc aūt omne silr se hz ad omne genus reꝝ.

¶ Soluit priaz duas qōnes, vtꝝ .s. prioꝝ pncipioꝝ sit scie D
vl aliqs alius habitus. Circa qd ex pmissis accipit q pnci
pioꝝ cognitio ptinet ad itellz cuius ē cognoscere vle. Nā
vle dic ee pnm scie. Circa itellm aūt st duo gn̄a habituū Expo. l.
hn̄tiū se aliq̄lr ad veꝝ. Quidā.n. st sp veri, alij vo inter
dū recipiūt falsitatē, vtpz de opione ꝛ rōcinatiōe q pōt
esse veri ꝛ falsi. Sūt ēt ꝛ qdā habitus erronei se hn̄tes ad
falsū. Qz vo pna st maxime va, manifestū ē q nō ptinēt
ad habitus q sp sunt falsi, neqz ēt ad habitus q interdū reci
piūt falsitatē, sz solū ad habitus q sp sunt veri. Hmōi āt st
scia ꝛ intells. Addit aūt in .vj. ethi. tertiū .s. sapia. Sz qz Cap. 40.
sapia. vt ibidē di cōprehēdit in se sciam ꝛ intellm, est.n.
q̊dā scia ꝛ caput sciaꝝ, hic eā ptermittit. Hac g ptermis B
sa nullū aliō genus cognitiōis q̄ intells ē certius scia. Ma
nifestū est aūt q pna demr̄ationū sūt notiora pclonibus
demōstratis. vt in pno habitū ē. Nō aūt pōt eē scia ipso Lec. 6.
rū pncipioꝝ, qz ois scia fit ex aliq̄ rōcinatiōe .s. demr̄ati
ua, cuius sūt pna illa de qbus loqmur. Qz igit nihil pōt eē
verius q̄ scia ꝛ intells, nā sapiētia in his intelligit, pnis ē 2.
ex psideratiōe pmissoꝝ q pncipioꝝ ppe sit intells. Pro
bat hoc ēt alia rōne, qz .s. demr̄atio nō est ex necessitate 3.
demōstratiōis pnm, aliogn pcederet in demr̄ationibus
in infinitū, qd in pmo improbatū est. Cū igit demr̄atio Lec. 28.
sciam cāet, sequr q neqz scia possit esse pnm scie: ita .s. q
pna sciaꝝ p sciam cognoscant. Si igit nullū aliō genus 4.
cognitiōis pter scientiā hēmus qd semp sit veꝝ, relinqt
q intells erit pnm scientie, qz .s. p intellm cognoscuntur
pncipia sciaꝝ, ita .s. q hic intells q est pnm sciētie, est co
gnoscitiuus principij ex quo pcedit scientia. Hoc autez
scilicet scientia: est omne .i. totuz quod similiter se hz ad
oēm rem: ideft ad totam materiā de qua est scientia, si Ult.
cut scilicet intellectus ad principium scientie.

¶ Expliciunt preclarissima commentaria diui Tho
me Aquinatis sacri ordinis predicatorum in
libros posteriorum Aristotelis.

¶ Incipit opusculū insigne diui Thome Aquinatis ordinis predicatorum nutu quorundam nobilium ab ipso editum, quod ad sophisticas argumentationes dissoluendas plurimum suffragatur. Cap. I.

Quia logica est rōnalis scia, et ad rōcinādū inuēta, rōcinari aūt ɔtingit recte et nō recte, vtrūq ad logici ɔsiderationez spectat, vt p rectā rōcinationē ad verā cognitionē ꝑueniat, et falsaz rōcinationē vitādo errorē falsitatis euitet. Uterq aūt rōcinādi mōus ɔpetit vni hoi, et ad seipm, et ad aliū. Nā et secū aliqs ɔsiderās, pōt recte et nō recte rōcinari, et cū alio cōferēs. Sz cū aliqs secū ɔsiderās rōcinaꝛ non recte, pter intētionē hoc accidit, qꝛ nemo sui ipsi⁹ deceptionē intēdit. Cū aūt ad alterū aliqs rōcinaꝛ nō recte, ɔtingit qnq ex intētiōe rōcinantis, hoc ē cū aliqs de altero intēdit, vl' experimētū sumē, vel victoriā hre ad sui glīaz. Rōcinatio aūt q ad seipm est, sylls solū dici pōt, siue aliq alia spēs argumētationis. Sz rōcinatio q est ad alterū nō solū dr̄ sylls et argumētatio, sz ēt disputatio. Urit. n. iter duos, hoc ē iter opponētē, et rñdētē. Et ideo de falsis rōcinātib⁹ tractaturi p a disputatione incboādū est. Cap. II.

Disputatio

Est aūt disputatio act⁹ syllogisticus vni⁹ ad alterū, ad ppositum oñdendū. In hoc q dr̄ actus, tāgit disputatiōis gen⁹. Per hoc q dr̄ syllogistic⁹, tāgit disputatiōis istrz. s. sylls, sub q ɔprehēdunt alie spēs argumētatiōis: sic imꝑfectū sub ꝑfecto. Et p hoc distinguit disputatio ab actib⁹ corpalib⁹, vt comedere, bibē, et ab actib⁹ volūtatis, vt amare et odire. Nā p hoc q dr̄ syllogistic⁹, oñditur act⁹ rōnis. Per hoc aūt q dr̄ vni⁹ ad alterū, tāgunt psone opponentis et rñdētis, iter qs vrit disputatio, ad drīaz rōcinationis, q hō secū rōcinaꝛ. Per hoc q dr̄ ad ppositū oñdendū, tangunt disputationis effectus, siue terminus, aut finis primus. Et p hoc distinguit disputatio a syllis exemplaribus, qui non inducunt ad propositū oñdendum, sed ad formam exemplificandam. Cap. III.

Disp̄u. 4ᵒʳ. Spēs. Doctrinalis

Disputatiōis vo q̄tuor sunt spēs. s. doctrinal', dialectica, tētatiua, et sophistica, q alio mō dr̄ litigiosa. ¶ Doctrinal' siue dmrātiua est q ad sciaz ordinaꝛ, pcedēs ex veris, et p se notis et ppriis scie, de q fit disputatio. Et hec vrit iter docētē et addiscētē.

Dialec⁹.

¶ Dialectica vo disputatio ē ex pbabilib⁹ pcedēs, et ad opionē tēdēs. Probabilia aūt dr̄ q vident oib⁹, vl' plib⁹, vl' sapiētib⁹ aut pcipuis, vl' magis notis.

Tentatiᵒ.

¶ Tētatiua vo disputatio ē q ordinaꝛ ad expimentū sumēdū de aliq. p ea q vident rñdēti.

Sophiᶜᵃ. Sophiᶜᵉ ex quib⁹ pce.

¶ Sophistica vo disputatio ē tēdēs ad glīaz, vt sapiēs esse videaꝛ. Un̄ dr̄ sophistica. i. appens sapia. Procedit. n. ex his q vrit va et pbabilia, et non sūt, vel simplr falsas ppōnes assumēdo, q vrit esse ve et nō sūt, vel in vtute falsarū ppōnuz argumētādo. Logicales. n. argumētatiōes. sūt i vtute verarū ppōnū. s. maxiarū ex qb⁹ tota vt⁹ argumētatiōis pēdet, sic ista argumētatio, sor. est hō, g sortes est aial, pcedit in vtute hui⁹ ppōnis, de qcūq pdicaꝛ spēs et genus, que est simplr va. Sophistica aūt sic argumētaꝛ. Est aial, ergo est hō, qñ in vtute hui⁹ ppōnis, de qcūq pdicatur gen⁹ et spēs, que est simplr falsa. Relictis autem aliis disputationibus, ad presens de his que ad sophisticam ptinent intendamus. Cap. IIII.

Quia vo sophista (vt dcm̄ ē) ad glīā tēdit, volens sapiēs videri, hoc aūt ɔseq studet p hoc, q de aduersario, cū q disputat, victoriā hēat appentē, qd tūc maxime fit, si ipm ad aliqd incōueniēs ducat, ideo terminus disputationis sophistice est aliqd inconueniens, ad quod sophista nitit ducere rñdentem.

Terminus sophistice

Et hoc dr̄ metha vel finis siue termin⁹. Un̄ de duob⁹ opz tractare. Primo de hmōi methis. Scdo de mōis argumētandi, qbus sophiste ad methas rñdentes ducere nitunt. Cap. V.

De qb⁹ methis tractat

Sunt aūt methe qnq. s. redargutio, falsū, inopinabile, solecismus et nugatio.

Methe. 5. Redargutio

¶ Redargutio est pnegati ɔcessio, vl' pcōcessi negatio i eadez disputatiōe vi argumētationis. Ut si rñdēs negauerit se carnes crudas comedisse, sophista ɔ sic argumētaꝛ. Quicqd emisti comedisti, carnes crudas emisti, g carnes crudas comedisti. Si vi hui⁹ argumētationis rñdēs ɔcedat qd pus negauerat, est redargut⁹. Et talis modus argumētatōis dr̄ elēch⁹, si bon⁹ sit sylls, vel appens elēch⁹, si videaꝛ et nō sit, aut sylls aut ɔdictio. Est. n. elēch⁹ sylls ɔdictionis. Si autē non in eadē disputatiōe, vel nō vi argumēti, sz ppria volūtate aliqs negat ɔcessum, vel ɔcedat negatū, non erit redargutio.

Elenchus

Falsum

¶ Falsum aūt vt hic sumiꝛ, est aliqd manifesto falsuz, qd rñdēs ɔcedere cogiꝛ vi sophistice argumētationis, sic ois canis ē latrabilis, celeste sidus ē canis, g celeste sidus est latrabile.

Inopinabile et quo differt a falso.

¶ Inopinabile ē, qd est ɔtra cōem opionē. Differt aūt a falso, qꝛ aliqd est ɔ cōez opinionē pluum, qd tñ nō est falsum, vt stellā esse maiorē terra, et aliquē regē diuitē et felicē, esse miserū et infortunatū, si sit pcōr. Ad qd pōt aliqs sophistice sic duci. Quēcūq ɔtingit aliquē hostē vincere est infelix, qꝛ ille q vinciꝛ ē infelix, sz regē ɔtingit aliquē hostez vincere, qꝛ pōt eē, q regē aliqs hostis vincat, g rex ē infelix.

Solecismus

¶ Solecismus est vitiū in ɔtextu ptiū orōnis, ɔ regulas artis grāmatice fcm̄, vt vir alba, et hoies currit. Ad hoc pōt aliqs sophistice sic deduci. Tu scis hoc, hoc est lapis, g tu scis lapis, qd grāmatice non dr̄.

Nugatio

¶ Nugatio est eiusdez et ex eadē pte inutilis repetitio, vt hic, hō hō currit. Dico eiusdē, qꝛ si eēt diuersorū, nō eēt nugatio. Dico aūt ex eadē pte, qꝛ si idē poniꝛ in subto et pdicato, non erit nugatio, vt hō est hō. Inutilis aūt repetitio dr̄, qꝛ si idē repetaꝛ ad maiorē expssionē, nō erit nugatio, vt cū dr̄, deus de⁹ me⁹ respice in me. Ad hoc pt aliqs sophistice sic duci. Iste nasus est nasus simus, sz simus idez est, q nasus sim⁹, ergo iste nasus est nasus nasus sim⁹. Cap. VI.

Et sciēdū, q ista incōueniētia respiciunt diuersas scias. Nā redargutio est ɔ metaphysicaz, ad quā ptinet ɔsideratio hui⁹ pncipii, ɔdictoria nō sunt sil' va nec sil' falsa.

Quas scias ista incōuenientia respi. Redargu⁹. Falsum

Falsum est circa sciam nālē, que ɔsiderat res sensibiles, in qb⁹ vitas et falsitas est manifesta, et spālr ɔ mathematicā, in qua est maxima certitudo.

Inopinabile

Inopinabile ɔ dialecticā, que pcedit ex pbabilib⁹, q sunt sm opionem oium vel pluriū vel sapientū.

Solecismus Nugatio

Solecismus est ɔ grāmaticam. Nugatio est ɔ rhetoricā, cuius est ornate loqui. Et sicut in singulis scientiis, rñdēs ad incōueniēs duciꝛ, sophista opponēs appet ois sciēs eē. Cap. VII.

Nunc restat videre de modis arguēdi, qbus sophista ad pdicta incōueniētia rñdētē ducere conaꝛ. ¶ Est aūt sciēdū, q sic argumētatio dialectica hz firmitatez ex loco vo, ita argumētatio sophista ad pdicta inconuenientia firmitatē hz ex loco appenti.

Argu⁹. dia. et sophiᶜᵉ. vnde hīt firmitatē

Locus ver⁹

Locus aūt ver⁹ firmitatē dialectice argumētationi pstans, est habitudo inferentis ad illatum, que dr̄ dr̄ia maxime, vt gen⁹ spēs, totū et pars, ex quarū habitudine vitas maxime ppōnis diciꝛ, supra quā fundaꝛ vitas dialectici argumēti, sicut ex habitudine spēi ad gen⁹ sumiꝛ hec maxima. De qcūq pdicaꝛ spēs et gen⁹. Ex q hoc argumētū ɔfirmaꝛ Sortes est hō, g sortes est aial. Et silr loc⁹ sophistic⁹ ɔsistit in habitudine inferentis ad illatū, ex q sumiꝛ aliq regla falsa, sz appens va, sm quā pcedit sophisticū argumētū, sicut

cũ of, cognosco venientẽ, veniẽs est coriscꝰ, ergo cognosco
coriscũ. Hic pcedit ab accñte ad subm, i. a veniẽte ad co
riscũ, sꝫ vtute boiꝰ maxime, qcqd est ꝺ accñte, ꝛ ꝺ subo.
Que qdẽ maxia est falsa, pp diuersitatẽ accñtis ꝛ subti,
videt tñ esse vera, pp ꝯueniẽtiã vtriusqꝫ. Vñ ad locũ sophi

Duo ꝯcurrũt. ad lo. sophi.

sticũ p̄dictũ duo ꝯcurrũt. Vnũ qḋ ẽ cã appentie, qꝛ facit
argumẽtũ appere verũ, ꝛ ḋr ẽt pn̄m motiuum, qꝛ mouet
boiez ad hoc, q argumẽto sophistico assentiat, ꝛ hoc ẽ in p̄
dicto argumẽto, vnio accñtꝫ ad subm. Aliuḋ est pn̄m defe

2m.

ctus, qꝛ facit. s. defectũ necitatꝫ in argumẽto. Et vocat cã
nõ existẽs, q̃ in p̄dicto argumẽto ẽ diuersitas subi ꝛ acci
tis. Ex his aũt duobꝰ ꝯtingit boiez falli, qꝛ. s. appet ali

Cur. lo. sophi. d ẽ falꝰ

qd ꝛ nõ ẽ. Vñ locꝰ sophisticꝰ alio noie fallacia ḋr, qꝛ. s. ẽ
cã fallẽdi q̃tũ ẽ de se, lꝫ p se aliqs non fallat in actu, nisi
ignorãtia adueniẽte. ¶ Sicut aũt loci dialectici distin

Penes q̃ lo. sophi. distin.

guunt penes diuersas habitudines, ex qbꝰ maxime ꝛ
argumẽta sumunt, ita loci sophistici, siue fallacie distin
guunt penes pn̄a motiua, ex qbꝰ appet ẽẽ firmitas in so
phisticis argumentꝫ. Hoc aũt ꝯtingit dupl̄r. Vno mõ, ex

Primꝰ modus

pte vocis, qñ pp vnitatẽ vocis credit ẽẽ vnitas rei signi
ficate p vocẽ, sicut ea, q̃ p hoc nomen canis significant,
vident esse vnum, qꝛ hoc nomẽ canis vnuz est. Alio mo

2s

do, ex parte rei, ex eo. s. q aliq̄ res, que aliquo modo
conueniunt, simpl̄r vnum esse credunt, sicut supra di
ctum est de subiecto ꝛ accidente. Cap. VIII.

Locorũ igit sophisticorũ siue fallaciarũ q̃daz
sunt in dictione, ꝛ q̃da extra dictionẽ. In di
ctione qdẽ locꝰ siue fallacia est, qñ pn̄m mo
tiuũ siue cã appentie est ex pte vocis. Extra
dictionez vo, qñ ex pte rei ẽ cã appentie. Ex

Pꝰ diui. lo. sophi. Locus in dictione Lo. e̾ dic.

pte autẽ vocis est pn̄m motiuũ siue cã appentie, ex eo q
vna vox multa significat, qḋ ꝯtingit pp vocis multiplici
tatẽ. Est aũt multiplex 3x. s. actuale, potẽtiale ꝛ phanta

Multiplex 3x Actuale

sticũ. ¶ Actuale est, qñ, vna vox nullo mõ variata, mul
ta significat. Et hoc qdẽ si fit in vna dictione, ḋr equoca
tio, Si aũt in orone, ḋr amphibologia, vt liber Arist. i.
ab Aristꝰ. scũs vel possessus. ¶ Multiplex vo potẽtia

Potẽtiale

le ẽ, qñ, vna vox aliquo mõ sm plationẽ variata, multa
significat. Quedã in dictiõe est sm accentuz, vt pẽdere
sm q graui vel acuto accẽtu pfert, multa significat. In
orone vo est sm ꝯpõnẽ vel diuisionez, vt duo ꝛ tria sunt
qnqꝫ. Hoc. n. diuerse significat cõposite ꝛ diuise platuz.
¶ Phãtasticũ vo, i. appens multiplex ẽ, qñ, vna dictio

Phãtastici

sm rei vitatẽ, vnũ significat, sꝫ videt aliqd aliuḋ significa
re, sicut hoc nomẽ, hõ, significat q̃le qd, ꝛ videt significa
re hoc aliqd, vt ḋr in p̄dicamentꝫ. Et hec ḋr figura dictio
nis, q̃si dictionis similitudo. Sunt igit loci sophistici in di

Lo. indic. sophi. 5.

ctione quinqꝫ, equiuocatio, amphibologia, accentus,
cõpositio ꝛ diuisio, ꝛ figura dictionis. Cap. IX.

Primo igit dicẽdum est de equocatiõe. Est autẽ
equocatio viusꝰ ꝛ eiusdẽ nois diuersa signi

Equoca. fallacia equocationis

ficatio. Falla aũt equocationis est deceptio
ꝯueniẽs ex eo, q vnũ nomẽ plã significat.
Pn̄m ãt motiuũ siue cã appentie i equoca
tiõe, ẽ vnitas dictiõis eiusdẽ simpl̄r. Simpl̄r qdẽ ḋr, ad
drĩã accentꝰ, in q̃ non ẽ vna dictio simpl̄r, sꝫ solũ in voꝰ.
Cã aũt non existẽs ẽ diuersitas rerũ significatarũ. ¶ Spe
cies vo siue modi equocatiõis sũt tres. Pria spẽs, ẽ, qñ,

Equo. modi 3. Primus

vna dictio p̄ncipal̄r plura significat, vt hoc nomen, canis,
p̄ncipal̄r plura significat, vz, aial latrabile, piscez mari
nũ, ꝛ celeleste sidus. Et forat sic palogismꝰ. i. apparẽs
syllo. Ois canis ẽ latrabilis, celeste sidus ẽ canis, ergo cele
ste sidus ẽ latrabile. Sꝫ nõ seqtur, qꝛ hoc nomẽ, canis ali
ud significat in pꝰ, aliud in 2ª, sm q vtraqꝫ accipit vẽa, ꝛ
sic nõ est verꝰ syllo, cũ nõ sit idẽ mediũ. Si ãt accipiat vt
idẽ significãs in vtraqꝫ, sic altera p̄missarũ ẽ falsa. ¶ Et

Nõt.

nota, q sicut in sillo oꝫ idẽ mediũ bis sumi in p̄missis, ita
oꝫ duas extremitates bis sumi in syllo, semel i p̄missis,
ꝛ semel in ꝯclõne. Vñ eadẽ rõne pt fieri palogismꝰ, si sit
equocatio in aliq̃ extremitatũ, sicut hoc. Grãmatici discunt,
sꝫ grãmatici sũt sciẽtes, ergo sciẽtes discũt. Nõ seqt. Discere
eni equocũ ẽ. Nã vnoꝰ idẽ ẽ, qḋ itelligere docẽtez, ꝛ sic
sciẽtes discũt. Alioꝰ idẽ est, qḋ accipe sciam, ꝛ sic sciẽtes
nõ discũt. ¶ Scḋa spẽs equocatiõis, est, qñ vnũ nomen

2a. s. 2a spẽs

p̄ncipal̄r significat vnũ, ꝛ aliud nõ nisi metaphorice siue
trãsumptiue, sicut hoc vbũ, ridet, p̄ncipal̄r signat actũ ppri
um ridẽdi hois, metaphorice aũt siue trãsumptiõe, pra
ti floriditatez. Et formaf sic palogismus. Quicqd ridet
hꝫ os, pratũ ridet, ergo pratũ hꝫ os. Et sic. Quicqd currit
hꝫ pedes, sꝫ aq̃ currit, ergo aq̃ hꝫ pedes. Nõ seqt, qꝛ ridere
ꝛ currere p̄mo sumit ppe, ꝛ postea trãsumptiue. ¶ Ad

Reducibilis ad istã spẽm

hãc ẽt scḋaz spẽm reducit moltiplicitas noium analo
gorũ, que dñr de pluribꝰ sm pꝰs ꝛ posteriꝰ, sicut sanuz ḋr
ꝺ vrĩa, aiali, ꝛ dieta, alr̄ ꝛ alr̄. Et formaf sic palogismꝰ.
Oẽ sanũ hꝫ vitã, vrina ẽ sana, ergo vrina hꝫ vitã. Nõ seqt.
qꝛ sanuz p̄ sumit p eo qḋ p̄ncipal̄r significat sanitatem.
scḋo p eo quod posterius significat. s. p signo sanitatis.
¶ Põt ẽt ad hãc reduci multiplicitas ppõnũ, qñ vna p
positio vnã habitudinẽ signat p pꝰs, ꝛ aliã p posterius.
Et formaf sic palogismꝰ. In q̃cũqꝫ est sanitas illḋ ẽ aial,
sꝫ sanitas est in humorũ adeq̃tione, ergo homorũ adeq̃
tio est aial. Nõ seqtur, qꝛ in p̄ma hec ppõ significat ha
bitudinẽ accñtis ad subm, in scḋa vo, habitudinẽ effe
ctus ad cãm. ¶ Tertia spẽs, est, que ꝯuenit ex diuersa

3a spẽs l modus

signatione, que qdẽ attendit sꝫ accñtia prĩũ orõnis, sicut
sm tps numerũ, genꝰ ꝛ silia. Et formaf sic palogismus.
Quicũqꝫ surgebat stat, sedẽs surgebat, ergo sedẽs stat.
Nõ seqt, qꝛ sedẽs in minori sumebaf put est tpis p̄teriti
impfecti, in ꝯclõne put est tpis p̄ntis. Cap. X.

Fallacia amphibologie ẽ deceptio ꝯueniẽs
ex eo, q vna orõ penitus eadẽ plura signifi

Fallacia amphibologie

cat. Et dico penitꝰ eadẽ, ad drĩaz orõnis cõ
posite ꝛ diuise, q̃ nõ nisi inq̃tũ cõposita est.
ꝛ diuisa, plura signat. Sicut aũt equocatio p
uenit ex eo, q vna dictio penitꝰ eadẽ, plura signat, ita am
phibologia ꝯuenit ex eo, q vna orõ penitꝰ eadẽ, plura
significat. Vñ ḋr ãphibologia ab amphi, qḋ ẽ dubiũ, ꝛ
boli qḋ est snia, q̃si dubia snia locutiõis. Vel sꝫ quosdã
ḋr ab amphi. qḋ ẽ dubiũ, ꝛ boli, qḋ ẽ snia, ꝛ logos. qḋ
ẽ smo. Vñ amphibologia, q̃si dubia snia smõis. ¶ Cã

Cã apparẽ. Cau. nõ exi. sten. amphibo. 3. spẽs pꝰ.

ãt appentie siue pn̄m motiuũ in amphibologia, ẽ, vnitas
orationis plura significãtis. Cã vo non existẽs siue pn̄m
defectus, est, diuersitas significatiõis. ¶ Sunt aũt tres
spẽs amphibologie. Prima spẽs ꝯuenit ex eo, q aliqua
vna orõ p̄ncipal̄r plura significat, manente eadẽ ꝯstru
ctione, pp diuersam habitudinez ꝯstructorũ, sicut hec ora
tio, liber Arist. plura significat. Et lꝫ semp eodẽ mõ, iste
due dictiões ꝯstruant, tñ pp diuersaz habitudinẽ, diuer
sa significãt. Põt. n. itelligi sm habitudinez effectus ad
cãm, vel possessi ad possidẽtem. Et formaf sic paralogi
smus. Quicqd est Aristo. possidet ab Aristo. sꝫ iste li
ber est Aristo. ergo possidet ab Aristo. Non seqt, qꝛ p̄mo
ꝯstruebaf noiatiuus cũ genitiuo, in habitudine posses
sionis ad possidẽtem, ꝛ in scḋa in habitudine effectꝰ ad
cãm. ¶ Scḋa spẽs, est, que ꝯuenit ex eo, q vna oratio 2a
plura significat, pp diuersam pñã ꝯstructionez, ex eo, q
aliq̃ dictio põt ꝯstrui cũ alia transitiue vel intrãsitiue, si
cut hic. Quicqd videt aliqs, hoc videt, sꝫ colũnam videt
aliqs, ergo colũna videt. Nõ seqtur, qꝛ ly hoc ꝯstruit vno mo
do cũ vbo videt trãsitiue, ꝛ est accusatiui casus, ꝛ sic est
vẽa. Est. n. sensus, q q videt aliqua rem, videt illã. Alio
modo põt ꝯstrui itrãsitiue, ꝛ est noiatiui casus, ꝛ sic est
falsa. Et est sensus. q q videt aliquã rem, illa res videt.
Et sic pcedit ꝯclo. Silr̄ ꝛ hoc. Quoscunqꝫ volo me ac

cipere, volo q ipsi me accipiant, sz pugnantes volo me accipe, g volo q pugnãtes me accipiãt. Nõ sequit, qr li me, põt ɔstrui cũ h vbo accipe trãsitive vel itrãsitive, ⁊ i vno sensu est vã, ⁊ i alio falsa. Silr hic. Quicũq sũt epi, sũt hoies. sz isti asini sunt epi, g isti asini sunt hoies. Nõ sequit, qr minor est duplex, ex eo q li, epi, põt ɔstrui intrãsitive, ⁊ est noiativi casus, ⁊ sic est falsa. Põt etiã construi transitive, ⁊ est genitivi casus, ⁊ sic est vã. ⁋ Et est attẽdẽdũ, q diversitas casuũ ptinet ad fallaciã amphibologie, qr casus accidũt dictioni, sm q vna dictio construit cũ alia dictione. Diversitas vo alioꝝ accñtiuz ptinet ad equocationẽ, qr alia accñtia accidũt dictioni, sz q in se cõsideraí. ⁋ Tertia spẽs amphibologie, est qñ oratio vna significat plura, vnũ pncipalr, ⁊ aliđ trãsumptive, sicut hec oro. Litt'araí, pncipalr significat littoris scissionẽ, trãsũptive vo opis amissionẽ. Et formaí sic palogism'. Qñ litt'araí, terra scindií, sz qñ indocilis doceí, litt'araí, g qñ indocilis doceí, terra scindií. Nõ seqtur, ppter predictã multiplicitatẽ. Caplm. XI.

Diversitas casuũ ad amphibolo. ptinet alioꝝ vo accidẽ. ad equo.

3ª spẽs

Falla ɔpõnis ⁊ divisionis

Cur oro vna dr potẽtialr multiplex.

Sequií đ fallacia ɔpõnis ⁊ diuisiõis, in qb' vt supra dcm est, ẽ deceptio puenies, ex potẽtiali multiplicitate vni' orõnis. Dr autez vna oro potẽtialr mltiplex, vl ex eo q eedẽ dictiões diversimode adinvicẽ cõponi pñt, vel adinvicẽ distingui. Sicut cũ dr, Quicqd vivit semp erit, hec dictio, semp põt cõponi cũ hoc vbo vivit, vl dividi ab eodẽ. Et qr oro p ɔpõnem priuz ɔstituií, ptes se hñt ad orõnẽ sic mã, cõpositio sic forã. Ubi g sunt eedez ptes, sz nõ eadẽ ɔpõ, est eadẽ oro mãlr ⁊ potẽtialr, sz nõ formalr ⁊ actualr. Et pp h est multiplex potẽtiale. Vel qr oro q est vna, potentialr plura significat. Et in h dñt iste fallacie ab amphibologia, qr in amphibologia sp idẽ cõponií cũ eodẽ, sz nõ vniformiter, vñ est eadẽ cõpositio, ⁊ p ɔñs oro formalr ⁊ actualr est vna, ⁊ multiplex potẽtiale. ⁋ Differũt at he falle ɔpõnis ⁊ divisiõis, qr qñ oro in sensu cõposito ẽ falsa, est falla cõpõnis, qñ aũt in sensu diuiso ẽ falsa, ẽ falla diuisiõis. ⁋ Et nota, q tũc dr oro cõposita, qñ ptes magis debite ordinaí, ⁊ dr diuisa, qñ ptes min' dbite ordinaí. Cã at appentie sive pn^m motivũ i vtraqz, ẽ vnitas potẽtialis orõnis plura significanq. Cã vo nõ existie sive pn^m dsect', ẽ diversitas significatiõis, sz q itelligií cõposita vl diuisa. Cap. XII.

In q differũt ab aphibo. he fallacie

Dña iter falla cõpo. ⁊ diui.

Dr a. qñ ɔpo. ⁊ diuisa.

Cã. appa. cau. nõ exñ.

Sunt aũt tres modi sive spẽs vtriusq falle. ⁋ Primus modus ẽ qñ aliqđ dcm põt supponere vbo vel rõne toti': vel rõne ptis. Si enim rõne toti' supponaí vbo: erit oro ɔposita: si rõne ptis: erit oro diuisa. Et tũc si i sensu cõposito oro est falsa, est falla ɔpõnis. Si aũt in sensu diuiso: est falla diuisiõis. Si at in vtroq est fall' at tũc nulla est falla. qđ ⁊ in aliis multiplicitatib' ẽ itelligẽdũ. Et formaí sic palogism'. Quẽcũq posle est eẽ albũ. posle ẽ q ipse sit alb': sz nigꝝ posle est esse albũ. g posle est q nigrũ sit albũ. Nõ valet. qr illud dcm nigrũ esse albuz põt supponere ei qđ dr eẽ posle: vel rõne subiecti: ⁊ tũc possibilitas attribuií subto dicti: ⁊ est modalis đ re, ⁊ tũc est diuisa ⁊ vã, est. n. sensus q iste q ẽ niger hz potẽtiã q sit albus. Vl põt supponere rõne toti' dicti: ⁊ sic est modalis de re ⁊ de dicto: ⁊ ẽ cõposita ⁊ falsa. est. n. sensus q h dcm albũ esse nigrũ sit posle. Vñ hic est falla cõpõnis. Põt et sic formari palogismus. Quẽcũq esse nigruz est ipossle i nõ põt eẽ niger: sz albũ eẽ nigꝝ ẽ iposle. g albũ nõ põt esse nigꝝ. Nõ valet. qr media est duplex: sicut supra dcm est: ⁊ in sensu composito est vã: ⁊ in diuiso est falsa. vnde est fallacia divisionis. Caplm. XIII.

Tres modi vtriusq fall.

Prim'

Qñ oro ɔpo. ⁊ diuisa ⁊ qñ in dua fall.

Qñ i modalis de re. ⁊ de dcõ

Secũdus modus, puenit ex eo q aliqđ pdicatũ in q p ɔiũctionẽ copulativã vl disiũctivã plura adunaní: põt attribui subto ɔiũctiz vl diuisim. Si ɔiũctim oro ẽ cõposita: si diuisim oro ẽ diuisa. Et tũc si in sensu cõposito est falsa, ẽ falla cõpositiõis, Si in diuiso ẽ falsa, ẽ falla diuisiõis: vt pz in his paralogismis. Quicũq nũer' cõponií ex duob' ⁊ trib' ẽ duo ⁊ tria. sz qnq nõ sũt duo ⁊ tria. g qnq nõ cõponií ex duob' ⁊ trib'. Nõ valz. Media. n. ẽ duplex ex eo q illđ pdicatũ duo ⁊ tria põt intelligi removeri a subto diuisim: ⁊ sic ẽ vã. Est. n. sensus q qnq neq sũt duo: neq sunt tria. Vl pt removeri ɔiũctiz. ⁊ sic ẽ falsa. Est. n. sensus q duo ⁊ tria sil' iũcta nõ sũt qnq: ⁊ in hoc sensu pcedit ɔclo, vñ est falla ɔpõnis. Vl pt forari sic. Quecũq sũt duo ⁊ tria sũt duo: sz qnq sũt duo ⁊ tria. g qnq sũt duo. Hic silr minor ẽ duplex ⁊ in sensu cõposito ẽ vã. In diuiso falsa. vñ ibi ẽ falla diuisiõis. Silr ẽ si in pdicato ponaí dictio disiũctiva. sic hic. Oẽ aial ẽ rõnale vl irrõnale: sz dõ oẽ aial ẽ rõnale. g oẽ aial ẽ irrõnale: nõ valet. Nã pma ẽ 2ª ex eo q pdicatũ pt ɔiũctim attribui subto. ⁊ sic ẽ cõposita ⁊ vã, ⁊ ẽ sensus q de qlibz aiali vex ẽ dicẽ q est rõnale vl irrõnale. Vl pt diuisim attribui subto pdicatũ: ⁊ sic ẽ diuisa ⁊ falsa. Est. n. sensus q altera istaꝝ ppõnuz est vã: oẽ aial ẽ rõnale. vl oẽ aial est irrõnale. cũ tn vtraq sit falsa. ⁊ iõ ẽ falla diuisiõis. Põt et formari sic palogism'. Qđ nõ est rõnale vl irrõnale neq ẽ rõnale neq irrõnale, sz si oẽ aial est rõnale vel irrõnale g aliqđ aial neq ẽ rõnale neq irrõnale. Nõ seqí. qr minor ẽ duplex: ⁊ in sensu diuiso ẽ vã: ⁊ in cõposito est falsa. vñ ẽ falla ɔpõnis. ⁋ Et sciẽdũ q qñ pdicatũ cõparaí ad subm ɔiũctim. tũc ɔiũctio ɔiũgit terminos. ⁊ sic accipií in vi vni' ppõnis. qr duo termini ɔiũctim accepti sumuní vt vnũ pdicatũ: ⁊ cũ sil' attribuaní subto subz ẽt erit vnũ. Ex vno at subto ⁊ vno pdicato sit oro vna. Qñ vo duo termini in pdicato positi copulato vel disiũcto. diuisiz subto attribuuní: sic accipiuní vt duo predicata, ⁊ p ɔñs vt duo subta eis correñdẽtia: ⁊ sic intelliguní vt due orones p ɔiũctiones copulativam vel disiunctivam. Caplm. XIIII.

Qñ fall. ɔpo.

Qñ fal. diui.

Exm đ fal. compo.

Exm de fall. diui.

Aliud exm đ fall. diui.

Qñ fall. ɔpo.

Qñ ɔiunctio dr ɔiungere terminos

Tertius modus est qñ vna dictio põt ɔiungi diversis dictionib' in orõne positis. Erit at sz h tũc cõposita: qñ ɔiũgií cuz dictione cui magis appet vel apta est ɔiungi. diuisa vo qñ ab ea dividií: sic in hoc palogismo. Qđ põt vnũ solũ ferre: plura põt ferre. sz qđ solũ vnum pt ferre. non pt nisi vnũ ferre. g q non pt nisi solũ vnum ferre plura põt ferre. Nõ seqtur. Nã pma est duplex ex eo q solũ pt ɔiũgi cũ hac dictiõe pt, cũ q magis vř coniũgi: ⁊ sic est cõposita ⁊ falsa. est. n. sensus q iste q nõ pt portare nisi vnũ pondus pt portare plura. Vl pt dividi ab h vbo pt ⁊ ɔiũgi cũ hac dictione vnũ. ⁊ sic ẽ diuisa ⁊ vã. Est. n. sensus. q nõ pt portare vnũ solũ põdus. pt portare qñq plã. vñ ẽ falla ɔpõnis. ⁋ Itez. Quicũq vivit sp erit. iste asin' vivit. g iste asin' sp erit. Nõ seqí. Nã p' est 2ª ex eo q h adverbiũ sp pt ɔstrui cũ h vbo erit cũ q vř cõponi magis. ⁊ sic ẽ ɔposita ⁊ fla. Vl dividi ab eo ⁊ ɔponi cũ h vbo vivit: ⁊ sic est diuisa ⁊ vã. vñ est falla cõpositionis. ⁋ Ẽtrio vo ẽ falla diuisionis in his palogismis. Quocũq vides hũc pcussũ illo pcussus ẽ, sz oculo vides hũc pcussuz. g hic ẽ pcussus oclo. Non sequií. Nã minor est 2ª ex eo q iste ablativ' oclo pt ɔponi cũ h vbo vides: cũ q magis vř: ⁊ sic est ɔposita ⁊ vã. Vel põt dividi ab eo ⁊ ɔponi cũ h pticipio pcussuz: ⁊ sic est diuisa ⁊ falsa. vñ est falla divisionis. ⁋ Itẽ. Quicũq est hodie natus hodie pmo esse incepit: sz tu es hodie nat': ɔstat. n. q hodie es ⁊ es natus. ergo hodie pmo cepisti esse. Non sequií: qr pma est duplex eo q hoc adverbiuz hodie pt componi cũ hoc vbo es ⁊ sic est cõposita ⁊ vã. Vel cũ hoc pticipio natus. ⁊ sic est diuisa ⁊ falsa. Et notandũ q obliq ⁊ adverbia magis videní determinare vbũ q participiũ ⁊ magis verbũ principale q secũdariũ.

3ª modus

Qñ fall. ɔpo.

Qñ fal. diui.

Oblig ⁊ adverbia q determi.

2ª modus

qḋ implicat̃ in ſubo. Cum.n.dicit̃. Quicūq3 currit mo-
uetur: mouetur eſt verbum principale. ⁊ currit ſcḋarius
in ſobiecto implicatum. Caplm. XV.

Falla accẽtus
Equit̃ de fallacia accentus. Accentus put
h̃ ſumit̃ eſt modus pnuntiandi aliquã di-
ctionẽ. Fallacia aũt accẽtus eſt deceptio p-
ueniens ex eo q aliq̃ dictio diuerſimode p-
nũciata diuerſa ſignificat. Sicũ.n.i fallacia
ƀ3 ↄpõnẽ ⁊ diuiſionẽ eſt eadẽ oꝛo mãlr: ⁊ formalr diuer
ſificata ƀ3 ↄpõnẽ ⁊ diuiſionẽ. ita in hac fall'a eſt eadẽ di
ctio mãlr. formalr diuerſificata ƀm modũ pnũtiandi: ⁊
ſõ ſicẽ eſt ibi potẽtialis mltiplicitas oꝛonis. ita ẽ h̃ poalr
Cã apparen. multiplicitas dictiõis. Cauſa apparẽtie in hac fallacia
Cã nõ exiſtẽ. eſt mãlis vnitas dictiõis. Cauſa vo nõ exñtie eſt diuerſi
tas ſignificatiõis.i. dictiõis diuerſimode pnũciate vl' p-
4. modi late. ¶ Sũt aũt q̃tuoꝛ modi huius fallacie ƀm q q̃tuoꝛ
modis ↄtingit diuerſificari modus pnũciãdi dictionẽ.
Accẽti. 3. acutus Primo mõ nãq3 variat̃ p diuerſos tonos ſiue accentus.
q ſunt tres. ſ. acut⁹: grauis: ⁊ circũflexus. Acutus accẽ-
tus ſiue tonus eſt q acuit ſiue eleuat ſyllabã: ſicut cũ dĩ
Grauis. martin⁹: in quo media ſyllaba eleuat̃. Grauis ṽo accẽ-
tus eſt q deprimit ſyllabã vl' deponit: vt p3 in media ſyl
Circũflexus laba huius nois dñs: vel vltima hui⁹ nois lucas. Circũ
Prim⁹ mo. flexus aũt accẽtus eſt q acuit ſyllabã ⁊ deprimit. ¶ Pri-
m⁹ ergo modus hui⁹ fall'e puenit ex eo q aliq̃ dictio pt
pnuntiari acuto: graui: vel circũflexo accẽtu: vt p3 in h̃
paralogiſmo. Quoſcũq3 iuſtum eſt pẽdere: iuſtũ eſt pa-
ti penã: ſ3 bonos viros iuſtu3 eſt pẽdere. ğ bonos viros
iuſtũ eſt pati penã. Nã in pma ſumebat̃ pendere put p-
fert̃ graui accẽtu: ⁊ ſic idẽ eſt pendere qḋ pati penã. In
ſcḋa pferebat̃ acuto accẽtu: ⁊ ſic pendere idẽ eſt qḋ da-
re penã. Scḋo mõ variat̃ modus pnũciandi dictionẽ ƀ3
diuerſa tpa que ſunt duo. ſ. pductũ vt in ſyllaba lõga: ⁊
2⁹. correptũ vt in ſyllaba breui. ¶ Scḋs ğ modus puenit
ex eo q aliq̃ ſyllaba alicui⁹ dictiõis põt corripi vl' pdu-
ci: vt p3 in h̃ paralogiſmo. Ois ppl's eſt arboꝛ: ſ3 aliquis
gens eſt ppl's. ğ aliq̃ gens eſt arboꝛ. Nõ ſeqtur: q2 hec di
ctio ppl's aliḋ ſignificat ƀm q ei⁹ pma ſyllaba pducit̃:
ſic.n. ſignat quãdã arboꝛẽ: ⁊ aliḋ ƀ3 q corripit̃: ſic.n. ſi-
gnificat gẽtẽ. Tertio mõ variat̃ modus pnuntiandi di
ctionẽ ƀm diuerſitatẽ ſpũs. q qdẽ diuerſificat̃ ƀm aſpe-
rũ ⁊ lene. Aſp qdẽ ſpũs deſignat̃ p hãc figura3. h. lenis
3⁹. ṽo ſpũs eſt qñ ſine aſpiratione ſyllaba pfert̃. ¶ Terti⁹
ğ modus huius fall'e puenit ex eo q aliq̃ dictio põt leni
ter vel aſpere pnuntiari: vt p3 in h̃ palogiſmo. Quidqd
hamat̃ hamo capit̃: ſ3 vinũ amat̃. ğ vinũ hamo capit̃.
Non ſeqtur. q2 p̃ h̃ ṽbum hamat̃ pfert̃ aſpe. 2⁰ leniter.
Silr h̃. Ois ara eſt in tẽplo: ſtabulũ porcoꝝ eſt hara. ğ
ſtabulũ porcoꝝ eſt in tẽplo. Nõ ſequit̃. q2 p̃ hoc nomen
ara pfertur leniter. poſtea aſpirat̃. ¶ Quartus modus
4⁹. puenit ex eo q aliqd põt pferri: vt vna dictio vel vt plu
res: vt dicit tu es q es: ſ3 qes eſt reges. ergo tu es reges.
Non ſeqt̃: q2 h̃ qḋ primo dico q es ſumit̃ vt oꝛatio vna.
poſtea vt vna dictio. Silr h̃. Quicqd deus fecit inuite:
fecit inuit⁹. racemos fecit deus in vite. ğ. racemos fecit
inuitus. Non ſequit̃. q2 pmo hec dictio inuite ſumit̃ vt
vna dictio: poſtea vt plures. ¶ P3 igitur ex p̃dictis q
Accẽt⁹ a q̃. hec fall. accẽt⁹ ƀm q ab eo denoiat̃ hec fall'a cõis eſt q̃3 accẽt⁹
q diuidit̃ p graue ⁊ acutũ ⁊ circũflexũ. cõphedit. n. ſb
ſe ⁊ hũc accẽtũ: ⁊ alia tria: vt dcm̃ eſt pdus. ſ. aſpez lene
corruptum pductũ vt vnũ ⁊ vt plura. Caplm. XVI.

Figura dictionis
Equit̃ de fallacia figure dictionis. Figura
dictionis put h̃ ſumit̃ nihil eſt aliod q̃3 ſimi
litudo vni⁹ dictionis ad alteram ſicut dĩ ali
qd ad figurã alteri⁹ ſcḋm qḋ ei aſſimilatur.
Fall. figu. dic. Vñ fall'a figure dictionis eſt deceptio pue
niens ex eo q aliq̃ dictio ſilis alteri dictioni videt̃ eun-
dem modũ ſignificandi h̃ere: cu3 tñ nõ habeat: vt hec di-
ctio hõ. videt̃ ſignificare h̃ aliqd pp ſilitudinem quã h3
cũ noibus ſignificantib⁹ ſubam pimam. Et ſic p3 q in
In hac non eſt mltiplex verum hac fall'a non eſt multiplex veꝝ: ſ3 phãtaſticum. q2 vna
dictio nõ plura ſignificat ƀm rei veritatẽ: ſed h3 vnũ mo
Cã apparen. dum ſignificandi: ⁊ videt̃ h̃re aliu3. Cauſa apparentie.
in hac fallacia eſt ſilitudo vni⁹ dictionis cũ alia dictiõe.
Cã nõ exiſtẽ. cauſa ṽo nõ exiſtentie eſt diuerſus modus ſignificandi.
Prim⁹ mo. ¶ Sunt aũt tres modi hui⁹ fallacie. ¶ Prim⁹ modus
puenit ex eo q dictio q̃ ſignificat maſculinu3 ſumit̃ ad
ſignificãdũ femininũ aut neutꝝ aut ecõuerſo: vt p3 in h̃
palogiſmo. Quecũq3 coloꝛat̃ albedine ẽ alba. ſ3 catheli-
na coloꝛat̃ albedine. ğ cathelina ẽ alba. Nõ ſequit̃. q2 cũ
cathelina ſit pꝓpriũ nomẽ viri nõ ſignificat femininũ. ſ3 ſi-
gnificare videat̃ pp ſilitudinẽ dictõis quã h3 cũ noibus
femininis. vñ nõ d3 ſomi ſub feminino diſtributio. Uel
ſic. Ois ſuba coloꝛata albedine ẽ alba: ſ3 vir eſt ſuba co
loꝛata albedine. ğ vir eſt alba. Non ſequit̃: q2 mutat̃ h̃
2⁹. femininu3 in maſculinũ. ¶ Scḋs modus puenit ex eo
q aliq̃ dictio q̃ ſignificat p modũ vni⁹ p̃dicamẽti videt̃
ſignificare p modũ alteri⁹. ſic hic. Quicqd heri vidiſti:
hodie vides. albũ heri vidiſti. ğ albu3 hodie vides. Nõ
ſequit̃. q2 hic mutat̃ qd in q̃le. Uel ſic. Quotcunq3 emi
ſti comediſti: crudũ emiſti. ğ crudo3 comediſti. Nõ ſeqt̃
q2 hic mutat̃ q̃tum in quale Uel ſic. Quãtũcũq3 digi-
tos olim habuiſti hodie hẽs. ſ3 paruos digitos olim ha
buiſti. ğ puos digitos hodie habes. Nõ ſeqt̃: q2 mutat̃
q̃tum q̃titatis diſcrete: in q̃tum q̃titatis ↄtinue. ¶ Et
Muta⁹ p̃dicamentoꝝ quo fa. hanc fall. notandum q non facit fall'am figure dictionis mutatio
p̃dicamentoꝝ q̃tu3 ad rẽ ſignificatã: ſed q̃tũ ad modũ
ſignificãdi. Albedo.n. ſignificat q̃litatẽ: ſ3 ſignificat ea3
p modũ ſubſtãtie: q2 nõ ſignificat eã vt inherẽte3. Albũ
aũt ſignificat eã p modum q̃litatis: q2 ſignificat eã vt in
herẽtem. Vñ hic non eſt fall'a figure dictionis. Quicqd
heri vidiſti hodie vides. albedinẽ heri vidiſti: ğ albedi-
nẽ hodie vides. Erit aũt fallacia figure dictionis ſi pce
dat̃ ſic. albũ vidiſti: ğ albu3 vides. ¶ Terti⁹ modus p-
3⁹. uenit ex eo q aliq̃ dictio q̃ ſignificat q̃le qd videt̃ ſignifi
care hoc aliqd: ⁊ ↄtingit qñ q̃le qd tranſmutat̃ in h̃ ali-
qd. Et dĩ ſignificare q̃le qd qñ ſignificat nãm cõem ge-
neris vel ſpẽi. ƀm q ptinet ad tertiu3 modũ. Hoc aliqd
Significare quale quid ṽo ſignificat ſubam pticularẽ. Si.n. ſumat̃ q̃le qd ſigni
ficare ƀm q ptinet ad gen⁹ q̃litatis: ſic mutat̃ q̃le qd in
h̃ aliqd: ⁊ ptinet ad tertiũ modo3. Et format̃ ſic palogi-
ſmus. Soꝛtes eſt alter ab homine: ipſe eſt hõ. ğ ipſe ẽ al
ter a ſe. Nõ ſequitur: q2 pcedit̃ ab hoie ad ſoꝛtem: ⁊ ſic
mutat̃ q̃le qd in hoc aliqd. Et ad hũc modum reducit̃
omnis exceptio pueniẽs ex variata ſuppoſitione termi
noꝝ: vt hõ eſt ſpẽs: ſoꝛtes eſt hõ. ergo ſoꝛtes eſt ſpecies.
Hic procedit̃ a ſimplici ſuppoſitione ad diſcreta3. ⁊ mu
tatur quale qd in hoc aliquid. Caplm. XVII.

Fall. extra dic. in quo diff. a fall. in dic.
Equitur de fallacijs extra dictione3 que in
hoc differũt a fallacijs in dictione vt ſupra
dictum eſt. quia in fallacijs in dictione pn-
cipium motiuũ ſiue cauſa apparentie eſt ex
parte vocis. In fallacijs autem extra dictio
nem ex parte rei. Sicut enim in fallacijs in dictione de-
ceptio puenit ex eo q alique res que cõueniunt ƀm vo-
cem accipiunt̃ vt eedem ƀm rem: ita in fallacijs extra di
ctionem deceptio puenit ex eo q alique res aliquo mõ
ↄuenientes vel differentes accipiunt̃ vt eedẽ ſimplr vel
Fall. ex dic. 7. diuerſe. ¶ Sunt aũt fallacie extra dictionẽ ſeptẽ: quaꝝ
pma eſt ƀm accidens. ſcḋa ƀ3 qd ⁊ ſimplr. tertia ƀ3 igno
rantiam elenchi. quarta ƀm petitionem principij. quin-
ta ƀm conſequens. ſexta ƀm non cauſam vt cauſam. ſe-
Sufficien⁹. hay fall. ptima ƀm plures interrogationes vt vnam. ¶ Accipi-
untur autem he fallacie ƀm quaſdam vniuerſales reꝝ

ɔditiones. Nꝫ entium aliud est ꝑ se, ⁊ aliud ꝑ accñs, ⁊ ſm hoc accipiť fallacia accñtis. Itē ſm ꝑfectum ⁊ imꝑfectum. fall'a ſm qd ⁊ simplr. ſm aūt oppositum ⁊ non oppositum fallacia ſm ignorantiā elenchi. ſm ṽo idem ⁊ diuersum est fallacia petitiōis ꝑncipij. ſm prius ⁊ posterius fallacia ɔsequētis. ſm autē causatum ⁊ cām est fallacia ſm non causam vt cām. ſm autē vnum ⁊ multa fallacia ſm plures interrogationes vt vnam. Dōm est ergo primus de fallacia accñtis. Cap. XVIII.

Accñs qão hic sumitur

Sciēdum est aūt ꝙ accñs hic accipiť ſm ꝙ inesse diuidiť ꝑ inesse ꝑ se ⁊ ꝑ inesse ꝑ accñs. Per se aūt dr̄ aliqd inesse alicui qd̄ inest ei ſm rōnem ꝑprie diffōnis. qd̄ aūt ꝑter hec inest alicui dr̄ inesse ꝑ accidens. Un̄ ad hoc qd̄ ē

Id inē ꝑ se ⁊ ꝑ acci. triplr Primo mo.

inesse ꝑ se: aut ꝑ accidēs: triplr aliqd pōt se hr̄e. Quedā enim sunt que oīno sunt idē ſm sub̄e rōnem: vt vestis ⁊ indumentū. ⁊ in istis est solūmodo ꝑ se ⁊ nullo mō ꝑ accidēs.

2o.

Quedā ṽo sunt quoꝝ vnū est oīno cxtneū a rōne alteri⁹. sic se hꝫ albū ⁊ hō. ⁊ in istis est solūmō ꝑ accñs: ⁊ nullo mō ꝑ se.

3o.

Quedā ṽo sunt quoꝝ vnum quodāmō ꝑtinet ad rōnē alteri⁹. lꝫ nō sint eadē ſm diffōnē. ⁊ sic se hꝫ supius ⁊ inferi⁹. Nam superi⁹ poniť in diffōne inferioris: lꝫ non tn̄ oīno est eadē diffō supioris ⁊ inferioris: vt aīalis ⁊ hoīs. cum diffō inferioris addat supra diffōnem supioris. Et sil'e est de ꝓprio ⁊ de spē. nā spēs poniť in diffōne ꝓprij. nō tn̄ spēs ⁊ ꝓprium oīno sunt idē in diffinitōe. Et in his quodāmō est ꝑ se ⁊ quodāmō ꝑ accñs.

In 3o. mo. q̄ inesr. per se ⁊ per acci.

Incōgtum partim ſm diffōnē ɔueniūt ⁊ partim differūt.

In primo mo. q̄o

In his aūt que ꝑ̄ modo se hn̄t necesse ē vt qcqd est verū de vno sit veꝝ de alio: eo ꝙ talia sunt penit⁹ eadē ſm rōnē ⁊ dn̄t ſm nomē solū. vn̄ in his nō ɔtingit esse fall'am accñtis. Sꝫ in oībus alijs nō est nec̄iuꝫ ꝙ qcqd est veꝝ de vno sit veꝝ de alio. Et iō si ex hoc ꝙ aliqd est veꝝ ð vno ɔcludať eē veꝝ de altero: est fallacia accñtis. Cōtingit aūt aliqñ vt qd̄ est veꝝ de vno sit veꝝ ð alio. qñ. s. aliqd attribuiť vni ſm ꝙ ē idē alij. tūc enim ei ⁊ alteri inerit.

Q̄do accidit fall. acciden.

Si ṽo attribuiť vni ſm ꝙ est ab altero diuersum: nō inerit alteri. sic si albū attribuať aīali inq̄ꝫtuꝫ est idē hoi. tūc oꝫ ꝙ ɔueniat hoi. Si aūt vt est diuersuꝫ ab hoīe: nō ɔuenit hoi. Et si ɔcludať inesse hoi: est ibi fallacia accñtis. Sic si dicať aīal est q̄drupes, hō ē aīal. ergo hō ē q̄drupes. Nō seqť. q2 q̄drupes non ꝑ̄dicať de aīali ſm ꝙ aīal est idē hoi: sꝫ ſꝫ ꝙ ē ab hoīe diuersuꝫ. Un̄ pꝫ ꝙ in ꝑ̄dicto argumēto mediū diuersimode accipiť. Nā ꝑ accipiebať ſꝫ ꝙ est diuersuꝫ ab hoīe. scd̄o ſm ꝙ est idē hoi.

In fall. acci. semper ē ⁊c.

Et iō qñ est fall'a accñtis sꝑ est diuersa acceptio medij. Dr̄ aūt diuersa acceptio medij qñ mediū ſm ꝙ cōuenit cū vna extremitatū est diuersum ab alia. Caplm. XIX.

Fall. accidē.

Fallacia ṽo accñtis est deceptio ꝓueniēs ex eo ꝙ aliqd assignať silr inesse rei subiecte ⁊ accn̄ti ei⁹. vel silr inesse vtriqꝫ eoꝝ que sunt aliqualr ꝑ accñs vnū. Ex quo pꝫ ꝙ in fallacia accidentis semꝑ inueniunť tres termini sicut in syllogismo. quoꝝ duo per accidens ɔiunguntur. q quidē se hn̄t sicut mediū ⁊ minor extremitas. Tertium ṽo qd̄ assignať silr vtriqꝫ eoꝝ inesse est maior extremitas.

Cā apparen.

Cā apparentie in hac fallacia est vnitas quedā ⁊ idētitas eorum que per accidens aliquo mō coniunguntur.

Cā nō existē.

Cā ṽo non existentie est diuersitas eorūdem. Nam sicut dicit Phs in ꝑ̄ elenchoꝝ. fallacia accidentis sit ex eo ꝙ aliqs non pōt diiudicare idē ⁊ diuersum ⁊ vnū ⁊ multa.

Primo mo.

¶ Sunt aūt tres modi hui⁹ fallacie. Prim⁹ modus ꝓuenit ex eo qd̄ ꝓcediť ab accidente ad subm̄: vel econuerso. Sicut hic. Cognosco Coriscum: coriscus est veniēs. ergo cognosco veniētem. Non seqť: q2 corisc⁹ ⁊ veniēs sunt vnum per accidens: ⁊ non ꝑ se. Unde nō sequiť ꝙ qcqd est veꝝ de vno sit veꝝ de alio. Hic. n. fallit quando aliqd est veꝝ de vno ſm ꝙ est diuersuꝫ ab altero. Sicut hic. Coriscus enim non subiacet cognitioni ſꝫ ꝙ est idē venienti. vnde pꝫ ꝙ est diuersificatio medij. ⁊ sic est fallacia accidentis. Silr hic. Iste canis est pater: ⁊ est tu⁹. ergo est pater tuus. Canis enim ⁊ pater sunt vnū ꝑ accidēs. vn̄ nō seqtur ꝙ qcqd est veꝝ de vno sit veꝝ de alio. ſm enim ꝙ canis est pater: nō ɔuenit ei esse tuū.

2o.

¶ Secundus modus ꝓuenit quādo id qd̄ ɔuenit supiori ɔcluditť de inferiori: vel econuerso: sicut hic. Homo est aīal: animal est genus. ergo hō est gen⁹. Nō sequiť. Superius enim ⁊ inferius aliquo modo sunt vnū per accidēs. lꝫ alio modo sint vnum ꝑ se: vt ex dictis pꝫ. Unde qd̄ verificať de vno eoꝝ ſm qd̄ est idem alteri: necesse est ⁊ de altero verificari. Et ſm hoc sumuntur argumenta dialectica a gn̄e ⁊ a specie: siue ab inferiori ⁊ supiori. Qd̄ aūt verificatur de vno eoꝝ ſm ꝙ differt ab altero, nō oportet de altero verificari. tunc eniꝫ est variatio medij ⁊ fallacia accidentis. sicut est in ꝓposito. Nam esse gen⁹ non predicatur de animali ſm ꝙ est idem homini: sed ſm ꝙ ab eo differt. sicut supius ab inferiori. Silr est hic. Triangulus est figura, sed ꝓprietas trianguli est hr̄e tres angulos. ergo est ꝓprietas figure. Non seqtur: q2 triangulus ⁊ figura non sunt oīb⁹ modis idē. vn̄ nō seqť: qd̄ de vno verificať ⁊ de altero verificari. Silr est etiam hic. Sortes est alius ab homine: ipse est homo. ergo est ali⁹ a se.

3o.

¶ Terti⁹ modus ꝓuenit quādo ꝓcediť a specie ad ꝓprium, vel econuerso sicut hic. Homo est risibilis: risibile est ꝓpriū. ergo homo est proprium. Uel sic. homo ē spēs: sꝫ homo est risibilis. ergo risibile est spēs. Non sequiť: q2 risibile ⁊ homo nō sunt oīno idē ſm diffōnem. ideo se hꝫ vnū ad alteꝝ aliquo mō ꝑ accidens: vt est ɔ̄tineum. ⁊ propter hoc non est necesse ꝙ quicquid verificať de vno verificetur de alio. Caplm. XX.

In aliq paralogismo esse duas fall.

Et est sciēduꝫ ꝙ nō est incōueniēs si aliqb⁹ ꝑ̄dictoꝝ ꝑalogismoꝝ sint assignate due fallacie. s. figure dictionis ⁊ accñtis. q2 ſꝫ ꝙ ꝓuenit deceptio ex silitudine dictiōis: est fallacia figure dictionis. ſꝫ aūt ꝙ ꝓuenit ex cōueniētia reꝝ: ē fallacia accidēt̄ij. hō. n. ⁊ sortes ⁊ q̄ꝫtū ad rē ɔueniūt: ⁊ q̄ꝫtū ad nomē silitudinē hn̄t.

Ex hypotheticis paralogismu fieri

¶ Sciēdum est ēt ꝙ sicut sit ꝑalogism⁹ accidēt̄ij ex ꝓpōnib⁹ categoricis: ita sit ex ꝓpōnib⁹ hypotheticis: ex eo ꝙ medium diuersimode accipiť ꝓut. s. cōparatū est ad vnā extremitatē est diuersum ab alia sicut hic. Si nullum tp̄s est: dies nō est. ꝑ locū a toto in q̄ꝫtitate: ⁊ si dies non est. ergo nox est: ꝑ locū ab oppositis: sed si nox est: aliqd̄ tp̄s est. ergo si nullū tp̄s est: aliqd̄ tp̄s est. Pꝫ. n. ꝙ istud medium qd̄ est diē non esse est diuersum ab eo qd̄ est noctē esse. Ex hoc. n. quod est diem non esse: sequitur noctem esse supposito tp̄e: sicut ex hoc qd̄ est videtem nō esse sequiť cecū esse: supposito aīali qd̄ est natū videre. Caplꝫ. XXI.

Simplr

Sequiť de fall'a ſm qd ⁊ simplr. Simplr aūt dr̄ ꝙ nullo addito dr̄: vt sortes est alb⁹, vel sortes currit.

Scdm quid

Scdm qd autē dr̄ qd̄ aliquo addito dr̄: vt iste currit bn̄: vl' sortes est alb⁹ dētem. Hoc aūt qd̄ addiť dupl'r se hꝫ ad id cui addiť.

Qd additur aliqñ nō diminuit.

Nā quādoqꝫ nō diminuit de rōne ei⁹ cui addiť. ⁊ tūc pt ꝓcedi ab eo qd̄ est ſꝫ qd: ad id qd̄ ē simplr. Ut cū dr̄. Iste currit velociter. ḡ currit. Uelocitas. n. nihil diminuit de rōne cursus. ⁊ est in ꝑ̄dicto argumēto locus a pte in mō.

Aliqñ dimi.

Qñqꝫ ṽo additū diminuit aliqd de rōne ei⁹ cui addiť: vt cū dr̄. Ethiops est alb⁹ dētem. Nam hec determinatio dētem diminuit aliqd de rōne eius qd̄ dr̄ albū. Nō. n. pōt dici alb⁹ nisi q vel tot⁹ alb⁹ est: vel ſꝫ plures ⁊ ꝑncipaliores partes. Et iō si ɔcludať est albus dētē. ergo est alb⁹. est loc⁹ sophistic⁹ siue fallacia ſm qd ⁊ simplr.

Fall. ſm qd ⁊c.

Fall'a ergo ſꝫ qd ⁊ simplr est ðceptio ꝓueniēs

Cā apparen. ex eo q̄ dcīm ſm qd ſumit̄ ac eēt ſimplr dcīm. Cauſe ap/
parentie in hac fallacia eſt ɔuenientia ei⁹ qđ eſt ſm qd.
Cā nō exiſtē. ad id qđ dictum eſt ſimpliciter. Cauſa vero non exiſten/
tie eſt diuerſitas eoꝝundem. Caplm. XXII.

Quinq̃ mo. huius fall. Primus: Unt aūt q̄nq̄ modi hui⁹ fallacie. Primus
modus ē qñ determinatio addita hꝫ oppo
ſitionē ad id cui addit̄: vt in hoc argumēto
Ceſar eſt hō mortu⁹. g̃ eſt hō. Nō ſequit̄. qꝛ
eſſe mortuū hꝫ oppōnē ad hoīeꝫ eo q̄ viuū
eſt de rōne hoīs cū hō ſit aīal: ⁊ aīal ſit ſubā aīata ſenſibi
lis: ⁊ ſic pꝫ q̄ hec determinatio mortu⁹ tollit hoīs rōnē.
Silr hic. Iſte eſt bonus latro. g̃ eſt bonus. Naꝫ bonū p
ſe ſimplr ſumptū oppōnem hꝫ ad latroneꝫ. Silr eſt hic.
Mendax veꝝ dicit dicēdo ſe dicere falſum. g̃ dicit veꝝ.
Nō ſequit̄: qꝛ dicere veꝝ opponit̄ ei qđ eſt dicere falſuꝫ
2°. ⁊ ecōuerſo. ¶ Scđs modus ꝑuenit ex eo q̄ determina/
tio addita ꝑtinet ad aīe actū. nā aliq̄ actus aīe pñt eſſe ⁊
circa exñtia ⁊ circa non exñtia. Sicut hic. Chimera eſt
aīal opinabile. g̃ chimera eſt aīal. Nō ſequit̄. Nā opina
bile additū aīali diminuit de eius rōne. Silr̄ eſt hꝫ Ceſar
eſt in memoria hoīuꝫ. g̃ ceſar eſt. Et iteꝝ. Tu habes feli
3°. citatē in volūtate tua. g̃ habes felicitatē. ¶ Terti⁹ mo
dus ꝑuenit ex eo q̄ aliq̄ determinatio addita ſignificat
eſſe in potētia: ſicut hic. Ouuꝫ potētialitate eſt aīal. g̃ eſt
aīal. Nō ſequit̄. Nā eſſe in potētia diminuit de rōne ei⁹
4°. qđ eſt eſſe ſimplr. ¶ Quartus modus eſt qñ determina
tio addita ſignificat ꝑtem. ſicut hic Ethiops eſt alb⁹ dē
Qñ nō ē fall. ſc̄o. 4. mo. tem. g̃ eſt alb⁹. Nō ſequit̄: qꝛ eē in ꝑte diminuit de rōne
eius qđ eſt eſſe ſimplr. ¶ Sciendū tñ eſt q̄ ſi a ꝑte ɔſue
uit vel natū ſit denoīari totū: non accidet fallacia in hoc
ꝓceſſu. vt ſi dicat̄. Iſte eſt criſp⁹ ſꝫ capillos. g̃ eſt criſp⁹
bñ ſequit̄. Nā hō nō denoīatur criſpus niſi ſꝫ capillos.
Et hic modus ſe extendit ad alias ꝑtes. ſ. loci vel tpis ⁊
alioꝝ totoꝝ. ſicut hic. Iſta dieta ē bona in locis egrota/
tiuis. g̃ ē bona. Nō ſequit̄. qꝛ qđ dr̄ in locis egrotatiuis
ſignificat ꝑtem in loco ⁊ nō totū. Silr hic. Bibere vinū
eſt malū egrotanti. g̃ eſt malum bibere vinū. Et eadem
5°. rō eſt in oībus ſilib⁹. ¶ Quintus modus eſt qñ deter/
minatio addita cogit terminuꝫ cui addit̄ ſtare materialr. ſic̄
hic Sapiens vult admittere malū. g̃ vult malū. Nā ad/
mittere malū nō dic̄ malū ſimplr: ſꝫ ſꝫ qđ. Simplr hic.
Fur vult ſumē bonū. qꝛ pecuniā. g̃ vult bonū. ⁊ eadē rō
Hec fall. ꝓuenit eſt in ſilib⁹ alijs. Sic g̃ pꝫ ex dictis q̄ hec fallacia ꝑuenit
ſm rōnē ꝑfecti vel imꝑfecti. Nā determinatio diminuit
Falla ſm ig nrantiā elēchi ex eo q̄ ſignificat aliq̄d imꝑfecte. Caplm. XXIII.

Equit̄ de falla ſm ignorantiā elenchi. Eſt
aūt elenchus ſyllo ɔdictiōis: q qñq̄ eſt vn⁹
ſyllo: qñq̄ duo. Un⁹ qdē eſt qñ ɔcludit ɔdi
ctoriaꝫ alicui⁹ ꝓpōnis ꝓus date. ſicut ſi det̄
aliqđ aīal eē icorruptibile ⁊ ꝓcedat̄ ſic. Oē
cōpoſitū ex ɔrijs eſt corruptibile: oē aīal eſt hmōi. ergo
eſt corruptibile. Hec. n. ɔclō ɔria eſt prioris ꝓpōnis da/
Qñ duo ſyl. te. Duo. n. ſyllogiſmi ɔſtituūt vnū elenchum qñ ex duo/
bus ſyllis ɔdictoria concludunt̄. Sicut ſi in ſyllo predi
cto ɔponatur alius talis ſyllo. Nullum beatū eſt corru
ptibile: aliqđ aīal eſt beatum. ſ. rōnale. ergo aliqđ aīal
non eſt corruptibile. Qꝛ igit̄ de rōne elenchi eſt ſyllo ſi/
mul ⁊ ɔdictio: g ei qđ eſt ɔtra diffōnem ſylli ⁊ ɔdictionis
Oēs fal. redu ce ad igno. elenchi. eſt ɔtra diffōnem elenchi. ⁊ ideo cū in qualibet fallacia
defectus accidat ꝑ hoc q̄ aliq̄d omittit̄ de diffōne ſylli
⁊ ɔtradictionis. ideo oīs fallacia reducitur ad ignoran
tiam elenchi ſicut ad gn̄alem. Qꝛ vō in diffōne elenchi
Quo eſt fall. ſpecialis ponit̄ ɔdictio quaſi dr̄ia que ɔſtituit ſpecieꝫ. ideo ſpālr
omiſſio eoꝝ que ad ɔdictionē reqrunt̄ ignorantiā elen/
chi ɔſtituūt ſm q̄ eſt fallacia ſpālis. Sꝫ qꝛ fallacia eſſe
Requiſita ve ſit fall. non poteſt ſi apparentia deſit: opꝫ ad hoc q̄ ſit fallacia
vt ſit apparens ɔtradictio. ⁊ cum hoc aliquid ad verita
tem ɔtradictionis deſit. Apparens autē ɔtradictio eſſe
non pōt niſi ſit vni⁹ ⁊ eiuſdē. Uñ hoc obſeruato ex defe/
ctu alioꝝ que ad ɔdictionem requirunt̄ hec ɔtingit fal
lacia. Eſt. n. ɔtradictio oppoſitio vnius ⁊ eiuſdē non rei Cōtradictio
tm̄ nec nominis tm̄: ſed rei ⁊ noīs. ſm idem ⁊ ad idē. ⁊
reſpectu eiuſdē. ſilr ⁊ in eodē tpe. Fallacia ergo ſm igno
rantiā elenchi eſt deceptio ꝑueniēs ex eo q̄ non obſer/
uant̄ ea que ſunt neceſſaria ad diffōnem elenchi ⁊ preci
pue ex ꝑte ɔdictionis. Unde ⁊ dr̄ ignorantia elenchi: qꝛ
deceptio non accidit niſi ꝑ hoc q̄ ignorat̄ diffō ɔdictio/
nis. Cā vō apparentie in hac fallacia eſt ſilitudo diffini Cā apparen.
tionis deficientis ad ɔdictionem ꝑfectam. Cā vō nō exi Cā nō exiſtē.
ſtentie eſt diuerſitas eoꝝundem. Caplm. XXIIII.

Primus mo. Odi huius falle ſunt q̄tuor. Prim⁹ peccat ɔ
hanc particulā ad idē. vt hic. Duo ſunt du/
plum ad vnū. non ſunt aūt dupluꝫ ad tria.
ergo duo ſunt duplū ⁊ non duplū. Non ſe/
quit̄ qꝛ omiſſio huius qđ eſt eſſe ad idē fa/
2°. cit q̄ nō eſt ɔdictio. ¶ Scđs modus peccat ɔ hanc par
ticulam ſm idē. ſicut hic. Hoc eſt duplū ad illud ſm lon
gitudinē. ⁊ nō eſt duplū ad idē ſꝫ latitudinē. ergo eſt du
plum ⁊ nō duplū. Non ſeqtur. qꝛ omittit̄ hec particula
3°. ſm idem qđ reqrit̄ ad ɔdictionem. ¶ Tertius peccat
ɔ hanc ꝑticulā ſilr: ſicut hic Celuꝫ mouet̄ circulr ⁊ non
mouet̄ ſurſum ⁊ deorſum. ergo mouet̄ ⁊ nō mouet̄. Nō
ſeqtur qꝛ omiſſio hui⁹ particule ſilr tollit ɔdictonem.
4°. ¶ Quartus modus eſt ɔtra hanc particulā. ⁊ in eodeꝫ
tpe. ſicut hic. Dom⁹ iſta eſt clauſa iſto tpe ⁊ nō alio. ergo
eſt clauſa ⁊ nō clauſa. Nō ſeqtur: qꝛ diuerſitas tpis im/
pedit ɔdictionē. ¶ Et ſciēduꝫ eſt q̄ hec fallacia cōis eſt
cum fallacia ſm qd ⁊ ſimplr in hꝫ q̄ in vtraq̄ ꝓcedit̄ ab Cōuenien⁹ ⁊ dña hui⁹ cuꝫ fall. ſm quid ⁊ ſimplr
eo qđ dr̄ cum determinatiōe ad id qđ dr̄ ſimplr. Sꝫ hec
eſt dr̄ia: qꝛ in fallacia ſꝫ qd ⁊ ſimplr determinatio dimi
nuit de rōne ei⁹: qđ eſt ſimplr. qđ nō de neceſſitate acci/
dit in hac fallacia. ſed he determinationes addite dimi/
nuunt de ratione ɔdictionis. Bene enim ſequit̄. hoc eſt
duplum ad illud ſm lōgitudinem. ergo eſt duplū ad il/
lud. Non tñ ſequit̄ q̄ ſit ɔdictio ſi ad diuerſa referat̄. pꝫ
etiam ex dictis q̄ hec fallacia ꝑuenit ſm generalem en/
tium contradictionem. nam contradictio eſt omnis op
poſitionis principium. Caplm. XXV.

De falla. pe. ꝓnci. Equit̄ de falla petitiōis ꝓncipij. Principiū
aūt hic dr̄ ꝓncipale ꝓpoſitū. Tūc igit̄ aliq̄s
Prin^m petere ꝓn^m quādo ē fal. petit ꝓn^m cū petit ſibi ɔcedi ꝓncipale ꝓpoſi
tum: qđ dꝫ ꝓbare. Qđ qdē ſi ſub eodē noīe
petat nulla ſit falla. ſꝫ petēs videbit̄ deridē
dus ſicut ſi velit ꝓbare q̄ hō currit. ⁊ petit eādē ſibi ɔce
Qñ non di. Si vō petat q̄ vult ꝓbare ſub alio noīe vel vocabulo
poterit eſſe falla. ⁊ tunc ꝓprie petit illđ qđ eſt in ꝓn^o. ſ. il
Fal. pe. ꝓn. lud qđ in ſe ɔtinet ꝓncipale ꝓpoſitū. Fallacia ergo peti/
tiōis ꝓncipij ē deceptio ꝑueniēs ex eo q̄ idē aſſumit̄ ad
ꝓbationē ſuijpſius ſub alio vocabulo. Cā ergo apparē
Cā apparen. tie in hac falla eſt diuerſitas ɔcluſionis a ꝓmiſſis. cā vō
Cā nō exiſtē. nō exñtie eſt idētitas eoꝝdē. ¶ Sūt aūt q̄nq̄ modi hu
5. mo. huius fall. ius fallacie. ¶ Primus modus eſt qñ diffinitū petit̄ ad
ꝓbationē diffōnis vl' ecōuerſo. vt ſi debeat ꝓbari q̄ ho/
mo currit. ⁊ arguat̄ ſic. Aīal rōnale ⁊ mortale currit. g̃
hō currit. hic nulla ē ꝓbatio: qꝛ ſilr dubitat̄ de ꝓmiſſa ⁊
2°. de ɔclōne. ¶ Scđs modus eſt qñ vl'e petit̄ ad ꝓbatiōeꝫ
ꝑticularis. vt ſi debeat ꝓbari q̄ oium ɔrioꝝ eſt eadē di/
ſciplina. ⁊ aſſumat̄ iſta. Oium oppoſitoꝝ eſt eadē diſci/
plina. ergo ⁊ oiuꝫ ɔrioꝝ. Hic. n. ꝓmiſſa nō eſt magis no
3°. ta q̄ ɔclō. ¶ Tertius eſt qñ petunt̄ ꝑticularia ad ꝓba/
tionē vlis. vt ſi debeat ꝓbari q̄ oiuꝫ oppoſitoꝝ eſt eadē
diſciplina. ⁊ aſſumant̄ iſte. Oiuꝫ ɔrioꝝ ⁊ oiuꝫ ꝓuatiue op
poſitoꝝ eſt eadē diſciplina: ⁊ ſic de alijs. ergo ⁊ oiuꝫ op
4°. poſitoꝝ. Hic ēt ɔclō in ꝓmiſſis petit̄. ¶ Quartus ē qñ

diuisim petit̃ q̇ꝺ ꝺꝫ ꝓbari ꝯiunctim. vt si ꝺebeat ꝓbari ꝙ medicina est scia sani ꝛ egri. ꝛ sumat̃ ista. Medicina est scia sani ꝛ medicina est scia egri. ergo est scia sani ꝛ egri. hic ẽt petit̃ q̇ꝺ ꝺꝫ ꝓbari sub alijs vbis. ¶ Quint⁹ est qñ petit̃ vnũ correlatiuoꝝ ad ꝓbationẽ alteri⁹. vt si ꝺebeat ꝓbari ꝙ sortes sit pater platonis: ꝛ sumat̃ sic. Plato est filius sortis. ergo sor. est pater platonis. hic petit̃ q̇ꝺ ꝺꝫ ꝓbari sub alijs vbis. ¶ Et ẽ sciẽꝺũ ꝙ hec fallacia nõ peccat ꝯ vim illatiuã argumẽti. bñ. n. seqtur ꝯclo ꝺatis p̃missis cũ seruet̃ ꝺebita habituꝺo inferẽtis aꝺ illatũ: sꝫ peccat ꝯtra ꝓbationẽ argumenti. Nam ꝓbatio ꝺꝫ esse p magis manifesta. q̇ꝺ hic nõ obseruat̃. Vñ hic non acciꝺit ꝺeceptio ex eo ꝙ ꝯclo infert̃ ex premissis. cũ illationes pꝺicte sint fꝫ locos ꝺialecticos: sꝫ acciꝺit ꝺeceptio ex eo ꝙ petit̃ iꝺẽ ꝯceꝺi ac si esset ꝺiuersuꝫ. Vñ si in p̃missis mõis arguenꝺi sumant̃ p̃misse ex eo ꝙ sunt magis note ꝛ nõ q̃si petite. nõ erit argumẽtum sophisticum: seꝺ ꝺialecticũ. Patet ẽt ex ꝺictis ꝙ hec fallacia ꝓuenit fm iꝺẽ ꝛ ꝺiuersum. ꝓut nõ ꝺiscernit̃ inter ea. Caplm. XXVI.

Quintus · Nõ peccat · Peccat · Deceptiõis. · Vñ hec fall.

De fall. ꝯñtis · Cõsequens hic · Fall. ꝯñtis · In qbus cõsistit

Sequit̃ ꝺe fallacia ꝯñtis. Cõsequẽs aũt hic ꝺr q̇ꝺ aꝺ anteceꝺẽs sequit̃ in ꝓpositione cõꝺitionali. vt cũ ꝺr. Si sor. ẽ hõ. sor. est aial. sortẽ esse aial est ꝯñs sor. eẽ hoiem est anteceꝺẽs. Est ergo fallacia ꝯñtis ꝺeceptio ꝓueniens ex eo ꝙ ꝯñs extimat̃ oĩno esse iꝺem anteceꝺẽti. Ex hoc enim ꝯtingit aliqueꝫ creꝺere ꝙ sicut ꝯñs sequit̃ aꝺ anteceꝺẽs: ita ecõuerso anteceꝺẽs aꝺ ꝯñs sequit̃. Vnꝺe pꝫ ꝙ fallacia ꝯñtis in ꝺuab⁹ ꝯsistit ꝯñtijs. quaꝝ vna est vera altera falsa. Sicut si ꝺicat̃. Si qs currit mouet̃. sꝫ sor. mouet̃. ergo sor. currit. Hec. n. ꝯñtia que p̃mo ponit̃ est vã: seꝺ ista aꝺ quã ꝓceꝺit̃ est falsa. s. mouet̃. ergo currit. Vbi võ ponit̃ tm̃ vna ꝯñtia non est fallacia ꝯñtis. Vñ si sic ꝺicat̃. sor. est aial. ergo est hõ: nõ est fallacia ꝯñtis ex mõ arguẽꝺi: sꝫ magis fallacia accñtis. Nã sicut fallacia ꝯñtis ꝓuenit ex eo q̇ꝺ ꝯñs existimat̃ oĩno esse iꝺẽ anteceꝺẽti. ita fallacia accñtis ꝓuenit ex eo q̇ꝺ p̃ꝺicatũ existimat̃ oĩno esse iꝺẽ subiecto. Vñ ꝛ hec fallacia ꝺenoiat̃ a cõsequẽꝺo. illa võ ab acciꝺẽꝺo. q̇ꝺ est inherere. ꝛ inꝺe est ꝙ qñ ꝓceꝺit̃ arguenꝺo solũ ab aliq̃ cathegorica p quã sequit̃ aliqꝺ inesse: est fallacia accñtis. Qñ võ ab aliqua ꝯꝺitionali est fallacia ꝯñtis. Et iꝺeo Phs ꝺicit ꝙ fallacia accñtis est in vno. ꝛ fallacia ꝯñtis est in plũbus. s. ꝯsequentijs. ¶ Ex hẽt pꝫ ꝙ ꝯñs est aliquo moꝺo ps accñtis. Nam oẽ q̇ꝺ sequit̃ aliquo moꝺo acciꝺit. non oẽ q̇ꝺ acciꝺit sequit̃. Non. n. sequit̃. si est hõ: est albus. sꝫ hec sit vã hõ est albus. Et iõ vbicũqꝫ est fallacia ꝯñtis potest aliter orꝺinatis terminis fieri fallacia accñtis, seꝺ non ꝯuertit̃. Causa võ apparentie huius fallacie est ꝯueniẽtia ꝯñtis cum anteceꝺente. Causa vero non existentie est ꝺiuersitas eorunꝺem. Capim. XXVII.

Fall. ꝯñtis ꝛ acciden. vñ · Cõsequẽs est pte acciden. · Vbi fall. ꝯñtis põt esse ꝛ acci. ꝛ nõ ecõ ꝯra. · Cã nõ existẽ. · Prim⁹ moꝺus

Sunt ãt ꝺuo moꝺi hui⁹ fallacie. Prim⁹ ꝓuenit ex ꝯsecutiõe magis cõis aꝺ min⁹ cõe: siue magis cõe sit gen⁹: siue accñs. vt pꝫ i his paologismis. Si aliqꝺ est asin⁹ est aial: sꝫ tu es aial. ergo tu es asin⁹. Nõ seqt̃. Nõ. n. ꝯñtia p̃posita ꝯuertit̃. Silr est hic. si aliqꝺ est mel est rubeuꝫ: fel est rubeuꝫ. ergo fel est mel. Et iteꝝ silr est hic. Si aliqs ẽ fur errat ꝺe nocte: sꝫ tu erras ꝺ nocte. ergo tu es fur. In his oĩb⁹ putat̃ ꝯñtia ꝯuerti q̃ nõ ꝯuertit̃. Vñ est fallã ꝯñtis. Si aũt sumant̃ ꝓpõnes cathegorice in eisꝺẽ terminis ẽ fallã accñtis: sic hic. Asin⁹ est aial: tu es aial. ergo tu es asinus. Et iteꝝ. Mel est rubeũ. fel est rubeũ: ergo fel est mel. ¶ Scꝺs moꝺus ꝓceꝺit a ꝯñtia vni⁹ oppositi aꝺ similẽ ꝯñtiã in alio opposito. vt si ꝺicat̃ sic. Si aliqꝺ est gñatũ hꝫ p̃n^m: sꝫ aia nõ ẽ gñata: atqꝫ ex nihilo creata. ergo nõ hꝫ p̃ncipiũ seꝺ sp fuit. Non sequit̃. Est. n. in oppositis ꝺuplex ꝯñtia. Vna in ipsis: ꝛ altera in ꝯ̃rio. In ipsis q̇ꝺẽ est ꝯñtia

Duplex ꝯñtia ẽ in oppositis · In ipsis ꝯsequentiã

qñ sic aꝺ añs sequit̃ ꝯñs. ita aꝺ opp^m añtis sequit̃ oppositũ ꝯñtis. vt si est iustũ: est bonũ. ergo si ẽ iniustũ: est malũ. Consequẽtia in ꝯ̃rio est: qñ sicut aꝺ añs sequit̃ ꝯñs: ita aꝺ oppo^m ꝯñtis sequitur oppo^m añtis. vt si est hõ: est aial. ergo si non est aial nõ est hõ. In oppositis aũt fm affirmationẽ ꝛ negationẽ nõ est ꝯ̃ria in ipsis: sꝫ in ꝯ̃rio. ꝛ iꝺeo qñ ꝓceꝺit̃ in hmõi oppositꝭ ac si eẽt ꝯñtia in ipsis ẽ fallã ꝯñtis. sicut in p̃ꝺicto exẽplo pꝫ. In his aũt terminis est fallã accñtis cathegoricis ꝓpõnib⁹ sumptis. vt si ꝺicat̃ oẽ gñatũ est corruptibile vel hꝫ p̃n^m. aia non est gñata. ergo nõ hꝫ p̃n^m. ¶ Est aũt sciẽꝺũ ꝙ sic p̃m⁹ moꝺus peccat ꝯ ꝯñtiã ꝓceꝺẽꝺo a positione ꝯñtis. ita scꝺs a ꝺestructione ꝯñtis. Est aũt ꝯ̃rio mõ ꝓceꝺẽꝺum. s. a ꝺestructiõe ꝯñtis. ꝛ a positione añtis. Pꝫ ẽt ꝙ hec fallacia ꝓuenit fm rõnem prioris ꝛ posterioris. Caplm. XXVIII.

Cõsequentia in contrario · In ꝯ̃rio uñ · Prim⁹ mo. in quo. pecc. · In quo. 2⁹.

Sequit̃ ꝺe fallã fm non cãm vt cãm. Cã aũt hic ꝺr ꝙ est in inferẽꝺo cã: fꝫ ꝙ p̃misse sunt cã ꝯ̃nis. Est ergo fallã fm non cãm vt cãm: qñ inter p̃missas ex qb⁹ sequit̃ ꝯ̃. ponit̃ aliq̃ ꝓpositio q̃ nihil aꝺ ꝯ̃nẽ opat̃. ꝛ sic nõ ẽ cã. tñ aꝺ h̃ ꝙ fiat fallã. ꝺꝫ ꝙ viꝺeat̃ eẽ cã. q̇ꝺ fit p h̃ ꝙ ꝯuenit cũ alijs ꝓpõnib⁹ q̃ sũt cãe itereptiõis. Ex h̃ aũt ꝙ ꝓpõ q̃ nõ est cã sumit̃ vt cã: non ꝓuenit aliq̃ ꝺeceptio: nisi qñ ex ꝯ̃ne reꝺit̃ aꝺ p̃missas: q̇ꝺ q̇ꝺẽ fit in syllõs aꝺ ipoĩ qb⁹ p hoc ꝙ ꝯclo est impoĩe oñꝺit̃ aliq̃ p̃missaꝝ possũ fuisse. ꝛ iõ hec fallã non hꝫ fieri nisi in hmõi syllõs. In syllõs enim ostẽsiuis in qb⁹ ꝺirecte aliqꝺ ꝯcluꝺit̃: aꝺ nullũ incõueniens põt reꝺuci rñꝺẽs. si sumat̃ aliq̃ ꝓpõ que nõ est cã ꝯclonis: ac si esset cã. ¶ Est ergo cã appãrẽtie in hac fallacia ꝯuenientia ꝓpõnis que nõ est cã cũ illis que sũt cãe. Cã võ non existẽtie est ꝺefectus habituꝺinis ꝺebite inter ꝓpõnem inferentẽ ꝛ illatã. Format̃ aũt fm hãc fallãm paologism⁹ hoc mõ. Putas ne vita ꝛ aia sunt iꝺem: quo ꝺato ꝓceꝺat̃ sic. Aia ꝛ vita sũt iꝺẽ. mors ꝛ vita sũt ꝯ̃ria. gñatio ꝛ corruptio sunt ꝯ̃ria. sꝫ mors est corruptio. ergo vita est gñatio. ergo viuere est gñari. Q̇ꝺ ẽ ipoĩe. Nã q viuit nõ gñatur. sꝫ iaꝫ gñatus est. Ergo h^m fuit ipoĩe. s. ꝙ aia ꝛ vita sunt iꝺẽ. que accipiebat̃ in p̃missis. Nõ sequit̃. qꝛ ista ꝓpositio. aia ꝛ vita sunt iꝺẽ. nõ fuit cã ꝯclonis ipossibilis. Q̇ꝺ ex hoc pꝫ. qꝛ ea remota aꝺhuc seqt̃ ꝯclo. Vñ p h̃ ꝙ ꝯclo est impoĩe: nõ põt oñꝺi ꝙ p̃ꝺicta ꝓpõ sit impossibilis. Sꝫ magis ꝙ ista sit impoĩe ex qua seqtur q̃ est ista: mors ꝛ vita sunt ꝯ̃ria. Ex huius. n. falsitate seqt̃ falsitas in ꝯclusione. Mors. n. ꝛ vita non sunt ꝯ̃ria seꝺ opponunt̃ vt p̃uatio ꝛ habitus. Pꝫ ẽt ꝙ hec fallã peccat ꝯtra rationem cause ꝛ causati. Caplm. XXIX.

Fallã fꝫ non cãm vt cãm. · Cã apparen. · Cã nõ existẽ.

Sequit̃ ꝺe fallacia fm plures interrogationes vt vnam. Est autem iꝺẽ fm substantiã enũtiatio, interrogatio, ꝓpositio, ꝛ ꝯclo. sꝫ ꝺr enuntiatio fm ꝙ significat aliquiꝺ simplr esse vel non esse. Interrogatio fm ꝙ sub ꝺubitatione ꝓponitur. Propositio fm ꝙ sumit̃ aꝺ alterius ꝓbationem. Conclusio võ fm ꝙ ex premissis ꝓbat̃. Et iꝺeo sicut enuntiatio est vna vel plures. ita interrogatio: ꝓpositio: ꝛ ꝯclusio. Est aũt vna interrogatio in qua ꝺr vnum ꝺe vno: vt homo est aial. vel hõ est albus. Enũtiatio võ plures quãꝺo ꝺicunt̃ plura ꝺe vno: ex quibus fit vnũ p acciꝺẽs: vt sortes est albus: ꝛ musicus: vel vnũ ꝺe pluribus. vt Sortes ꝛ Plato sunt albi ꝛ musici. ¶ Sciendum est autẽ ꝙ qñ plura preꝺicant̃ ꝺe vno ex quibus est vnum p se: est enũtiatio vna. vt cum ꝺicitur. homo est aial rõnale ꝛ mortale. Nã ex partibus ꝺiffinitionis fit vnum p se q̇ꝺ est nã spẽi. Si autem preꝺicant̃ plura ex qbus fit vnum per acciꝺens. tũc est enuntiatio plures: vt cum ꝺr Sortes est homo albus. ex hoie ꝛ albo fit vnum per acciꝺẽs. Prouenit ergo ista fallacia ex hoc ꝙ aꝺ interrogationẽ que est plures ꝺat̃ vna respõ

De fall. fm plu. iterro. vt vnam. · Enũtiatio · Interrogat · Propositio · Conclusio · Enũtiatio vna · Enũ. plures · Qñ enũ. vna · Qñ plu. · Hec fall. vñ

sio. ex eo ꝙ sub vno modo interrogandi ꝓponitur: vt si dicat. Putas ne Sor. ⁊ Plato currit. Ex eo enim ꝙ semel interrogatur de duobus: videt esse vna interroga/
Cā appa. tio cum tñ sint plures. Causa ergo apparētie in hac fal/
Cā exist. lacia est vnitas ex parte modi interrogādi. Cā vo nō exi stentie est pluralitas interrogationis. Cap. XXX.
Prim⁹ mōus Modi vo huius fallacie sunt duo. Prim⁹ modus est qñ interrogatio est plures: ex eo ꝙ vnuz de pluribus in singulari predicat vel econuerso. sicut hoc. Putas ne homo ⁊ asinus sunt animal rōnale. Si dicat nō. Procedatur sic. Homo ⁊ asinus non sunt animal rationale. ergo homo non est animal rationale. Deceptio hic ꝓuenit, quia ad interrogationem premissam cum sint plures: non est danda vna responsio: vt dicatur simpliciter sic vel non. Sed plures. Ut dicatur homo est animal rationale. asinus est animal irrationale: vel non est aial rationale. Silr est hic. Putas ne tu es homo ⁊ asinus? Si dicatur non. concludatur sic. ergo tu non es homo. Si dicatur sic. ergo tu es asinus. Et iterum hoc. Putas ne ethiops est homo albus? Si nō. Dicat. ergo nō est hō. Si sic. ǧ est albus. ¶ Secundus modus est qñ interro/ Scdus
gatio est plures, ex eo ꝙ plura subijciunt vel predicant in plurali numero. sicut hoc. Putas ne mel ⁊ fel sūt dulcia. Si non concludatur. ergo mel non est dulce. Si sic. Concludat. ergo fel est dulce. In oibus enim his nō est danda responsio vna. Pꝫ ergo ꝙ hec fallacia prouenit sm vnum ⁊ multa. Et hec de fallacijs dicta sufficiant.

¶ Finiunt preclarissima Cōmentaria Angelici: ⁊ diui doctoris. s. Thome Aquinatis almi ordinis predica. Aristo. fidissimi: clarissimiqꝫ interpretis in libros posteriorꝫ analeticorꝫ eiusdem Arist. correctioni cū duplici textu antiquo. vꝫ. ⁊ Jo. Argiropoli byzantij q̄ꝫ diligētissime tradita: summoqꝫ studio singulariter postillata: adiecto insuper copioso repertorio nouiter excogitato: quod omnia tuꝫ phi: tum etiam sancti Thome quesita notabilia alphabetice demonstrat: per fratrem Thomam Vincentinum eiusdem ordinis vite regularis. s. Theologie lectorē. Impressa autem in inclita Venetiarum vrbe: Summa diligentia ⁊ arte: expensis nobilis viri. D. Luce Antonij iūcta Florētini. Anno a Virgineo partu Millesimo quingentesimo vigesimosexto. Supremo Maij Luce.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m.

Omnia quaterna. Tabula aūt ꝑ se patet.

